

الجلد الثانى من شرح المثنوى المسمى بروح المثنوى
للشيخ اسماعيل حقى البرسوى صاحب
روح البيان من تفسير القرآن

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ بودشاهی درجهود آن ظلم ساز ﴾

﴿ دشمن عیسی ونصرانی كداز ﴾

«جهود» ضمله یهودی «ظلم ساز» وصف تركیبیدر ظلم برنسنه‌یی موضعنك غیری‌یه وضع ایتمكدر شریعتده جورده مستعملدر یعنی حقدن باطله تعدیده ساز سازیدندن دوزیجی معناسنه در اصلی سازنده‌در پس ظلمساز ظلم دوزیجی وجور قلیجی وستم احداث ایدیجی دیمكدر بوراده ساز محلنده واقع اولمشدر زیرا ذكر اولنان شاهك سنن سیئه‌سی ظلمه اولین اوزرینه زاندایدیكه جمله دن بری نصارایه بغیر حق تعرضی اول احداث ایتمشیدی «عیسی» اسم علمدر شرحی مرور ایتمشدر موسی كبی «نصرانی كداز» وصف تركیبیدر نصرانی اریدیجی وافنا قلیجی دیمكدر یعنی قتل واهلاك ایله زیرا كدازدال وزا ایله كدازیدندن اریدیجی دیمكدر اصلی كدازنده‌در «نصرانی» شامده نصرانه دیدكلری قریه‌یه منسوبدر كه انك اهلی حضرت عیسی علیه السلامه تبعیت ایتمشلردی و بونلرك دینلرینه نصرانیت دیرلر (وبعضیلر دیدیلر كه نصاری تسمیه‌سنه وجه نصرت واعانتلریدر نتكم قرآنده كلور (كونوا انصار الله كما قال عیسی ابن مریم للحواریین من انصاری الی الله قال الحواریون نحن انصار الله) معلوم اوله كه حضرت عیسی علیه السلام حضرت موسی علیه السلامك شریعتنی

تقریر اوزرینه مبعوث ایدی زیرا انجیل رموز وامثال ومواعظ ومزاجر مقوله‌سی اولوب سائر احكام وشرایع توراته احاله اولنمش ایدی ویهود حضرت عیسایه متابعت ایله مامور ایدیلر ولكن منقاد اولمدیلر (وبعض تغییراتی عیسایه نسبت ایلدیلر سبتی یوم احده تغییر واكل لحم خنزیر كبی زیرا توراتده لحم خنزیر حرام ایدی وختان وغسل وغیریلر كبی ولكن صحیح اولان بودر كه نقدر تبدیلات وتحریفات وار ایسه یهود ونصارایه مضافدر حضرت عیسانك اندن خبری یوقدر ویهودده عناد ومخالفت حددن افزون اولمغله زمان رسالتدن صكره دولتلری زائل وشوكتلری مضمحل اولدی انكیچون الی هذا الآن انلرده سلطنت یوقدر بلكه جمیع بلادده ذلت ومسكنت ایله موصوفلر و زیاده سوء حال ایله معروفلردر نصارانك ایسه ملك ودولتلری الی یوم القیام باقیدر «زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قیصره نامهٔ دعوت ارسال ایلدكده قیصر اول نامه‌یی تقبیل وتعظیم ایتمكله رسول الله صلی الله علیه وسلمدن بقای ملكلرینه متعلق نفس صادر اولمش ایدی نتكیم كتب سیرده مسطوردر (معنای بیت) بودر كه جهود ارهسنده برظلم كار ودل آزار پادشاه وار ایدیكه حضرت عیسی علیه السلامه دشمن اكا اتباع وامت اولان نصارایی اریدیجی وقتل واهلاك ایله افنا قلیجی ایدی زیرا یهود بویله زعم ایدرلر دیكه عیسی موسایه متابعت وتوراته موافقت ایله مأموردر (ودنیاده شریعت براولور ایكی اولماز ونسخ دخی طریان ایتمز وتغییرات مذكوره‌یی اكا نسبت ایدوب بو سببدن عیسایه عداوت اوزره اولوب قومنه دخی اهانت ایدرلر وبوادقلری یرده قتل ایلرلردی (سؤال اولنورسه كه موسادن مقدم كلان انبیا علیهم السلامك شرایع مختلفه‌سی ظاهر وبدیهی ومتواتر ایكن یهود آنی نه وجهله انكار ایدوب ابتدا وانتها شریعت موسی ایله دردیو جزم ایتدیلر (جواب بودر كه انلرك زعملری بوایدیكه موسادن اول اولانه شریعت دیمزلر بلكه حدود عقلیه واحكام مصلحیه دیرلر دیو اعتقاد ایدرلردی واوامرده نسخ بدادر وبدا علی الله دكلدر دیرلردی (بدا اودر كه اول برنسنه ایله امر ایدوب صكره باشقه رأی بادی وظاهر اولمغله انك خلافنه حكم دربو ایسه الله تعالی‌یه نسبت اولنمق جائز دكلدر (جواب بودر كه نسخ اگرچه بزم علمزه نظرله

تبدیلدر ولکن الله تعالینك علمنه نظرله حکم اولك مدتنی بیاندر تفصیلی محلنده مبیندر (بوراده شاه ایله مراد نفس اماره (وجهودان انك قوای شریره سنه اشارتدر (نتکم عیسادن مراد قلب وروح (ونصاری انلرك قوای خیره سنه رمزدر (وحقیقتده قلب عیسی کبی وجودده متأخردر زیرا نفس ایله روحك ازدواجندن تولد ایلمشدر ولکن مسلم ایله اهل حرب اراسنده محاربه باقی اولدیغی کبی بونلرك اراسنده دخی دائمدر زیرا برینك نشأسی جلال وبرینك جمال اوزرینه در پس مقتضای نشألری اوزرینه بری برلرینه مغالبه دن خالی دکللردر وکاه اولور که اهل شرك نفس اماره یه واهل کتابدن یهود نفس لوامه ونصاری نفس ملهمه اشارت اولور یعنی نصاری مرتبهٔ اطمئنانه یهوددن اقربدر انکیچون نصارادن مسلم چوقدر وقرآنده دخی (ذلك بانهم قسیسین ورهبانا وانهم لا یستکبرون) دیو وصف اولندیلر یهود حقنده ایسه (لتجدن اشد الناس عداوة للذین امنوا الیهود) واهل شرك حقنده دخی (واذا قیل لهم لا اله الا الله یستکبرون) وارد اولدی (پس یهود صراط مستقیمدن بالکلیه منحرف ودین موسایی مغیر ومحرف اولمغله استعداد روحانیی ابطال وقابلیت ایمان فطرییی افساد ایتدیلر مشرکین ایله مشترك اولدیلر انکیچون اهل ایمان ایله زیاده ضدیت وعداوت اوزرینه بولندیلر نصاری ایسه وصیت عیسی ایله قائم اولوب تبدیل دیندن احترازلرندن ناشی رؤس جبالده مترهب ومغاراده متخلی اولوب انجیلده منعوت اولدیغی اوزره مبعث رسول الله صلی الله علیه وسلمه مترقب اولدیلر صکره مستعد اولنلری داخل دائرهٔ ایمان اولوب فوز ونجات بولدیلر (سؤال اولنورسه که بو تقریردن نصرانیت یهودیتدن خیرلی اولق فهم اولندی فروعده ایسه مسطوردر که برکسنه بو خیریتی اثبات ایتسه کافر اولور زیرا یهودیت ونصرانیتك ایکیسی بیله عقلا وشرعا قبیحدر (جواب بودر که ممنوع اولان مطلقا خیریتدر فاما نصرانیت یهودیتدن خیرلودر ملایمت طبعلری واسلامه سهولت میللری جهتندن (وکذلك یهودیت خیرلودر نصرانیتدن زیرا انلرك کفرلری نبوتده ونصارانك کفرلری الوهیتده در دیمك لا بأسدر فاما اولکه قرآنده کلور (وقالت الیهود عزیر ابن الله) بونلردن مراد یهوددن برطائفه درکلیسی دکلدر

عهد موسی بو دنوبت آن او
جان موسی اوو موسی جان او

«عهد» برقاچ معنایه کلور بوراده مراد زماندر بو فقیرك فهم ایتدوکی بودر که عهد برنسنه یی وقتا فوقتا حفظ ومراعات معناسنه اولمغله مطلق وقتده استعمال اولنمشدر ونوبت لفظندن فهم اولنور که عهد خلافت معناسنه اوله زیرا خلافت ونبوت عهد ووصیتی مشتملدر «نوبت» فرصت ودولت ونیابت معناسنه در (یقال جاءت نوبتك ونیابتك وهم یتناوبون کویا هر عصرك خلقی سلفك نائبی وخلیفه سیدر که امور دین ودنیایی مناوبه ایله تعاطی ایتمشلردر بوراده وزنیچون تانك کسره سی اختلاس اولنور «آن او» انك دیمکدر آن آن کبی اصلنده اسم اشارت واوهو کبی ضمیر غائبدر ولکن ضمیر غائب اسم اشارت اوزرینه تغلیب اولنمشدر ویاخود مجازا آن دخی او معناسنه اخذ اولنوب ثانی اولی تأکید اولور فان لم تفعلوا دن ان اذ معناسنه اخذ اولندیغی کبی زیرا برماده ده ادات استقبال ایله ادات ماضی مجتمع اولماز ولطائف اعتبارا تدندر که آن لفظی عربی اولوب وقت معناسنه مستعمل اوله بعد ذا مصراع ثانیده اولان اودخی عیسایه راجعدر (معنای بیت) بودر که حضرت عیسانك زمانی وانك نوبتی ایدی یعنی دور موسی کچمش وعیسانك وقتی ایرشمش ایدی وبو ایکیسی کرچه صورتده مختلفلر وزمانده مغایرلر وتقدم وتأخر ایله متفرقلردر ولکن عیسی موسانك جانی وموسی دخی عیسانك جانی ایدی (یعنی ارالرنده حقیقت نبوتده اتحادلری وار ایدی نتکم حدیثده کلور (لا تفضلونی علی یونس بن متی) وکذلك شریعتده دخی اتفاقلری وار ایدی زیرا عیسی موسانك شریعتنی تقریر ایله مبعوث ایدی نتکم مرور ایلدی ولکن یهود تغییرات مذکوره یی عیسایه نسبت ایدوب وعیدی الندن تجدید عهد اتمه دن عار ایدوب نبوتنی انکار وانجیلی رد ایتدیلر بونده اشارت واردر که افراد ناس اراسنده جسمانیتده اتفاق اولدیغی کبی زیرا جمله سی ترابدن مخلوقدر نتکم قرآنده کلور (هو الذی خلقکم من طین) روحانیتده دخی اتحاد واردر زیرا مجموعی روح محمدی علیه السلامدن مأخوذدر نتکم حدیثده کلور (انا من الله والمؤمنون من فیض نوری) وبو معنایه

(هم كالحلقة المفرغة لايدرى اين طرفاها) دينلسه سزاد را كرچه بحسب القابليات والظهورات تفاوتلرى واردر (ووروح مرتبه‌سنى دخى كذارايتدكده صور علميه واعيان ثابته اولمغله كرچه مختلف ايديلر ولكن اسما و صفات مرتبۀ احديتده مستهلك اولمغله حقيقتده تعين احديتدن غيرى يوغيدى نتكيم كنت كنزا مخفيا مقاله‌سى اكا دالدر وانبيا اراسنده دخى اصل نبوتده اتفاق اولوب بعض اختصاصات الهيه ايله اختلاف و تفاوت بولنديغى كبى اوليا اراسنده دخى اصل ولايتده اتحاد اولوب بحسب المشارب والمعارف والمراتب تغايرلرى واردر وارباب مذاهب دخى بويله‌در زيرا مذاهب اربعه اصحابنك جمله‌سى حق اوزرينه ايكن استنباط جهتيله فروعده اختلافلرى واردر وحق حقيقتده واحد ايسه‌ده ينه مخطى اولان مصيب كبى مثابدر تاكه اجتهاد ضايع اولميه *المحرره* اولسه كر مجتهده حقدن عطا *اجتهادنده ثمرا وله خطا

* شاه احول كرددر راه خدا *

* آن دودمساز خدايى راجدا *

* احول * شاهه صفندرشاشى كوزلى معناسنه فارسيده كژبين ديرلر حول كسرله شاشلقدر نتكيم نفعى نظمنده كلور * كوكب طالعمك يوق بكا حسن نظرى * شويله خشميله بقاركه ايدر اظهار حول * معناى اصليسنده تغير اولمغله احول دينلدى زيرا استقامتدن عوجه تحول وانتقال ايدر شويله كه برنسنه‌يى ايكى كورر * راه خدا * بورادهطريق دعوت ديمكدر زيرا ايكيسيده بصيرت اوزرينه داعى الى الله در پس بونده طريق مقصودى طريق مقصده تشبيه واردر (وطريقدن مراد توحيد ودين اسلامدر زيرا اسلامك بوامته اختصاصى يوقدر نتكم قرآنده كلور (ان الدين عندالله الاسلام) دمساز * موافق ورازداش ودوست (معناى بيت) بودركه اول شاشى كوزلى پادشاه جهود طريق دعوتده اول ايكى حق اوزره موافقى يعنى موسايى وعيسايى بربرندن جدا يعنى تفريق ايلدى نتكم قرآنده كلور (لانفرق بين احد من رسله) وحقيقتده اولان اتحاده نظر ايتمكه قادر اوله ميوب صورتده ايكى اولدقلرى كبى معناده دخى ايكى صاندى الحاصل واجب اولان بوايديكه عيسانك

دعوتنه اتباع ايليه زيرا اول دخى موسى كبى داعى الى الله در وانجيلك توراته متابعتى اولديغين بيلوب ايكى كتابك اراسن دخى تفريق ايتميه زيرا مقصود آلهى تجديد دعوت واحياى شريعت وحقيقتدر بوايسه كتب ورسلك اختلافيله مختلف اولمز (يعنى اصول شرائع ودعوت الى الله ده اتفاق واردر و بومعنى فروعده اختلافى منافى دكلدر زيرا فروعك اختلاف قبول ايتدوكى مشارب ناس واختلاف اعصار ايله در مداواتده بحسب الامزجه تفاوت اولديغى كبى نتكيم تحقيقى مرور ايتمشدر خصوصا كه موسى وعيسانك فروع شرائعى اراسنده دخى اختلاف يوغيدى بوندن فهم اولنديكه انبياء كرام عليهم السلام دعوت الى الله ده متحد اولدقلرى كبى انلره وارث اولان اولياء عظام قدس الله اسرارهم دخى متفقلردر زيرا جمله‌سنك دعوتى حقه‌در حقيقتى بودركه اسما وصفاتك اختلافى ذاتك اختلافنى موجب دكلدر بلكه جمله‌سنك رجوعى بريره‌در نتكيم قرآنده كلور (وان الى ربك المنتهى) نظيرى بروبحردن حجدر پس ما كه نظرله طريقده احديت واردر شوقدر واردركه حين وصولده هركس جشمنده اولان قوت وضعفه كوره ناظردر والاحقائق كونيه‌نك مراتبى متغير اولمق لازم كلور اكرچه نظارك عينى عين واحده اولسه نظرده تفاوت بولنمزدى بوايسه ترتيب مراتبدن صكره محالدر الحاصل اكرچه انتها عين واحده‌يه‌در ولكن منتهى اولان عينده تفاوت واردر (بونده نفسك وجود مجازى حسبيله اثنينيته قائل اولديغنه اشارت واردركه بوسببدن نفسه احول دينلور انك ايچون شاهى احوليت ايله وصف ايتدى اكرچه خارجده حول يوغيدى (بوندن اخذ اولنوركه عيوب باطنه عيوب ظاهره‌دن اشددر زيرا نيجه عيوب ظاهره اهلى واردركه فى نفس الامر هنر اهليدر انكيچون شعيب و يعقوبك عليهما السلام عمالرى عيب عد اولنمدى ونيجه ظاهرده هنر اهلى واردركه حقيقتده پرعيبدر زيرا بى بصيرتدر (نتكيم بصيرى صدرين حقنده ديمشدر

* بصدر صدارت نشسته دوخر * يكى بى بصيرت يكى بى بصر *

مقصودى بى بصيرتى من وجه و بى بصرى من كل الوجوه ذم درانكيچون دوخر ديدى ونفسك اثنينيت ايله نظرندن موساى روح وعيساى

قلبك دخی اثنینیتی لازم کلمز زیرا اکر روح وقلب واکر بونلره تابع اولان قوادر فی الحقیقه توحید حقیقی واسلام حقانی او زرینه متفقلردر شرك اوزره اولمق عوارض حسبیله درکه نفس وطبیعت ایله مجاورت ومقارنتدن حاصل اولمشدر

کفت استاذ احولی راکه اندرآ

رو برون آرازوثاق آن شیشه را

• استاذ • ذال معجمه ایله معلم معناسنه در تحقیق مرور ایتمشدر • احوادن • مراد شاکرد احوادر تنکیر استاذاکافر بنه در • آ • مدله امر در آمدن لفظندن مستقبلاتنده میم یایه تبدیل اولنوب آیدو آینده دیرلر • رو • فتحله امر در رفتن لفظندن یوریمك وکتمك معناسنه مضارعنده فایی واوه وتابی داله قلب ایدوب رود ورونده دیرلر • وثاق • نعمة اللهده کلورکه وثاق کسرله یعنی خانه وبند عربیدر انتهی ولکن عرب وثاقی خانه معناسنده استعمال ایتامشدر وجه مناسبت قاموسك بو کلامندن اخذ اولنور تنکیر دیمشدر وثق به کورث ثقة وموثقا ائتمنه والوثیق المحکم) انتهی وکذلك امام راغبك بو کفتارندن دخی فهم اولنور تنکیر دیمشدر (وثقت به اثق ثقة سکنت الیه واعتمدت) انتهی • شیشه • صرچه دن اولان ظرفدر بوش اولسون طولو اولسون آبکینه طواو اولان جامد رمینا مطلق صرچه در پس اوچنك میاننده فرق ظاهر اولدی (معنای بیت) بودرکه استاذ ومعلم یعنی معلمردن برمعلم برشاشی کوزلی شاکردنه دیدیکه کلبری یوری وارخانه ومنزلدن شیشه یی طشره کتور یعنی اوده برشیشه وارد روار انی کتور دیو امر ایتدی (بوندن مقصود بالاده ذکر اولنان شاه احولك حالنی تمثیلدر زیرا معقول محسوس ایله تمثیل اولنمق تفهیمه انسبدر زیرا انده معقولات خفیه نك بوزندن حجابی رفع ایدوب محسوسات جلیه معرضنده ابراز واردر ومطلقا تمثیل وهمی عقلی تسخیره الطف ذریعه در وبعضیلر دیدیلرکه خفی یی خفی یه تشبیه مسلمدر فاما بعض خفی یی جلی یه تشبیه ایتمك محل انکار خصمدر زیرا بلکه ایکیسنك میاننده فارق اولمق ادعا ایده (بونده استاذ مرشد کامله واحول اثنینیت ووجود مجازی اهلنه ووثاق جسد عنصری یه وشیشه وجود حقیقی یه اشارتدر مقصود بو وجود حسینك

مشتمل اولدیغی وجود واحدی استنباط واستخراجدر زیرا اهل حجابه کوره وجود ایکیدر که بری وجود امکانی وبری دخی وجود وجوبیدر یعنی بونلر نظر اثنینیت ایله ناظر اولمغله ایکی وجود کوررلر فاما اهل مکاشفه اولان وجود امکانینك امر موهوم اولدیغن بیلوب انجق وجود معلوم ومحقق اولان وجود واجبی اثبات ایدرلر وبو شرکت ووحدت حقیقتده نظر حسبیله در والانفس الامرده وجود واحدن غیری بوقدر وتعدده منشأ جسددر جسدك تعینی حسبیله اثنینیت کورینور شیشه نك تعینی ایله احوله کوروندوکی کبی اکر جسد وشیشه وحس تعلق ایده جك نسنه اولمسه وحدتدن غیری نه کورینوردی ووجود واجبی شیشه یه تشبیه ایلدی زیرا غایت لطافتدن ادراك اولنماز نتکیم قرآنده کلور (لاتدرکه الابصار وهو یدرك الابصار وهو اللطیف الخبیر) (لمحرره) • اولمسیدی لطافت حاجب * کورینودی کوزه نور واجب •

کفت احول زان دو شیشه من کدام

پیش تو آرم بکن شرح تمام

• کدام • ضمله عربیدر رای کیدر تشدیدله یعنی سؤال واستفهام ایچوندر قنغی دیمکدر • تمام • مصدر بوراده تام معناسنه در (معنای بیت) بودرکه شاکرد احول استاذنه دیدیکی اول ایکی شیشه دن بن قنغی شیشه یی حضورکه کتورم شرح تام وایضاح وافی ایله یعنی مطلقا شیشه یی کتور دیدن مقصودکز معلوم اولیوب مبهم ومجمل قالدی (زیرا سزك دیدیکز یرده شیشه بردکل بلکه ایکیدر پس مرا دیکزی شرح بیان ایدیکز بوندن فهم اولنورکه شاکرد مقدما اول شیشه یه مطلع اولمیوب احول اولدیغی جهتدن انی ایکی صانمش وکوزینه مکرر کورنمش ایدی ویاخود امور اولدقده واروب مطلع اولوب ایکی شیشه کوردکده وضع یدایتیوب کاذب استکشاف ایلدی وضع ید ایتدوکی ادبه رعایة ایدی زیرا استاذك دیدوکی نسنه یه وضع ید ایتمك ترك ادبدر بونده اشارت واردرکه وجود مجازی اول شیشه نك تعیندن احوله کورینن خیال کبیدرکه فی الحقیقه وجودی یوقدر ولکن ناظر اولان احولك چشمنده کی حول حقیقتی او زرینه نظر وادراکه مانع اولدیغی کبی بی بصیرت اولانك پرده وحجابی دخی

وجود واجبه كوره بويله در زيرا شول كثرت اعتباريه كه مقام احديتك حكميدر مرتبهٔ احديته كوره مضمحل ومستهلكدر ولكن مكاشف اولميه خفيدر زيرا عارضه اعتبار ايدر معدوم اولديغنه باقز مكاشف ايسه الان على ما كان عليه سرى اوزرينه دائردر پس برتوشمسدن منعكس اولان سايه خيال وبى اعتبار اولديغى كبى وجود امكانى دخى بويله در اكرچه بويله اولمقدن بالكليه اعتبار اولنمامق لازم كلز زيرا ديمشلردركه اولا الاعتبارات ابطلت الحقائق پس مقام واحديته كوره كثرت ومقام احديته كوره وحدت معتبردر حضرت هدايى قدس سره بيورر · برى ايكى صنانلرا خوادرهم اعمى ·

* توحيدى بلميلر غايتده جاهل انجق * يعنى شرك جلى اهلى توحيددن احول واعمى اولدقلرى كبى شرك خفى اهلى دخى اثنينيتده قالديلر جهالت حقيقت ايله عنوان بولديلر نعوذ بالله الاحد الفرد

گفت استاذ آن دوشيشه نيست رو
احولى بگذار وافزون بين مشو

· احوليده اولان يامصدريه در · بگذار · ذال معجمه ايله امردر ترك ايله وكچ معناسنه · افزون · ارتق معناسنه اسمدر افزون دندن كه معناسى آرتمقدر مقابلى كاست دركه اكسلمكدر لسان فارسيده بيش كه زائد معناسنه در افزوندن فرقى واردر مثلا ارتمغله زائد اولان نسنيه افزون ديرلر ابتدا زائد خلق اولانه افزون ديمزلر بيش ديرلر كذا فى الدقائق افزون بين وصف تركيبيدر آرتق كوريجى معناسنه زيرا بين اسم فاعلدر ديدن لفظندن مأخوذدر خلاف قياس اوزره كما فى الحلبى والدقايق · مشو · نهى در اولمه معناسنه زيرا ميم مفتوحه كه اول امره داخل اوله علامت نهى در شوايسه فتحله امردر شودن لفظندن مأخوذدر ضمله شودن شادن معناسنه در (معناى بيت) بودركه استاذ ديديكه اول كوروب سؤال ايتدوكك سن زعم ايتدوكك كبى ايكى شيشه دكلدر بورى شاشيلغى قووز ياده كوريجى اولميه بلكه شيشه بردر بعد ذا بو مرتبه يه ارشاد باللسان ديرلر ارشاد فعلى اشغه ده كلور وفعل قولدن ارجحدر انكيچون وارد اولمشدركه (صلوا كما رأيتمونى اصلى) ولكن فعل بالكز قائلده اولمق شرط دكلدر بلكه مقولده دخى وجود بولمغله تحقق وتيقن حاصل

اولور پس شيشه ايله شاكرد قصه سندن وجودله اهل مجاز حالنه انتقال ايله وبو تنبيه اكرچه بحسب الظاهر استاذ مرشددندر ولكن فى الحقيقه روح علوى دخى دائما نفسه ذكر اولنان وجهله خطاب ايدوب توبيخ وتقريعدن خالى دكلدر فاما وراء پرده ده محجوب اولمغله سوزى مدرك ومسموع دكلدر بناء على هذا مرشد كامل اول خطابه واسطه وترجمان اولمش وحقيقة الحالى مريده بلدرمشدر زيرا فى الحقيقه مرشددن مراد حقيقتى عيانه كتورمك وباطنى ظاهره اخراج ايتمك ووجودك مراتبنى بلدرمكدر بوندن فهم اولنوركه انسانك وجودندن خارج نسنه يوقدر ولكن انسانك اندن ذهولى اولمغله برمعلمه محتاج اولمشدر پس استاذه شاكرد اولمق منهاج قديمدر (نفحى)

* عقله مغرور اولمه افلاطون وقت اولسك اكر *
* براديب كاملى كوردكده طفل مكتب اول *

وبوندن فهم اولنوركه انسانده بصر ملك اولديغى كبى بصر ملكوت دخى واردر يعنى بصر ملك ايله اسم ظاهر وفقنجه ظواهره مطلع وبصر ملكوت ايله اسم باطن حسبنجه باطنى مدركدر (وبصر باطن اولمسه بصر ظاهره التفات اولنمز انكيچون قرآنده كلور فانها لا تعمى الابصار ولكن تعمى القلوب التى فى الصدور بلكه بصر باطن قوى اولسه بصر ظاهره دخى حدت ايله امداد ايلر انكيچون ثريا كه حقيقتده اون ايكى يلدزدر عرب انك انجق طقوزن كوره بلوردى (فاما رسول الله صلى الله عليه وسلمده اولقدر تيزئ بصر وار ايديكه اون ايكى يلدزك مجموعنى ادراك ايلرلردى (پس بصرده علت اولمديغى صورتده دخى رؤيتده تفاوت واردر (فكيف كه احوليت عارض اوله وبو مقوله عوارضى فى الجمله ازاليه امكان اولمغله استاذ شاكردنه احوليتى ترك ايله امر ايلدى انكيچون خبرده كلور كل مولود يولد على الفطرة) پس مزاج مستقيم اوزرينه تولد ايدنلرده علت وسقم اولمديغى كبى فطرهٔ سليمه اوزرينه نما بولانلرده تغير وانحراف يوقدر (مكر بو عالمه خروجنده مرور ايتديكى اطوارده چوق تقلب ايتمش اوله واحكام امكان ايله انصباغ عظيم بوله وبعد الخروج دخى غير ملايم ايله ابتلادن خالى اولميه بو صورتده علاج پذير اولورسه ده ·

صعوبت چکر کور ایمدی سلوك صددنده اولنلر وجودك فی الحقیقه نه وحدتنی ونه کثرتنی بیلورلر بلکه نیجه‌لر احولیت مرتبه‌سنی کذار ایدوب عمای محض ایله مبتلا اولمشلر وحیرت مذمومهٔ کبری ایچنده قالمشلردر پس کرکدرکه بصر الده ایکن بصیرت تحصیل اوله وبو کثرت اعتباریه ایچنده وحدت حقیقیه بوله والله الموافق

کفت ای استا مرا طعنه مزن

کفت استاذ آن دو یك را در شکن

* استا * استاذدن تخفیف وترخیم اولنمشدر * طعنه * طعن رمح وامثالی نسنه ایله دورتمك واورمقدر آخرنده اولان هاء عربیدن عجمیه نقل علامتیدر طریقه ومعشوقه وامثالی کبی طاعون دیدکاری وخز جن حسبیله‌در نتکیم حدیثده کلور (الطاعون وخز اعدائکم من الجن) صکره تشبیها لسانله اولان جرحه دخی طعن دیدیلر نتکیم بو بیتدن مفهومدر

* جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ما جرح اللسان *

* شکن * شکستن لفظندن امردر شکستن صمقدر کسر کبی مضارعنده سین نونه قلب اولنور مثلا شکند وشکنند دینلور (معنای بیت) بودرکه شاکرد احول استاذنه دیدیکه ای استاذ بکا طعنه اورمه وبو خصوصده بنی تشنیع ایتمه زیرا بنم دیدیکم واقعده وخارجده مطابق نسنه خصوصنده اولان کلامه طعن اولماز استاذ دیدیکه چونکه بنم کلامیمی طعنه حمل ایتدیك بو خصوصده بنی تکذیب ایلدیك وار ایمدی اول ایکی شیشه‌دن برینی شکست ایله یعنی قر وکسر ایت استاذ کوردیکه شاکرد سوزدن الماز فعل ایله الزامه مباشرت ایلدی تاکه مقصود حاصل اوله وامر خفی انجلا وانکشاف بوله بونده وجود مجازی اعتبارین ازاله ایله امره اشارت واردر زیرا نفسه حس وخیال ووهم غالب ونشانه‌سی کثرته طالب اولمغله افعال وصفات وذاتده تعدد ملاحظه ایدر دیدی بو ملاحظه‌نك زوالی ایسه فناء وجوده موقوفدر پس چون وجود فنا بوله امر وحدت منجلی وسر وحدانیت منکشف اولور وبونده قاعدهٔ تسلیکه رمز واردر (زیرا استاذك شاکردنه امری تربیه بابندندر و بو معنایی انکار ایدن نص صریحی انکار ایدر نتکیم قرآنده کلور (یتلوا علیهم آیاته ویزکیهم ویعلمهم الکتاب والحکمة) زیرا بو آیت

شریفه‌ده تزکیهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلمه نسبت اولنمشدر وتعلیم حکمت تزکیه اوزرینه موقوف اولمغله ذکرده دخی تأخیر اولندی و بو معنادن ذاهل اولنلر ارباب تسلیکك سالکاری وحدته ارشادلرینی سخریت واستهزاء ایدرلر وطریقه طعن وتشنیعه کیدرلر مع هذا وحدت وجودی قول جمله اوزرینه واجبدر

چون یکی بشکست هر دو شد ز چشم

مرد احول کردد از میلان وخشم

* یکی * معدوددن عبارتدر بوراده ادات مفعول محذوفدر تقدیری یکی را دیمکدر * بشکست * ماضی متعدیدر زیرا مصدر اولان شکستن لفظنك نونی حذف اولندقده ماضی اولور * شد * بوراده رفت معناسنه‌در * میلان * شهوت وآرزودر نتکیم اشاغده تصریح کلور زیرا شهوت میل نفس ایله تفسیر اولنمشدر * میلان * اصلنده فتحتین ایله‌در حیوان کبی وراده ضرورت ایچون یا اسکان اولنمشدر * خشم * فتحله غضبدر نعمة الله ده کلورکه خشم قافق کسر خائله مشهوردر اما فتحه اصحدر (معنای بیت) بودرکه شاکرد دخی استاذك امرنه امتثال ایلوب چونکه شیشه‌نك برینی قردی هر ایکیسی انك کوزندن کتدی وغائب اولدی وایکی کوردیکی وهم وخیال اولدیغی بلندی کشی کثرتین اولور شهوت وغضبدن یعنی ظاهرده علت حول ایله انسان بری ایکی کوردیکی کبی باطنده دخی شهوت وغضب حسبیله احولیتی معلوم اولور مقصود بودرکه چون شهوت که صفت طبیعیه وغضب که صفة نفسانیه‌در غلبه ایلسه شاه جهود آنده غلبه ایلدیکی کبی ایکی نبینك میاننی وایکی واینك اراسنی تمیز لازم کلور وبو تفریق وتمیزدن ارض وجودده فساد عظیم بولور وآثار قبیحه‌سی دخی آفاقه منتشر اولور و بناء حق هدمله کنبد کردون دخی متزلزل اولوب یقلور بعده شهوت وغضبی تخصیص ایلدی زیرا صفات ذمیمه‌نك اصلیدر خصوصا که جمیع دمائم وقبائح شهوت اوزرینه مبنیدر حتی غضب دخی ارادهٔ انتقام ایچوندر پس ارادت نفس اصل قبائحدر وشهوتك اصلاحی شریعت وغضبدن نفسی تزکیه طریقت اوزرینه موقوفدر بو سببدندرکه شریعت صومی مشروع قلدی تاکه امساکله

قوای حسیه‌یه ضعف طاری اولوب ارض وجود فساددن خلاص اوله‌انکیچون اکل وشربه حریص اولنلر بحسب الغالب اقوالده فاحشلر وافعالده حدوده متجاوزلردر الحاصل ذکر اولنان ایکی صفت ابواب جهنمدن ایکی بابدرکه سدی لازم وواجبدر و بومقامده برقاج وجهله اشارت واردر (اولکسی بودرکه سالك حق اولان کمسنه وجود مجازی پرده‌سن خرق ایتدکجه وجود حقیقی‌یه واصل وکثرت اعتباریه‌یی ازاله قلمدقجه وحدت ذاتیه دائره‌سنه داخل اولماز پس وجود شیشه‌سن قرمق وحدته اطلاعدن عبارتدر و بوندن وجود حقیقی دخی منکسر اولمق لازم کلمز فاعرف جدا (ایکنجیسی بودرکه اشیایی کماهی ادراك لازمدر نتکم حدیثده کلور (رب ارنا الاشیاء کماهی) وبورؤیته مانع اولان علت باطنه‌در انکیچون حدیثده کلور (حبك الشیء یعمی ویصم) یعنی بعض محبت ومیل مقوله‌سی واردرکه محبی طریق رشددن اعمی واستماع حقدن اصم قیلور و بوعمی وصممدن خلاص اولمق باعقل رادع وزاجره ویادین قوی ومستحکمه محتاجدر عقل ودینك زیاده قوتی ایسه کشف تأمله حاصل اولور کشف ایسه بحسب الغالب سلوکه موقوفدر پس استاذه بی مراجعت مقصود حصوله کلمز (لمحرره)

اولمسه عقل ودیندن زاجر * قالور انسان فاسق وفاجر
عقلی قوعشقله قبل بازارك * اوله سن کشفله اوزکه تاجر
قنغی مجروح اوله جدای طبیب * کورب انسان زخمنی آجر

(اوچنجیسی بودرکه وجود واجبی اثبات ایتمین کمسنه معطله‌دن اولور زیرا وجود امکانی ایله ممکن اولان صانع عالم اولماز انکیچون دیمشلردرکه ماهیات اوچدر (بری واجب (وبری ممکن (وبری ممتنعدر وواجب وجود بحتدرکه وجود حقدر انکیچون ازلا وابدا عدم قبول ایتمز نتکم ممتنع عدم محضدرکه اصلا وجود قبول ایتمز وممکن وجود عدمدن مرکبدر یعنی ممکنك وجودی ووجود اوزرینه عارض اولان ماهیتی واردر پس ماهیتی امر اعتباریدرکه خارجده وجود قبول ایتمز ووجودی موجوددرکه من حیث هو عدم قبول ایتمز الحاصل عین ممکن حکمانك وعلمانك مثبتدر بو معنایه بناء وجود امکانی بالکلیه نفی اولنمق ایو دکلدر بلکه وجود امکانی نفیده وجود واجبی دخی هدم واردر

یعنی وجود امکانی وجود واجبك اسما وصفاتنه مظهر ومجلادروبی آینه‌ده صورت کورنمز الحاصل امکان بالکلیه مسلوب اولسه شهود حاصل اولماز ویاممکن واجبه منقلب اولمق لازم کلور پس ایکی صورتده دخی محذوردن خالی اولماز فاعرفه فانه دقیق

شیشه یك بود وبچشمش دونمود
چون شکست اوشیشه رادیکر نبود

• دیکر • یائله ویاسنز بردخی وآرمق یعنی غیری ودقایقده کلورکه تکرار اولان ذنبه‌نك ایکنجی سندن دیکرله تعبیر ایدرلر مثلا ایکندی نمازنه نماز دیکردیرلر معناسای ترکیبیسی بردخی نمازدر انتهی وایکندی الله اعلم ایکنجیدن تغیر اولنمشدر وابن کمال جز لفظی ایله دیکری فرق ایدوب جز غیر ودیکر بردخی درد یمشدر ولکن دیکرده دخی غیریت معناسی واردرا کرچکه تکرار مکرره مماثل ایسه‌ده فتأمل (معنای بیت) بودرکه خانه‌ده شیشه فی الحقیقه برایدی ولکن شاکردك کوزینه احولیتی حسبیله ایکی کورندی چون اول برشیشه قرلدی ویاخود آنی قردی اول شیشه‌نك غیری یوغیدی یعنی شیشه قرلمغله شاکردك ایکنجی اولمق اوزره تخیل ایلدیکی شیشه بولنمدی زیرا کوزینك علتی سببیله خیال مجردایدی بوخسه خارجده وجودی یوغیدی اکر خارجده وجود محقق اولایدی ذکر اولنان شیشه‌نك انکساریله اول دخی منکسر اولمازدی بلکه باشقه کسره محتاج اولوردی بونده شیشهٔ وجوده اشارت واردرکه شیشهٔ واحددر شرك خفی اهلنك اول وجودی ایکی اولمق تخیل وتوهم ایدوب اثنینیته دوشدکاری حقیقتی اوزره مشاهده‌دن احتجابلرندندر چونکه حجاب نفس یعنی حس وخیال ووهم فنا وزوال بوله دیدهٔ قلبه نور وحدت ظهور ایدروا ولکی پرده‌نك یعنی کثرتك حکمی کیدر وعارف جامی نظمنده کلور

درمشرب توحید بود وهم دوبی کفر * درمذهب تقلید بودنفی دوبی شین
عینیست یکانه که چواز قید تعین * افزود بران نقطه پدید آمد از وغین

وشیخ مغربی کلماتنده کلور

به پیش دیدهٔ ماغیر عین هردو یکیست * نظر چنین کند انکس که بایقین باشد

وبونده سر نطوره دخی رمز واردر زیرا بعض تصرف اهلی اولان رجالك روحی اجساد کثیرهٔ تربیه ایدر یعنی بر روح کمال لطافتی حسبیله

صور كثيره ده كورینور ولكن جسد اصلیسی قائم اولدیغیچه اجساد
فرعیه ومثالیه سی دخی قائمدرقیچن فنا بوله تمثلات دخی فنا بولور اگرچه كه
اهل الله جسد عنصریدن مفارقتدن صكره دخی تمثل ایدرلر امام شعرانی
رحمه الله كتاب الجواهرده ایراد ایدركه امام سیوطی رحمه الله زماننده
مصرده ایكی كسنه طلاقه یمین ایدوب هر بری مشایخدن بریچون
فلان كیجه بنم خانه‌مده مسافر ایدی واكا سود ایچوردم دیو ادعا ایلدی
امام سیوطی دخی اول شیخه صورت دعوایی عرض ایدوب حالندن
استكشاف ایتدكده شیخ دخی اگر درت كشی زمان واحدده
درت یرده اولد یغم ادعا ایدرسه دخی صادقلردر دیو اخبار ایدیجك
امام سیوطی دخی قبول ایدوب ذكر اولنان ایكی كسنه‌دن برینه دخی
طلاق واقع اولماق اوزره فتوی ویردی وینه مصرده رجال اللهدن
برینی اعداسی نماز قیلورکن قتل ایدوب جسدی خارج مصرده
بر پشته اوزرینه طرح ایتدیلر صكره مقامنه كلدكده ینه اوراده
بعینه نماز قیلور كن بوادیلرز را قتل اولنان جسد مثالیسی ایدی
اندن ایسه جسد اصلیسنك هلاكی لازم كلمز نته كم بر كسنه آخرك سایه‌سنی
ضرب ایلسه آخراندن متأذی ومتألم اولماز (لمحرره)
چوقیدر بو كرامت اهل حقه * هله برخوش كوزك آچ طوغری بقه *
* بونی رد ایلین انكار اهلن * كوره‌سن حسرت اودی نیجه یقه *
خشم وشهوت مردرا احول كند
زاستقامت روح را مبدل كند
* شهوت * نفسك برنسنه‌یه میلانه دیرلر میل اولنان نسنه‌یه دخی لذیذ
اولمغله لذتده دخی استعمال اولنور * استقامت * اعوجاجك ضدیدر
نته كم قرآنده كلور (ولم یجعل له عوجا قیما) روحدن مراد روح سلطانیدر
نته كم اوائل شرحده مفصلا بیان اولنمشدر روح اطلاقی حقه روحانی
اعتباریله‌در ویاریح ملاحظه‌سیله‌دركه نفس رحمانیدن عبارتدر نفسده
ایسه ریح واردر بلكه ریحدن عبارتدر نته كم (ونفخت فیه من روحی)
اكا دالدر وجائزدركه روحدن اوله قیجله راحت ورحمت معناسنه
زیرا بدنك استراحتی انكله‌در وحقیقتده عالم رحمتندر وداود قیصری
رحمه الله ایراد ایدركه روح اطلاقی بدنه ربوبیتی وحیات حسیه‌نك

مصدری اولمق اعتباریله‌در یعنی روح مدبر بدندر وجمیع قوای نفسانیه
اوزرینه حیات حسیه اندن فیضان ایدر وحقه روح وجان اطلاق
اولنماز مگر حی ویامحیی معناسنه اخذ اولنه نته كم یونس امره كلماتنده
كلورسن جانی كرك بكا جان قپوسی دكل * مبدل * اسم مفعولدر افعال
بابندن ابدال وتغییر اولنمش معناسنه (معنای بیت) بودركه غضب نفسانی
وشهوت طبیعیه كشی یی باطندن احول كبی ایلر وتفرقه‌یه دوشورر
روحی استقامتدن مبدل ومغیر ایدوب معوج ومنحرف قیلور یعنی روحك
استقامتی بوایكی صفتك فنا وزوالیله‌در چونكه وجود بونلردن تزكیه
اولنمیه روح دخی فطرت اصلیه‌سندن منحرف اولور زیرا بونلر
عوارض مقوله‌سندندر بعض عوارض ایسه معروضی حالندن تغییر
ایدر صوینك مزاجی مرور ایتدوكی خاكك طبایعیله متغیر اولدیغی كبی
وبوسره اشارت ایدوب حدیثده كلور (كل مولود یولد علی الفطرة الخ)
وبونده اشارت واردركه فی الجمله غضب وشهوت ایله روح منحرف
اولماز زیرا بومرتبه عمادیدن وقوام وجوددر انكیچون اهل الله
غضب لله وشهوت حقانیه ایله متصفلردر وكذلك روح فطرت
اصلیه‌سی اوزرینه باقی اولسه توحیددن عدول ایتمز زیرا توحیدانك
مقتضای نشأسیدر وروحك استقامتنك اثری حقه اقبال وانحراف
واعوجاجی حقدن اعراضدر وشهوتك مقابلی عقلدر پس انسانده
عقلی قدسی كركدركه انكله مرتدع ومنزجر اولوب شهوت
وامثالنك احكامیله انصباغدن صافی اوله وبونده رمز واردركه مرد
حكمنده اولانك بیله حالنی بعض صفات تبدیل ایدر فكیف زن حكمنده
اولانی ومرد حقیقی انسان كامل وحكمی انسان ناقص وزن حكمی
دخی انسان ناقصدر ولكن میانلرنده فی الجمله فرق واردر فاعرف
چون غرض آمد هنر پوشیده شد
صد حجاب ازدل بسوی دیده شد
* غرض * لغتده هدفدر یعنی اوق نشانی صكره هر غایت كه ادراكی تحری
اولنه اكا اسم قلندی وبرعبارتله دخی بودركه غرض برفعل اوزرینه
مترتب اولان مصلحتدر شول حیثیتدن كه اول مصلحت فاعل ایچون
فعل ایله مطلوبه اوله نته كم علت غائیه دخی اول مصلحتدر ولكن شول
حیثیتدنكه فعل اوزرینه فاعلی اقدامه واول اجلدن فعلك صدورینه

باعث اوله پس غرض وعلت غائیه بالذات متحد وبالاعتبار مختلفلردر بوراده غرض ایله مراد غرض نفسانی مذمومدر نتکم بوستانده کلور
* ز صاحب غرض تاسخن نشنوی * که کار کردی پشیمان شوی *
* هنر * عیبك ضدنده مستعملدر نتکم نجاتی کلماتنده کلور حرفی اوج اولمغله ایکیسنك * برمیدر فی الحقیقه عیب هنر * شد * اوکی شد اولدی وایکنجی رفت معناسنه اولمق اظهردر * صد حجاب * کثرته محمولدر فی الحقیقه یوز اولسون وکرك ارتق وکرك اکسك اولسون (معنای بیت) بودرکه چونکه غرض نفسانی کلدی واراده‌ء فاسده ظهور ایلدی هنر مستور اولدی یعنی باطنده اولان غرض فاسد سبیله ظاهرده هنر کورنمدی بلکه عیب ونقصان کورندی یوز حجاب یعنی نیجه پرده کوکل جانبندن کوز طرفنه کتدی یعنی غرض علت باطنه ومبدأ فساد ومنشاء خلاف اولمغله اثری ظاهرده دخی ظاهر اولوب ازجمله کوزه دخی پرده اولدی بوسببدن کوزه هنر کورنمدی بلکه هر عیب صورتنده ظاهر اولدی ودیده عیب بین اولمق جهتیله‌یه دخی خلاف معقول ومشروعه بطشه آغاز ایلدی شاه جهودانه واقع اولدیغی کبی بوندن فهم اولنورکه قلب امیر الامراء اعضا وجوارح وسائر قوای امراء کبیدر پس بریرده که امیر الامراء اولان قلبك صفت حمیده‌سی صفت ذمیمه‌یه مبدل اوله اکا تابع اولان سائر قوی دخی تبدیل اخلاق وتغییر اوصاف ایدرلر نتکم حدیثده کلور (اذا فسد فسد الجوارح کله) ودیمشلردرکه (الناس علی دین ملوکهم) وکذلك مثلده ضرب اولنور (کل اناء یترشح بما فیه) ووالده سویلنور (الولد سر ابیه) معناه فیه مافیه پس قلب انسان جمیع امور واحوالك مرکزی وجمله شؤنك قطبیدر وبونده اشارت واردرکه چهره‌ء دلدن حجاب مرتفع اولسه عالمده هنر وکمالدن غیری نسنه کورنمز زیرا عیب صورتنده اولان نسنه‌نك عیب اولدیغی محلك عدم قابلیتندندر والا فاعل مطلق وصانع حقك هر اثرنده اثر کمال ونما بوندندرکه ظاهر اهلی باطنه ترقی ایدرلر فاما باطن اهلی ضرورت قویه اولمدقجه ظاهره تنزل اتمزلر زیرا کمال انسانی باطن ایله حاصل اولور وفی الحقیقه اهل فنا قاتنده عیب وهنرك مجموعنه التفات یوقدر زیرا امور اضافیه‌دندر

چون دهد قاضی بدل رشوت قرار
کی شناسد ظالم از مظلوم زار

* قاضی * حاکم معناسنه‌در وجه تسمیه بودرکه برنسنه‌یی قضا اتمك آنی احکام وامضا واندن فراغدر قاضی دخی حکم ایتدکده ایکی خصم اراسنده اولان دعوایی استماعدن فارغ اولور بوسببدندرکه وفات ایده‌نه قضی علیه دیرلر زیرا دنیادن فارغ اولمشدر وقضا وقدر دیرلر زیرا تقدیر اولیاتدبیرا اندن فراغ حاصل اولمشدر * رشوت * ابطال حق ویا احقاق باطل ایچون ویریلن مالدر ارتشا رشوت اخذ واسترشا انی طلب ایتمکدر قاضی‌یی تخصیص ایلدی زیرا ابتدا رشوتك شیوعی قضاة ونواب وعلماده واقع اولمشدر احبار بنی اسرائیل کبی اکرچه بواعصارده اهل ریاستك جمله‌سنه شمولی واردر واطائف کلستانده‌ندرکه کلور * قاضی که برشوت بخورد پنج خیار * ثابت کند ازبهر توده خربزه زار * وحدیثده کلور (القضاة ثلثة قاضیان فی النار وقاض فی الجنة قاض قضی بغیر حق وهو یعلم فذاك فی النار وقاض قضی وهو لا یعلم فاهلك حقوق الناس فذاك فی النار وقاض قضی بحق فذاك فی الجنة) وبرملك لساندن دخی منقول دردیمشدر (قاضیان فی النار وقاض فی الجنة) ولکن بوخبرك منشائی واردر تفصیلی محلنده مبیندر * زار * ذلیل وحقیر واکلیجی (معنای بیت) بودرکه چون حاکم شهر قاضیء بلده دل ایله رشوته قرار ویره وکوکلنی اکا بند ایده قچن ظالمی مظلوم اروذلیل وفریاد کناندن بیلور وسچر وایکسنك اراسن تمییز ایدر (یعنی رشوته کوکل بغلین قاضی مظلومك وفریادینه باقمز بلکه ظالمك مالنه نظر ایدر وماله میل سببیله ایکیسنك اراسنی سچمه‌دن قالور وفصل خصومت ایده‌مز ولطائف کلامده کلور * علامهء زمانه اولوب برکشی اکر * ایلرسه قاضی عسکره یوز ییل ملازمت * منصب اچلمز اکا چوزلمجك کسه * حاصل بودربی کسه که مشکل ملازمت * بونده قلبك تمنیهء باطلهء نفسانیه ایله ماسوایه میلنه اشارت واردر * ظالم فی الحقیقه نفس وطبیعت ومظلوم قلب وروحدر ووجود انسانیده نفس جانب قلبه غالب اولسه وظلمات شرك ایله انك اوزرینه استیلا بولسه حقله باطل ممتیز اولمدن قالور وپرتو وحدت آفل اولور * بوصورتده قلبك قضاسی سلوکدن فراغیدر

وچون عنایت باری یاری اولوب اقلیم وجودده تنفیذ احکامه قادر اوله اول وقتده (استفت قلبك) شرفنده داخل وحکومت عدل ایتمکه قابل اولور وقاضی ده شیخه دخی تلویح واردر تکم دیمشلردر * شیخ چون مائل بمال آیدمر بد اوبباش * مائل دینار هرکز مالك دیدار نیست یعنی ماله مائل اولان شیخ ساوکنده ناقص اولمغله فی الحقیقه صحیح وسقیم وسالك وغیرسالکی تمییز ایتمز وبومقوله ظالمه شیخ دیدکلری تهکم طریقیله در (زیرشیخ اودرکه خلقك النده اولان اموالی وارزقدن مستغنی وغنائی حقله هربوزدن غنی اوله وبوندن فهم اولنورکه دنیا دیدکلری اعظم حجاب درکه حجاب ظلمانیدر پس بو پرده منکشف اولسه حجاب نورانیدن عبور ایتمك آسان اولور ونفسك تنزلی بودنیایه تعلق اوجندندر والاروحه طائر قدسی کبی کون ومکان حائل اولمز * فاعرف *

شاه از حقد جهودانه چنان

کشت احول کالامان یارب امان

* حقد * کسرله قلبده عداوت طوتوب فرصت کوزتمکدر بورادندرکه دوه یه ذات ضغن دیرلر حقد معناسنه زیرادوه ده کین صفتی غالبدر جهود کبی انکیچون جهودانه دیدی زیرا بویله مواضعده الف ونون مناسبت ولیاقت معناسن افاده ایدر وقرآنده کلور (لتجدن اشد الناس عداوة للذین آمنوا الیهود) * کشت * کاف عجمینك فتحیله ماضیدر اولدی معناسنه عربیده صارایله تعبیر اولنور * امان * زنهار معناسنه در یعنی مهلت وبی خوف اولمق بعده کالامان جملهٔ دعائیه در پس ماقبلی مابعدینه مرهوندر فاعرف (معنای بیت) بودرکه شاه مزبور جهودلره سزاوخبائث جبلیه لرینه روا اولان کین دن انجلاین احول ومعتبر وشرشوره مائل اولدیکه امان یارب اومقوله صفتدن واناك مقتضاسی اولان افساد فی الارضدن امان یعنی یارب اومقوله نسنه دن سن بزه امنلك ویر واول بد صفتك خوفنه وحکمنی اجرائله عقوبتنه دوشرمه (زیرا فی نفس الامر خوف ایدجك نسنه در زیرا مهلکدر پس انسان سبع ضاردن خوف اتدوکی کبی اندن دخی خوف ایتمك کرکدر بعده ذابخل ایله حقد زوجان درکه بری برندن مفارقت ایتمزلر وشاه جهود حضرت عیسی علیه السلام یوزندن اولان رحمت

امتنانیه یی تضییق ایتمکله بخله دوشوب حقد اوجندن قتل عامه مباشرت اتدی تاکه ناس داخل دائره ایمان اولوب رحمت حقه قرین اولمیه لر پس حقد صفات ذمیمهٔ نفسانیه نك اشدندندرکه اندن خلاص اولوب ولمغیچون درکاه عزتدن درخواسته ایتمك کرکدر والا صفت مذکوره نك ماکی دوزخ قهرده نار قطیعت ایله عذابدر وبوصفت ایله مسلم دخی جهود ایله مشترك اولور زیرا ایکی طائفه نك اراسنده نوجهله جهت جامعه وارایسه او یوزدن اشتراك قبول ایدر من وجه یهودیت ایسه تدریجله من کل الوجوه یهودیته منجر اولور زیرا هرصفت مجانسنی جذاب ومشاکلنه مائلدر انکیچون صغائر کبائره وکبائر دخی اکبر الکبائر اولان کفره مؤدیدر بوسببدندرکه اهل صلاح معصیت صدورنده مطلقا تجدید ایمان ایدرلر کرکسه بطریق الاحتیاط اولسون زیرا صغائر وکبائر کفر دکل ایسه ده کفرك طریقیدر وبوندن فهم اولنورکه نفس انسانی جمیع شرور وقبایحك معدنیدرکه جمله دن بری بغیرحق قتل نفس ایتمکدرکه شاه جهوددن وامثالندن صادر اولمشدر پس تزکیهٔ نفس ایچون اجتهاد ایتمك افضل الاعمالدرکه فضائل دینیه وکمالات معنویه یه مؤدیدر بزم عصرمزده بواجتهاد متروکدر صوفیه دن وعلماء رسوم دن معدود اولمرك اکثری بری برلرینك قتلنی اباحت ایدرلرنه حکم شرع وارونه مقتضای طریق (نسأل الله الامان وحقیقة الایمان

صد هزاران مؤمن مظلوم کشت

که پناهم دین موسی را و پشت

* صد هزاران * تکثیر ایچوندر مؤمن دن مراد حضرت عیسی علیه السلامه ایمان کتوروب انك دینی اوزرینه اولانلردر زیرا انك دینی منسوخ اولمزدن مقدم اهلنه مؤمن دینلوردی نصارایه مؤمن دینلمز زیرا رسلك میانی تفریق ایتمشلردر * کشت * کاف عربینك ضمیله ماضیدر قتل ایتدی معناسنه * پناه * اسم مصدردر * پشت * ارقه درظهر معناسنه بوراده اعتماد مراد اولنور (معنای بیت) بودرکه اهل دین عیسی دن نیجه یوز بیك یعنی جوق ووافر مظلوم مؤمن قتل ایلدی بنم پشت و پناهم یعنی التجا واعتمادم دین موسایه درعیسایه دکلدر الحاصل شاه

جهوددن بوفضاحت دین عیسایی تکذیبدن ناشی اولدی ومؤمن
مظلوم مؤمن بی کناه دیمکدرکه قصاص طریقیله اولان مقتولدن
احترازدر بونده انکار وتکذیبك شأمتنه ورفع واسطه نك فضاحتنه
اشارت واردر زیرا حضرت عیسی دین موسانك واسطه سی ایدی شاه
جهوداندن غافل اولوب بی واسطه دین موسایه التجا ایلدی وغلطه
دوشدی وکذالك قلب دخی واسطهٔ روحدر زیرا روح علویده
تجرد تام اولمق حسبیله بی واسطه اکا تعلق ممکن دکلدر وقلب نفس
وروحك ازدواجندن متولد اولمغله ایکیسنك احکامیله منصبغ اولمشدر که
هم جهت کثافت وهم جهت لطافتی مشتملدر پس قلب نفس ایله روح اراسنده
خلق ایله حق میاننده نبی کبی اولمش ایدی (قال الله تعالی وابتغوا الیه الوسیلة

اووزیری داشت کبر وعشوه ده

کو برآب ازمکر بربستی کره

او ضمیر غائب منفصلدر که شاه مذکوره راجعدر *وزیر* زجاج نحوی
قولی اوزرینه وزردندر حرکت ایله ملجاء ومعتصم معناسنه زیرا سلطان
اکا التجاء واعتماد ایدر وابن قتیبه قولی اوزرینه وزردندر کسرله حمل
ثقیل معناسنه زیرا سلطانك جمله یوکنی وزیر چکر ورأیی ایله اکا معین
اولور زیرا موازرت معاونت معناسنه کلور ووزارت کسرله امر قدیمدر
نتکم قرآنده کلور (واجعل لی وزیرا من اهلی هارون) بوندن فهم
اولنورکه اظهار سر خلافت ایچون وزیرك وجودی لازم اولدوغی کبی
صلاحی دخی کرکدر والا مستخلفك صورتی اوزرینه اولمامغله
مرتبه سندن معزول اولور کرکسه منصوب اولسون ووزارت خلفاء
ملوکده شایعدر اکرچه فی الجمله خلفاء انبیایه ده دخی مستعملدر نتکم
حضرة صدیق وفاروق رضی الله عنهما حقنده کلور (ان لی وزیرین فی
الارض) ولکن ظاهر اولان بودرکه آیت مذکوره ده وحدیثده مندرج اولان
وزارت معنای لغویسی اولان معاونته محمولدر تا که انبیاء ملوك وخلفاء وزائله
مشترك اولیوب اخص اوصافله مذکور اولالر نتکم علما وعرفادرلر
یعنی علم عرفاندن شریف ایکن عارف بالله اولنلره اطلاق اولنمدی
زیرا اهل رسومده عرف اولمشدر پس اهل رسومدن تمییز ایچون

ارباب حقیقته عرفا دیدیلر مع هذا علم وعرفانك مجموعی فی الحقیقه انلرك
وصفیدر *کبر* کاف عجمی وسکون بائله اوده طپان کافرکه عرب مجوسی در
ومطلقا کافره دخی دیرلر *عشوه ده* وصف ترکیبیدر لغت لامعیده کلورکه
عشوه کوکل الدامق جلوه صالمقدر فاما عجما اکثر نازوشیوه ده استعمال
ایدر بوراده مراد اولکیدر "ده" کسرله دادن لفظندن مأخوذدر بوراده
اسم فاعل معناسنه در ویریجی دیمکدر *مکر* سعی بالفسادر خفیه
طریقیله *بربستی ده* یاء حکایهٔ حال ماضیه افاده ایدر *کره* کسرله
بند ودوکم معناسنه در (معنای بیت) بودرکه اول شاه جهود بروزیر
طوتدی یعنی انك بروزیری وار ایدیکه آتش پرست والداد یجی
وشویله حیله وخدعه صاحبی ایدیکه مکر کید یوزندن صواوزرینه
دوکم بغلر ونقش کوستردی بوکلام مبالغیه محمولدر ولکن لطافتدن
خالی دکلدر زیرا کاهیچه هبوب نسیم ایله صواوزرنده زنجیر شکلی
کوربنور وجائزدر که تسخیر ویا تخییل طریقیله صواوزرنده کره کوستردی
دیمك اوله وسائر اهل تسخیر وتخییلات خالی بوکا قیاس اولنه نتکم بعض
جادولر قرصهٔ ماهی زمینه تنزیل ایدرلر مع هذا ماه فلك اولده یرنده
ثابتدر که نزول وصعود قبول ایتمزو تطورانك بعض مراتبی بالاده بیلندی
بعضیلر دیمشلر درکه ذکر اولنان وزیردن مراد بولس دید کاری
کمسنه درکه تفصیل حالی سورهٔ مائده اوائلنده (فاغرینا بینهم العداوة
والبغضاء) آیتنده بعض تفاسیرده وخصوصا روح البیان نام تفسیرمیزده
مسطوردر بونده وزیر ایله شیطانه اشارت واردر زیرا ذکر حقدن اعراض
ایدنك قرینی شیطاندر نتکم قرآنده کلور (ومن یعش عن ذکر الرحمن
نقیض له شیطانا فهوله قرین) پس مجوسی دائما نفخ نار ایتدوکی کبی شیطان
دخی طین بشریه نفخ وساوس وغرور ایدر وجائزدر که وزیر ایله مراد
هوی ویا شهوت اوله زیرا روحك وزیری عقل اولدیغی نفسك وزیری عقلك
خلافی اولان شهوت اولمق لازم کلور انکیچون آب ایله تمثیل ایتدی زیرا
اکل وشرب بدن حاصل اولور وشهوتك مجوسیت ایله مناسبتی بودرکه
مقتضای شهوت تناول ایتمه ده نار طبیعتك استعمالی واردر (بوسببدندرکه)
شهر رمضانده مفطرات حرامدر تا که مرطبات استعمال ایتمك حسبیله
حرارت درون قوت بولوب صبرله مقابله سنده آتش دوزخدن نجات

حاصل اوله‌ز برادو جهانده آتش احتراق اولماز (لمحرره) بونده قال اولسه
بر کشی * انده بولیه احتراق نبرانده * بعده مجوسك آتشه تعظیم ایتدكلری
زعملرنجه برفج وجهه محمولدر بر بودر كه آتش جوهر شریف علویدر
و بردخی حضرت ابراهیم علیه السلامی احراق ایتمشدر و بردخی دنیاده
آتشه تعظیم ایتمكله عقباده آتش دوزخدن خلاص اولورز واحتراقدن
نجات بولورز دیرلر انكیچون انی قبله ایدنمشلردر جوابی اهل حقیقته روشندر

﴿ گفت ترسایان پناه جان كنند ﴾

﴿ دین خودرا از ملك پنهان كنند ﴾

* ترسا * نصرانیدر * ملك * میمك فتحی ولامك كسریله امر ونهی ایله
متصرف واهل سیاسته دیرلر مالك ایله ملك میاننده فرق واردر تفصیلی
تفاسیرده مبیندر * پنهان * پاء عجمینك فتحیله كزلو معناسنه درفاماد قائق
صاحبی تقریری اوزره مفعول معناسنه در اخفا اولنمش دیمكدر نهان كبی
دكلدر بعده‌ذا مصراع ثانی اولی بیان واقع اولمشدر (معنای بیت)
بودر كه وزیر من بور پادشاه مذكوره دیدیكه نصاری پناه جان یعنی
كندی دینلرن پادشاهدن اخفا ایدرلر وجانلری ایچنده صقلیوب
كمسیه افشاء راز ایتمزلر بلكه بوسری جان كبی نهان طوترلر
پس نصرانی اولان برخوش متین دكلدر تاكه سن انلری قتل عام ایده‌سن
بونده اشارت واردر كه قوای روحانیه‌نك پناهی جاندر زیرا اندن تولد ایتمشدر
نتكم فرزندك معتصمی پدردر (زیرا پدر تعلیمه مظهر اولدیغی كبی
جان دخی الهامه مجلادر و برمعنی عالم امردن ابتدا عالم روحه اندن عالم
قلبه اندن عالم نفسه تنزل ایدر پس بونده (كل شئ یرجع الی اصله)
سرینه اشارت واردر و مصراع ثانیدن مأخوذدر كه مسلم اولان كمسنه
فتنه احتمالی اولان یرده اسلامنی كافردن اخفا ایتمك كركدر زیرا فتنه
دین اعظم الفتندر پس محلنده ظاهر حالی ستر ایتمك لازم اولیجق باطن
حال دخی بوكا قیاس اولنه و ملك لفظنده اشارت واردر كه بحسب الغالب
نفس اماره و كفار وارباب انكارك تسلطی واردر زیرا مظاهر اسماء جلالیه
كثرت اوزره‌در بو سببدندر كه الفك واحدی مرحوم وسائری مغضوبدر

﴿ كم كش ایشانراكه كشتن سود نیست ﴾

﴿ دین ندارد بوی مشك عود نیست ﴾

* كم * كاف عربینك فتحیله اكسك معناسنه در مقابلی بیشدر كه زائددر
مجازا آز نسنه‌ده كم دیرلر بوراده عدمدن عبارتدر لسان عربیده قلت كبی
نتكم عرب بی ادب اولانه قلیل الادب دیر عدیم الادب معناسنه و قرآنده
نظائری چوقدر * كش * كاف عربینك ضمیله امر حاضردر قتل ایله معناسنه
* سود * اصیدر زیان مقابله‌سنده مستعملدر * مشك * بالاده مفصلا بیان اولندی
* عود * ضمله اصلنده خشبدر صكره بخور ایچون اولان معهود اغاجه علم
اولمشدر عودك معدنی صین ایله هندآراسنده حاجز اولان جبال قماری ودر
قاف ومیم ورائله و برنسنه‌نك رائحه طیبه‌سنی مدح ایدنلر (عرف كعود
القماری) دیرلر رائحه‌سی عود قماری رائحه‌سنه بكزر دیمكدر (قار قطام
وزننده قمارك معربیدر بلاد هنددن برشهردركه اول عودا كا نسبت اولنوب عود
قماری دیرلر وایو عود تربیه ایله ترقی ایدر حاصل اولور دیو متواتردر
ناپخته‌سنه عود خام دیرلر نتكم مكه‌ده هر صنفی موجوددر زیرا هنددن جده
اسكله‌سنه اندن مكه‌یه جلب اولنوب اندن اطراف عالمه حمل اولنور (لمحرره)
قرق سنه پرورش بولوب انسان * اولور آخر بهاده عود بستان * خاملر پخته اولمق
ای غافل * فی الحقیقه دكلدر آسان * (معنای بیت) بودر كه نصارایی آز قتل ایله
یعنی من بعد انلری قتل ایتمه‌دن آل چك كه قتل ایتمه‌نك فائده‌سی یوقدر زیرا دین
مشك و عود كبی رائحه طوترتا كه اول رائحه ایله اكا استدلال اولنه و صاحبی
بیلنه یعنی نصاری طائفه‌سی سنك قلیجك خوفندن دینلرین اخفا ایدرلر پس
بالكلیه انلری اهلاك وازاله ایتمك ممكن دكلدر بناء علی هذا بعضیلرین قتل ایتمه‌ده
فائده یوقدر فائده اول زمانده اولور كه جمله‌سی دینلرین آشكاره طوته‌لر
بو ایسه مفقوددر الحاصل قتل عامه مجال یوقدر و بعضیلر قتل اولنغله عرقلری
منقطع اولمزو بلكه (بقیة السیوف انمی عددا) مقتضاسنجه بقیة السیوف
اولانلردن بعد زمان ینه منتشر اولورلر بونده اشارت واردر كه اهل سنت
واهل حق اولنلر بدعت و بطلان اهلی اراسنده دین و مذهبلرین اخفایه باعث
قوی وار ایسه اخفا ایدرلر زیرا اظهار ایتمه‌ده فتنه غالبدر و كذلك نفس
اماره قوای روحه سواری ایله تعرض ایدرفاما بالكلیه انوارنی اطفا ایده‌مز

زیرا امداد روحانی ایله مؤیدلردر ولکن روح وقلب وسائر قوایه
کرکدر که نفس وطبیعتك شرو مکرندن امین اوزره اولمیه‌لر بعد ذا دینك
مشك وعود کبی رایحه‌سی اولماق محجوبلره کوره‌در والا اهل دل بری
برین بلمك انصاف دکل وفقنجه ومن القلب الی القلب سبیل
مصداقنجه مکاشف واهل فراست اولنلر نور کشف وفراست ایله
مخلص ومحقق مرائی ومدعیدن تمییز ایدرلر نتکم حدیثده کلور (اتقوا
فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله) اکرچه که مرائی ومدعی اولنلر مخلص
ومحقق تشخیصه قادر دکلردر زیرا عالی سافلك حالنه مشرف سافل
ایسه عالینك طبقه‌سنه مطلع دکلدر والا عالی وسافل میاننده فرق قالماز
وبو ذکر اولنان نور فراست علامت ایله استدلال اولنان فراستك
غیریدر زیرا علامت ایله استدلالده هر ذکی مشترکدر ذکر اولنان
نور ایسه مقذوف من عند الله‌در که خواص ناسك قلوبنه مدفوعدر
ولکن کاه اولور که مکاشف دخی محجوب ایله مشترك اولور نتکم
دیمشلردر مشاهدة الابرار بین التجلی والاستتار وبونده مشك وعودی
تخصیص رایحه‌ده سائر بخورلر اوزرینه افزون اولدقلرندندر پس
اولور اولماز وجهله برنسنه‌نك حقیقتی معلوم دکلدر انکیچون بوستانده
کلور * برایام بر نیاید بسی * نشاید رسیدن بغور کسی * وبوندن فهم
اولنور که دین حقیقتده تصدیقدن عبارتدر که صفت قلب اولمغله امر
خفیدر انکیچون حدیثده کلور (هل شققت قلبه) پس اقرار باللسان وعمل
بالارکان رکن زائد اولور نتکم بعضیلر ذاهب اولمشلردر تفصیلی محلنده مسطوردر

سر پنهانست اندر صد غلاف
ظاهرش باتو چو تو باطن خلاف

* غلاف * کسرله قلیج وبچاق وامثالنك قنی وهرنسنه‌نك ظرفی نتکم
شاهدی لغتده کلور * کیمخت صغری قینه غلاف اید وهم نیام *
صد غلاف تکثیر ایچوندر بوراده غلاف تعبیری لطافتدن خالی دکلدر
زیرا قتل بحسب الغالب قلیج وبچاق مقوله‌لریله حاصل اولور کن
قن ایچنده مسطورلردر * خلاف * وفاقك ضدیدر مفرداتده کلور که
خلاف ضددن اعم در زیرا هر ایکی ضد مختلفدر واما هر ایکی مختلف

ضد دکلدر وفروقده کلور که اختلاف اودر که برنسنه‌نك طریق وصولی
متفاوت ولکن مقصود متحد اوله بغداد وشامدن زیارت کعبه کبی
انکیچون حدیثده کلور (اختلاف امتی رحمة) وخلاف اودر که طریق
ومقصودك مجموعی مختلف اوله ایکی کمسه‌نك بری مشرقه وبری مغربه
کتمك کبیدر بوراده خلاف محلنده واقع اولمشدر فافهم (معنای بیت)
بودر که دین دیدکلری نسنه یوز قات قابده وقنده یعنی قات قات پرده‌لر
ایچنده پنهان ومستوردر انك ظاهری سنکله سنك کبیدر یعنی اول
دینك صاحبی وقت ضرورتده ظاهر حالده سنکله دینده متفق اولمق
کوسترر لکن باطنی خلاف اوزرینه‌در که کزلی دین طوتر وباطنده
دینی سنك دینکه مخالفدر بناء علی هذا صورت وفاقه نظر ایدوب
ابقا ایدرسن پس بو سببدن دین نصارایی بالکلیه رفع ایده مزسین
زیرا ملوك وسلاطین خلقك ظواهرینه مسلطلردر بواطنه دکل
بونده اشارت واردر که فتنه احتمالی غالب اولان یرده هرکس حالنی
زیاده ستر ایدوب مدارا ومعامله‌ده مجامله ایدوب منکری باطنی ایله تغییر
ایتمك کرکدر لسان ویدی ایله دکل ورمز واردر که کرچه نفس
اماره وصفاتی قوای روحانیه وصفات قلبیه‌یه کید ومکر ایتمه‌دن خالی
دکلدر فاما قوی وصفات دخی کاه اولور که نفسه مساعده کوستروب
آنی اغفال ومغرور ایدر مثلا برقاچ کون اکل وشربده طبیعته موافق
کبی تا که ایام مستقبله‌ده طاعات وعبادته قوت زیاده وقدرت وتمکین
افزون اوله بو سببدندر که ضعف الحال اولنلر صوم رمضان ایچون
آخر شعبانده افطار ایدرلر پس بو موافقت قلب وروحك نفس وطبیعت
مکرندن اولمش اولورز بوندن فهم اولنور که اهل دین دائما دشمن ایله
یا ظاهرا وباطنا یا باطنا فقط مخالفت اوزره اولمق کرکدر تا که جهاددن
خالی اولمیه‌لر (لمحرره) قنغی جان کیم اوله مشغول غزا * قتل ایدوب نفسی
ذله دفع اذی * دیکله عرشه اواسی آنك * بوله مطلوبه ظفر روز جزا *

شاه کفتش پس بکو تدبیر چیست
چاره آن مکر وآن تزویر چیست

* تدبیر * برنسنه‌نك دبرینه یعنی آخر وعاقبتنه نظر ایتمکدر * چاره * حیله
* مکر * شرح اولندی تزویر یلان نسنه‌یه حسن ویروب کرچك یرینه کچورمك

اصلی زوردر تحریك ایله میل معناسنه كذبه زور دیدكاری ضمله جهتندن مائل اولدیغیچوندر (معنای بیت) بودر كه شاه وزیرینه خطاب ایدوب دیدیكه پس بنم رأیله ایش بتیمجك سن سویله بوخصوصده تدبیر ونصرانیلرك دینلرینی ارادن رفع ایتمك مكر وتزویرك چارهسی ندر یعنی نه مقوله مكر وتزویر ایدهلم تاكه انكله مقصود اولان معنایه وصوله چاره وحیله بولهلم پس شاهك بوسوزدن مرادی مشاورت ومرادینه وصوله تعجلدر و بوندن وزارتك معناسی فهم اولندی پس دیمكدركه چونكه سن بنم وزیرمسین پس بكارأیكله معاونت ایله وبرچاره بولوب بلورسك سویله بونده اشارت واردركه كرچه الحق دولة وللباطل صولة دیمشلردر فاما بطلان اهلی اول صوله وهجوم یرینبولنجه هررطب ویابسه تمسك ایدر ورهوار فكرله چب وراستهكیدر نفس اماره دخی بویله در ظلمانیتی غالب اولمغله روحك نورانیتنی ازاله ایتمهده مقدورینی صرف ایدر شاه مزبوری شهوت وحسد بوزندن اضلال واذلال ایندوكی كبی ولكن خبرده كلور (الحسود لایسود) پس سیادت باطنه فی الحقیقه محسود اولان قلب وروحكدر زیرا اقلیم وجود اصلنده انلركاایدر مساكن واموال اهل حرب حق مسلمین اولدیغی كبی زیرا ناس عبادت ایچون خلق اولنمش ومال دخی عبادته وسیله قلنمشدر پس مسلمین ایچون اولمغه جدیر ولایقدر كذلك جسد وروح حیوانی وسائر قوی فی الحقیقه حق قلب وروحدر نفسك انلره حكومتی تسلط واستیلا طریقیله در یوخسه ریاسته لیاقتی جهتیله دكلدر زیرا قورد چوبان اولماز نتكم كلستانده كلور ❋ نكند جور پیشه سلطانی * كه نیاید زكرك چوبانی * چون سالك الی الله اولنلر فتح قریب وفتح مبین وفتح مطلق اطلاق اولنان فتوحات جلیله ایله مغتنم اولهلر وبد مبطلهٔ نفسی ازاله ایدوب ید محققهٔ قلب وروح ایله ظهور بولهلر اقلیم وجودده كیفما یشاء متصرف اولهلر وجمله اعضا وقوی یوزندن اعانت بولهلر وبونده اشارت واردركه نفس اماره دائما اعوان وجنودی ایله تعاون وتناصر اوزرینهدر خصوصاكه وزیری اولان شیطان ویاهوی ویاشهوت ایله وبونلر بری برلرینه (یوحی بعضهم الی بعض زخرف القول غرورا) وفقنجه امانی واكاذیب

واباطیل القا ایتمهدن خالی دكلردر مكهٔ مكرمهده صنادید قریش كبی (ولكن لاابالی بجمعهم *كل جمع مؤنث) حسبیله جمعیتلرینه اعتبار یوقدر نتكم قرآنده كلور (سیهزم الجمع ویولون الدبر) و بوندن اخذ اولنوركه نفسك واكاتابع اولان قوی وصفاتك شانی دائما مكر وتزویردر زیرا ضلالت ایچون خلق اولنمشدر انكیچون مقتضای نشأسی اولان مكر وتزویردن خالی دكلدر مكركیم رحمت امتنانیه ایله مرحوم اولوب مطمئنه مرتبهسنه ترقی ایلیه نتكم تنزیلدهكلور (ان النفس لامارة بالسوء الا مارحم ربی) و بوندن انتقال اولنوركه قلب وروحك حالی دائما خیراته میل ونصیحتدر زیرا هدایت ایچون خلق اولنمشدر انكیچون جبلتلرینك حكمی اعطادن خالی دكللردر مكركیم نفسه مجاورت ایله مغضوب اولوب مرتبهلرندن تنزل ایدهلر (لمحرره) ای كوكل چارهساز اولوب ایركن * كندیكی نفس الندن آزادایت * راه حق دور ودراز اولدی قتی * وارقادن تدارك زادایت *

❋ تانماند درجهان نصرانیٔ ❋

❋ نی هویدادینونی پنهانیٔ ❋

نصرانیٔ دهاولان همزه وحدت ایچوندر و بعضیلر دیمشلردركه وحدت ایچون اولان یادركه عین یترا شكلندهیازیلان همزه انك نشانیدر ❋ هویدا❋ هانك ضمهسیله معناسی ظاهردر وفتحه دخی لغتدر ❋ پنهانی❋ آخرندهاولان همزه نسبت ایچوندروتنكیرایچون اولمق دخی جائزدر (معنای بیت) بودركه تااول حیله وبهانهسببیله دنیادهبرنصرانی قالمیه نه آشكارهدین ونه كزلی یعنی ذكر اولنان وجهله نصارانك كزلی وآشكارهدین طوطنلرینه واقف اولوب دینلرینی بالكلیه ازاله وكندیلره قتل عام اولنه * مصراع ثانیدن فهم اولنوركه مقصود دین نصارانی بالكلیه ازالهدر بوایسه نصارانك زوالی ایله اولور * بونده اشارت واردركه طبیعت ونفسك عتو واستكباری اولدركه اقلیم وجودده اصلا كندیلرینه مخالف نسنه اولدیغینی استمزلر بلكه جمله قوانك موافقتن دیلرلر بوایسه حكمته مخالفدر زیرا خلقدن مراد عبادتدر انكیچون یریوزنده الله الله دیر یعنی ذكر دائم وفكر متصل اهلی قالدیغی زمان قیامت قوپسه كركدر وقلب وروحك حقه میل وانجذابلری اولقدردركه اقلیم وجودك بالكلیه دار اسلام

اولدیغین استرلرتاكه (وقضی ربك ان لاتعبدوا الا اياه) حكمی یرین بوله وحقه اقبال ایتمدك جزء انسانی قالمیه ولكن تزكیه محلنه دك حرب وسلم مداوله ایدوب بعدها قوای نفسانیه ذمت قبول ایتمكله روح دخی بالكلیه مستریح اولور قتل نفس دیدكلری بودر والاقوت نفسانیه عن اصل مقلوع اولمق یوقدر شرف انسان دخی اول قوتك اصلنك بقاسیله در انكیچون انبیایه معصوم واولیایه محفوظ دیدیلر فاعرف جدا ودینك ظاهری شریعت و باطنی حقیقتدر كه وجودله قائمدر یعنی وجودك ظاهری و باطنی اولدیغی كبی وجوده دائر اولان حال دخی بویله در و بو ایكی حال قرآندن مستنبطدر زیرا نسخهٔ كبرادر پس كفر وایمان اهلی اراسنده قیامته دك حرب وقتال باقی اولدیغی كبی اهل عشق وانكار اهلی اراسنده دخی قیامته دك جنك وجدل ثابتدر زیرا انكار اهلی قیود اهلیدر كه ظواهر قرآنه تمسك ایدوب بواطندن بی خبرلردر عشق اهلی اطلاق اهلیدر كه ظواهر احكام ایله عامل اولدقلری كبی حقایق باطنه ایله دخی محققلردر پس قید واطلاق بری برینه مخالف اولدیغی كبی اربابی دخی بویله در ولكن ارباب حقیقت اولنلر بوموطنده بالكلیه قیوددن مطلق اولدقلرین استرلر زیرا بیلورلر كه قبضتینك حكمی جاری وابتلا وامتحان الی آخر العمر بل الی آخر الدنیا جلیه ساریدر اهل ظاهر اولنلر ایسه كندی نشأری حكمنجه حصره ذاهب اولوب اطلاقی رفع ایتمكه چالشورلر بو ایسه جهل عظیمدر زیرا اول فرد واحد جمیع اشیایی زوج اولمق اوزره خلق ایتمشدر نتكیم تفصیلی (ومن كل شیء خلقنا) آیتنده روح البیان نام تفسیرده در بوسبیدندر كه انسان روح وجسمدن مركبدر كه بری شریعته و بری حقیقته ناظردر ولسان ایله جنان دخی بویله در پس اهل حقیقت ایله جدل ایتمك بو اشیانك حقایق بدیعه یی مشتمل اولدیغی حالده خلق اولنماسنه اعتراضدر بو ایسه كفردر زیرا الله تعالی هرمقدورده ظاهر ومظهر وملك وملكوت كوسترمشدر نتكم آیینه ناظر و نظر كاهی جامعدر (و بو حقیقتدر كه انسان كامل بوكا مستصحب اولدیغی حالده جنته داخل اولور حیف اول بی حقیقته كه جسم مجرد ایله جنته كیره الحاصل ملائكه جناح واحد اوزرینه مخلوقدر كه جمال محضدر وشیاطین جلال محض اوزرینه مخلوق وبشر ذوالجناحین در كه

قهر ولطف اوزرینه مجبولدر و كمال دخی جمال وجلالك جمعیتنده در پس بو كمالك یالكز بر طرفنه تمسك ایدن ناقص وحقیقتدن اعمی وتجلیات مختلفه دن محرومدر

كفت ای شه كوش ودستم را ببر
بینی ام بشكاف ولب در حكم مر

* ببر * ضمتین ایله امر حاضر كس معناسنه اقطع كبی اصلی بریدندر ضمله كسمك دیمكدر قطع كبی * بینی * كسرله وآخرنده یاء اصلیه ایله بورون معناسنه در انف كبی وجه تسمیه بودر كه وجه انسانده اول كورینن انف در انكیچون انفه اول الوجه دیرلر واندن برنسنه نك اولنه انفوان وعنفوانی اخذ ایتمشلردر مثلا عنفوان شباب دیرلر جوانلق معناسنه * بشكاف * امر در شكافتن لفظندن شكافتن یارمقدر شق كبی * مر * ضمله عربیدر آجی معناسنه نتكیم دیرلر الحق مر (معنای بیت) بودر كه وزیر دیدیكه ای پادشاه بو بابده چاره بودر كه سن بنم قولاغمی والمی كس و بورنمی وطوطاغمی یار آجی حكم وامرده یعنی بویله بر آجی وناخوش امر ایله امر ایدوب ذكر اولنان اعضامه بومثله وعقوبتی ایله پس ظرف مجموعنه قید اولمش اولور بونده (وان الشیاطین لیوحون الی اولیائهم) سرینه اشارت واردر زیرا ظاهرا شیطان انس اولان وزیر ضال ومضل پادشاهه كراهه القاء تزویر ایتدوكی كبی باطنا دخی شیطان جن اولان دیو لعین نفس بدخواهه تلقین حیل ناكزیر ایلر اكر وزیر مؤمن نصیح و یا عقل صریح وادراك صحیح اولسه مظاهر هدایت اولور وسلسلهٔ ارشاد حقده انتظام بولوردی و بونده مداخل شیطان ومواد هوا واسباب شهواتی مسده تلویح واردر مبصرات ومسموعات ومشمومات ومذوقات وملموسات ومنكوحات وملبوسات ومركوبات ومسكونات ومتوهمات ومتخیلات كبی یعنی تغییر هیئت وتبدیل خلقت ایله مثله دن مقصود صورت حقدن كوزینوب افساد فی الارض ایتمكدر پس بو كلام اكتفا قبیلندن اولمش اولور كما لایخفی وامور مذكوره نك تلخ اولدیغی نفسه وهوایه صعوبتندندر زیرا نشأرینك مقتضاسی دكلدر بلكه وزیر مذكور اول امر تلخی مقصودنه وسیله اولدیغندن اوتوری كرها اختیار ایتدوكی كبی نفس وهوی دخی لاجل المصلحه حق یوزندن

کورندیلر وزهدو تقوی سمتی طوتوب لباس تزویر وتلبیسی
بوروندیلرو بوسببدندرکه حضرت هدایی بیورر *مقتضاسنده
نه دقتلر ایدرهای نفسم *سنی نیجه ایلیه ین بن * ومن الله العصمة والتوفیق

بعدازان درزیر دار آورمرا

تانخواهدیك شفاعت کرمرا

دار دیکلی اغاجه دیرلر یرده بتن اغاجه دیمزلر بلکه درخت درلر اصلمش
آدمه بردار اولدی دیرلر تتکیم واقعدر *خائنی صانمه که برخوردار اولور*
یاکسیلور باشی یاردار اولور دارچینی براغاجدر که چین ولایتنده اولور
بوولایته کتوروب دارچین دیدکلری اول اغاجك قبوغیدر بو براول
اغاجك بمشیدرکه اولورکه یرده بتمش طوران اغاجه ده دار دیرلر درخت
دیدکاری کبی بورادهمراد اولکیدرا * آور * واوك فتحیله امر در کتور
معناسنه آور یدندرینه واوك فتحیله *شفاعت کر* شفاعت ایدیجی دیمکدر
زیرا کرادات فاعلدر تتکیم مرور ایتمشدر (معنای بیت) بودرکه بکاذکر
اولنان عفو بنی ایتدکدنصکره صلب ایچون بنی دارالتنه کتور
تابرشفاعت ایدیجی بنی سندن دلیه وعفو ایتدیره اندنصکره بن دخی
بکادوشان شیطنتی ایدم وحیله وتزویر یولنه کیدم بونده بردار اولمدن مراد
تشهیردر ولکن بوکاشهرت کاذبه دیرلر تتکیم مدعیان متصوفهدن
بعضیلر طاغدن حطب یوکلوب و یونلر ینه تعلیق جرس ایلیوب
اول هیئت اوزره بازاره ومجمع ناس اولان محله چیقارلر مرادلری ایسه
بومقوله امر مستشنع یوزندن خلق اراسنده شهرت بولوب جاه دیدکاری
مرتبه وصولدر یوخسه کبرنفسی دفع ایچون دکلدر اکرچکه صدق
ارادت اهلندن دخی بومقوله امور صادر اولمشدر ولکن اصلنده شهرت وجاه
اربابنك صفتیدر ابراهیم ادهم وابویزید بسطامی وغیریلری کبی
قدس الله اسرارهم یوخسه هروضع وخمولك شانی دکلدر (قل
ان الله یضل من یشاء و یهدی من یشاء) شفاعتکردن مرادهوادر
زیرا دائما نفس و شیطانك معین ومحرکیدر واستدراج دیدیکاری معنی
اولمق دخی بعیددکلدر تتکیم قرآنده کلور (انما نملی لهم لیزدادوا اثما)

برمنادی کاه کن این کارتو

برسرراهی که باشد چارسو

منادی اسم مفعول صیغهسی اوزرهدر کاه ظرفیت مکان افاده ایدر
منادی کاه منادیلر ودلاللرك امور مهمهده ندا ایتدکلری جمعیت یریدر
این کار عقوبت مذکورهیه و یاز یردائره کتورمکه اشارتدر ایکیسنده ده
اشارت اولمق انسبدر ولکن بولفظ رسم خطدن قطع نظر تلفظا
انکاری ایهام ایدرکه مراد و زیری مز اورك دین ونصاری اوزره
اولدیغین ایهام واول مقابلهده عقوبت وارادهٔ صلب در پس بوکلمه
لطافتدن خالی دکلدر ونقش بندیهدن خواجه بهاء الدین قدس سره
لطائفندندرکه سماع حقنده دیمشدر *ما این کار نمیکنیم
وانکار نمیکنیم * چارسو *لغتده دورت جانب دیمکدر
بازارکاه یعنی بازاریری مراد اولنور وجه تسمیه الله اعلم
اصلنده درت یول اغزی اولدیغیدر که مرناسدر (معنای بیت)
بودرکه سن بوایشی بکامنادیلرك نداکاهی اوزرینه یعنی جمعیت ناس
اولان یرده ایله بریول باشی اوزرینه که چارسو وبازارکاه اوله
(یعنی) درت یول اغزنده وبازارکاهده ومجمع خلق اولان موضعك برنده
ایله تاکه جمله خلق مطلع اوله‌رونه مقوله معنی ایچون اولدیغین بیله‌لرو بو
جهتدن بنده تقلیدا نصرانی اولدیغم شیوع وشهرت بوله ونصارانك
بکا اعتماد نه سبب اوله پس مصراع ثانی اولی بیان وتفسیر اولور بونده
شهرت شایعهٔ نفسانیهیه اشارت وارد زیرا بردار اولمق سبب شهرتدر
انکیچون رؤیاده کورسهلر شهرت ایله تعبیر اولنور (و بزم کونیزده
صوفیهدن بری رؤیاده کندنی مصلوب کوروب چوق کچمدن مونله شهرت
بولدی *سرراهدن مراد دنیادرکه ممرناسدر وچهار
سودن مراد عناصر اربعهدر زیرا نفسك طغیانی عناصر
اربعهنك احکامنه مساعده وشهوات دنیایه موافقتله درکاه
نفس اماره بونلردن ال چکوب صلاح یوزندن شهرب طلب ایدر
شهرت ایسه آفتدر (لمحرره) ایتسه برکسه نفسنی محل صلاح *ابدی
بولیه جهانده فلاح * چوقدر نفس بدك آفاتی *مخنفیدر چودانهٔ فلاح *

آنکههم ازخود بران تاشهر دور

تادراند ازم دریشان شروشور

*آنکههم * تقدیری آنکاه مرادیمکدر وانکاهی وآنکه وآنکهی اندنصکره

دیمك اولور*ازخود*ازنزد خود تقدیرنده درخود کندو دیمکدر* بران کسرله امر درسور معناسنه یعنی تبعیدونفی ایله راندندن مشتقدر* ایشان* ضمیری نصارایه راجعدر*شر خیرك ضدی وشور *قارشقلقدر (معنای بیت) بودر که اندن صکر یعنی عقوبت مذکوره ورشفاعتکیرك شفاعت موضوعه سیله عفو ایدوب صلبدن فراغدن صکره بنی کندی حضورکدن دیاردور بعده سور مملکتکدن اخراج ایدوب تبعید ایله تاواروب نصاری اراسنه شر وشور طرح ایدم و مذهبلرن قارشدورم وبو یوزدن بطلانلرینه سبب اولام وسن دخی مرادکه ایرهسن واعدادن انتقام الاسن شهردوردن مراد شهردلدر زیراقریه‌ٔ نفسله ارالرنده مسافه وحاجز حصین واردرشول جهتدنکه بری غایتده علوی وبری نهایتده سفلیدر نصارادن مرادعیسای قلبك امت مؤمنه‌سیدرکه قوای روحانیه‌در مقصود شیطان وهوی بودرکه نفسی حق یوزندن دائره‌ٔ قلب وروحه ادخال ایدهلر واماره لکندن مطمئنه صورتنده ابراز ایدوب قوای قلبیه وروحانیه‌یی افساده ظفر بوله‌لر زیرا دنیادن زاهد وخصوصا احکام عناصردن راغب اولمجق قلب وروح ایله مجانس ومشاکل کبی اولور سنی صورتنده زیارت کعبه‌یه کلن روافض وخوارج وسائر فرق ضاله کبی که نیجه دفعه حرم کعبه‌ده افساد ونفس کعبه‌یی تلویث ایتمشلردر بوندن اخذ اولنورکه دشمندن دکه حالله امن یوقدر ودشمن دخی دارامنه دخول ایتمك لازم کلسه شرائط وقیودله دخول ایتمك کرکدر مستأمن اولانلر کبی تاکه ضررلری طوقنمیه

پس بکویم من بسر نصرانیم
ای خدای رازدان می دانیم

*سر*عربی ورازفارسیدرکه ایکیسی دخی برمعنایه دراغیاردن کتم اولنان نسنه دیمکدر (معنای بیت) بودرکه پس نصارایه دیم که بن سرله کزلی نصرانیم ای خدای رازدان یعنی عالم السر والخفیات سن بنم حالمی ودرونمده اولان صفت اخلاصمی بیلورسن پس مصراع ثانی نصارایی تصدیقه حمل ایچون تأکیدا وارد اولمش اولور تکیم ترکیده دخی الله بیلور که شونسنه شویله‌در دیرلر ولکن اکراول نسنه فی الحقیقه قائلك وصف ایتدوکی کبی دکلسه اکفار اولنور زیرا حقه جهل مرکب اسناد ایتمش،

اولور تفصیلی کتب فقهیه‌ده در وجائز درکه وزیرك لسان حالندن صادر اوله یعنی ای اسرار دله وضمائر قلوبه واقف اولان الله حال باطنمی سن بیلورسن یعنی کرچه لسانم نصرانیت ادعا ایدر فاما قولمده کاذبم که حقیقتده نصاری دینی اوزره دکلم بلکه آتش پرستم وبو نلرك اراسنده حیله وخدعه ایچون کلمشم *ظاهرا کعبه اولدی قبله کهم * معنیده ناره درامانکهم *کلمشم دین ایتمکه افساد کرچه کم یانمه قالماز بوفساد *بنکه کرکم شبانلق نمه‌در *کرهم چونکه هدایت کیمه‌در نفسه *اویلم وجودم قیدم*کیدیمی کورنه صورتده قویدم بونده اشارت واردرکه نفس اماره روح وقلبك معارف وحقائقنه مطلع اولوب حسدده دوشمکله اول حرارتله انلردن انتقام المق ایچون تزویر ایلیوب صورت حقدن کورینور ولکن فراست اهلی اولان دشمنك بیلور نکیم قرآنده کلور (ان الذین اتقوا اذا مسهم طائف من الشیطان تذکروا فاذاهم مبصرون) وبوسیدندرکه امی اولان بیله آخرزمانده دجال الننده یازیلانك ف ر حرفلرنی اوقور وبطلاننه استدلال ایدوب اتباعدن احتراز ایدر *بللودربللو کفری دجالك *راست کلدکده قلیجی چالك *نفس وشیطان ایدربسه تزویر*حیله سنه کوره جزاسن ویر*صورت حقده کورنسه برکس* باطل ایسه اودمده باشنی کس*دم آخر اولنجه ایله غزا* قلیجك عرشه قونه روز جزا* و من الله التوفیق و العصمة

شاه واقف کشت ازایمان من
وزتعصب کرد قصد جان من

*تعصب*عصب دندرکه دوه‌لرك صاواوزرینه مجتمع اولماسیدر تعصب عصبیت ایتمکدر یعنی برکسیه معاونت واعداسندن انتقام المق ایچون حرکت وقیامدر وعصبه ضمله جماعت معصبه یعنی متعصبه دیرلر بویله یرلرده اسان عوامده نسبت وغرض دیدکاری مراد اولنور (معنای بیت) بودرکه شاه بنم عیسی وانجیله ایمان ودین نصارایی تصدیقمدن اکاه اولدی نسبت وغرضندن بنم جانمه یعنی قتلمه قصد ایلدی وقتل روحی جسددن ازاله‌در یعنی روح حیوانینك سریانی وروح سلطانینك تعلقنی ازاله وقطعدر بوندن فهم اولنورکه کافر وکذلك منکرمسلم مقر اوزره بنه تعصبدن خالی دکلدر زیرا اسلام واقرار نوز مقوله سندن

وكفر وانكار ظلمت مقوله سندندر پس نورله ظلمت متنافی اولدقلری کبی اربابی دخی متخالفلردر وهرکس خلافنده بولنانك حقندن کلوب انتقام الغه چالشور ولکن نور ظلمته غالبدر انکیچون قرآنده کلور (ان الله مع المتقین) یعنی معیت حق نور تقوی ایله منور اولنلره کوره در اول نورله ظلمت اهل شرك منکشف ومندفع اولور وچون نور تقوی اولمیه ویاخود ضعیف اوله ظلمات اهل شرك اکا کوره مستولی اولورو بونده نفس وطبیعت ایله قلب وروحك حالی دخی روشن اولدی و بونده عصبیتك ذمنه دلالت واردر زیرا نفس محرمه یی غرضا قتل ایتمك محرم وکسنه نك بلاسبب عرضنه تعرض ایتمك ممنوعدر وحدیثده کلور المسلم من سلم المسلمون من لسانه ویده)

خواستم تادین زشه پنهان کنم

آنکه دین اوست ظاهر آن کنم

ظاهر آن کنم * آنرا ظاهر کنم تقدیرنده دروجائزدرکه ظاهر لفظی اضافتله اولوب کسره سی اختلاس اولنه بوصورتده ظاهر یا اظهار معناسنه اوله و یاخود حالی اوزرینه متروك اوله زیرا هر دین اهلی لاجل الضروره خلافنك دینی ابراز ایلسه انك ظاهریله عمل ایدر باطنیله دکل (معنای بیت) بودرکه دیلدم وایستدم تادینمی یعنی نصرانیتی پادشاهدن اخفا ایلیه‌م اول پادشاهك دینیدرکه یهودیتدر آنی ظاهر قیلم ویا اظهار ایلیه‌م ویا اول دینك ظاهری اوزرینه جریان ایدم زیراکندی دینی اظهاره انك خوفندن مجال یوقدر بونده اشارت واردرکه هیچ انسان بحسب الاقتضا دینی ستر ایچون بعض مخالف نسنه اشلرتاکه خلقه اعتماد کله وکندی بلادن خلاص اوله نتکم شیخ سعدی قدس سره سیاحتنده ارض هنددن بوازیج دیدکاری یرده اب دریاده سومنات شهرنه مرور ایتدکده انده اولان بت عاج حقنده بوستانده کتورر بتك رابکی بوسه دادم بدست * کلعنت بروباد وبربت پرست * بتقلید کافر شدم روز چند * برهمن شدم در مقالات زند * وقرآنده کلور (الا من اکره وقلبه مطمئن بالایمان) پس تعظیم صنم وشد زنار وامثالی ضرورت قویه ایله اولیجق ایمانه ضرر ویرمز ولکن شیخ صنعاندن ضرورت قویه یوغیکن امارات تکذیب صادر

اولدی دیواکفار اولماز * زیرا اوخصوص موادندر محلنده جواب ویرلمشدر (بوندن فهم اولنورکه نفس مطمئنه بعض تلوناتده نفس اماره صورتنه دخول ایتسه واول یوزدن کورنسه تأویل اوزرینه جاری اولمش اولور وکسه اندن بوی تنزل استشمام ایده مز مکرحالنی منکر اولان عنادا تنزله حمل ایده فاما نفس اماره مطمئنه بعض تمکیناتده تقلید ایلسه حالی کوندن عیاندر زیرا فی الحقیقه ماسوایه میلدن حالی اولمز وشغال ودلکو الوان اصباغ ایله مصبوغ اولسه طاووس اولامزلر و بونده وزیرمز بورك حیله خفیه سی استنباط اولنور زیرا خالنی اجنبیدن اخفا ایتمك بحسب الغالب دارحربده اولان مؤمنه کوره درکه مهاجرته اقتدارلری یوقدر نتکم مکه مکرمه ده قبل الفتح ضعفاء مسلمین کتم ایمان ایدرلردی وصنادید قریشدن احتراز ایدوب حاللرن کمسه یه دیمزلر وهجرته دخی اقتدارلری یوغیدی فاما هجرته اقتدار وشعائر دینی غیری یرده اظهاردن متمکن اولان دینندن اوتوری فرار الی الله ایله مأموردر نتکم توبیخ طریقیله قرآنده کلور (الم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیها) (لمحرره)

* نه طورورسن چوسرو یللرجه * بوکهن سال بوستان ایچره *

* بلبل اول صدنهال دور ایله * تازه کل فوق بوکلستان ایچره *

شاه بوی برداز اسرار من

متهم شد پیش شه کفتار من

* بوبی * ده اولان یا تنکیر ایچون اولمق اظهردر بوی ایلتمك اطلاع جزئیدن عبارتدر زیرا شمله بعض نسنه نك وجودنه وحقیقتنه استدلال اولنور نتکم ترابی شمله اقالیم و بلاد بلنور * متهم * هانك کسریله در فتحه سیله دکلدر نتکیم ابو السعود افندی بیان ایتدیکی اغلاطده تصحیح اولنمشدر مستحکم وامثالی دخی بویله در نتکم ابن کمال تنبیه نام رساله سنده مبیندر اصلی بودرکه افتعال بابی بحسب الغالب مطاوعت ایچوندر علاج اولسون غیری اولسون غممته فاغتم وجمعته فاجتمع کبی مطاوع ایسه کسرله لازمدر واستفعال دخی تحول ایچون کلور استحجر الطین کبی پس بونلرك لازم اولدقلری جهتندن اسم مفعوللری کلمز بوسببله مکسور اوقنور متهم دیمك تهمتلی دیمکدر یقال اتهمته ای اخذته

مكانالوهمی * كفتار، كاف عجمینك ضمیله سوز دیمكدر انجو دیرزكبی
عرب اكا نظم كلام دیر اصلی آرنده، كفت درسوز كتوریجی معناسنه
نظم كلام سوزی كتورمكه باعث اولدیغندن اوتوری كفتار دیدیلر
باعث فعله فاعلك اسمن اطلاق ایدرلر هرداده، شایعدر نتكیم بو محلده
دخی واقعدر زیرا متهم اولان كفتاردكلدر بلكه انك صاحبیدر ولكن
تهمته باعث اولمغله متهم دینلدی اسناد مجازی طریقیله (معنای بیت)
بودركه شاه بنم اسرارمدن قوقی ایلتدی وحال مستورمی جزئی
طویدی انك حضورنده بنم سوزم تهمتلی اولدی یعنی سوزمدن
نصرانیت اوزره اولدیغم تراش ایلدی (بعد ذا كلام مذكورك
حضور شاهده، تهمتلی اولمسی شاهك عقل وادراكنده، تهمتلی
اولمقدن كنایه در مكتوبلرده، حضور شریف وجناب لطیف ومجلس
عالی وامثالی دخی بویله در یعنی مسمانی اجلال ایچون كنایه طریقنه
سلوك اولنوب مثلا حضور شریفه سلاملر اولنور دینلور مقصود
ایسه فی الحقیقه كندینه سلامدر بوندن فهم اولنور كه انسانك اقوال
وافعالی آیینه مقوله سیدر كه صور احوالی انده منتقش ومنطبعدر پس
عندالله وعندالناس تهمت اولاجق اموردن احتراز كركدر نتكیم كلور
(اتقوا مواضع التهم) وبونده اشارت واردر كه ایمانله كفر
وتصدیقله تكذیب ونفس ایله روح اراسنده، دائما ذكر اولنان رایحه
مشمومدر انكچون نفسك برمرتبه سنه لوامه دیرلر زیرا كاه اولور كه
حقه توجه واقبال ایدر وبو سببله اندن بوی مطمئنه استشمام اولنور
وكاه اولور كه طبیعت جانبنه میل ایلر وبو اجلدن اندن رایحهٔ اماره استرواح
اولنور واولدخی تلوینات واقع اولدقجه كندنی لوم اتمدن خالی دكلدر
تلویناتدن مراد نفس اماره طرفنه میل ایدوب افعال واقوالده، انك
مقتضاسی اوزره جریاندر وبونده، رمز واردر كه دینده، متین
وحوصله سنده، واسع اولان كمسه دن افراط وتفریط صادر
اولماز زیرا دائما مقتضای صلابت وحكم عقل كامل اوزرینه
حركت ایدر انكچون نیجه كمسه لره سیاست ایدوب اغزلرندن جواب
الامزلر زیرا سر انسان بریردن جزئی فاش اولسه بردخی
ستره مجال قالماز وفضاحت ظهور ایدر اللهم احفظ

﴿كفت كفت توچو درنان سوزنست﴾
﴿ازدل من تادل تو روزنست﴾

* كفت * كاف عجمیله اولكی ماضی وایكنجی دله كلن سوزدر هنوز سویلمین
سوزه سخن دیرلر كفت دیمزلر * سوزن * ضمله اكنه دیدكلریدر كه عرب
خیاط دیر كسرله نتكیم قرآنده، كلور (فی سم الخیاط) بونك تقدیری
كفت تودرنان چوسوزنست دركه ادات تشبیه سوزن اوزرینه داخلدر
وجائزدركه مجموعنه داخل اوله زیرا مراد نانك ایچنده، اولان سوزنه
تشبیهدر یالكز سوزنه دكل (معنای بیت) بودركه پاشاه دیدیكه سنك
سوزك نانك ایچنده ادخال اولنمش اكنه كیبیدر یعنی نان ایچنده، اكنه
اخفا ودرج اولنمش اولسه نتكیم اهلاكنی مراد ایتدكلرینه ایدرلر انی
اكل ایتمك استین آدمی وحیوانك اغزنه وبغازنه باتوب ابتلاع ممكن اولمدیغی
كبی سنك سوزك ایچنده، دخی نصرانیت رایحه سی واردر كه انی اشیدن
واستشمام ایدن یهودی آنی قبول اتمز وكوشله ادراكی اراسنده، المازز یرا
صاف دكلدر بنم كوكلمدن سنك كوكلكه وارنجه پنجره واردر نتكیم
دیرلر من القلب الی القلب سبیل یعنی شمدی بو سوزك اوجندن
ایكی قلب اراسنه یول اچلدی وسنك نیت واعتقادك قلب ومغشوش
اولدیغی سچلدی حالكی اخفا ایده جك حالك قالمدی بوندن ظاهر
اولور كه هركسك رازنه اطلاعه طریق واردر ولكن كاه اولور كه اول
طریق خفی اولور شویله كه دكه عاقل اكا مطلع اولماز اكر جلی اولسه
هركس فضاحته دوشردی * وبونده، شاهك كلام وزیردن
زیاده، متأذی اولدیغنه رمز واردر زیرا سوزنی سوزنه تشبیه ایلدی
اصلی بودركه دشمن دوستنه رازدار اولماز وانسان خانه سنده
عدو پرورده، ایلسه صورت فلاح بولماز وتلویح واردر كه اشیانك
برینه ارتباطاوزرینه خلق اولنمشدر اكرچكه كیفیت ارتباط خفیدر
واشیانك خالق الاشیا اراسی دخی بویله در نتكیم محلنده، مسطوردر

﴿من ازان روزن بدیدم حال تو﴾
﴿حال تودیدم ننوشم قال تو﴾

* ننوشم * نفس متكلم وحده در اصلنده، نه نیوشم در نیوشیدنك نونك
كسره سیله دكلك وقولاق طوتمق معناسنه * قال وحال * بری برینك
مقابلیدر حاله حال دیدكلری تحول وتغیرندن اوتوریدر نتكیم مقامه

مقام تسمیه اولنمق ثبوت واقرارنه بناء در وحال دیدکاری قلبه بلاتصنع وتعمل وارد اولان معناد ر طرب وحزن وقبض و بسط وهیبت وانس وامثالی کبی واصحاب حال انلردر که اعمال صالحه مقابله سنده اولا بطریق المجازاة وجدو ذوق بولمشلر وثانیا بطریق الموهبه کشف وعیان اهلی اولمشلر در (معنای بیت) بودر که بن اول پنجره دن حالکی کوردم یعنی بلدم ومطلع اولدم چونکه بوطریقله حالکه واقف اولدم سنك قالکه قولاق طوتمم وتأویل واعتذاریکی دکلم زیرا یقینی وهمه وعلمی ظنه تبدیلك معناسی بوقدر خصوصا دیمشلردر که لسان الحال انطق من لسان المقال ودیمشلردر که * واذا المقال مع الفعال وزنته * رجح الفعال وخف کل مقال * وحال وفعل برقبیلدندر مثلا برکسه حرصله طعام تناول اینسه اول فعل انك جوعنه دلالت ایتدیکی کبی وجودنده ضعف غالب وصفرت وجه دخی غالبا اول معنایه دالدر و برنسنه نك قول یوزندن حالی معلوم اولسه حال یوزندن دخی ادراکنه وسیله اولور فاعرف بونده دعوایی ترکه اشارت وار در زیرا حال دیدکاری معنی وقال دیدکاری صورتدر پس صورت دعوایله حقیقت حال حاصل اولماز نتکم کمال خجندی نظمنده کلور * علم وتقوی سر بسر دعو یست معنی دیکرست * مرد معنی دیکر ومیدان دعوی دیکرست * وقال وحال بری برینه مطابق کلسه وظاهر و باطن دخی متوافق اولسه انك صاحبی فلاح بولمز ویحیی المفتی دیوانده کلور * نار غمده یوتهٔ عشق ایچره قال اولدق دیرز * حال مشکلدر اکر اویمزسه حاله قالمز * و بونده رمز واردر که حاله اطلاع قال جهتندن وقاله دخی وقوف کوش یوزندندر زیرا کوشك استماعیله صورت حرفك معناسی آینهٔ ادراکه منعکس اولور ورؤیت قلبیه رؤیهٔ بصریه دن اقوادر زیرا بعض رؤیت بصریه ده مطلقا علم حاصل اولماز فکیف که علم یقینی حاصل اوله فاما رؤیت قلبیه یقین وعلم ضروری دن عبارتدر (لمحرره) * بوله کور علم ضروری حالن * ایده کور ترك مدرسه قالن *

کر نبودی جان عیسی چاره ام
او جهودانه بکردی پاره ام

* جهودانه * اصلی جهودی در یاء نسبتله دستور العملده کلور که نسبت ایچون اولان حرف یانك کاه اولور که آخرنه تأکید نسبت ایچون برنون زیاده ایدرلر سنکینی کبی وکاه اولور که تأکید نسبت ایچون اولان نوندن مقدم برالف زیاده ایدرلر مثلا اسکندره نسبتده اسکندرانی دیرلر وکاه اولور که الف ونوندن صکره یادن بدل برهاء نسبت زیاده ایدرلر مثلا ملوکانه وعاقلانه دیرلر انتهی باجمال پس جهودانه ده بویله در که آخرنده اولان ها نسبت ولیاقت افاده ایدر (معنای بیت) بودر که اکر جان عیسی بنم چاره ومعین وفریاد رسم اولمیایدی وانك روحانیتندن بکا امداد واعانت کلمیدی اول پادشاه بنی جهودلره منسوب ومخصوص اولان تعصب وعناد وخشم سببیله ایکی پاره ویاخود پاره پاره ایلردی ولکن جان عیسی دن استمداد وانك روحانیتندن استعانتم حسبیله مدد وعون رسیده اولوب اندن خلاص اولدم وبو قدر عقوبتدن صکره یکیدن حیات بولدم وقاچوب دائره کزه کوچله کلدم بونده ارواحدن استمدادك فائده سنه اشارت واردر نتکیم قرآنده کلور (فالمدبرات امرا) وحدیثده کلور (اذا تحیرتم فی الامور فاستعینوا من اهل القبور) بوحدیث شریفی ابن کمال حدیث اربعینده وتفسیر فارسی صاحبی کاشفی رسالهٔ علیه ده تصحیح وایراد ایلیوب زیاده شرح وبیان ایلمشلردر طالب اولنلر محلندن مطالعه ایده لر بعض محدثینك موضوعدر دیدکارینه التفات اتمیه لر وبونده تلویح واردر که وجود انسانی ایکی پاره دن عبارتدر که بری جوهر علویدر که روحدر وبری دخی جوهر سفلیدر که نفسدر وقلب که ایکیسنك میاننده توسط اتمشدر مصلح مابیندر اکرانك توسطی اولمسه طرفین اراسنده عداوت و بغضاء دوشوب انتظام وجود اختلال پذیر اولور پس کرکدر که نفس اماره نصیحتدله کوش طوتوب دائرهٔ وجودده اولان قوانك اختلاف وفرقتین اولملرینه باعث اولیه زیرا هر زده خلاف ظهور اینسه وفاق یوزندن اولان راحت وحضور درداولور وجمعیت خاطر تفرق بولور فاما اولکه خبر صحیحده کلور (اختلاف امتی رحمة) ذکر اولنسان معنایی منافی دکلدر زیرا بعض اختلاف رحمتدر که فروعده اولان اختلاف کبی و بعضیسی دخی غضبدر که اصولده اولان اختلاف واهل حقه خلاف کبی نتکم جمهوره مخالفت قوت خطادندر دیرلر

یعنی امور عادیه ده پس امور دینیه ده صوابدر واولکه دیرلر* کوردك زمانه اویمدی سن اوی زمانه یه* ذکر اولنان معنایه محمولدر واولکه حدیثده کلور (لن یزال الناس بخیر ما تباینوا) حرف وصنایع وامثالی ایله اولان تباینده رکه محمد وحدر نتکم وجود انسانده اولان قوانك تباینی رحمتدر زیرا هر بری ایله برنسنه حس وادراك اولنور فاما عسکر امیر المؤمنین اکا تابع اولدیغی کبی قوی دخی احکام واوامرده قلب وروحه تابع کرکدر واولکه مشایخ طریقتدن رویم قدس سره کلامنده کلور لایزال الصوفیة بخیر ما تنافروا فاذا اصطلحوا هلکوا بونك حقیقتی بودرکه طائفهٔ صوفیه اراسنده بری برلرینه انس وسکون بولنمق توحش وفرارلرینه سببدر پس فی الجمله تباغض رحمتدر زیرا ماسوایه میلی قطعه باعث وتوجه حقه مداردر وبونده رمز واردرکه بغیر حق اولان تفرق صفت یهود وبحق اولان نعت اهل شهود در (لمحرره)

* ندر عالمده بو پریشانی * قبضیتنك بومی بوخسه شانی *
* مختلط اولسه لطف قهرله دل * نه بسط ایدر نه قبض پیشانی *

بهر عیسی جان سپارم سر دهم
صد هزاران منتش برخود نهم

بهر حرف تخصیصدر لام جاره معناسنه مثلا بهر او دیرلر انکیچون دیمجك یرده وای اودخی دیرلر *سپارم* کسرله نفس متکلم وحده در سپاریدن دن وسپردندن که اصمارلمق معناسنه در مضارعنده الف زائده ایله سپارد سپارنده دیرلر وسپرد وسپرند دیمك دخی جائزدر *دهم* دادن لفظندن مضارع متکلمدر *منت* عربیده امتنان یعنی نعمت معناسنده شایعدر سکا منتم واردر دیمك بو نعمتی سندن بیلورین دیمکدر حاصلی بودرکه نعمتك حصولی منته سبب اولمغله نعمتدن منت ایله تعبیر ایدرلر *نهم* کسرله نهادن لفظندن مضارع متکلم وحده در (معنای بیت) بودرکه عیسادن اوتوری جان اصمرلرم وباش ویرودم یعنی بولنه جان وباشمی انك بولنه فدا ایده رم آنك نیجه بیك یعنی بسیار منتنی کندی اوزیمه قورم یعنی بولنه جان وباش ویرمم ایله بنه منت عیسانکدر بنم دکلدر نتکم قرآنده کلور (قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن علیکم ان هدیکم للایمان) مقصود بودرکه عیسا که واسطهٔ حقدر بو مقوله واسطه نك عشقنه بذل جان اتمکده برنعمتدر که انك وساطت وتوسلی ایله حاصل اولمشدر پس منت واسطه نکدر نتکم

حضرت عائشه رضی الله عنهانك اسناد اولنان تهمتدن برائت ونزاهتی حقنده آیات متعدده نزول ایتدکده پدری صدیق رضی الله عنه بو معنایه ارشاد ایدوب بیوردیکه ای قزم رسول الله صلی الله علیه وسلمه شکر ایله زیرا آیات برائت وطهارت انك وساطتیله نزول ایتمشدر وحدیثده کلور (من لم یشکر الناس لم یشکر الله) بونده فنایه تنبیه واردر زیرا کمال اوزرینه حمد ایتمك الله تعالی یه مخصوصدر نتکم قرآنده کلور (الحمد لله رب العالمین) چونکه اهل عوالمه پرورش حق تعالی دندر پس انك مقابله سنده حمد دخی اکادر پس عبدك اورتاده او نعمتك ظهورینه بهانه وآلت اولمسندن غیری حالی یوقدر والله المولی والمولی (سؤال اولنورسه که بونده فنا نوجهله درکه غیره اسناد واردر نتکم بهر عیسا دیدی بهر حق دیمدی محکیدر که رابعهٔ عدویه قدس سرهیه سؤال ایتدیلر که الله ورسولدن قنغیسنه محبتك زیاده در جواب ویردیکه هیهات جمیع محبتلر حقك محبتنده فنا بولمشدر دیدی پس بوندن فهم اولنور که واسطه اثبات ایتمك یوقدر (جواب بودرکه فناده حال بویله در فاما بقاده مراتبه اعتبار واردر پس برکشی کندی نفسندن فنا بولوب ظاهر اولان مراتبده کوره مظاهرینه نسبت واسناد ایتمك شرك دکلدر بلکه فی الحقیقه توحیددن معدوددر نتکم کرامت ومعجزه حقیقتده بردر ولکن اولیاده ظهورینه کوره کرامت وانبیاده وقوعنه کوره معجزه دینلور وایکیسنده دخی تجلی ایدن قدرت تامهٔ الله تعالی نکدر شرك نفسك بقاسیله اولان حاله دیرلر اهل فناده ایسه بو حال یوقدر وبونده جان سپارم باطنك فناسنه وسر دهم ظاهرك فناسنه اشارتدر نتکم حدیث قدسیده کلور (انا عند المنکسرة قلوبهم والمندرسة قبورهم من اجلی) انکیچون ایکیسنی علی حده ایراد ایلدی زیرا باطنك فناسی ظاهرك فناسنی مستلزمدر فاما کاه اولور که ظاهرك فناسی باطنك فناسنی مستلزم اولماز نتکم بعض فنا صورتنده سالکلر واردرکه باطنلرنده فنا اثری یوقدر بلکه نفسلری باقیدر وبونده عیسایی وبیت سابقده جان عیسایی اثبات ایلدی پس بوندن فهم اولنیکه عیسی روح مجسم دکلدر نتکم بعض کشف ناقص اهلی ذاهب اولمشلردر وحقیقتی بودرکه مجسم نسنه نك جسمنه اعتبار یوقدر زیرا عالم مثالدن تمثل ایلمشدر

تنكم بعض نطوراهلى صور مختلفه ده تمثل ايدرلر مع هذا صورت اصليه لرى بردر عيسى عليه السلام روح القدسك نفخى اولمغله روح محض اولمق لازم كلمز زيرا والده سى مريم عليها السلامه تلبس وساطتيله مخلوقدر روح اصلى كبى دكلدر روح مجسم ديمك لازم كلسه رسول الله صلى الله عليه وسلمه ديرلر دى زيرا زياده لطافتدن ليلهٔ معراجده مقام عيسى يى تجاوز ايدوب مستواى عرشه جسميله قدم بصمشدر فاعرف هذا ولاتغلط وغلط القاصرين كثير وليس هناك فقط (لمحرره)

* متفق اولسه قچن روح جسد * دوشراندن جسد اهلنه حسد *
* ايتدى تلطيف جسد چون ادريس * اولمدى اشبو عنا صر اكا سد *

جان دريغم نيست ازعيسى وليك
واقفم برعلمدينش نيك نيك

* دريغ * برقاچ معنايه كلور بواده مراد قصقنمق ومنعدر * وليك * استدراك ايچوندركه وليكن دن ترخيم وتخفيف اولنمشدر و بو استدراك بالكز مصراع ثانى يه مرهون دكلدر بلكه بيت آنى يه دخى تعلق وار در (معناى بيت) بودركه عيسادن جانم دريغ دكلدر يعنى بولنه جانمى قصقنمم واندن آنى منع ايتمم و بو معنى چوقدن حصوله كلور ووجود بولوردى ولكن بن انك دينى علمنه فتى خوب واقفم وزياده اطلاعم واردر پس اكر بو آنه دك فنابولسه عيسانك علوم دينيه سى دخى فنابولوروا هل ملتى جاهل قالوردى بوندن مقصود وزيرمز بورك اعتذار واضلال نصارايى تمثيدر بونده اشارات وادر * اولكيسى بودركه عالم اولان كمسه مجهول اولديغى برده اقتضا وارايسه كنديني اعلام ايلمك كركدر تاكه خلق انك علمندن منتفع اوله لر وحديثده كلور (من كتم علما يعلمه الجم يوم القيمة بلجام من نار) * ايكنجيسى بودركه انسان كنديه الصق اشيا اولان جاننى محبوبندن دريغ ايتمامك كركدر فكيف كه اولاد واموال نتكم حضرت ابراهيم عليه السلامه واقع اولدى * اوچنجيسى بودركه علمانك موتى سبب ماتم عالمدر زيرا برصونك باشى كلبا كسلسه انسان وحيوان تلف اولور * دردنجيسى بودركه بودنياده كه سجن المؤمن در طول مكث طلب ايتمك افاده واستفاده نيتنه كركدر تاكه استفاده ايله جهلدن خلاص اوله وافاده ايله خير متعدى اولان رتبهٔ تعليم وارشاد بوله حديثده

طوبى لمن طال عمره وحسن عمله بو معنايه دائردر فاعلم واعمل (لمحرره)

* خيرسز سرو كبى آزاده * نه طورورسن بو فنادنياده *
* دانه صاچ كت زاد اعماله * بچه سن تاكه آنى عقباده *

حيف مى آيدمرا كان دين پاك
درميان جاهلان كردد هلاك

* حيف * فتحيله عربيدر جور وظلم معناسنه قال الراغب الحيف الميل فى الحكم والجنوح الى احد الجانبين * دين پاك * مراد نصرانيتدركه كفر وشرك والحاد وزندقه دن طاهر وصحت واستقامتله موصوفدر وجائزدركه اهل دينك نعتيله وصف قبيله دن اوله * هلاك * اضمحلال وفساد و بطلان وحيز انتفاعدن خروج وموت معنالرينه كلور (معناى بيت) بودركه حيف وظلم كلور بكاكه اول دين پاك اولان نصرانيت انك احكام وشرايع واسرار حقايقنى بيلمزلر اراسنده هالك وباطل وزائل اوله (زيرا قوام دين علمائله در چونكه علما هلاك اوله دين دخى هلاك اولور انكيچون موت العلماء اعظم المصائب در مقصود كنديينك دين نصرانيده زياده عالم اولديغن بياندر شويله كه اكراول حياتده ايكن آنى تقويم وتصحيح واحيا اتمزسه اهل دينه ظلم ايتمش اولور زيرا برنسنه يى مستحقندن منع ايتمك جور وظلمدر زيرا ظلم برنسنه يى موضعنك غيره وضع ايتمكدر پس تعليم يرينه منع وامساك وضع ايتمك بخل اولور وهلاك تعبيرندن اخذ اولنوركه دينك علمائله قوامى وآثارنك بقاسى حيات وانقراض واندراسى ممات كبيدر دينك تازه لكى وكهنه لكى دخى بوندن فهم اولنه يعنى دين انى احيا ايدنك وانكله عامل اولانك وجوديله تجدد وعدميله وعدم استعماليله كهنه لك قبول ايدر بونده اشارت واردركه عالمك علمى جاهلك روحى كبيدر قچن روح اولسه هلاك صورى حاصل اولديغى كبى علم دخى مفقود اولسه هلاك معنوى حاصل اولور ودين اهلنده كركدركه عالمه رغبت ايده لر زيرا قوام دينه سببدر وعالمه دخى لازمدركه جاهل ايله صحبت اتميه مكر صحبتى ضرورت تعليم ايچون اوله زيرا ضرورت تعليم ايله صحبتده جاهله نفع واردر مطلق صحبتده ايسه جاهلدن عالمه ضرر واردر (الصحبة مؤثرة) ديمشلردر هيچ اولمسه اضاعت وقت واسراف عمردر ودين حقيقتده حقه تسليم وانقياددر

وبودين حقيقى نفس اننده فنا بولور وآثارى كورنمز اولور زيرا نفس جاهلدر جاهل ايسه سركشدر مكر قلب وروحك امانتى ظاهر اوله زيرا قلب وروح تعليم حق ايله عالملردر پس نفس اننده پاك اولان ناپاك وقلب وروح اننده ناپاك اولان پاك اولور ولكن صحبت وتعلم وقبول لازمدر اكرچكه اربابى قتى نادر قالمشدر

شكر ايزد را وعيسا راكه ما

كشته ايم اين كيش حق را رهنما

ايزد دقايقده كلور كه ايزد زاى معجمه نك فتحه سيله لسان فارسيده بارى تعاليك علميدر وعربيده كى لفظة الله ولسان تركيده تكرى كبى يزدان ايسه براديجى معناسنه در خالق كبى انكيچون مجوس اصطلاحنده خالق خيره يزدان وخالق شره آهرمن ديرلر پس ايزد ايله انك ميانده بووجهله فرق واردر *كشته ايم* كاف عجمينك فتحه سيله نفس متكلم مع الغيردر زيرا ايم كسره له يعنى الف وياوميم ساكنه ايله نفس متكلم مع الغير علامتيدر مالفظنك وبونك جمعيتى افراده تعليمنك تعلقى حسبيله در وياخود قومى استمالت طريقيله تشريك سببيله در زيرا فى الجمله انلرك اراسنده دخى رهباندن رهنماوار ايدى *كيش* كسره له دين معناسنه در حقله وصف ايلدى باطلدن احترازايچون ودين حقدن مراد اسلامدر زيرا اسلامك امت محمده اختصاصى يوقدر نتكم قرآنده كلور (ان الدين عند الله الاسلام) اختصاصنى توهم ايدنلر غلط ايلمشلردر * رهنما * يول كوستريجيدر يعنى دليل ومرشد يولدن مراد صراط عقل معنويدر نتكيم قرآنده كلور (اهدنا الصراط المستقيم) زيرا مقصود مقصده تشبيه اولنمق شايعدر ومقصدك طريقى حسى ومقصودك معنويدر انكيچون سيروسلوك ديرلر مع هذا خارجده حركات يوقدر (معناى بيت) بودر كه تكرى تعالى يه وحضرت عيسايه شكر اولسونكه بودين حقه يعنى حقك تنزيل وعيسانك تبليغ اتدوكى دين نصرانيته يول كوستريجى اولدق ودلالت وارشاد نعمتن بولدق زيرا رهنمالق نعمت عظيمه دركه مقابله سنده شكر جزيل لازمدر الحاصل عالمك وجودى مطلقا نعمتدر فكيف كه تعليم وارشاد ايله نفع عامى اوله بونده واسطه يه رعاية عيسايى دخى مشكور ايلدى نتكم بالاده بيان اولندى ولكن هر برينه كوره متعلق شكر باشقه در وبونده رمز واردركه

مرد عاقل وسالك كامل دين حقه اعانت ومذهب صدقى تقويت ايدوب ظاهرا وباطنا جانب حقده بولنه وطريق حقده استخدام اولنديغنه شكر ايليه زيرا هركس بوخدمته قادر دكلدر

از جهود واز جهودى رسته ايم

تابه زنارى ميان رابسته ايم

* جهود * دن مراد پادشاه مذكور وانك قوميدر * جهودى * ده اولان يا مصدريه در مقصود يهوديتدر * رسته * فتحه له قورتلمش معناسنه اسم مفعولدر * زنار * رمان وزننده حريردن كشيشلر قوشانديغى بر قوشاقدر كه اون ايكى پرده دوكمى اولور زعملرنجه انى قوشانمدقجه دينلرى ورهبانيتلرى صحيح اولمز نتكيم اوشاقلرى طوغدقده ماء معموديه ديدكلرى ماء اصفره غمس اتمدكجه حق نصرانى اولماز بزم دينمزده اول زنارى قوشانمق كفردر وسائر امارات تكذيبدن اولنلردخى بويله در وقاموسده كلور الزنار ماعلى وسط النصارى والمجوس وسودينك ديوان حافظ شرحنده كلور كه زنار نصارانك علامات كفردن برعلامتيدر كه قوشاقلرينه بند ايدوب قوشاقدن اشغه صارقدرلر حاصلى كورمكه موقوفدر انتهى پس سودينك يازديغى لغاته مخالفدر ولكن جائزدر كه زمان اولده نفس كرده صكره كمرلرينه بند ايله اكتفا ايتدكلرى علامت اوله ولغت معربده كلور قال عمر رضى الله عنه يتنطقون اى يشدون فى موضع المنطقة زنانير فوق ثيابهم انتهى (معناى بيت) بودركه جهود قسمندن اولان پادشاه ظالم وانك قومى جائرلردن ودينلرى اولان جهودلق ويهوديتدن قورتلمش ايزتاكه زنار ايله بلمزى بغلمش ايز وياخود زناره بل بغلمش ايز واكا اعتقاد ايدوب انكله عمل ايلمشوز يعنى بز زنار وانكله عمل اهلندن ايزكه حقيقت نصرانيت انكله قائمدر وجائزدركه تالفظى آگاه اولوكز معناسنه اوله كه تحذيرك اوازمندندر پس اولكى معنايه كوره ابتداى غايت ايچون وايكنجى يه كوره تحذيرك لازمنده مستعمل اولور وبوندن وزير مزبورك تزويرخفيسى فهم اولنور زيرا يهود دين نصارى يى سلب اتمكله كافر اولدقلرى كبى نصارى دخى دين يهودى نفيله كافر اولورلر زيرا اول وقتده نزول ايدن كتابكه انجيلدر تورانى تأييد ايچون ايدى ونصارى اراسنده دائر اولان احكام ينه احكام تورات ايدى نتكم تحقيقى كذر اتدى

ولكن وزير نصارانك دين يهود حقنده عنادلرينه نظر ايتميوب غيرى
وجهله افساده كمر بسته اولدى (بونده اشارت واردركه سالك اولان
كسنه زنار عشق كوكل بلنه بنداتمدكجه اسلامى صحيح وحقيقى اولوب
نفسك يهوديتندن خلاص اولماز * نيجه زنار عشقه خاورى دل بغلايم كيم *
* در ديوار ديردل پر المشدر صنم لرله * وزنارله مراد زنار هوى
اولمق دخى جائزدر زيرا نفسك كفرى انكله قوت بولور (لمحرره)

* اولسه زنار هوادن نفسك * وسطنده چون كمر بندى *
* كندنه كفرى ايليوب الزام * طوتمز ايمان صددنده پندى *

﴿ دور دور عيسى است اى مردمان ﴾
﴿ بشنويد اسرار كيش او بجان ﴾

* دور * زماندر زيرا انسان وسائر موجوداتله دور ايدر وعرض اولديغى
جهتدن قرار ايتمز اصلى فلك اطلسك دورى حسبيله دركه كيجه وكوندز
انكله متبين اولور (ونوع انسانى دورنه دور سنبله ديرلر زيرا ابتداى
حركت برج سنبله دن ايدى ورسول الله صلى الله عليه وسلمه تك دور زمان
ديرلر (زيرا دور سنبله نك اواخرنده كلمش وانكله دور تمام اولمغه قريب
اولمشدر (زيرا دور سنبله كه يدى بيك ييلدر نهايت بولدقده قيامت
قوپر مردم آدم اوغلانيدر وبو كلمه نك بحسب المعنى ماقبلنه ومابعدنه
ارتباطى صحيحدر (بجان بكوش جان تقديرنده در زيرا اسرار كوش جانه
انها اولنور كه كوش حسه دكل اكرچه كه كوش حس واسطه در ولكن
اورتاده كوش جان حاضر اولمسه مذاكرهٔ اسرارك فائده سى اولماز (معناى
بيت) بودركه زمان حضرت عيسانك زمانيدر اى مردملر يعنى انك
شريعتنك وقتى وكتابنك زمانى ونبوتنك هنكاميدر والا اول وقتده
عيسى قومى اراسنده دكل بلكه آسمانه رفع اولنمش ايدى نتكيم اواخر
قصه اكا دالدر اشيدك انك دينينك اسرارنى جان قولاغيله (مقصود
كندينك اول دينك اسرارنه واقف اولديغن اعلام در تاكه رغبت ايدهلر
ومتهيئ اولوب كوش جانله استماع ايدهلر بعدذا استماعله امر ايلدى
زيرا ديمشلردركه (خذوا العلم من افواه الرجال) چونكه طريق اخذ
مجالسه واستماعدر لاجرم اصم اولان محروم وكوش جانله استماع ايتمين
دخى استفاده دن ممنوعدر (وبونده رمز واردركه خالى الذهن اولانلره

كركدركه لاف اهلنه قولاق طوتميهلر تاكه اعتقادلرينك تغييرينه سبب
اولميالر زيرا اومقولهلر مجرد حلو اللساندر يوخسه دينك كماينبغى ظاهرينه
اطلاعى اولمينلر باطننه نيجه وقوفلرى اولور ومردمان ايله خطابده
حيله واردر كويا سز حقيقت اوزره رجالدن سكز پس اسرارى محرم
اولديغكز جهتدن سزه كشف ايدهرم غيره ايتمم ديو مكر خفى القا ايدر
(وبونده هوى وشيطانك كيدنه اشارت واردر زيرا نفس هواسى بوزندن
وشيطان دخى نفسى جهتندن اسرار خفيهيه اطلاع دعوى ايدرلر
(وكتاب وجودك حقايقندن وقوف حقنده لاف ايدرلر مع هذا جاهللردر
(اما نفسك جهلى مراتبده درز يرا نفس اماره لوامهيه وملهمهيه ومطمئنهيه
ومقام قلب وروحه ترقى ايتمامش وبونلر صحبت يوزى كورممشدر پس
بلدوكى هوى وشهواتدر واما شيطانك جهلى عالم ذاتدهدر يعنى اول
سر مهجورانك كرچه عالم افعال وصفاته كوره وقوفى واردر انكيچون
بوعوالمده ارباب برزخى اضلالدن خالى دكلدر ولكن عالم ذاته دخولى
يوقدر اكر دخولى اولايدى كافر اولمازدى زيرا اول مقام كفر وامثالندن
مأمنددر نتكيم قرآنده كلور (ومن دخله كان آمنا) اصلى بودركه مقام
ذات مقام حقيقتدر (پس بركسه كعبهيى رأى العين مشاهده وحرمنه
داخل اولسه بوخصوصده بى شك وشبهه اولديغى كبى شويله كه
نقيضنه احتمال يوقدر كذلك احديت ذاتيه وهويت مطلقه مرتبه سنده
شهود اهلى اولان دخى افعال وصفات مراتبنده تشبيهاته نظر ايلمز
وشيطان كبى صورت پرست اولوب خطا سوز سويلمز

﴿ چون وزير اين مكر را برشه شمرد ﴾
﴿ از دلش انديشه را كلى ببرد ﴾

* شمرد * ضمينيله ماضيدر صايدى معناسنه شمردن لفظندن مأخوذدركه
صايمقدر عد كبى * انديشه * فكردر بوراده غم مراد اولنور زيرا فكر غالب
بحسب العاده غمدندر وجائزدركه نصارى خصوصنده فكر ديمك اوله
* كلى * ده اولان يا نسبت ايچوندر (معناى بيت) بودركه چون وزير شاه
اوزرينه بو مكرى صايدى وعلى التفصيل تعدد ايلدى كوكلندن بالكليه
فكرى چقاردى وغم وقساوتى ازاله ايتدى بعدذا صايمق كرچه متعدده
تعلق ايدر مكر سابق ايسه بحسب الحقيقه امر واحددر ولكن بوراده

صايمق مفصلا بياندن عبارتدركو يا تفصيل اولنسان ماده‌نك هرجزئی برمعدود در (بوندن فهم اولنور كه پادشاه وزيرك كلامنی اصغا ايلدی هرچند مفصل ومشروح ايسه ده زيرا كندی دردينه متعلق ايدی انكيچون ازالهٔ غم ايله مستريح البال اولدی زيرا وزيرك تزويری بوزندن مقصودنك حصولنه ظن غالبی وار ايدی انسانك ايسه برنسنه‌يی خاطری قبول ايتمدكجه مستريح اولماز (بونده نفس اماره وهوی وشيطانك قلب وروح وقوی حقنده اولان تزويرلرينه اشارت واردر زيرا قلب وروح وقوی نفس هوی وشيطانك اضدادی اولمق حسبيله بونلرك مغلوب اولملری حقنده انديشهٔ كليلری وار ايدی پس اضلال حقنده بری برلرينی ايناندردبلر وخاطرلرينه شفا اوله جق سوزلر سويلديلر اكرچه توفيق مساعد اولنلره كوره ضررلری مدفوعدر نتكم بالاده اشارت اولندی (الحاصل نفس وشيطانك مكر وتزويری ظلمات مقوله‌سندندر نتكم قلب وروحك رأی وتدبيری انوار قبيلندندر وظلمت نورله مقاومت ايده‌مز نتكم قرآنده كلور (ان الله مع الذين اتقوا) يعنی حق تعالينك معيتی نور تقوی ايله منور اولنلره كوره‌در يوخسه ظلمت شرك ومعصيت ايله مظلم اولنلره دكلدر (پس نورانی اولنلر دائما ظاهرا و باطنا منصور وظلمانی اولنلر هرحالده مخذوللردر (لمحرره) كوزله وار رخصت فتوی * چك كوكل كوزينه كحل تقوی

كرد باوی شاه آن كاری كه كفت

خلق حيران مانده زان مكر نهفت

مانده ماضيدن قسمدر قالمش معناسنه *نهفت* ضمتين ايله كزاودر (معنای بيت) بودركه پادشاه اول وزيره اول ايشی ايتديكه وزير ديدی وتلقين ايتدی يعنی انك بعض اعضاسن قطع و بعض اعضاسن دخی شق ايدوب بطريق السياسه صلب ايچون زير داره كتوردی و برشفيع مجبرك شفاعت موضوعه‌سيله انی آزاد ايلدی خلق اول كزاو مكردن حيران قالمش اولدقلری حالده يعنی خلق عالم واورا ده موجود اولان بنی آدم اول ايشك اصلنی بلميوب واول مكر خفيدن آكاه اولميوب حيران قالديلر و بز بو وزيری بو يله بلمزدك پادشاه بوكا نصرانيت تهمتيله بوايشی نيچون ايتدی ديديلر و بونك امثالی سوزلر سويلديلر وقضاء تعجب وحيرت ايلديلر

بونده اشارت واردركه نفس و هوی بالاده ذكر اولنسان امور طبيعيه‌دن پرهيزه بدأ ايتديلر تاكه بو يوزدن اضلاله توسل ايده‌لر نتكم ديمشلردر *باطل هميشه باطل و بيهوده‌در ولی* مشكل بودركه صورت حقدن ظهور ايده* پس خلقدن مراد قوای نفسانيه وطبيعيه اولور (زيرا بونلر دائما مراتع حيوانيه‌ده تمتع ايدرلر وخليع العذار كزرلردی شمدی رئيسلری بوزندن بی سبب رياضت ومجاهده‌يی استبعاد ايلديلر زيرا اصلی مكر اوزرينه مبتنی اولديغن بلمزلردی نتكم بعض اشخاص ريا طريقيله اكل وشربدن پرهيز ايدرلر وشكل فقراده كزرلر (و بوندن اخذ اولنوركه كاه اولوركه اعلی ادنانك مشاوره‌سيله عمل ايدر يا واقعه مطابق و يا مشربنه موافق كلورسه (نتكم حضرت شعيب حضرت موسی عليهما السلام حقنده كريمه‌سنك سوزيله عمل ايتدی و بعض امور واردركه ظاهری مكروه وباطنی محبوبدر نتكم پادشاهه ووزيره اول عقوبت نفس الامرده محبوب كلدی مرادلرينه وسيله اولمغله اكرچكه ظاهری پادشاهه نسبتله زياده بشيع ووزيره قياس ايله تلخ ومؤلمدر وهركسك ضميرين الله تعالی بيلور انكيچون خلق بری برلرينك احوالنده متحيرلردر مكركه مرادلرينه اماراتله استدلال ايده‌لر (لمحرره) * حق بيلور زيد وعمروك احوالن *نه بيلور كمسه كمسه‌نك حالن *

راند اوراجانب نصرانيان

كرددردعوت شروع اوبعدازان

جانب اصلنده انسانك وغيرينك شقيدر صكره شقی ولی ايدن طرفده استعمال اولندی (معنای بيت) بودركه شفاعتدن صكره وزيرمز بوری آزاد ايلدی يعنی صلبندن رجوع ايتدی ولكن قهرا وغضبا نصرانيلر ولايتی جانبنه سوردی وزير دخی نفی اولنوب انلرك ناحيه‌سنه دخولدن صكره دعوت وارشاده شروع ومباشرت ايلدی ومقصودنی تحصيله تمهيد مقدمه ايتمكه باشلدی (بونده اشارت واردركه نفسك هوی وشيطانه غضب صورتن كوستروب انلری كندی ساحه‌سندن دور ومهجور قلديغی لاجل المصلحه و بالميلر يانده نفی ايدی ولكن بونفی فی الحقيقه تقريب قبيلندن ايدی انكيچون كاه اولوركه پادشاه سوديكی كمسه‌يی ايراقده برقلعه محافظه‌سنه كوندرر مرادی ايسه صورت تبعيدده

تقریبدر زیرا محافظه‌نك كندینه فائده‌سی واردر پس بو مقوله بعید همان قریب وندیم كیدر و خواجه حافظ نظمنده كلور *بعد منزل نبود در سفر روحانی* پس اول ایكیسنك جسدلری كرچه بحسب الظاهر مفارق فاما بحسب الحقیقه روحلری متلاصق ایدی انكیچون بری برلرینه نامه‌لری اكسك اولمازنامه ایسه غالبا محبوبدن محبوبه ونصف مواصله دراكرچه فی الحقیقه نفی اولسه ارادن خبر منقطع اولوردی (و بونده رمز واردر كه هر نسنه وقته مرهوندر نته‌كم دیمشلردر (الامور مرهونة باوقاتها) وهر ایشده مقاصده توسل ایچون مبادی واردر انكیچون وزیر مزبور بلاد نصارایه حیله ایله داخل اولوب تدریجله دعوته آغاز ایلدی تاكه انكله اضلال نصارایه توسل ایدوب نائل مرام وواصل كام اوله پس بونده دعوت ایله مراد دعوت باطله دركه نفس وشیطان وسائر مضل اولانلره مضافدر نته‌كم قرآنده هر برینه كوره یا صریح و یادلالات نص واردر الحاصل اضلاله دعوت دینلدی صورت حقده اولمغله والا دعوت اطلاق اوزرینه ضلالدن هدایه ارشاددركه شان انبیا واولیا وعلمادر

صد هزاران مرد ترسا سوی او
اندك اندك جمع شد در كوی او

كوی كاف عربیله محله‌در دقائقده كلوركه زقاقدر توفیق بودركه محله زقاقی مشتمل اولمغله زقاق اسمی محله اوزرینه اطلاق اولندی زیرا محله فی الحقیقه منزل معناسنه‌در نته‌كم سبق ایتدی وعربیده قریه دیدكاری شهرك بر محله‌سی كبی اولمغله كوی دینلدی نته‌كم كوی وكند دیرلر قریه و بلده معناسنه (معنای بیت) بودركه نیچه یوز بیك یعنی بسیار مردنصرانی وزیر جانبنه منساق اولوب آز آز انك محله‌سنه مجتمع اولدیلر (بونده نصارانك یهوده نسبتله كثرتنه اشارت واردر وملل كثره‌یه كوره اسلام اهلی بر سیاه موصغرده شعر بیضا كیدركه اقل قلیلدر (و بونده قوای روحانیه نك وفرتنه دلالت واردر وفرقی یا بالفعل و یا بالقوه‌در نته‌كم دیرلر *قلیل اذا عدوا كثیر اذا شدوا* وفی الحقیقه جنود الهیه نهایت یوقدر نته‌كم قرآنده كلور (ومایعلم جنود ربك الا هو) وارواحك بری برینه امدادی نفوسك بری برینه امدادندن اكثردر زیرا نفوسك امدادی ترتیب وسائط وتمهید مبادی ایله در ارواح ایسه بویله دكلدر زیرا تعلقات

نفوسیه‌دن بریدر (و بونده ارشادده تدریجه رمز واردر یعنی دعوت وارشاد دیدكاری تدریجله حاصل اولور دفعی اولماز نته‌كم اوائل بعثتده معهوددر (پس اندك اندك تعبیری بدایت وصد هزاران لفظی نهایت اعتباریله‌در نته‌كم قرآنده كلور (ورأیت الناس یدخلون فی دین الله افواجا) الحاصل اندك اندك وجود بولان جمعیت نهایت حسبیله بسیار اولدی نته‌كم دیرلر *ونهر الی نهر اذا اجتمعا بحر* ولكن كاه اولوركه آیت مذكوره موجبنجه كثرت دفعی اولور وانسانك حالی ایكیدن خالی دكلدر زیرا جانب لطفدن امداد ملكوتی اولورسه وجودده اولان قوای بشریه‌نك جمله‌سی روحه تابع اولوب فتح مطلق حاصل اولور واكر جانب قهردن جلال قهاری اولورسه قوای خیره دخی نفسه تابع اولوب ابواب كار مغلق اولور فاما بو معنی قبل الوصولدر زیرا وصولدن صكره نفسه رجوع یوقدر نته‌كم شیخ شبلی حضرتلری قدس سره (ماضل صاحبكم وماغوی) آیتنده بیورر مارجع عنا من وصل الینا ورشحاتده كلوركه الفانی لایرد الی اوصافه شوقدر واردركه تمكین اهلنه مقام رخصتده نفسك صورت اوصافنه رجوع واردر ولكن حقیقت اوصافنه رجوع یوقدر والا اكسیر اعظم ایله نحاس ذهبه منقلب اولدقدن صكره اصلنه استحاله جائز اولمق لازم كلور بو ایسه محالدر (اكرچه كه ابن سینا حال اكسیره جاهل اولدیغی جهتدن مجرد صبغه حمل ایدوب موقت اولماسنه ذاهب اولمشدر بو ایسه صحیح دكلدر زیرا ذهب اكسیرینك صبغی واستحاله‌سی باقیدر انكیچون اكسیر اعظم انسان كاملك حالنه اشارتدر پس انسان كامله فی الحقیقه اوصاف نفسه رجوع اولمدیغی كبی حال اكسیرده دخی تحول وانقلاب یوقدر وبالعكس بعض احیانده اكل وشرب ایله تلذذ و یالباس فاخر ایله تلبس ویابونلرك امثالی امور طبیعیه ونفسانیه ملابسه ایتدكلری تلوینات مقبوله دندر شویله كه انلرك قوت حاللری ملابسه ایتدكلری امور كندیلرینه استحاله ایدر انكیچون هر ایشلری حقانیدر جعلنا الله وایاكم منهم ورضی عنا وعنهم (لمحرره) كاملك جمله احوالنده *

دیده سی وجه حقه ناظر در * نه بیلور عالم دلك حالن * اولکه دائم بو حس ده حاضردر

او بیان می کرد با ایشان براز

سر انکلیون وزنار ونماز

انکلیون همزه نك فتحی و کاف عجمینك کسر یله ترسا ایچنده بر معتبر کتابدر و بعضیلر انجیلدر دیدیلر که کتاب عیسی در بوراده ظاهر اولان تانیدر وجائزدر که انجیل انکلیوندن تعریب اولنه صلوات صلوتادن ومسیح مشیحادن تعریب اولندیغی کبی کثرت تغییر تعریبنی منافی دکلدر پس انجیل عبرانی وعبری اولور که لغت نصارادر نتکم سریانی لغت یهود ویونانی لغت اهل زبور وعربی لغت اسمعیل علیه السلامدر و بعض اهل عربیت دیمشلردر که انجیل نجل الشیء ای اظهره لفظندن مشتقدر زیرا دین مندرس اولدقدن صکره انجیل انی اظهار ایلدی بوندن فهم اولنور که عیسی علیه السلامك بعثندن مقدم طائفهٔ یهود تورانی فی الجمله تحریف ودین موسی علیه السلامی تبدیل ایتمشلردر انکیچون عیسایه موافقت ایتمدیلر زیرا هوالرینه مخالف ایدی *زنار* بالاده مفصلا بیان اولندی (معنای بیت) بودرکه وزیرمزبور نصارایه رازله یعنی کزلو اسرار انجیل وزنار ونمازی بیان ایلدی (و بونلردن مقصود اصلی شودر وحقیقتری بودر دیدی ومی کرد حکایت حال ماضیه اولمق دخی جائزدر ایلردی معناسنه و بو راده رازله سری جهده لطافت واردر و بوندن فهم اولنور که زنار قدیمدر وظاهر اولان بودر که بو کلام اکتفا قیلندندر مقصود اسراردینك مجموعیدر بخصوصه ذکر اولنان امور اولسون غیری امور اولسون ولکن امور مذکوره کلیاتدن اولمغله تخصیص بالذکر ایلدی بوصورتده اسرار دین ترساره رازله ونهانی افاده اولنمق اهل دین اولمیان اغیاره نسبت ایله اولور وجائزدرکه رازله سویلمك خواصه کوره اوله نتکم هر قوم اراسنده جاریدر پس بعضك حالنی که نسبت قبیلندن اولور (بوندن انجیل ایله برقاچ نسنیه اشارت واردر (بری بودرکه عالم جمعدر زیرا کتب الهیه عالم جمعدن تنزل ایتمشدرکه اول عالمه کوره کلام نفسی ایله متصفدر) و بری دخی لوح محفوظدرکه کتب الهیه نك فرقانیدر زیرا مفصلا انده مثبتدر و بری

دخی قلبدرکه نسخهٔ انفسدر و بو نسخه حقیقتده لوح محفوظك اصلیدر زیرا عالم غیبك مرآتیدر انکیچون ام الکتابدر وجبریل وجه عادتله لوح محفوظدن تنزیل ایتدیکی قرآن مثلا قلب رسول علیه السلامه وجه خاصله ظاهر اولور پس قرآنك نزولی جبریله واوح محفوظه کوره واسطه ایله و بونلردن قطع نظر عالم غیبدن انکشاف مخصوصه کوره بلا واسطه اولور نتکم بوسره اشارت ایدوب قرآنده کلور (لا تحرك به لسانك لتعجل به) و بری دخی انجیل فی الحقیقه اجزاء قرآنیه دندر زیرا قرآن سائر کتب الهیه نك حقایقنی جامعدر پس انجیل حصهٔ قرآن اولدیغی کبی عیسی علیه السلام دخی اول حصه نك ترجمانی ورسول اللهك بقدر الحصه وارثی اولور واسم محمددن بقدر الظهور حصه بولور فاعرف جدا وزنار کمر عشقه اشارتدر زیرا کمر انسانك میاننی احاطه و بند ایتدیکی کبی عشق دخی جنبین اراسنی احاطه ایتمشدر انکیچون زنار عشق دیرلر اکرچه که زنار عشقده عشقك اثری اولان زنار دیمك دخی جائزدر فافهم (ونماز مناجاته اشارتدر پس نمازك ظاهری عالم ملکدندر انکیچون رکوع وسجود وحرکات صوریه ایله حاصل اولور (وباطنی عالم ملکوتدندر انکیچون توجه الی الله وحرکات معنویه ایله وجود بولور ولکن ارکان معلومه وافعال مخصوصه نك هر بری سر عظیمی مشتمل اولمغله هیئت مخصوصه اوزرینه وضع اولنوب یالکز توجه قلب ایله اکتفا اولنمدی زیرا یالکز توجه قلب وروحك صفتی وافعال وحرکات جسدك شانیدر وانسان بوایکیسندن مرکب اولمغله هر برینه حقنی توفیه ونصیبنی اجرا ایله مأمور اولدی انکیچون توجه مجرد ایله اکتفا ایدن وافعال ظاهره یه اقتصار ایدن محجوب وغافلدر الحاصل شریعت وحقیقت معیتله اولمق لازمدر

او بظاهر واعظ احکام بود

لیك در باطن صفیر ودام بود

بظاهر ده با ظرفیت ایچوندر *وعظ* تخویفه متعلق اولان زجردر و بعضیلر تذکیر بالخیردر دیرلر *احکام* حکمك جمعیدر لغتده منع الشی للاصلاح معناسنه در شریعتده معانیٔ متعدده میاننده مشترکدر خطاب اللهك اوزرینه مترتب اولان حل وحرمت وافعال شرعیه اوزرینه مترتب

اولان ثواب وعقاب وغیریلر کبی دیمشلردرکه حکم حاکمه محتاجدر حاکم ایسه الله تعالی در عقل دکلدر زیرا عقل آلت معرفتدر ومحکوم بهه محتاجدرکه فعل مکلفدر ومحکوم علیهه محتاجدرکه مکلفدر بالاده رازله بیانی سره مضاف قلدیغی کبی بونده دخی وعظی احکامه مضاف قلدی زیرا احکام ظواهره متعلقدرکه شانی عامیه وعظ وتذکیردر واسرار بواطنه متعلقدرکه مقتضاسی سرله اربابنه بیاندر اغیاره افشا دکلدر ظاهر وباطن متخالفلردر ظاهر اودرکه حاسه ایله ادراك اولنه باطن اودرکه حاسه دن خفی اوله امور معقوله کبی *صفیر* بالاده مشروحا کچمشدر (معنای بیت) بودرکه وزیر مز بو ظاهرده احکام انجیلی بیان ایدر وانکله وعظ وتخویف وتذکیر ایلردی ولکن باطنده صفیر ودام ایدی یعنی وعظی دام وصوتی صفیر وصقلق کبی ایدیکه دام وصفیر ایله قوشلر صید ایتدکلری کبی نتکم بالاده مفصلا مرور ایلدی اولدخی وعظ یوزندن دام تزویر قوروب دعوتی ایله خالی الذهن اولان نصارایی صید ایلردی (زیرا نصاری سر انجامی بلمزلر وانك وعظ ونصحنی کندیلرینه نافع ظن ایدرلر غایتی ایسه مکر وکیدده منجر اولوب مظنونلرینك خلافی ظهور ایتدی ومن حیث لا یحتسب بلای دین ایله مبتلا اولوب هر بری بر یوله کتدی (پس هر حلو اللسان اولنلرك ظاهرلرینه مغرور اولمامق کرکدر بلکه تحتنده مرارت وزهر اوله نتکم بو تحریرك اثناسنده بیك یوز اون درت شهر رمضاننده بروسیه فتنه انکیزان عربدن صورت حقدن بر باطل کلوب بر قاچ کون جامع کبیرده وعظ وتذکیر صددنده اولوب بالآخره شهرك نقدر مستعد شر وشور اولان اهل انکار واراذل واخلاطی وارایسه تحت اللواسنه مجتمع اولمغله لیلهٔ قدرده فتنهٔ عظیمه ایقاظ ایلدیلر شویله که صوفیه ایله آرالرنده قتال ومحاربه واقع اولوب کیمی جام اجلی نوش وکیمی دخی جراحت وزخم ایله متحیر ومدهوش اولوب اوچ آی قدر اختلال عظیم بولدی (الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها) وبوستانده کلور *ازان همنشین تا توانی کریز * که مر فتنه خفته را کفت خیز * (لمحرره) راحت استرسك اکر دیوانه * بس دکلمی سکا کنج خانه * کورمه اعدا یوزنی طشره چیقوب * بوم مانند بکله ویرانه *

زاغلر طوتدی باغ دنیایی * بلبلان کلمسو نمی افغانه * خار وخسلر چوغالوب یریردن * چکدیلر پرده روی عمانه * بوادی دور فلك نهایتنی * قالمدی اعتماد دورانه * نور تقوی غروب ایدوب عدمه * دوندی بودین شب غریبانه * ارادن چقدی عاشقان بر بر * اهل انکار کردی میدانه * تا قیامت قوپه اوزرلرینه * هر بری نار قهرله یانه * حق شمدن کرو خاموش اوله کور * یادلر کردی بو کلستانه *

بهر این بعض صحابه از رسول

ملتمس بودند مکر نفس غول

صحابه فتحله وکسرله اصلده مصدردر صکره فتحله اصحاب رسول الله علیه السلام ایچون اسم قلندی ولکن قاموسدن ظاهر اولورکه صحابه مصدر اولدیغی کبی اصحاب کبی جمع دخی اولور یعنی اصحاب صحبك وصحب دخی صاحبك جمعی اولدیغی کبی صحابه دخی بویله در صحابی رسول الله علیه السلامی کوروب انکله طول صحبت ایدنلر کرك اندن حدیث روایت ایتسون کرك ایتمسون وبعضیلر دیمشلردرکه طول صحبت شرط دکلدر تفصیل مقام اصول حدیثده مشروحدر *رسول* مرسل لفظنك مبالغه سیدر فعول مفعلك مبالغه سی اولدیغی کبی ولکن بو فعول نادر کلمشدر نتکم قهستانی شرحنده مبیندر *التماس* بوراده معنای لغویسنه محمولدرکه مطلق طلبدر زیرا معنای عرفیسی برکسه برنسنه یی رتبه ده مساویسندن طلب ایتمکدر صحابه ایسه رسول ایله رتبه ده برابر اولمازلر *مکر نفس* حذف مضاف له در بیان مکر نفس دیمکدر *غول* ضمله طائفه جندن بر صنفدرکه فلواتده اولوب اشکال مختلفه ایله تشکل والوان متنوعه ایله تلون ایدوب ناسی طریقدن اضلال ایدر بعضیلر دیمشلردرکه غول سحرهٔ جندر ابن اثیر نهایه ده ایراد ایدرکه غول جن وشیطاندن بر جنسدر عرب شویله زعم ایدرکه بریه ده ناسه کورینور وصورتشاده تلون ایدر وانلری طریقدن اضلال ایلر انتهی بالترجمه بوندن فهم اولنورکه غولك وجودی فی الجمله انکار اولنمز ولکن تشکلی وبنی آدمی اهلاکی انکار اولنور وحدیثده کلور (لاغول ولکن السعالی) یعنی غولك وجودی یوقدر ولکن سعالی نك وجودی واردر سعالی سعلاتك جمعیدر کسرله یعنی جن ایچنده سحره مقوله سی واردرکه خلق ایچون تلبس وتخیل

ایدرلر وبعضیلر نظم ایدوب دیمشلردرکه * الجود والغول والعنقاء ثالثة * اسماء اشیاء لم توجد ولم تکن * بونده مولانا حضرتلری نفسی غوله تشبیه ایتدی اغتیال واهلاکندن وتلوینات مذمومه یوزندن صور مختلفه ایله تشکلاتدن اوتوری بحسب الظاهر وجود غوله قائل اولمش اولدی وجائزدرکه زعم عرب اوزرینه جریان مراد اولنه مع هذا نفسک اغتیالی مقرر وسحری هاروت وماروتدن برتردر پس بونک مألی اثبات سعلات اولوب حدیث مذکوره مخالفت لازم کلمز (معنای بیت) بودرکه بوسببدن یعنی هر نسنه نک باطنی خفی اولدیغندن اوتوری بعض اصحاب رضی الله عنه رسول الله علیه السلامدن غول مثال اولان نفسک مکرنی بیان دیلرلردی زیرا مکر نفس هرکسه ظاهر دکلدر انک دقائقنی کمال تزکیه اهلی بیلور (پس جائزدرکه نفس صورت حقدن کورینوب انسانی اضلال ایده نتکم اشاغیده بعض مراتبن بیان ایدسه کرکدر بونده نفسی غوله تشبیه ایتمکله زیاده اغتیال واهلاک وافساد واضلاله اشارت واردر زیرا شیطاندن برتر دشمن واندن قوی عدودر وسالک حق اولنلر سالک طریق کبیدر پس رهزن اولان اموردن احترازایدوب احتیاط ایله حرکت لازمدر والا طریقدن منقطع ومنزلدن مقصود ومهجور اولمق امر مقرردر وبر محلده دخی نفسی اژدهایه تشبیه کلسه کرکدر وبو مقوله تشبیهات فی الحقیقه تفهیم وتعلیم بابندندر والا نفسک حقیقتنی نادر کمسه بلمشدر (المحرره) کرامتله یوری قالدرمه سنجق * کرامت نفسی اصلاح اولدی انجق *

* کرچه آمیزد اغراض نهان *
* در عبادتها و دراخلاص جان *

بعض نسخده کزیده کودوشمشدر * اغراض * غرضک جمیدر بالاده مفصلا شرح اولنمشدر * عبادت * غایت تذللدر قبل الامر وبعد الامره شاملدر طاعت ایسه بویله دکلدر زیرا طاعت انقیاددر انقیاد ایسه بعد الامر متصوردر پس امرله معمول اولان فعله طاعت دیرلر (معنای بیت) بودرکه اغراض خفیه دن عباداته واخلاص جانه نه نسنه قاریشور دیواندن سؤال ایدرلردی پس اغراض خفیه دن مراد اغراض نفسانیه درکه ماسوایه متعلقدر مثلا تحصیل علومده اظهار فضیلت ومجادلهٔ اقران وغزاده اظهار شجاعت ویا احراز غنیمت

قصد ایتمک کبی وسورهٔ رحمانده (ویبقی وجه ربک) آیتنده بروجه دخی بودرکه بقاسله متصف اولان عملدرکه انکله رضای حق مطلوب اوله ماعداسی فانیدر واخلاصی جانه مضاف قیلدی زیرا عبادت قالبک صفتیدرکه جسددر اخلاص ایسه حقله عبدک میاننده سر عظیمدرکه شانی قلبه وروحه مضاف اولمقدر الحاصل ریا وشرک ونفاق وامثالی نفسک اوصافی اولدیغی کبی صدق واخلاص وتوحید وامثالی دخی قلب وروحک اوصافندندر انکیچون خلوص قلبه مقارن اولان عملک برینه اون ثواب وخلوص روحله اولانک برینه یوز ثواب وخلوص سرله اولانک برینه بیک ثواب ومالانهایه ثواب ویرلور یعنی هرکسک اجر وثوابی خلوصنه کوره در مراتب خلوص ایسه متفاوتدر قلب وروح وسر متدارج اولدیغی کبی انکیچون انبیا وکمل اولیانک حالی اکسیر اعظم کبیدر اکسیردن بردرهم مالانهایه نحاسه طرح اولنسه ذهبه استحاله ایتدیکی کبی کملک قوت تأثیر حالی بویله درکه توجه جزئی وعمل قلیل ایله مالانهایه اجور ودرجات وتجلیات بولورلر بوندن فهم اولنورکه نفسک مرتبه سی آحاد مرتبه سیدر نتکم خبر صحیحده کلور (ویل لمن غلب آحاده علی اعشاره) ای سیئاته علی حسناته پس مرشد کامله مقارنتدن غرض صحیح بو اغراضه وقوف ونفسی اندن تزکیه ایدوب اعشار ومافوقی مراتبنه ترقیدر ومرشد کاملک اولی رسول الله صلی الله علیه وسلم وآخری مهدی وعیسی علیهما السلامدرکه خلافت وولایت وهدایت ودلالت بونلرله تمام اولوب بونلردن صکره باب اهتداء منسد ومغلق اولسه کرکدر انکیچون آخر الامر صین ولایتنده تولد ایدن کیمسه نک دعوت وارشادنی هیچ فرد قبول ایتمیوب جمیع خلق شهوت بهیمیه اوزرینه قالوب قیامت انلرک اوزرینه قوپسه کرکدر نعوذ بالله من سوء الحال وسیئات الاعمال (وبوندن اخذ اولنورکه اکثر ناس صحبت جسمانیه یه محتاجدر زیرا حضرات اصحاب صحبت رسوله محتاج وکمال تزکیه لری استفسار واجتهاده منوط اولیجق سائرلری اولی در انکیچون هر عصر اهلی ورثهٔ رسوله اتباعله مأمورلردر نتکم قرآنده کلور (اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولو الامر منکم) زیرا ظاهرده

اواوالامر ولات وحقيقتده ورثهٔ ثقاتدر اويسى ديدكلرى طائفه كه
بلا واسطه حقدن اخذ ايدوب مرشد جسمانى وروحانى يه
محتاج اولمشدرلرغايت ندرت اوزرينه دركه كبريت احرومسك ازفركبى

* نسئال الله من فضله الجسيم * وفيضه العميم * انه هوالبر الرحيم *

فضل طاعت را نجستندى ازو

عيب ظاهر را نجستندى كه كو

فضل زياده لكدر بوراده ثواب مراد اولنور زيرا طاعتك ثوابى
مضاعفدر عصيانك جزاسى كبى دكلدر پس اجر طاعته فضل وجزا
معصيته عدل ديرلر عدلك مراتبى محصور وفضلك نامحصوردر
*عيب ظاهردن مراد بيت سابقده مندرج اولان اغراض خفيه در
ولكن رسوله كوره ظهورى اصحابه نسبتله بطون وخفاسى
منافى دكلدر (معناى بيت) بودركه رسول الله عليه السلامدن
ثواب طاعتى ديلمزلردى يعنى بوطاعتك فضيلت وثوابى نه در ونه مقداردر
بيان ايديكوز ديمزلردى زيرا بيلورلردى كه طاعت اولديغى جهتدن
اكرم الاكرمين دركاهنده البته ثواب معينى واجر مضاعفى واردر
ولكن بوطاعتك عيب ظاهرى ندركه بزه خفيدر آنى بلدورك
وسويله يك ديو طلب ايلرلردى زيرا بيلورلرديكه هر عملده مفسد
ومصلح واردر واول عملى افسادينه سبب اولان اموردن تخليص ايتمدكجه
عندالله قبوله قرين اولماز پس متيقن اولان ثوابدن استفسار ايتميوب
محتمل اولان فساددن استكشاف ايدرلردى تاكه استجماع شرائط
وارتفاع موانع حسبيله قبوله قرين اوله (بونده اشارات كثيره واردر
(اولكيسى بودركه فضل طاعت ديلمك خدمت مقابله سنده اجرت
طلب ايتمكدر بوايسه كريم قپوسنده كدالقدر نتكم خواجه حافظ
كلماتنده كلور* تو بندكى چوكدايان بشرط مزدمكن * كه دوست خود
روش بنده پرورى اند * بوسببدن حضرات اصحاب حضور رسولده
تأدب ايدوب استفسارى عيب اوزرينه قصر ايدرلردى (ايكنجيسى
بودركه حضور اعالى ومجالس حكيمه الهيده هرنسنه دن سؤال ايتمك
مقتضاى ادب دكلدر زيرا مجالس حكيمده نسنه فوت اولماز ولئن سلم
ولكن سؤال وتفتيش اهم مهمات اولان امور اوزرينه مقصور كركدر

وقرآنده كلور (لاتسئلوا عن اشياء) ونيچه‌لر واردركه انلره بالكليه
سكوت اولى در نتكم امام ابو يوسف مجلسنده بركسه دائم سكوت
اوزرينه ايدى سنده برنسنه سؤال ايت ديديلر اول دخى ياامام صائم اولان
نه زمان افطار ايدر ديدى امام دخى غروب شمسده ديو جواب ويردى
اولدخى يانصف الليله‌ده كين شمس غروب ايتمزسه نيچه اولور ديجك
جمله نك حضورنده قلت عقل ايله مفتضح اولدى (المحرره)

* دل بيهوده چيمكدن ايسه * ديموب يكدرر سوزى بوتمق *

* اغزك آچه طوتالم ممكن ايمش * اغزك ايله هواده قوش طوتق *

(اوچنجيسى بودركه انسان جاهل اولديغى امورى اهل وقوفدن
استفسار لازمدر نتكم امام غزالى يه سؤال ايدوب اصوله وفروعه
بوقدر احاطه ندن كلدى ديمشلر اولدخى جوابنده بو آيت كريمهٔ
اوقومش (فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لاتعلمون) (دردنجيسى
بودركه هر عيب انسانك كوزينه كورنمز زيرا نفس جهل سببيله
نيچه نسنه‌يى استحسان ايدركه فى الحقيقه قبيحدر وبعضيلر صواب
اولمق اوزره بعض كلمات سويلرلر فى نفس الامر ايسه خطادر
پس اومقوله متكلمك كلامنى اصلاح وخطاسنى تبيين ايلر افعال
دخى بويله در وحديثده كلور (ان احدكم مرآة اخيه فان رأى به اذى
فليمط عنه وفى رواية المؤمن مرآة المؤمن) كمافى المصابيح يعنى انسان
آيينه يه نظر ايتدكده صورتنده برعيب كورسه ازاله سى ممكن اولان
عيبى ازاله ايتديكى كبى كذلك علاقهٔ ايمانله اخوتى ثابت اولان برادرينك
دخى آيينه سى واقع اولديغى جهتدن اكر كندنده انك برعيبى
ظاهر اولوب عيب اولديغنى ادراك ايدرسه بقدر الامكان اول عيبى
اندن تبعيد ايتمك كركدر تاكه نصح يرنبوله وحديثك احتمالات باقيه سى
مرآت نام رساله مزده تفصيل اولنمشدر (بشنجيسى بودركه تخليه
معجه ايله تحليه‌دن مقدمدر زيرا اساس كبيدر پس برنسنه نك
اصلى فاسد اولسه صورت صلاحنه نظر اولنماز مثلا نمازده وضوء
ويانيت ويا برشرط مفقود اولسه تعديلنه وبعض احوالنه
التفات يوقدر بلكه فسادنه حكم اولنور طريقتده عدم شرائط
دخى عدم صحت سلوكه دليلدر پس مرشدله معالجه لازمدر

مو بمو وذره ذره مکر نفس
می شناسیدند چون گل از کرفس

مو بمو نك لسان عربی اوزره تقدیری شعرا مقابلا بشعر دیمکدر *ذره* خورده قرنجه دیرلر جمعی ذر کلور ابوذر ایله کنیه بوندندر رضی الله عنه وبعضیلر شعاع شمسده کورینن هبادر دیمشلردر جزئی نسنه‌دن کنایه درشمه ونقیر وقطمیر وامثالی کبی گل معروف قرمزی چیچکدرکه مشموماتدندر عرب اکا ورد دیر اکرچه که ورد قرمزی دن غیریدن اعمدر ولکن غالب اولان احمردر انکیچون قرآنده کلور (فاذا انشقت السماء فکانت وردة کالدهان) مقصود سمانک حمرتده کله تشبیهدر وشعرده دخی کلور * ولو کنت وردا لونه لعشقتنی * ولکن ربی شانی بسوادیا * ومطلقا چیچکه دخی گل دیرلر ورد دیدکلری کبی *کرفس* کاف ورانك فتحی وفانك سکونیله معدنوس انواعندن کروز دیدکلری اوت درفارسیده کرسب دیرلر فتحله منافع کثیره سی وخواص وفیره سی واردر تکم قاموسده وکتب طبده مصرحدر وحدیثده کلور (من اکل الکرفس ونام طابت نکهته وامن من وجع الضرس) جنین وحبلی ومصروع اولانلره ضرری واردر دیمشلردر (معنای بیت) بودرکه قیل بقیل وذره بذره مکر نفسی وحیله وکیدنی اکلیالر وسچه‌لر کلی کرفسدن سچوب اکلدقلری کبی یعنی یانلرنده متبین اوله اشتباه قالمیه گل ایله کرفس اراسنده اشتباه اولمدیغی کبی (بونده اشارت واردرکه مکر نفسه وقوفده تدقیق لازمدر زیرا کاه اولورکه مکر وحیل نفسی قیل کبی دقیق وذره کبی جزؤ وهبا اولورکه دکمه برنظر دقیق آنی تشخیص وتمییز ایتمز وکماینبغی ادراك ایدوب سچمز (وگل وکرفس ایله تمثیل ایلدی قافیه رعایتندن اوتوری وبردخی گل وکرفسك بری برندن تمییزی زیاده روشندر زیرا کرچه ایکیسی دخی نبات قسمندندر ولکن حمرت وخضرت ایله لونلری متباینددر وبردخی گل شم وکرفس اکل ایچوندر پس بریسی غداء روحانی وبری دخی غداء جسمانی اولور انکیچون حدیث صحیحده (حبب الی من دنیاکم ثلث الطیب والنساء وقرة عینی فی الصلوة) زیرا طیب مقوله‌سنده ذوق انس ومحاضره

ونساده ذوق قربت ووصلت وصلوتده ذوق مکاشفه ومشاهده واردر بوسببدندرکه حدیثده کلور (من عرض علیه ریحان فلا یرده فانه خفیف المحمل) یعنی ریحان که رایحهٔ طیبه‌سی اولان نسنه‌در روحانی اولمغله خفیف المحملدر روح کبی وگل رسول الله صلی الله علیه وسلمه اشارتدر زیرا لیلهٔ معراجده عرقندن حاصل اولمشدر نتکم حدیث مرفوعده کلور (لما عرج بی الی السماء بکت الارض من بعدی فنبت اللصف من نباتها فلما ان رجعت قطر عرقی علی الارض فنبت ورد احمر الا من اراد ان یشم رایحتی فلیشم الورد الاحمر) کما فی المقاصد الحسنة للامام السخاوی وبوندن فخر عالمدن مقدم ورد احمر اولمامق لازم کلمز زیرا مقصود انلرك اجزاء عرقیه‌سی عدم اضاعتله تعظیمدر وقرمزی اولمق اول عرق رخساردن تقاطرینه بنادر زیرا اول وقتده تاب تجلیدن رخسارلری سرخ رنك اولمشیدی پس گل دخی اوحالتك لونی اوزرینه کلدی وبوسرك نظائری واردر اربابنه معلومدر وکرفس امتك استنبات ایتدیکی نباتاتدندر پس امت ایله رسول الله علیه السلام اراسنده فرق بین اولدیغی کبی آثار رسولدن اولان گل ایله کندی اثرلرندن اولان کرفسك فرق جلیسی واردر وگل وکرفسك ایکیسی دخی دیار عربده شایعدر حتی گلك غنچه‌لرینی طائفدن حرم اللهه کتوروب قیمت ایله صتارلر وعرب خاتونلری وقزلری آنی الوب ایپلکه دیزرلر وکردنلرینه قلاده ایدوب برقاچ کون قوقونورلر وفول دیدکلری دخی بویله‌درکه یاسمین انواعندندر (لمحرره)

* کر جمال احمدی شرح ایتسه اوراق گل * اولمزیدی عندلیب خوش نوا مشتاق گل * کاه اول حسن ازل سری که اولمشدر نهان * تا ابد چقمز دلندن بلبلك اشواق گل * اولدی چون تاب تجلیدن عرقریز اول حبیب * قطره سندن بتدی اولکم ایتدیلر اطلاق گل * خلق عالم هب قالوردی ظلمت نابودده * اولمسیدی مصطفی وجهنده‌کی اشراق گل * شوق احمد در درون عاشقه ویرن ضیا *

* نو بهاره تنكم شول چهرهٔ براق كل * باغ وصالندن حبيبك كل
قوپرمز دكه كس * عند ليب عشقى دراى حق استحقاق كل *

موشكافان صحابه هم دران
وعظ ايشان خيره كشتندى بجان

* موشكاف * قيل يارنجى ديمكدر تدقيقدن عبارتدر * صحابه * شرح
اولنمشدر برصحابه ديمك غلطدر برصحابى ديمك كركدر و عظ ايشان
* وعظ * لفظى مابعدندن منقطع اولورسه ايشان مبتدأ ثانى اولور نتكم
(اوائك هم المفلحون) ده ذاهب اولمشلردر يعنى هم كلمه سى ياضمير
فصل ويامبتداء ثانى اولوب مجموع جملهٔ اولئكنك خبرى اولدیغى كبى
ايشان دخى مبتداء ثانى اولوب خبريله موشكافانه خبر واقع اولور وجائزدر كه
وعظ مفعولنه مضاف اوله رسولك انلره وعظى معناسنه وفاعلنه مضاف
اولمق دخى وجهدر بوصورتده ايشان ضميرى رسوله راجع اولوب جمعيتى
تعظيمه مبنى اولور ولكن استعمال عجم اوزره بومقوله جمعيت بعيددر * خيره *
كسرله برقاج معنايه كلور بوراده متحير ومتغير ومتأثر معناسنه در (معناى
بيت) بودر كه صحابه نك تدقيقلرى وحقايق ودقايق شناسلرى اول وعظ
رسولده انلر دل وجانله حيران اولورلر وشويله مبهوت قالورلر دى
يعنى خصوص دينده بوقدر تحقيق وتدقيقلرى واريكن ينه مجلس
رسول الله عليه السلامده استكشاف ايتدكلرى نسنه نك جوابى سمعلرينه
كنهيله رسيده اولدقده متحير اولورلر وتعجبده قالورلر دى زيرا
كنديلرى اول مرتبه ده تدقيقه قادر دكللر سؤال ايتدكلرى مادده
اويله دقيقه وار ايدوكن بلمزلر دى پس وعظ رسولدن
زياده متأثر اولورلر وبلمدكلرى امور دقيقيه مطلع اولدقجه تعجب
قيلورلر دى وحالا حرمين شريفينك خطبه لرنده بوتأثير باقيدر
زيرا خطيب عرب بروجهله دركه رومده وساير بلادده اول
كيفيت يوقدر مع هذا الحان وانغامى مشتمل دكلدر (لمحرره)
* چون ايره سمعه خوش آواز خطيب * جان دماغى بولور
اولذتدن طيب * بوندن فهم اولنور كه رسول الله عليه السلام
دائما مجلس خاص وعام ومشكلات انامى حل ايدرلر دى پس وعظ

وتذكير سنت رسول الله ومجلس وعظه جلوس ايتمك سنت اصحابدر
زيرا صحبت واستماع اولمدقجه بحسب الغالب ارشاد حاصل
اولماز وديمشلردر كه (خذوا العلم من افواه الرجال) وطالب
حق معناى مطلوبى مرشددن بى واسطه استماع واخذ ايتمك
واسطه ايله اولاندن اقوى واولادر ومجلس حقيقى اولدر كه اوراده
سكينت ووقار وتاثير وتأثر اوله تاكه عقد مجلسدن منفعت حصوله كله
واستماع دخى كوش جانله كركدر والا يالكز كوش حسك
استماعنده وجسم ظاهرينك نظرنده فائده يوقدر نتكيم قرآنده
كلور (واذا قرأت القرات جعلنا بينك وبين الذين لايؤمنون
بالآخرة حجابا مستورا وجعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه
وفى آذانهم وقرا) وبر محلده دخى كلور (وتراهم ينظرون اليك
وهم لايبصرون) يعنى ادراكارى بشر اولمق طريقيله دراكر
رسالت صفتيله ادراك ايتسهلر منتفع اولورلر دى پس ورثه نك
حاللرينى دخى بوكا قياس ايله انكيچون دنياده محروم اولان
مرزوقدن چوقدر زيرا خلقك اكثرى ظاهربين مقوله سيدر ويونس
امره كلماتنده كلور * اولياناك كوكلندن شئ لله كسمه كيم
* سكا همت ايدن اول كوزيله قانى دكل * وموشكاف اولانلرك تحير
ورسوله اصغالرى كمال فهملرندن ناشيدرانك كه فهمى بوقدرانك
يانده جواهر كبى اولان كلمات ثمينه خزف كيدر كه اصلا رغبت
ورواجى يوقدر بوجهتدندر كه هر كمالى اهلنه تلقين وهر سوزى
محلنه تعليم لازمدر نتكيم ديمشلردر (لكل مقام مقال ولكل مقال رجال)
وديمشلردر كه (لايباع الابل فى سوق الدجاج) وبعض اشعارده كلور
* اسرار عشقى صوفىٔ خرايدرمى ذوق * آنك كه قوتى جو در
اونسون جواهرى *

دل بدو دادند ترسايان تمام
خود چه باشد قوت تقليد عام

* خود * مرور ايتدى * تقليد * بلا دليل قول غيرى قبول ايدرلر تفصيلى
كذر ايتمشدر (معناى بيت) بودر كه اول وزيره نصارى تمام كوكل ويرديلر
خودنه اولاجق عوام ناسك قوت تقليدى يعنى انلرك تقليدلرنده قوت

بوقدربلكه ضعف تام وار در انكيچون جزئى بهانه‌يله تبعيت وانقياد
كوستردكارى كبى رجوع دخى ايدرلر وبرحال اوزرينه ثابت اولوب
طورمزلر پس انلرك برحالنه اعتماد يوقدر نته‌كيم هرعصرده شاهد
ومحسوسدر بوندن فهم اولنوركه عوام ناسك حقه ايمان واتباعى
تقليد وخواص ناسك يادليل وبرهان وياكشف وعيان طريقيله‌در
انكيچون دين ومذهبلرنده استحكام وصلابتلرى واردر وايمانلرى
معتبردر ايمان اهل تقليد ايسه بويله دكلدر نته‌كيم سورهٔ نجمده
(وان الظن لايغنى عن الحق) آيتى تفسيرنده سعدى چلبى حاشيه‌سنده
اشارت اولنمشدر بونده متشيخه ايله انلردن بيعت وارادت كرده اولان
مقلد مريدلرك حاللرينه اشارت واردر پس بركيمسه‌نك صلاح وفسادنك
غورنه ايرمدن ونقدحالنى شريعة وطريقت محكنه اورمدن متابعت
كوسترمك خطاء عظيم وضلال مبين مقوله‌سندندر واكثر ناس فطرت
اصليه واستعداد ذاتى‌يى بومقوله تقليد ايله فساد وابطال ايدوب فاسد
يمرطه‌يه دونمشلردركه من بعد قابل صلاح دكللردر بوقابليت ايسه مادهٔ
سلوك ومطيهٔ سير وبهانهٔ وصول وسبب ولادت ثانيه‌در وحضرت عيسى
عليه السلامدن منقولدركه يورمشلردر (لن يلج ملكوت السموات
من لم يولد مرتين) پس فاسد اولان يمرطه قابل نتاج اولمديغى كبى
فاسدالاستعداد اولان دخى قابل ولادت ثانيه دكلدر وبومقوله موجود
معدوم كبيدركه منافع وجودله منتفع اولمش وتمتعات شهود ايله تمتع
بولمشدر وقرآنده كلور (اهبطوا منها جميعا فاما يأتينكم منى هدى
فمن تبع هداى فلاخوف عليهم ولاهم يحزنون) يعنى دنيايه كلمدن
مقصود بوهدايه تابع اولمقدر نته‌كم تفصيلى بالاده كذر ايتدى
(امام غزالى بوقدر كسب فضائلدن صكره كورديكه تقليدله ايش بتمز
وهدى يولنده هوى خير ايتمز بالآخره بغدادده ترك تدريس ايليوب
عجمده ابوعلى رودبارى حضرتلرينه ملاقى اولوب تقليدى تحقيقه
ايركورنجه سعى ايتدى وصكره مقام تحقيقده تدريس ايچون ينه
بغداده كتدى (لمحرره) * دوشدى تقليد ايله بلايه بليد *
* اولسون حالى كيمسه‌نك تقليد *

در درون سينه مهرش كاشتند
نائب عيسست مى پنداشتند

درون سينه‌دن مراد قلب وبلكه باطن قلب اولان فؤاددر زيراكاهيجه
سينه ايله كه صدردر ذكر محل وارادهٔ حال طريقيله قلب مراد ايدرلر
وقلبك ايكى يوزى واردر بريوزى جانب شهادتدركه صدر ديرلر
وبريوزى دخى جانب غيبدركه فؤاد ديرلر *مهر* كسرله محبتدر
مهركياه محبت اوتنه ديرلر *كاشتن* كاف عربى ايله اكن اككدر
كاريدن كبى (معناى بيت) بودركه نصارى طائفه‌سى اول وزرك دانهٔ
محبتنى قبلرى كشت زارينه اكديلر وشجرهٔ ولاسنى باغ باطنلرينه دكديلر
آنى كرچكدن حضرت عيسى عليه السلامك نائب وخليفه‌سى وعلم
وكمالنك مظهرى ظن ايلديلر وبوظنده اصابت ايتمديلر زيرا واقعه
مخالف ايدى بوندن فهم اولنوركه ذكر اولنان طائفه‌نك محبتى
استحكام اوزرينه ايدى انكيچون خارجده اثرى دخى ظهور ايتديكه
كمال انقياد وتسليم وسر فرو ايدرلردى وبونك قرآنده نظيرى واردر نته‌كم
قرآنده كلور (واشربوا فى قلوبهم العجل) يعنى بنى اسرائيلك جهلاسى
سامرى‌نك اتخاذ ايتدوكى كوساله‌نك محبتنى اشراب اولنديلر برمرتبه‌كه
مشروب اولان عروقه منتهى اولوب نفوذ ايتدوكى كبى انلرك
محبتلرى دخى نافذ وماضى اولدى انكيچون اول محبتى بالكليه قلبلرندن
اخراج ايده مديلر زيرا عروقدن ازاله‌سى كوج ويرده بتن نسنه‌نك
اصلنى كسمك صعبدر (بونده اشارت واردركه خالى الذهن اولان
كيمسه كركدركه قابنه ابتدادن محبت حقيقيه تخمى اكه ودرخت
مهرى ديكه تاكه قوت واستحكام بولوب اول فطرت اوزرينه قاله
والاصكره قلبى اغياردن تخليه ايتمك عسيردر واشعار عربده كلور
* اتانى هواها قبل ان اعرف الهوى * فصادف قلبا خاليا فتمكنا *
بوراده هوادن مراد عشقدر زيرا هوى قرين نفس اولسه حرص اولور
ونفس بوسبب ايله اسفل سافلين دنيايه وبعد مولايه نزول ايدر
واكر قرين قلب اولسه عشق اولور وقلب اول عشق وساطتيله اعلاى
عليين عقبايه وقرب مولايه صعود ايدر پس قلب انسانده مهر محبت
اولديغنه كوره بارى محبوب حقيقى اولان خالقه كركدر زيرا محبوب

مجازی اولان مخلوقك محبتی زائل و فائده سی عدیم ونتیجه سی عقیم وصاحبی سقیم وغایتی خطر وبیم در

﴿ اوبسر دجال يك چشم لعين ﴾

﴿ ای خدا فریادرس نعم المعين ﴾

* دجال * دجلدندر که کذب ایتمك وياخود تغطیه معناسنه در زيرا دجالك كثرت جوعی ايله اراضی تغطيه ايتسه کرکدر بوسببدندر که نهر بغداده دجله ديمشلردر زيرا وجه ارضی تغطیه وستر ایتمشدر وبوندن غيری وجوه ایراد ایتمشلر نتکم قاموسده مصرحدر وبو دجاله مسیح دیرلر زيرا ممسوح العين وعوراء وياخود مدت قلیله ده وجهی ارضی بکمالها سیاحت ایتسه کرکدر و حدیثده کلور (الدجال ممسوح العين بين عينيه كافر هجاء ك ف ر يقرؤه كل مسلم) ودجالك حديثی مشارقده وغيرنده مسطوردر وديمشلردرکه دجال کنش مغربدن طلوعندن اون سنه مقدم ومهدی حضرتلری دجالدن یدی سنه اول ظهور ایتسه کرکدر وبنو الاصفر فتنه سی مهدينك مقدمه سیدر واول وقته زمان قليل قالمشدر نتکم امام سيوطی رساله سندن مفهومدر * لعين * ملعون یعنی رحمت حقدن مبعود ومطرود در کافره کوره ودرجات ابراردن مردوددر مؤمنه كوره نتکم حدیثده کلور (من احتكر فهو ملعون) * فریادرس * مدد ایریشجی * نعم المعين * مخصوص بالمدح محذوفدر که انت در خطاب خدایه در (معنای بیت) بودر که اول وزبرایسه کندی نفسنده سرله ونهانی يك چشم اولان ملعون دجال یعنی رحمت حقدن مطرود وباب عنایتدن منفی ومهجورايدی انکیچون خلقی اضلال وافساد ایلیوب نظیر دجال وثانئ شيطان اولدی ای خدا سن بزه مدد ایریشجی اول زيرا سن نه کوزل معين سن تاکه دجال صفت اولان اهل ضلال واضلالك یوزلرن کورمیه لم ومجلسلرینه اوتورمیه لم وفتنه لرینه دوشمیه لم زيرا حديثده کلور (ان بين يدي الساعة كذابين فاحذروهم) پس بومقوله مدعیلره دجاجله دیرلر که آخر زمانده ظهور ايدن دجالك مقدمة الجيشيدر نتکیم بواعصارده ظهور ایتمشدر خذلهم الله تعالى بوسببدن حضرت مولانا قدس سره وزیر مذکوری عين دجال قیلدی زيرا فساد وافسادده متفقلردر وبعض عارفين دیمشدرکه دجال حجاب ظلمانی یه

مثال وطبع سفلی وحیوانینك صورتیدرکه شهود حقه استعداددن مبعود وفساد وکفراوزرینه مطبوعدر انکیچون انبیا عليهم السلام قومنی دجالدن انذار ایلدی زيرا دجال انفسی قدیمدر پس بومقوله طبع اهلی اولنلرخارجده دجاللق ایدرلر وکفروایمان بلمزلر وبونلرك آخرته ناظر اولان کوزلری اعمی ودنیایه ناظر اولان کوزلری بینادر انکیچون برآلای ظاهر بين حقدن محجوبلردر وبومقوله لرك اکثری برده قرار ایتمیوب دجال کبی اطراف عالمی کشت واقطار جهانی سیر ایدرلر تاکه قابل ضلال اولنلری اضلال ومستعد اختلال اولنلری اخلال ایدوب خليفۀ شيطان ونائب دجال اوله لر انکیچون بو طائفه دن دجال وشيطاندن استعاذه اولندیغی کبی استعاذه کرکدر زيرا صورتلری انسان وسیرتلری دجال وشيطاندر (لمحرره) * برآلای اهل فساداتی کوزم * کورمسون دیرسك اکر آچ کوزیکی * فتنه دجال صفت وار ایسه صاقن * مهدی مشرب اولانه طوت یوزوکی *

﴿ صد هزارن دام دانه است ای خدا ﴾

﴿ ما چو مرغان حريص بى نوا ﴾

بو بیت سابقك مصراع ثانیسن ایضاحدر * حرص * فرط شره وارادتدر یعنی برنسنه یی طلب واصابتنده اجتهاددر * نوا * نونك فتحی وضمیله جائزدر برقاچ معنایه کلور بوراده مراد بهره ونصیبدر (معنای بیت) بودر که ای خدای معين صد هزاران یعنی بسيار دام ودانه واردر شویله که هر برده طوزاق قورمشلر ودانه دوکمشلردر برایسه رزقدن بی بهره مرغان حريص کبیوز یعنی بی نوا اولان مرغ حريص رزق اولمغله دامی کورمیوب دانه دن اوتوری کرفتار اولدیغی کبی بزده دخی صورت حقده نیجه اموره ملاقی اولوب بطلاننی عدم تشخیصدن ناشی مقید اولورز و سندن غيريه بغلنوب قالورز وشعر لبیدده کلور (الا كل شئ ماخلا الله باطل * بونده اشارت واردر که انسانك ماسوى اللهه تعلقده حرصی مرغ بى نوانك دانه یه حرصی کبیدر وحريص محروم ومبتلادر پس ماسوى اللهه تعلق ايدن دخی حقدن محروم وماسوا ايله مقيد ومبتلادر حريص مقبول اودرکه ماسوى دانه سنه نظر انداز اولمیه اکر نورانی

واكر ظلمانی بلکه حبهٔ فؤادی حب هویت ذاتیه یه تعلق ایده ومرغ دلی
اول دانه یه کرفتار اوله وابدی کرفتار قاله نتکیم بوستانده کلور
* اسیرش نخواهد رهایی زبند * شکارش نجوید خلاص از کمند *

دم بدم ما بستهٔ دام نویم
هریکی ما باز وسیمرغی شویم

* سیمرغ * عنقا دیدکاری قوشدر که قاف طاغنده اولور جمله قوشلرك
پادشاهیدر ولکن موجود الاسم معدوم الجسم قبیلندندر دیرلر که اسکندر
قافه واروب انکله سویلشمشدر نتکیم نعمة الله ده مصرحدر فاما قاف
وراء دریای محیطده در اسکندرك ایسه بودریاده حد محدودی واردر که
انك وراسنه تجاوز ایتمامشدر پس نیجه قافه وارمش اولور مکر خارق عاده
طریقیله اوله سائر اهل الله کبی اسکندرك ایسه کرچه نبوتنده
اختلاف واردر ولکن ولایتنده شبهه یوقدر وانسان العیون نام کتاب
معتبرده کلور که اصحاب رسی الله تعالی برطیر عظیم ایله مبتلا قلمش
ایدیکه اول طیرك عنق عظیمی وانده الوان مختلفه وار ایدی وکاه
اولوردیکه اول قومك بعض صبیانن اختطاف ایدوب جهت غربه
اغراب واذهاب ایدردی پس طول عنقندن وجهت غربه ذهابندن
اونوری اکا عنقاء مغرب دیدیلر صکره طیر مذکوردن اول وقتك
پیغمبری اولان حنظله علیه السلامه شکایت ایتدکلرنده حنظله دخی
دعا ایدوب الله تعالی اول طیری صاعقه ایله اهلاك ایلدی وانك عقبی
قالمدی وبو نعمت جلیله نك شکری بو اولدیکه حنظله یی قتل ایدوب رس
ایچنده دس ایتدیلر یعنی بربئر مبنیه که اندن استقا ایدرلردی
انك ایچنه القا ایدوب جسد شریفن اخفا ایتدیلر واول قوم عبدهٔ
اصنام ایدی صکره نیجه آفاتله مبتلی اولوب هلاك اولدیلر (المحرره)
* مستحق اولسه برکشی قهره * لذتی اوله مبدل زهره *
* اولیجق آدم اوغلی بدکردار * عملنه کوره بوله بهره *
(معنای بیت) بودرکه هرلحظه بزبریکی طوزاق بستهسی وکرفتاریوز
هربریمز اکرچه طوغان وسیمرغ دیدکاری قوش اولالم یعنی کرفتار
دام ودانه اولمق عصفور وامثالنه محصور اولمایوب بلکه سلطان الطیور
اولان باز وسیمرغ دخی بحسب الحرص کرفتار دام صوری اولدیغی کبی

بزم آرامزده دخی یعنی اهل سیر وسلوك ایچنده کرفتار دام معنوی
اولمق یالکز مبتدیلره مقصور دکلدر بلکه عالم ملکوتده سیران
وهوای معانیده طیران وعلو مرتبهده جولانه قادر اولانلر بعزك
نیجه لری دخی بویلهدر زیرا نهایة النهایات واقصی الغایات منتهی
اولمدقجه برازخ وقیود چوق ودام وکمند حددن آرتوقدر نتکیم
نیجه کرامته قدم بصانلر وعرشه قلیج اصانلر رجع قهقری قبیلندن
اولمشلر ونفس وطبیعت النده آخر زبون قالمشلردر پس سیر اکواندن
سیر واجبه ترقی قلمدقچه وعالم فناده سیرحقیقی تمام اولمدقجه مکرحق
وسوء القضادن امن یوقدر زیرا عالم هویته وارنجه یتمش بیك حجب
ظلمانیه ونورانیه واردر که هربری سالکه بربلای عظیم وسد سدیددر پس
بونلرك برندن خلاص اولسه بریله دخی مبتلی اولور وبکی بکی قیود
ایچنده قالور زیرا مقصود بالذات اولدیغن بلمز مکر الله تعالیدن
عنایت اولوب بر بصیرت اهلنه تقارن اوله وانك تربیهسی بوزندن
منزله ارشاد بوله بو ایسه نادردر انکیچون اهل سلوك وارباب سیرك
اکثری کرفتار ماسوی مقولهسیدر

می رهانی هردمی مارا وباز
سوی دامی می رویم ای بی نیاز

رهانیدن متعدیدر قورتارمق وصالیویرمك معناسنه * باز * کرو دیمکدر
ولکن بیت سابقده طوغان معناسنه اولمغله بورادهٔ ایرادی لطافتدن
خالی دکلدر دامیده یانوعیت افاده ایدر (معنای بیت) بودرکه ای بی
نیاز وبی احتیاج اولوب استغناء مطلق صاحبی اولان اللهسن بزی
هربردمده کرفتار اولدیغمز دامدن تخلیص ایدر وقورتارسن
وبز ایسه برغیری دورلی دام طرفنه دخی کیدرز که انك دخی
کالاول دام اولدیغن بلمز وتکرار اکا بند اولوب تعلقده قالورز
مثلا دام ظلمانی وجسمانیدن خلاص بولدیغمز صورتده دام نورانی
وروحانی یه کرفتار اولورز ودام نورانی دخی تفاوت اوزرینه اولمغله
شب وروز تنزل وترقیدن خالی اولمازز وبو کرفتارلغه لوث معنوی
دیرلر انکیچون قرآنده کلور (لا یمسه الا المطهرون) یعنی هویت ذاتیه یی
جمیع اطوار ومنازل تعلقاتك ادناس وارجاسندن مطهر ومبرا

اولنـلرمس ايدرلر زيرا قرآن حقيقيـدر پس قرآن لفظى يى
بى طهارت اولانك مسى جائز اولمايجق قرآن حقيقينك لمسى نيجه جه
اولور (و بونده بى نيـاز عبارتنـدن فهم اولنور كه بزم كرفتار دام
اولديغمز عدم معرفتمزدن در و بركمسه جهل ايله بر بلايه كرفتـار
و بر ورطه يه واقع اولسه اورادن آنى تخليص ايدر بر واسطيه محتاجدر
او ايسه الله تعالى در نتكم قرآنده كلور (افانت تنقذمن فى النار) و ينه
تنزيلده كلور (امن ينجيكم من ظلمات البر والبحر) يعنى عالم جسمانى
وروحانينك ظلمات وشدائدندن تنجيه وتخليص ايدن الله تعالى در فقط
نتكم كلور (انك لاتهدى من احببت) پس حبيب عليه السـلامك
تنجيه ايتـديكى دخى تنجيهٔ حق ايله در پس بوندن واسطه يى سلب
ايتمك لازم كلمز زيرا بحسـب الظاهر ارشـاد ودعوت انبيـا واوليايه
مفوضـدر مغرور اولوب فلا سـفه مذهبى ايله تمذهب ايدنلر حقه
وصولدن محروم اولورلر (والله المعين)

ما درين انبار كندم ميكنيم
كندم جمع آمده كم ميكنيم

* انبار * ايچنـه غله قودقرى اوه ديرلر وفى القاموس الانبار
بيت التاجر ينضد فيه المتاع الواحد نبر بالكسر * كندم * بغداى در
نتكم مولانا لطفى لطائفنـدندر كه مولانا عذارى حقنده سـلطان
بايزيده ديمشـدر دانهٔ كندم چوب آدم سـورلدى روضه دن *
دركه عاليده نيلر بونجه مريغداى يين * وبعضيلر دخى ديمشـلر در *
انكيچون كبر ومقبول اولدى آدم * ايدوب جرمى ديدى كنـدمدن
اولدى * (معناى بيت) بودركه بز بوانبارده بغداى جمع ايدرز
و ينه جمع اولنان بغدايى ضايع قيلورز وانكله انتفاعدن محروم ومحروميتمز
حسبيله محتاج اولورز * نيتكم بوستانده كلور * فضيحت بود خوشه
اندوختن * پس ازخرمن خويشتن سوختن * يعنى كشى كندى خرمنى
احراق ايتدكدن صكره خوشه چيلك ايتمك فضيحتدر و ينه انده كلور *
بسـالى توان خرمن اندوختن * بيكـدم نه مردى بود سـوختن *
يعنى برخرمنى برسـنه ده تحصيل ايتمك ممكندر دخى اقلده دكل پس
بويله ايكن آنى برساعتده احراق وافنا ايدوب چكلن امكى اضاعت

ايتمك مردلك ومقتضاى رجوليت وموجب عقل سـليم دكلدر بونده
انبـاردن مراد كوكل ومجتمع اولان كندمدن مراد اعمال صـالحه
وآنك ثمراتيدركه انسان آنى بعض مفسـدات ايله براوغوردن هباء
منثور قيلور ريا وسمعه ايله اولان اعمال كبى وانباردن مراد دفتر عمل
اولمق دخى وجهدر * زيرا بعض اعمال سيئه دفترده مثبت اولان
اعمال صالحه يى محو واثبات ايدر نتكم كفر والعياذ بالله تعالى اعمال
مقبوله يى احبـاط وابطال ايدر ومحتملدر كه مجتمع اولان كندمدن
مراد خواطر حسـنه ونيات صادقه وبونك فوقنده دخى احوال
ومعاملات واردر كه انبارده كندم كبى مجتمعدر وكندم اعز الحبوب
اولديغى كبى اول احوال دخى اشرف الامور در وكندم ايله نبات
واعمال واحوالك تفاوتنه اشـارت واردر وبونده انسـانك كسبنه
اشـارت واردر زيرا كسـب ايتمك انسـانه وخلق ايتمك حق تعالى به
مضـافدر وبومعنى اختيـار جزئى اوزرينـه مبنيـدر وقرآنده
كلور (وان ليس للانسان الاماسعى) يعنى سعى انسـانه نسبت
ايلدى كه اختيـارينه منوط وموقوف در پس مكسوب اولان كندم
مقوله سى اوله انتـفاع دخى اكا كوره در (لمحرره) * وار ايكن
انتفاعيچون كندم * كمسـه ديرمكه آچمدن اولدم * غيرايچون
كارى نيدر عاقل اولان * كه كرك كندمه ديرلر كندم * والله اعلم

مى نيند يشيم آخر مابهوش
كين خلل در كندمست ازمكر موش

* آخر * ضد اول وفارسى صحيحدر كه تعريض مقامنده مستعملدر نتكم
ديمشلردر * عشقبازى نه من آخر بجهان آوردم * يعنى عشـقبازلغى
جهانه بن كتورمدم بونى دخى بيلورسن شويله درديمكدر * خلل * ايكى
نسـنه ارالغى فرجه كبى خلال بوندندركه ديش ارالرن قارشـدررلر
وديمشلردركه * انجه اوب دوندى خلاله بدنم ديرسك اكر * نه آنى
اغزنه آلورنه قولاغينه قويار * وفساد معناسـنه دخى كلور بوراده
مرادبودر (معنـاى بيت) بودركه آخر بزعقل تام ايله فكر ايتمزز كه
كندمده اولان بوفسـاد فاره ديدبكارى حيوانك مكر وكيدى يوزندندر
يعنى فكر صحيح اولسـه انبارده مجتمع اولان بغدايك فسادى فاره نك

فسادی بوزندن اولدیغی معلوم اولور بز ایسه فکر ایتیوب حالی اوزرینه ابقا ایدرز ومداخلنی سد ایتمزز وایاغنی انباردن کسمزز شویله که اول بغدای ایله انتفاعدن محروم اولورز و بی نوا و بی بهره قالورز بوراده موش ایله مراد اعمال صالحه یی افساد ایدن امور واحوال شریفه یی ازاله ایدن عوارضدرکه کیمی شریعت ایله مبین وکیمی طریقت ایله معلومدر ازجمله صفت حرصدرکه ماسوایه حریص وشهواته مولع اولان کمسه نک اکثریا سعیی وغالبا کسبی خلل وفساد اوزرینه در زیرا انسانده جمیع حیواناتک اوصافی واردر کرک اوصاف حسنه وکرک اوصاف قبیحه پس تزکیهٔ نفس ایدنلر مداخل مفسداتی سد ایتمشلر واهل نفس اولنلر صدد صلاحدن چیقوب کتمشلردر بونده اشارت واردر که فکر صحیحک دخی فائده سی واردر اکرچه تذکر ایتمک تفکردن افضلدر زیرا تفکر محجوبلک وتذکر مکاشفه صفتیدر ولکن تفکر تذکرک طریقیدر ورمز واردر که هر کس ترقی وتنزل طریقن بیلزو مقتضای حال اوزرنه حرکت وسعیه موفق ومهتدی اولماز*

موش تا انبار ما حفره زده ست
وزفنش انبار ما ویران شده ست

* حفره * چقوردر نتکم حدیثده کلور (القبر روضة من ریاض الجنة او حفرة من حفر النیران) * فن * بوراده فارسیدر حیله معناسنه (معنای بیت) بودرکه فاره تا که بزم انبارمزه حفره اورمش ودلك اچمشدر وانك حیله سندن بزم انبارمز ویران وخراب اولمشدر یعنی بو بویله اولدقجه بزم ایشمز مشکلدر زیرا بونده غله مزه زیان ورزقمزه نقصان واردر وجائزدر که نامقام تهدیدده صاقن دیه جك یرده مستعمل اوله (بونده اشارت واردر که رزق ایکی دورلیدر بری رزق صوریدرکه قوام بدن ومعاش جسددر وبری دخی رزق معنویدرکه غدای روح وحظ جاندر وموش وانبار تمثیل طریقیله در یعنی رزق صوریده موش وانبار حکایه سی نیجه ایسه رزق معنویده دخی بویله در (پس نقدر اعمال وعلوم وار ایسه رزق معنوی باینددر ولکن شریعت وطریقته دائما رعایت لازمدر تاکه رزق مذکور ارتوب اکسلمیه وبو رعایت اولمسه غلبهٔ مفسدات حسبیله محصول

وجود فنا بولور ورزق شهود اکسلور ومفسداتك حواس ظاهره یوزندن مداخله سی غالب اولمغله حفره تعبیر ایلدی نتکم برکسه نك قلبنه فکر فاسد دخول اتسه رؤیاسنده خانه سی دیواری حفر اولنوب ایچرو سارق دخول ایتمك صورتنده تمثل ایدر پس حواس ظاهره وقوای باطنه یی ضبط ومحافظه ده زیاده صعوبت واردر

اول ای جان دفع شر موش کن
وانکهان در جمع کندم جوش کن

* آنکهان * اصلنده انکاه در آخرنده اولان الف ونون معنای ظرفیت افاده ایدر اول وقتده وآندن صکره دیمکدر بامدادان وصبحکاهان ونو بهاران وامثالنده اولان الف ونون دخی بویله در (نتکم دستور العمل نام کتابده مصرحدر یوخسه ادات جمع دکلدر نتکم بعضیلر ذاهب اولمشلردر (معنای بیت) بودرکه ابتدا ای جان مرتبه سنده محبوب و یاخود مبدأ حس وحرکت اولان حیاتله متصف اولان کشی فاره نك شرنی دفع وانبارده مداخلنی سد ومواضعی رفع ایله واول وقتده واندن صکره بغدای جمعنه جوش وحرکت ایله زیرا دیمشلردر که تخلیه خاء معجمه ایله تحلیه دن مهمله ایله مقدم واساس بنادن اقدمدر * ع * اول روب خانه دکر میهمان طلب * نتکم عادت طبیب حاذق بودرکه اول مسهل شربت ایچروب بعده معده یی مصلح اولان نسنه ایله مقید اولور پس اجتناب وطهارت واسهال نصف العملدر عمل سرده غایت قصور مکاشفهٔ جلال وعظمت حقدر بو ایسه ماسوی اللهدن تخلی ایله اولور وعمل قلبده نهایة النهایات اخلاق محموده وعقائد مشروعه ایله اتصافدر بو ایسه نقائضی اولان اخلاق مذمومه وعقائد فاسده دن طهارت ایله در وکذلك جوارحی طاعات ایله عمارت ایتمك مناهیدن اجتنابدن صکره در وقرآنده کلور (فمن یکفر بالطاغوت و یؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقی) وکفر بالطاغوت اجتناب باینددن اولمغله اکتساب قبیلندن اولان ایمان باللهٔ اوزرینه تقدیم اولندی انکیچون بعض کبار بیورمشلردر (مالم یکن کافرا لم یکن مؤمنا) واوحدی دخی ذکر اولنان معنایه اشارت ایدوب دیر

* ع * مؤمن بسجاده باش وکافر زنار خویش * زیرا
واو مطلق جمع ایچوندر پس بوندن فهم اولندیکه کفر ومعاصی
ومیل ماسوادن اجتناب اتمك ایمان وطاعت واقبال حقدن مقدمدرکه
تخلیه بابندندر پس تخلیه اصل اولدی انکیچون دیرلرکه
تضییع اصول ایدن وصولدن محرومدر (و بوندن اخذ اولنورکه
اجتناب واکتساب معا دور ایدر واول که هند طائفه‌سی خسته‌لرینه
بالکز اجتناب طریقیله معالجه ایدرلر یعنی پرهیزی تجاوز ایتزلر
حکمته مخالفدر زیرا پرهیز تمام اولدقده اکتساب بابندن دخی معالجه
لازمدر بوسببدندرکه الله تعالینك صفات سلبیه وصفات
ثبوتیه‌سی واردر حضرت ابراهیم علیه السلامه کلنجه امم انبیاده
غالب اولان سلبیه وتنزیه ایدی صکره صفات ثبوتیه آثاری ظهور ایلدی
(بوسره اشارت ایدوب حدیثده کلور (اول من یکسی من
الخلایق یوم القیمة ابراهیم) واول اکتساب صکره اجتناب بولنسه
ناقص وموقوفدر نتکم کفارك ایام کفرده اشلدکاری حسنات موقوف
طورر کفردن اجتناب ایدوب ایمان کتوررلرسه مقبول اولور نتکم
صحتنه دلالت ایدر اثروارددر واولکه کفر یله عمل محبوط اولور دیمشلردر
مصر اولنلره کوره آخرتده عدم انتفاعنه محمولدر مرتده بعد
التجدید تکرار حج لازم کلمك وقت حجك بقاسنه بناءدر پس بلا
اجتناب ولو بعد حین اکتسابك فائده‌سی یوقدر بناء علی هذا
شریعت اهلنه کرکدرکه معاصی اوزرینه مصر وحقیقت ارباب دخی
میل ماسواده مقیم اولمیه‌لر (وأتوا البیوت من ابوابها) مصداقنجه
مقاصده وسائل ایله توسل وحقائقه طریق مخصوص ایله
توصل ایده‌لر والا ضال ومضل اولورلر * لمحرره *
چشمکی ماسوای حقدن یوم * صکره دیدار ینه ملاقات اوم

بشنواز اخبار آن صدر صدور
لا صلوة تم الا بالحضور

* صدر * سینه‌درکه جارحه مقوله سیدر جمعی صدور کلور بر نسنه‌نك
مقدمی ایچون استعاره اولندی صدر قنات وصدر مجلس وکتاب
وکلام کبی بوسببدندرکه قاضی عسکرلره صدرین دیرلر زیرا جمیع

قضات اوزرینه تصدر وتقدم ایتمشلردر صدرك سائر اجزاء جسد
اوزرینه تقدمی کبی بوراده صدر صدوردن مراد رسول اللهدر
صلی الله وسلم زیرا انبیاء ومرسلین سائر مؤمنین اوزرینه
فضائل جمه وفواضل مهمه‌یی احرازلری حسبیله تصدر ایتمشلردر
و بو استعداد کامل وفضل شاملك ثمره‌سیدرکه خبر صحیحده
کلور (اول ماخلق روحی) وقرآنده کلور (ورفع بعضهم
درجات) زیرا بو بعضدن مراد بعض معهوددرکه رسول الله علیه
السلامدر تعظیما بعض ایله تعبیر اولنمشدر وحدیث معراج وامثالی دخی
هر وجهله صدارتلرینه دلیلدر (لمحرره) اولدی فضلك کنش کبی
مشهور * ذره‌در آفتابکه جمهور * صلوة * ایله مراد صلوة شرعیه‌درکه
ارکان معلومه وافعال مخصوصه‌دن عبارتدر اصلنده لاتم صلوة
الا بالحضوردر انکیچون تم تذکیر اولنمشدر وجائزدرکه صلوة معراج وتوجه
وامثالی ایله تأویل اولنه وجائزدرکه متن حدیثده تم لفظی اولمیوب ناظم قدس
سره‌دن برای ضرورت الحاق اولنه ومحتملدرکه نقل بالمعنی قبیلندن اوله
* حضور * غیبتك ضدیدر وهو استغراق القلب بما هو فیه والافراغ
عن غیره وهو بصرف الهمة الیه مقصود حضور قلب مع الربدر ولکن
مراتب اوزرنه‌در سماع خطاب وشهود روحانی وقلبی وخیالی واکا قریب
اولان مرتبه‌که (ان تعبد الله کانك تراه) ایله تعبیر اولنمشدر ادناسی حضور
قلبیدرکه (فان لم تکن تراه فاعلم انه یراك) دیو اشارت اولنمشدر
و بعضیلر دیدیلرکه علامت کمال نماز اون نسنه‌در (اول مشاهده
درکه قرة العین درنتکم حدیثده کلور (وجعلت قرة عینی
فی الصلوة (ایکنجیسی استشمام روایح الطاف ربوبیتدر (اوچنجیسی
انشراح صدردر (دردنجیسی لین جلددر (بشنجیسی اطمئنان
دلدر (التنجیسی سرور سردر (یدنجیسی راحت روحدر (سکزنجیسی
وجلدر (طقوزنجیسی مناجاتدر (اونجیسی استماع سلام حقدر واولیانك
صلوتده مکاشفه‌لری صفالری مقداریدر پس برنمازده بو نشانلردن بری
اولمسه اول نماز استدراج اولور وصاحبنی قتلدن قورتارر فقط
یعنی انك ایچون مثوبت آخرت اولماز زیرا لاهی وساهی مقوله‌سی
اولور نعوذ بالله تعالی (لمحرره) بی حضوردل اولمزاجر نماز * یقیلور

بی اصل شجر طورماز * فاسد اولسه قچانکه اصل درخت * هیچ بر کمه
میوه سن اوتماز * (معنای بیت) بودرکه ایشت اول اقدم الاقدمین
ومقدم المقربین اولان رسول الله صلی الله علیه وسلمك اخبار صحیحه
سندن کهپورمشدر بر نماز تمام اولمدی الا حضور قلب وشهود ربه مقارنت
ایله تمام اولدی یعنی بی حضور اولان نماز ناقص و پر قصوردر و بلکه
مطلقا عدیم الفائده در پس حضورله نماز ادا اتمکه اول دفع خواطر
وسلب هواجس وازالهٔ وساوس لازمدر نتکم دیوان حافظده کلور * غسل
در اشك زدم اهل طریقت کویند * پاك شو اول پس دیده بران پاك انداز *
یعنی اول کوز یاشی ایچنده اغتسال ایلدم زیرا اهل طریقت
دیمشلردرکه اول الواث وانجاس وخصوصا آلایش ذنب وجوددن پاك
وطاهر اول اندنصکره اول طیب وطاهر اولان اللهك جمالنه نظر صال
ووجود حق که جمله سی وجهدر آنی مطالعه ایله حظ دیده کی آل پس
نمازدن طهارت مقدم اولدیغی کبی مناجاتدن دخی تخلیهٔ دل اقدمدر
وبونده نمازك غیری دخی نمازه ملحقدر تلاوت قرآن وسائر اوراد
واذکار کبی یعنی بو جمله ده حضور دل شرطدر و قرآنده غفلتدن نهی
اولنوب (ولا تکن من الغافلین) وارد اولمشدر پس غفلت اتمك کرکدر

کرنه موشی دزد در انبار ماست
کندم اعمال چل ساله کجاست

* چل ساله * قرق ییللق دیمکدرکه کثرتدن عبارتدر پس هاء رسمی بونك کبی
مواضعده مقدار معناسنی افاده ایدرکه ترکیده لق لفظی ایله تعبیر
ایدرلر وآخری مفتوح اولان اسماء مرکبه داخل اولور (معنای بیت)
بودرکه اکر بزم انبارمزده بغدای اوغریسی اولان فاره بولنمسه
قرق ییللق یعنی چوق زماندن بری سعی واکتساب ایتدیکمز اعمال
صالحه بغدایی قنده در یعنی بو قدر مدتدن بری جمع اولنان بغدایی
فاره اکل ایدوب افنا ایتدیکی کبی بزم دخی مدت مدیده دن بری جمع
ایتدیکمز اعمال صالحه یی نیچه مفسدات وسیئات ازاله واحباط اتمشدر
اکر بویله اولمسه دفتر عملده مسطور طورردی انکچون نیچه لر روز قیامتده
دفتر اعمالی تهی بولسه کرکدر زیرا کسب ایتدکلری اعمالك کیمی
ریا وسمعه واغراض فاسده یه مقرون و کیمی دخی آفات وعوارضدن

غیر مصون اولوب خلل وفساد قبول اتمشدر مثلا نمازك فرائض
وواجباتی اولدیغی کبی محرمات ومفسداتی دخی واردرکه انکله اول
نماز فاسد وباطل اولور بعض شرائطی موجود اولمق فائده ایتمز وکذلك
جمیع شرائط ولوازمنه مقرون اولسه دخی بعض مفسد عمل واردرکه
آنك سببی ایله هبا اولور نتکم خبرده کلور (ان الحسد یأکل الحسنات
کما تأکل النار الحطب) بو یالکز حسد دیدکاری صفت مذمومیه کوره در
یا سائر رذائل دخی بولنسه حال نیجه اولور انکیچون خیرات وحسناتی هر طرفدن
محافظه لازمدر (بونده اشارت واردرکه بر سالك طریق حقده
قرق ییل ویا دخی ارتوق واکسك اجتهاد ایتسه حقه واصل
اولمدقجه بطلان شانندندر انکیچون نیجه لر رجوع ایتمشلر وکلدکاری
یولی طوتمشلردر (وسید الطائفه جنید بغدادی قدس سره بیورر
(لو اقبل صدیق علی الله الف سنة ثم اعرض عنه لحظة فان مافاته
اکثر مما ناله) زیرا زمان اعراضده بر دولت عظمایه وصول ممکندرکه
اندن مقدم اولان ازمنهٔ کثیره ده حاصل اولمامشدر (سؤال اولنورسه که
حقه وصولدنصکره عصمت وارمیدر (جواب بودرکه واردر انکیچون
دیمشلردر انبیا معصوم واولیا محفوظدر وحدیثده کلور (اذا احب الله
عبدا لم یضره ذنب) یعنی بر سالك مقام محوبیته قدم وضع ایتسه کناه
اشلمکدن محفوظ اولور زیرا عنایت حق دائما آنك تدارکنده درشویله که هر حالی
بصیرت تامیه مقروندر وصاحبی بیدار اولان خانه یی دزد بی رشاد یغما و تاراج
ایدهمز پس غفلت اهلی ایله یقظه اربابنك میاننده فاروق عظیم واردر

ریزه ریزه صدق هر روزه چرا
جمع می ناید درین انبار ما

* ریزه * اوفاق دیمکدر پاره معناسنه بو مقوله مواضعده آز مراد اولنور
قلیل کبی * صدق * کشینك احوالنده شوب واعتقادنده ریب واعمالنده
عیب اولمامقدر وبعضیلر دیدیلرکه سرا وعلانیة حقه موافقتدر وبعضیلر
دیدیلرکه صفات نفسانیه شوائبندن تخلصدر وبو معانی فی الحقیقه
متقاربدر بوراده صدقله مراد صدق وخلوصه مقارن اولان اعمالدر
بیت سابق قرینه سیله * روزه * ده هاء نسبت افاده ایدر انکیچون صومه
روزه دیمشلردر زیرا روزه کوندر اکا نسبت واختصاصی واردر

ناید مضارع منفیدر اصلنده نه آیددر (معنای بیت) بودرکه آزآز هر کونه منسوب ومختص اولان اعمال صادقه وخالصه نیچون بزم دفتریمز انبارنده جمع کلز کرکدرکه هر کون صدق واخلاصله عمل بغدایتی دفتریمزه جمع ایدهلم وکسبده اولوب خالی ومعطل اوتورمیهلم زیرا دیمشلردرکه *قطر الی قطر اذا اجتمعا نهر* نهر الی نهر اذا اجتمعا بحر* پس بو کلام حث وتحریضه محمول اولور وجائزدرکه بو معنانک عدم حصولنک سببندن استفسار اولوب جوابی بیت آتیدن مأخوذ اوله فافهم وصدق مفسد مقابله سنده مصلحه اشارتدر یعنی مداخل انبار مسدود اولسه نفس وشیطان آنده مجتمع اولان اعمال صالحه واحوال صادقه‌یی افساد ایده‌مز ونفس صدق مجتمع اولدیغی صورتده اسباب صدقه ویاخود مراتب صدقه محمول اولور یعنی صدق اکرچه امر غیر منقسمدر ولکن مراتب متفاوته‌سی وار در ایمان ویقینک اولدیغی کبی انکیچون ایمان رسمی وایمان عیانی وعلم یقین وعین یقین وحق یقین دیرلر پس مقصود تدریجله ادنادن اعلایه ترقی حالنی بیاندر وبو تقریردن معلوم اولدی شول ذره لفظنک حقیقتی که حدیثده کلور (اخرجوا من النار من کان فی قلبه مثقال ذرة من الایمان) وادنی کلمه‌سنک معناسی که برحدیثده دخی کلور (وذلك ادناه) یعنی حدیث اولده ادنای مراتب ایماندن ذره ایله تعبیر اولندی والا جوهر ایمان منقسم دکلدر وحدیث ثانی دخی آنی مؤیددر یعنی قلبی ایله انکار منکر ایتمك ادنای مراتب ایماندر اعلاسی ید واوسطی لسان ایله تغییردر

بس ستاره آتش ازآهن جهید
وان دل سوزیده بذرفت وکشید

بس باء عربیله بسی معناسنه درکه نیچه نیچه دیمکدر* ستارهٔ آتش* اودقوغی دیمکدرکه اواق یلدزکبی اوددن چقار عرب شراره در فتحه‌له وترك قغلجم ایله تعبیر ایلر ولغتده ستاره‌یی یلدز وقوغدر دیمشلردر فاما ظاهر اولان بودرکه تشبیه طریقیله‌در زیرا قغلجمك یلدزه مشابهتی واردر *سوزیده* اسم مفعولدر مصدری سوزیدندر سوختن دخی دیرلر ماضیسی سوزیددر وسوخت دخی دیرلر اسم مفعول ماضیدن مشتقدر ماضینک آخری مفتوح قلنوب فتحه‌یه دلالت ایچون هاء غیر ملفوظه

الحاق اولنوب اسم مفعول صیغه‌سی حاصل اولور (معنای بیت) بودرکه چوق آتش قغلجمی دمردن یعنی چقمق دیدکلری آلتدن صچرادی وظاهر اولدی واول یانمش کوکل آنك آتشنی قبول ایتدی وکندی جانبنه جذب ایلدی یعنی قاو دیدکلری نسنه‌نك چقمقدن چقان آتشی قبوله استعدادی اولمغله اول آتشی کندی طرفنه چکوب انکله مشتعل اولدیغی کبی یانق کوکل دخی بویله‌در یعنی مؤثریت وفاعلیت ایله متصف اولان آتش عشق ونور محبتی قابل واندن متأثر ومنفعلدر زیرا قوری قاوده موانع احتراق اولمدیغی کبی دل سوخته‌ده دخی بوقدر وچون ارتفاع موانع اولمیه قابلیت حاصل اولماز مثلا یاش اولان قاو آتش طوتمدیغی کبی ماسوایه تعلق ایدن کوکل دخی ذکر اولنان نار ونوری قبول ایتمز بویله‌دندرکه جنینده جسد مستکمل اولمدقجه نفخ اولنماز وکذلك یوم بعثده اجساد موتی مستکمل اولوب حطب یابس مرتبه‌سنه کلمدکجه ارواح ایله مشتعل اولماز وکذلك شریعت وطریقت که جسد کبیدر مستکمل اولمدقجه روح معرفت وحقیقتی قابل اولماز پس بونکله تخلیه واجتناب نصف عمل اولدیغی ظاهر اولدی وبونده اشارت واردرکه قلبك شریعت وطریقت مرتبه‌سنده تأثر وانفعالی کلام حق ومعرفت حقیقت پایه‌سنده عشق حق ونور مطلق ایله‌در *لمحرره* آفتاب عشقدن بوله‌یدی دل برذره نور* ظلمت نفس وهوی اولوردی بالکلیه دور* موسیٔ دل قابل نور انا الله اولسه* ایلردی شول شجردن صورت آتش ظهور

ایك در ظلمت یکی دزدی نهان
می نهد انکشت براستارکان

استارکان ستاره‌نك جمعیدر همزه ضرورت ایچون زیاده قلنمشدر لسان فارسیده نظایری چوقدر (معنای بیت) بودرکه ولکن ظلمت ایچنده برکزلی اوغری واردرکه قغلجملر اوزرینه پرمق قورو آنی سوندرر وقاوك یانمسنه مانع اولور یعنی بالفرض کیجه ایچنده خانه‌نك ظلمتنی ازاله ونیجه مقاصده توسل ایچون چاقمق چاقوب قاو یاقمق مراد ایدن کمسه‌نك حالنه اوراده برکزلی اوغری اعتراض ایدوب آتشك یانمسنه مانع اولسه مقصود حاصل اولمدیغی کبی خانهٔ دلده دخی تنویر باطن واضاءت وجود ایچون

جانب حقدن اقتداح اولنان آتشه دخی نفس وشیطان وتملق ماسوی
مانع اولسه مراد اله کرمز پس ظلمت تنده مختفی اولان نفس وشیطان
وعلا قاتی طرد وموانع بشریه وطبیعیه بی ازاله ایدوب اندن صکره
بحسب القابلیه نور الهینک انعکاسنه وتجلی حقک ظهورنه منتظر
اولمق کرکدر ونفسک برمخی تسویل وشیطانک القاو تخسید رمرویدرکه
شیطانک خرطومی واردرکه انسانک قفاسی طرفنده مدخل معیندن
اول خرطوم ایله قلبی نخس ایدوب القاء وسوسه ایدر بوجهتدندرکه
بین الکتفین احتجام ایتمک سنتدر وتقلیل طعام ایله مجاری شیطان اولان
عروقی ومداخل حیل نفس اولان منافذی تضییق وسد ایتمک کرکدر

می کشد استار کازایک بیک
تاکه نفروزد چراغی ازفلک

* کشد * کاف عربینک ضمیله مضارع عدر کشتندن قتل ایتمک معناسنه
بوراده سوندرمک مراد اولنور اطفاء کبی نتکم بعض مواضعده آتشی
سوندرمک ضرری اولمایجق مرتبه ستر وتغطیه در * نفروزد * اصلنده
نه افروزددر نون نافیه وهمزه ایله صکره الف یایه قلب اولنوب نیفروزد
وصکره یا حذف اولنوب نفروزد قالمشدر مصدری افروزیدندر افروختن
دخی دیرلر لازم ومتعدی میانده مشترکدر یاقلمق ویاقلندرمق معناسنه
* چراغ * کسرله اصلده شمعک فتیله سنده یانن آتش پاره نک اسمیدر صکره
مجازا آلت مضیئه ده دخی استعمال اولندی شمعدان کبی فلک مدار النجوم در
(معنای بیت) بودرکه اول دزد نهانی قفلجملری بر بر سوندرر
وقاوك یانمسنه مانع اولور تا که فلکدن بر چراغ یاقلمیه وعالم علویدن
بر نور ظهور ایلیه بعدذا بو مقامده ایکی وجهله تشبیه واردر اولکیسی
آفاقه کوره درکه شمس فلك شمعه وستاره لر آنك قفلجملری کبیدرکه
چقمقدن حاصل اولان شرارلرده چراغ ایقاد اولنوب خانه لر انکله منور
ومضیا اولدیغی کبی ستاره لرك انوار یله دخی خانهٔ عالم بتون روشنالق
بولور وهر بینا آنکله مقصدنه مهتدی اولور وبو تشبیه معکوس دخی
اولسه موجهدر فافهم (ایکنجیسی انفسه کوره درکه قلب انسان شمعه
وقاو وعالم علویدن نزول ایدن کیفیت عشق وحالت محبت وتجلی ناری نور
کیبدرکه خانه دله پرتو پاش وشعله بخشدر ولکن نورخار جینک ظهورنه

مانع بولندقده اثری ناپیدا اولدیغی کبی نور داخلینک طلوعنده
دخی مزاحم اولدقده حکمی نابوددر نتکم بیت سابقده بیان اولندی
* وبونده اشارت واردر که نور مطلق عالم علوی وظلمت عالم سفلیدندر
وعالم آفاقک انوارنه شب پره وامثالی ضعف بصردن ناشی طاقت
کتور میوب آنک طلوعندن بی حضور واکا منفور اولدیغی کبی نفسک
تجلیات وحالاتنه دخی شب پره مثال اولان نفس وطبیعت ظلمت
جبلیه دن ناشی تاب کتور میوب انک ظهورندن آزرده ومضطربلردر
بناء علی هذا بقدر الامکان ازاله واطفاسنه سعی ایدرلر ومقتضالری
اولان ظلمتی احیاده چب وراست اجتهادده کیدرلر وظلمت وجود
ایچنده نور الهی مشتعل اولوب (واشرقت الارض بنور ربها) حسبنجه
جمیع قوی وحواسک مستنیر اولدیغن استمزارلر ونعم ما قیل * راست
خواهی هزار چشم چنان * کور بهتر که آفتاب سیاه * پس شعلهٔ شمعهٔ
نورانی وپرتو آفتاب تجلی رحمانی استینلر موانعی رفع ومحذورانی دفع
ایتمک لابددر زیرا دیمشلردر که * پادشاه قونمز سرایه خانه معمور اولمدن

کرهزاران دام باشد در قدم
چون تو بامایی نباشد هیچ غم

* تو * حقه خطاب در بیت آتی ومقام قرینه سیله (معنای بیت) بودرکه اکر
ایاقده وایاق التنده نیجه نیجه دام ومصیده اوله چونکه یاربسن بزمله بله
سک هیچ غم اولماز واول دامدن اندیشه چکلمز زیرا (فاذاهم مبصرون)
وفقنجه سنکله اول دامی کورورز وقیدبند اولمقدن خلاص اولورز واول
مهلکه ده هلاك اولمقدن نجات بولورز بوراده حقك معیتی بحسب الظ
حفظ وحمایت وامثالی معانی یه محولدر یعنی حق تعالی مراد ایتدیکی
قولنی عصمت وحفظ ایدر کرکسه ایاغی التنده طوزاق اولسون وحقیقت
معیت مکاشفهٔ تامه ایله بیلنور انکیچون اندن کشف رمز وفتح کلام ایتمک
منهیدر نتکیم سلطان المفسرین وترجمان القرآن ومظهر خبر دعای الناس
یعنی ابن عباس رضی الله عنهما بیورر (بینوا ما بین الله وابهموا ما ابهم الله)
بونده ایاقدن مراد صورت طبیعیه ونفسیه درکه نشأهٔ عنصریه یه
دائردر قدم اطلاقنه وجه بودرکه قدم صورتا اعضاء انسانك آخری
اولدیغی کبی صورت عنصریهٔ انسانیهٔ دخی مطلقا صورت انسانیه

اعضاسنك آخريدر * زيرا صو رعالم مطلقا صورت حقيقهٔ انسانيه يه اعضا كبيدرو بونشأهٔ حقيقهٔ انسانيه اندن ظاهر اولان صورتك آخريدركه جميع صوره اعضا كبيدركه انكله قائمدر پس صورت سفليهٔ طبيعيه ونفسانيه نك تحتنده مزالق اقدام چوق وكمند ودام اولاجق حيل وخدع خفيه حددن ارتوقدر ولكن قلب وروحه عنايت حق اولنجق غصه وغم قالماز و بريسى دام تزوير وكمند تسويله كرفتار اولماز * وبونده مرشد كامل دخى داخلدر زيرا مظهر سر حق ومطلع نور مطلقدر پس سالك اولان آنك نور ارشادى ايله طريق وصله مهتدى اولوب و بند غم فراقده قالمز وقدم بقدم كيدوب يولن ياكلمز ومرغ دلى دام قيودوبرازخدن تخليصه مجال بولور وآنكله رفاقت سببيله نور انس ايله مستأنس اولوب هر دورلى وحشتدن قورتلور فطوبى ان كان الله معه وكان المرشد رفيقه (لمحرره)

* بنله يار اولورسه يار كرچك * ديم اغياره واربندن الك چك *
* بنى صيد ايتدى دام صحله چون * دلمدن كتدى اندوه چكاچك *

چون عنايات بود باما مقيم
كى بود بيمى ازان دزد لئيم

* عنايت * بركيسه نك هدايتنه ارادت حق تعلق ايتسه اسباب مراد اكا ميسر وطريق طلب مطوى وجاده ومحجهٔ بيضا اوزرينه محمول وسر تدبير نفس موهوب وهر نسنه اكا محبب اولنوب انكله متنعم اولور و برنسنيه بغض ومقت ايتمز مكر الله تعالى نك تأديب شرعى طريقيله مقتله امر ايتديكى اوله عنايت ديدكارى بو جمله دركه ذكر اولندى * لئيم * كريمك ضديدر زيرا لؤم ضم وهمزه ايله ضد كرمدر (معناى بيت) بودركه اى حق چونكه سنك عنايتلرك بزمله مقيم وثابت اوله بزدن انفكاك وانقطاع بولميه نچون خوف اولور اول دنى الاصل وردى الوصف اولان اوغريدن يعنى بدخواه اولان بزه ظفر بولماز و بزه تسلط ايله نائل مرام اولماز بلكه بز سنك عنايتكله بى خوف و بى باك چراغ افروز اولورز وشمع هدايتله خانهٔ دلى روشن قيلورز بعدذا عناياتى جمع ايراد ايلدى انواعى وكثرتى اعتباريله انكيچون اقامت وثبات ايله وصف ايلدى زيرا عنايت چوق اولديغنه كوره دوامى اولمسه انسان خوف وخطردن خالى اولماز مثلا اخوان بسيار شفير قبره دك وارمغله ميت وحشتدن

قورتلمز ووزيرى لئيم ايله وصف ايلدى زيرا بدخوى اولديغندن اوغرى اولمشدر بدخويلرندن برى حرص دركه خلقك مالنى سرقه ايلر وبرى دخى بخلدركه امساك ايلر و برى دخى اخفاء عيبدركه خانه صاحبنك چراغى افروخته اولديغن استمز تاكه كنديسنك عيبى ظاهر اولميه (پس نفسك حالى دخى بوكا قياس اولنه زيرا ظلمتك عيبى نورله ظاهر اولمغله نفس دخى ظلمانى اولديغى جهتدن خانهٔ دلده نور هدايت مشتعل اولديغن استمز وقلب وروح حقدن فيض تجلى بولديغندن منقبض اولور وحسود دركه جارى اولان دلك سوء حالن استر وظلمانى اولماسندن انبساط بولور وبخيلدركه انانيتنى بذل وناسوتيتنى طريق لاهوتيتده افنا ايلمز دائما قلب وروحك خلافنه چالشور مكر اول قلبه كه حقدن عنايت اولوب تزوير نفسه الدائميه وشيطانك آتش وسوسه سنه يانميه ودام ماسوايه طوتلميه وكمند علاقنه كرفتار اولوب قالميه * والله المعين *

هر شبى از دام تن ارواح را
مى رهانى مى كنى الواح را

* كنى * كاف عربينك فتحيله دركه كنددن قوپارمق معناسنه * الواح * لوحك جمعيدر صحيفهٔ عريضه معناسنه خشب اولسون عظم اولسون بوراده الواحدن مراد ابداندر تشبيه طريقيله نتكم صائب شعرنده كلور * صحبت غنيمت است بهم چون رسيده ايم * تاكه دكر بهم رسد اين تخته پارها * بوندن اخذ اولنوركه دام الواحدن دخى اتخاذ اولنور پس دام لوحى پاره پاره اولسه ايچنده محبوس اولان مرغ وصيدار آزاد اولديغى كبى جسد دخى منام ايله حسدن متعطل اولسه روح آزاد اولور وبدنه اولان تعلق منقطع اولوب آشيان اصل اولان عالم ارواحه طوغرى يول بولور (معناى بيت) بودركه ياالله هر كيجه دام وكمند كبى اولان تندن ارواح انسانيه ونفوس ناطقه يى صاليوريرد وآيريرسن وارواح كبى اولان جسدلرى قوپارر و پاره پاره ايلرسن يعنى الواحدن معمول ومتخذ اولان دام پاره پاره اولسه ايچنده محبوس اولان نسنه آزاد اولديغى كبى منام ويا انسلاخ حالنده دخى علاقهٔ روحى بدندن قطع ايدوب بدنى متعطل قيلوب وروحى اندن آزاد ايدرسن

زیرا اجزاء بدنك حركات واعضانك یری بریله التیام وارتباطی روحله در پس روح بدندن مفارقت ایدیجك بدن عملدن معطل واجزاسی كویا متفرق وپریشان اولور وكیجه یی تخصیص بالذكر ایلدی زیرا منام بحسب الغالب كیجه ده اولور اگرچه بحسب الحاجه كوندزده دخی اولورسه نتكم قرآنده كلور (ومن آیاته منامكم باللیل والنهار) وانسلاخ دخی منامه قیاس اولنه بو سببدندر كه رسول الله علیه السلام وحی الهی وارد اولدقده ظهرلری اوزرینه استلقا ایدرلردی زیرا اول وقتده روح انسانی تدبیردن مشتغل اولمغله جسمك قیام وقعودنی حفظ ایدر نسنه قالماز بناء علی هذا جسد دخی اصلنه رجوع ایدر كه لصوق بالارض در (وموت حالی دخی بویله در ولكن منام وانسلاخ حالنده روحك ضوئی جسدك ظاهرندن منقطع اولور فقط فاما موت حالنده ظاهر وباطندن منقطع اولور جمیعا بو جهتدندر كه خبره كلور (النوم اخو الموت) بعد ذا منام عوام ناس وانسلاخ خواص ایچوندر زیرا عالم جسددن مأخوذ اولوب عالم مثاله وارواحه ترقی وعروج اتمك اهل مكاشفه نك شانیدر وبو معناده دخی متفاوتلردر (زیرا هر مكاشف بقدر الصف معراج ایلر (مرویدر كه شیخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلری اوچ وجهله ارواحله اجتماعه قادر ایدی دیلرسه مراد ایتدیكی كسنه نك روحانیتنی بو عالمه استنزال ایدر وآنی صورت مثالیه ده متجسد ادراك ایدردی شویله كه اول صورت مثالیه انك حیات دنیاده اولان صورت حسیهٔ عنصریه سنه مشابهه واول شكل وهیكلده ایدی بعینه من غیر نقصان وتغیر وتجسد ایدن مثالك ارواح اولیایه اختصاصی یوغیدی بلكه انبیایی دخی عموما صور حسنه لری اوزره ادراك ایدرلر وسائر امم سابقه وامت لاحقه دن دیلدكلرن كوررلردی ودیلرسه اوروحی منامده احضار ایدردی ودیلرسه كندی هیكلندن منسلخ اول روحله مقام علویده مجتمع اولوردی وبو تمكن مذكور واقتدار مسطور شیخ حضرتلرینك صحت وراثتلری آیاتندندر وبو معنایه اشارت ایدوب قرآنده كلور (واسئل من ارسلنا من قبلك من رسلنا) الآیة پس بو آیتده خطابك مقتضاسی بودر كه رسول الله

صلی الله علیه وسلم جمیع ارواح عالیه ایله اجتماعدن متمكن ایدی شیخ حضرتلری دخی صحت وراثت حسبیله متمكن اولدی وبو آیتده طریق تأویله سلوك ایتمك قلت فهم سببیله منزل مقصوددن دور اولمغه دلالت ایدر والله علی كل شیء قدیر (لمحرره) * ضعف ادراكله بلنمز بو * قوت كشف كركدر یاهو * بو كماله ایرشمك استرسك * عشقله عقل قاصرك وآر بو *

می رهند ارواح هر شب زین قفص
فارغان نی حاكم ومحكوم كس

* رهند * رهیدندن مضارعدر رهیدن قورتلمق معناسنه در * قفص * بزده موجود اولان نسخهٔ قدیمهٔ مصححه ده صادله واقع اولمشدر فاما ظاهر اولان كس لفظنه موافقت ایچون سین ایله اولمقدر صادله عربیدر محبس الطیر معناسنه وعجم سین ایله قفس دیر وصادله دخی استعمال ایدر فاما لسان فارسیده اصلده صاد حرفی یوقدر زیرا صادده صفت استعلا واطباق مجتمع اولدیغی جهتدن غلظتدن خالی دكلدر پس اولكه بوداده صادله مستعملدر یاغیری السنه دن منقولدر تفص كبی ویا تحریفات عوام دن كلمشدر صد كبی یعنی صد لفظی كه یوزدیمكدر مائه كبی اصلده سیندر صكره تحریف عوام وغلبهٔ استعمال ایله صادله تلفظ وكتابت اولندی * نی حاكم كس ونی محكوم كس تقدیرنده در نی اصلنده نه در نون نافیه وهاء غیر ملفوظه ایله نامرد ونادان وامثالنك نونلری دخی بویله در ولكن كاه اولور كه هاء غیر ملفوظه دن بدل یاء ملفوظه كتوروب كسر نونله نی دیرلر ونقدر مابعدی یا اولان نون نافیه وار ایسه فتحی وكسری جائزدر نتكم نیامد دیرلر فتحله وكسرله (معنای بیت) بودر كه مرغان ارواح هر كیجه اقفاص ابداندن خلاص اولوب قورتلورلر فارغ وآزاده اولدقلری حالده كه نه كمسه نك حاكمی ونه كیمسه نك محكومیدر زیرا بدنه تعلقلری اولدقجه اعضا وقوانك حاكمی وذی روحك محكومیدر فاما بدندن مفارقتدن صكره بو معنی زائل اولور اگرچه كه محكوم حق اولمقدن خالی دكلدر (بوندن فهم اولنور كه حاكمیت ومحكومیت قید وعلاقه قبیلندندر نتكم گلستانده كلور * سخت است پس ازجاه تحكم

بردن * روح ایسه قبل التعلق بو محکومیتدن آزاد ایدی فمابعد التعلق
غیره محکومیت ایله شدته دوشدی پس هرکاه که منام ویاغیری وجهله
بدندن مفارقت ایده قیدتدبیر وحکومت و بند محکومیتدن قورتلور
وبوستانده کلور * نکهبانی ملك ودولت بلاست * کدا پادشاهست
نامش کداست * یعنی کدا اودر و بش مقوله‌سی کسه نك حاکمی
ومحکومی اولمق حسبیله باشنه سلطاندر پادشاه ایسه غیرك قیدیله
مقید در سبب ثقلت و شدت روح بو درکه روح سلطانینك کرچه
بدنه حلولی یوقدر فاما تدبیر وتصرف ایله اکا تعلق ایتمشدر بدن ایسه
کثیف وروح ایسه لطیفدر ولطیفك کثیفه تعلقی همان برمرغی قفسه
حبس ایتمك کبیدر (پس قفس جو هواده طیراندن مرغه پابند
اولدیغی کبی تعلق مذکور دخی عالم علویده سیراندن روحه کمند
اولمشدر وعالم علوی آنك جلوه کاهیدر بناء علی هذا هرکاه که
مقام اصلیسنه عروجه سبب حادث اوله بدن منامله مستریح
اولدیغی کبی روح دخی اصلنه رجوع ایله سکون بولور (سؤال
اولنورسه که روح سلطانی منام ویا انسلاخ ایله بدندن
مفارقت ایدیجك بدن نه ایله قائم اولور (جواب بودرکه
روح حیوانی ایله قائمدرکه روح سلطانینك پرتویدر وبو روح
بدنه ساری ومبداء آثار وحرکاتدر * نتکم عنوان کتابده کذر ایتدی *

شب ززندان بی خبر زندانیان
شب زدولت بی خبر سلطانیان

* زندانیان * زندان اهلی یعنی زندانده محبوس اولنلر وسلطانیان
سلطان اهلی مقصود سلطنت اهلی دیمکدر تاکه ماقبلنه موافق اوله
فافهم (معنای بیت) بودرکه کیجه ایچنده وخواب حالنده اهل زندان
اولنلر زنداندن واهل سلطنت ودولت اولنلر دخی دولت وسلطنتدن
بی خبرلر وناکاه‌لردر زیرا منام ایله حسدن غائب اولوب زندان ودولت
ملاحظه‌سی قالماز شویله که زندان ایله سرای براولور واهل
ذلت ایله عزت برابر اولور نتکیم دیمشلردر * پادشاهیله کداسی
هله یکسان انجق * الحاصل اهل حبس وقید اولان خواب ربوده آزاد
اولدیغی کبی اهل اطلاق اولان دخی بند بدندن مطلق اولور

بونده اشارت واردرکه وجود انسان بر زندان کبیدرکه حواس
ظاهره انده اهل زندانه مشابه وحواس باطنه حرم وخدام سلطانه
مماثلدر وچون انسان منام ویا انسلاخ ایله حسدن مأخوذ اوله
حواس ظاهره وباطنه‌یه ادراك وشعور قالماز بلکه جمله‌سی معطل اولور
وتدبیر بدن شویله قالور زیرا سلطانك غیبتی فتنهٔ سپاهه باعثدر
نتکم شهرویسی‌ده کلور * عشاق بربرینه دوشر کورمسه‌سنی *
اولور همیشه غیبت شه فتنهٔ سپاه * زیرا فتنه‌دن مراد عدم انتظام
اموردر مطلقا انتظام وجود ایسه روح سلطانینك تعلقنه منوطدر
وبوندن فهم اولنورکه روح سلطانی بو جمله‌دن فنا بولدیغجه منزل
وصله یول بولماز کرچکه کمالاتی دخی بونلرك وساطتیله حاصلدر
ولکن فی نفس الامر حواس ظاهره حجاب ظلمانی وحواس باطنه حجاب نورانی
مقوله‌سیدر وبو ایکی حجاب دخی نور الانواره پرده‌در وحجاب نورانی حجاب
ظلمانیدن صکره‌در یعنی عروجا وعکوسدر یعنی نزولا وکیجه محل وقاع
اولدی زیرا ذوق وصلت وقربته رمزایدرکه بحسب الغالب کیجه ایچنده
معراجله حاصل اولور فاعرف جدا * والله المعین * وعلیه التکلان *

نی غم واندیشهٔ سودوزیان
نی خیال این فلان وآن فلان

* خیال * یقظه ویا منامده تشبه ایدن صورته دیرلر که قرالتی ایله تعبیر
ایدرلر بوراده تخیل وتصور مراد اولنور یعنی برنسنه‌یی قوت خیالیه‌یه
القا ایتمك بعدذا بو کلمه بو محلده زیاده موقعنده واقع اولمشدر کما لایخفی
فلان ضمنه اسماء عقلادن کنایه‌در معرف باللام اولسه غیره اطلاق
اولنور (معنای بیت) بودرکه مرغان ارواح منامله اقفاص اجساددن
طیران واول قیددن خلاص اولدقلرنده نه سود وزیانه متعلق غم وفکر
قالور ونه بو شخص واول شخصی تخیل وتصور قالور بلکه بو جمله‌نك
صوری آینهٔ دلدن زائل اولور ولوح خاطر صورت هیولانیه بولور
بوندن اخذ اولنورکه انسانك بو اندیشه وخیال ایله مبتلی اولدیغی
روح سلطانینك جسده تعلقی حسبیله‌در انکیچون حیوانات مجمده بوقید
یوقدر زیرا انلرك روحلری روح حیوانیدر فقط وبونده سود

وزبان ایله ترقی وتنزله واین فلان و آن فلان ایله مراتب واطواره اشارت واردر زیرا مادامکه روح سلطانی علاقات بدنیه دن خلاص وعوائق نشاءٔ عنصریه دن نجات بولمیه اطوار و مراتب ایچره ترقی وتنزل دن خالی دکل وافکار تقلبات ایله مبتلادر پس چونکه کندی مقامنه عروج وذروهٔ عالم ملکوته صعود ایدوب سیر وسلوك تمام اوله وقیود وبراز خدن کذر ایدوب سود وزیان ملاحظه سندن سلامت بوله بر دخی کذر قالماز بلکه موتایه ویا منامده اولانلره ملحق اولور الحاصل غم واندیشه عالم اثنینیت ومقام تفرقه نك حکمیدر عالم وحدته وصولده ایسه شرکت وجود محو اولوب اضافات وقیوددن اثر قالماز پس وقت تجلی وقت استتار کبی دکلدر و مقام فنا و بقا بری برینه مغایردر بو جهتندرکه ارشاد ناس ایچون مقام بقایه رد اولنان مرشدلر اخس ناسك مبتلا اولدقلری اوجاع ومصائب وانواع بلایا ایله مبتلا اولوب سائرلردن فرقلری قالماز اکرچه بحسب المعنی میانده فاروق عظیم واردر

حال عارف این بود بی خواب هم
کفت ایزد هم رقود زین مرم

عارف حق تعالینك ذات وصفات واسماء وافعالنك اسرارنه واقف اولاندر نتکم عارف بالله درلر عالم بالله دیدکلری کبی وحدیثده کلور (ان من العلم کهیئة المکنون لا یعلمه الا العلماء بالله) *ایزد* زای معجمه نك فتحیله لسان فارسیده باری تعالینك علمیدر لسان عربیده کی لفظة الله ولسان ترکیده تکری وچلب کبی *هم رقود* قرآنده اصحاب کهف حقنده کلور (وتحسبهم ایقاظا وهم رقود) ایقاظ یقظك جمعیدر قافك کسری وفتحیله یقظان معناسنه که اویانق کسه در رقود راقدك جمعیدر نائم معناسنه که یقظانك ضدیدر ولکن بعضلر قاتنده رقادك کیجه یه اختصاصی واردر یعنی ای خطابه صالح اولان کسه سن اصحاب کهفی اویانقلر ظن ایدرسن هیئت ناظر اوزرینه کوزلری آچق اولدیغندن حال بوکه انلر منام حالنده در *مرم* نهی حاضردر زیرا میم ناهیه در عربیده لا کبی رم فتحیله امردر رمیدندن اورکمك معناسنه (معنای بیت) بودر که عارف بالله وواقف عن الله اولانك حالی هم بو اولور بی خواب وبی منام یعنی غیریلرك روحلرینه منام

حالنده حاصل اولان معنی بونلره یقظه ده دخی حاصلدر زیرا حق تعالی قرآنده بیوردی (هم رقود) بوندن اورکه ونفرت ایله مضطرب اولوب انکاره دوشمه زیرا بر کسه نك ادراك ایده مدوکی نسنه یی قرع ایتسه انکاره مسارعت ورده مسابقت ایدر وانسان یقظه حالنده نیجه راقد ونائم ومتحرك وساکن اولوب ضدینی جمع ایدر پس بویله دیدیکی وانکار ایلدیکی قبیحدر وواقعه مطابق دکلدر زیرا اصحاب کهفك دیدهلری هیئت ناظر اوزرینه منفتح اولدیغی حالده اوچیوز طقوز سنه اویودیلر صکره حق تعالی انلری احیا ایلدی یعنی منامهلرندن بعث وایقاظ ایتدی نتکم سورهٔ کهفده مبیندر (پس بو معنانك عبارتی اصحاب کهف صوری واشارتی اصحاب کهف وجود حقیقی حقنده در یعنی اهل الله دخی یقظه حالنده حسله مشتغل ومعاملات خلقه متوغل ایکن روحلری عالم معنایه عارج وجسدلرندن کویا خارجدر شویله که نائم اولان کسه حس دن مأخوذ اولدیغی کبی احوال اجساددن بی شعورلر واحکام ابداندن منسلخلردر نتکم (الم نشرح لك صدرك) بو سره رمز ایدر یعنی عارفه شرح صدر واقع اولدقده خلقله حقدن وبالعکس محتجب اولماز وبو معنایه تلویح ایدر اول حدیث صحیح که کلور (صنف من اهل الجنة لا یستتر الرب عنهم ولا یحتجب) وبو معنی یقظه ومنام حالنه شاملدر نتکم (ینام عیناى ولا ینام قلبی) اکا شاهدر اهل الله ایسه جنت عاجله ده در (پس انلرك دیدهلرندن حجاب بالکلیه مرتفع اولوب هرحالده روحلری جمال حقله مستأنس واحوال عالمدن بی خبرلردر وآیهٔ مذکوره ده بطریق الاشارة بر معنی دخی واردر که کهف وجود مجازی اصحابنه کوره در پس دیمك اولور که سن کهف وجود مجازی اصحابنی کوزدکده ایقاظ واحیا ظن ایدرسن زیرا حیات وآنك لوازمی اولان صفاتله بحسب الصورة متصفلردر حال بوکه حقدن غافللر وحقیقت حیاتدن محروملر وصورت احیاده موتیلردر زیرا انسان حیوانینك حیاتنه اعتبار یوقدر انکیچون قرآنده کلور (اومن کان میتا فاحییناه) الآیة بلکه انسان حقیقینك حیاتنه اعتبار واردر انکیچون قرآنده کلور (احیاء عند ربهم) الحاصل انسان حیوانی عند الخلق احیاء وعند الله

موتی در بو جهتدندر که تنزیلده کلور (وتراهم ینظرون الیك وهم لا یبصرون) نتکم اصحاب کهفك دیده‌لری منفتح ایدی ولکن فی الحقیقة رؤیتدن مأخوذلردی وانسان حقیقی عند الخالق احیاء صوریه وعند الله احیاء صوریه ومعنویه در وفناء تام اهلی اولدقلری جهتدن انلره موتی دیمك دخی وجهدر زیرا ارادات نفسانیه وملاحظات ماسوادن فنا بولمشلردر بو سببدندر که حدیثده کلور (من اراد ان ینظر الی میت یمشی علی وجه الارض فلینظر الی ابی بکر) پس بو موت ونوم مقبول و(الناس نیام فاذا ماتوا تیقظوا) خبرنده مذکور اولان موت ونوم غیر مقبول زیرا بو نومله مراد نوم غفلت وموتله مراد موت اضطراریدر بوخسه ماسوای حقدن ذهول وموت اختیاری دکلدر و بوندن غیری کلام دخی آیت مذکوره اوزرینه بعض تحریراتمزده درکه بطریق الورود در بعدذا بیتده مندرج اولان مرمز لفظی بحسب المعنی زیاده موقعنده واقع اولمشدر زیرا ایهامدن خالی دکلدر نتکم قرآنده کلور (لو اطلعت علیهم لولیت منهم فرارا) یعنی اکرسن اصحاب کهف اوزرینه مطلع وهیئت غریبه وموحشه اوزرینه نائم اولدقلرینه ناظر اولسك فرار طریقیله انلردن روکردان اولوردك ونظر اتمکه تحمل ایده مزدك اکرچه بو معنی فی الحقیقه انلرك مشتمل اولدیغی امور غریبه یه وقوف واسرار عجیبه یه اطلاعندندر والا افراد امتك فرار ایتدیکی نسنه‌دن نبی عظیم الشان نیجه فرار ایدر پس مرمز ایهام ایدر که کویا اورکوب فرار اتمك آنلرك دیده‌لرینك انفتاحی وهیئتلرینك زیاده هیبتندندر ولله در الناظم العارف (لمحرره) صورت قهره باقوب ایتمه فرار* لطف معنی یوزندن ایله قرار*

خفته از احوال دنیا روز وشب

چون قلم در پنجهٔ تقلیب رب

قلم قامشدر ویا خود بوندلقده اسمیدر بوراده مراد بودر* پنجه* پنج بشدر پنجه اسمدر معروف اولان مسمی ایچون پس آخرنده هاء غیر ملفوظه نسبت واختصاص ایچوندر اولور اسان فارسیده نظاری چوقدر غنچه ونظائری کبی* تقلیب* برنسنه‌یی قلب اتمك یعنی چورمك ودوندرمکدر بونده پنجه وتقلیب تمثیل طریقیله در وحدیثده کلور (قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمن) معلوم اوله‌که اصابع الرحمن صفات حقدن

عبارتدر حیوت وعلم وقدرت وارادت وقول کبی وانامل انسان بو صفات خمسك مظاهریدر واصبعین جمال وجلاله اشارتدر یدین کبی که جمالك حکمی بسط وجلالك اثری قبضدر وقلب مؤمن بو ایکی میاننده در (معنای بیت) بودر که عارف بالله وحقدن آکاه اولان کیجه وکوندز یعنی جمیع اوقاتده وجملهٔ احوالده احوال دنیادن ایومش وکوزلرین آلایش غفلتدن یومش وماسوای حقدن ذاهل وبی شعوردر بناء علی هذا قلم کبی حق تعالینك پنجهٔ تقلیب ودست تصرفنده در یعنی کاتبه قلم مسخر اولوب توجهله دیلرسه آنی تحریك ونه کونه رقم استرسه تخطیط ایتدیکی کبی عارف بالله دخی فنا وتسلیم تام ایله حقه منقاد وآنك دست تصرفیله مقبوض اولمغله حق تعالی مرادی اوزره آنی برحالدن برحاله نقل وبر صورتدن بر صورته تقلیب ایدر اصحاب کهفی تقلیب ایتدیکی کبی نتکم قرآنده کلور (ونقلبهم ذات الیمین وذات الشمال) الحاصل قلم کاتب النده واصحاب کهفك تقلبلرنده بی شعور واختیار اولدیغی کبی اهل الله دخی حرکات وسکناتده بی اختیار وبی شعورلردر پس جمیع تقلبات واوضاع اهل فنا حقه مضاف وآنك تأثیرینه منسوبدر وبونده اشارت واردر که بلاواسطة المشایخ اولان تربیه هرچند حقه مضاف اولوب مرید اولان کمسه استسلامده غسال النده میت کبی اولسه دخی ینه مبلغ رجاله بلوغ ومقام کمله وصولی مدت مدیده‌یه موقوفدر اصحاب کهف کبی که اوچیوز طقوزییل تقلیب اولندیلر فاما خلفاء حق وصور لطف مطلق اولان مشایخ وساطتیله تربیه اولنان مرید مدت قلیله‌ده مقصوده دسترس بولور زیرا بو صورتده اخذده سهولت واردر نظیرلری ثمرات جبلیه وفواکه بستانیه‌در یعنی جبالده حاصل اولان میوه‌لر تربیه واسطه‌سیله اولمامغله زمان طویلده وجوده کلدیکندن ماعدا تمکین ولذیذ دخی دکلدر فاما بساتینده تربیهٔ دهاقین ایله حصوله کلن میوه‌لر هم زمان قصیرده وجود پذیر وهم شهی ومرغوب اولور (لمحرره) باغ عالمده میوه‌در انسان* تربیه ایله اولور بتر آسان* شویلکه بی تربیه در عالمده* بی نمکدر ثمر کوه بسان

آنکه او پنجه نه بیند در رقم

فعل پندارد بجنبش از قلم

« رقم » یازیدر خط کبی مرقم کسر له آلت رقم وکتابتدر که قلمدیدکلریدر وبوراده رقم وتقلیب ورقودی جمعده مناسبت ظاهره ولطافت زائده واردر زیرا رقیم اصحاب کهفک قریه‌سی ویاجبلی ویاکلبی اسمی ویا براوح رصاصدرکه آنده نسبلری واسملری ودینلری ونه‌سیبدن فرار ایتدکلری مرقوم ومنقوش ایدی « جنبش » جنبیدن لفظندن اسم مصدر در دپرنش وحرکت معناسنه (معنای بیت) بودرکه اولکمسه که رقم وخطده کاتبک پنجه‌سنی کورمیه فعل کتابتی قلمک جنبش وحرکتندن ظن ایدر مع هذا قلم واسطه وآنک حرکتنده مؤثر اولان کاتبدر قلم آلتنده مسخردر پس محجوب اولان نفس قلمه ومکاشف اولان صاحب قلمه نظر ایدر انکیچون اهل فنا برنسنه‌نک بوزندن منفعل اولمازلر مثلا نفی بلدویا ضرب ویا غیری طریقیله اذی وجفا اولنسه‌لر بیلورلرکه بوایشلرده واسطه اولنلر کاتب النده قلم کبیدر بناء علی هذا کاتب حقیقی اولان حقه نظر ایدرلر وقلم وار اولان وسائطدن شکایت ایدوب اغلمزلر وهر کاری الله تعالی‌یه اضافت ایدرلر که مؤثر حقیقیدر واول تأثیر وتقلیبک تحتنده فناء تام بولورلر شوقدر واردرکه اصحاب کهفی تقلیب ایتمک منامده وبونلره یقظه‌ده واقع اولدی ولکن ایکیسی دخی حقه اضافت بولدی پس بوندن اخذ اولندیکه اول معنایی که اهل منام اولنلر منام حالنده مشاهده ایتدیلر اهل فنا آنی یقظه حالنده مطالعه قلدیلر زیرا حسک انلره کوره حجابیتی یوقدر بلکه روح مجسم مرتبه‌سنده تمثل وارواح عالیه کبی تروحن وتشکل ایلمشلردر سائر اهل حجاب ایسه بویله دکلدر انکیچون منامله احوال عالمدن منسلخ اولورلر وعالم مثاله دخول ایتمکله چهرهٔ مقصودی مکاشفه قیلورلر وبوندن فهم اولندیکه خواص ناس عوامله مشترکلر ویقظه حالی ایله متفرق ومتمیزلردر (المحرره)

« عاشقه اولسه فچن لطف لطیف * جسد یک روح وش ایدر تلطیف
بو لطافتله او جسم پاکک * براولور چشمنه لطیف کثیف »

شمهٔ زین حال عارف وانمود
خلق راهم خواب حسی دربود

« شمهٔ » جزئی نسنه معناسنده استعمال اولنور تفصیلی کذر ایتمشدر « زین » اصلنده زاین در تخفیف ایچون لفظا وخطا همزه ساقط اولمشدر این قریب

ایچون اسم اشارتدر عربیده‌کی هذا کبی بوراده مشار الیهی مابعدنده اولان حال عارفدر * وانمود * والفظی زائددر مکشوف وعیان معناسنه فاعلی رب العالمیندرکه بالاده مصرحدر * خواب حسی * خواب غفلتدن احترازدر پس بوندن فهم اولنورکه هر خواب حسی‌ده غفلت اولماز نتکم حدیثده کلور (ینام عینام ولاینام عینا قلبی) فاما هر یقظه دخی خواب کبیدر بناء علی هذا خلقک منامیلری منام ایچنده منام اولور فاما اولکه تنزیلده حضرت یوسف علیه السلامدن بطریق الحکایه کلور (یاابت هذا تأویل رؤیای من قبل قدجعلها ربی حقا) یعنی حضرت یوسف مقدما کوردیکی رؤیایی حقله تعبیر ایلدیکی مقام نبوته کوره‌درکه حقیقت عیانیه‌در ویاخود ظاهره مبنیدر وجود خارجیسی اولدیغی جهتدن والاحق اولدیغی حالده نه خیالدن خالی دکلدر بعد ذا حس حرکت وصوت معنالرینه کلور وبعض مواضعده حاسه ایله ادراک معناسنه دخی مستعملدر حاسه اول قوتدرکه انکله اعراض جسمانیه ادراک اولنور حواس مشاعر خمسه دیرلر وخواب حسی دنلدی زیرا حس ظاهره متعلقدرکه آنک سببی ایله ضیاء روح طاهر بدندن منقطع اولور (معنای بیت) بودرکه عارف باللهک شو حالی که یقظه حالنده احوال دنیادن بی شعور اولدیغیدر الله تعالی اندن جزئی وبرنمونه‌یی کوستردیکه عامهٔ خلقی هم خواب حسی قاپدی وزبون ایلدی وغایه قلدی شویله که اول خواب سببیله احوال بشریه واحکام ظاهره‌دن بی خبر وبی ادراک اولدیلر کویا دائرهٔ ولایته قدم باصوب حقه توجه واقبال وانسلاخ بولدیلر معلوم اوله که نوم راحت بدن ومجاهده اتعاب بدندر پس ایکیسی متضاد اولورلر وحقیقت نوم حواس قلبی فتح ایچون حواس بدنی سد ایتمکدر « ومنامده حکمت بودرکه روح قدسی ویا لطیفهٔ ربانیه ویا نفس ناطقه بو جسم سفلی‌یه تعلق حسبیله غربته دوشمش وآنک اصلاحنه وجذب منافع ودفع مضارینه مشغول اولمش وانده محبوس ومقیددر مادامکه انسان یقظاندر پس فچن خوابه وارسه مکان اصلی ومعدن ذاتیسنه ذاهب اولوب لقاء ارواح ومعرفت معانی وغیوب واسطه سیله مستریح اولور زیرا عالم ملکوته ذهابی وقتنده شول معانی‌یه ملاقی اولورکه عالم شهادتده آنک

مثاللرین کورر • بو سببدندرکه رؤیا تعبیر اولنور تا که صور مرئیه دن معانی حقیقیه عبور و انتقال اولنه وچون مشاهد فی سبیل الله نوم واستراحتی ترك ایلسه اجزاء ترابیه ومائیه وناریه وهوائیه سی ذوبان بولوب قلب حجبدن عاری اولمغله چشم دل ایله عالم ملکوته نظر ایدر و بو سببدن لقاء حقه مشتاق اولور پس بو تقریردن مولانا قدس سره خواب حسی بی عامهٔ خلقه اضافت قلدیغنك سری منکشف اولدی زیرخواص ناس ذکر اولنان معنانی مطالعه ایچون عوام کبی خواب حسی یه محتاج دکللردر شول معنادنکه پرده لری زائل و حجابلری منحرفدر پس دائما عالم ملکوته ناظرلر ومقام معناده حاضرلردر و بعضیلرینه دخی نفس منامه ضرورت اولمامشدر نتکم حضرت ادریس علیه السلام اون التی سنه اصلا اکل وشرب ایتمدی وقطعا اویومدی اگرچه خوابه وارسه دخی غفلتدن بریدر نتکم بالاده اشارت اولندی و صائب شعرنده کلور * مشو بمرك زامداد اهل دل نومید * که خواب مردم آگاه عین بیداریست * و بونده فخر عالم صلی الله علیه وسلمك سائر اکامل ناس اوزرینه فضل وشرفی ظاهر اولدی شول جهتدنکه انلرده حظ جسد اولان منامه رعایت بولندی مع هذا مناملری روحه سبب احتیاج اولمدی و بلکه منام و یقظه یانلرنده برابر اولدی بو سببدن بعض احباننده اضطجاع واستناد له نوم بولنسه تجدید وضوء ایتمزلر وصلوتی طهارت اولیه اوزرینه بنا ایدرلردی

رفته در صحرای بی چون جانشان
روحشان آسوده وابدانشان

* رفته * ماضیدن قسمدر کتمش معناسنه • صحرا ده وزره دیرلر که لین وغلظتی مشتمل اوله و یاخود فضای واسعدر که آنده نبات اولمیه * بی چون * اشباع واوله عربیده کیف معناسنه در بو راده ایکی احتمال واردر اولکیسی صحرای بی چونه مضاف اولمقدر پس بو صورتده بی چون ایله مراد الله تعالی وصحرادن مقصود عالم معنا ومثالدرکه حقه مضافدر نتکم قرآنده کلور (فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء) یعنی هر نسنه نك ملکوت ومعنی وحقیقتی حقك یدقدرتیله مقبوض وامسخردر اگرچه ملك ظاهر وصورتی دخی بویله در نتکم تنزیلده کلور (له ملك السموات والارض) ایکنجیسی بیچون صحرایه

صفت اولمقدر زیرا ذکر اولنان عالمك عالم ملك وحس کبی کیفیتندن سؤال اولنماز زیرا کیفیتی بوقدر شول جهتدنکه عالم لطیفدر پس لطیف اولان عالم ملکوت کثیف اولان عالم ملکه قیاس اولنماز وآنده سؤال کیفیت بولنماز * جان * بوراده روان معناسنه درکه روح انسانیدر نتکم روح عبارتی اکا قرینه در زیرا منام حالنده بدندن مفارقت ایدن روح سلطانیدر روح حیوانی دکل والا حیات بالکلیه منقطع اولوب موت لازم کلور منام ایسه موتك غیریدر اگرچه آنك برادری ونظیریدر نتکم مرور ایتدی * ابدان * بونك جمعیدر شرحی اشفیده تن محلنده کلور (معنای بیت) بودرکه صحرای حق بیچون و یا صحرای بیچون اولان عالم معنی وملکوته بطریق اکسیر جانلری کتمش وخواب سببیله روحلری و بدنلری آسوده اولمش وراحت بولوب دکلنمش مقصود حالت خوابده سیر معنوی حاصل اولدیغی وروح و بدن راحت بولدیغی بیاندر بدنك مستریح اولدیغی ظاهردر روحك مستریح اولدیغی بالاده بیان اولندی وقرآنده کلور (ومن رحمته جعل لکم اللیل لتسکنوا فیه ولتبتغوا من فضله ولعلکم تشکرون) یعنی کیجه حقك رحمتی اولدی اظلامی جهتیله نوم وقرار ایله استراحتدن اوتوری وکوندز دخی طلب معاشه مدار اولمغله رحمت اولدی بعدذا عالم مذکوردن صحرا ایله تعبیر ایلدی زیاده وسعتنه بناء پس عالم ملك عالم ملکوته کوره ضیقدر شویله که صحرای بی نهایه وسطنده وضع اولنمش حلقه کبیدر • وکرسیء کریم وعرش عظیم ایله دائرهٔ دنیویه وکرهٔ ارضیه دخی بویله در بو سببدن دیمشلردرکه عوالم اون سکز بیکدرکه ادناسی دنیادر و بر عالم واردرکه آنك خانه لرینك هر بری بو دنیاقدر و بلکه دخی واسعدر پس عالم کونك بوقدر وسعتی اولیجق عالم معنانك نیجه اولمق کرك قیاس اولنه انکیچون نفس انسانی عالم ملکه ناظردرکه محصوردر وقلب انسانی عالم ملکوته متعلقدرکه بی نهایه در بو سره مبنیدرکه حدیث قدسیده کلور (ماوسعنی ارضی ولاسمائی ولکن وسعنی قلب عبدی المؤمن) و بو معنایه دائردرکه قرآن کریمده کلور (والله واسع علیم) صفات الوهیت ایله اتصاف ایسه بنی آدمك مرتبه سیدر نتکم حدیثده کلور (تخلقوا باخلاق الله) وروز قیامتده اولیایه عنوان کتاب الهی بودر

(من الملك الحى الذى لايموت الى الملك الحى الذى لايموت (فافهم فقد صرحت ما رمزت و فتحت بعد ما اغمضت * لمحرره * وسعت دل ندر واشباده * حوض آبه كوره در باى محيط * نسبت حلقيه كوره ياخود * اولدى كويا كره ارض بسيط * والله المعين نعم المولى

واز صفيرى باز دام اندر كشى

جمله رادر دادودر داور كشى

* صفير * صقلق ديدكارى آوازدر كه بالاده شرح اولنمشدر بوراده صفير ودام و باز تناسب طريقيله مذكور وتشبيه وتمثيل جهتيله مسطوردر زيرا ابدانده ن مفارقت ايدن ارواح دام وقفسدن آزاد اولان مرغان كبيدر تعلق حالى دخى بوكا قياس اولنه وبو راده باز اكرچه كرو معناسنه در فاما طغان معناسى حسبيله ايرادى لطافتدن خالى دكلدر. كشى. خطابدر پس بو بيتده غيبتدن خطابه التفات واردر * داور * حاكم وحكم وقاضى وخداى تعالى وخصم معناسنه دخى كلور فصل خصومت ايتمسيله حاكمه داور ديرلر ظاهر بودر كه اطلاق مجازيدر كما فى الدقايق بو فقيرك فهم ايتديكى بودر كه بوراده داد ياحق معناسنه در زيرا داد عدلدر وعدلك مقتضاسى احقاق حقدر وداور خصم معناسنه محمولدر زيرا حقك ظهور وثبوتى خصومت ومرافعه ايله در و يا خود داددن مراد انتقامدر زيرا عدل فضلك مقابلى اولمغله انتقام مراد اولنمق دخى وجهدر نتكم بو معنانى اشعار ايدوب بوستانده كلور * ستانندۀ داد آنكس خداست * كه نتواند از پادشه داد خواست * (معناى بيت) بودر كه و بر صفير وندا وتنبيه دن روحلرى كرو دام كبى اولان بدنلره چكرسن و بيدار ايتمكله آنده حبس ايدرسن و بو حبسك حكمى بودر كه اول ارواحك جملۀ اصحابنى حق و ياخود انتقام وخصمله مرافعيه چكرسن مقصود ارواحك ابدا نه تعلقندن صكره حاصل اولان كشاكش وچكاچكى بيان وحل وعقدو دار وكيرى عياندر كه قبل التعلق ابدان وارواح بو اضطراب ومحاكمه وتجاذبدن بريلر و خلقله دست وكريبان اولمق لباسندن عريلر ايدى وجائزدر كه تعلق مذكور حسبيله احكام وتكاليفه مربوط اولدقلرينه اشارت اوله كويا قبل التعلق اهل جنت مثالدر كه بند تكالفدن آزادلر و بعد التعلق اهل دنيا اولورلر كه تكاليف

مذكوره ايله مقيدلردر بونده اول آيته اشارت واردر كه الله تعالى بيورر (الله يتوفى الانفس حين موتها والتى لم تمت فى منامها فيمسك التى قضى عليها الموت و يرسل الاخرى الى اجل مسمى) پس صفير لفظى ارسال معناسنى تمثيل اولور وجائزدر كه السنۀ اهل ملكوتدن نداطريقيله بدنه رد اولنه لر و بونده رموز وارد را اولكيسى بودر كه بدن انسان دنيادن وروح عقبادندر پس آدم عليه السلام جنة المأوى دن ارضه هبوطله حامل تكاليف اولديغى كبى روح دخى بدنه تعلق ايله حامل امانت اولدى ولكن انسانك جنته دخولى دنيادن اولان بدن اعتباريله دكلدر بلكه قلب وروح اعتباريله در كه آخرتده بدن مؤمن تلطف ايدوب روحله برابر اولور بو معنادن دركه رؤيته طاقت كتورر واولكه حديثده كلور (حبب الى من دنياكم ثلث) مقصود دنياده حاصل اولان اوچ نسنه تحبيب اولنديغنى بياندر پس بوندن صلوة دنيادن اولمق ورسول الله صلى الله عليه وسلم جسدانيتلريله دنيادن اولمق لازم كلمز ايكنجيسى بودر كه روح بدندن مفارقت ايتدكده بدن ميت كبيدر كه امر ونهى ايله مخاطب دكلدر پس جسد اول حالده نه مرضى ونه مسخوطدر زيرا رضى وسخط موافقت ومخالفت ايله در جسد مجرد ايسه موافقت ومخالفته قادر دكلدر اوچنجيسى بودر كه مذكور اولان داد وداورى عوام ناسه كوره والا خواص ناس ايكى حالده بله ساكن وصامت ومنجمدلردر اكرچه انلره كوره دخى الى وقت الموت تكاليفك سقوطى يوقدر دردنجيسى بودر كه سالك راه اولنلر وصول حقله فناء تامدن صكره تكميل وجود ايچون بشريته رد اولونورلر تا كه وجودلرنده بقيه قالمبوب غداء معنويلرن استكمال ايده لر وياخود ارشاد ناس ايچون حكم ظاهره تنزيل اولنورلر تا كه آنلرك يوزندن ارباب استعداد پرورش بوله لر وهر برى واصل حق اوله لر پس بونده طاعت وعبادت وتكاليف حقله تقيد ايتمكده منفعت ومصلحت نه ايدوكى ظاهر وباهر اولدى بوسببدندر كه عوام وخواص حقنده تكليف بافيدر شو قدر وار دركه تزكيۀ نفس حصولندن صكره وجود تكليف نفسه دائر دكلدر بلكه آفاقه راجعدر زيرا انسان كامل نسخۀ كبرى وغداء كائنا تدر پس جميع اشيانك اجزا واعضاسى كبيدر واجزاء واعضا مرتبه سنده اولان ناقصلر

تکمیل ایله مأمور اولیجق انسان کامل دخی انلره متابعت طریقیله مأموردر تاکه مقامك حقنی ایفا ایده مثلا زکوة وصدقه ایله امر وارد اولمق رذیلهٔ بخل وامساکی ازاله ونفسی اندن تزکیه ایچوندر پس بو رذیله‌دن نفسی تزکیه ایدن دخی ایتمینه موافقت ایچون صدقه وزکوة ویرر وانفاق اندن ساقط اولماز فاعرف جدا بشنجیسی بودرکه هرنسنه‌نك حصولی امر تکوینی‌یه مربوط وخطاب حقه منوطدر انکیچون ارواحه رجوع ابداله خطاب عزت اولدقجه تعلق ایتمدی خصوصاکه ارواح علویه‌نك ابدان سفلیه‌یه تعلقاتی امر منفور ومبغوضدر انکیچون روح آدم علیه السلام جسدنه کرهله دخول ایتدی پس خطاب حقده لذت واستماعنده حلاوت اولمغله سهولت تعلق حاصل اولدی وارواح بعد الخطاب یراویرن بوالدی • لمحرره • امر حق اولمسیدی جانه اکر * کیم دیرایدی جسمه باش اکر

چونکه نور صبحدم سر برزند
کرکس زرین کردون برزند

* چونکه * شرطدر جوابی بیت آتیده‌در * سر برزند * ظاهر اوله وسر برزد ظاهر اولدی دیمکدر زیرا باش اورمق وباش کوسترمك ظهوری مستلزمدر * کرکس * نسر دیدکلری طیر عظیمدرکه بیك ییل یاشر بومناسبتله درکه صیاحنده‌دیر (یا ابن آدم عش ماشئت فان الموت ملاقیك) دیمشلردرکه ققنوس دیدکلری قوش دخی بیك ییل یاشر هندستان جزیره‌سنده اولور بورننك اللی مقدار دلوکی وهردلوکندن قوریغنه یول اولور عمری تمام اولیجق اودون یغر واوسننه چیقوب اوتروشول قدر فریاد ایدرکه قناتلرندن آتش پیدا اولوب طوتشوب یانر کلندن برققنوس دخی پیدا اولور باذن الله تعالی • لمحرره • جوهر خلقه نظر ایتسك اکر * کیمی خاك وکیمی خاکستر * جون سمندر کیمه رب قدیر * ایلدی آتش محضی بستر * مذکور کرکس قوشلرك طیران جهتندن اشد وجناح یوزندن اقواسیدر شویله‌که مشرق ومغرب اراسی که بشیوز ییللق مسافه‌در برکونده قطع ایدر وحدیث معراجده بعض حورعینك اشفار چشمی قوادم نسره تشبیه اولنمشدر قوادم جناح نسرك مقدمیدر حیوة الحیوانده کلورکه کرکس عریف الطیردر وسباع طیرده اندن جثه‌لو یوقدر انکیچون نمرودی صندوقله هوایه رفع ایتمشدر شول کیفیت مخصوصه

اوزرینه که تفاسیرده مبیندر وعظم جثه‌سنه بوستانك بو بیتی دخی شاهددر * بکفت ار پلنکم ز بونست ومار * وکر پیل کرکس شکفتی مدار • پس بو تقریردن مفهوم اولدیکه کرکس خلق اراسنده آق بابا دیدکلری قوشك غیریدر آق بابا اکثر بلادده وحتی ارض حجازده دخی اولور وکرکس نادر یرده بولنور جبال ارض حجازده اولدیغی اهل مکه‌دن مسموعدر بیت مثنویده کرکس زریندن مراد کنشدر جرمنی ولوننك صفرت وباحمرتنی التونه تشبیه ایلدی پس کرکسك زرین اولدیغی شمس اعتباریله‌درکه مشبهدر * کردون * اصلنده قیکلی دیدکلری عربه‌درکه ایکی تکرلکی اولور بعض دیارده مستعملدر دوندوکندن اوتوری کردون دیدیلر وفلکه دخی تشبیها واستعارة چرخ کردون وکردان دیرلر (معنای بیت) بودرکه چونکه صباح وقتنك یعنی صبح صادقك نوری باش اوره وظاهر اوله وکردون مثال اولان فلکك التون رنك اولان کنشی کرکس وارقنات اوره وسیر وبروجده حرکته آغاز ایلیه کرکس آشیانندن پرواز ایلدیکی کبی بوندن فهم اولندیکه کرکس برکونده بتون دنیایی دور ایدر شمس کبی وبونده اشارت واردرکه صباح تجلی وبیاض اشراق نور آلهی اولندقده کرکس روح شمس کبی عالم غیب ومعنایی سیر ایتمکه بدأ ایدر ومشرق ارواح ومغرب اجسادك سیرنی یوم الهی اولان آن غیر منقسمده قطع ایدر زیرا روح عالم ملکوتدن اولمغله سیرنده آلته محتاج دکل واسبابدن مستغنیدر نتکیم روح حبیب علیه السلامك لیلهٔ معراجده آن واحدده اجسام وارواحی کذر ایدوب قاب قوسین اوادنی منزلنه واصل اولدیکه عالم بیچوندر اکرچه ذروهٔ عرشه‌دك جسد لطیفی دخی روح شریف ایله همراه ایدی وبوندن ظاهر اولورکه حجاب نفس ایله محجب اولان کمسنه‌نك حالی شول ظلمات لیل ایچنده قالوب چب وراستدن برطرفه حرکته مجال اولمیان کمسنه‌نك حالی کبیدرکه متحیر وسر کرداندر پس آنك ایچون نه وجهله سیر وسلوك اوله وخواجه حافظ شعرنده کلور شب تاریك وبیم موج کردابی چنین هائل * کجا دانند حالی ما سبکباران ساحلها

فالق الاصباح اسرافیل وار
جمله را در صورت آردران دیار

* فالق * شق ایدیجی فلقدن مأخوذدرکه فارسیده شکافتن ایله تعبیر اولنور • اصباح • صبح معناسنه‌درکه فجر مراد اولنور فالق

الاصباح حق تعالی درتنکم قرآنده بو عبارتله مذکوردر * اسرافیل * همزنك کسریله اسم ملکدرکه صور آنك اغزنده در لفظ عجمیدر ایل لفظنه مضافدرکه اسماء اللهدندر و بعضیلر دیمشلردرکه خماسیدر وهمزه سی اصلیه در بونده فالق الاصباحك ارواحی خطاب ارجعی ایله ایقاظ نائمین ایلدیکی اسرافیلك نفخ صور ایله احیای موتی قلدیغنه تشبیه واردر زیرا خبرده کلور (النوم اخو الموت) اکرچه که فی الحقیقه ایکی صورتده بیله ایقاظ واحیا ایدن الله تعالی در * دیار * دارك جمعیدر بعض مواضعده مسکن و بعض مواقعده مملکت مراد اولنور بوراده هر بری محتملدر زیرا عالم ملکوت مملکت ارواح اولدیغندن ماعدا اول مملکتده هر برینك قرارکاه مخصوصی واردر تنکم قرآنده کلور * (ومامنا الا له مقام معلوم (معنای بیت) بودرکه نور صباحی ظلمت شبدن شق ایدیجی وظلمت نوره ابرشدوب اول نورله عالمی روشن قلیجی الله تعالی صوره مؤکل اولان اسرافیل علیه السلام کبی جمله ارواحی مملکت عالم ملکوتدن ویاخود مساکن دار اولان قرارکاهلرندن عالم صورت وحس وملکه کتورر * وخواب ر بوده اولنلرك ارواحنی ابدانه ردوارجاعله بیدار ایلریعنی اسرافیل علیه السلام نفخهٔ ثانیه ایله جمیع ارواحی صور ابدانه رد ایدوب موتانی بعث واحیا ایلدیکی کبی الله تعالی دخی (ویرسل الاخری الی اجل مسمی) وفقنجه نائملری ایقاظ ایلرتاکه بقیهٔ حیاتله تمتع وسبب تکمیل اولان طاعات وعبادات ایله انتفاع ایده لر پس بومعنی نفخ صور کبی اولدی زیرا ایکی صورتده دخی ارواحك ابدانه تعلق واردر * اکرچه که میانده من وجه مغایرت دخی حاصلدر تنکم مرارا کذار اتدی وبوندن معلوم اولدیکه نفخ صورله احیاء موتی ایتمك بحسب الحکمة سبب اضافت اولندیکه اسرافیلدر انکیچون قرآنده کلور (ونفخ فی الصور) فاما ایقاظ نائمین بالذات حقه مستنددر تنکم (ویرسل الاخری) شاهددر روحك ایقاظی فی الحقیقه تجلی ایله حقایق اسما وصفاتی اظهاریدر وبوراده فالق الاصباح لفظنك حسن موقعی بودرکه انسان منام حالنده ظلماتده درتنکم کلستانده کلور * قرص خورشید درسیاهی رفت * یونس اندر دهان ماهی رفت * یعنی قرص خورشید ظلماته وحضرت یونس علیه السلام بطن حوته دخول ایدرکبی انلر دخی زیاده خوابه طالدیلرو بر مدت خوابك ظلماتنده قالدیلرو غفلت که

منام معنویدر بوکا قیاس اولنه یعنی اکر منام حسی واکر منام معنویدر ایکیسی دخی ظلمتدن خالی دکلدر (زیرا منام حسیده بصر ومنام معنویده بصیرت محجوبدر (ومنام حسیده روحك بدنه تعلقی ایله بیداری واقع اولوب انفتاح بصرله در وشتاق حاصل اولدیغی کبی منام معنویده دخی تجلی حقله استتار ایدوب انکشاف بصیرتله نورتام ظاهر اولور ومصراع ثانیده اشارت واردرکه روحك فی الحقیقه صورت مخصوصه سی یوقدر بعد المفارقه اولان تمثل وتشکلی اعمال بدن حسیه له در * چونکه اعمال حسیه تشکل ایده لاجرم ذی صورت اولانلر دیار صوریه ده استقرار ایتدکاری کبی ارواح دخی دیار معنویه ده تحیز ایدرلر پس بوندن فهم اولندیکه ارواح کملك مقامات علویه ده نفوس سماویه کبی تحیزی بحسب المناسبه ولاجل المصلحه در والا ارواح کمل متحیز دکلدر و بوندن علمانك روح جسم لطیفدر دیدکلرینك سری ظاهر اولدی و بونك حقیقتی اولدرکه روح انسان کرچه عالم خلقدندر وخلق متحیز در فامافی نفس الامر سرك تنزلیدر سر انسان ایسه وجود مطلقه مظهردر * پس ظاهرده تحیز اولمدیغی کبی مظهرده دخی بوقدر (لمجرده) ایده کور عالم اسراه عروج * بولاسن تاکه بومعنایه ولوج *

روحهای منبسط راتن کند

هرتنی راباز آبستن کند

* منبسط * بسیط معناسنه در زیرا ارواحده ترکیب یوقدر بلکه جواهر غیر منقسمه در ترکب وتکثری اعضا واجزاء بدنده آثارنك تفرق وتفصیلی حسبیله واعمال یوزندن تمثل وتشکلی سببیله در تنکم مرور ایتدی وجائزدرکه منبسط منقبضك ضدی اوله زیرا ارواح ابدانه تعلق سببیله منقبض ومحصور ومفارقت جهتیله منبسط وآزادلردر * تن * کوده درعرب اکا بدن دیرو بدن ماسوی الاطرافه دیرلر منکبدن الیه یه کلنجه پس رأس وعنق ویدورجل بدنده داخل دکلدر مکرکه تغلیب طریقله داخل اوله وقرآنده کلور (فالیوم ننجیك ببدنك) ای بجمیع اجزائك بوسببدندرکه حشر ابدان دیمزلر بلکه حشر اجساد دیرلر زیرا جسدده رأس وامثالی داخلدر * وبعضیلر دیدیلرکه بدن وجسد بودر لکن بدن جثه وجسد لون اعتباریله اطلاق اولنور اندام تندن اخصدر من وجه زیرا اندام

عندالمواجهه اعضاء بدندن ظاهر اولنه دیرلر بورادندر که اندام آیینه‌سی
دیرلر * وبو فقیرك بعض نظمنده کلور * عکس ایده پرتو دیدار دیو
حق آیینهٔ اندام طاشور *آبستن* بوکلی یعنی حامله عورت وحیوانانه دخی
شاملدر صکره تشبیهاً غیری یوکلیلرده دخی استعمال اولندی بومقامده کی
کبی (معنای بیت) بودر که فالق الاصباح اولان الله تعالی ارواحی اجساده
رد ایتدکدنصکره ارواح مجرده وبسیطه بی تنه متصل ومتعلق وبوسببله تن
مرکبنك صورتنده ابراز تحیز ایلر ویاخود آزاد ایکن بند ومطلق ایکن قید
ایدوب منقبض ومحبوس ایلر هرتنی کیروکندنه متعلق اولان روحله یوکلی ایلر
شویله که تن مرکب کبی حامل وروح محمول اولور اکرچه روح اضافینك بدنه
حلولی یوقدر ولکن تعلقنك آثاری مشاهد ومحسوسدر * زیرا بوتعلق حسبیله تن
دخی هردورلی بارالتنده قالور انکیچون میتك جسدی آزاد وتکالیفدن
معزول وقیودون مطلقدر * بونده اشارت واردر که روح وجسد
عالم احدیت وامره کوره احدیة الذات وعالم واحدیت وخلقه نسبتله
متعددة الذات در بحسب الصورة فرقلری بحسب الحقیقه جمعلرینه
مانع دکلدر بلکه ایکیسنك دخی وجودی عالم امر الهیدندر وبوسره رمز
ایدوب بعض قصائد اکبریه‌ده کلور * انا من امره روح وجسم * پس
روح بدنه تعلق ایتمك حسبیله امر واحد اولوب (فتشاکلا وتشابه الامر)
حسبنجه بری برندن فرق وامتیازلری قالماز (وبوندن فهم اولنورکه بدن
انسان ایکی نسنه‌یی حاملدر که بری روح حیوانی وبری دخی روح
انسانیدر وابدان کمل ارواحله یك رنکدر انکیچون ابدانله مقام
ارواحه سیرایتمشلردر حضرت ادریس وعیسی وفخر عالم کبی علیهم الصلاة
والسلام (وبوندن اخذ اولنور که روح هرنه وجهله دلرسه تمثل وتشکل
ایدر نتکم طائفهٔ متروحنیندن منقولدر ولکن تمثل وتشکل صفاته کوره‌در
والا جوهر بردر (المحرره) دخول ایلیوب صورت روحه وار * پراج عالم
قدسه شاهین وار * بتر بارتنله بوسفلیده قال * براق باری برحالله طوت مقال *

اسب جان‌هارا کندعاری ززین
سر النوم اخو الموتست این

* اسب * خصوصله آتك اسمیدر اکرچه باء عربی ایله تلفظ اولنور
اما اصلده باء عجمیله در بعده ذا بدنده جانی اسبه تشبیه ایلدی زیرا قطع

راهده اشتراکاری واردر اکرچکه بری قطع راه معنی و بری قطع راه
صورت ایلر * کند * فاعلی الله تعالیدر * زین * کسرله ایرکه آت ارقاسنه
اورورلر بونده بدنی ایره تشبیه واردر * زیرا آت ایردن تجرید اولندیغی کبی
جان دخی بدندن تجرید اولنور نتکم شعرده کلور * وعری افراس الصبی
ورواحله * (معنای بیت) بودر که الله تعالی آته مشابه اولان جانلری
ایر کبی اولان بدنلردن عاری ومجرد ایلر یعنی خواب حالنده اول باری
اوزرلرندن آلور وتعلقلرندن تجرید ایدر ایشته (النوم اخو الموت) خبرینك
سری بودر (زیرا موتده جانك ضیاسی بدنك ظاهر و باطنندن منقطع
ومنامده ظاهرندن منقطعدر فقط پس حالت منامده ضیاء روحك ظاهر
جسددن تجرد وانقطاع ومفارقتی ایروآت حکایه‌سی کبیدر (بوندن
فهم اولنورکه من وجه بدن روحه راکبدر ایرآته راکب اولدیغی کبی
اکرچه من وجه دخی روح بدنه راکبدر بیت سابقده فهم اولندیغی
اوزره واشارت واردر که بدن روحك کثافت وثقلتنه سببدر ایر ایله آت کرانی
بولدیغی کبی انکیچون آت هرچند سریع العدو اولسه بنه تجیم ایله سرعتی
بی تجیم اولدیغی حالده سرعتی کبی دکلدر بوسببدندر که سالکه مرتبهٔ
شریعتده اصلاح طبیعت ومرتبه طریقتده اصلاح نفس لازمدر * زیرا نفس
وطبیعت ثقیل اولمق حسبیله روح خفیف دخی اکا تعلق ایتمکله اسفل سافلینده
قالمش واعلای علیینه حرکته مجال بولمامشدر مرغ پربسته طیرانه مجال
بولمدیغی کبی نتکم بوستانده کلور * براوج فلك چون پرد جره باز
* که بو پرش بستهٔ سنك آز * قچن اصلاح مذکور ایله ثقلت وجود
خفت ونشاطه مبدل اوله روحك پروازنه حائل قالماز وعالم معناده مراد
ایتدیکی یرده سیران وطیران ایلر بوجهتدن ارواح عوام ایله خواصك
فرقی واردر * یعنی ارواح عوام خواب حیسده سیراهلی بله اولسه بنه ارواح
خواصك سیری کبی دکلدر زیرا ارواح خواص تزکیهٔ نفس وطبیعت
سببیله مجلی ومصیقل آیینه کبی اولمشدر که جانب غیب وعالم معنادن منعکس
اولان صور مختلفه‌یی قبول ایلر پس آیینهٔ تیره روی قچن انکله برابر اولور
(المحرره) آیینه صاف اولیجق روشن اولور * کلرالبته چهره‌سی شن
اولور * فیض حق ویرسه پرورش جانه * کل وحدت آچیلور کلشن اولور

لیك بهر آنكه روز آیندباز
برنهد بر پایشان بند دراز

روز آیند روز آینده تقدیر ننده در *دراز* جسم ممتد دراسان عربیده اكا طویل وتركی دلده اوزون دیرلر مقابلی كوتاهدر كه معناسی قصه درقیوده امتداد بولندیغندن اوتوری چاه دراز دیرلر بند دراز دخی بو یله در (معنای بیت) بودر كه لیكن كرو كونه كلرندن و بیاض نهاری كورب فرح بیداری ایله كلرندن او توری شو یله كه شب انجام رسیده اولوب اهل شبك خوابی یقظه عالمنه وصولی سبب ابتغاء غداو باعث تحصیل رضاء خدادر فالق الاصباح اول ارواحك ایاغی او ز رینه اوزون بند قورك تن اكا متعلقدر یعنی ارواح ابدانه تعلق ایتمك سببیله مقید ومحبوس اولان اسب كبی بندوقیده دوشرلر وروح ایچون ایاق اثبات ایلدی * زیرا جسم صورتیله تمثل ایلرنتكم بالاده بیان اولندی * وبند دراز ایله وصف ایندی نهارك طولی اعتباریله * وبردخی اوقات غمك امتدادی حسبیله كركسه فی نفس الامر كوتاه اولسون پس ساعات فرح دخی بوكا قیاس اولنه یعنی زمان سرور ممتد اولسه دخی حكما انده مهلت بوقدر نتكم شعرده كلور * نعجب تبر كیجر ذوق وسرور ایامی * ایرمدن نصف نهاری ابر یشور اخشامی * بونده اشارت واردر كه سالك هرچند تجلی وانكشاف اهلی اولسه ینه مادامكه تعلق تن واردر حجابدن خالی دكلدر پس بو عالم عموم وخصوص اهلنه فی الجمله حجابدر و بو سره اشارت ایدوب محمدیه ده كلور * اكرچه آ كه ناظردی قوحالنده محبوبی * ولی دنیا حجابیدی قودی كتدی حبیب الله * دنیادن مراد بشریت وجسمانیت پرده سیدر كه موت صوری ایله زائل اولور و بوندن مقصود انسان كاملك مقام كشفیه ایرنجه والی ابدالآباد موطنا بعد موطن ترقی بو انجه ازدیاد احاطه وشهودنه اشارتدر پس كلام ناظم اوزرینه غبار یوقدر نتكم محمدیه اوزرنه شرحمزده تحقیق اولنمشدر (سوال اولنورسه كه انسان شهودده بوقدر ترقیدن صكره امكان مرتبه سندن كذر ایدرمی (جواب بودر كه امكان آینه مرتبه سیدر پس آینه سز مشاهده ممكن اولمدیغی كبی امكانسز دخی مكاشفه ممكن دكلدر الحاصل حجاب امكان ابدی زائل اولماز والا ممكن واجبه منقلب اولمق لازم كلور * و بوندن فهم اولنور كه

ابرار طائفه سی دائما مشاهده اوزره دكللردر انكیچون دیمشلردر (مشاهدة الابرار بین التجلی والاستتار) ولیل صوری محل تجلی ونهار صوری محل استتاردر زیرا مكاشفات وتجلیاتك اكثری اسحارده واول نهارده واقع اولور نتكم اربابنه معلومدر (لمحرره) غفلت اهلنه كیجه كوندز اولور * بلی اعمایه كوره كیجه كوندوز اولور * نسئل الله تعالی ان یكشف عنا العمی بمنه

تا كه روزش واكشدزان مرغزار
وز چراكاه آردش در زیر بار

* روزش * ضمیر اسب جانه راجعدر * وا * بوراده كرو معناسنه در بازكبی * مرغزار * شول یره دیرلر كه اوراده قوش چوق اوله زیرا زار لفظی بركلمه نك آخرنه لاحق اولسه اول نسنه نك چوقلغنه دلالت ایدر نتكم لاله زار وكلزار دیرلر لاله لك وكلك دیمكدر پس زار اول معنادن عبارتدر كه اندن تركیده آخر كلیه لك لفظی الحاق ایتمكله تعبیر ایدرلر و بعض مواضعده لق لفظی ایله دخی تكلم اولنور نتكم شوره زار دیرلر چوراقلق معناسنه نفس متكلم مع الغیر دخی بو یله در زیرا كاه اولور كه آنك آخرنه كاف عربی الحاق ایدوب كلدك وكتدك دیرلر وكاه قاف الحاق ایدوب بولدق واولدق دیرلر بعد ذا مرغزار مذكورده زار اسم جامددر ومرغزار اگرچه مركبدر ولكن اسم خاص اولمشدر انكیچون قاعده املا رعایت اولنیجق زار مرغه متصل یازلمق كركدر فاما بو مرغ زار دخی واردر كه زار آنده زاریدندن مشتقدر ومرغه صفتدر پس وصف تركیبی اولوب انده اسمیت اعتبار اولنماز بو سببدن زار مرغدن منفصل یازیلور و بو ایكی معنایی جمع ایدوب شاعر دیمشدر * وار هر كوشه ده بر مرغ زار * كوی یاره بكزه من بر مرغزار * چراكاه * اوتلاق یریدر زیرا اصلده كاه چرادر چرا جیم عجمیله اوتلاقدر چریدندن مأخوذدر چریدن اوتلامقدر وكاه محل معناسنه در (معنای بیت) بودر كه تا كه كون اسب جانی اول مرغزاردنكه عالم معنی وملكوتدر كرو چكسه وآنی اول مرغزاردن یوك التنه كتوروب حامل ومركوب ایلیه پس بونده روحی اسبه تشبیه ایتدیكی كبی روحك عروج ایلدیكی عالم ملكوتی دخی مرعایه تشبیه ایلدی زیرا مرعاده اسبه رعی وغداء صوری اولدیغی كبی روحه دخی اول عالمده سیر وغداء معنوی واردر واسب كیجه مرعاده وكوندوز

حامل بار اولدیغی کبی روح دخی کیجه سیرده و کوندز بوك التنده در که بدندر زیرا نفس تعلقده ثقلت اولدیغندن ماعدا اعمال شاقه یی مز اوله وتکالیف شرعیه یی مراعات ومعالجه ده صعوبت واردرا کرچه که غداروحه سیبدر وکمالات ناقص ایله حالی بردکلدر الحاصل صباح اولوب خواب تمام اولدقده روح بدنه تعلق ایتمکله ثقلته دوشر وچراکاهنده اولان راحتی محنته مبدل اولور * زیرا روح کامل دخی اولسه ینه اعمال بدن ایله اشتغالده کلفت ومشقت وامتحان وابتلا واردر * بوندن فهم اولنور که اسبك خلقتی رکوب وحمل بار ایچون اولدیغی کبی روحك دخی بدنه تعلقی تحصیل مطالب وتکمیل مراتب ایچوندر پس برکسه کیجه و کوندز اویومق حکمته مخالفدر کیجه اویومق تنشیط بدن وترویح روح ایچوندر زیرا نفس انسان مطیه در ومطیه یه غدا واستراحت لازم اولدیغی کبی نفسه دخی فی الجمله منام وسکون لازمدر بویله ایکن ینه کیجه نك برحصه سنی احیا کرکدر که قیلوله آنی تدارك ایچوندر و حدیثده کلور (علیکم بالدلجة فان الارض تطوی فی اللیل) دلجه ضمله کیجه ده سیردر یعنی کیجه ده مسافه بر وجهله قطع اولنور که ناسك طول طریقه شعوری اولماز کویا کیجه ده طریق مطوی اولورو کیجه یی احیاسز کوندز دخی نائم اولانك عمری قصیر ووقتی ضایع اولوب تجارتنده خسران بولور محکیدر که عبود دیرلر برکسه یوم سبت محطبیه کیدوب اوراده تمام رهفته خوابه واروب ایرته سی یوم سبت منزلنه کلدی عبود مذکورله ضرب مثل اولنوب (انوم من عبود) دیرلر (لمحرره) خواب ایچون سرمه چکلدن کوزکه چرخ کبود * کون یوزن کورمدی حیفا که کوزك چون عبود *

✵ کاش چون اصحاب کهف این روح را ✵

✵ حفظ کردی یاچو کشتی نوح را ✵

* کهف * طاغده اولوب یونلمش او کبی اولان یره دیرلر که خلق اوله عملی اولمیه نتکم مصرده جبل قطمده عبدالله المغاوری قدس سره بیت منقوری واردر که بعض آلات ایله بطریق خرق العاده حجر صلبدن نحت ونقر اولنمشدر که زیاده وسعتندن ناشی اعاجیب دهردندر * ویاخود کهف طاغده مغاره کبی اولان یره دیرلر ولکن فرقی بودرکه مغاره صغیر وضیق و کهف کبیر وواسعدر بوراده کهف ایله مراد دقیانوس

نام پادشاهك دارالملکی اولان افسوس نام شهرك حوالیسنده بناجلوس نام کوهده جیرم دیدکلری مغاره در که اصحاب کهف اول مغاره ده مختفی اولمشلردر واصحاب کهف یدی عدد کمسه در که اسماسی تفاسیرده وقاموسده اختلاف اوزرینه یازلمشدر اشهر واظهر اولان بونلردر که ذکر اولنور * یملیخا مشلینا * کشلینا * مرنوش * دبرنوش * شاذنوش کفشططیوش * وبونلره تابع اولان کلبك اسمی قطمیردر * دیمشلردر که دقیانوس بت پرست اولمغله ذکر اولنان جوانانی عبادت اصنامه حمل ایتدکده آنلر دخی برای دین فرار ایدوب کلوب اول مغاره ده قرار داده اولدقلرنده الله تعالی انلره خواب حواله ایلدی شویله که اوچیوز طقوز سنه دن صکره بیدار اولدیلر نتکم مفصلا قصه لری سوره کهفده روح البیان نام تفسیر عزیزده در * واصحاب حقیقت ذاهب اولمشلردر که ذکر اولنان یدی عدد کمسه آخر زمانده مبعوث اولوب وزراء مهدی رضی الله عنه اولسه لر کرکدر آل عثمانك یدی عدد قبه وزیری سر مذکور اوزرینه موضوعدر * را * اولکیسی علامت مفعول وایکنجیسی زائددر * نوح * اسم اعجمی منصرفدر نوح علیه السلامك اسمی عبد الغفاردر نوح له تسمیه اولندیغی کثرت نوحه سنه بناءدر نتکم امام سهیلی رحمه الله ذاهب اولمشدر اصح روایات اوزرینه بیك اللی یل عمر سورمشدر وطقوز یوز اللی یل نبوتله مبعوثدر وشو اکه خواجه حافظ دیوانده کلور * کرت چونوح نبی صبر هست برغم طوفان * بلا بکردد وکام هزار ساله برآید * هزار سال بوراده تغلیب طریقیله ذکر اولنمشدر مقصود ذکر اولنان طقوز یوز اللی سنه در نتکم قرآنده کلور (فلبث فیهم الف سنة الا خمسین عاما) یعنی اب ثانی اولان نوح قومی آراسنده نبوت ایله طقوز یوز اللی سنه مکث ایدوب دعوت وارشاد ایلمشدر صکره موت ایرشدکده استصناع سفینه ایتدیکی کوفه ده ویامغاره ابراهیم علیه السلامده ویاغیری محلده دفن اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه فالق الاصباح اولان الله تعالی کاشکه اصحاب کهفك ابدانی انحلال وانفساخدن التی آیده ذات الیمین وذات الشماله تقلیب ایله اوچیوز طقوز یل وسفینه نوح علیه السلامی التی آی قدر زمان طوفاندن حفظ اتدوکی کبی

بورو سی دخی عالم استغراقده حفظ ایدیدك * و بر دخی بدنه
دوندرمیدك و كوندرمیدك شویله كه (فیمسك التی قضی علیها
الموت) سری اوزرینه معامله ایدیدك (بوندن فهم اولنديكه اصحاب
كهف و كشتیٔ نوح مدت مذكوره محفوظ اولدیلر و بلكه كشتیٔ نوحك
بعض اخشابنه اوائل امت مرحومه دخی یتشدیلرتكم قرآنده كلور
(ولقد تركناها آیة) پس اصحاب كهفه تشبیه من كل الوجوه وكشتیٔ
نوحه تشبیه حفظ جهتندندر * و بونده استقصار زمان سرور واستقلال
مدت حبور واردر انكیچون بعض مجاذیب انجذاب حالنده تعرض
اولندقلرین استمزلرتاكه عالم حسه عودت زمانی بطیٔ اوله نتكم بركسه یی
اوائل خوابده ایقاظ ایتسه‌لر وجودی فتور اوزرینه قالور ولذت
منام دماغندن چقمز شویله كه بردخی خوابه حسرت اولور (لمحرره)
قوینی ذوق معنوی ایچره * خواب نوشیندن ایله بیدار * برمیدر
روحله بدن حالی * بكزه مز جنت مأوایه بودار * وحقیقتده كشتیٔ
نوح ابدانه واصحاب كهف قلوبه اشارتدر كه كمل اولیانك قلوبی كبی ابدانی
دخی الی ساعة القیام محفوظدر وارواح ایله قلوبك فرقی واردر زیرا اگرچه كه
قلب روحدن تولد ایتمشدر ولكن تكمیل مراتب واطواردن صكره
مقام روحی ترقی وتجاوز ایتمشدر پس من وجه روحك ثقلتی واردر
جسده تعلق حسبیله ولكن قلب نظرگاه حق ومظهر تجلیٔ مطلق
اولدیغی جهتدن خفیف وسبكباردر * بوسببدندركه حركات كلده
تعب یوقدر زیرا مصنفهٔ صنوبریه‌نك دمنی احراق وكلفت بشریه یی قوت
توحیدله ازاله ایلمشدر حاصل بودركه مدار ثقلت اولان امور دن تجردلری
حسبیله روح محض قالمشلردر وروح شریفده كلفت اولمدیغی كبی
جسم لطیفده دخی یوقدر پس كلفت روح خبیث وجسم كثیفك شانیدر

تا ازین طوفان بیداری وهوش
وارهیدی این ضمیر وچشم وكوش

طوفان مطر غالبه ویا ماء غالبه دیرلر كه یر یوزنده اولان اشیایی تغطیه ایده
وامام راغب مفرداتده كتورر كه طوفان هر حادثه دیرلر كه انسانی
احاطه ایلیه صكره كثرتده متناهی اولان صوده متعارف اولدی زیرا
حضرت نوحك قومنه اصابت ایدن صوایدی كه قرق كون آسماندن

نزول وزمیندن خروج ایلدی صكره بطن ارضدن خارج اولانی ارض
ابتلاع ایدوب سمادن نزول ایدن حالی اوزینه قالدی حالا بیدر یادیدكاری
اول صودر فاما بحر محیط بونده داخل دكلدر زیرا بحر محیط (وكان
عرشه علی الماء) آیتنده مندرج اولان ماء عذبدن بطریق الجزر واقع
اولمشدر *بیدار* اویانق آخرنده یاء مصدریه در *ضمیر* مضمر معناسنه‌در
یعنی قلب آنك اوزینه منطوی اولوب غیرك اكا وقوفی دقیق اولان
نسنه‌در وكاه اولوركه اول ضمیری حفظ ایدن قوته دخی دیرلر *
وقاموسده كلوركه ضمیر سر وداخل الخاطردر واخترده قلبدر دیمشدر
(معنای بیت) بودركه تاكه بو بیدارلق وعقل وهوش طوفانندن بوخاطر
وچشم وكوش وسائر حواس وقوابی قورتاریدك پس كلام اكتفا
قبیلندن اولور بونده یقظه حالنی طوفانه تشبیه ایلدی زیرا روحك
عالم معناده ذوقنه مانع وصفاسنه حائل اولدیغندن ماعدا جمیع اعضا
وقوایی بولاندیرر وهر بدنی بركارده استخدامله جانندن اوصاندیرر
پس طوفان عالم قهر وجلالدن اولدیغی كبی یقظه دخی بویله‌در
و بوندن فهم اولوركه حالت منام عالم لطف وجمالدندر زیرا آنده
سفینهٔ وجودی اعمال واعضا وقوابی اشغال یوقدر بلكه عالم انسدركه
سبب سكون وحضوردر الحاصل ضمیر ودل انسان خاطره ایله وچشم التفاتله
وكوش استماعله وسائر اعضا وقوی حاللرینه كوره برنسنه‌ایله مقید
ومبتلا اولمق دریای بلا وجفایه غرق اولمقدركه جمله‌سی یقظه‌نك اثری
وعقل وحسك حكمیدر بونده اشارت واردركه تغیر وانفعال مقتضای
حس وشعوردر اگرچه كمل اولیانك یقظه ومنامده احوالی سائره
قیاس اولنماز دریای عشقه داخل اولان غیری بولنماز

ای بسا اصحاب كهف اندر جهان
پهلوی تو پیش توهست این زمان

ای بویله یرده مجرد تنبیه ایچوندر منبه كم اولدیغن تعینه قصد یوقدر
یالیننی ده اولان یا كبی ومنادی تقدیر اولنمق دخی جائزدر *بسا* نیجه نیجه
دیمكدر پس الف حرف مبالغه اولور زیرا بس باء عربیله چوق دیمكدر
الف الحاق اولنجق غایت چوق دیمك اولور ودقائقده كلوركه بو الفك
معنای نسبته دلالتی واردر بسیده اولان یاء نسبت كبی * پهلو * یان وایكو

معنالرنده مشترکدر نتکم شعر بافیده کلور * تن زارمده پهلوی اسه نخوانم
صایلور بر بر * بنی سیر ایتین اصحاب موسقاری کورسونلر * مقصود ایکو
کنکلرم صایلور دیمکدر بوراده مرادیاندر (معنای بیت) بودر که
ای غایت ایله چوق اصحاب کهف دنیاده بوزمان سنک یانکده وحضورکده
واردر اکرچه سنک شعور وادراکك یوقدر مقصود اصحاب کهفك
سرنه وارث اولان اهل الله درکه نائم اولنلرکبی یقظه حالنده
دخی احوال دنیادن بیخبرلردر وبونلره اصحاب کهف وجود
حقیق دیرلر نتکم بالاده شرح اولندی وبونده تصریح واردرکه اصحاب
کهف معنوی فی الحقیقه چوقدر شویله که یوامت ایچنده هرعصرده
عدد انبیا قدر یعنی یوز یکرمی درت بیك اولیا موجودر وکاه اولورکه
بوعددن زائد دخی اولور زمانك نورانیتنه کوره وبونلر مشارب انبیایه
وارثلردر نتکم عددلرینك موافقتی اشعار ایدر وبوعدد مهدی
وعیسی علیهما السلام زماننه دك نقصان قبول ایتمز زیرا اکمال امته دائر
معتادر اکرچه که ظهور وبطونله بحسب الاعصار مختلفلردر * وبونلر
بشریت ایله محتجب اولمغله خلق بونلره مطلع اولمازلر وکورسه‌لرکیم
اولدقلرن بلمزلر زیرا کندی وجودنده مندرج اولان سرحقه واقف
اولمیان کسه غیره وسرنه نیجه واقف اولور نتکم کلور * دوست
نزدیکتر ازمن بمنست * واین عجبتر که من ازوی دورم * ودیمشلردرکه
حق تعالی بی معرفتدن اولیایی معرفت صعوبتلودر زیرا حق تعالی
صفات ثبوتیه وسلبیه‌سی بوزندن معلومدر فاما بشرك مخلوق اولدیغی
جهتدن صفات حقله قیامی مجهولدر انکیچون دیرلرکه اولیا معلوم
ومجهولدرفاعرف * بصیر اولنلر حرمین شریفین وسائر بقاع لطیفه‌ده
خصوصا که مطافده بوقدر اولیایه راست کلورلر وانلری سیچرلر
بی بصیر اولنلر ایسه قیاس نفس ایدوب یانلرندن کلورلر کچرلر * لمحرره *
پرد رر اولیاله حرمین * بوقدرر بوسخنده اصلامین * هرکسك
شانی دکلدر اما * که فراست ایله سیچه سیما * کور بنور کوزلر بنه
کللرخار * عزت اهلی اولور یانده خوار * بوقدر اولیایی بی پرده * کورمین
کوز چورر آخر پرده * کچمدین کوز یوموب آچنجه دم * آچه کور کوزلرك
ایرکن آدم * بی بصر آدمی نیلر انسان * ایده الله بصیرت احسان *

غار باا و یار باا و در سرود
مهر در چشمست و بر کوشت چه سود

غار مغاره دیدکاریدرکه طاغده اولور بوراده مراد مغاره‌تندرکه اصحاب
کهف حقیق اول مغاره‌ده مختفی وماسوادن بی خبر اولدقلری حالده نائملردر
وبو معنایی اشعار ایدوب بوستانده کلور * بسروقت شان خلق کی
ره برند * که چون آب حیوان بظلمات درند * سرود * ضمله ایردر یعنی تغنی
وترنم قال بعضهم سرود آوازه کردن باصوت یعنی سرود اشعار وابیاتله
نحو مخصوص اوزره رفع صوت ایتمکه دیرلر آنکله تطریب اولنان
اصوات والحان ونغماته دخی اطلاق اولنور (معنای بیت) بودرکه غارتن
اول اصحاب کهف حقیق ایله ویار حقیق اولان الله تعالی دخی انلرله تغنی
وترنم ونشاط وشنلکده‌در (یعنی انلر مغاره‌تنده مختفی ولباس بشریت ایله
مستتر وحجاب خلقیت ایله محتجب اولوب نهانی حقله مکالمه ومناجاتده
وسرله مباسط ومذاکره‌ده‌در ولکن سنك کوزك اوزرنده مهرو پرده
واردرکه آنك سببیله فی الحقیقه انلری کورمزسن نتکم قرانده کلور
(وتراهم ینظرون الیك وهم لا یبصرون) وقولاغك ایچنده ثقلت صمم
واردرکه فی الحقیقه انلرك کلامن ایشتمزسن نتکم قرآنده کلور (ختم الله
علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة) ولکن چه فائده
بومعنادن چونکه سنده مهر احتجاب واردر * پس اول بومهری
ازاله ایله تاکه ذکر اولنان معنی سکا روشن اوله ومشام جانك انلرك کلشن
صحبتندن خوشبو بوله * پس بو کلامك حقیقتده تقدیری مهر پر چشمت
وکرانی بر کوشت دیمکدر که چشم اصحاب کهفه ناظر وکوش سروده
کوره‌در ولف ونشر اول ایله اصحاب کهف صورینك حالنه اشارت ایدر
زیرا بعض روایاتده کلور که الله تعالی انلری اعین ناسدن ستر ایدوب
کمسه انلره مهتدی اولمامشدر نظیری جبل ثور قصه سیدرکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم ایله طائفهٔ قریشه واقع اولمشدر (لمحرره) نیجه کورسونك
اوشاهی هر اعمی * کرچه هر یوز آنی ایلر ایما * وای اکا قطره‌یه اوله تشنه *
موج اورر کن یاننده شول ما * بونده اشارت واردرکه کرچه
سرود یالکز یار حقیقینك صفتیدر فاما جمیع مظاهره سیری ساری
وهر آیینه‌ده پرتوی ظاهر وبادی اولمغله غاردخی سرود دن

خالی دکلدر زیرا عارف بالله جنت عاجله ده در وجنتك جمیع اجزاسنه سر حیات سریان ایتمشدر نتکم قرآنده کلور (وان الدار الآخرة لهی الحیوان) وحسن بصری قدس سره بیوردرلر که (لولا ما یخفی علیکم من تسبیح من معکم فی البیوت ما تقاررتم) مقصود اجزاء بیتك ومشتمل اولدیغی ارواحك بطریق العبارة ذکر وتسبیحنی تحقیق وبیان وعوام ناسك اکا مهتدی اولمدقلرن افاده وعیاندر زیرا عوام ناسده استماعه طاقت یوقدر بلکه آنی استماع ایدنینه خواص ناسدر واستماعلری بالکز قریبده اولنلره منحصر دکلدر بلکه بحر محیطده اولان ماهیلرك تسبیحن بله اشیدرلر زیرا مکاشفه ده مسافه اولمز *لمحرره* ذکر اشیایی ایله انکار * اولدی انکار ایلمك بدکار *

کفت لیلی را خلیفه کان توی
کز تو مجنون شد پریشان وغوی

لیلی اصلنده لامك فتحه سیله در نتکم بو بیتدن ظاهردر *کس ز مجنون سؤال قرآن کرد * کفت اسری بعبده لیلا * ولکن عجم لام ثانیه نك کسریله تلفظ ایدرسه آخری یا اولان کلماتده قاعده لری اوزره لیلی مجنون دیمکله مشتهر اولان قیس بن عامرینك معشوقه سیدر که زنان عربدندر و بین الحرمین الشریفین بر مجنون دیدکلری صحراء واسعه وعریضه بو مجنونه منسوبدر *خلیفه* اغنده غیرك مقامنده قائم اولانه دیرلر صکر پادشاهلره وسلاطینه اطلاق اولندی ولکن خلیفه ایله سلطانك فرقی واردر خلیفه اودر که طریقت وحکومتی رسول الله صلی الله علیه وسلمك طریقت وحکومتی کبی اوله خلفاء اربعه وائمهٔ اثنی عشردن سائرلری کبی سلطان ایسه اعمدر بو راده خلیفه دن مراد ملوك عربدن بریدر نتکم کلستان حکایه سی شاهددر که انده کلور (یکی را از ملوك عرب حدیث لیلی ومجنون بکفتند) الخ ز راقضیهٔ واحده در *توی* تو ضم تا ایله سن دیمکدر انت معناسنه فصیح بودرکه واو تلفظ اولنمیه مکر ضرورت وزنیچون تلفظ اولنه وکسره رابطه ویا تبیین کسره ویاخود اشباع ایچوندر تو ایله کسره نك مجموعی سن سن معناسن افاده ایدر فاعرف *غوی* عربیدر که رشدك ضدیدر پس رشد دین ودنیا مصالحنه اهتدا وغوایت عدم اهتدادر (معنای بیت) بودرکه ملوك عربدن بری آوازهٔ حدیث مجنون

وليلايى ایشتدکده لیلایی قبائل عربدن آرادوب اله کتوردکده خطاب ایدوب دیدیکه سن اول زنمسن که سنك عشقك اوجندن مجنون پریشان عقل وخاطر و پراکندهٔ روزکار اولدی وسنك یوزکدن غی وضلاله دوشدی شویله که صحرانشین وبادیه پیما اولوب طریق اهتدادن چیقدی وسمت مخالفه منحرف اولوب اساس ادراکی یقدی (بوندن ظاهر اولورکه لیلی ذکر اولنان خلیفه نك ایالتده ساکنه وممالکنده متمکنه ایدی انکیچون قدومی اوزرینه اجبار وحضورنه احضار ایلدی (بونده اشارت واردرکه خلیفه نك لیلایی احضاری آنك یوزندن حق تعالینك بدیع صنعتنی مطالعه وعجیب امرنی ملاحظه و پرتو انوار جمالنی مشاهده ایدیکه تا که مجنونی ابتلاسنده معذور طوته نتکم محمدیه ده کلور * بوالدی مریم بکرکن بر شمه حسنکدن اثر * اول سببدن طپدیلر عیسایه چندین ماه سال * ولکن قوت بصیرتی ضعیف وکیفیت مشاهده سی خفیف اولمغله خطاب ایده عتابه آغاز ودر تقبیح وتشنیعی باز ایلدی وبو مقامك بعض اشاراتی بیت آتیده کلوران شاء الله تعالی

ازدکر خوبان تو افزون نیستی
کفت خامش چون تو مجنون نیستی

افزون اسمدر ارتوق معناسنه مقابل کاستدر که اکسك دیمکدر ودقایقده کلور که بیش که زائد معناسنه در افزوندن فرقی واردر مثلا آدمغله زائد اولان نسنه یه افزون دیرلر ابتدا زائد خلق اولانه افزون دیمزلر انتهی بوندن ظاهر اولورکه بوراده افزون بیش موضعنده ذکر اولنمشدر فافهم * وبو مقامده مجنون لفظنده ایهام واردر فاعرف بعدذا معلوم اولاکه بو قصه بیت سابقده مصراع ثانی یی تحقیق ایچوندر نتکم تصویر معناده ظاهر اولور (معنای بیت) بودرکه ای لیلی سن غیری خوبلر ومحبوبلردن حسن وجمالده ارتوق دکلسن وبلکه بر سیاه فام وضعیف اندام زنسن پس بو مرتبه شورش حاله سبب ندرکه مجنون بو قدر فضل وبلاغت ایله زمام اختیاری الدن ویردی وسرن بیابانه قویوب عقلاء خلقله بساط اختلاطی دوردی نتکم شعر مجنونده کلور * تالله یا ظبیات القاع قلن لنا * لیلای منکن ام لیلی من البشر * لیلی جواب ویردیکه ای خلیفه سکوت ایله وبو مقوله یابس وبی معنی سوز سویله چونکه سن

مجنون دکاسن زیرا اکرسن عقلاء مجانین دن اواوب بکا مجنون نظریله نظر ایدیدك آنك کرفتار اولدیغی عشقه سن دخی کرفتار اولوردك واول سودا ایله صحرایه دوشوب بیابانلرده قالوردك پس وار زجاجهٔ چشمکدن غباری سل اندن بکا نظر قیل والا مهر چشمله رؤیت جمال بر یرده مجتمع اولماز * چو کورمز یوسفك یوزن نه حاصل چشم اعمادن * بونده خلیفه عقل معاش اهلنه ومجنون عاشق حقیقی ولیلی معشوق حقیقی یه اشارتدر ومعشوق حقیقینك نوری هر ذره ده جلوه کر وجمیع اشیا آنك پرتو جمالنه مظهردر شویله که بر مظهر حقیرده مظهر عظیمك سیری مندرجدر اکرچکه قوت وفعل ایله تفاوتلری واردر * پس قچن اول امر حقیرده مندرج اولان نور الهی عاشقه بطریق المکاشفه متجلی اولسه اول حسن خفینك ظهورنده حیران اولور وشراب مشاهده نك نشوه سندن مستانه لك صورتن بولور عقل معاش اهلی ایسه کمال احتجاب وعماسندن بونده نه وار ونه سبدن اکا کوکل ویرسین وحیران اولورسین دیر اکر پردهٔ عقلی خرق ایدوب عشق یوزندن اکا دخی اول مظهرده مندرج اولان نور ذات ظاهر وسر صفات باهر اولایدی اول دخی عاشق اولوردی ومجنون شکلن بولوردی وبی وجه سرزنش ایلمز ودلنه کلنی سویلمزدی * منعم کنی زعشق وی ای مفتیٔ زمان * معذور دارمت که تو اوراندیدهٔ * پس بوندن ظاهر اولدیکه یالکز دیده کفایت ایتمز بلکه مطالعه قدرت دخی لازمدر * زیرا قدرت مطالعه اولمسه مجرد دیده فائده ایتمز بلکه عمی حکمنده اولور واعمایه جمیع اشیا احتجابده برابر اولدیغی کبی بصیره دخی انکشافده مساویدر * محقق راسمی بیند درین کل * که در خوب رویان چین وچکل * ومولانا جامی نظمنده کلور جهان مرآت حسن شاهد ماست * فشاهد وجهه فی کل ذرات *

هر که بیدارست اودر خوابتر
هست بیداریش ازخوابش بتر

بتر اصلنده بدتردر دال ایله تانك قرب مخرجلری اولمغله دالی تایه ادغام ایدوب بتر دیدیلر تشدید ایله وتشدیدسز دخی جائز واستعمالی شایعدر (معنای بیت) بودرکه هر کسه که اویانق یعنی احوال دنیادن خبردار وامور جهاندن آکاهدر اول کمسه زیاده اویقوده ونهایتده غافلدر

آنك اویانقلغی اویقوسندن بتردر زیرا اویقو دخی کرچه غفلتدن عد اولنور فاما اویقو حالنده صور احوال دنیا اوح دلدن سیلنور وبو ذهول ایله روح وبدن برمقدار مستریح اولور نتکم بالاده مرور ایلدی فاما یقظه حالی سبب اشتغال اعمال وباعث مزاولهٔ احوال اولمغله غفلت متضاعف ومتأکد اولور پس بو مقوله نك خوابی یقظه سندن افضلدر نتکم کلستانده کلور * ظالمی راخفته دیدم نیم روز * کفتم این فتنه ست خوابش برده به * وانکه خوابش بهتر از بیداریش * انچنان بدزندکانی مرده به * فاما احوال دنیادن بی شعور اولان اهل الله کوره منام ویقظه بردرکه ایکی صورتده دخی تجرد اهلیدر زیرا میت حکمنده در میتده ایسه تعلق یوقدر الحاصل بیدار اولمق حقه کوره مقبول وخلقه نسبتله مردوددر یعنی بیدار اولان کمسه کرکدرکه غفلتدن بیدار اوله ودیده سی جمال مقصودی رؤیت ایله روشنالق بوله یوخسه یالکز منامدن بیدار اولان کمسه غفلتدن خلاص اولماز وبلکه اسباب غفلته توغل وامور دنیایه تغلغل ایتمکه قربی بعده مبتدل وصفوتی کدورته متحول اولور بوندن فهم اولندیکه خواب ویقظه دن هر بری ایکیشر نوعدرکه بری مقبول وبری مذمومدر وسالك ناقصه یقظه منامدن افضلدر زیرا یقظه دن اتعاب بدن واعمال جسد واقبال دل ایله نقصاندن قورتلور وغفلتی مکاشفه یه متحول اولور محکیدرکه ایکی مرید منام ویقظه نك خیریتنده اختلاف ایدوب ماجرایی شیخه رفع ایتدکده شیخ دخی سزدن منام خیرلودر دینه موت ویقظه خیرلودر دینه حیات خیرلودر دیو جواب ویرر یعنی کرچه انسان خواب حالنده عصیاندن قورتلور * فاما نقصاندن خلاص اولماز پس کرکدرکه یقظه حالنده نقصاندن خلاصه سعی ایده (لمحرره) چونکه خواب اولدی آدمه نقصان * آج کوزك کثرت خوابدن اوصان *

چون بحق بیدار نبود جان ما
هست بیداری چودر بندان ما

حق اسماء ذاتیه ندر ثابت الوجود دیمکدر زیرا ذات حق زوال وتغیر قبول ایتمز *هست* وارمعناسنه در ابن سینا اشارات نام کتابنده ایراد ایدرکه است رابطه درکه لسان فارسیده حذفی جائزدکلدر بس بوندن فهم

اولنورکه زید هستده اصل کلام زید هاست اوله وهانك اصلی هاء اولور وار معناسنه ترکیب اولنجق همزه والف حذف اولنوب هست دینلور وهست واست هر بری بربرلرینك مقامنده استعمال اولنورلر بورادە هست است معناسنه درنتکم کلور * هست درین دائرهٔ لاجورد * مرتبهٔ مردبقدارمرد * دربندان * دربندك جمعیدر دربند ترکیده دروند دیدکلریدر یعنی اول یردرکه حرامیدن ودشمندن قورقو اوله ثغر معناسنه وحلبیده کلورکه دربند شول یریابندرکه زحمتلو چکاور وهرنسنه که آنکله قپو بغلنور انتهی بوراده مراد برازخ وقیوددر (معنای بیت) بودرکه چونکه بزم جانمز حقله بیدار اولمیه یعنی نوم غفلتدن اویانوب شهود حق وحضور مع الله بولمیه اویانقلق بزم دربندلریمزکبیدر یعنی دربندلرکبی بزه برازخ ومهالکدرکه منزل شهوده عبوره مانع وجانب حقه نظره حائل وحجاب در وابناء سبیل دربندلرده من کل الوجوه زحمت ومشقت چکدکلری کبی بزدخی یقظه حالنده ثقلت وکثافت بولورز پس غافلك منامی یقظه سندن خیرلودر زیرا اهل حجاب اولدیغی جهتدن یقظه ده حالی صحو بتدن خالی دکلدر نتکم کاشفك منام ویقظه سی بردر زیرا منامده مکاشفه ایتدیکی نسنه یی یقظه ده دخی مکاشفه ایدر نتکم بعض کبار بیورمشلردرکه قبل الصلوة اولان حالم اداء صلوة حالنده اولان حالم کبیدر یعنی شهودم مستمر وحضورم دائمدر شویله که تحصیل حضور واستجلاب شهود ایچون صلوته دخوله حاجت یوقدرمکر زیاده ترقی ایچون اوله نتکم (ارحنی یا بلال) اکادالدر پس نفس صلوته احتیاج وادرر زیرا تجلیات شهودیه تجلیات وجودیه نك تابعیدر انکیچون اهل الله استغراقده دائم ایکن ینه اوامر حقه امتثالده مسارعت ایدرلر بی توانی وتهاون کوسترمزلر زیرا بیلورلرکه تجلیٔ مخصوصه آیینه در بونده اشارت واردرکه غافلك یقظهٔ ظاهره سی نفس ایله بیدارلقدرکه معتبر دکلدر زیرا جان خوابده اولیجق نفسك روح حیوانی یوزندن بیدارلغی فائده ایتمز فاما حقله بیدارلق مفیددر یعنی پردهٔ حس وخیال ووهمی خرق ایدن کسه جمال حقه مستشرف وانوار کماله مطلع اولمغله منام ظاهر اکا حجاب اولمز زیرا جان کوزی آچیقدر الحاصل دیدهٔ جان بیدار اولسه دیدهٔ حسك خوابی حقه پرده اولمز زیرا انوار روح جسده

ساری اولمشدر غافلك ظلمات نفس وجدی ایسه روحانیته دربند وسد اولمغله یقظه سی دخی منام حکمنی بولمشدر پس مکاشف اولان کسنه اویور واویانقدر محجوب ایسه او یانق اویوردر فاعرف وبومقامده ایراد اولنان ابیات غافلك حالنی حکایه درو الاحضرة مولوی قدس سره کبار مکاشفیندندر زیرا مراتب اربعهٔ تکمیل ایتمشدر (لمحرره) نرکس شهلاکی آچ باقی دکلدر نو بهار * سن کوزك آچوب یومنجه ییل چکر ایل ونهار

جان همه روز لکدکوب خیال
وز زیان وسود وز خوف زوال

* لکدکوب * وصف ترکیبیدر لکد دپمه معناسنه در وکوب اسم فاعلدر اصلی کوبنده درکوبیدندن مشتقدر کوبیدن دوکمکدر ضرب ودق معناسنه لکدکوب والکدزن برمعنایه درکه دپکن ودپمه اوریجی دیمکدر بوصورتده لکدکوبك خیاله اضافتی صفتك موصوفنه اضافتی قبیلندندر اصلی خیال لکدکوبدر وجائزدرکه لکدکوبٔ خیال دیمك اوله بوصورتده اضافت لامیه اوله * خیال * قوت متخیله درکه حس مشترکك ادراك ایتدیکی محسوساتی حفظ ایدر قوای روحانیه دن معدوددر زیرا مشاعر ظاهردن خارجدر (معنای بیت) بودرکه روح انسانی بتون کون خیال لکدکوبك دپمه سی اوجندن وتحریکی یوزندن ملاحظهٔ ضرر وفائده وخوف زوال ملك ونعمت وامثالندن یعنی بو اسباب حسبیله انده صفا قالمز نتکم بیت آتیده کلور بعدذا خیالك لکدکوب اولسی دائما خاطری تحریك وامور متخیله یی احضار وافکار ماسوایی درکار ایتمکله روحه زحمت وثقلت ویرمسیدرکه حیوان لکدکوبك دپمه سندن مضروب اولان نسنه متأثر اولدیغی کبی روح دخی خیال یوزندن منفعل اولورشویله که اثری انده ظهور بولور زیرا روح انسانی کرچه فی الحقیقه جمیع نقوش تعلقاتدن ساده وغواشیٔ افکار ماسوادن مجرددر ولکن جسده تعلقی حسبیله ذکر اولنان قوت متخیله خصوصا وسائر قوای بدنیه عموما مقتضالری اولان امور جزئیه یه التفات واشتغال ایله آنی دخی پراضطراب ایدرلر نتکم رصالح کیمسه بر فاسقك جوارنده ویاخود آنکله رفیق سفر اولسه آنك یوزندن مضطرب وبی حضور اولمدن خالی دکلدر (لمحرره) اولسه یارکرچك سکایار * آنی اغیار یلوب

قلبك اوبار * زاغ وطوطی حكایه‌سی كبیدر * هم دم اولق جهانده
یار اغیار * بونده اشارت واردركه ملاحظهٔ زیان وسو دورجاء
ثبات وخوف زوال وبونلرك امثالی امور اضافیه‌نك جمله‌سی صفة نقصان
ونشانهٔ تعلقدر زیرا مبدأ لطف وقهره واصل اولنلر جمیع نسبه
واضافاتدن خلاص اولورلر وجملهٔ برازخ وقیوددن نجات بولورلر نتكم
قرآنده كلور (لكیلا تأسوا علی مافاتكم ولاتفرحوا بما آتاكم) یعنی برنسنه‌نك
وجودنه سونمك وعدمنه یرنمك بوقدر زیرا هرموجودك وجودی شرف
زوالده‌در ومعدومی دخی تدارك ممكن دكلدر پس وجود وعدمه تعلق
وتأسف حكم فنایه منافی وتجرد تامه مخالفدر وبوندن اخذ اولنور كه
ذكر اولنان امور واسبابك مداری یقظه‌دركه بحسب الغالب شانی نهارده
اولمقدر پس نهارك حكمی حركت ولیلك حكمی سكوندر زیرا نهار صفاته
ولیل ذاته مظهردر بوسببدندركه انواع ابتلا عالم صفاتك اثری واصناف
حركات ومشاغل نهارك حكمیدر انكیچون بقایه مردود اولنلر زحمت چكرلر
وفناده قالنلر ذوق وصفا سوررلر (لمحرره) پرتوذات چشمك حقله *پرضیا ایله
هر كیجه حق * كنوزین ایچ می صفاتندن * كرچه قائمز شرابه مستغرق

* نی صفامی ماندش نی لطف وفر *
* نی بسوی آسمان راه سفر *

فر اصلنده تشدیدله‌در قوت ورونق معناسنه *سفر* فتحتین ایله اقامتك
ضدیدر وجه تسمیه بودركه سفر مسافرك اخلاقنی سفر وكشف ایدر
انكیچون كیمسه ایله بیع وشرا ویاخود رفاقت ایدوب اخلاقی تجربه
اولنمدقجه حسن حالنه اولان شهادتنی قبول ایتممشلردر زیرا صوم
وصلوة وسائر عبادته مشتغل نیچه كیمسه‌لر واردركه معاملاتده
دیانتلری یوق وكندی نفسلرنده بدخویلری حددن آرتقدر
(معنای بیت) بودركه اول جانك نه صفاسی ونه لطافت ورونقی
ونه خود جانب آسمانه سفر ایتمك یولی قالور بلكه ذكر اولنان امور حسیله
صفوتی كدورته ولطافتی كثافته وقوتی ضعفه ورونق وطراوتی ظلمت
وذبوله مبدل وجانب ملكوته سفری عالم ملكده اقامته محول اولور
(قل انظروا ماذا فی السموات والارض) مضمونی اوزره نظردن محروم
ومشاهده‌دن معزول اولور وبدل‌ه یار وهمجوار اولان بدلر كبی تنزل

بولور الحاصل روح مطلقك بدن مقیده تعلق كندینه پابند وسبب تنزلدر
پس آنك سوء حالی سوء جوار حسبیله‌در زیرا مجاورنده جمیع قواسی
امور طبیعیه‌یه استحاله ایدر مكر كیم سیر وسلوك وجانب غیبه سفر
وحركته موفق اولوب مرض وآفتدن خلاص ایله پابنددن قورتله
نتكم اثرده كلور (سافروا تصحوا) وبونده اشارت واردركه انسان
فطرت اصلیه‌یی محافظه واستعداد ذاتیی مراعات ایلمك لازمدر
واكر اضاعت ایتمش ایسه ینه مجاهده ایدوب قبل فوت الوقت تدارك
اوزرینه اوله ونفس وطبیعتك مقتضیاتنه رخصت ویرمیه بلكه انلرك
مقرندن مقام روحه حركت ایده واوradan عالم سره وسر الاسراره‌دك
طور میوب كیده نتكم قرآنده كلور (یا اهل یثرب لامقام لكم)

* خفته آن باشد كه اوازهر خیال *
* دار داومید كند بااو مقال *

خیال بوراده امر مخیل معناسنه‌در نتكم كلور (انما الكون خیال وهو حق
فی الحقیقه) یعنی ماسوی اللهك جمله‌سی امور مخیله‌در زیرا اكر ارواح واكر
اجسامدر بالجمله عالم اكواندندر وعالم كونك عالم الهه نسبتی سایه‌نك
نور شمسه نسبتی كبیدركه وجودی عارض واضافیدر ولكن فی الجمله وجودی
واردر انكیچون خارجده موجود اولان سایه‌دن وجود سلب اولنماز
* اومید * واوله وواوسز بر معنایه‌ددكه رجادر *مقال* سوز سویلمكدر
وعند البعض كلامدر (معنای بیت) بودركه نائم اودركه خوابده كوردیكی
هر خیال وقرانیندن امید طوتوب انكله محادثه ایلیه واكا تعلق كوستروب
اندن قضاء وطر ایتمك صددنده اوله نتكم بیت آتی بو معنایه دلیلدر پس
بو صورتده خفته ایله مراد نائم صوری اولور وبویله دیمك دخی جائزدركه
نائم اول كیمسه اولوركه یقظه‌ده كوردیكی هر خیاله تعلق ایده وماسوادن امید
منفعت ایلیه دائما نفسی آنكله محادثه ومكالمه‌ده اوله وفكری خاطرندن
چیقمیه پس بو صورتده خفته ایله مراد نائم حكمی اولور وبو ایكی نائم دخی
غفلتلرینه بناء مذموملردر نائم ممدوح اودركه احوال دنیادن بی خبر
وماسوادن ناآگاه اولوب نوم صوریده روحی انوار عالیه‌یه متصل
ویقظه‌ده شؤن حق مطالعه‌ده مستغرق اولوب خیالات كونیه‌یی
مظاهر اسمائیه ومظاهر اسماده ظاهر اولان پرتو احدیتی بصیرتله كوره

تنكم بالاده آن خيالاتى كه الخ بيتنده مفصلا مرور ايلدى پس عارفه كوره
جميع خيالات حقدر وعارف جمله اشيا ايله مكالمه قادردر زيرا نمونهٔ
عالمدركه اجمالا وتفصيلا جميع اجزاسنده حيات ساريدر پس لوح
خاطرى نقوش ملاحظاتدن پاك ايدن يقظه ومنامده خيالاتدن قورتلور
وهر نظرو نظر كاهده مشاهدهٔ حقله انس عظيم بولور وبعض كمل
بيورمشلردركه بركيمسه نك لسانى صامت وقلبى غير صامت اولسه
خفيف اولور وبركيمسه نك قلبى صامت ولسانى غير صامت
اولسه اول كيمسه نك لسانى حكمت ايله ناطق اولور وبركيمسه نك لسان وقلبى
معا صامت اولسه تجلىٔ حق بولوب سرى مرتبه سى فعله كلور وبركيمسه نك
لسان وقلبى معا غير صامت اولسه مسخرهٔ شيطان اولور پس سالكه
كركدركه اغيارله محادثه دن يارله مناجاته انتقال وترقى ايده تاكه
(وماينطق عن الهوى) موجبنجه جميع نطقى معرفة الله اوله اللهم يسر لنا

دبورا چون حور بيند او بخواب
پس زشهوت ريزد او با ديو آب

• حور • ضمله احورك وحوراءنك جمعيدر حوراء كوزنك بياضى زياده •
بياض وسياهى غايت سياه اولان عورته ديرلر مقصود زنان جنتدركه
حورعيندر * خواب * بوراده رؤيا معناسنه دركه دوش ديرلر واويقو
معناسنه اولسه دخى وجهدر زيرا رؤيت خواب منامده در
يقظه ده دكل * شهوت * نفسك برنسنه يه ميلانه ديرلر بوراده
مراد شهوت وقاعدر * آب * ايله مراد نطفه در يعنى اول ماء صافيدركه
بين الصلب والترائب خارج اولور قليل اولسون كثير اولسون (معناى
بيت) بودركه نائم غافلك قوت خياليه سى غالب اولديغندن شيطان
عليه ما يستحق بوقدر زشت روى وقبيح منظر ايكن رؤياده حورعين
كبى كوزل صورتده وزيبا صفتده كورر پس شهوت جماعيه نك غلبه سندن
انكله جمع اولوب رحمه نطفه دوكر واحتلام اولور مع هذا كورديكى
خيال محضدركه حقيقتى يوقدر بلكه شيطانك مجرد تسويل وتزيينيدر
تنكم فرق ضالهٔ متصوفه دن حوريه ديدكلرى طائفه اثناء حالاتده
حورعينى وطئ ايتمك ادعا ايدرلر بناء على هذا افاقت بولدقلرنده اغتسال
ايلرلر خذلهم الله تعالى بونده اشارات كثيره واردر اولكيسى بودركه

عين المعانى وتفسير شيخ وغيريلرده مصرحدركه يأجوج ومأجوج
ابو البشر آدم عليه السلامك احتلامندن خلق اولنمشدر زيرا بركون
آدم محتلم اولوب نطفه سى ترابله ممتزج اولدى واندن حق تعالى بزن
خلق ايدوب يأجوج ومأجوج آنك نسلندن كلدى پس يأجوج
ومأجوجك يالكز بابا طرفندن بزه اتصاللرى واردر بوندن فهم اولنديكه
احتلام ابتدا آدمدن صادر اولدى ولكن انوار المشارقده كلوركه
بو روايت جدا منكردر واصلى يوقدر وكذلك تفسير سمرقنديده كلوركه
بو روايت مخالفدر واول حديثدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورمشدر (ما احتلم نبى قط) انتهى اصلى يوقدركه احتلام ملعبهٔ
شيطاندندر انبياء عليهم السلام ايسه تسلط شيطاندن معصوملردر
زيرا باطنلرى كدوراتدن مصفى وخيالاتدن مبرادر فاما بوفقيرك فهم
ايتديكى بودركه آدمك احتلامى لاجل الحكمه اوليجق انكارينه وجه
يوقدر زيرا جائزدركه سائرلرك احتلامى كبى غلبهٔ شهوت وقاعيه واستيلاء
قوت خياليه دن ناشى اوليه بلكه ذكر اولنان ايكى قبيله مابهٔ خلقت
اولمقدن اوتورى اوله وا حتلامك اسباب كثيره سى واردر كيمى ممدوح
وكيمى مذمومدر پس اسباب ممدوحه يه كوره كمل بشردن صادر اولمق
نقصان دكلدر تنكم امام شعرانى كبريت احمر نام كتابنده فتوحات مكيه دن
نقل ايلمشدر بزم زمانمزده صحبت ايتديكمز بعض كمل اوليادن احتلام
واقع اولديغى يقينا معلوم اولدى ولسانندن دخى ذكر اولنان قصهٔ
اشتدك پس علمانك آنى انكارى يالاجل المصلحه ويا مضايقهٔ ادراكدندر
تمام كلام روح البيان نام تفسيرمزده در تفسير سمرقنديدن منقول اولان
حديث شهوت مذمومه دن ناشى اولان احتلامه محمولدر (ايكنجيسى
بودركه احتلام مذموم عقوبت مقوله سندندركه عوام ناس واهل
بدايته عارض اولور غلبهٔ تخيل ويا ترك ادب سببيله پس بركمسه يقظه
حالنده قوت خياليه سنى ضبط وتحفظ ايلسه واسباب احتلام اولان
معاصى وترك آدابدن حذر اوزرينه اولسه احتلامدن خلاص اولور
الحاصل احتلامى انتاج ايدر مبادى ومقدمات كثيره واردر پس مريد
محتلم اولسه شيخ آنى نوجهله ديلرسه تأديب ايلر (اوچنجيسى بودركه
منامده واقع اولان مجامعه احتلام قبيلندن ايسه شيطانى والا رحمانيدر

زيرا اذواق معنويه يه اشارتدر انكيچون فخر عالم صلى الله عليه وسلمه نساء تحبيب اولندى زيرا آنده ذوق قربت ووصلته اشارت واردر طيبده زرق انس ومحاضن وصلوتده ذوق مكاشفه ومشاهديه اشارت اولديغى كبى (دردنجيسى بودركه حق تعالى جان قومنى ايكى عنصردن خلق ايلديكه برى آتش وبرى هوادر وآدمى دخى ايكى عنصردن خلق ايلديكه برى آب وبرى خاكدر اكرچه انده آتش وهوى دخى تركيب اولنمشدر ولكن غالب اولان اولكيلردر چون آب وخاك برى برى ايله مختلط اوله اكا طين ديرلر وچون هوى وآتش ممتزج اوله اكا مارج ديرلر وبشرك تناسلى رحمه القاء آب ايله اولديغى كبى جنده دخى تناسل القاء هوى ايله در يعنى رحم انثى يه هوا القا ايتدكده علوق واقع اولوب اندن جنى تولد ايدر وبوندن ظاهر اولور كه انس وجن ارا سنده كرچه مناكحهٔ خياليه اولور ولكن مناكحهٔ حقيقيه اولماز زيرا انسه كوره علوق مائله حاصل اولور هوا ايله دكل وجنه كوره هوا ايله حاصل اولور مائله دكل مع هذا بو مناكحه وتوالدك صحتنه علمادن جم غفير ذاهب اولمشلردر آكام مرجان صاحبى وغيريلر كبى حتى جنى بكا مجامعه ايدر دين انسيه يه ايجاب غسل ايتمشلردر وبلقيس بين الانس والجن تولد ايتمش ديمشلردر مكر مزاج مخصوص اوزرينه مناكحه وعلوقه مدار اولور وجه اوزرينه تمثل بولنه والعلم عند الله العليم وبو مقامده باقى كلام روح البيان نام تفسيرمزده سورهٔ رحمانده وغيرى مظاننده در (بشنجيسى بودركه انسان جن وشيطانى يا منام ويا يقظه ده كورمك ممكندر زيرا جن وشيطان اجسام لطيفه اولمق حسبيله اشكال مختلفه ايله تشكل وانواع صور ايله تمثل ايدرلر شويله كه مستثنى عورت صورتنه كيروب احتلامه باعث اولورلر وبر دفعه بو فقيره شيطان تمثل ايدوب غايتده زشت كورلمشدر وبر دفعه دخى كلامى استماع اولنوب شخصى كورلمشدر وكلامى معرفته دائر اولمغله واردات حقيه نام كتابمزده مفصلا بيان اولنمشدر محكيدركه زهاد اهل بصره وكبار تابعيندن محمد بن واسع رحمه الله تعالى هر كون بو دعانى اوقورلردى (اللهم انك سلطت علينا عدوا بصيرا بعيوبنا مطلعا على عوراتنا يرانا هو وقبيله من حيث لا نراهم اللهم فآيسه منا كما آيسته من رحمتك) واتحاف الاخصاده مسطوردركه بر كون مذكور

محمد بن واسعه ابليس لعنه الله بر پير فانى صورتنده تمثل ايدوب سكا عهد ويريرمكه بو دعانى كمسيه تعليم ايتميه سن ديدى واول دخى بن دخى الله تعالى ايله عهد ايدرمكه حياتده اولدقجه بو دعايى خلقدن كتم ايتميم ديو جواب ويردى وشيطانى انبيا واوليادن نيجه لر كوردكلرى وآنكله مكالمه قلدقلرى محلنده مبيندر وامام شافعينك بن جنى كوردم دين كمسه نك شهادتنى ردايدرز ديديكى (انه يراكم هو وقبيله من حيث لا ترونهم) آيتنك ظاهرينه كوره در ولكن بوندن انس جنى اصلا كورمك لازم كلز (التنجيسى بودركه قوت خياليه نك غلبه سيله غير واقع اولان نسنه واقع صورتنده ظاهر اولور مسحور اولان كمسيه اولان تخيل كبى بو سببدندركه بعض منامات خارجه مطابق كلز زيرا كورديكى نسنه خيالك حكميدر بو خسه نفس الامر دكلدر اكر نفس الامر اولسه وجود خارجيسى دخى اولوردى پس او مقوله خيال كذب نوعندن اولور وكذبك ضدى صدقدر فاعرف وبو فقير فقراء علمادن بر پير كوردمكه دائما رؤياسنده معاشه متعلق نسنه كورر وآنكله اكلنور دى تا كه اول خيال ايچنده دنيادن كتدى (يدنجيسى بودركه قوت خياليه ده مركوز اولان شهوات كرچه دائما بسياردر فاما توقان اهلنه كوره شهوت جماعيه غالبدر انكيچون جوان اولانلرده احتلام چوق واقع اولور (سكزنجيسى بودركه قوت خياليه سى غالب اولان كمسنه نك كوزينه قبيح اولان حسن صورتنده كورينوب وصفت قبح مستور اولور نتكم اهل دنيايه كوره عامهٔ امور دنيا بويله دركه مقابح محاسن صورتنده بارز اولور فاما بصيرت اهلى حقيقتنه نظر ايدوب مغرور اولماز وبعض زنانه عاشق اولوب صكره قبحى ظاهر اولدقده نادم اولور بطريق النظم ديمشدر « وما غرنى الاحضاب بكفها وكحل بعينيها واثوابها الصفر » (طقوزنجيسى بودركه شهوت خياليه زائل اولدقجه شهوت حقيقيه ظهور ايلمز زيرا بالاده دخى بيان اولنديغى اوزره كمل بشرك شهواتى شهوات حقيقيه مقوله سيدر انكيچون ترتيب ايدوب ديمشلردر (نور المحبة ثم نار العشق ثم حرارة الشهوة (اونجيسى بودركه رؤياده بر نسنه يى كورمك ناظرده صفت نظر ومتعلق نظرك بقا سندندر پس اوصاف وجود فنا بولسه ولوح خاطردن نقوش غير سيلنوب تعلقاته زوال كلسه بر نسنه كورنمز اولور بو سببدندركه كمل بشرده

رؤیا آز واقع اولور زیرا وجودلرنده فکر و تخیل قالمامشدر مگر کوردکلری
لاجل المصلحه اولا که حقانیدر (لمحرره) غالب اولسه درونك ایقینی حاصل
اولور نظر حقانی . عرق نور اولوب آقار قانی . بویله صافی روان و تن و قانی

❊ چونکه تخم نسل را در شوره ریخت ❊

❊ او بخویش آمد خیال ازوی گریخت ❊

. تخم . هر نسنه نك اصلنه و ماده سنه دیرلر حیواناتده و میوه و غیری نسنه ده استعمال اولنور . نسل ولد و ذریتدر نتکم قرآنده کلور (ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهين) نسل دینلدی زیرا نسل و نسول انفصال معناسنه در ولد ایسه والدندن ناسل و منفصل و آنك صلبندن خارجدر . شوره * چورق قدر که منبت دکلدر چورق یره شوره بوم دیرلر (معنای بیت) بودر که چونکه تخم ذریت اولان نطفه یی چورق یره دوکدی و صاچدیکه اندن نسنه حاصل اولماز اول کیمسه کندینه کلدی و بیدار اولدی و کوردیکی خیال اندن قاجدی و نابدید اولوب اصلی چقمدی بونده محل حرث اولان صورت خیالیه یی چورق یره تشبیه ایلدی زیرا چورق بر نسنه بتورمدیکی کبی صورت خیالیه دخی ولد کتورمز و اکا منصب اولان منی ضایع اولور و لطائف امام علی دندر که بر کیمسه اکا کلوب بطریق الشکایه یا علی فلان کیمسه بنم والده مله رؤیاسنده احتلام ادعا ایدر سن اکا اقامت حد ایله دیدی امام علی دخی بیوردیکه وار اول کیمسه یی کنشده اقامت ایله و زمینه منعکس اولان ظلنی ضرب ایله دیدی زیرا ظلی خیال اولدیغی کبی کوردیکی دخی خیالدر والا خیال ایچون حد محقق اولماز زیرا حکمته مخالفدر و بوندن فهم اولندیکه نطفهٔ انسان بیضه کبی تخمی مشتملدر که عجب الذنب دیدکلری عظم مصمتدر و سایر وجود اندن تکون ایدر و ابدی چوریمز و نشأهٔ ثانیه ده اعاده آنك اوزرینه مبنی اولور و تصریح واردر که خیالاتك حقیقتی یوقدر و الا یقظه کلدکده منامده مرئی و محسوس اولان صورت کار پایدار اولمق کرك ایدی و یقظه نك حالی دخی فی الحقیقه بویله در انکیچون بر نسنه نك دوام و بقاسی یوق و اللهو و اللعب مقوله سیدر نتکم بالاده افاده اولندی و اشارت واردر که انسان حاجتنی قبول اوله جق یره عرض ایتمك کرکدر تا که تخم و شوره زار حکایه سی کبی اولمیه نتکم شاعر شکایت ایدوب دیر . ع . لقد انزلت حاجاتی بواد غیر ذی زرع .

ورمز واردر که حقیقت دیدکلری خیالك غیریدر فاما نیچه یرده خیالده قالنلر واردر که حجاب غفلت ایله محتجب اولدقلرندن ناشی حقیقت اعتقاد نه ایدوکن ادراك ایتمزلر و بلکه خیالاتی حقیقت اعتقاد ایدرلر چونکه موتله بیدار اوله لر (و بطل ما کانوا یعملون) وضل عنهم ما کانوا یفترون) حسبنجه خیال انلردن زائل اولوب بر نسنه یه واصل اولمدقلری ظاهر اولور نتکم ابو علی سینا موت حالنده دیر * یموت ولیس له حاصل * سوی علمه انه ما علم *) و تلویح واردر که انسان تخم نفس و همتی کشت زار مستعده و فیض و عنایتی رحم قابله نثار و صب ایتمك کرکدر تا که ثمره و نتیجه حاصل اوله والا نا قابله پرتو انداز تربیه اولمق حکایهٔ سابقه کبیدر که ضایع و مضمحل اولوب اثری ناپیدا اولور

❊ ضعف سر بنداز آن و تن پلید ❊

❊ آه ازان نقش پدید و ناپدید ❊

. ضعف . خلاف قوتدر نفسده و بدنده و حالده اولور * پلید * بای عجمیله مردار معناسنه در . آه . شکایت و توجعه دلالت ایدر لفظدر اصلنده اوهدر هانك فتحی و واوك سکونی و هانك کسریله * نقش * بر نسنه یی ایکی اون و یا زیاده ایله تلوین ایتمکه دیرلر بوراده مراد صورت خیالیه در و جماع معناسنه دخی کلور پس زیاده موقعنده اولمش اولور * پدید * ظاهر و آشکاره یعنی بللو و بلنور و کورینور عجم بای عجمیله و رومیلر عربیله اوقورلر ظاهر اولان بودر که بای عربی فصیحدر زیرا اصلنده بدیدن لفظندن ماضیدر پس با افعال اولنه داخل اولان بادر که عربیدر * ناپدید بللو سز و بلورمز و کورنمز زیرا نون نافیه و الف زائده در که نونه الحاق اولنور نادان و نامرد و امثالی دخی بویله در ناپدید و ناپیدا بر معنایه مستعملدر (معنای بیت) بودر که رؤیاسنده خیال دیوله مجامعه ایدوب احتلام اولان کیمسه بیدار اولدقده اول احتلامدن باشنده و دماغنده ضعف کورر زیرا یقظه ده بیله منی نك انصبابی ایله قوت دماغ کیدر انکیچون اکثارندن تحذیر اولنمشدر و جسدنی دخی مردار بولور زیرا احتلام ایله اوزرینه غسل لازم کلور آه اول صورت خیالیه دنکه تصور و تمثل حسبیله موجود و حقیقت جهتندن غیر موجوددر و بو مقوله یه نیست هست نما دیرلر یعنی عدم مقوله سیدر که کندن وجود

صفتیله کوسترر سراب کبی بونده اشارات واردر بری عقل که انسانك باشیدر اولور و قوت دماغه سببدر وشهوت که صفت طبیعتدر ضعف دماغه باعثدر بو جهتدندر که عاقل اولان اهل سکینت ووقار وشهوتی اولان اهل طیش وخفت اولورکه اکا سبکسار دیرلر و بری دخی شهوت فی نفس الامر نجاست معنویه اولمغله اثری جسده ساری اولوب جسد دخی نجاست صوریه ایله متنجس اولور پس نجاست صوریه آب ایله تطهیر اولندیغی کبی نجاست معنویهٔ شهویه دخی عفت وپرهیز ایله تنقیه اولنور ودیمشلردرکه صفوت وشهوت بر یرده جمع اولنماز پس طالب صفوت دل اولانه لازمدرکه ازالهٔ شهوت ایلیه و بری دخی بودرکه حلال الاصل اولان نسنه نك نجاستی ایله حرام الاصل اولانك نجاستنك فرقی واردر پس بر مؤمن جماع حلالدن جنب اولسه احتلام اولمغله زنادن جنب اولان کبی دکلدر یعنی حلالدن جنب اولان کیمسه صورتده ناپاك وحقیقتده پاکدر وحرامدن جنب اولان کیمسه ایسه ایکی صورتده دخی ناپاکدر و بو مقامك تفصیلی جنتده مذاکره اولنور دنیاده دکل مکر اهلی ایله اوله وبری دخی بودرکه اهل بقانك قوت جماعیه سنه ضعف وفنا کلمز اهل فنا کبی دکلدر زیرا عروقه دم یرینه نور جاری اولور نور ایسه دمدن اقوی در بو معنادندرکه اهل الله اکثار جماع ایدرلر وکبار اولیا بیورمشلردرکه هر نسنه انسانك کدورتنه سببدر مکر جماع حلال که اول تصفیهٔ درونه باعثدر پس شول نسنه که صفوت درونه دائردر وآنك نتیجه سی قوتدر ضعف دکل زیرا بر کیمسه نك قلبی قوی اولسه اثری جسده دخی ساری اولور وبری دخی بودرکه منامك حالی خیال اولدیغی کبی یقظه نك دخی خیالدر یعنی جمیع اشیا خیالات وامور موهومه در نتکم مرارا تحقیق اولنمشدر پس مقتضای توحید حقیقی موهومی اعتباردن اسقاط ومحققی اثبات ایتمکدرتا که شرك واثنینیت زائل اولوب سر وحدت ظاهر اوله وبری دخی بودرکه انسان غم چکدیکنه کوره یاری موجود غمن چکمك کرکدر نتکم دیرلر * ع * دل اکر بار کشد بارنکاری باری . پس اول موهوم نسنه که انسانی اغفال وطریق توحیددن اخراج ایلراندن خلاص ایچون حقه شکایت والتجا لازم وهر وجهله اظهار

تندم کرکدر (لمحرره) نه روادر اولامن بی پروا * کوره سن کندیکه هجرانی روا * کوه غمده اولان کشی فرهاد * آه راه ایشیدر سو یلرواه

مرغ بر بالا پران وسایه اش

می دود بر خاك پران مرغ وش

* پران * صفت مشبهه در اوچغان دیمکدر و بو صیغه ایله مبالغه ایله اسم فاعل مراد اولنسه دخی جائزدر کما فی مفتاح اللغة وصفة مشبهه مضارعدن مشتقدر کاه اولور که مضارعك دالنی الفه ابدال ایدوب کویده کویا دیرلر وکاه الفه بر نون ضم ایدوب کریده کریان و پرده پران دیرلر پرانك تشدیدی ضرورت ایچوندر (معنای بیت) بودرکه مرغ یوقاروده هوا اوزرنده اوچیجی یعنی اوچوب کیدر وانك سایه سی خاك اوزرنده بر مرغ کبی اوادخی اوچیجی اولدیغی حالده زیرا ظل ذوالظل دن منفك اولماز وکیفیت حرکاتنده اکا تابع اولور بوندن فهم اولنورکه روح انسانی علو یدر هواده پروازایدن قوش کبی وجسد انسانی سفلیدر یر یوزنده قوش کولکه سی کبی وجسد هر چند سفلی ایسه ده روح علو یدن مفارقت ایتمز واکا اولان اتصالی منفصل اولماز مکر روح اندن مفارقت ایده زیرا متبوع تابع مستبعدر ولکن تابع متبوع مستتبع دکلدر مکر من حیث التابع اوله وسایه هر نقدر موهوم و بی اعتبار ایسه ده ینه ذوالظله نسبت ایله وجود وشرفی واردر بو شرفك اثریدرکه اجساد کمل بعد مفارقت الارواح انحلال وانفساخ ایتمز و بوندن اخذ اولنورکه اوچمق روحك صفتیدرکه سریعدر انکیچون مدت قلیله ده مسافهٔ کثیره قطع ایدر ویلك جسدك حالیدرکه بطیئدر انکیچون زمان کثیرده طریق قصیر آلور زیرا روح لطیف وجسد کثیفدر لطیفه ایسه حائل یوقدر وجسد اکرچه روحدن مفارقت ایتمك حسبیله سیرده برابر کورینور فاما هیچ علوی و سفلی برابر ولطیف وکثیف بر میدر وظل ذوالظل اولان قمر جسد ونور شمس روح مساوی میدر مکر ظاهرا و باطنا پایهٔ وحدته قدم باصنلرك حالی اوله نتکم لیلهٔ معراجده جسد نبوی علیه السلام روحله برابر سیر ایتدی و بلکه انکله متحد اولدی مقام ترکیبده غایتنده دکه ذروه عرش یرینه ر واورادن سیر بسیط واقع اولدی نتکم محمدیه اوزرینه شرحمزده مشروحدر بعد ذا مولانك

بو مقامده اولان ابیاتله مرادی خیالی تمثیل وموهومی تصویردر فاعرف

﴿ ابلهی صیاد آن سایه شود ﴾
﴿ می دود چند انکه بی مایه شود ﴾

ابله اکا دیرلر که سلامت صدر اهلی اوله یعنی سینه سنده کیمسه نك حقنده غل وحقد اولمیه و بو مقوله یه ترکیده اوغوز دیرلر تاج المصادر وصحاح بعض کتب لغویه ده بو معنی اوزرینه اقتصار اولنمشدر ولکن قاموسده بی تمییز اولان احمق ایله دخی تفسیر اولنمشدر یعنی ابلهك بر معناسی دخی اودر که قلیل العقل اوله نتکم بو مقامه مناسب اولان بو معنادر زیرا اوغوز معناسنه اولان ابلهك بلاهتی امور دنیایه کوره در یعنی اوغوز اودر که امور دنیایه قلت اهتمامی واردر اگرچه که امور آخرتده زیرك وعاقلدر نتکم حدیثده کلور (اکثر اهل الجنة البله والعقلاء فی العلیین) ولکن آخر حدیث دلالت ایدر که ابله خشب جنتدر که عابد فرسوده دلدر وعاقل اهل علیین در که عاشق کرم دلدر وعشقك مقتضاسی ترك ماسوادر عقلاء دکلدر انکیچون عاشق اولان عابدك فوقنده جا ایلدی پس حدیث مذکورده عقلا ایله مراد عقلاء حقیقیدر که عقلاء مجاذیدر وابله ایله مراد احمق وبی تمییز حکمنده اولان اهل عقل جزئیدر نتکم عقلا ایله مقابله اکا شاهدر *صیاد* اوجیدر که مملوك اولمیان حیوانات ممتنعه یی تناول ایلیه *بی مایه* هر نسنه نك اصلنه دیرلر بوراده مراد قوت وطاقتدر که مایهٔ بدندر زیرا بی قوت اولان بدن میت کبیدر وقوتك مظهری باطنده دل ظاهرده بازوی دست راستدر (معنای بیت) بودر که بر احمق بی تمییز اول هواده اوچان قوشك یریوزینه منعکس اولان کولکه سنی مرغ حقیقی اولمق ظنیله صید ایتمك صددنده اولور بناء علی ذلك اولقدر آردنجه یلر که بی تاب وناتوان قالور واول کولکه یی صید ایده مز زیرا هم سریع المرور وهم ظل موهومدر بونده وجودات اشیانك جمله سی امور موهومه اولمغه اشارت واردر واولکه عقل قاصری ایله اکا وجود حقیقی اثبات ایلیوب طلبکار اولور ابله واحمقدر پس عاقل حقیقی اودر که آنی ظل موهوم بیلور واندن کذر ایدوب ذو الظله نظر ایلر که اول ظل موهومك وجودی محققیدر و بونده رمز واردر که هر موجودك ظلی اولمق مقتضای حکمتدر زیرا موجود حقیقی

سربله ظاهر اولمشدر الله تعالی ایسه اسماء وصفاتیله تجلی ایلیوب وجود مجازی ظلنی احداث ایلمشدر اگرچه که حقیقتده ظلدن منزهدر بوسببدندر که کمل مظاهرده سایه اولماز نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلمه ورثهٔ حقیقیه اولانلردن مرویدر و تنبیه واردر که قوت بدنیه مایهٔ انساندر پس آنی یوق یره خرج ایتمك موجب خسارت وسبب ندامتدر (لمحرره) بلین نقد وقوت شرفن * شرفینه بذل ایلر سرفن * سفهی پیشه ایدن اول * چکر افلاسنك آخر اسفن *

﴿ بی خبرکان عکس آن مرغ هواست ﴾
﴿ بی خبر که اصل آن سایه کجاست ﴾

* عکس * کلام وامثالنی قلب ایتمك و بر نسنه نك آخرین اولنه دوندرمکه دیرلر هواده اوچان مرغك یرده ظاهر اولان کولکه سنه عکس دیدی زیرا مقلوب و بازکوندر * هوا * اصلنده مدله در زیرا قصرله اولان هوی عشقدر که خبرده وشرده اولور مد ایله ایسه یر ایله کوك اورتاسیدر ودخی عناصر اربعه دن بریدر بوراده مراد میان زمین وآسماندر (معنای بیت) بودر که بی خبر وناکاه که اول صید ایتمك صددنده اولدیغی نسنه حقیقتده قوش دکلدر بلکه اوهواده اوچان قوشك عکسی و یره دوشن صورت خیالیه سیدر بی خبر که او سایه نك اصلی قنده در یعنی هواده اولدیغن بیلمز پس اصلندن غافل اولمغله فرعی تحصیل ایچون اجتهاد ایدر و برکار محقق ایچون سعی ایدر کبی کولکه اردنه دوشوب کیدر انکیچون (کالراقم علی الماء) ایله تمثیله سزا اولور (لمحرره) الکی ایله سایه دن کوته * ویح لا طائل اصلا ثمنه * بونده اشارت واردر که اصل اولان وجود حقیقی وفرع اولان وجود مجازیدر وکذلك وجود حقیقی ذو الظل ووجود مجازی نفس ظلدر پس کرچه حقیقینك بو وجود مجازی یه انتقال واتصال وحلولی یوقدر بلکه (الآن علی ماکان علیه) اعتبار یله حالا تجرد مطلق اوزرینه باقیدر انکیچون دیمشلردر که (لیس علی الکون من الله اثر ولا علی الله من الکون اثر) فاما صورت وجوده نظر ایدنلر وجود حقیقی یه انتقال ایتدی صانورلر و یاخود وجودك اثنینیتنه ذاهب اولورلر بیلمزلر که هواده اوچان قوشك کولکه سی حقیقتده قوشك اولدیغی کبی جمیع موجودات دخی حقیقتده

موجود دکلدر بلکه حقك پرتو وجودیدر پس نظر حقانی وتوحید حقیقی اهلی اولان مظهرده ظاهره نظر ایله وجه ارضده سایه کورمز بلکه آسمانده شمس وقری کورر بوندن فهم اولنور که سایه نك اصلی قنده در دیو سؤال اولنور اکرچه کاینات وجه حقه کوره بردر ووجه واحد وجوهده تجلی ایلمشدر ومرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلمدن سؤال ایدیلر بویله دیو که (این کان ربنا قبل ان خلق السماء والارض فقال فی عماء ما فوقه هواء ولا تحته هواء) یعنی لاتعین مرتبه سنده ایدیکه انکیچون اسم ونعت تصور اولنمزدی بلکه اول مرتبه دن ابصار وفهوم اعمی اولورلر وحقیقتنه وقوفه مجال بولمزلر و بعض کبار بیوردیلر که عمادن مراد ذات احدیه نك تعین اولی مرتبه سیدر که اول مرتبه ده سایر تعینات عدم ایدی زیرا عمی عدم بصردر و بوتعینك ثانی وثالثی وار ایدی ولکن تعین اول ایله بالفعل متحقق دکل ایدی پس تعین اول فوقنده وتحتنده عدم تعینه نظر ایله عمی کبی اولدی وحق تعالی ایچون فی الحقیقه تعین اثبات ایتمك جائز دکلدر ولکن اسماء وصفاتك مراتبنی بیان ایچون تعین تعبین ایدرلر و بوندن ظاهر اولور که الله تعالی ظهورده هرموجودك عینیدر ذاتندن عینی دکلدر بلکه (هوهو والاشیاء اشیاء) سری ملحوظدر و بومقام مزالق اقدامدن اولمغله حقیقتنی ادراکه کشف صحیح لازمدر تاکه نه بوردن وجود حق اشیادن سلب اولنور ونه جهتدن اثبات قلنور محقق ومعلوم اوله زیرا وجود اشیادن حق تعالی حقله تعبیر ایلمشدر پس انده بطلان یوقدر

تیر انداز زد بسوی سایه او

ترکشش خالی شود از جست وجو

* ترکش * معروف اسنه درکه بحسب الغالب طائفهٔ تاتار استعمال ایدر انکیچون ارباب الغاز وتعمیه لسانندە تاتاردن کنانه ایله کنایه اولنور کنانه وجعبه بلاك دیدکاری قابدر که ایچنده اوق یای قورلر ترکش بلکك اوق طوران یانیدر قبور دیدکاری دکلدر نتکم دستور العلمه مصرحدر و بعض لغاتده کاور که ترکش اوق قویاجق یردر که قبوردر نتکم ابن کمال دقایقده ایراد ایدر که ترکش قبور در کیش وقربان بلکدر بلکك اوق طوران یانه کیش و یای طوران یانته قربان

دیرلر انتهی ظاهر اولان بودر که ترکش قبوردر دینلمسه مطلق قبور مراد ایتمز بلکه بلکك اوق طوران یانی مراد ایدر که قبور نوعندندر * جست وجو * جست جیم عربینك ضمی ایله ماضی وجو جویدن مشتق امردر و قاعده بودر که ماضی وامر معا ذکر اولنسه انلر ایله حاصل بالمصدر مراد اولنور پس جست وجو آرامه واستمه معنالرینه اسملردر نتکیم کفت وکودیرلر سوزسا و معناسنه وزدوکیر دیرلر اورمه طوتمه معناسنه (معنای بیت) بودر که اول صیاد ایله هواده اوچان مرغك پرده منعکس اولان سایه سی جانبنه اوق اتار تاکه انی اوره وزعمنجه شکار اله کتوره ترکشی جست وجو یوزندن اوقدن خالی اولور (یعنی اولقدر ارایوب استرکه ترکشنده اوق قالمنجه اوق اتار وآخر صید ایده میوب زبون وعاجز قالور و بونك نظیری شامی نك بو بیتیدر که ذکر اولنور * شول قدر آره یه بن شاهد مقصودمی کیم * جست وجوده طلبم رخشنه میدان دوکنه * بعدذا تیری تخصیص ایتدی شهرت ویاسرعته بناء ویاطلبده مسارعتی تمثیل و تصویر ایچون پس بوندن نفس تیر ایله طلب لازم کلمز (بونده اشارت واردر که عقل معاش وعلم رسوم اربابی عقل وعلم ایله جست وجو ایلدکاری حقیقتك اثریدر نفسی دکلدر زیرا نفس حقیقت عشق وفنا ایله صید اولنور واثردن مؤثره انتقال صحیح بولنمدقده عمر ضایع و سعی و عمل باطلدر واستدلال بی حاصلدر نتکم بیت آتی بو معنایی رمز ایلر

ترکش عمرش تهی شد عمر رفت

از دویدن درشکار سایه تفت

* عمر * بدنك روح ایله مدت عمارتنه دیرلر که بو امته کوره بحسب الغالب التمش ویتمش اراسیدر نتکم حدیثده کلور (اعمار امتی مابین الستین الی السبعین) بونده عمری ترکشه وایام عمری سهامه تشبیه واردر اکرچه فی الحقیقه عمر انفاس ایله محسوبدر ایام ایله دکل ولکن یوم ساعت وساعت دخی نفس ایله متقدر اولمغله یوم اطلاق اولنور نتکم دیرلر که قیامته ساعت دیدکاری جانب وقوعه سعیندن اوتوریدر وانك مسافه سی انفاسدر الحاصل برکسه نفسی محافظه ایتمسه ساعتی ضایع وساعتی مراعات ایلسه کونی ذاهب اولور * تهی * کسر ایله بوشدر تهی کاه بوش بکرده دیرلر * تفت * ماضیدر قزدی و پرحرارت اولدی معناسنه

زیرا حرکت سبب حرارتدر تافت دخی بویله در لکن تفتك مصدری
تفتن وتافتك تافتن در قزمق وقزدرمق میاننده مشترکدر (معنای بیت)
بودرکه اول صیاد ابلهك ترکش کبی اولان عمری بی فائده یلکدن
بوش قالوب ایام عمر وساعات حیات ضایع اولوب کتدی یعنی
اومقوله سایه صید ایتمك صددنده اولان کسه‌نك ترکشی بحسب الظاهر
اوقدن خالی قالدیغی کبی فی الحقیقه عمر نازنینی دخی موهوم ومعدوم
اردنجه تلف اولدی اول سایه بی صید وشکار ایتمك خصوصنده
یلکدن قزدی وپرحرارت اولدی یعنی بی وجه کندنه تعب وردی
شویله که حرکتك تأثیرندن درلمك حدنه واردی مع هذا شکاری نه اوردی
نه کوردی نتکم لطیفه ایدوب دیمشلردر * دیدیلر صوفی واروب کعبه‌ده
نور خدا کوردی * اشیدوب آنی برعارف دیدی نه واردی نه کوردی *
(بونده اشارت واردر که وجود مجازی وفرعی وظلی سوداسنده
یلن وآنی تحقیق واثبات صددنده اولان مقلد ومستدل یوق یره اسراف
عمر ایلدی * زیرا استدلال ایتدیکی نسنه موهومدر موهوم ایسه
معدومدر پس معدومه وجود ویرمك مقتضای عقل مستقیم وعلم
قویم دکلدر فاما وجود حقیقی واصلی وذاتی فی نفس الامر معلوم
ومحقق اولمغله اکا امك چکمك هبا اولمز نتکیم ارباب سلوکك شانیدر
یعنی ارباب سلوك وجود حقیقینك سرینه وصول ایچون سعی ایدرلر تا که
شرکدن بالکلیه نجات بولالر واثنینیت پرده‌سنده قالمیه‌لر پس اجتهاد
ایتمك مقاصده دائر ومعالجهٔ بصیرت ایتمك حقده ناظر اولمق کرکدر
انکیچون قرآنده کلور (اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب ولهو) یعنی لعب
صبیانه تعب مجرد ویردیکی کبی امور دنیا دخی ناسی اتعاب ایدر
وامور مهمه‌دن مشتغل قیلور واوقاتنی اضاعت ایلر بو سیبدن قرآنده
کلور (سابقوا الی مغفرة من ربکم) یعنی اسباب مغفرته مسارعت
ایدیکز زیرا وقت تنك وزمان قلیلدر نتکم ابن کمال نظمنده کلور * کوز یوم
جهاندن آچ کوزوکی کندی حالکه * سن کوز آچوب یومنجه بو عالم
کلور کیدر * وبونده رمز واردر که صیادك سرعتی مصیدك
سرعتندندر پس برنسنه شرف زوال اوزرینه اولسه آنی تحصیلده
حرکت سریعه لازمدر وتنبیه واردر که بعض مواضعده

عجله محمود حذر اکرچه دیمشلردر که اسب تازی برحله ده قالور
فاما شتر آهسته آهسته کیجه وکوندز کیدر یورلمز فاعرف

* سایهٔ یزدان چو باشد دایه‌اش *
* وارهاند از خیال وسایه‌اش *

* یزدان * خالق معناسنه‌در که برادیجیدر طائفهٔ مجوس ثنوی اولمغله
خالق خیره یزدان وخالق شره آهرمن اطلاق ایدوب ایکی آله اثبات
ایدرلر تعالی الله عما یقولون ویدعون من الشرك * دایه * اوغلنجقلر
امزرن عورته دیرلر بویله مواضعده مربی مراد اولنور ومربی نك
حقی غالب اولدیغی بوندن معلوم اولور زیرا دایه‌نك مادر اوزرینه حقی
غالبدر اول سببدنکه والدك وجودنه مادرك شهوتی منضم اولمغله والد
اوزرنده اولان حقی صرف اولمدی دایه ایسه بویله دکلدر زیرا والددن
اجنبیدر * رهاند * رهانیدندندر رها نیدن صالی ویرمك معناسنه‌در
(معنای بیت) بودر که خالق جمیع اشیانك سایه‌سی اولان مرشد کامل
ومربی واصل چونکه اومقوله صیاد سایه‌یه دایه ومربی اوله آنی خیال
وسایه صید ایتمکدن تخلیص ایدر واول سایه‌نك صاحبنه وصوله
ارشاد ایلر الحاصل صیاد سایه اولان احمق بی تمیز عقلادن
برینه مقارن ونعلینه منقاد اولمغله صید سایه ایتمکدن آزاد اولدیغی
کبی صیاد خیالات اکوان اولان عاقل دخی عشاقدن برینك
صحبتنه داخل اولسه صید خیالات واوهام ایتمکدن فارغ اولور کویا
کوزی بغلو طغاندر که استاد الندە کوزلری اچلور * وشکاره صالح
وغیر صالحی تشخیص وتمییز ایدوب نور بصیرتله روشنایی بولور
(بونده عین الیقین وحق الیقین اهلی اولوب تجلیٔ عینی وحقی یه مظهر
اولان مربی بی سایه‌یه تشبیه ایلدی * زیرا سلطان ظاهر ظل الله
اولیجق سلطان باطن بطریق الاولی در * اول سببدنکه بقاء
وجوده مدار ونظام عالمه باعث وراحت جهانیانه رکن قویدر وسایه‌یی
یزدانه مضاف قلدی زیرا انسان کامل مظهر کمالات حق ومصدر سر
مطلقدر انکیچون انسان کامله التجا همان حقه التجادر * بوسره بناء
وسیله مقامی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه مخصوص اولدی زیرا جمیع
کمالات صوریه ومعنویه انکله توسل اولنور وجملهٔ مقاصده وصول انکله
بولنور پس آنك شریعتی سایه‌سنده اولنلر جنت وحقیقتی ظلنده بولنانلره

قربت ووصلت واردر شویله که اهل جنت درجات جنت سایه سنده مستظل اولدقلری کبی اهل حقیقت دخی مقامات حقیقت پایه سنده مستریح اولورلر پس انسان کامل ظل حقیقی وناقص ظل مجازی وسائر ظلال دخی اوهام وخیالاتدر (وبونده مبتدی اولانی طفله تشبیه واردر زیرا اطفال شیردایه ایله حاصل اولدقلری کبی اطفال شریعت دخی شیر احکام واطفال طریقت دخی شیر علوم ومعارف ایله پرورش بولورلر وتنبیه واردر که بی مرشد خیالدن خلاص اولمق کوچدر والا هر کس وجود مجازی اثباتندن خلاص اولور وانانیتدن نجات بولوردی وبوستانده کلور * خیالات نادان خلوت نشین * بهم بر کند عاقبت کفرودین * پس ارباب ارشادك ذیلنه تشبث ایتمك اوروا جبه دندر وتخلیصی سایهٔ یزدانه نسبت ایتدی زیرا سایهٔ یزدان وارث رسول الله صلی الله علیه وسلمدر رسول الله حقنده ایسه قرآنده کلور (ویزکیهم) یعنی تزکیه رسول اللهه نسبت اولندی زیرا نعوت آلهیه ایله متخلق وسر جمله محققدر پس وارث کامل اولنلر دخی بویله در (وسسایه پی خیال اوزرینه عطفدن مأخوذدر که خیال ایکیدر بری یقظه ده وبری منامده پس سالکه ایکیسندن دخی کذر لازمدر (لمحرره) عصمت استرسك اکر عالمده اولیا ذیلنه داخل اوله کرر * کوررا اول ذیل عصمتی هر کوز * مکر انکارله یاقوب اوله کرر *

سایهٔ یزدان بود بندهٔ خدا
مردهٔ این عالم وزندهٔ خدا

بندهٔ خدا وزندهٔ خداده اولان همزه یه همزهٔ اضافت دیرلر وز نیچون اشباع اولنماز یعنی کسره سی اختلاس اولنور بندهٔ خدا عبدالله دیمکدر معنای لغویسی اوزرینه که بالاصاله رسول الله صلی الله علیه وسلمك صفتیدر نتکم قرآنده کلور (اسری بعبده (وانه لما قام عبد الله) پس عبدالله عبد ماسوادن احترازدر محکیدر که ابو یزید بسطامی قدس سره برخر بنده یه امات الله حمارك دیدی یعنی الله تعالی حمارك مرده ایلیه تاکه اکا اضافتدن خلاص اوله سن وحقدن غیره قول اولمیه سن اکرچه که بویله یرلرده بندهٔ خردیمك خادم حمار دیمك درز یرا خری بندو قید ایتمك اکا خدمتدر عبدالنبی تسمیه سی دخی خادم النبی معناسنه محمولدر والا حقدن غیره عبودیت اولماز زیرا معبود بردر ایکی دکلدر (معنای بیت) بودر که عبد حق اولان کمسه سایهٔ یزدان

اولور بو خسه عبد ماسوی اولان دکل یعنی او کمسه که حقه حقیقت عبودیت ایله متصف اوله وماسوی اللهدن حریت بوله سایهٔ خدادن مراد اودر وبویله اولان بو عالمدن فانی اولور وحقله زنده اولور (بو عالمدن مراد عالم اجسام وارواحك مجموعی بلکه بحسب المراتب ماسوی الله اطلاق اولنان اشیانك جمله سیدر ولکن عالم حسی تخصیص اولندی زیرا محسوس خلق ومعظم حجابدر نتکم (لولاك لولاك لما خلقت الافلاك) مقاله سنده تخصیص افلاك معظم اجسام اولمغله در الحاصل سایهٔ خدادن مراد اودر که ماسوی اطلاق اولنان عوالمك تعلقاتندن فنا بولمش ومیت کبی بی خبر اولمش وفیض تجلی ایله حیاته ایرمش وبصیرتله حقی کورمش اوله والا بونك غیری کمسه تسلیك وارشاده قادر اولماز زیرا محیی وممیت سرینه مظهر دکلدر (بعدذا کرچه بحسب الظاهر سایهٔ خدانك مابعدی الی آخر البیت سایهٔ خدایی تفسیر دوشمشدر (فاما سایهٔ خدانك تفسیری فی الحقیقه بندهٔ خداو بندهٔ خدانك تفسیری دخی کلامك مابعدیدر وبو اجمالده مندرج تفصیل واردر زیرا عبدالله اودر که الله تعالی اکا جمیع اسماسی ایله تجلی ایتمش اوله (پس عبادالله ایچنده مقامده اندن ارفع وشانده اندن اعلی یوقدر زیرا اسم اعظم ایله متحقق وجمیع صفاتله متصفدر وبو اسم کلی بالاصاله رسول الله صلی الله علیه وسلمك وبالتبعیه اقطابکدر غیریلر اوزرینه اطلاق ایتمك مجازدر اکرچه هر اسم بالقوه جمیع اسمائله متصفدر ولکن هر فعل ایله اهل قوت بارزدکلدر ومحیی وممیت اسملری اسماء حسنی ده داخل اولمق حسبیله حقیقی دخی انلرله قائمدر * بو سببدندر که نفوسی اماته وقلوبی احیا ایلر بو خود معلومدر که بر کمسه نك اولا کندی نفسی ماسوادن میت وقلبی حقله حی اولمدقجه ثانیا نفوس ناسی اماته وقلوبی احیایه قادر اولماز بو سببدن حضرت مولانا قدس سره انسان کاملی مرده وزنده اولمق ایله وصف ایلدی (لمحرره) وار ایسه حق سعادت سرده * نقش حقی قازه کور مرمرده * اولمه دن نفسی مرده ایلمك * باشقه بر موت دکلی مرده *

دامن او کیر زوتر بی کمان
تا رهی در دامن آخر زمان

* زوتر * اصلنده زودتر در دال حذف اولنوب زوردنلدی بوده بو دینلدیکی کبی نتکم دیوان حافظده کلور * بوکه بویی بشنویم ازخاك بستان شما * آخر زمان * رسول الله صلی الله علیه وسلمك زمان بعثتندن قیامته دك عد اولنور اکرچه حضرت آدم علیه السلامك وجودی دخی اشراط ساعتدندر زیرا دور سنبله سائر ادواره کوره قلیلدر زمان بعثتدن قیام ساعته دك اقل من القلیل اولدیغی کبی (پس آخر زمانك دامنی امت مرحومه نك مدتی اولان بیك سنه نك اواخریدرکه دامن لباسك اوجی اولدیغی کبی اولدخی دور سنبله نك اوجیدر وجائزدرکه دامندن مراد آخر زمانك کندی اوله پس اضافت بیانیه اولور (معنای بیت) بودرکه اومقوله سایۀ یزدان و بندۀ خدا اولان مرشد کامل ومربی واصلك دامنی طوت تیزك یعنی انکن طوتمده واکا تعلق ایتمه ده ومتابعت کوسترمکده سرعت وعجله ایله ناتوانی وتأنی یی قو واول دامنه تشبثده بی شك و شبهه اول زیرا ضعف یقین اهل اولنلر ارشاد قبول ایتمزلر وآخر اوکوب تمزلرناکه دامن آخر زمان وتتمه دوران نهایت مدت انسانده بلا یای باطنه دن خلاص اولاسن وفتن قوای شریردن نجات بوله سن (بونده مولانا حضرتلری قدس سره بقیۀ مدت دنیایی استقلال واستقصار ایلدی مع هذا کندیلری هجرتدن التیوز تاریخی اواخرنده یعنی التیوز یتمش ایکیده وداع عالم فانی قلمشلر در پس اندن صکره بوقدر مدت دخی مرور ایتدیکه حالا بومحل تحریر اولندیغی بیك یوز اون بشدر قیاس اولنه (بوندن فهم اولنور که دامن اخر زمانده فتن وفترات ظاهره بسیار اولدیغی کبی سالکك وجودنده دخی هرج ومرج باطنی چوقدر پس نفس وطبیعتك هجومندن خلاص دیلنلر انسان کاملك دامنه دخیل اولورلر وفتنۀ وجوددن نجات بولورلر ومولانا جامی دیواننده کلور * دامن او کیر کزهمت فشاند * آستین بردینی و براهل او * یعنی هرکسك دامنه تشبث ایتمك اولماز (زیرانیجه دامن واردرکه اکا تعلق واتصال کوسترمك حقدن انقطاعه باعث اولوب محن وفتنك ظهورنه سبب اولور بلکه اول کسنه انتساب ایتمك وداخل دائره یعنی اولمق کرکدرکه

دنیادن ال چکمش واتك سلکمش وجملۀ ماسوایی ترك ایتمش اوله (بوسبدندرکه زمان مهدی وعیساده انلرك تحت اللواسنده اولانلر خلاص ودجال وغیریلره متابعت کوسترنلر هلاك اولورلر نعوذ بالله من فتن الائمه

کیف مد الظل نقش اولیاست
کودلیل نور خرشید خداست

* مد * اصلنده جر معناسنه درمدت وقت ممتده دیرلر وقاموسده کلور المد البسط والجذب یعنی مد فارسیده کستراندن وکشیدن ایله تعبیر اولنان معنادر * ظل * ضحك ضدیدر کسرله ضح شمس وضوء شمس ونور شمس اصابت ایدن یردر ظل فیء دن اعمدر زیرا ظل اللیل وظل الجنه وهرموضعه که شمس واصل اولمیه ظل دینلور فیء ایسه شمس اندن زائل اولانه اطلاق اولنور * اولیا * ولینك جمیدر مقصود ولی عرفیدرکه حقه قرب معنوی ایله مقرب اوله مقام قربه وصول ایسه فناء تامدن صکره حاصل اولور پس ولی خاص اودرکه فناء فی الله وبقا بالله اهلندن اوله یعنی کندینك ذات وصفات وافعالنی حقك ذات وصفات وافعالنده افنا ایلیوب اوج مرتبه ده حقله قائم اوله وبعض مراتب ایله متصف اولانه دخی فی الجمله ولی دینلور اکرچکه ولی کامل دکلدر و قرآنده (الا ان اولیاء الله) نظمنده مذکور اولان اولیائله مراد کمل درنتکم مابعدی دالیلدر * دلیل * مایتوصل به الی معرفة الشیء معناسنه در الفاظ کبی که دلائل معنابدر بورده مطلوب حقیقی یه مرشد مراد اولنور ودلیل علمی موجب اولان موضعده استعمال اولنور پس موجب ظن اولانه امارت دیرلر دلیل دیمزلر بوندن ظاهر اولورکه اولیانك ارشادی علم قطعی یی موجب اولورکه یقین دینلور پس اولیانك ارشادیله غیریلرك ارشادی شراب وسراب کبیدر فاعرف جدا * خرشید * اصلنده خورشیددر واوله خور شمس وشید کسرله شعاعدر پس خور شید دیمك شید خور دیمکدر یعنی شعاع شمس نتکم جمشید اصلده شعاع قمر دیمکدر زیرا جم قمردر وبونك غیری دخی کلام واردر محلنده مبیندر (معنای بیت) بودرکه قرآنده (الم ترالی ربك کیف مد الظل) آیتی سایۀ یزدان اولان اولیانك نقشی وانلرك وجودلرینه اشارتدرکه اول ظل حقیقی شمس ذات حقك

نورنه دليل و برهاندر يعنى ظل ظاهرى اولان اثر نور شمس خارجى يه
دليل اولديغى كبى ظل باطنى اولان اولياء دخى نور شمس ذات حقه
دليلدركه او ظل ايله نور حقه استدلال اولنور و آنك سببيله ايله راحت
عظمى بولنور پس بونده اولياى ظل ممدوده تشبيه ايلديكه فى الحقيقه
اوصاف جنتدندر نتكم قرآنده كلور (وظل ممدود) مقصود مايهٔ راحت
اولديغن بياندر و ظل انتقاص قبول ايلسه كدورت ظاهر ويا بالكليه
زائل اولسه حرارت غالب اولديغى كبى اوليانك آكسكلكى و يا بالكليه
ظهوردن بطونه انتقالى دخى بويله‌در انكيچون هر عصرده يوز يكرمى
درت بيك اوليا موجود وقرب قيامتده زمان مهدى وعيسايه‌دك
ظلى ممدوددر اندن صكره اسم باطنك حكمى ظاهر اولور و بوسره
اشارت ايدوب قرآنده كلور (ثم قبضناه الينا قبضا يسيرا) بوسببدندركه
قرب قيامتده قرآن صدور حفاظدن مرفوع ومصاحفدن محو اولسه
كركدر زيرا قرآن قولى اثرينك قيامى قرآن فعلينك بقاسنه منوط
وزوالى دخى زوالنه مربوطدر وبونده ظل ونورى جمع ايلدى زيرا اشيا
اضدا ديله متبين اولور اكرچكه اوليانك حقه ضديتى يوق وبلكه
حقك هويتى ايله ظاهر اولمشلردر شوقدر واردركه انلرده وجوب
وجود صفتى يوقدر بلكه حدوث اشيا وامكان كائناتده انلرك دخى حدوث
وجود وامكان ذاتلرى داخلدر وبوندن ظاهر اولوركه اوليا جمع اضداد
ايلمشلردر نتكم (هو الاول والآخر والظاهر والباطن) نظمى اكا دالدر
يعنى هويت آلهيه بو درت صفات ايله متصف اولمشدركه متقابلاتدر
انسان كامل دخى اخلاق حقله متخلقدر پس انسان كامل هم دليل وهم
مداول وهم قابل وهم مقبولدر وبو آيت حقيقت شعار ومعرفت اشعارك
سائر اسرار شريفه ومعانىٔ لطيفه‌سى روح البيان نام تفسيريمزدن
طلب اولنه وعقدهٔ خاطر اولان مقاصد اورادن حل اولنوب بولنه
(لمحرره) ❊ فمرى بوقدردلا بودر يانك ❊ قوشناور لكنى افكارك ❊
بونجه اسراره قادر اولسكده ❊ بنه عجز وقصور بيل كارك ❊

❊ اندرين وادى مرو بى اين دليل ❊
❊ لا احب الآفلين كوچون خليل ❊

وادى ايكى طاغ ارالغى ودره مفردانده كلوركه وادى اصلنده شول

موضعه ديرلركه آنده صو سيلان ايده بوندندركه بين الجبلين اولان
مفرجه وادى ديرلر وادى طريقت ايچون استعاره اولنوب مذهب
واسلوب كبى نتكم ديرلر فلان فى وادغير واديك بوراده مرادوادىٔ طريقت
وسير وسلوكدر غايت ومألى قربت حق ووصلت خدادر * اين دليل *
سايهٔ يزدان اولان اوليايه اشارتدر * آفل * اسم فاعلدر مصدرى افولدر
ضم ايله افول اجرام نيره‌نك غروبنه ديرلر شمس وقمر وكواكب كبى
* خليل * حضرت ابراهيم عليه السلامك لقب جليليدر فخر عالم صلى الله
عليه وسلمك لقب شريفى حبيب اولديغى كبى انكيچون خليل الرحمن
وحبيب الله ديلنورو حديثده كلوركه (ايها الناس ان الله اتخذنى حبيبا
كما اتخذ ابراهيم خليلا) خليلك اشتقاقنده اختلاف ايلديلر بعضيلر ديديلركه
خلتدندر ضمله زيرا موجب اختصاص اولان صفاء مودت قلب ابراهيمه
تخلل وتوسط ومخالطه ايلمشدى وحضرت هدايى قدس سره نظمنده كلور
خلت كه نارى نور ايده برد وسلام اولور * عاشق كه صادق اوله
عذب اولور اكا عذاب * وبعضيلر ديديلركه خلتدندر فتحله حاجت
معناسنه زيرا ابراهيم حاجتى رب العالمينه قصر ايتمش وهمتيله اكا
منقطع اولمش ايدى انكيچون نار نمروده طرح اولندقده جبرائيل
عليه السلام وارد اولوب (الك حاجة يا ابراهيم) ديدكده ابراهيم
اما اليك فلا ديو جواب ويردى وبونلردن غيرى مناسبات دخى استنباط
ايتمشلردركه محلنده مبيندر (معناى بيت) بودركه طريق حقده دليل
نور الهى اولان سايهٔ يزدانه مقارنت وانكله رفاقت ايتمكسزن كتمه
وبر آدم اتمه زيرا طريقى دشوار ودرازدر شويله‌كه مرشدسز منزله
ايرشمك وعقباتدن كذر ايتمك مشكلدر نتكم خواجه حافظ نظمنده كلور
* بكوى عشق منه بى دليل راه قدم * كه من بخويش نمودم صد
اهتمام نشد * وكمال خجندى ديوانده كلور * سفر عشق تو بى
واسطهٔ راهبرى * حد ما نيست كه اين ره رهنا نمحودست * حضرت ابراهيم
خليل الله كبى سنده * لا احب الآفلين دى ودليله تمسك وواسطيه
تشبث ايله يعنى چونكه ابراهيم جوان اولوب مغاره‌دن چقدى وبابل
شهرنه طوغرى كلدى قومندن كوكب پرست اولنلرك كواكبه عبادتلرن
كوردكده ارخاء عنان طريقيله كوكبه نظر ايدوب هذا ربى ديدى

چون اول كوكب بعد زمان غروب ايلدى (لا احب الافلين) ديدى
يعنى كوكبك عدم معبوديتنه استدلال ايدوب غروب ايدن نسنه لرى
دوست ومعبود طوتمم وانلره بروجهله عبادت ايتمم زيرا متغيردر پروردكار
اوزرينه ايسه زوال وتغير روا دكلدر وعلى هذا قمر پرست اولنلرك قمره
عبادتلرن كوردكده ينه طريق مذكور اوزره قمره نظر ايدوب
هذا ربى ديدى قمر دخى غروب ايتدكده (لئن لم يهدنى ربى لاكونن
من القوم الضالين) ديدى يعنى حق صريحه مهتدى اولمق هدايت
ودلالت وارشادسز حاصل اولمديغن تصريح ايلدى وصكره شمس
پرست اولنلرك شمسه عبادتلرن كوردكده ينه بطريق الالزام (هذا ربى
هذا اكبر) ديدى شمسك دخى غروبن مشاهده قيلدقده جمله سندن
تبرى كوستروب فاطر السموت والارضه متوجه اولدى نتكم صائب
نظمنده كلور * خورشيد ومه نتواندمرا ازراه برد * هرشوخ ديدهٔ
نفريبد خليل را * پس حقيقتده ابراهيمك وجود وحدت حقده شك
وشبهه سى يوغيدى ولكن قومنى الزام وارشاد ايچون ارخاء عنان
طريقيله استدلال ايلدى زيرا انبيا عليهم السلام فى الحقيقه استدلال ايله
عمل ايتمزلر اول جهتدنكه مكاشفه اهلنه دليله احتياج يوقدر انكيچون
ديمشلردركه * ع * ساكنان حرم ازقبله نما آزادند * الحاصل استدلال ايتمك
مطلوبه وصول ايچوندر چونكه مطلوب حاصل اوله استدلاله حاجت
قالماز پس استدلال ايتمك لاجل المصلحه اولور نتكم ذكر اولندى
فاما اهل مكاشفه دن ماعداسى دليله محتاجلردر زيرا مطلوب انلردن
غائبدر غائبه وصولى ايسه حاضر ايله توسل اولنه كلمشدر پس امور
خارجيه ده بى دليل مقصود حاصل اولميجق حقه وصول نيجه حاصل
اولور كه اصعب الاموردر بونده اشارت واردركه محجوبك مرشود ايله
احتياجى آفل وغارب اولان ماسوادن كذر ومعرفت حقه انتقال
وسر باقى يه وصول ايچوندر زيرا محجوب اولان كيمسه وجود مجازى
اهليدر وجود مجازيدن خلاص ايسه وجود حقيقى اهلنه مقارنت ايله در
چون سالك كندى وجودى برزخندن خلاص اوله جميع برزخدن دخى
نجات بولور زيرا انفس وآفاق برى برينك اجمال وتفصيليدر خلاصهٔ
كلام بودركه بركسه سايه يه وآنك عدم بقاسنه نور شمس ايله استدلال

ايتديكى كبى سالك دخى ماسوانك فناسنه سايهٔ يزدان اولان اوليانك
ارشاد ودلالتى حسبيله انتقال ايلر واول فنايى بالفعل وجودنده مشاهده
قلور وغروب ايتمك شانندن اولان تجلياته مغرور اولماز زيرا كوكب قلب
وقمر روح وشمس سرك انوارنك بقاسى يوقدر پس انلرى مطلب اعلى
اتخاذ ايتمك مقتضاى همت عليادن دكلدر بلكه سر السره ترقى لازمدركه
تجلىٔ ذات حاصل اوله زيرا سر السر وجود مطلقه مظهر وسائر
مراتب ايسه صفات وافعاله مجلى در پس آفاقده قمر شمسدن وشمس
دخى چراغ قدرتدن استفادهٔ نور قلديغى كبى انفسده دخى روح
سردن وسر دخى سر السر مرتبه سندن اخذ فيض ايدر چونكه
سالك بالكليه حقه متوجه اوله وافعالدن صفاته وصفاتدن ذاته ترقى
قله وروحدن سره وسردن سر السره حركت ايليه ومطلوب اعلى
كوزه ده حق تعالى دخى آنى ماسوادن كندى ذاتنه قبض ايدوب انك
افعال وصفات وذاتنى كندى افعال وصفات وذاتنده افنا ايليه واكا وجه
باقى ايله تجلى قله پس ارشاد ايچون خلقه ارسال اولنمق بو مرتبه نك
حصولندن صكره در * بولميجه فناء ناسوتى * حاصل اولمز بقاء لاهوتى
* جمع ايچنده بولنور فيض بقا * ايلين زنده ايدر حوتى *

روز سايه آفتابى رايباب
دامن شه شمس تبريزى بتاب

* بياب * امر دريافتندن يافتن بولمق معناسنه در * شمس * شمس الدين
محمد بن على التبريزى دركه صاحب النظم المثنوى مولانا جلال الدينى
ارشاد ايچون تبريزدن قونيه يه قدوم ايتمشدر شمس مذكوره شه ديدى
زيرا سلطان معنويدركه قطبيت مرتبه سى كه زمام امور اكا مربوط ونظام
عالم ملك وملكوت اكا منوطدر وبوندن اخذ اولنوركه شمس الدنيا سلطان
الانوار الصوريه اولوب انارت صورت عالم ايچون خلق اولنديغى كبى
شمس الدين وضياء الحق اولان سلطان الانوار المعنويه دخى اضاءت معناى
عالم ايچون ايجاد اولنمشدر (لمحرره) * اولمسون شمس آسمان مغرور *
نه شمسلر بولنور دنياده * طوايدر شمسله زمين وجود * آشنايه كورينور نه باده
* تبريز * تانك كسريله آزربيجان شهرلرينك اكبريدر نيجه كبارك
منشاء وموطنيدر از جمله خط تعليقده سر آمد اولان سلطان على تبريزه

والی اولمشدر واناطولده آیدن ایلنده نشو ونما بولان شیخ روشنی یحیای شروانیدن اخذ طریقت ایتدکدن صکره تبریزده توطن ایتمشدر مصرده مدفون اولان شیخ کلشنی آنك خلفا سندندر (لمحرره) کتمه تبریزه دخی شروانه * بس دررسا که سالکا بروسه * فیض حقیدن ایت ابك پرنم * غمیه هفتیم اکر قوروسه * بتاب * امر در تابیدندن تابیدن بوکمك معناسنه در دامن بوکمك اکا نسبت و تعلقدن عبارتدر زیرا طالب صادق وسیله نك ظاهرادخی اتکنه یاپشه کلمشدر بعدذا بتاب ایله بیاب اراسنده تجنیس خطی وار درغرك عزك کبی (معنای بیت) بودرکه یوری سایه دن جدا اولوب برآفتاب بول وآنك پرتوینه مقارن اول یعنی وجود مجازی اهلنك صحبتندن عدول ایدوب وجود حقیقی اهلنك دائره سنه دخول ایله زیرا سایه فرع نور آفتاب اولدیغی کبی وجود مجازی دخی فرع پرتو وجود حقیقیدر پس فرعی قویوب اصله یاپش از جمله سلطان معنوی اولان شیخ شمس الدین تبریزیك دامنی بوك وآنی پك طوت زیرا سنك ایشك آنك یوزندن بتر غیرك دکل وسن انك نور ارشادیله ظلمات وجوددن خلاص اولورسن وشیخ سعدی کلماتنده کلور *دست مجنون ودامن لیلی * روی محمود وخاکپای ایاز * یعنی دست مجنون دامن لیلی یه مقارن ومنضم وروی محمود غزنوی خاکپای ایازه ملاصق وتوأمدر پس عشق مجازیده حال بو اولیجق عشق حقیقی دخی اکا قیاس اولنه بونده سایه مناسبتیله شمسه وشمسدن شمس الدینه انتقال ایلدی بوندن معلوم اولدیکه اولیاءالله هم سایه وهم شمس اولمغله متصفلردر نتکم وجهی مرورایلدی وشمس الدینی تخصیص ایلدی کندی مرشدی اولمق حسبیله والاهر عصرك شمس الدینی واردرکه ارشادده تبریزینك سرینه وارثدر پس معاصر اولنلره کرکدرکه کمایندبغی تفتیش ایدوب بعدالوجدان دامنه تشبث ایلیه وطریقهٔ بیعتنه داخل اوله وآنك ارشادی یوزندن سرمنزل مراده وصول بوله زیرا هرکسك مولانا حضرتلری کبی مرشدایاغنه کلمز اکا کمال استعداد کرکدر نتکم کمال خجندی دیوانندهکلور * مکو اصحاب دل رفتندوشهر عشق شدخالی * جهان پرشمس تبریزست مردی کوچو مولانا * بعدذا شمس الدین وامثالنك سلطان معنوی اولدیغی دلالت ایدرکه عموما سلسلهٔ اعتقاده ارتباط بولنلر وخصوصا مرید

سالك اولنلر مشایخ کبارك رعایاسی کبیدر زیرا اقطابك اسماسنده جزئیت واردر پس اسماء جزئیه اسم اعظمك تحت خیطه سنده اولدیغی کبی مظاهر اسمادخی مظهر اسم اعظم اولان ذات جلیلك تحت تسخیرنده در اکرچه یالکز ارادت اهلی دکل بلکه جمیع کائنات فی الحقیقه بویله در (لمحرره) بوله در بویله دلا شان سلوك * که مرید اولدی مرشده مملوك *

رهندانی جانب این سور وعرس

ازضیاء الحق حسام الدین ببرس

*جانب * اصلنده انسانك وغیرینك شقنه دیرلر صکره جهت معناسنده استعمال اولندی جانبده یا محذوف در تقدیری بجانب دیمکدر * سور * دوکون وجمعیت وقونقلق معنالرینه کلور اصلنده فارسیدر ولکن رسول الله صلی الله علیه وسلم آنی ضیافت معناسنده استعمال وتعریب ایله تشریف ایلدی نتکم بیوردر (یا اهل الخندق ان جابراقد صنع لکم سورا) *عرس * ضمله دوکون طعامنه دیرلر دیمشلردرکه ضیافت سکز قسمدرکه اسماسی بونلردرکه اسبابنه اضافت اولنمشدر ولیمهٔ تزوج وضرس ولادت واعذا رختان ووکرهٔ بنا ونقیعهٔ قدوم سفر وعقیقهٔ سابع ولادت ووضیمه مصیبت ومأدبه که بلاسبب اولنان طعامدر * ضیاء الحق * ضیاو نورك شرحی مرور ایلدی ضیاء الحق شیخ حسام الدینك القاب مشرفه سندندر ضیا اطلاقی ایکی وجه اوزرینه در اولکیسی بودرکه ضیا صاحب الضیاد یمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه قلم دینلدیکی کبی صاحب القلم معناسنه علی احد الوجوه وخالدبن الولید رضی الله عنهه سیف الله المسلول اطلاق اولندیغی کبی صاحب السیف معناسنه پس صاحب الضیا دیمك حق تعالینك نور افعال وصفات ذاتیله منور اولمق معناسنه درکه ضیاء معنوبدر (ما بعث الله نبیا الاحسن الاسم وحسن الصورة) یعنی حسن الاسم حسن المسمی معناسنه اشارت ایدر زیرا السنهٔ صوفیه ده اسم تعین معناسنه درکه ذات مسمانك تعینیدر پس ضیا اطلاقنده مبالغه واردر حجة الاسلام وبرهان الدین وامثالی کبی ایکنجیسی ضیا مضیٔ معناسنه درکه جانب حقدن خلقك بواطننه اضاءت وانارت ایچون مرسلدر نتکم قرانده کلور (الله نور السموات والارض) یعنی منیرهما ومنورهما بوصورتده حقه اضافت باحقیقتی اوزرینه در ویاخود

مضاف محذوفدرکه مضیء اهل الحق دیمکدر وبونده دخی کالاول
مبالغه واردر فاعرف وبوتقدیردن حسام الدینك تقدیری دخی
فهم اولندی زیرا مقصود لغت جهتندن صاحب حسام الدین دیمکدر
حسام سیف قاطع معناسنه درنتکم کلور (حسامه فتح لاولیائه حتف
لاعدائه) معلوم اولسکه حسام الدینك اسمی حسن بن محمد بن الحسن درکه
سید برهان الدین ترمذینك اصحابندندر سید بلاد رومدن قیساریه ده
وحسام الدین قونیه ده مدفوندر مذکور حسام الدین حضرت مولانا
ایله صحبت ایدوب نظم مثنوی یه سبب اولمشدر کرچه ظاهرده
اصحابندن ولکن فی الحقیقه مولانانك مشایخندندر نتکم تقریض مثنویده
اولان وصف بلیغ اکا دالدر (معنای بیت) بودرکه بودوکون و بوجمعیت
وضیافت طرفنه یول بلمزسك ضیاء الحق حسام الدیندن صور
سؤال ایله زیرا آنك یولنی اول بیلور وارشاد ودلالته اول قادر اولور
مقصود شیخ حسام الدینك ارشاد وتسلیکه قدرتن بیاندر انکیچون
مولانایی دخی ارشاد ایلیوب ترقیاتنه سبب اولمشدر پس بوندن فهم
اولندیکه سلوکده ناقص اولانلر غیریلری ارشاده قادر اولمزلر
وکامل اولانلر دخی ارباب استعدادی تربیه ایتمك کرکدر نتکم لطائف
ابن کمالده کلور * نااهله بذل ایدر نعمن کاسهٔ فلك * بلمز دوکون اوبنی
طورمز چناق جکر * ومستعد اولانلر دخی ارباب نقصانك لافنه
مغرور اولمامق کرکدر نتکم مولانا جامی نظمده کلور * بلاف ناخلفان
زمانه غره مشو * مروجو سامری از دنبهٔ بانك کوساله * بلکه
برادیب کاملی بولوب دست دامن اولمق کرکدر * نتکم نفعی شعرنده
کلور * عقله مغرور اولمه افلاطون وقت اولسك اکر * برادیب کاملی
کوردکده طفل مکتب اول * بعده ذا بیت مثنوی تمثیله مجولدر
ضیافتدن مراد علوم ومعارف حقیقیه درکه نکاح معنوی سببیله
حاصل اولور * یعنی فیض نفس مرشد رحم استعداد طالبه طرح
والقا اولنوب اندن صکره ولادت ثانیه ده تدریجله حاصل اولان اذواقدرکه
اولی شیر وآخری سائر لذائذ ومشتهیات کبیدر نتکم حضرت موسی
علیه السلام اوائل حالنده غداء سر سری مرتبه سنه قناعت ایلیوب
(رب انی لما انزلت الی من خیر فقیر) دیدی کویا طفل دایه ایدیکه

شیر ایله پرورش بولوردی صکره که حد طفولیتدن ترقی ایدوب
حوصله ده وسعت والوان نعم ایله تغذی یه قدرت مرتبه سینه بولدی
وطلبده ترقی ایلیوب (رب ارنی انظر الیك) دیدی پس دوکون اوی
آفاقده باب مرشد وانفسده سرای قلب وحقیقتده قرب حقدر نتکم
حدیثده کلور (ابیت عند ربی یطعمنی و یسقینی) زیرا دوکون اونده
ضیافت وذوق صوری وانواع شنلك اولدیغی کبی ذکر اولنان مقاماتده
دخی انواع نشاط وسرور والوان اذواق معنویه وخصوصا جمیت
عظمای ارواح واردر انکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلمه نساء
تحبیب اولندی * زیرا قربانده ذوق وصلت وقربته اشارت واردر
پس بوندن معلوم اولدیکه بونکاحدن محروم و بوسوزدن بی خبر
و بوذوقدن بی چاشنی اولانلر حقیقتده ماتم اهلیدر عوام ناس وعوام
علماء ومدعیان صوفیه کبی زیرا علوم رسمیه ومعارف شیطانیه یه اعتبار
یوقدر بناء علی هذا قیامت کونی ماتم چکرلر وحسرت وندامته
دوشرلر وبونده رمز واردرکه هر عصرك شمس الدینی اولدیغی کبی
حسام الدینی واردر نتکم نوعی زاده شعرنده کلور * قالورمی
بن کید یجك باغ عشق بلبل سز * بری کیدرسه یرینه هزار کلیه می *
وشمس الدین ایله حسام الدین اسمده متفرق ومسماده مختلف اولمق
حقیقتده اتحاد وذوقده اتفاقلرینه منافی اولمدیغی کبی آنلره الی یوم القیام
وارث اولانلر دخی بویله در اکرچه که هرکسك حقه وجه مخصوصی
اولدیغی جهتدن برای تسهیل طرق تسلیك متعدد اولمشدر
لغات قرآن متعدد اولدیغی کبی نتکم حدیثده کلور (انزل القرآن علی
سبعة احرف) و بونده تصریح واردرکه مطلوبه وصوله طلب
وطلبده دخی صدق لازمدرکه مقتضاسی بلافتور قرع باب درنتکم
دیمشلردر (من طلب وجد وجد ومن قرع الباب ولج ولج) وحضرت
پیر اسکداری آلهیاتنده کلور * رفرفیدر راه حقده اول هدایی عاشقك *
قرع ایدر ابواب غیبی لاجرم تکرار هو * و بونده (اصحابی کالنجوم
بایهم اقتدیتم اهتدیتم) سرینه اشارت واردر انکیچون ضیاء الحق
دیدی پس منور ومضیا اولمق استینه نور وضیا اهلنه مراجعت
ایتمك وطریق هدایه شب وروز دلالت چراغ روحانی ایله کتمك کرکدر

واشارت وارددر كه اهل حق اولان كركدر كه سيف قاطع كبى اوله
تنفيذ امور واجراء احكامده وكذلك كردن نفس مريدى و بنان ديو
مريدى قطع ايتمده زيرا سست اولان چونكه قليج كبى قطع طريقدن
قالور وفرصت الده ايكن اعدا ائله محاربه ايتمين ياكلور و بوستانده
كلور * مكن عمر ضايع بافسوس وحيف * كه فرصت عزيزست والوقت سيف

ورحسد كيرد ترا درره كلو

درحسد ابليس راباشدغلو

* ور * واكردن تخفيف اولنمشدركه حرف شرطدر * حسد *
محسودك نعمتى زائل اولوب حاسده انتقالنى تمنى ايتمكدر ابواب سبعهٔ جهنم
مقابله سنده واقع اولان صفات سبعهٔ مذمومه نك بريدر * كلو * بوغزدر
تكم خلفاء مولويه دن انشاطى نظمنده كلور * بزم چمنده ذوقه سبب
نيمى جويدر * خونين ترانه لر كلوى سبويدر * كلوكير * كركز
و بوغاز طوتيجى نسنه ديرلر * ابليس * بالاده بيان اولنمشدر * غلو *
مر يدر حدى تجاوز معناسنه يقال غلا فى الامر غلوا تجاوز حده بعدذا
بو بيتده شرطك جزاسى محذوفدر تكم تصوير معناده كلور پس مصراع
ثانى محذوفه علت اولور تكم قرآنده كلور (وان يكذبوك فقد كذبت
رسل من قبلك) اى فلا تحزن فقد كذبت رسل (معناى بيت) بودركه
واكر بوسور باطن وضيافت معنويه يه كلوركن يوالده حسد ديدكلرى
صفت مذمومه سنك قلبك بوغازنى طوتر وسنى قبض ايدر وسكا مانع
اولوب راه راسته سلوكدن تحويل وضيافة اللهدن حرمانه باعث اولورسه
سن حسدده غلو اهلى اولان شيطان اولورسين زيرا شيطانك حسدده
غلوسى اولور تكم بيت آتيده كلور الحاصل حسد شيطان صفتيدر
وشيطان صفتيله متصف اولان كمسه صورتده انسان وسيرتده
شيطاندر وآخرت عالم صفت اولوب هركس صفت غالبه سنه كوره محشور
اولمغله حسود دخى صفت شيطان وصورت ديواوزينه مبعوث اولور
(بونده ساده دل اولان ارباب اقرارى ملائكه ومرشد كاملى آدمه
و پركين وحسد اولان اهل انكارى شيطانه تشبيه واردر زيرا ملائكه
دعوت حقه اجابت وامر خالقه امتثال ايدوب ابوالبشر آدم عليه
السلامه سجده وانقياد ايتمدرليه (وعلم آدم الاسماء) وفقنجه ودخى
(فلما انبأهم باسمائهم) حسبنجه ضيافت حقه مظهر اولديلر زيرا بوندن
فهم اولنوركه آدم تعليم اولنديغى علم اسمادن ملائكه ابناء واخباريله

سبب ترقى اولدى اكرچه كه غيرى وجهله ملائكه ده ترقى يوقدر شيطانه
ايسه حسد كلوكير اولوب كردنكشلك ايتمكله داغ حرمانله معلم اولدى
ومطبخ نوال ازلدن بى نصيب قالوب (وكان من الكافرين) مضمونى
اوزره زهر قهر وجلالدن كاسهٔ حالى طولدى و بلاسين بولدى پس
نشانهٔ حسد ايله معلم اولان اهل انكار دخى كفاره ملحق اولوب حسدلرندن
آدمككاملله سرفرو ايتمديلر وداعى الى الله جانبه برآدم كتمديلر
زيرا بيت مثنويدن بالفعل سلوك راه فهم اولنماز پس جائزدركه درحسد
كيرد ترا درعزم ره كلو تقديرنده اوله و بالفعل سلوكارى تقديرى اوزرينه
دخى نصف طريقدن رجوعلرى حسبيله كلب اصحاب كهف آنلردن
يك اولور زيرا كلب مذكور (وكلبهم باسط ذراعيه بالوصيد) صفتيله
متصفدر پس قانى پيرولك وملازمت باب وقانى ارتداد وانكار واحتجاب
(لمحرره) هركسه لايق اولدى بوقپو * المدى بوقپودن هركس بو *
و بونده اشارت واردركه لذائذ نعمه لايق اولميان ممرور المزاج كمسه
كلوكير اولان نسنه لرله مبتلى اولديغى كبى ضيافت علوم حقيقيه يه
مستحق اولميان دل دخى رسوم ايله الدانوب قالور و بونده حضرت
مولانا قدس سره فخرالدين الرازى يه تعريضدن خالى دكلدر زيرا
فخرالدين حسده غلو ايتمك سببيله مولانانك والدماجدى سلطان
العلمايى بلخدن اخراجه باعث وجلاء وطن ايدوب قونيه طرفنه
قدومه موجب قوى اولدى شيطان آدمى جنتدن اخراجه سبب
اولديغى كبى صكره كندى مخذول ومولانا و پدرى منصور اولوب تكميل
وجود ايچون مهاجرتلرى كويا ارضه هبوط كبى اولدى پس بونلر صورت
تنزلده ترقى وفخرالدين ايسه صورت ترقيده تنزل بولدى (لمحرره)
كهر ذاتكى پاك ايت غلدن * بچه كوز ظلمت هيا كلدن * اوله
كورنورله عالمده كنش * اولمه شبوش جهان ايچنده حبش

كوز آدم تنك دارد از حسد

باسعادت جنك دارد ازحسد

* تنك * عارديمكدر * سعادت * شقاوتك ضديدر يعنى امور الهيه نك انسانه
نيل خير اوزرينه معاونتيدر پس مساعدهٔ سعادت ظن اولنان نسنه ايله
معاونتدر (معناى بيت) بودركه اوشيطان حسدده غلوسندن اوتورى

آدمه سجده ایتمدن عار وسعادت اهلی اولان آدم ایله جنك وجدل طوتر بونده شیطانك حسد اوجندن شقاوتنه اشارت واردر پس شیطانه حسد صفتنده مشارك اولانلردخی شقی اولورلر انكیچون اهل اقرار واهل انكار اراسنده الی یوم القیام كفت وكو وحرب جدال اكسك دكلدر (سؤال اولنورسه كه منكر انكار سببیله شقی اولمق ایمانه مخالفدر (جواب بودركه شقاوتك مراتبی واردر پس مؤمنك انكار اوجندن شقاوتی كافرك كفری یوزندن شقاوتی كبی دكلدر زیرا كافر مخلد فی النار در منكر ایسه درجاتدن محروم وجائزدركه صفت انكار غالب اولوب سوء خاتمیه مؤدی اوله نتكم آثاری منقول واحیاء العلومده دخی مصرحدر پس بوندن اخذ اولندیكه انسان كامل ایله صحبته مانع اولان حسد وانكار ودائرهٔ لطفه دخوله مزاحم اولان مظهریت قهر وقهاردر اكر شیطان آدمه سرفرو ایدیدی جنی ایكن انسی اولوردی نتكم مقدما باب اعمالده ملائكه ایله مشترك وانلرك عدادنده داخل اولمغله ملائكه دن اشتثناسی صحیح اولدی زیرا نفسنده كلبدن كم دكل ایدی كلب ایسه اصحاب كهفه التحاق ایله مردم اولدی وجنته دخوله لیاقت بولدی چونكه سركشلك ایتدی كلبدن بتر وحیواناتدن كمتر اولدی نتكم قرآنده كلور (ان هم الا كالانعام بل هم اضل) زیرا انسان جندن افضل ایكن شقاوتی حسبیله حیواندن بتر اولیجق جن وشیطان دخی بویله در دیمشلردر شیطانك مؤمنی اولماز ولكن جنك اولور نتكم نصوص اكاد الدر (ومر وبدر كه غزوهٔ بدرده جنك مؤمنلرندن بر طائفه حاضر اولوب كفارله جنك ایلدیلر وتحت اللواء مصطفی صلی الله علیه وسلمده بولندیلر حالا اوراده مقاملری زیارت اولنور مقامات انسانیه زیارت اولندیغی كبی الحاصل بركسه نك سعادت اهلنه اعتراض وانكار وانكله جنك وجدلی شقا وتندندر زیرا سعادت ضد شقاوتدر وهركس نشاءه سنك حكمنه مخالف اولانه مضاده ایده كلمشدر ومطلقا جنك وجدلك حسن واطنی یوقدر فكیف كه سعادت ازلیه اربابی اولان اولیایه تعلق ایده وبركسه انلره معادات وخصومت ایلسه انك خصمی الله تعالیدر زیرا اول عداوت وخصومت فی الحقیقه الله تعالی یه در نتكم حدیثده كلور (من عادی لی ولیا فقد بارزنی بالحرب)

نتكم اولیایه مبایعت ایلسه الله تعالی یه متابعت ایتمش اولور نتكم قرآنده كلور (ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله) واطاعت دخی بویله در نتكم تنزیلده كلور (من یطع الرسول فقد اطاع الله) واولیا ورثهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم اولمغله بو اطلاقك اشارتنده داخللردر پس وای اول منكره كه كافر كبی جماعتدن خارج وخلیفهٔ حقه مبایعتدن مفارق اوله نتكم حدیثده كلور (من فارق الجماعة واستذل الامارة لقی الله ولا وجه له عنده) وینه خبر صحیحده كلور (من لم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة) وبونده اشارت واردر كه شیطان آدمك حقیقتن بلمیوب انكاره دوشدیكی كبی منكر دخی انسان كاملك سرینه واصل اولمیوب انكاره دوشر هر عصرده جاریدر (سؤال اولنورسه كه كفر وانكارك اصلی نه در (جواب بودر كه صفت قهر وجلالدر وقهر وجلال كفر وانكار یوزندن اولدیغی كبی بلایا ومصائبی تحمیل یوزندن دخی اولور ولكن بو قهر وجلالك مؤمنه ضرری یوقدر بلكه ترقیسنه باعثدر حق تعالینك تشدیدن مرادی قوللرنه لطف وجمال وقهر وجلالنی تعریفدر تعریف ایسه تكمیل بابندندر زیرا آدمك ارضه هبوطی اسما وصفاته انتساب وطرق حقه سلوكدر پس اسماء متقابله ایله مبتلی اولمق انك علو شاننه دال ورفعت مقامنه شاهدر نتكم میوه یالكز سایه ده ویاخود یالكز كنشده پرورش بولسه كماله ایرمز بو سببدندر كه قرآنده كلور (لا شرقیة ولا غربیة) یعنی شرق ایله كنشه وغرب ایله سایه یه اشارت ایلر فاعرف جدا

عقبهٔ زین صعبتر درراه نیست
ای خنك آنكس حسد همراه نیست

عقبه اصلنده حركات ایله طاغ ایچنده صعب ضد السهل ووعر المسلك اولان یولدر كما فی المفردات وزنیچون قاف اسكان اولنمشدر وفی القاموس العقبة بالتحریك مرقی صعب من الجبال یعنی عقبه طاغ یوقشیدر انكیچون طریق حجده وغیریده یوقش یرلره عقبه اطلاقی شایعدر بوندندر كه برنسنه ده صعوبت اولسه عقبه دیرلر وقرآنده اعمال صالحه دن عقبه ایله تعبیر اولنمشدر صعوبتندن اوتوری نتكم كلور (وما ادراك ما العقبة فك رقبة او اطعام) یعنی عقبه دن مراد قول آزاد ایتمك واحتیاج تام كوننده یتیم ومسكین اولنلره اطعامدر كه طریق

صعبدر شویله که هر کس سلوك ایدەمز وحدیثده کلور (وخفف الحمل
فان العقبة صعب شدید) یعنی یا اباذر حمل ذنوبی تخفیف ایله توبه
وانابتله زیرا طریق آخرت صعب وشدیددر زیرا مرصاد ومحل
مؤاخذەدر نتکم محمدیه اوزرینه فرح الروح نام شرحنده مفصلا
مبیندر * صعب * صفة مشبهدر عسیر دیمکدر که کوچدر * خنك * بختلو
طوبی له معناسنه * ای * بویله یرلرده مجرد تنبیه ایچوندر نتکم مرارا مرور
ایلدی (معنای بیت) بودر که آخرتده حسد صفتندن زیاده کوچ
یوقش یوقدر پس برکوچ یوقشدن خلاص اولمق سابله نیجه ایسه
حسددن نجات بولمق دخی سانکه بویله درای سعادتلو و بختلو
اول کمسه که بو یولده حسد اکا یولداش دکلدر بوندن فهم اولنه دیکه
بو یولده هر کیمه حسد یولداش اولدی ایسه اول کمسه طریق آخرت
یوقشنی کچمز ایتیوب بی بخت وبی سعادتلو قالور زیرا یوقش کچمز
اولنمدقجه منزله ایرلمز ومنزله ایرشمدکجه طوبی له دینلمز وقرآنده کلور
(ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات طوبی لهم وحسن مآب) یعنی سعادتك
اثری جنته دخول وحقه وصولدر فاعرف وحضرت هدایی قدس
سره کلماتنده کلور * ایرشمین سلامت بایه سینه * لا بدزیان ایدر
سرمایه سینه * و بوندن اخذ اولنور که شقاوت اهلی اولان
حسوده طوبی له یرینه ویل له وتبا له وامثالی کلمات دینلور (بعده
حضرت مولانا قدس سره حسدی زیاده صعوبتله وصف ایلدی نفوس
نامده غالب وازالهسی زیاده مشکل اولدیغی اکرچه صفات سیئهدن
حسدك ماعداسی دخی مشکلدر که کبر وریا وعجب وغضب وحب
مال وحب جاه کبی ومولانایه حسد اوجندن فخر الدین الرازی
وسائرلر مخذول اولدیلر محکیدر که بر حسود کمسه شیطانه راست
کلوب شوقوکشونك اینکنی بر طریق ایله مرعاده کزرکن اهلاك
ایلەدیدی شیطان دخی اکا عجبا مکاسود وبوغرد ویرر منتفع اولورسن
پس نیچون اینکینك هلاکن مراد ایدرسن دیدی اول کمسه دخی
البته هلاك ایله زیرا آنك اینکی اولدیغنه حسد ایدرم دیدکده شیطان اول
کمسهنی کندندن بتر کوروب یانندن فرار ایلدی نتکم سوزنی نظمنده کلور
* یك صغیره مرا رهنمای شیطان بود * بصد کبیره کنون رهنمای شیطانم

این جسد خانهٔ حسد آمد بدان
کز حسد آلوده باشد خاندان

* این جسد * جملهدر جسد انس وجن وملائکهیه مخصوصدر جسم اعمدر
وکذلك جسدلونی اولانه اطلاق اولنور فاما جسم لونی اولمیانه دخی دینلور
آب وهوا کبی جسد ایله بدنك فرقی مرور ایلدی * خاندان * اصلنده
خانه بدر زیرادان ظرفیت افاده ایدر ولکن عجم اهل بیتدن خاندان ایله
کنایه ایدر عرب حرم ایله کنایه ایتدیکی کبی زیرا بونده ذکری مستهجن
اولان نسادن لسانی صیانت واهل پردهیی ستور رعایت ادب وحرمت واردر
(معنای بیت) بودر که بو جسد انسانی وبدن بشری بلکه حسد
دیدکلری صفت خبیثهنك خانهسی کلدی یعنی جسد حسد اویدر
زیرا جسد نفسی مشتملدر نفس ایسه صفات ذمیمهنك بیتی ومأوی الشرور
ومعدن الفسق والفجوردر که حسددن جسدك اهل بیتی اولان مشاعر
قوای باطنه بولاشق ومردار اولور زیرا حسدك شری جمیع اعضا
وقوایه سریان ایدوب حواس خمس ظاهره وقوای باطنه ملوث اولور
وهر بری حکم جوار ایله نجس حکمن بولور وحکم حسد اوزرینه جریان ایدن
حسد کبی مذموم کلور بوندن فهم اولنور که برخانهده برمردارك اوجندن
سائر پاك اولنلر دخی مردار اولورلر نتکم بر دیشك وجع ومرضندن
غیرلر دخی زحمت والم بولورلر براوده که بیمار اوله عیش وطرب اولماز
نظر ایلکه بر دندانه وجع عارض اولسه سائر دندانلره دخی اغریسی
سرایت ایلر ورفومك متبوعی بداخلاق اولسه اتباع دخی بحکم الجوار
والاتصال الناس علی دین ملوکهم وفقنجه اکا تابع اولورلر ودیمشلردر که
الطبع جذاب وبونده اشارت واردر که انسان ریاضت ایله حکم جسدی
ازاله وقوت غذائیهنك موادنی اذابه ایتمدکجه اوصاف ذمیمهنك غوائلندن
خلاص بولماز واوصاف ذمیمه روحك بدنه تعلقندنصکره تولد ایتمشدر
وروح پاك دخی بو تعلق سببیله آلایش قبول ایتمشدر پس خانهٔ بدندن
بداولنلر اخراج واخلاق باطنه اصلاح وتحسین اولنسه روح وجمیع
اعضا وقوی مستریح اولورلر وبونده رمز واردر که کرچه هر مولود
طهارت اصلیه اوزرینه مفطور وموجود اولمشدر ولکن اول طهارتی
محافظه ایتمك قتی نادر دوشمشدر بلکه اهل ولایتك اکثری محروم

البدایه ومرزوق النهایه قیلاندر انکیچون هر کسه تطهیر وجود
ایچون اجتهاد عظیم لازمدر (لمحرره) اولدی اخلاق بد انسانه زنجیر
پس کرك صوب وجودی تطهیر * وبونده تلویح واردر که هر کسك صفت
ممدوحه ومذمومه سی نفسنده مضمردر بو خصه خارجدن دخول ایتمز
وذاتی اولان نسنه متغیر اولمز یعنی ذاتی جهتندن اکرچه آثار وفروعی
جهتندن متغیر اولور انکیچون دیمشلردر که نفس انسان کافره درکه
بروجهله ایمان قبول ایتمز اکرچکه بحسب الظاهر تسلیم وانقیاد کوستر
خراج کذار اولان کافر کبی بوسببدندر که جنت وجهنم انسانك
کندی باطننده در وهیچ برموطنده مفارقت ایتمز واعمال مطلقا قبرده
وغیری مواطنده خاندان کبیدر وبونده تعریض واردر که برصبی
برمردار نسنه ایله دامن آلود اولسه تطهیرندن عاجز اولوب ینه فریاد
کنان مادره دخیل اولدیغی کبی مرتکب معصیت اولان کمسه دخی
چرکاب معصیتی تطهیر ایچون دامن مغفرت غفاره تشبث ایتمدن غیری
چاره بولماز ووجدی نظمنده کلور * سیراب عفو اولورسه نوله کلشن
عملی * مجرای جوی رحمتی سیل کناه آچر * بوسببدن حضرت مولانا قدس
سره مطهر حقیقی اولان الله تعالینك لطفنی بیانه انتقال ایدوب بیورر

کر جسد خانهٔ حسد باشد ولیك

آن جسدرا پاك کرد الله نیك

* نیك * ایو درمقابلی بددر که معناسی برامزدر نیکك بددن فرقی واردر
زیرا بد یك معناسنه درکه اولویت افاده ایدر واولی اودر که آنك غیری اولمق
حسن اولمیه بوراده الله تعالی بنی ایلکله وصف ایلدی زیرا محسن مطلقدر
ونوری آکهیسانده کلور * باکه ای مالك ایتدوکك ایلك * بیلورم کملك
بنده دربنده * ومناجات هدایده کلور هدایتك هر کناهن باغشله * اول کملك
ایتدیسه سن ایلك اشله (سؤال اولنورسه که الله تعالی عبادی مرض وفقر
وامثالی بلایا ایله مبتلی ایلردی بونلر نیجه ایلك اولور (جواب بودر که الله تعالی
حکیمدر پس طبیبك مریضه آجی دارو ایچوردیکی فی الحقیقه قبیح
اولمدیغی کبی حکیم حقیقینك دخی خلق امور مکروهه ایله امتحان
ایتدیکی قبیح دکلدر بلکه حسندر وبد دکلدر بلکه نیکدر زیرا مصلحتی
متضمندر که تربیهٔ وجوددر بوندن رحمن ورحیم وامثالی اسمانك حقیقی

ظاهر اولور فاعرف (معنای بیت) بودر که اکر جسد عنصری وبدن
خاکی خانهٔ حسد وسائر صفات رذیله اولورسه ده ولکن افعال جمیله
وصفات حسنه ایله معروف وموصوف اولان الله تعالی اول جسدی
لوث حسد وامثالندن پاك ایلدی یعنی الله تعالی مشیتی تعلق ایتدیکی
عبادی رذائل نفسدن تطهیر ایدر پس لوث حسدله مثلا پاك وار ایسه
اندن پاك اولمش دخی واردر عموما انبیا وکمل اولیا کبی زیرا بونلرده رذائل
نفسانیه اولماز مکر حسد یرینه غبطه اوله انکیچون لیلهٔ معراجده فخر
عالم صلی الله علیه وسلم حضرت موسی علیه السلامه مرور ایتدکده
حضرت موسی اغلدی بندنصکره کلوب بندن افضل اولدی دیدی
وبونده حضرت مولانا وپدرلری سلطان العلما ایله فخر الدین الرازی
حالنه اشارت واردر زیرا سلطان العلما لقبی لسان نبوت علیه السلامدن
صادر اولمشدر وعلماء حقنده الله تعالی بیورر (انما یخشی الله من عباده
العلما) پس خشیت علمانك صفات خاصه سیدر واندهکه بو صفت جلیله
اوله حسد وامثالندن مبرادر ومولانا دخی شمس الدین التبریزی وحسام
الدین چلبی وصلاح الدین زرکوبی تربیه لریله جمیع آلایش وجوددن
پاك اولوب کمل اولیا سلکنده منسلك اولمشدر فخر الدین ایسه حسدی
ایله قالوب آخر اول عارله کذر ایتمشدر زیرا سلطان العلماء واتباعنه
ایتدیکی اهانت وحسدن رجوعی منقول دکلدر وبلکه صکره بلخه تاتار
مستولی اولوب آنی دخی اخراج وبلکه قتل ایلدیلر وفخر الدین اکرچه
علوم ظاهره سنه نهایت یوق ومعارف صورتنده کلماتی پك چوقدر
نتکم تفسیرندن روشندر فامادا ترهٔ حقیقته قدم بصمامشدر والا سلطان
العلمایه حسد ایدوب پادشاهه غمز ایله بلخدن اجلا ایتدیرمزدی زیرا
اهل حقیقت رذائل نفسانیه دن مطهردر نتکم (لا یمسه الا المطهرون)
نظم منیفی اکا دالدر محکیدر که امم سالفه ده برناحیه ده زمان واحدده
برقاچ نبوت اهلی بولنوردی وهربری نبوتنه کوره شرع مخصوصله
خلقی حقه دعوت ایدردی پس ایکی نبی برناحیه ده اولمق جائز اولیجق
ولی دخی بویله در مشایخ کبارك کثرتنده حکمت ومصلحت واردر زیرا
مشارب ناس مختلف واستعدادات خلق متفاوتدر نتکم بالاده دخی قلمدن
تقاطر ایلمش ومنقار خامه آنی طوطی کبی سویلمشدر وبیتدن فهم اولنور که

نجاست وطهارت ایکیشر نوعدرکه صوری ومعنویدر پس نقدر
رذائل ومخالفات وارایسه جمله‌سی الواث معنویه‌سندندرکه تطهیری
لازمدر وهر صفتك طهارتی ضدیله‌در وحدیثده کلور (دم علی الطهارة
یوسع علیك الرزق) یعنی نجاست صوریه‌دن ظاهریکی ونجاست
معنویه‌دن باطنیکی دوام اوزرینه پاك طوت تاکه طهارت صوریه سببی
ایله رزق صوری مزید وطهارت معنویه حسبیله رزق معنوی یوما
فیوما جدید اوله که علوم ومعارف حقیقیه واذواق ومواجید وکشوفدر
(سؤال اولنورسه که حضرات اصحاب رضی الله عنهم علی الدوام
طهارت مطلقه ایله متصفلر ایکن دائرهٔ معاشلری تنك وبطنلری مربوط
سنك اولدیغنك اصلی ندر (جواب بودرکه رزق معنوی حقنده کلام
بوقدر زیرا متزایددر فاما رزق صوریده مضایقه چکدکلری ظاهری باطنه
تطبیق ایچوندر زیرا باطنلری افتقار تام اوزرینه ایدیکه غنای عظیمدر نتکم
حدیثده کلور (اللهم اغننی بالافتقار الیك) تحقیق واردات حقیه تام کنجدر

طهرا بیتی یسان پاکیست
کنج نورست از طلسمش خاکیست

تطهیر پاك ایتمکدر ولکن طهارت مرور ایتدیکی اوزره طهارت
جسم وطهارت نفسه شاملدر وهربری قرآنده مستعملدر پس
صواستعمالی ایله بدنی ویاذنبی ترك وصالحات عمل ایله نفسی تطهیر
ایدنه متطهر دیرلر طهرا صیغه‌سی تثنیه‌درکه حضرت ابراهیم واسمعیل
علیهما السلامه خطابدر نتکم قرآنده کلور (وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل
ان طهرا بیتی) بیتی * یاء ثانیه‌نك فتحه‌سیله‌در ولکن سکون دخی قرآندر
نتکم بومحلده وزنیچون اختیار اولنمشدر بیت اصلنده انسانك کیجه لدیکی
مأواسیدر صکره کیجه اعتبار اولنموب مطلق مأواده استعمال اولندی
بوندن ماعدا تفصیل مرور ایتمشدر * کنج * کاف عجمینك فتحیله خزانه‌در
کنجینه کبی مغربیلر کتابنه کنجنامه دیرلر زیرا ایچنده کنجه متعلق احوال
درج اولنمشدر نتکم اسرارنامه دیرلر ایچنده اسرار اولان کتابه * طلسم *
طانك فتحیله‌در اکرچه عوام تحریف ایدوب کسرله اوقور ونعمة الله
لغتنده دخی کسره‌ده درج اولنمشدر محل اولماز عقد معناسنه‌در
وبعضیلر دیمشلردرکه مسلط لفظنك مقلوبیدرکه ایکیسنك دخی جوهری

قهر وتسلطه دلالت ایدر وشرح رقیمده امام غزالی رحمه الله بیورر
(الطلسم عبارة عن امر یستحدث به امور عجیبة بواسطة مزج القوی
الروحانیة العلویة بالقوی الروحانیة السفلیة) وشرح طریقتده کلور
(الطلسم جمع الآثار السماویة مع عقاقیر الارض لیظهر منها امر عجیب)
انتهی طلسم نیرنج دیدکلرینك غیریدر زیرا نیرنج یالکز قوای جواهر
ارضی تمزیجدر بعده طلسمك انواعی واردرکه حکماء سابقین احداث
وتألیف ایلمشلر وکنوز وخزائن وامثالنی آنکله حفظ وضبط قلمشلردر
علم اکسیرك مضافاتندندر پس آنك اصلنده نه وجهله عقد اولندیغن بیلمین
کیمسه حلندن عاجز اولور انسانك جسدی دخی طلسم کبیدرکه خاکدن
استحداث اولنوب کنوز روحانیه‌یه برزخ ونقود اسراری استخراجه
حائل دوشمشدر زیاده انغلاقندن حکماء الهیه‌دن غیری کیمسه آنك حلنه
ظفر بولمش وطریق معرفتنه دلیل بلمشدر ومحمدیه‌ده کلور * بن همای دولتم
طپراق دکلدر جوهرم * کرچه برقاج کون قفص بولدم بو طپراقدن مثال
(معنای بیت) بودرکه حضرت قرآنده طهرا بیتی خطابی کعبه وبیت
قلبك مجموعنك پاکلکن بیاندر یوخسه یالکز کعبه‌نك طهارتن بیان دکلدر
والا ابراهیم واسمعیل علیهما السلامدن برینه خطاب ایدوب طهر بیتی
دیمك کفایت ایدردی نتکم (واذن فی الناس بالحج) آیتنده یالکز ابراهیمه
خطاب کافی اولوب تأذین حاصل اولدی پس امر الهی ایکی بیتك بله
تطهیرینی مشتمل اولمغله خطاب ایکیسنه وارد اولدی زیرا هربری
باشقه قلب صاحبیدر وقلبی تطهیر ایتمك ادناس تعلقات کونین واوضاع
ملاحظهٔ اغیاردندر ولکن انبیاء علیهم السلام فطرت اصلیه اوزرینه
مولوددرور ذائل نفسانیه انلرده مفقود اولمغله تطهیر قلب ایله امر ایتمك ادامه
وثباته محمولدر نتکم ظاهر کعبه‌یه کوره دخی بویله‌در زیرا کعبه‌نك بیت
الاصنام اولدیغی عمرو بن لحی زماننده ایدیکه اندن زمان فتحه دك
مستمر اولدی ولکن اولادوامحه تعریض واردر والله تعالی کعبه‌یه کوره بیتی دیو
نفسنه اضافت قلدیکندینه مخصوص اولوب ماسوای ایچون انده مثوی
وسکنی اولمدیغیچون نتکم حدیثده قدسیده کلور (یاداود فرغ لی بیتا
اسکن فیه) الحاصل الله تعالی که تطهیر بیت ایله امر ایلدی لاجرم امرینه
امتثال بولنوب طهارت حاصل اولدی وامردن طهارت لازم اولدیغی دخی

فهم اولندی پس آیت شریفه قلبك طهارتنی وکذلك طهارتی لازم اولدیغنی بیاندر بوندن صکره حضرت مولانا بیورر قلب بیت خزانهٔ نور الهیدر که الله تعالی انده تجلی قلمشدر نتکم حدیثده کلور (ان الله خلق آدم فتجلی فیه) ای بجمیع اسمائه جمالیه وجلالیه اکرچه آنك طلسم مثال اولان جسدی خاکه منسوبدر که اندن خلق اولنمشدر نتکم حضرت هدایی قدس سره الهیاتنده کلور * طلسم اولوب بنی آدمده صورت * قونلمش انده اسرار حقیقت * پس بو طلسم صورتی فتح ایدوب معنایه دخوله قادر اولان کیمسه دفینه یه دسترس بولدیکه اسرار وحقایق وعلوم ومعارفدر (بونده اشارت واردر که بو جسد وصورتی فتح ایتمه ده صعوبت واردر طلسم کبی پس آنی اربابنه اچدرمق کرکدر که حکماء الهیه ومغاربهٔ جفریهٔ ذوقیه در زیرا بونلر تسلیکه قادر وتصعیده ماهرلردر سلوك ایسه ابتداء ریاضت ایله طبیعتی ومجاهده ایله نفسی اصلاحدر که جسد دیدکلری فی الحقیقه بو ایکی قوتدن عبارتدر پس بو ایکی قوتك حکمی زائل وجوهری ذاهب اولسه طلسم وجود منفتح اولوب دفائن قلبه وصول وکنوز سره دخول حاصل اولور و بونده رمز واردر که جسدك حدوثندن قلبك حدوثی لازم کلمز زیرا جسد خاکدن مخلوق ومخلوقدن مخلوق اولان دخی مخلوقدر که عالم ملکه ناظردر قلب ایسه تجلی الهی ایله ظاهر اولمشدر که عالم ملکوتدندر ظرفنك مضغهٔ صنوبریه اولدیغی حدوثنی موجب دکلدر الحاصل حادثه تجلی اولماز اکرچه حادث دخی تجلیاتدندر پس قوی واعضایه سریان نور ایتمك تجلی قلبك رشاش ورشحاتندندر فاعرف فانه دقیق

چون کنی بر بی حسد مکر وحسد
زان حسد دل را سیاهیها رسد

بی حسد تزکیهٔ نفس اهلیدر . سیاهیها . سیاهینك جمعیدر که یاء مصدریدر (معنای بیت) بودر که چونکه سن نفسنی رذیلهٔ حسد وامثالندن تزکیه وتصفیه ایتمش بر ولینك اوزرینه مکر وحسد ایدرسن و کزلی سعی بالفساد اهلی اولورسن سنك اول مکر وحسدکدن قلبکه سیاهلقلر ایریشور زیرا قلب انسان آینه مثالدر ومکر وحسد وسائر صفات رذیله غبار ویا دود کبیدر پس آینه اوزرینه غبار قونسه ویا مرکب نقاطر ایلسه

آنك یوزی بو یوزدن نیجه تیره وظلمانی اولورسه صفات رذیله نك دخی هر بریندن بر دورلی ظلمت حادث اولوب قلبك قرارمسنه سبب اولور نتکم غین ورین دیرلر غین اول حجاب رقیق و پاس قلبدر که تصفیه ونور تجلی ایله زائله اولور زیرا ایمان واعتقاد باقیدر انکیچون دیمشلردر (الغین هو الاحتجاب عن الشهود مع صحة الاعتقاد) ورین اول حجاب کثیف وژنك دلدر که قلب ایله ایمان اراسنده حائل اولمشدر پس رین غیندن بتردر وایکیسینك دخی سببی ظلمات اوصاف ومعاصیدر نتکم دیمشلردر بر مؤمن بر جمعه ترك ایلسه قلبی اوزرینه بر سیاه نقطه وضع اولنور ایکی جمعه ترك ایلسه ایکی نقطه قونیلور اوچ جمعه ترك ایلسه آینهٔ دل سراپا سیم سیاه اولور رین مرتبه سن بولوب بردخی معالجه دن قالور نتکم کلستانده کلور . آهنی را که موریانه بخورده نتوان بردازو بصیقل زنك * وجمعه دن ضمله جمعه فتحله انتقال ایدوب بویله دیمك ممکندر که بر کیمسه ابدی فرق ایچنده قالوب حالت جمعدن اصلا حصه مند اولمسه اول کیمسه بتون پاس طوتمش آینه کبی اولور انکیچون قروی کاهیجه شهری اولمق کرکدر زیرا شهر جمعه وجماعتی مشتمل وانواع منافعی متضمندر بر کیمسه عمرنده روایح طیبه استشمام ایتمسه آنك دماغنده فضلات غذائیه وهوائیه منحبس ومنحصر اولوب بعض اوجاع وامراضه باعث اولور پس کرکدر که بعض احیانده (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) وقفنجه جانب جمعدن نفس رحمانی ایله استرواح ایلیه تا که عالم فرقك مشام دلده منحبس اولان کدوراتی مضمحل وزائل اوله بونده اشارت واردر که هر کسك سوء حالنك وبالی کندی نفسنه عائددر نتکم قرآنده کلور (ومن اساء فعلیها) و ینه واردر که (ولا یحیق المکر السیء الا باهله) وفی نفس الامر حسد اهلی اولانه بله حسد ایتمك یوقدر فکیف که بی حسد اولانه زیرا ایل حسود اولسه ضرری کندینه در فخر الدینك سلطان العلمایه حسدی کبی پس سن بی حسد اولکه سکا نفعی اوله و بو تقریردن ظاهر اولدیکه حسدك مطلقا ضرری واردر ولکن بی حسد اوزرینه اولان حسد سائر حسدلردن بتر اولمغله تصریح اولندی (المحرره) هر کسك خیر وشری کندینه در * رقم کاری کندی آدنه در * سکا نسبت اولور جرم وقصور * صانمه حقك آنی ایجادنه در

خاك شو مردان حق را زیر پا
خاك بر فرق حسد كن همچو ما

مردان مردك جمعیدر مرد اردیمكدر رجل معناسنه حد بلوغه وارمینجه مرد دیمزلر بوراده مردان حق ایله مراد اولیاء الله در كه عالم حقیقیه بلوغله كرچك ار اولمشلردر شویله كه انلره نسبت ایله اهل غفلت واحتجاب زن حكمنده در زیرا زن كبی ناقصلردر نتكم حضرت هدایی قدس سره بو كلامی اشارتندن مفهومدر كه بیورر حق اكلامق مراد ایشیدر* عقلی دكل نرد ایشیدر *فرق اختر بدهدیر كه فرق فتحله آیرمق وهر نسنه نك دپه سی وباشی انتهی وقاموسده كلور الفرق الطریق فی شعر الرأس والمفرق كمقعد ومجلس وسط الرأس وهو الذی یفرق فیه الشعر) انتهی ظاهر اولان بودر كه كرچه وسط رأسه مفرق دیرلر فاما وسط رأس فرق شعره محل اولمغله فرق دخی دیدیلر پس دپه معناسنده شایع ومستعملدر نتكم فرق فرقدان فلك دیرلر یعنی فرقدان فلكك دپه سی وبعض نسخده (خاك بر سر كن حسدرا) واقع اولمشدر *ما* صودر كه عناصر اربعه نك بریدر اصلی موه در ها حذف اولنوب واو الفه قلب اولنمشدر نتكم جمعنده امواه ومیاه وتصغیرنده مویه دیدكلری اكا دلیل وبرهاندر (معنای بیت) بودر كه رجال اللهك ایاغی التنده خاك اول وانلره تواضع ایله وتسلیمده فناء تامه ایرشویله كه ایاقلر التنده ساكت وساكن اولدیغی كبی سن دخی انقیاد كوستر حسدك دپه سی اوزرینه طپراق صاچ وآنی خوار وذلیل طوت واصلا وجود ویرمه صو كبی كه یوزی یرده در وعنصر نارك اثری اولان كبر وحسد آنده یوقدر ویاخود صویی طپراق اوزرینه صاچوب هیجان غباری تسكین وحركتندن آنی متقاعد وبی تمكین ایتدكلری كبی پس بونده خاك وآبك شرفنه وآتش وهوانك ذلتنه اشارت واردر زیرا آدم علیه السلام خاك وآبدن مخلوق اولمغله تواضع اوزره اولوب (من تواضع رفعه الله) حسبنجه علو جاه بولدیغی كبی شیطان آتش وهوادن مخلوق اولمغله كبر وحسد اوزره اولوب (ومن تكبر وضعه الله) وفقنجه صغار وذلت بولدی پس آدم انسان كامل حقیقی اولمغله اكا سر فرو ایدن كیمسه ملك مشرب وسر كشلك ایدن دیو طبع اولمش اولور سر فرو اودر كه كاملك مرتبه سن بیلوب اولا حسن

اعتقاد وثانیا خدمت خالصه ایله انقیادر وما لفظنده ایهام واردر زیرا مانی همزه نحن معناسنه در كویا مولانا حضرتلری دیمك استرلر كه بزم كبی سندخی حسدك باشنه طپراق صاچ واهل حسد اولمه زیرا بز كیمسه یه حسد ایتمزز حسد ایلسك بلخ شهرنده فخر الدین الرازی یه حسد ایلردك ولكن بز بی حسد اولمغله امر حقه امتثالا دیار رومده قونیه ده هجرت ایلیوب شیخ شمس الدین التبریزینك یولنده خاك اولدق وعزت بولدق وفخر الدین پر حسد اولمغله شیطانه تابع اولوب آخر بلخده ذلیل اولدی دنیاده ذلتی هجوم صفات نفسانیه نك صورتی اولان استیلاء تاتارده واقع ومعلوم اولان حالدر كه بعض روایاتده قتلدر وآخرتده ذلتی نجات تقدیری اوزرینه درجات مقربیندن تنزلیدر فاما محسودی دارینده عزیزدر نتكم شواهدی یوزندن روشندر اكر فخر الدین اعلم علماء الرسوم ایسه ده محسودی سلطان علماء الرسوم والحقایقدر جمیعا زیرا اكر مولانا واكر والد ماجدلری علم ظاهر وباطنده ید طولی صاحبلری ایدی نتكم شهرتلری تقریردن مغنی واثرلری تعلیم وتفهیمدن مستغنیدر مشهوردر كه حضرت مولانا بعد السلوك فقر وفاقه قبول ایلمش وحضرت شیخ صدر الدین ایسه كمال دولت بولمش ایدی بوجهتدن حضرت مولانا بیوردیلر كه (فقیرانه كچنه لم ملوكانه یاته لم) وحضرت شیخ بیوردیلر كه (ملوكانه كچنه لم فقیرانه یاته لم) بوسببدن تربهٔ مولانا محتشمانه اولوب تربهٔ صدر الدین بنا قبول ایتمشدر نتكم بو فقیره برقج دفعه زیارتلری میسر اولمشدر (لمحرره) خوشدرر حال رجال اللهك* كر ملوكانه كر فقیرانه* نظرنده بلی درویشانك* مستوی در سرای وویرانه

آن وزیرك از حسد بودش نژاد
تا بباطل كوش وبینی باد داد

نژاد نونك فتحی وكسری وزاء عجمیله اصل ونسب معناسنه در* بینی* بورون در كه بینه منسوبدر بین كوریجیدر كه چشمك ایچنده عضو مخصوصك صفتیدر انسانك یوزنده اول كورینن بورنی اولمغله بینی دینلدی نتكم طلعت اصلنده كورمكدر صكره عجم یوزده استعمال ایلدی انسانك اقبالنده اول كورینن یوزی اولدیغیچون وعرب بورونه انفدر زیرا انف مد وقصر ایله بر نسنه نك اوله دیرلر پس بورون اول الوجه

اولمغله انف دینلدی فاعرف * باد داد * بادراداد ویاخود بیاد تقدیرنده در (معنای بیت) بودرکه اول وزیرجك كه بعض روایاتده بولس دیرلردی حیله ایله قوم عیسی اراسنه مکر واضلال ایچون کلدی آنك اصلی ونسبی حسددن ایدی تاکه وجه باطل ایله و باطل یره قولاغنی و بورننی هوایه ویردی واتلاف ایلدی وحسد اوجندن کندنی مثلیه قائل اولدی بونده وزیری کاف تصغیر ایله تحقیر ایتدی زیرا برکیمسه ده صفات نفسانیه غالب اولسه وآنده غرض دینی اولمسه فی نفس الامر حقیر وذلیلدر اکرچه بحسب الظاهر خلق اراسنده عظیم وعزیزدر وکذلك بعض اعضاسن اختیار یله لاجل الحسد قطع ایتدرمك حسبیله کندینی خوار ایلدی پس برکیمسه کندی نفسنی اختیار یله خوار ایلسه خلق دخی آنی تذلیل ایتمك جائزدر وآنك اصل وانتسابی حسددن اولمق عناصرنده شیطان کبی نار غالب اولمغله اشارت وشیطانی اولدیغنه دلالت ایدر انکیچون شیطاندن صادر اولان رذیله اندن دخی صادر اولدی و باطل ایله قیدایلدی زیرا حقه توسل ایچون بعض صور شنیعه اختیار ایتمك مستبعد دکلدر وکوش و بینی نك اشاراتی بالاده مرور ایلدی

برامید آنکه ازنیش حسد
زهراو برجان مسکینان رسد

نیش آغولی حیوانات اکنه سی ودکن ونیشتر بوراده مراد اولیکی معنادر *زهر* اصلنده قاتی آجیدر صکره آغوده اعلام غالبه دن اولمشدر اوده زهره دیدکاری اکا نسبت ایله در زیرا آخرنده که هاء نسبت اختصاص افاده ایدر* مسکین* غایتده فقیره دیرلرکه برکونلك ییجکی اولمیه وفی القاموس المسکین و یفتح میمه من لاشیء له اوله مال یکفیه اواسکنه الفقرای قلل حرکته والذلیل والضعیف انتهی بوراده مسکین ایله مراد معنای ذلیل وضعیفدر (معنای بیت) بودرکه وزیرمزبور طریق باطله سلوك ایدوب بورنن وقولاغن قطع ایتدردی اول امیدوارجا اوزرینه که حسد اکنه سندن آنك زهری ذلیل وضعیف اولنلرك جاننه ایریشه که قوم عیسادر بونده وزیری آغولی حیوانه وحسدنی آغولی حیوان اکنه سنه وحسدك اثر خارجیسنی زهره تشبیه ایلدی زیرا بری صورتا و بری معنی مضر ومهلكدر انکیچون جانی تخصیص ایلدی وقوم عیسایه مسکین دیدی ترحم

طریقیله زیرا بوخصوصده مظلوم اولدیلر شول سببدنکه وزیر مزبور انلره صورت حقدن کورینوب اضلال ایلدی وفطرت اصلیه لرینی تغییر واعتقادلرینی تبدیل قیلدی بو ایسه غایتده خسارت وظلم وهلاکدر قوم مذکور وزیرك حلاوت معرفتدن چاشنی دار اولالم وعسل مصفای حقیقتدن دردلره درمان بوله لم دیرکن خلافی ظهور ایلیوب بختلری دوندی واوزرلرینه زنبور نیش قوندی بونده اشارت واردرکه اهل انفسك آثار صفات رذیله سی زهر کبی نیجه خالی الذهنك فساد استعداد وهلاك معنویسنه سبب اولدیغی کبی اهل تزکیه نك آثار صفات جمیله سی دخی عسل کبی نیجه مستعدلرك صلاح دل وحیات قلبیه سنه باعث اولور بوسببدندرکه قرآنده کلور (فیه شفاء للناس) بوندن فهم اولنورکه انسان دنیاده اولادقجه اضدادی جامعدر زیرا نفس وطبیعتك حکمی زهر وقلب وروحك اثری عسل کبیدر فاما آخرتده اهل جنته کوره عسل لطف صرفدرکه انده زهر قهر یوقدر واهل ناره کوره زهر قهر محضدرکه انده عسل لطف یوقدرتکم (حتی یضع الجبار قدمه) حدیثنده تحقیق مرور ایلدی وبوندن ظاهر اولورکه افراد ناسك اکثری خالی الذهن وساده دل وابله مقوله سیدرکه دین ودنیالرینی کما ینبغی محافظه یه قادر دکللردر پس عاقل حذر اوزرینه اولمق کرکدر و بونده رمز واردرکه نیجه امانی واردرکه خیر وشر هرنه ایسه حصوله کلور زیرا حصولنده حصول حکمت وظهورنده ظهور قدرت واردر ونیجه اعمال دخی واردرکه وقوعی غیر مقضی ووجودی غیر مرضی اولمغله کتم عدمده نابدید اولوب قالور

هرکسی کو از حسد بینی کند
خویشتن بی کوش و بی بینی کند

کند کاف عربینك فتحیله مضارعدر کندندن کندن قوپرمق وقازمق وبرنسنه یی چقرمق ویولمقدر ایکنجی *کند* کاف عربینك ضمیله در کردندن کردن ایلمك معناسنه در *خویشتن* وخویش واورسیله کندی دیمکدر خویش وخویشاوند خصم وقوم معناسنه درظاهر اولان بودرکه خویشتن اصلنده تن خویشدر بعده مصرع اولده محذوف واردر تقدیری هرکسی که اواز حسد کوش

و بینی کند دیمکدر بیت سابق قرینه سیله و بو کوش و بینی دن مراد کوش و بینیٔ حسی وصوریدر نتکم مصراع ثانیده اولان کوش و بینی ایله مراد کوش و بینیٔ معنوی وحقیقیدر بیت لاحق قرینه سیله (معنای بیت) بودرکه هرکسه که وزیرمن بورکبی حسد اوجندن ظاهر قولاغنی و بورننی قوپاره وقطع ایلیه اول کسه فی الحقیقه کندونی قولاقسز و بورنسز ایلر یعنی باطن قولاغنك و بورننك قطعنه سبب اولور زیرا ظاهرده اولان حالی حسد اوزرینه مبنی اولمغله باطننه دخی سرایت ایلیوب کوش باطن ایله عالم غیبك خطابنی و بینیٔ باطن ایله جنتك وعالم ملکوتك روایح طیبه سنی استشمام ایتمکدن محروم اولور فاما اکرلاجل الحسد اولمسه مشاعر باطنه نك انفتاح وانکشافنه سبب اولوردی زیرا ظاهردن مسکوب اولان نسنه نك قوتی باطنه انتقال ایدر و برنسنه یوقدر که الله تعالی آنی انساندن اخذ ایدوب یرینه خیرلوعوض و برمیه * بونده اشارت واردرکه صفات رذیله انسانك نقصانی باطننه سببدر پس ظاهرده مقطوع الیده مثلا انسان دیمك حقیقت قاصره اولدیغی کبی باطنده مقطوع اولان دخی بویله در زیرا انسانك انسان تام اولدیغی اعضاء عامه وقوای تامه سیله در پس برعضوو یابرقوت ناقص اولسه انسان دخی ناقص اولور و بلکه نقصان ظاهردن نقصان باطن بتردر زیرا مقصود صورت دکل سیرتدر صورتك مقصود اولدیغی سیرته توسل ایچوندر نماز کبی که آنی اقامت ایچون اعضاوجوارح اولمسه مناجات مخصوصه دخی حصوله کلمز (لمحرره) *چونکه وارسنده نمازه آلات* ایتمه مؤمن ایسك عبادت لات *ظاهرشرعه رعایت ایده نك* باطنی طوبطلواولور حالات*

بینی آن باشد که او بو یی برد

بوی اوراجانب کو یی برد

*بو یی *ده اولان یاء ثانیه نوعیت افاده ایدرکه بوی معنویدر بیت لاحقده اولان تفسیر قرینه سیله وکذلك کو یی ده اولان یا دخی نوعیت افاده ایدر که کوی معنویدر وجائزدرکه عام اوله پس بوی صوری کوی صوری یه و بوی معنوی کوی معنوی یه موصل اولور و کوی صوری معشوق مجازی نك منزلی و کوی معنوی معشوق حقیقی نك محلیدر اکرچه که اوراده فی الحقیقه

حال ومحل یوقدر بلکه مراد مجرد تمثیل وتمثیل ایله معقولی تنویردر وکوی * محله معنا سنه در نتکم بیانی مرور ایلدی حقه کوره قرب معنوی ووصلت ذات مراد اولنور (معنای بیت) بودرکه بورون فی الحقیقه اول اولورکه بوی حق ایلده وحقدن رایحهٔ معنویه استشمام ایتمکه قادراوله * و بو سببدن بوی صوری اولان بوی جنت ایله دخی معطراوله نتکم محمدیه ده نعت رسول الله صلی الله علیه وسلمده کلور * قودی بوزنده برخصلت که ایردی مشامینه * خصوصا جنت عدنك کلوردی ریح الوانی * وقرآنده کلورکه (انی لاجد ریح یوسف) یعنی یعقوب علیه السلام لطافت زائده سی حسبیله رایحهٔ قمیص یوسف علیه السلامی مسافهٔ بعیده دن حس ظاهرله استشمام ایلدی سائرلر استرواح ایده مدیلر * زیراکثافت وجود وکدورت دل مانع ایدی و چون بوقدر بیك یللق راهدن رایحهٔ جنت استشمام ایتمك جائزاوله ارض کنعان وارض مصرقنده قالدی ولطافت بدنیه فانوس بللور کبیدر یعنی بللور شمعه حجاب اولمدیغی کبی بدن کمل دخی شم وسمعه حجاب دکلدر (نتکم نجوم زاهره نك انواری ارضه منعکس اولمغه اجرام علویه حائل اولمز زیرا زیاده لطیفدر وحدیثده کلور (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) ومقرردرکه انسانده بینیٔ معنوی اولمدیجه بینیٔ ظاهر بومقوله روایح طیبه یی استشمام ایده مز والاعوام وخواص مساوی اولمق لازم کلور * بوندن صکره ناظم قدس سره بیورر که بوی معنوی آنی کوی حق جانبنه ایلده واول طرفه دلیل اوله ولاحبث ولااین عالمنه ایرشدوره زیرا استشمامدن مراد مشموم اولان نسنه نك محلنه وصولدر * یعقوب علیه السلام رایحهٔ قمیصی استشمامدن نفس قمیصه ونفس یوسفه واصل اولدیغی کبی و بعض بریه لرده ولیلریك شم تراب ایلدیکی دخی بوقبیلدندر زیراهر ارضك رایحهٔ ترابی برکونه در پس اول رایحه یه واقف اولان شمنه استدلال ایدوب راه راستدن چقمز و یمین و یساره منحرف اولماز بلکه طوغری منزله کیدر وآخر مرادینه ایرر * بوندن معلوم اولورکه بوی حقیقی اول کوی حقیقی کلستاننك کلنك رایحه سیدر انسان ایسه کل استشمام ایتدکده کلستان خاطرنه کلورو آخراول بوآنی طرف

كلشنه جذب ايدر وديوان حافظده كلور * كس ندانست كه منزلكه معشوق
كجـاست * اين قـدرهـست كه بانك جرسى مى آيد * بانك جرس ايله
صلصلهٔ جرس قصه سنـه اشارت ايدركه طرق وحيك اشـد يدز
نتكم محلنـده مبيندر وبومعنى كمل اوليايه دخى الهـام محلنده حاصلدر *
يعنى كرچه ظـاهرا برجرس آوازى كلوب قافله نك سلوك وسـابله نك
سيرنه قوت اولور فاما فى الحقيقـه منزلكاه معشوقى تعيين ايتمك يوقدر
زيرا ممكن دكلدر پس كوى حقـدن دخى قلبك لى مع الله مرتبـه
سنـده حقـه خصوص قربى مراددر والا كنهنى ادراك وحقيقتنى
معرفتـه طريق يوقـدر فاما بومنزلك غايتنـه ايرمك ممكن اولمـديغى
صورتده بارى بولنده بولنمق كركـدركه آواز جرس واستشمام بوى
و بونلرك امثالى سـائق وقائد ودليل وشاهد مقوله سـيدر پس بى دليل
سلوك ايتمك مورث حيرت مذمومه و بادليـل سـالك راه اولمق موجب
حيرت ممـدوحه دركرچه كه ايكى صـورتده دخى حيرتدن خـلاص
اولمق يوقدر نتكم محمديه ده كلور * ع * بودرديله بوعالمدن كيدرلر شويله
عاشقلر * بعـدذا بوى مطلق كامـله مصروف اولوب رايحهٔ طيبـه
مراداولنور خصـوصـا كه مقـام مدح اكا قرينه درو بوى جنت
وامثالى روايح طيبه مقوله سندندر انكيچون رسول الله صلى الله عليه وسلمه
طيب مقـوله سى مطلقـا تحبيب اولندى نتكم حـديثده (حبب
الى من دنيـاكم ثلـث الطيب والنسـا وقرة عينى فى الصلوة) كلدى
پس بوندن فهم اولنـديكه جنتده رايحـهٔ كـريهه اولماز
لون سـياه اولمـديغى كبى زيرا كريه نسنـه نفـس
وطبيعتك اوازمنـدن تولدايدر جنتده ايسـه نفس وطبيعت اولماز
وانسـان كاملك قلبى جنت عاجله مقوله سـندن اولمغـله انده دخى
رايحهٔ كريهه يه آرزو بولنماز * بوسبيدندركه آدم كامل رايحهٔ طيبهدن
احتظاظ ايدر ورايحهٔ كريهه يه اصلا وجود ويرمز * زيرا حكم حال
ومقتضاى مقـام دكلدر بومقوله نك وجودى كـدور اتدن طيب
وطـاهر وكثافاتدن مبراو معرا اولمق حسـبيله فضلات بدنيه لرنده بله
رايحهٔ كريهـه اولمـاز بلكه رايحـهٔ مسـك اولور نتكم بعض ارباب
رياضـتدن منقولدر ورسول الله عليه وسلم بورتبـه نك ذروهسنه

واصل و بومعنـانك حقيقتنه كماينبغى نائل اولمغله فضـلات بدنيه نك
طهارتى خصا يصندن عد اولنـدى نتكم شيخ عزالدين عبدالسـلام
بعص مؤلفـاتنده كتورر (فضلاته عليه السلام طـاهرة على الاصبح
يتبرك بها و يستنشق بها) فانظرما اعجب هذا الشـان * وكن من
اكامل الانسـان لعلك تحـظى بهـذا * وتخلص من الاذى
(المحرره) دل يسك حقه نشان صريح * قوقه كورجان ايچنده طيب ريح

هركه بويش نيست بى بينى بود

بوى آن بويست كان دينى بود

* دينى * يانسبت ايچوندر دين دنيادن احترازدرقال الحدادى فى تفسيره
الدين اسم لجميع ماتعبد الله به خلقه وامرهم بالاقامة عليـه وهوالذى
امروا ان يكون ذلك عادتهم والذى به يجزون فان الدين فى اللغة العادة
والجزاء انتهى وباقى البيان والتحرير قدتكفل به كتب التفسير (معناى
بيت) بودركه هركسـه كه آنك ذكراولنـان بوى كبى بوبى يوقدر
اول كمسه فى الحقيقه بورونسزاولور كركسه ظاهرده بورنى اولسـون
بوى اول بوى دركه دينى اوله يوخسه دنيوى اولميه يعنى معتبراولان بوى دينى
ومعنوى وحقيقى در بوى دنيوى وصورى واعتبـارى دكلـدر زيرا
دنيوى اولان بوبى ظاهر بورنى استشمام ايدر وكمسـيه اختصاصى
اولماز فاما دينى اولان بو بى انجق باطن بورنى استشمام ايدركه خواصك
صفتيدر (بونده اشـارت واردركه حواس ظاهره ومنافع صوريه نك
مخلوق اولمسى حواس باطنـه ومنافع حقيقيه يه انتقال وتوسل ايچوندر
چونكه بومعنى حصوله كلميه ووجود بولميه حواس معطل ومنافع ضايع
وباطل اولور بركسه كيمانك اجزاسنى بلسـه ولكن عملنه قادر اولمسـه
جاهـل اولان ايله برابر دركه ايكيسـيده تعطيـل اهليـدر
وكذلك بركمسـه مزكوم اولسه رايحهٔ كلدن نه بولور وكذلك بركسه
ممرور المزاج اولسـه حلو وعذب اولان غدادن اكانه كلور وعلى هـذا
پس مؤف المشاعر اولانلرظاهرده منافع حسيه دن محروم اولدقلرى كبى
مؤف الباطن اولنلر دخى منافع معنويه دن محروملردر بناء على هـذا
انسـان صورتنده حيوان اولورلر و بلكـه حيوان انلردن افضلدر
زيرا حيوانات عنـد المحققين لسـان عبارت ايله تسبيح ايدرلر وحقه

ارتباطلری نوجهله ایسه آنك مقتضاسندن انحراف كوسترمزلر پس
انسان ناقصه كوره ظاهرلری ناقص و باطنلری كامل اولور كمالایخفی
على الانسان الكامل (و بونده تصریح واردر كه بوی ظاهره اعتبار
یوقدر زیرا مقصود بالذات دكلدر مكر وسیله اولدیغیچون معتبر اوله
ووسیله ایله متوسل الیه من وجه برابردر مثلا انبیا علیهم السلامك
وجودلری وجود رسول الله صلى الله علیه وسلمه وسیله در انكیچون
(لولاك یامحمد ماخلقت الكائنات) وارد اولدی نتكم برهان القرآنده
مسطوردر و بوندن سائر انبیانك تحقیری لازم كلمز و سائر مبادئ امور ومقدمات
احوال دخی بویله در مثلا علوم ادبیه مقاصد علومه موصل اولدیغی جهتدن
مقبولدر و كذلك مبادی ومقاصد علوم ظاهره دخی علوم باطنه
ومعارف حقیقیه یه وسائل اولمغله قبوله قریندر نتكم حدیثده كلور
(من عمل بما علم ورثه الله علم مالم یعلم) یعنی علم كسبی علم وهبی یه موصلدر اكرچه
علم وهبی فی الحقیقة اختصاص اختصاصدندر كه اختیار حق اوزرینه مبنیدر
سلطنت كبی كسبله حاصل اولماز وزارت كبی و بونده ارباب انكاری جرح
وحاللرن تقبیح واردر زیرا روایح معنویه استشمامنه عدم اقتدارلرندن
ناشی علماء حقیقیه مجالسنه تردد ایتمزلر وكمل ناس محافلنه برآدم كتمزلر
مع هذا اول مجالس شریفه ومحافل لطیفه كلستان مقوله سیدر كه
آنده روایح عطره استشمام اولنور * زیرا هر كفته لری كلشن
حقیقتدن بر كل وهر نكته لری بوستان معرفتدن برسنبلدر پس منكر
حیوان مقوله سیدر * یعنی حیوان كلستانه ایدوكن بلیوب
كل ولاله وسنبل وسائر ازهار وانوار واوز ادیانده نباتات
ربیهٔ عامه ایله برابر اولدیغی كبی منكرك دخی علوم قشریه ولبیه
عندنده یكساندر بلكه قشر لبدن احبدر زیرا سنبل تراوتلق آهوی
مشكك صفتیدر انكیچون نافه سی مرغوبدر انكیچون دیمشلردر
خرو زعفران چه باشد و بلكه منكرك حس باطنی سلیم اولمق
حسبیله سلامت اهلنك رایحهٔ طیبه استشمام ایتدكلری موادن
آنلر رایحهٔ كریهه شم ایدرلر (بوندن فهم اولنور كه بر ماده ایكی شخصه
كوره متفاوت اولور نتكم باران نیسان صدفه كوره لؤلؤ وماره كوره زهر
قاتل اولور (المحرره) كلشن معرفتدن آل خوش بو * دم چكر غافل اولمه قالمازبو *

چونكه

* چونكه بوئی برد وشكر آن نكرد *
* كفر نعمت آمد وبینیش خورد *

بو كلامك تقدیری چون هركه بوئی برد دیمكدر پس بردك فاعلی
هركه در وزیر مذكور اولمق دخی بعید دكلدر *شكر* اصلنده بر نعمتی
تصور وآنی اظهار ایتمكدر كما قال فی القاموس الشكر بالضم عرفان
الاحسان ونشره نتكم آنك ضدی اولان كفر بر نعمتی نسیان وستر
ایتمكدر بوسببدن دیمشلردر كه شكر كشرك مقلوبیدر كشر ایسه
كشف دیمكدر وشریعتده اول معروفه دیرلر كه نعمته مقابل اوله
كرك لسان وكرك یدو كرك قلب ایله اولسون پس شكرك موردی
عام وحمدك موردی خاصدر زیرا لسانه مخصوصدر *نعمت* اصلنده
شول حالت طیبه در كه انسان آنی استلذاذ واستطابه ایدر صكره
شول امور لذیذه یه اطلاق اولندیكه طبعه ملایم واول حالت طیبه یه
مؤدی اوله انعام نعمتی غیره ایصال ایتمكدر اول غیر ناطق اولمق شرطیله
پس انعم فلان على فرسه دینلمز *خورد* اصلنده ضم خائله ماضیدر
اكل ایتدی معناسنه بوراده خانك ضمی فتحیه اماله ایله تلفظ اولنور
نكرده موافقت ایچون وقوپاردی وازاله ایتدی معناسی دخی مراد اولنور
مع هذا بی بینی اولان كمسه نك بورنی مأكول صورتنده در فی الجمله مأكولدر
(معنای بیت) بودر كه چون هر اول كمسه كه بورنی اولوب حس شمی
تسلیم اولمق جهتیله بوی ایلتدی ورایحهٔ طیبه قوقدی واول رایحه یی
استنشاق ایدن بورونه وكذلك استنشاق اولان رایحه ونفس استنشاقه
شكر ایلمدی كفر نعمت كلدی وآنك بورننی اكل ایلدی وازاله قلدی
یعنی مشاعر وحواسك هر بری حقدن نعمت جلیله در از جمله بورون
نعمتی كه خاصیتی استشمام روایح ایتمكدر وطیبی استعمال واستر واحده
ایسه منافع كثیره واردر انكیچون رسول الله صلى الله علیه وسلمه
طیب تحبیب اولندی پس بر كمسه نعمت مذكوره یه شكر ایتمسه ماخلق
لهنده عدم استعمال ایله آنك زوالیله معاقب ومبتلی اولور زیرا هر جزاء
عمل جنسندن وعمله مناسب اولان صورتله وارد اولور ودیمشلردر كه
شكر نعمت نعمتت افزون كند * كفر نعمت از كفت بیرون كند *
پس نیجه كمسه لرك بورونسز اولدقلری بورونلرینه متعلق اولان نعمته

کفرانلری سببیله در بعض آفات ایله حس شم زائل اولمق واحیانا انسان مزکوم اولمق دخی بی بینی اولمغه ملحقدر (سؤال اولنورسه معنای مذکور اهل کفرانه کوره‌در مع‌هذا آفات مقوله‌سی صبیانه دخی عارض اولور (جواب بودرکه کرچه صبیان وامثالی اهل کفراندن دکلدر ولکن ابتلالرنده حکم خفیه واردر ازجمله ابتلانك حکمی آنلرك اقاربنه راجعدر نتکم صبیان اوزرینه اولان تشدید محنت موت دخی بونکله تعلیل اولنمشدر والا صبیانده حیا ومیتا مؤاخذه‌یه مدار اولنور اسباب یوقدر مکر قصاص مقابله اعتبار اولنه که بعض اهل حقایق ذاهب اولمشلردر فافهم بونده اشارت واردرکه وزیر مذکور دین نصارادن بوی حقانیت استشمام ایتمش ایدی ولکن حسده دوشمك سببیله حسد آنی بوروندن چیقاردی یعنی حسد بورندن یعنی باطنی مؤف اولمغله ظاهرده بی بینی اولمق آفتیله دخی مبتلی اولدی زیراهر باطنك ظاهرده براثری واردر دفین اولان نواتك وجه ارضده اوراق وثمره‌سی کبی * وبونده بوی معنوی‌یه رمز واردر یعنی برسالك که اثناء سلوکده جانب حقدن استشمام ایتدیکی رائحهٔ معنویه‌یه شکرایتمسه وبعض آفات سببیله طریقده وقفه وحالده تفرقه بولسه و بوسببدن توفر رغبت وجمع همت وعمله عزیمتدن قالسه اول بوی معنوی‌یی استنشاقدن محروم ومفقودینه مترقب دکل موجودندن‌ بله خسارت بولور زیرا کفرانیله تغییر نعمت ایتمش ایدی وقرآنده کلور (ان الله لایغیر مابقوم حتی یغیروا ماباَنفسهم) بعدذا بوتقریراتدن عطسه وانك سببیله مسام بدنك انفتاحنده اولان نعم جلیله ظاهر وعطسه قاتنده حمدك لزومی وشکرك سری باهر اولدی پس نعم ظاهره وباطنه‌یی شکر جزیل ایله ربط ایتمك کرکدر (لمحرره) ایلدك چونکه مرغ نعمتی صید * رشتهٔ شکرله آنی ایله قید * شکرایله اولدی سلیمان سلطان * حمدله طوتدی دولتی ذوالاید

﴿ شکرکن مرشاکرانرا بنده باش ﴾

﴿ پیش ایشان مرده شوپاینده باش ﴾

* پاینده * باقی ودائم و یعنی همیشه اصلنده آینده پادرایاغه کلیجی واباق اوزره طوروب ثابت اولیجی معناسنه بعدذا مرشاکرانرا الخ ماقبلنده شکرکن جمله‌سنه تفسیر واقع اولمشدر (معنای بیت) بودرکه

شکرایله مطلقا وشکرك انواعندن بری دخی بودرکه شاکر اولنلره بنده وانلره خادم اول زیرا شاکره مضاف اولان دخی شاکردر اول شاکرلرك حضورنده میت کبی اول تاکه حیات باقیه اهلی اولاسن وفنا ایچنده بقا بولاسن بعدذا میت حکمنده اولمق حرکات نفسانیه‌دن سکون بولمق وترك اعتراض ایدوب تسلیم اهلی اولمق ایله‌در زیرا شاکر حقیقینك وجودی نعمت جلیله‌در وشاکر حقیقیه که اهل تزکیه وتکمیلدر اعضا وقوی‌نك مجموعنی ماخلق لهنه صرف ایدرلر وجملهٔ احوالده ره راست فرمانه کیدرلر انکیچون دائما انلردن خصایص اعضا وقوی صادر اولمقده‌در شویله که حس شملری روایح جنتی بوقدر مسافه‌دن استنشاق ایلر وحس سمعلری خطابات آلهیه‌یی ایشیدر وتسبیحات اشیایی استماع ایدر وحس بصرلری مسافهٔ بعیده‌دن ادراك ایلر نتکم حضرت عمر رضی الله عنه منبر رسول الله صلی الله علیه وسلم اوزرنده ایکن برآیلق یولده سرعسکری اولان ساریه‌یی کوردی وخطاب ایتدی ساریه دخی آنك خطابن ایشیدوب اکا کوره عمل ایلدی پس هرعضوك بربرهانی واردرکه آنك خاصه‌سیدر نتکم قرآنده کلور (یاایها الناس قدجاءکم برهان من ربکم) یعنی الله تعالی رسول الله صلی الله علیه وسلمی بجملة الوجود برهان قلدی * زیرا هرعضونده برهان مخصوصی واریدی وبوبرهاندن وارثلری دخی حصه داردر ودائما شکر نعمت ایله مقید اولملریله مزید ایله مشرفلردر و بومقوله شاکرلر جمیع افراد انسان اعضاسی کبیدر پس بومقوله لرك وجودلرینه شکرایتمیلر واعتقادو خدمتلرینه قیام کوسترمیلر کویاکندی وجودلرینك برهاننی ازاله ایدوب ازجمله بی انف قالمقدر الحاصل کفرانده تلف اولدیغی کبی شکرانده خلف واردر وشکرك برقسمی شاکرلرك یولنده افنا وجود ایتمکدرکه ثمره‌سی حیات باقیه‌در وحیات باقیه شول حیاتدرکه بدنك بوموطندن انتقال ایله متغیر اولماز * زیرا متغیر اولان حیات فانیه‌در که جسده متعلقدر وحیات باقیه که قلب و روحه متعلقدر * روح سلطانینك جسددن مفارقتندن صکره زائل اولماز بلکه حیات دنیاده اولان کیفیت اوزینه باقی قالور * بوحیات باقیه‌نك تأثیرندرکه ابدان کمل

انحلال بولماز والی یوم القیامه منفسخ اولماز * کویاکه انلرده حیات فانیه یوقدر بلکه جمیع احوالده حیات باقیه ایله متصفلردر بو جهتدندر که رسول الله صلی الله علیه وسلمك جسد نظیفلری غسل اولنور کن بی تحویل کس یمینا و یسارا متحول اولورلر دی و بعض کمل دخی دین غسلده کوزلرین آچوب غاسله نکاه ایتمرایله غاسلدن حیوة بعد الموت صادر اولدیغی مصرحدر وعلی هذا و بوندن ظاهر اولور که ذکر اولنان شاکرلره تسلیم اولمیان منکرلر ومعترضلر حیات ایچنده مماتده کیبدر زیرا وجود فانی معتبر دکلدر پس کرکدر که انسان اهل کمالك وجودنی غنیمت بیلوب عهدهٔ شکردن کله نتکم حضرت پیر هدایی قدس سره نظمنده کلور * اکر بولدکسه براهل کمالی * یولنده خدمت ایت قومکرو آلی * یعنی یالکز اعتقاد کفایت ایتمز بلکه حقه وصول ایستین کسه ارباب کمال ایله صحبت سلوك وخدمت خاص ایتمك لازمدر تاکه نفس نفیس ایله حیات تازه حاصل اوله

چون وزیر از رهزن مایه مساز
خلق راتو بر میا و راز نماز

* رهزن * اصلنده زننده رهدر یول اوروجی معناسنه که قاطع الطریقدر *نماز* معروفدر عرب صلوة دیر بوراده مراد توجه دلدر زیرا توجه دل وحضور قلب نمازك اعظم ارکانندندر شویله که فی الجمله توجه وحضور بولنمیان نمازده اصلا ثواب یوقدر وتوجه بودر که انسان حال صلوتده وجه ظاهرنی کعبه یه ووجه باطنی رب کعبیه توجیه وتحویل ایلیه یعنی بوندن مراد ماسوادن اعراضله حاصل اولان مشاهده درکه قلب انسانده حقدن غیرینك همی قالمیه (معنای بیت) بودر که وزیر مذبور کبی رهزن لکدن مایه دوزمه یعنی سنك مایهٔ اصلك واساس دینك طریق حقی قطع ایتمك اولمسون سن خلق عالمی نماز وتوجهدن یوقارو کتورمه وقالدرمه ومانع اولمه زیرا دین صحیح ومذهب حق اوزره اولان کسه شول طریق مستوی اوزره مقصدنه متوجه اولان ابن سبیله بکزر پس آنی مقصودندن صرف واعتقادنی افساد وحالنی تغییر ایتمك بولنجه کیدن ابن سبیلی اورمق ومقصدندن تحویل ایتمك ومالنی نهب وکندینی قتل ایلمك کبیدر الحاصل ایکیسی دخی اهلاکدر

اکرچه بری حسی و بری معنویدر بر یمرطه فاسد اولسه حیز انتفاعدن خارج اولدیغی کبی فطرت اصلیه واستعداد اولی دخی بعض عوارض حسبیله متغیر ومتبدل اولسه صاحبی هالك حکمنده اولور زیراحیات ایله انتفاعی یوقدر بوندن فهم اولنور که طریقدن ضال اولان آدمی بوله دوندرمك هدایتدن ونمازده قبله دن منحرف اولانی قبلیه توجه ایتمك اصابتدندر و بونده ارباب انکارك حالنه اشارت واردر زیرا کمال حسدلرندن فقراء اهل سلوکی طریق حقدن منع ایدرلر وسزك طریقت مسلوکه کز طریق جمهور دکلدر جمهوره مخالفت ایسه قوت خطادندر دیرلر و بونك امثالی مقدمات کاذبه وقیاسات عقیمه ترتیب ایلیوب اضلالده شیطان قدر کوشش واجتهاد ایدرلر بیلمزلر که طریق تقوی وعزیمتده جمهوره مخالفت لازمدر زیرا موافقت ایله مقصود حاصل اولماز اول سبیدندر که جمهور ناس مرکز طبیعیلرنده قائم وطینت عنصریه لرینك احکامنی اجراده دائملردر پس انلر ماء راکده بکزرلر که طول مکثله متغیر اولمش وتأثیر عفونت هواء کدورت طینله تعفن بولمشدر و یاخود شول سایه پرور کبیدر که عمرنده سفر ایتمامش ویرندن بر مسافه یر کیتمامش بلکه سایه وکنش تأثیریله پرورش بولمامش خام میوه کبی قالمشدر بو وجهدن انلر مرض معنوی ایله مریضلردر اقامت ایسه باعث ازدیاد مرضدر سفر باعث صحت اولدیغی کبی نتکم حدیثده کلور (سافروا تصحوا) پس بونده سفر معنوی ایله حاصل اولان صحت وجوده اشارت واردر

ناصح دین کشته آن کافر وزیر
کرده اواز مکر در او زینه سیر

* ناصح * نصحدندر قول وفعلده خلوص دیمکدر نتکم حدیثده کلور (الدین النصیحة کله) یعنی دینده غل وغش وخیانت اولماز بلکه دین اهلی صدق وخلوصله متصف اولمق کرکدر ونصح خیاطت ثوب معناسنه دخی کلور ناصح اولان کسه نصحله منصوص اهلك صلاحنی تحری ایتمکله آنك فعلنی خلل ثوبی سده تشبیه ایتدیلر نتکم بلاغات زمخشریده کلور (ما منع قول الناس ان یروقك وهو الذی ینصح خروقك) یعنی قول ناصحی نه معنی منع ایتدیکه سکا عجب وخوش کلمدی ناصح خود سنك یرتقلریکی دیکر ویرتق دککك

كالاتندر انكيچون ارباب ارشاد پینه دوز صورتنده كورینورلر ولطائف
ایلامده كلور *آن پسر پینه دوز *شب همه شب تا بروز* بانك كند چون
خروس * كشف كهن در كه هست* یعنی هر كیجه الله تعالی طرفندن
اسكی پابوج كیده واردیو نداكلور مقصود لیله ٔ معراجده شاب امرد
صورتنده تجلی ٔ صفات ایله متجلی اولان الله تعالی قوللرینك كناهلرین
مغفرت وحاللرین تجدید وشانلرین اصلاح ایتدوكن بیان وتمثیلدر
پس رباعی ٔ مذكورده اصلا محذور وغبار یوقدر وناصح عسل خالصه
دخی دیرلر پس نصح عسلی شمعدن تصفیه دریعنی افسان قولنی غشدن تخلیص
ایتمك عسلی خلطدن تخلیص كبیدر كافر بالاده تفصیل اولندی عرب
فانك كسری وعجم فتحیله اوقور *لوزینه* بادملی حلوادر زیرا عرب بادمه
لوز دیر آخرنده یاء نسبت وهاء معنای عامدن معنای خاصه نقل علامتیدر
پس لوزینه بادمه منسوب واندن معمول حلوا دیمك اولور تعریب
ایدوب لوزینج دیرلر نتكم لطائفده كلور (من نكد الدنیا مضرة اللوزینج
ومنفعة الهلیلج) سیر* كسرله صرمساقدر (معنای بیت) بودركه
اول وزیر كافر بالله صورتا قوم عیسی اراسنده ناصح الدین اولمش ولكن
فی الحقیقه غش اهلیدر كه مكر وحیله ایله بادملو حلوایه صرمساق وآجی
نسنه قاتمش وقارشدرمش كبیدر یعنی ظاهر حالی حلوا كبی طتلو
كورینور فاما فی نفس الامر كلامی غرضدن خالی اولمامق حسبیله
زهرناكدركه آجی ومضر نسنه ایله مخلوط اولان حلوا معده یی افساد
ومزاجی تغییر وبلكه هلاك صوریه مؤدی اولدیغی كبی آنك كلامی
دخی افساد دین وتحویل عقائد واهلاك قلوبه باعثدر پس جاهل اولان
اكل ایدوب هلاك اولور وعالم اولان حذر اوزرینه اولوب نجات بولور
بونده دینی وكلام حقی حلاوتده حلوایه تشبیه ایلدی نتكم خبرده كلور
(المؤمن حلو یحب الحلو) ودینی افساد ایدن نسنه یی وكلام باطلی
آجی نسنیه تشبیه ایلدی وایكی نسنه نك مزاجی بری بریله فی الجمله متوافق
اولمسه انلرك تركیبی هلاكه مؤدی اولور طتلو صورتنده اولسه بله سد ایله
بالق كبی نتكم جاحظ متكلم بوكا اعتماد ایتیوب سد ایچنده مطبوخ اولان
بالغی اكل ایله مفلوج اولدی پس ایكی ضدك حالی دخی بوكا قیاس
اولنه عسل وزهر كبی زیرا بر كمسه یی خفیة قتل ایتمك اسنه لر طعام شیرینه

زهر خلط ایدوب یدیررلر طعامك شیرینلكینك تأثیری اولیوب زهر غالب
اولمغله اهلاك ایدر بو ماده ده نهی وخلافی مجتمع اولسه نهی راجح
دیدكلری بو سره دائردر ومعنای مذكورك نظیری حیه در زیرا یلانی
مس ایتسك ظاهرا حریر كبی یومشقدر ولكن دندانی زهری مشتملدر كه
مهلكدر پس بر كمسه بر سوزده تعبیر اولنان معنای زهر مثالی ادراك
ایتمسه آنی اعتقادله باطننی افساد وعمل ایله ظاهرینی اتعاب ایدوب صورة
ومعنی دینی مختل ومشوش و پر كدر و پر غش اولور و بوندن فهم
اولنور كه حیله اهلی كافر كبیدر اگرچه مؤمندر زیرا دیننده حیله وخیانت
اولماز پس آنك صاحبی حكما كافر كبی اولور زیرا صغائر معاصی كبائره
موصل وكبائر دخی اكبر الكبائر اولان كفره وسیله در و بونده حلو اللسان
اولان مدعیلره دخی اشارت واردر پس آنلرك مقالات سمیه لرندن احتراز
لازمدر زیرا انلرك كلامی عسل زنبور خر كبیدر كه زهرناكدر و بونده عقل
معاشه دخی اشارت واردر كه عیسای قلبك دینی اولان عشق الهی یه كافردر

هر كه صاحب ذوق بود از گفت او
لذتی می دید و تلخی جفت او

ذوق ایكی قسمدر بری حسیدر و بو ذوق بر قوتدر كه جرم لسان اوزرینه
مفروش اولان عصبه ده متفرقدر بغده اولان رطوبت لعابیه مطعومه
مخالطه ایتمك سببیله انسان اول قوت ایله طعومی ادراك ایدر وبری دخی
ذوق وجدانیدر و بو ذوق بر نور عرفانیدر كه حق تعالی تجلی سی حسبیله
اول نوری قلوب اولیایه قذف ایتمشدر شویلكه اولیا اول نور عرفانله حق
وباطلك میاننی فرق ایدرلر وكتاب ویا غیری نسنه دن نقله محتاج اولمازلر
وفكر وترتیب مقدمات ایتمدن اشیایی ادراك ونتایجنه واصل اولورلر
وبو ذوقك لواحقندندر اول قوت ادراكیه كه آنك ایچون لطائف كلام
ووجوه محاسن خفیه یی ادراكه اختصاصی واردر یعنی علماء بلاغت
قتنده ذوق صحیح اول كیفیت نفسانیه دركه خواص تركیب بلغایی
استقراء وتتبع ایله حاصل اولور و بو كیفیت ایله لطائف وجوه مذكوره
بلنور پس بو كسبی وذوق عرفان وهبیدر واولكه ارباب عیش
وعشرت اراسنده ذوق اطلاق ایدرما كولات شهیه ومشروبات لذیذه
اعتباریله وقوت طبیعیه ده ادراك ایتدكاری لذت زائله حسبیله در لذت

الق نقیضیدر یعنی ادراك ملائمدر حاسهٔ ذوقك طعم حلاوتی وحاسهٔ
بصرك نوری ادراکی کبیدر لذتیده یاتنکیر ویانوعیت ایچون وتلخیده
یا مصدریه در *جفت* ضمله شول عدددر که کسرسز تنصیف قبول
ایلیه عرب زوج دیرکه فرد مقابلیدر مقارن معناسنه دخی کلور زیرا
زوجین بری برینه مقارندر بوراده مراد بودر (معنای بیت) بودرکه
قوم عبادن هرکسه که ذوق وجدانی صاحبی ایدی وحق وباطلك
میاننی فرق ایدر نور فراست وضیاء معرفته مظهر دوشمشدی اول
وزیرك سوزندن لذت کوردی یعنی حلاوت ادراك ایلدی ویاخود برنوع
لذت بولدیکه آنکله آجیلق جفت ومقارن ایدی یعنی سوزی صافی لذت
مقوله سندن دکل ایدی بلکه اکا آجی قارشمش طتلو نسنه کبی ایدی
زیرا حیله ومکراوزرینه مبنی اولمغله اهل ذوق صحیحك دماغنه حلاوت
کامله ویرمیوب غرض اوزرینه مبنی ونصیحت صورتنده خیانت وغش
اولدیغی ظاهر ایدی بوندن ظاهر اولورکه بی مذاق اولان عوام ناس
بو مقوله کلامی لذت صرفه صانوب اول مقلد حلوالاسانك تقریرینه
مغرور اولدیلر ومکس وار زنبور زردك انکبین زهرناکنه بولاندیلر
وورطهٔ هلاکه وقوعله بلالرین بولدیلر وبونده اشارت واردرکه لذت
کامله ناصحك کلامی ایراث ایتدیکی حلاوت تامه‌در خصوصا نفسنی
غل وغشدن تزکیه ایدن ارباب صفا سوزلرندن حلاوت حقیقیه چکیده
وقلم لسانلرندن صحائف قلوبه ارقام قبول وتأثیر کشیده‌در پس بونلر
مشرب صحیح وذوق صریح اهلی اولمغله مقاله‌لری تقلیددن معرا
ودعوادن مبرا اولدیغندن ماعدا مستمعلره دخی عسل کبی شفاء صدر ویرر
وکوش هوش طوتنلر جهلدن پایهٔ علم ومعرفته ایر کورر وبوندن فهم
اولنورکه مطعوماتك مضرندن اجتناب اولندیغی کبی مقولاتك
مهلکندن دخی احتراز لازمدر ومقولات مهلکه مقالات نفوس
ضایعه وکلمات ارباب طبایع ومذاهب واسعه‌در وخواجه حافظ نظمنده کلور
پاك وصاف شو وازچاه طبیعت بدرآی * که صفایی ندهت آب تراب آلوده

نکتهای کفت اوآمیخته

درجلاب قندزهری ریخته

نکته فکرله استخراج اولنوب قلبده مؤثر اولان لطیفه ودقیقه دیرلر

(قال فی القاموس النکت ان تضرب فی الارض بقضیب فیؤثر فیها
جلاب اصلنده جیمك ضمی ولامك تشدیدیله ضبط اولنمشدر کلابدن
معربدرکه کل صویدر ماء الورد کبی صکره کلاب آمیز اولان
لطیف وصوق شربتده استعمال اولندی نتکم قندی شعرنده کلور
قنده قندم ای صنم جلاب لعلك قندنه * کیم بکا قندی دیو بهتان
ایدرسن دمبدم * ونفعی قصیده سنده کلور *بنی جلاب جام لطفك ایتدی
شویله شیرین کام * که شعرمده بولور هرکیم اوقورسه لذت سکر * بوراده
وزنیچون لام تخفیف اولنمشدر * وفی معربات الجوالیق روی فی حدیث
عایشه رضی الله عنها (کان علیه السلام اذا اغتسل من الجنابة
دعا بشیء مثل الجلاب) ماء الورد وهو فارسی معرب قال الهروی اراه بشیء
مثل الجلاب وهو الاناء الذی تحلب فیه ذوات الحلب یعنی انه المحلب
لاماذکر * قند* لغات فارسیه‌ده شکردر دیمش وفی القاموس القند عسل
قصب السکر اذا جمد معرب انتهی * وفی المعربات القند فارسی معرب
وقدجاء فی الشعر الفصیح و قد استعملته العرب فقالوا سویق مقنود
ومقند * زهر* معروفدر اوده زهره دیدکاری اکا نسبتله‌در زهر قاتل
وسم هلاهل دیرلر هلاهل سند اقلیمنده برشهردرکه انده زهرلردن
بردورلی زهر بیتر تازه ایکن یرلر زبان ایلمز اماغیری اقلیمده اهلاك ایدر نقل
اولنوب صاتلن کوکیدر اول زهره فارسیده بیش وعربیده هلهل دیرلر
(معنای بیت) بودرکه اول وزیر قاریشق نکته‌لر وصاف اولمدق
سوزلر سویلردی کویا شکر شربتنه زهر قارشدرمش ایدی * یعنی حقیقت
یوزندن سویلدیکی مقاله‌لری شکر شربتی وضمننده مندرج اولان
اغراض فاسده ومعانیٔ منحرفه زهر کبی ایدی انکیچون ارباب ذوقه
تأثیر ایتمزدی زیرا ارباب ذوق انك ظاهرنده اولان طمطراق ومحاسن
وآرایشه نظر ایلمز بلکه باطننده صدق واستقامت وحلاوت وملاحتی
کوزلرلردی چونکه بو معنی خالص دکل ایدی لاجرم کلامنی مهجور
ایدرلردی زهر آمیز اولان شربت بیلن یاننده منفور اولدیغی کبی
*بونده اشارت واردرکه حق وباطل بریرده مخلوط اولسه عالم اندن
حقی اخذ ایدوب (خذ ما صفا ودع ما کدر) موجبنجه باطلی طرح ایدر
اما جاهل اولانه کرکدرکه ارباب تمیزدن استفسار ایلیه زیرا برنسنه که

صورت خیرده اولوب شره مؤدی اوله آنی خیر ایسه ده ترک ایتمك کرکدر ولکن شره مؤدی ویاخود فی نفس الامر شر ایدوکن هر کس بیلمز (وبونده رمز واردرکه کلمات ناصح شربت کبیدر زیرا شربت حرارت ظاهره یی دافع اولدیغی کبی کلمات حقانیه دخی حرارت باطنه یی دافعدر وکاه اولورکه حرارت باطنه دن حرارت ظاهره دخی حادث اولوب ایکی وجهله معالجه یه محتاج اولور حرارت ظاهره دن مراد بز حرارت حسیه وحرارت باطنه دن مراد حرارت معنویه درکه قالبك ظاهر و باطننه تعلق ایتمز بلکه قلبه تعلق ایدر (المحرره) کرم اولورسه نوله قلب عاشق * نار عشقیله اولوبدر تنور * نوردن کاه اولورکه نار طوغر * نار ظاهر اولوب کورنمز نور

ظاهرش می کفت دررہ چست شو

وز اثر می کفت جانرا سست شو

چست جیم عجمینك ضمیله چابك معناسنه *اثر* بر نسنه نك وجودنه دلالت ایلینه دیرلر نتکیم آثار دیرلر اول طریقلره که انلرله تقدم ایدنلر اوزرینه استدلال اولنه (معنای بیت) بودرکه اول نکته لرك ظاهری مخاطب ومستمع اولانه طریق حقده چست وچابك اول ومسارعت ومسابقه ده تقدم بول دیر وحث وتحریض ایدردی ولکن اثری یوزندن جانه سست وفتور اوزره اول وسیر وحرکتدن تقاعد اهلی اول دیو سویلردی معلوم اوله که بو راده اثردن مراد دل وجانده حاصل اولان فتورك عینیدر یعنی اثری شویله ایدیکه اول کلامدن ذوق اهلنه فتور وارد کلوردی یوخسه نشاط وقبول کلمزدی نتکیم بو معنایه ابیات لاحقه قرینه در بونك نظیری لقمهٔ حرامدن بدنه حاصل اولان فتوردر یعنی حرامدن حاصل اولان قوتدن بدنه نشاط وعباداته سرعت ایله قیام کلمز بلکه بدنه نشاط کلمك امور عادیه واحوال طبیعیه یه کوره در بونده مدعی حالنه اشارت واردر زیرا مدعینك کلامی دخی کرچه صورتا سمند سلوکه تازیانه در فاما فی الحقیقه سالکك تقاعدنه باعثدر بعض مجلسده دخولده انبساط وبعضنده انقباض حاصل اولمق بو سره دائردر (سؤال اولنورسه که دعوت انبیا وارشاد اولیا بالکلیه حق وکلاملری حقانی ایکن نیچون بعضیلر دعوت وارشاد قبول ایتمدیلر وداعی الی الله اولنلرك کلمات حقانیه لرندن متأثر اولمدیلر (جواب بودرکه قبول وتأثیر

محلده قابلیت کرکدر بوندن هر کلمه نك تأثیری لازم کلمز اکرچه فی نفس الامر تأثیر ایتمك شاننددر مثلا باران بوقدر لطافت طبعیله سنك خارا اوزرینه واقع اولسه کارکر اولمازپس کاه اولورکه ادوار ودهورده تفاوت بولنوب زمانك ظلمتنه بناء ارباب زمان دخی ظلمانی اولوب قبول انوار دعوت وارشاددن محروم اولورلر نتکیم بعض انبیا علیهم السلامه اصلا متابعت کوسترمدیلر بو سببدن دیمشلردرکه * علی نحت المعانی من معادنها * وما علی اذا لم تفهم البقر (المحرره) چوقدر عالمده آدم مقبول * هر کسك شانی دکل لیك قبول * آدم قابل ایسك دنیاده * وار اهل قبولی سن اره بول

ظاهر نقره کر اسپید ست ونو

دست وجامه می سیه کردد ازو

نقره ضمله عربیدر التون وکومشدن قطعهٔ مذابه معناسنه یعنی التون وکومش پاره سی که مضروب اولمیه سبیکه یه نقره دیدکاری منقور ومضروب ومسکوك اولمق شاننددن اولمغله در مع هذا بعض مذاب اولان نسنه دخی لاجل الاصلاح نقر وضرب اولنمقدن خالی دکلدر * وفی المفردات النقر قرع الشیء المفضی الی النقب * اسپید * وسپید وسفید کسرله آق معناسنه در *نو* ضمله وفتحله جدید معناسنه فتحله استعمالی اکثردر (معنای بیت) بودرکه التونك وکومشك ظاهری کرچه بیاض وجدیددر ولکن خاص وخالص اولمایوب مخلوط ومغشوش اولسه انسانك الی وجامه سی آنی مس ایتمکدن سیم سیاه اولور نتکیم بزم اعصار بزده اولان سکه لرده زیاده روشندر پس قلب ومغشوش اولان سکه نك ظاهرینه مغرور اولمایوب بلکه اثری سیاهلقدن عدم جودتنه استدلال وزیوف وبهرج اولدیغنه انتقال ایتمك کرکدر (المحرره) نظر ایتمز خضاب ووسمه یه مرد * پیرلکدن زن اولسه کر قنبور * پای پستی خلل پذیر اولسه * جسمك اوستندن ایتمز آدم عبور * بوندن ظاهر اولورکه سکه دن سکه یه فرق اولدیغی کبی کلامدن کلامه وانساندن انسانه فرق واردر نتکیم دیرلر ناس ونویس بعدذا دست وجامه یی تخصیص بالذکر ایلدی * زیرا اثر مذکور بو ایکسنده زیاده روشندر مع هذا هر کسك متعارفیدر ودستدن مراد فی الحقیقه دلدر * زیرا ظاهر قدرته دست مظهر اولدیغی کبی باطن قدرته دخی دل مجلادر وجامه دن مراد وجوددر * زیرا حقیقت انسانیه یی

مشتمل اولمشدر لباس وجود ظاهری مشتمل اولدیغی کبی ونسیمی نظمنده کاور * استدوکك بوله‌سن چون نسیمی اوله‌سن * برکون اوله‌یله سن جبه ودستاردن * جبه ودستاردن مراد آفاقه کوره وانفسه کوره وجوددر زیرا حقیقت الهیه وروحك جبه‌سیدر پس دیمك اولورکه التون مثال اولان کلام حقیقت مغشوش اولسه قلبه کدورت وکثافت ایراث ایدوب خصوصا توجهده بی تاب وفرایدر وآنی جانب قدسه انجذابدن منع ایلر وکذلك کومش مثال اولان کلام شریعت مخلوط اولسه وجوده ضعف وفتور کتوروب آنی طاعات وعباداتدن الیقور وبالفرض فعله کتوردیکی صورتده دخی کسلنلك اولمقدن خالی اولماز وجائزدرکه کومش صفاته دائر اولان کلمات والتون ذاته متعلق اولان مقالات اوله زیرا صفات وذاتك نسبتی سیم وزرك نسبتی کبیدر *

آتش ارچه سرخ رویست ازشرر
توز فعل اوسیه کاری نکر

شرر جبل وزنده عربیدر قغلجم دیدکاریدرکه یلدز کبی آتشدن تطایر ایدن (معنای بیت) بودرکه آتش اکرچه سرخ رو درقغلجم وعلو یوزندن یعنی قغلجمی وعلوی وقوری قزل رنکدرسن انك فعلندن سیه کارلغه نظر ایله واثرنی مطالعه ایدوب کورکه اصابت ایتدیکی یری نیجه سیم سیاه ایلر شویله که کومره دونده رر پس صورتی قزل اولدیغی معتبر دکلدرکو یا اصلی اولان هیزمك ذاتنده مطبوع اولان صفت سیاهی اکا انتقال ایتمشدر وهیزمده اولان صفت مذکوره‌نك اثری ودودی سیاه اولدیغی کبی آتشده دخی مضمر اولان سوادك اثری دست وجامه‌ده ظاهر اولان لوندر و بوندن (کل شئ یرجع الی اصله) سری باهر (وکل اناء یترشح بما فیه) مضمونی ظاهر اولور بونده شیطانك حالنه رمز واردر زیرا شیطان اکرچه نار علویدن خلق اولندی فاما اول نارك آثار قبیحه واوصاف فاسده‌سی ایله ظهور ایلدی ازجمله سیاهلق کبی انکیچون شیطانی کورنلر زیاده سیاه رنك وقبیح اللون کورر نتکم بوفقیر دخی برکره شخص زشتنی رؤیت ودفعه دخی کلامنی استماع حاصل اولمشدر تحقیق واردات حقیقه نام کتابمزده در فاما آدمه نظر ایله که خاك تیره‌دن مخلوق ایکن

نیجه نورانی ومطلع انوار حسن وجمال ومنبع اسرار ملك متعالدر وبونورانیتك سری تجلی الهیدر نتکم حدیثده کاور (ان الله خلق آدم فتجلی فیه) پس خاکده قابلیت اولمسه تجلی حاصل اولمزدی واولکه بعض اولاد آدمده شقاوت حسبیله آثار ظلمت حس اولنور عناصرنده نارك غلبه‌سندندرکه شیطانله آنده اشتراکی واردر نتکم بالاده تحقیق اولنمشدر الحاصل آتشده سیاهلق مضمر اولمغله اونده نظر اولنمیوب اثری اولان سیاهلق ایله حقیقته استدلال وخاکده بیاضه قابلیت مندرج اولمغله صورتده رنکنه التفات اولنمیوب قابل اولدیغی بیاضلق ایله ذاتنه انتقال اولندی وبویله دیمك دخی فی الجمله وجهدرکه خاکك اثری تبیضدر آب حسبیله زیرا خاکك طین اولدیغی آب ایله‌در وبوایکی عنصر جوهر آدمده غالبدر آبك صفتی ایسه تبیضدر ونارك اثری تسویددر هم کندی ذاتی اعتباریله وهم ممتزج اولدیغی هوا حسبیله زیرا بوایکیسی ماده وجود ابلیسدر وهواده کرچه لون یوقدر فاما اثری ظلمتدر زیرا نور عارضدر (فاعرف فانه من المعانی الثوانی * ولامزاحمة فی النکات والمعانی * بونده آتش ایله غضبه دخی تلویح واردر زیرا غضب حالنده انسانده حرارت نار کبی حرارت ظاهر اولوب خون جکر انکله غلیان ایدر واوداج منتفخ اولوب دیده ورخسار قزل رنك اولور وغضب عین سیاه کارلقدرکه اثری ظلمت معنویه‌در زیرا قلب انکله قرارد وغاضب دخی غضب باطل حسبیله کویا ظلمتده قالور مثلا خاتوننه طلاق ویرسه ویاخود الفاظ فاحشه وافعال قبیحه ایله کسر عرض ویا مغلوب غضب اولوب بغیر حق قتل نفس ایلسه صکره نادم اولوب اوزرینه ظلمت کبی حالت مستولی اولور وکذلك مغضوب علیه واولیاسی دخی ظلمت غمه دوشرلر واندن بر صفت ظلمانیه وصورت تیره حادث اولوب دنیاده معنی وآخرتده انکله معذب اولور پس بو حالتلرك جمله‌سی غضبك سوء اثریدر نعوذ بالله تعالی * وبونده آتش عشقه دخی اشارت واردر زیرا اوصاف وجودی احراق ایدوب سیم سیاه ایلر عدم اصلیسنه تحویل ایدر نتکم حدیثده کاور (ان الله خلق الخلق فی ظلمة) یعنی خلق ظلمتده تقدیر ایلدی یکه ظلمت عدمدر انکیچون صوفیه خلوتده اسم سابعده نور سیاه مشاهده ایدرکه فنای تامه دلیلدر * وبوسره اشارت ایدوب نظمده کاور * هفت

رنکیست زیر هفت اورنك * نیست بالاتر از سیاهی رنك * پس
بو صورتده اثر مذکور صفت ممدوحه اولور زیرا اثرده عبارت
واشارت مطابق ومتوافق اولمق شرط دکلدر انکیچون
دیمشلر در قرآنده مواضع ذمك جمله سی خواصه کوره
صفت مدحدر زیرا مقصود اشارتیدر عبارتی دکل بعض اهل
انکار که زیاده غلودن ناشی شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلرینه
حاشا شیخ اکفردیرلر بو بزم یانمزده صفة مدحدر زیرا بالاشاره
مقصود کفر وجود وکفر وحدت وامثالی دکلدر بلکه کفر
طاغوتدر که محض ایماندر نتکم تنزیلده کلور (فمن یکفر
بالطاغوت ویؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقی) وکفر طاغوت
فی الحقیقه کفر ماسوادر انکیچون ایمان اوزرینه تقدیم اولندی زیرا
تخلیه بابندندر (لمحرره) * کفر طاغوت ایچره در ایمان بالله ای
پسر * طوته کور زنار عشقی بولغه کفری قوسر *

برق اکر نوری نماید در نظر
لیك از خاصیت دزد بصر

برق یلدرمدر که سحابدن ظاهر اولورو یاخود ملك سحابك سحابه
ضرب وتحریکیدر که اندن آتش کورینور وبعض کتب معتبره ده کلور که
تحت السما پرده رقیق واردر که ادیم سما اول پرده نك وراسندن کورینور
سما ایله اول پرده نك اراسنده آتش واردر که یلدرم اندن حاصل اولور *
یعنی اورادن آتش بیرون اولوب پرده یی فتق ایدر بو سببدن صوت
شدید وجوده کلور *خاصیت* اصلنده یانك تشدیدیله در بوراده وزنیچون
تخفیف اولنمشدر خاصیت اودر که بر نسنه دن بر اثر مخصوص ظاهر
اوله ولکن سببی خفی اوله نتکم دیرلر خاصیة المقناطیس جذب
الحدید یعنی مقناطیس دیدکلری طاش که سواحل هند وترکده
بولنور انك اثر مخصوصی جذب حدیددر ولکن جذب مز بورده سبب
نه ایدوکی ظاهر دکلور کهربا وامثالی دخی بوکا قیاس اولنه پس بو مقوایه
خاصیت دینلور خاصه دینلمز وبوندن خاصه وخاصیت میاننده فرق ظاهر
اولدی * وبو محلده برقك دخی اختطاف بصر ایتدیکی برقك خاصیتیدر
زیرا سببی خفیدر * (معنای بیت) بودر که یلدرم اکرچه نظرده

نور کورینور ونور دینلور ولکن خاصیتی یوزندن نور بصرك دزد
سارقیدر زیرا نور بصری طرار کبی اختطاف ایدوب تفریقه باعث
اولور پس انك دخی ظاهرده نور اولدیغنه نظر اولنمامق کرکدر که زیرا
اثری ظلمانیدر که نور بصر ربا اولمغله بصری پر ظلمت ایدر بصرك
رؤیتی ایسه نور له در وبر نسنه که فی الحقیقه نور اوله آنك شانی
تنویر واضاءتدر یوخسه خلافی دکلدر * وبونده اعمانك حالنه
رمز واردر زیرا نور بصری اولمامق حسبیله نور وظلمت انك یاننده
یکساندر بصیرت حالی دخی بوکا قیاس اولنه زیرا انوار معنویه یی
مطالعه ایتمك اهل بصیرت شانیدر (لمحرره) دیده باطن اولمسه
مفتوح * ظاهر اولمزدله امو ار فتوح * وبوراده برقله تجلی ذاته
اشارت وارد زیرا تجلی ذاتی حاصل اولدقده سالکك بصیرتی
بر دخی اشیایی کوره مز اکرچه اشیانك فی نفس الامر وجودی واردر
ولکن خاصیت تجلی برقی کثرتی اخفا ووحدتی اظهاردر * وبو معنی
برقك صفة ممدوحه سیدر بوندن معلوم اولور که نور نجم قلب ونور
قمر روح ونور شمس سر برق قبیلندن دکلدر * بلکه برق بونلرك
وراسندن حاصل اولان تجلی سر السردر که انك نوری نور ذاتدر
وبرق صوری ظهورنده آن غیر منقسمده اطراف عالم واقطار
ارضی اضاءت واشیاء خفیه یی اظهار ایلدیکی کبی برق معنوی دخی
آن واحدده علوم غیر متناهیه ایراث ایدر * ولکن بو برق علی
الدوام دکلدر والا وجود انسان متلاشی اولور نتکم انك حقنده
دینلمشدر * ولیکن زائل اولور ینه اولدم * ایرشمز آکه پیك عقل
آدم * تجلی افعال وصفات ایسه بویله دکلدر (سؤال اولنورسه
کمل اولیانك حقدن طلب ایدوب متحقق اولدقلری تجلی ذاتی دائم
وابدیدر نتکم حدیثده کلور (صنف من اهل الجنة لا یستتر الرب
عنهم ولا یحتجب) زیرا جنتده اولان عدم احتجاب دنیاده اولان
حالت باطنه نك صورتیدر (جواب بودر که بو شهود دائم وتجلی ابدیدن
مراد برقینك غیریدر که توحید ذاتله حاصل اولور پس دوام
تجلیدن دوام تجلی برق لازم کلمز بلکه شهور دائم
اهلنه احیانا تجلی برقی دخی حاصل اولور * زیرا نور ذاته وصولك

اثردر بو خصوصده قصهٔ موسی علیه السلام واحوال طور ملاحظه اولنه (لمحرره) چشم انسان نظرده اولسه حدید * حدت نور شمس آنی اریدر * بقامز نور ذاته چشم ضعیف * اکا طاقت کتورن ذات اریدر * بعدذا بو محله دك سرد اولنان تمثیلات مختلفه دن فهم اولنور که وزیر مزبورك قوم عیسایه ایراد ایلدیکی نکته لر اکوان مقوله سندن ایدی شکم جلاب تمثیلی مرتبهٔ انسان وحیوانه اشارتدر زیرا آب وشراب محیی اسمنه مظهردر وجه ارضده بالفعل حیات ایله متحقق اولان ایسه انسان واکا تابع اولان سائر اصناف حیواندر وقندیل نباته ونقره معدنه وآتش عناصره وبرق افلاکه ناظردر وبونلرك انفسده نمونه لری واردر * جسد * وروح * وشعر * ومخ * وامثالی کبی ولکن بومراتبك حقایقنه حقایق اکوان دیرلر که حقایق عالم آله بونلرك فوقنده در شکم بالاده تحقیق اولنمشدر پس عقل معاش جزئی بو حقایقدن بالفرض خبردار اولسه تقریر وتحقیقنه بطریق التقلید اقتدار بولسه بیله عشقك پایه سنه کوره حالی پسدر زیرا عشقك پایه سی عالی ونردبان عرفانی عالم وجوبه طوغری متعالیدر

هرکه جز آکاه وصاحب ذوق بود
کفت او در کردن او طوق بود

ذوق مفصلا شرحی مرور ایلدی طوق فتحله عربیدر حلقه وزینت ایچون کردنه تعلیق ایتدکلری بوغمقدر شکم بو فقیرك بعض نظمنده کلور *سزادر اهل انکار اولسه کردن پیچ ذکر الله * که زیرا طوق سیم اولیادر حلقهٔ توحید * ومثلده کلور (تقلدها طوق الحمامة) یعنی خصلت قبیحه یی طوق حمامه کبی تقلد ایلدی شویله که طوق حمامه که حمامه نك کردننده اولان خلقی وجبلی خلقه در حمامه دن مفارقت ایتدیکی کبی اول دخی اندن مزایله ایتمز وقرآنده کلور (وکل انسان الزمناه طائره فی عنقه) یعنی انسانك عملی انسانه لازم غیر مفارقدر لزوم قلاده وغل کبی (معنای بیت) بودرکه هرکیمسه که وزیر مزبور کبی حقدن آکاه وصاحب ذوق معنوینك غیری یعنی غافل وبی مذاق ومقلد اوله انك کلامی وکلامنك مشتمل اولدیغی نکته لری انك بوینده حلقهٔ وبال وقلادهٔ عذاب ونکال اولور شویله که انك کردنندن مفارقت ایتمز زیرا نفسانی سوزده خیر یوق وغرض وتقلید اوزرینه مبنی اولان کلامك غائله سی پك چوقدر وهر کس اکر خیر

واکر شر کارنك جزاسنی بولور یا منعم یا معذب اولور شکم نظمده کلور * هرکه او نیك میکند یابد * نیك وبد هرچه میکند یابد * بونده ارباب غرضی تحذیر ومحجوب وغافل اولنلری سجادهٔ خواصدن رفع ایتمك لازمدر زیرا بر کیمسه که (اذا نطقوا نطقوا بالله واذا سکتوا سکتوا بالله) سرینه مظهر اولمیه ومائدهٔ شهود وعیاندن حظ اوفی بولمیه انك افعال واقوالی کندینه وبال اولدیغندن ماعدا سائر خلقه دخی زیان ایلرو بونده اشارت واردر که شیطانك بوینه حلقهٔ لعنت تعلیق اولنوب اول حلقه الی یوم الدین والی ابد الآباد اندن مفارقت ایتمدیکی کبی سائر مضل اسمنه مظهر اولنلرك حالی دخی بویله در وهر کسك حالنه کوره کردننده قلاده سی واردر پس اول حلقه اهل حقه کوره حلقهٔ رحمت وقلادهٔ زینت واهل بطلانه کوره حلقهٔ لعنت وقلادهٔ محنتدر خصوصا که مقلد ومدعینك متصف اولدیغی صفت تنزل جنته داخل اولسه بله بنه ذاتنه لازمدر زیرا قرب حق مراتب معرفت حقیقیه حسبیله در وبوندن فهم اولنور که حقدن خبردار قلیل واصحاب ذوق نادر وماعداسی کثیر وشایعدر پس بوماعدا مخاطره دن خلاص اولماز زیرا مخلصلر خطر عظیم اوزرینه اولیجق انلردن پایه ده کمتر اولنلرك حالی نه اولمق کرکدر ولقد صدق ذو النون قدس سره حیث قال (الخلق کلهم موتی الا العلماء والعلماء کلهم نیام الا العاملون والعاملون کلهم مغترون الا المخلصون والمخلصون علی خطر عظیم) کذا فی منهاج العابدین الامام الغزالی رحمة الله علیه واسعه

مدت شش سال در هجران شاه
شد وزیر اتباع عیسی راپناه

مدت دهردن زمان طویله دیرلر کما فی القاموس واهل تفسیر فرق ایدوب دیمشلردر که مدت مطلق فلك اطلسك ابتدادن انتهایه دك حرکتنك امتدادیدر زمان ایسه ماضی وحال واستقباله مقسوم اولان مدتدر وقت ایسه برخصوصیچون فرض وتقدیر اولنان زماندر وبعضیلر دیدیلر که وقت مطلق اندر برنسنه واقع اولان زمان کرك آنك وقوعنی برمقدر تقدیر ایتسون کرك ایتمسون میقات ایسه تقدیرله اولاندر * هجران * کسرله وهجر فتحله عربیدر قطع وترك معناسنه اکثر محابینك فراقنده شایعدر * اتباع * تبعك جمعیدر حرکت ایله تابع دیمکدر

واحدو جمع اولور (معنای بیت) بودر که التی ییل قدر زمان شاه یهودك
هجران ومفارقتنده یعنی وزیر من بو رشاه یهودی ترك وجوارندن مفارقت
ایدوب مدت مذکوره اتباع عیسی اولان نصاری و پارسایانه پناه وملجا
اولدی شویله که پادشاه وزیری امور عامهٔ دنیویه ده التجا واستناد
ایلدیکی کبی قوم مسطور دخی امور خاصهٔ دینیه ده اکا اتکا واعتماد
ایتدیلر بوراده التی سنه (خلق السموات والارض فی ستة ایام) سرینه
اشارتدر زیرا الله تعالی عالم کبرایی التی قسمدن ترکیب ایتمشدر که
افلاك وکواکب وعناصر وحیوان ونبات وجماددر وعالم صغرایی دخی
التی نوعدن ترتیب ایتمشدر که ارواح واشباح ونفوس وقلوب واسرار وسر
الاسراردر پس اکر عالم عالم کبری واکر عالم صغرادر بو ذکر اولنان اقسام
سته دن خارج دکلدر والتی کون التی بیك ییله منفصلدر زیرا یوم الهی الف
سنه درنتکم قرآنده کلور (وان یوما عند ربك كالف سنة مما تعدون)
پس بوندن اخذ اولندیکه وزیر من بور التی بیك ییل ایچنده حکمت الهیه
اوزرینه مبنی اولان تدریج وتأنی ایله ترکیب وترتیب اولنان عالم کبری
وصغرانك بحسب الاجال التی سنه ده فسادنه سبب اولوب مفتاح الشر
اولدی زیرا دنیانك فسادی دینك فسادی اوزرینه مبنیدر وبر نسنه نك
اساسنی هدم ایتمك بناسندن اهوندر نتکم دیمشلردر * اری الف بان
لایقام بهادم * فکیف ببان خلفه الف هادم * وترجمه ده دیمشلردر که
بیك کشی یابدیغن یقر بر کس * امر عکس اولیجك امیدك کس * و بونده
عقل معاشه دخی اشارت واردر زیرا عقل معاش که عقل جزئیدر
سلطان روحك فی الجمله وزراسندن معدوددر ولکن بو وزیرك
وجه ظاهری روحه ووجه باطنی نفسه ناظردر بو سببدن نفسه
اعانت ایتمدن خالی دکلدر پس من کل الوجوه عقله استناد ایدن
کیمسه نك دینی خراب اولور بناء علی هذا کرکدر که عقلاك حیل
وخدعندن احتراز اولنوب عقل کل وعقل معادك موجب اشارتیله عمل
اولنه زیرا بو عقل ذو الوجهین دکلدر بلکه صادق ومخلصدر

دین ودلرا کل بد و پسپرد خلق
پیش امر وحکم اومی مرد خلق

* پسپرد * باء اولینك ضمی مابعدنه موافقتدن اوتوریدر سپردن ضمله

اصرلقدر خلق * مخلوق معناسنه در مجاز اعمل معمول معناسنه اولدیغی کبی
امر وحکم بر معنایه محمولدر که خطا و بطریق الاستعلاء کلامدر
وجائزدر که حکم امرك اثری اوله حکم شرع دیرلر خطاب حقله ثابت اولان
اثر معناسنه وجوب وحرمت وندب وکراهت واباحت کبی پس بو صورتده
حکم مجازا محکوم معناسنه اولور (معنای بیت) بودر که قوم عیسی
دین ودلك مجموعنی اول وزیره اصرلدی وایکیسنك دخی خصوصنی
اکا تفویض ایتدی وانك امر وحکمی قاتنده میت کبی اولدی شویله که
میت غساله نیجه تسلیم اولدی ایسه اول کروهدن دخی وزیر حقنده
انقیاد تام ظهور ایتدی واعتراض وانقباض درونلرندن بالکلیه کتدی
بعده بوراده امر وحکم ذکری اکتفا قبیلندندر مقصود امر ونهیك
مجموعیدر زیرا هر شریعت تخلیه وتحلیه اوزرینه مبنیدر و نهیده
مقصود بالذات عوام وامرده خواصدر زیرا خواصك اطاعت ایتمك
شانی ومأمور بهك سریله متحقق اولمق مقتضای حالیدر انلره کوره
نهی تعریضه محمولدر (ولاتکونن من المشرکین) وامثالی کبی وبعض
امر صورتنده وارد اولان آیات دخی بویله در نتکم تنزیلده کلور
(یاایها النبی اتق الله) زیرا امر مذکور صغیری کبیرله تأدیب قبیلندندر
پس مراد مرسل الیه در رسول دکلدر والا تقوای حقیقی رسولك
شان ذاتیسیدر و بونده دین ودلی جمع ایلدی زیرا دین ظاهره متعلقدر
اول سببدنکه اهل دین آنی ظاهرده اقامت ایلیوب جوارحله عمل ایدرلر
ودل باطنه متعلقدر که مدار اعتقاددر پس دین ودلی تسلیم ایتمك ظاهرا
اعمالده و باطنا اعتقادده انقیاده اشارتدر اکرچه که دینك ظاهری و باطنی
واردر که ظاهری شریعت وباطنی حقیقتدر ومضل عام اولان کیمسه احکام
شریعتی تغییر ایله سبب غضب عام اولدیغی کبی مضل خاص اولان دخی
آداب طریقتی تبدیل ایله سبب غضب خاص اولور ولکننك حکمی خسران
جنت وایکنجینك اثری حرمان قربتدر پس شریعت وسیلهٔ حقیقت
اولدیغی جهتدن محافظه سی لازمدر بالکز ظاهر دینده مضله موافقت مضر
وباطن دینده متابعت اضردر زیرا بر نسنه نك باطنی اساس کبیدر اساس خراب
اولیجق بنا دخی منهدم اولدیغی کبی اعتقاد متغیر اولسه ظاهر دینه
اعتبار قالمز و بو اعصارده اسباب تنزل یسبار وامور منکره بی حد

وبیشماردر پس بصیرت نامه کرکدر که مضل وهادی تمیز اوله واعتقاد وعمل مفسدلرندن خلاص ونجات بوله * دوشمه چاه غمه اقبح عینك *

در میان شاه واو پیغامها

شاه را پنهان بدو آرامها

* پیغام * باء عجمیله شول خبردرکه برکیمسه دن آخره ایصال ایدرلر انکیچون انبیا علیهم السلامه پیغامبر دیدیلر زیرا امتلرینه یا بالذات و یاجبرائیل وساطتیله حق تعالیدن خبرنقل ایدرلر غینی حذف ایدوب پیام دخی دیرلر نتکم بو بیتده واقعدر * ای باد اکر بکلشن احباب بکذری * زنهار عرضه ده برجانان پیام ما * وکاه اولورکه الفنی حذف ایدوب پیغامبر و پیامبر دیجك برده پیغمبر و پیمبر دیرلر جزء ثانیسی اولان برلفظی اسم فاعلدر بردندن اصلی برنده در ترخیم اولنمشدر فاما برنده ده باء مضموم اولمغله برده دخی مقتضای قیاس ضمه ایدی ولکن دفع اشتباه ایچون فتحیه تبدیل اولندی زیرا بریدندن مشتق اولان برکه کسجی معناسنه در قاطع کبی بانك ضمیله در پس بردندن مشتق اولان برده باء مفتوح اولدیغی بریدنك مضارعنه التباسی دفع ایچوندر یعنی برده اوج وجهیله تغییر واردر بری حذف نون و بری حذف یا و بری رانك کسره سنی فتحیه تبدیلدر پس برده ده دخی باء مفتوح اولدی تاکه انده دخی اوج وجهله تغییر بوله بری حذف نون و بری فتحه ایله تحریك و بری بانك ضمیله سنی فتحیه تبدیلدر

* پنهان * باء عجمینك فتحیله پیدانك ضدیدر تفصیلی مرور ایتمشدر (معنای بیت) بودرکه شاه جهودان ایله اول وزیر اراسنده خبرلر واسان ونامه ایله کزلو سوزلر متوارد ودوار ایدی شویله که شاهك اول وزیر وآنك خبرلریله نهانی راحتلری وارایدی یعنی ابتداده که ظهور دین نصاری ایله بی حضور اولمش وحسددن اضطراب عظیم بولمش ایدی وزیرانلری حق صورتنده ابطال وهدایت هیئتنده اضلاله مباشرتیله خبرتوارد ایتدکجه خاطری آرام بولمغه باشلادی وفی الجمله شفاء صدرکاور اولدی زیرا غرضنه مساعده بولدی انسان ایسه مهمنه ظفر بولدقجه آرام ایتمز وعدوسندن انتقام الدقجه ایشی بتمز بلکه مغلوب غم واندیشه اولمغله خسته اولور و بین الموت والحیوة مضطرب قالور بوندن فهم اولنورکه وزیر معهودك اضلالندن غیری جاسوسلق صفتی دخی وارایدی انکیچون

خبرنصارایی خفیة شاه یهوده اعلام ویدواسطه ایله نامه ایصالنه اهتمام ایدردی (المحرره) رازدل بوی غنچه در کویا * آچلنجه دوشر دهانه صاقن * بزم عالمده چوقدرو جاسوس * سوزك اوکنجه صاغ وصوله باقن * و بونده عقل معاش طرفنده نفس اماره یه تسلی بخش اولان امورك ورودنه رمز واردر زیرا عقل معاش نفسله روح اراسنده جاسوس کبیدر ودائما قوای روحانیه یی اضلال ایدوب معادی معاشه تبدیل خصوصنده اجتهاد ایلر نفسك مرادی ایسه بونکله حاصل اولور و بونده اهل دعوی حالنه دخی اشارت واردر زیرا افواه اهل حقیقتدن سرقهٔ رموز ایدوب اهل تقلیده القا ایدرلر واعدای اولیایه ارباب نفاق کبی صداقت وخلوص کوستروب طریق اولیایه چاه قازرلر ودائما افساد نظام عالم ایچون چپ وراسته تکاپو ایدوب کزرلر ولکن دیمشلردرکه (للحق دولة وللباطل صولة) پس عاقبت حیده اهل حقك طراز اطلس حاللری ونشاط وسرور نعمت لذت بخش سماط باللریدر

پیش او بنوشته شه کای مقبلم

وقت آمد زود فارغ کن دلم

* بنوشت * اصلنده باء مکسور ونون مضمومدر ولکن بانك کسره سی نونك ضمه سنه اتباعا مضموم اوقنور ونونك ضمه سی دخی وزنیچون اسکان اولنور نوشت ماضیدر نبشت کبی مصدری نوشتن ونبشتن کلور یازمق معناسنه کتابت کبی * مقبل * اسم فاعل صیغه سی اوزره مدبرك ضدیدر بوراده مراد طالب اقبال شاه دیمکدر اقبالدن دخی مقصود وزیره سپارش اولنان خصوصك حصولیدر (معنای بیت) بودرکه شاه یهود اول وزیر حضورینه نامه یازدی بویله دیوکه ای بنم اقبالمه طالب وحصول مرادمه راغب وقت وزمان کلدی تیز بنم کوکلمی فارغ ایله وخاطره دن تخلیه واندیشه دن آزاد قیل یعنی شش سالدرکه خصوص مزبور ایچون صبر ایدرم وحصولنه مترقبم شمدن صکره خاطرمی بالکلیه غمدن تخلیص ومرادمی تمامه تحصیل ایله تاکه طالع اقبالم نوربخش عالم وجود ونقطهٔ مقصود بالم مرکزوار جلوه کر دائرهٔ شهود اوله ودین ودنیا بالکلیه بکا قاله شویله که طریق اقبالده بکا مزاحم اولان دیار ادباره یول اله بونده اشارت واردرکه حضرت عیسادن فخر عالم علیهما السلام دورنه کلنجه التیوز سنه در واکثرکل حکمنده اولمغله کویا عصر عیسایه دك دورسنبله دن التی

بيك يل تمام اولمش ايدى پس بونده رمز واردركه شاه من بور وزير مذكوردن كويا افساد واضلال استديكه مقدم مرور ايدن بش بيك درت يوز سنه ده مظاهر مضله دن حصوله كلن اضلاله بدل اوله وزمان بعث فخر عالم عليه السلام كلنجه اولان التيوز سنه يه دخى اثرى سارى وحكمى جارى اولوب تبديل وتحريف باقى قاله و بوغايتى تخصيصده سر عالى بودركه بعثت مسطوره دن صكره فساد ماضى مرفوع وتحريف سابق زائل درنتكم حديث صحيحده كلور (بعثت لكسر المزامير وقتل الخنزير) زيرا بوندن مراد نهى منكرده مبالغه ودين يهود ونصارانى نسخ وازاليه اشارتدر پس دين محمديده اعلام شرايع عاليه و(علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل) موجبنجه مقيم دين ومحافظهٔ راه يقين بسيار اولمغله تواتر علما وتتابع حكما ايله عصرا بعد عصر دين متجدد وعهد قديم متأكد اولوب الى يوم القيام والتلاقى رونق دائم وباقى ومخالفنك سيف وسنان وحجت برهانله عرق نزاعى مقطوع ونقطهٔ تشكيلى كزلك قطع وجزمله صحيفهٔ عالمدن محكوك ومرفوعدر (لمحرره) بقه من كيمسه بناى دينى * كه اساس يقينى محكمدر * بانئ دين بيكدن افزوندر * صفروش هادمى بردن كمدر * بونده تلويح واردركه اهل ادبار بانده مدبر مقبلدر فاما اهل اقبال بانده مدبردرز يرا هيچ برمضلك اقبالى ادباره وتجارتى خساره منتهى اولمدبغى يوقدر نتكم تنزيلده كلور (سنستدرجهم من حيث لا يعلمون) وبردخى اكا برناس اصاغرى خدمتده اهتمامه حمل ايچون بعض اوضاعن تحسين ايدرلر مع هذا قيامتده برى برلرندن تبرى ايتسه لر كركدر نتكم قرآنده كلور (اذ تبرأ الذين اتبعوا من الذين اتبعوا) وبردخى برامرده استعجال ايتمك صفات انساندندر نتكم قرآنده كلور (خلق الانسان من عجل) وبردخى دل انسان مستريح اولمسه بدنى صورت استراحتده اولمق مفيد اولماز انكيچون پادشاهلر بوقدر نعيم ظاهر ايچنده ايكن ينه قلبلرى كدردن خالى اولماز وبردخى انسان مدنى بالطبع اولمغله بنى نوعى ايله تعيشه محتاج وامورنده استعانته مفتقردر انكيچون بامعين دينلور زيرا اعانتده تأثير اكرچه الله تعالى دندر ولكن معين اسمنك مظهرى واردركه انلرك بوزندن صورت اعانت حاصل اولور وقرآنده كلور (كلا نمد هؤلاء وهؤلاء من عطاء ربك) پس اهل

دنيا واهل عقبانك مجموعى ممداسمندن امداد اولنورلر واهل قهر وجلال واهل لطف وجمالك جمله سى لسان قال وحال ايله سؤال ايتديكلرى امورى مساعده ايله تدارك قلنورلر زيرا جبارك خزانه سنده يوقلق يوق وعطاسى حددن آرتو قدر

كفت اينك اندران كارم شها
كافكنم در دين عيسا فتنها

* اينك * بو نجغز واشته ديمكدر اين هذا كبى قريبه اشارت ايچوندر وآخرنده كه كاف ساكنه يه كاف تصغير ديرلر وبو كاف قواعد فرس تحرير اولنان كتب معتبره ده كاف عربى ديو تصريح اولنمشدر دقايقده ابن كمال ايسه ديركه اول كاف عجمى كه لسان تركيده صاغر كاف ديرلر لسان فارسيده تصغير ايچوندر انتهى فاما بونده نظر واردر زيرا صاغر كاف ديدكلرى كاف عجمينك غيريدر مثلا بك كه امير معناسنه در كاف عجميله دروبك كه خال معناسنه در صاغر كافله در وصاغر كاف ديدكلرى نه لغت عربيه ونه لغت فارسيه ده موجود ومستعمل دكلدر * فتنه * فتن قتل وزنى اوزره اصلنده آلتون غشندن تخليص ونارله امتحان ايتمكه ديرلر صكره تشديد محنته ومطلق محنته وانسانه شاق اولان اموره وحق تعالينك عبادى مبتلى قيلديغى نسنه لره فتنه ديديلر زيرا تفاوت وجود وطهارت قلبه سببدر نتكم حديثده كلور (ما اوذى نبى مثل ما اوذيت) يعنى ماصفى نبى مثل ماصفيت زيرا اذيت باعث تصفيه در بو جهتدن انبيا واوليا بيت بلاده حاصل اولمشلر وتربيه ونمايى محنت الندن بولمشلردر (معناى بيت) بودركه شاه يهودك نامه سى وزير مضله واصل اولدقده جوابنده يازوب ديديكه اشته اى شاه اول كار ايچنده يم كه دين عيسى ايچنه وقومى اراسنه فتنه لر براغم يعنى بز بوطرفده كار معهودى سست طوتر ظن ايتمه وامرنده مجد وساعى دكلدر ديمه بلكه بن كيجه وكوندز اول كاره اهتمام ايدوب مراد شاهك حصولنه سعى ايده رم ومقصود دخى حصوله قريب اولمشدر پس بونده شاهى تسليه وامرى تقريب واردر وترك استعجاله دخى رمزدن خالى دكلدر وبوندن اخذ اولنور كه وزير من بور تصدى ايتديكى كارده مبطل ومباشرت ايتديكى ايشده مفسد ورحمت حقدن ملعون ومبعود ايدى زيرا اثرده كلور (الفتنة نائمة

لعن الله من ایقضها) وبوندن فهم اولنور که دینه فتنه القا ایدن دنیایه فتنه طرح ایدندن اشددر زیرا فتنهٔ دین ایله نظام عالم مختل اولور یالکز اختلال عالم ایله دین متغیر اولماز اگرچه اهل فتنه مطلقا مذموم در نتکم اثر مذکور اکا دالدر وبوندن ظاهر اولور که مضل اسمنه مظهر اولان کیمسه شیطان ایله برابردر انکیچون شیطانه لعین دینلدیکی کبی اکا دخی دینلدی وبالفعل اضلال ایله اضلالك مقدماتنه مباشرت ایتمك یکساندر پس مقدمات هدایت هدایتدن اولدیغی کبی مقدمات اضلال دخی اضلالدندر زیرا بر یرده نیت مجرده مؤثر اولیجق فی الجمله مباشرت دخی کارکردر وبونده عقل معاش ونفس امارهنك زیاده طغیانلرینه اشارت واردر زیرا قلب وروح نه وجهله طریق حقدن اخراج ایده جکلرن بلمزلر ودائما اول هواده پرواز ایدرلر واول بولده تکاپو ایدوب کیدرلر وممکن اولسه برآنده نیتی تغییر وعملی افساد ایلرلر ودینی زیر وزبر ایدوب اهلنی زنجیر تشویشه چکرلر پس اعداء ظاهره وباطنهدن احتراز کرکدر ودین بر مویله مربوطدر که آنك بندی کبی قطعی دخی سهلدر بوسبیدندر که انسان جنته برشبر قریب اولمش ایکن قضا الی سینه سنه اوروب یوزن جهنمه دوندرر وکذلك جهنمه جزئی مسافه قالمش ایکن تقدیر الی آنی اخذ ایدوب جنته یول کوسترر وجانب بلادن طرف ولایه کوندرر الحاصل ضال اولمق بلا ایکن مضل اولمق نه بیوك بلادر نتکم مهتدی اولمق سعادت عظمی بس ایکن هدایت غیر ایله دخی مستسعد اولمق عنایت خاصهدر که شان اهل ولادر (لمحرره) راه حقده مجد وساعی اول * اهل پاکیزه مساعی اول * نسأل الله العون علی طاعته * ونستزیده من هدایته *

قوم عیسی رابد اندر داروکیر
حاکما نشان ده امیرو دو امیر

* داروکیر * دار داشتن لفظندن امردر معناسی صقله دربوندندر که دینی صقلایجی وحفظ ایدیجی یه دیندار دیرلر وحلیمی ده کلور که دارداشتن لفظندن صیغهٔ مبالغهدر طوتغان معناسنه انتهی وکیر دخی کاف عجمیله امردر گرفتندن مشتقدر معناسی طوتدر امر محلی اولمغله جنك وحربه داروکیر وکیرودار دیرلر کما فی الدقایق وکلستانده

کلور * این همه هیجست چون میکذرد * تخت وبخت وامر ونهی وکیرودار * وبحر الغرایبده کلور که کیر ودار لفظ واحددر که یوم حربده مستعملدر معناسی طوتدر انتهی بوندن فهم اولنور که ذکر اولنان ایکی لفظك بری تأکید ایچوندر عرب خذ وعجم داروکیر وترك طوت دیر نتکم حالا عدوی وامثالنی اخذ ایچون محاربهده خلق ارا سنده شایعدر فاما دقایق تفسیری اوزرینه کیر دشمن اخذه ودار دشمندن کندینی حفظه دالدر * امیر * عربیدر بك معناسنه امارتدندر کسرله بکلك دیمکدر بوامتدن اسلامده ابتدا امیر اولان عبد الله بن جحش رضی الله عنه که رسول الله صلی الله علیه وسلم آنی سر عسکر ایدوب برقوم اوزرینه کوندرمشدر بوندن فهم اولنور که امارت خلافت وامامتدن اعمدر * ده امیر ودو امیر * اون ایکی دیمکدر زیراده اون ودو ایکیدر که مجموعی اون ایکیدر (معنای بیت) بودر که قوم عیسی ایچون جنك وحربده اون ایکی بك ورئیس وار ایدی بوندن ظاهر اولور که حضرت عیسانك قومی محاربهٔ اعدا ایله مأمور ایدی زیرا بعض امم یالکز حجت وبرهان ایله وبعضیلر دخی هم حجت وبرهان وهم سیف وسنان ایله مأمورلر ایدی وسیف ایله مأمور اولان انبیا علیهم السلام واقوامی البته منصور ایدیلر نتکم قرآنده کلور (انا لننصر رسلنا) واولکه (ویقتلون الانبیاء بغیر حق) وارد اولمشدر بو انبیا ایله مراد قتال ایله مأمور اولمیانلردر پس ایکی آیتك میاننده توفیق ظاهر اولدی وقتال وسائر اسفار وحرکاتده امیرك وجودینه ضرورت واردر نتکم حدیثده کلور (اذا کان ثلاثة فلیؤمروا احدهم) زیرا زمام امور ارباب تجارت واصحاب سیاسته مدفوع وتوقیر شیوخ ومتابعت اکابر نهاد احداث وجبلت اصاغرده موضوعدر حیوانات بیله بی رئیس اولماز نتکم قطار کلنك وامثالنده مشاهددر ودیمشلردر که قوام عالم سیاستله در وسیاست دردر اولکیسی انبیاء علیهم السلامك سیاستیدر که خاص وعامك ظاهری وباطننه مستولیدر ایکنجیسی سیاست خلفاء وولات وسلاطیندر که خاص وعامك ظاهرلرینه متسلطدر فقط اوچنجیسی سیاست علماء وحکماءدر که خواص ناسك باطنلرینه ناظردر فقطدر دنجیسی سیاست وعاظ وفقهاءدر که عوام خلقك باطنلرینه دائردر فقط وبوسیاستك بعد النبوة اشرفی افادهٔ علم وتهذیب نفوسدر زیرا باطنه متعلقدر بونده وجود انسانده اولان امراء ملکیه یه اشارت واردر که

بشدر و بونلره حواس دیرلر حاسهٔ بصر وحاسهٔ شم وحاسهٔ ذوق وحاسهٔ سمع وحاسهٔ لمس کبی وبو امراء حواس خمسك امیر الامراسی حس مطلقدرکه بونکه عددلری التی اولور زیرا جملەسی حس مطلقك تحت اللواسندەدر ظاهر جسد اعتباریله وکذلك امراء ملکوتیه یه دخی اشارت واردرکه انلر دخی بشدر و بونلره ارواح دیرلر روح حیوانی وروح خیالی وروح فکری وروح عقلی وروح قدسی کبی وبو امراء ارواح خمسك امیر الامراسی روح اعظمدرکه قلب آنك سریره مظهردر انکیچون قلب رئیس الاعضاء والقوادر زیرا قوایه ریاستی اعضایه ریاستنی مستبعددر وبونکه عدد امراء ملکوتیه التی اولور زیرا جملەسی روح اعظمك تحت اللواسندەدر باطن جسد اعتباریله پس مجموع امراء وجودیه اون ایکی اولور و بونلره امراء تسمیەسنه وجه بودرکه امور واوامر آفاقیه امراء ظاهره منوط اولدیغی کبی امور واوامر انفسیه دخی امراء باطنه مربوطدر پس بونلر مقتضای حاللری اولان واردی حقدن اخذ ایدوب امتثاله مبادرتندن صکره سائر لواحق اعضا وقوایه دخی تحصیل تکلیف ایله تصرف کوسترلر وبونلرك دار وکیری نفس وآنك قواسیله دیر و بودار وکیر اجل مسمایه دك ماضی ومستمردر وفی الحدیث (الجهاد ماض منذ بعثنی الله تعالی الی ان یقاتل آخر امتی الدجال) کما فی الوسیط بو حدیثده آخر امت قلبه ودجال نفس امارەیه اشارتدر زیرا قلب ونفس روحك جسده تعلقندن صکره تولد ایتمشلردر پس ایکیسنك دخی وجودی متأخردر ولکن قلب رتبەده نفسدن عالی وروح دخی خلقتده جسددن مقدم اولمغله بونده (سبقت رحمتی علی غضبی) سرینه اشارت واردر یعنی روح وقلب سر لطف وجمال وجسد ونفس صورت قهر وجلالدر (لمحرره) *غالب اولمزسه نفس ظالمه روح* سداولوب شوپله قالور باب فتوح* رتبهٔ روحندر نفسه کوره* قاعه نسبت ایله مانند سطوح*

هر فریقی مر امیری را تبع
بنده کشته میر خود را از طمع

فریق شول جماعتدرکه غیریلردن منفرددر نتکم قرآنده کلور (فریق فی الجنة وفریق فی السعیر) یعنی اهل جنت واهل ناردن هر بری آخردن مفروق ومفصولدر وفرق کسرله قطعهٔ منفصلیه دیرلر پس

بوندرکه ناسدن منفرد اولان جماعته فرقه دیرلر طائفەدن اکثردر والا (فلو لانفر من کل فرقة منهم طائفة) نظمنده قلیل کثیردن انتزاع اولنمق صحیح اولمزدی زیرا انك معناسی دیمکدرکه (فلو لانفر من کل جماعة کثیرة کقبیلة واهل بلدة جماعة قلیلة) *تبع* حرکت ایله تابع دیمکدر جمعی اتباع کلور نتکم بالاده ذکر اولندی *میر* کسر میله امیر لفظندن تخفیف اولنمشدر نتکم حلبیده مصرحدر عرب امیر وعجم میر وترك بك دیر پس لغات فارسیەده امیر ومیر درج اولنمق کثرت استعمال حسبیله الحاق قیلندندر طمع نفسك شهوت طریقیله برنسنەیه میلنه دیرلر وفی القاموس طمع فیه وبه کفرح حرص علیه انتهی وطمعك اکثری هوی یوزندندر وکلام حکماده کلور الطمع طبع یعنی دنس وصدأ والطمع یدنس الاهاب بوراده طمعدن مراد عسکری طائفەسنك رزق موظفیدر نتکم قاموسده کلور الطمع محرکة رزق الجند انتهی فتحفظ علیه فی هذا المحل فانه انسب من معنی الحرص (معنای بیت) بودرکه هر جماعت بر امیره تابع ایدی یعنی قوم عیسی اون ایکی جماعت اولوب هر بری ذکر اولنان امراء اثنی عشردن برینه تابع وتحت اللواسنده موجود اولوب رزق موظف وعلوفهٔ دیواندن اوتوری کندی امرینه کبی اولمش ایدی وامتثال امر واقامت خدمتده مبالغه ایدردی بوندن فهم اولنورکه هر امیر مقسم الارزاق اجنادر وجندیلرك بیت المالدن رزقی قدیمدر بو امتده ابتدا بیت المال ودیوان اتخاذ ایدن حضرت عمر رضی الله عنه در دیواندن مراد جریدەدرکه انجده ولات وقضاة وغزاتك اسمالری یازلمش وعلوفەسی تعیین اولنمشدر فلان کیمسه اهل دیواندندر دیمك اسمی جریده ودفترده مثبت معناسنەدر وبونده رمز واردرکه رزق ایچون برقپویه انتساب ایتمك طمع وحرص قبیلندندر پس کرکدرکه انتساب ایتمك خدمت حقه وسیله ورزق خصوصنده رزاق عالمه اعتماد اولنه واسبابه نظر اولنمیه اکرچه که واسطەیه دخی شکر لازمدر دیمشلردرکه اکر من وسلوی بنی اسرائیل اوزرینه دائم ونعیم آسمانی قائم اولایدی خلق بی احتیاج اولمقدن ناشی بری برلرینه متابعت ترکو ستر مزلر پس چونکه اسماء الهیه تفاوت اوزرینه اولوب تباین مراتبی مستدعی اولدی لاجرم خادمیت ومخدومیت

ظهوره كلدی (لمحرره) * فقر اوجندن رعیت اولدی فقیر * دولتیله جهانی طوتدی امیر * شرف خدمت اولمسه كشیده * یك اولور اندن افندی قطمیر * وبونده اشارت واردركه اعضادن هرعضوه وقوادن هرقوتك حالنه كوره رزق مخصوصی واردركه وجودنده انكله قوام بولور وبقاسنده اكا منتهی اولور ولكن بورزقك ثمری وبوغدانك اثری وجود طریق حقده افنا وفی سبیل الله انفاقدر والانعمته كفران اوزره اولمق وعهد قدیمی نقض ایلمك لازم كلور كفران وغدرك ایسه ایكیسیده مذمومدر وتلویح واردركه مظاهرك كثرتی محض رحمت وامرانك وفرقی عین عنایتدر تاكه هرفرقه كندی مناسبنه انحیاز بوله واسمنك حكمنه كوره برحاكمه تابع اوله والابین الناس اختلاف فاحش بولنمغله رشتهٔ انتظام كسسته ودر اطراد بسته اولوب حكمته مخالفت لازم كلور بو ایسه عقلا ونقلا فاسددر

این ده وان دوا میر وقومشان
كشته بنده آن وزیر بدنشان

قوم وو زیر بالاده بیان اولنمشدر * بد نشان * بد علامت دیمكدر نتكم اشقیا حقنده كلور (یعرف المجرمون بسیماهم) (ووجوه یومئذ علیها غبرة ترهقها قترة) وسعداء حقنده كلور (سیماهم فی وجوهم من اثر السجود) (ووجوه یومئذ مسفرة ضاحكة مستبشرة) بوراده وزیرمز بورك بدنشان اولدیغی ایكی وجهله در اولكیسی ظاهرده اولان مثله اعتباریله دركه بورننك وقولاغنك مجدوع ومقطوع اولدیغیدر ایكنجیسی باطنده اولان نفاق جهتیله دركه كلامندن مأخوذدر انكیچون صاحب ذوق اولنلره تأثیر اتمدی زیرا بصیرت ایله كلامنی مطالعه ایدوب طریق سداد واستقامتدن منحرف كوردیلر ونشانندن استدلال ایدوب (ان آثارنا تدل علینا) وفقنجه سرضمیرینه ایردیلر (معنای بیت) بودركه بو اون ایكی امیر وآنلرك قوم وفریقی وتحت اللوالرنده مجتمع اولان جند نصرت رفیقی اول وزیر بدنشان وضلالت شعار وخسارت شعارك بندسی اولدی وامور دینیه ودنیویه‌ده اكا بغلنوب قالدی بروجهله كه وزیر انلری ظاهرا وباطنا نه جانبه جر وجذب ایدرسه زمام اختیاری یدینه تسلیم ایدرلر وهرنه طرفه یول كوسترسه

بلا تأخیر روانه اولوب كیدرلردی نتكم بنده اطلاقی بو تقریره دالدر بعدذا قوم تخصیص بالذكر اتمك زیاده تقریر وتفصیلدن اوتوریدر والا (الناس علی دین ملوكهم) فحواسی اوزره امرانك وزیره ارتباطی اقوامنك دخی ارتباطنی مستلزمدر بونده اشارت واردركه قضاء مبرم الهی ورودنده عقل معاد محجوب واعمی اولوب جمله حواس وقوی عقل معاشه تابع اولورلر ونفس امارەنك حیله سنه فریفته اولوب طریق حقده سیر وسلوكلرندن قالورلر نتكم حدیثده كلور (اذا اراد الله انفاذ قضائه وقدره سلب ذوی العقول عقولهم حتی اذا مضی قدره فیهم ردها علیهم لیعتبروا فلو بقی لهم العقل لبقی لهم النظر) وبو معنانك آفاقده صورتی بعض احیانده نسانك رجال اوزرینه تسلطیدر اگرچه كه (الرجال قوامون علی النساء) مضمونی اوزره استیلاء وتسلط رجالك شانیدر نتكم مصرده شجرة الدر نام جاریه ودیار ارمنده شیرین وكشور عجمده دخی نیجه زنان تخت سلطنته جلوس ایدوب امر ونهیك حكمنی ویرمشلر ونطع سیاستده نیجه پیاده اوزرینه شاه سورمشلردر بوسببدندركه حدیثده كلور (لن یفلح قوم تملكهم امرأة) ولكن امرأه ایكی نوعدركه حقیقی وحكمیدر پس رجولیتی ناقص ومروتی قاصر وسیاسته غیر قادر اولنلر دخی زنانه ملحقلردر انكیچون ظاهرده ضبط زن وباطنده قمع هوای نفس ایدر كسه كیمیا بدر وخلافی دخی بوكا قیاس اولنه یعنی نیجه زنان واردركه عقل كامل وتصرف تام ایله رجال حكمندەدر وزینب شاعره نظمنده كلور * زینب قومیلی زینت دنیایه زن كبی * مردانه وارساده دل اول ترك زیورا یت

اعتماد جمله بر گفتار او
اقتدای جمله بر رفتار او

* اعتماد * طیانمقدر استناد كبی بونده مراد اعتماد قلبدر پس بونده فی الحقیقه تشبیه واردر زیرا عماد دیرك وعمود خیمه دره‌كی وانسانك النه الوب استناد واتكا ایتدیكی حدید وخشبدر * گفتار * كاف عجمیله سوز دیمكدر انجو دیزركبی عرب اكا نظم كلام دیر اصلی آرندهٔ گفت در سوز كتور یجی معناسنه نظم كلام سوزی كتورمكه باعث اولدیغندن اوتوری گفتار دیدیلر باعث فعله فاعل اسمی اطلاق ایدرلر هردلده شایعدر

كما في الدقايق بو يله يرلرده مقصود مجرد سوزدر كفت كبي * اقتدا * كيمسيه اويمق وايزنجه كتمك ايتساء كبي قدوه دندر ايتساء اسوه دن اولديغي كبي * رفتار * اسم مصدردر يوريش معناسنه بوراده سيرت وطريقت مراد اولنور اصلي آرنده رفت دركته كتوريجي ديمكدر پس وصف تركيبي اولور رفتار كبي (معناي بيت) بودركه جمله امرا واتباعنك اعتمادي اول وزيرك كلامنه ومجموعنك اقتداسي آنك يوريشنه وسيرت وطريقتنه ايدي كرك ظاهرا وكرك باطنا الحاصل ذكر اولنان امراء وقومي زمام دين ودنيايي آنك النه تسليم ايدوب هر خصوصده متابعت ايدرلردي شويله كه آنك سوزني كنديلرينه سند ايتمشلر وفعلنده كندويي امام طوتمشلردي بعدذا كلامه كوره اعتماد ديدي زيرا كلامك صدق وكذبه احتمالي واردر پس قائل ثقه دن اولمجق قولنه اعتماد اولنور وطريقت وسلوكنه كوره اقتدا ديدي زيرا اقتدا فعلده ارجحدر نتكم حديثده كلور (صلوا كما رأيتموني اصلي) پس فعلك اقتداده تأثيري زياده در انكيچون (صلوا كما قلت لكم) بيورمدي و بونده اشارت واردر كه اقتدا قلبك وسائر قواي خيره نك صفتيدر كفتار ايسه قالبك شانيدر زيرا عالم باطنه كوره كفتار اولماز بلكه لسان ظاهر قوت نطقيه يه وقوت نطقيه دخي قوت عقليه يه مرآت اولمشدر و بونده عقل معاش ونفسك قولا وفعلا اعضا وقوايي اضلالنه رمز واردر وقول وفعل شريعت پايه سي ونيت حقيقت مرتبه سيدر وشريعتده ضلال معاصي ومناهي ارتكابيله وحقيقتده ماسوايه متابعت وميل ايله در پس كركدر كه قول وفعل ونيت سداد واستقامت وصدق اوزرينه اوله تاكه انفس وآفاق شريعته وحقيقته نظام تام بوله زيرا بي قالب روح معتبر دكل و بي روح قالب دخي مجرد آب دكلدر وتركيبده فائدهٔ عجيبه اولمغله جوهر انسان تركيب اوزرينه ترتيب اولندي بوسببدندركه جزء لايتجزي بله اوصاف وخواص يوزندن مركبدر (لمحرره) * نظر ايت ذات پاك مولايه * كه صفاتنده تعدد كورينور * ذات نفسنده كرچه واحددر * ايك قات قات لباسيله بورينور *

پيش او در وقت وساعت هر امير
جان بدادي كر بد و كفتي بمير

* ساعت * اجزاء زماندن بر جزءدر قيامته ساعت ديدكلري جزء مذكوره

تشبيه طريقيله در زيرا سرعت حسابي واردر نتكم قرآنده كلور (وهو اسرع الحاسبين) * امير * كذرايتدي آل رسوله امير ديدكلري شرف سيادتنه كوره در پس بو اطلاق تعظيمه دائردر وويسي لطائفده كلور * امير كامران اولسه كام التسه دلبردن * اوسلطان سرآمد خيلي خوب اما امير انجق * بمير * بالك ضميله زيرا ميم شفويدر ميرامر در مردندن اول ديمكدر مت كبي (معناي بيت) بودركه هر امير وقت وساعتده وزير مزبور حضورنده ايدي يعني وقت وساعت كچمزديكه انلر اول مجلسده حاضر اولميالردي هر بري آنك يولنده جان ويرر ووجودني فدا ايدردي اكراكا اول و بنم يولمده فنا بول ديدي بونده امرانك وزيره زياده متابعت ونهايتده موافقتلرن بيان وغايتده سودا ومحبت واعتقاد وارتباطلرن عيان واردر زيرا كنديلري متبوع ورئيس اولدقلري حيثيتدن كمسه دن پروالري يوغيكن بالاختيار آنك اياغنه واروب صحبتنه ملازمت ايلدكلري معناي مذكوره اول دليلدر كويا امر برعكس اولوب آنلر تابع ووزير متبوعدر پس جان بذل ايتمكده تملل و بهانه ايتمجك ذاتلرينه الصق اشيا اولان اولاد واموالي فدا قلمقده هيچ توقف ايتمزلردي زيرا هر لذيذ ومحبوب اولان نسنه جان عزيزه تابعدر و بوندن ذاتلرينه چوقلق لصوق واتصالي اولميان امورك حالي دخي معلوم اولادي * بونده اشارت واردر كه حواس ملكيه وارواح ملكوتيه بحسب القضا عقل معاشه جان و يررلر ونفسه اويارلر وانلرك تدبيري يولنه سالك اولورلر پس چشمه آرايش دنيادن هر نه يي تزيين ايلسه چشم آنك اردنجه قالور و كوشه هرنه القا ايلسه كوش آني استماع ايچون آچيلور وسائر حواس واعضا دخي بوكا قياس اولنه و كذلك قلب دخي فطرت اصليه واستعداد مقدمي تبديل وتحريف ايدوب هواي نفسه منحرف اولور وماسوايه ميل ايله مسامتهٔ حضرت احديه دن انحراف بولور وسائر قوي وارواح دخي بوكا حمل اولنه زيرا بودنيانك كاري عجيب و بوفانينك امري غريبدر بونده اولان مظاهر قدرتي مقدما روح مطالعه قلمش وحواس دخي بويله رنك تعلق قبول ايدر اشيا كورمش واشتمش ايدي بوجهتدن عالم اصلك حكمني اونتديلر وعهد ازلي يي محافظه ده قصور ايدوب كنديلرينه اسباب بعده تعلق ايله كورنيلر ايتديلر پس بومعني في الحقيقه خركوش ايله شير حكايه سنه دوندي يعني شير بوقدر

سطوت ایله بحسب القضا خرکوشه زبون ومغلوب اولدیغی کبی بوقدر
اعضا وحواس وقوای وارواح دخی برعقل جزئی ونفس زن مثاله اتباع
ایدوب وقارلرن خفته وعزلتلرن ذلته تبدیل ایلدیلر و بونده رمز واردر که
طریق حقده اهتدا عسیر وضلالدن صکره هدی نادر وقطع علاقه
صعبدر و بر دائره مدار اوزرینه دور ایلدیکی کبی دائرهٔ وجود دخی
قلب اوزرینه دائردر قلب ماسوایه میال اولیجق سائر قوایه دخی آرام
قالماز وقوایه تابع اولان حواس واعضا سکون وراحت بولماز (لمحرره)
* اولسه که قلب تابع وسواس * قلبه تابع اولور اعضا وحواس *

ساخت طوماری بنام هریکی
نقش هر طومار دیکر مسلکی

* طومار * عربیدر صحیفه معناسنه طامور کبی کما فی القاموس ونعمة
اللهده کلور که طومار اوزرینه دورلمش نسنه کاغد اولسون
وغیری اولسون واختریده دخی کلور که بووجه اوزره تفسیر اولنمشدر
* نقش * برنسنه‌یی ایکی لون ویازیاده ایله تلوین ایتمکه دیرلر نتکم بالاده
مرور ایلدی نقش خلقی وعادی اولانه شاملدر نتکم مرویدر که مغربده
بلاد اندلس قاعدهسی اولان قرطبه نام شهرک جامعنده اوج عدد
عماد احمر واردر که خلقت ربانیه ایله اولکسنک اوزرنده محمد علیه السلام
ایکنجسنک اوزرنده صفت موسی وعیسی واهل کهف علیهم السلام
واوچنجسنک اوزرنده صورت غراب نوح نقش وتصویر اولنمش ایدی
(لمحرره) کلک صنع ازلی یازدی آنی * اکا بکزر جهانده نقش قنی *
* بر میدر یوسف ایله سائر خوب * طوته‌لم نازک اوله سیم تنی *
* مسلك * مدخل معناسنه در بوراده مدخل معنوی مراد اولنور
ودیمشلردر که سالك رونده وسلوك رفتن معناسنه در واهل حقیقت
قاتنده سلوك رفتن مخصوصدر که جهلدن علمه واخلاق بددن
اخلاق نیکه وهستیٔ خوددن هستیٔ خدایه حرکت معنویه در
(معنای بیت) بودر که وزیر معهود اون ایکی عدد امیردن هر برینك
نامنه برطومار وصحیفه دوزدیکه هر طومارك منقوش ومکتوبی برغیری
مسلك ومدخلدر یعنی طریقت مسلوکه ومدخول بها اولدیغی
جهتدن بری برینه مغایر و برنده درج اولنان احوال وشرائط اوبرنده

مندرج اولانه مخالف ایدی نتکم اجمالا ابیات لاحقه‌ده کلسه کرکدر
بونده وزیرك کذبنه دلالت واردر زیرا فروعده اختلاف اصولده
اتفاقدن صکره معتبردر وفروعده دخی اختلاف فاحش اولمق بعیددر
وکذلك عقل معاش ونفس امارهنك حیله ومکرنه اشارت واردر
زیرا تلوین احوالدن مرادلری قلب وروحی مسلکلرندن اضلال
وطریقت حقه سلوکلرن ابطالدر دیمشلردر که اختلاف اوزرینه اولان
قومك نجات بولدقلری معهود دکلدر انکیچون قرآنده علمدن صکره
اولان اختلافدن نهی اولنمشدر وبو اختلافکه ذکر اولندی
(اختلاف الائمة رحمة) مقالهسنده مندرج اولان اختلافك غیریدر
نتکم بالاده اشارت اولنمشدر وطومار دوزمك ضبط علوم
ایچوندر نتکم دیمشلردر که (العلم صید والکتابة قید) ودیمشلردر که
کتب وتصانیف محدثدر که زمان صحابه وصدر تابعینده یوغیدی
صکره هجرت نبویه‌دن یوزیکرمی سنه مرورنده حادث اولدی
زیرا صدر اول اهلی کبی ارباب حفظ واجتهاد قالمامغله لاجل المصلحه
علوم نافعه طوامیر واوراقده ثبت اولندی پس بو ثبت وتحریرك خلقه
منفعت ظاهرهسی اولمغله بدعت سیئه دینلمدی وبوندن فهم اولنور که
علوم غیر نافعه‌یی اوراقده درج ایتمك منهیدر وبلکه آنك اوراقن
احراق بالنار ایدوب خلقی تشویشدن تخلیص ایتمك کرکدر محکیدر که
استاذ کبیر جابرك تلمیذی اولان عمدة الاطباء ابو بکر محمد بن زکریا الرازی
کیمیا علمنده ملوك سامانیه‌دن منصور بن نوحه برکتاب تألیف ایتدکده
منصور مقابله‌سنده هزار دینار بذل ایدوب بو کتابده درج اولنان
عملی فعله کتورمك ایله امر ایلدی رازی دخی عاجز اولیجق بلافائده
خلقی اتعاب وتخلید کذبه رضا ویرمك مقتضای حکمتدن دکلدر
دیو رازی‌نك سرنه سوط ایله ضرب وبغداده نفی ایلدی ورازی
اول ضربدن آخر عمرنده اعمی اولدی وبونده ارباب طرق حقه‌نك
اجازت ووصیت نامه‌لرینه اشارت واردر نتکم بین الصوفیه
مشهور ومتعارفدر اکرچه که زمانه‌ده اصحاب کماله تقلید ایدوب
اهل نقصان دخی اجازت نامه‌لر یازرلر ووصایا دوزرلر بلکه اصحاب
طرق باطله ومذاهب زائغه اراسنده بله جاریدر ولکن رسم

مجرددن چه سود * ع * بنا طوتمز تمل ویران اولنجه

حکمهای هر یکی نوعی دیکر
این خلاف آن ز پایان تا بسر

* حکم * بوراده امر وخطاب معناسنه در وجائزدرکه مجازا محکوم به
اولان امور مراد اولنه وبعضیلر دیدیلرکه حکم عرفده محکومده
علم اولمشدر * نوع * جنسدن اخصدر برنسنه نك ضربنه وکذلك
صنفنه دیرلر نتکم انسان حیواندن برنوعدر وعرب وعجم دخی انساندن
برصنفدر ونوعدر دخی دینلور زیرا نوعیت وجنسیتده نوعا تغایر
کفایت ایدر بو سببدندرکه رجل برجنس ومرأة جنس آخردر دیرلر
* خلاف * بوراده ضد دیمکدر خلاف ایله اختلافك فرقی مرور ایلدی
* پایان * آخر وبر ایشك صوکی نتکم نصوحی شعرنده کلور * ملكدن سنسز
شها ایقلدی ویران اولدی کل * انتهای فرقت و پایان هجران اولدی کل *
(معنای بیت) بودرکه اون ایکی طوماردن هر بر طومارك ایچنده
مندرج اولان امر وتکلیف بر غیری نوع ایدی یعنی غایتدن باشه وارنجه
وباشدن نهایته ابرنجه بر طومار آنك خلافنه واول طومار
بونك ضدنه ایدی وامر وخطاب وتکلیفده اصلا موافقت یوغیدی
بونده وزیرك مقدما دین عیسایه فتنه القا اتمك اوزرنه یم دیدوکنه
اشارت واردر زیرا بو مقوله طوامیر متقابله دن غیری طرح فتنه والقاء
فساد نوجهله اولور اکرچه که بعض احیانده متشابهات یوزندن
دخی فتنه قائم اولور نتکم حضرت عثمان رضی الله عنه طرفندن محمد بن
ابی بکر الصدیق رضی الله عنهما حاکم مصر تعیین اولندقده
حاکم اول اولان ابن سعده خطابا نامه یازیلوب طینده (اذا جاءك
الامیر فاقبلوه) درج اولنمشدر ولکن بی نقط اولمغله فاقتلوه ظن اولنوب
اثارهٔ فتنه یه باعث اولدی که اول فتنه ده حضرت عثمان رضی الله عنه
شهادت بولدی وبعضیلر دیدیلرکه فاقبلوا کلمه سی اصلده با نقط ایدی
قبولدن اولمق اوزره صکره کاتب نامه اولان مروان بن حکم باء موحدیی
تاء مثنات ایدوب قتلدن قلدی ولطائف فضولی ده کلور * قلم اولسون
الی اول کافر بد تحریرك * که فساد رقمی سوزمزی شور ایلر * کاه بر حرف
سقوطیله ایدر ناصری نار * که بر نقطه قصوریله کوزی کور ایلر *

وتنایج الفنوند، کلورکه الله تعالی عیسی علیه السلامه وحی ایدوب
بیوردیکه (ولدتك وانت نبی) یعنی بن سنی تولید ایتدم وسن پیغمبرسن
تو سار تشدیدی تخفیف ایدوب ولفظ نبینك بعض اجزاسن تصحیف
ایتدیلر ولدتك وانت بنی اولدی یعنی بن سنی طوغردم وسن بنم اوغلمسن
تعالی عما یقول الظالمون وتفسیر قرطبی ده کلورکه توراتده الله تعالی
(یا احباری وابناء رسلی) بیوردیغن تغییر ایدوب برنه (یا احبابی ویا ابنائی)
یازدیلر بو جهتدن الله تعالی یهود ونصارای تکذیب ایچون
(وقالت الیهود والنصاری نحن ابناء الله واحباؤه) نظمن تنزیل ایلدی
پس دینك ظاهر وباطننده تغییرات وتحریفات ایتمك قدمادن
برامر هائلدرکه الی هذا الان جاریدر بو سببدن اهل اهواء فرق
مختلفه اولمشلر وارباب سنت وبدعت بری برلریله تضاد تام بولمشلردر
بونده عقل معاش ونفسك اعضاء وقوایی پر اضطراب وتشویش
ایتدوکنه اشارت واردر زیرا خلاف وتضاددن اضطراب
وتشویش ووفاق واطرادن سکون وجمعیت حاصل ومتولد اولور
(المحرره) اعتماد ایتمه نفسه ایلسه لاف * اولدی لاف وکذاف نفس
خلاف * خلف قلبدر رنفس دنی * بر دکل صدقله اسلاف اخلاف *

در یکی راه ریاضت را وجوع
رکن توبه کرده وشرط رجوع

* ریاضت * بالاده تفسیر وتحقیق اولنمشدر * رکن * برنسنه نك جانب
اقواسنه وانسان آنکله تقوی واستظهار ایلدیکی ملك وجند
وامثالنه دیرلر نتکم قرآنده کلور (فتولی برکنه) ومفرداتده
کلورکه قوت معناسنه اولان رکن استعاره طریقیله در وارکان
عبادات جوانبیدرکه مبنای عبادات اول جوانب اوزرینه درشویله که
ترك اولنسه بطلان لازم کلور مثلا نمازده بلا عذر ترك قیام وقراءت
وامثالی کبی پس هر نسنه نك رکنی بنانك اساسی کبیدرکه اساس اولمسه
بنا منهدم اولدیغی کبی رکن الشیء دخی بولنمسه اول شیء باطل اولور
فلان کسه شهرك رکن اعظمیدر دیرلر شهرك جانب اقواسی معناسنه
زیرا دین ویادنیا ویا مجموع ایله قوام شهر آنکله در * توبه * ترك ذنب
واساءت ایتدم ایسه اندن اقلاع ایتدم دیو اعتذاردر نتکم بالاده شرح

اولندی * شرط * شول حکمدرکه برامره متعلق اوله شویله که اول امر آنك
وقوعیله واقع اوله نمازه نیت ایله وضوء کبی رکنله شرطی جمعده لطافت
واردرزیرا رکن داخل وشرط خارج اولانه دیرلر نتکم تفصیلی محلنده
مبیندر * رجوع * دن مراد انابت دیدکلری معنادرکه حقه رجوع عدر
وانابت تحقیق توبه اوزرینه مبنی اولمغله تأخیر ایلدی (معنای بیت) بودرکه
اول طوامیر انشا عشرك برنده طریق ریاضت وجوعی توبهٔ نصوح
واعتذار صحیحك رکن واساسی وحقه انابت ورجوعك شرطی
ایلمش ایدی یعنی بویله ثبت ایتمش ایدیکه توبه وطرق حقه دخول
ومعاصی وماسوادن حقه رجوعك رکن وشرطی ریاضت وجوعدر
شویله که ریاضت وجوع اولمسه توبه ورجوع صحیح اولماز (بونده
جوعی ریاضت اوزرینه عطف خاصی عام اوزرینه عطف قبیلندندر
زیرا ریاضت اصلاح طبیعتدر وحکم طبیعت اکل وشرب ومنام
ووقاعدر ریاضت کامله اولدرکه رائض اولان کمسه اموره مذکوره یی
تقلیل ایلیه ولکن بوجمله دن جوعك زیاده تأثیری وسائرلری اوزرینه
مزیتی اولمغله تخصیص بالذکر ایلدی نتکم دیمشلردر که * تجوع تراتی
تجرد تصل * ایرشمك دلرسك یمکدن کسل * پس اصلاح طبیعتده زیاده
مدار اولان حاسهٔ ذوقی حبسدر اندن لمسی منع واندن بصری سددر
فاعرف وریاضتی توبه یه رکن قیلدی زیرا اخلافنده خطا چوق خصوصا
کثرت اکل ایله حاصل اولان سیئات حددن ارتوقدر حتی بطن وفرجه
اشارت ایدوب دیمشلردر * مادامکه این بر خاست آن برپاست *
ورجوعه شرط ایلدی زیرا رجوعده اصل اولان صفت قلبدر
ولکن صفت قلبك ظهوری فی الجملة اصلاح ظاهر اوزرینه مبنی
وامور مذکوره یی رعایت اوزرینه موقوفدر * پس بوندن ریاضتك فائدهٔ
جلیله سی فهم اولندی وطریقتده بو معنایه اهتمامك نفعی بلندی

در یکی کفته ریاضت سود نیست

اندرین ره مخلصی جز جود نیست

* مخلص * اسم مکاندر محل خلاص ونجات معناسنه وجائزدرکه مصدر میمی
اوله سبب خلاص معناسنه * جود * قبل السؤال ابتدا اولان
عطادر وکرم طیب نفس ایله بعد السؤال عطادر وسخا بقدر الحاجه

اولان عطادر وایثار محتاج اولدیغك نسنه یی غیره بذلدر نتکم قرآنده
کلور (ویؤثرون علی انفسهم ولوکان بهم خصاصة) پس بو چهارك
میاننده فرق ظاهر اولدی (معنای بیت) بودرکه برطومارده دخی
دیدیکه ریاضتك فائده سی یوقدر کویا سؤال کلدیکه یا ریاضتك نفعی
اولمایجق چارهٔ خلاص ندر پس جواب ویرر که بو طریق حقده
جود وعطادن غیری خلاص اولاجق محل ویا سبب خلاص یوقدر
نتکم حدیثده کلور (الصدقة تردالبلاء) وقرآنده کلور (ومن یوق شح
نفسه فاؤلئك هم المفلحون) بعدذا فائدهٔ ریاضتی سلب ایتدی زیرا
ریاضت عند المحققین تحسین اخلاق وعند الحکماء تصفیهٔ محل ایچوندر
وعلی کل حال ریاضت دیدکاری نه نفس فتح ونه خود منتج فتحدر
بلکه فتح فضل آلهی ومنت ربانیه در اکر فتحك سبب منتجی اولسه
مکتسب اولمق لازم کلوردی (سؤال اولنورسه که پس اشتغال
دائم ومحافظهٔ اوقاتك معناسی ندر (جواب بودرکه تا که اوقات
وساعات عبادات شرعیه ایله کذر وانفاس ذکره اشتغال ایله مرور ایلیه
وخدمت عبودیت یرنبوله بوجهتدن دیمشلردر که عابد عبادتیله وذاکر
ذکریله حضرت مخصوصه قصد ایتمك کرکدر بلکه شویله کر بسته
اجتهاد اولوب حقك جود واحسانی آنی نه وجهله تدارك ایدرسه
اکا مترقب اولمق لازمدر (سؤال اولنورسه که فائدهٔ ریاضت مطلقا
سلب اولنمق بی فائده در زیرا ذکر اولنان تحسین اخلاق وتصفیهٔ
محل دخی فوائد جلیله دندر (جواب بودرکه مقصود بالذات اولان
فائده فتح باب قلب ومکاشفهٔ اسرار غیبدر بو ایسه ریاضت مجرده
ایله حاصل اولمز نتکم مرور ایلدی ومحمدیه ده کلور * ع * بزم عرفانمز
بحری اکا عین ریاضتدر * یعنی عرفان ریاضتدن افضلدر زیرا
ارضه هبوط وتناسلدن مقصود اصلی معرفتدر نتکم قرآنده کلور
(وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) ای لیعرفون بعدذا جود ایکی
وجهله دربری جود مال وبری دخی جود نفسدر یعنی بالاختیار
زیرا جود مالده اختیار وطیب نفس اولمسه معتبر اولمدیغی کبی
جود نفس دخی بویله در زیرا هر نفس بالاضطرار بدندن مفارقت
ایدر نتکم قرآنده کلور (کل نفس ذائقة الموت) وینه برموضعده

كلور (لن تنالوا البر حتى تنفقوا مما تحبون) يعنى بالاختيار محبوب
اولان مالى انفاق ايتمدكجه بر اولان جنته دخول ومرغوب اولان
نفسى بذل ايلمدكجه بر اولان حضرته وصول ممكن دكلدر زيرا
حضرته وصول سر السر مقامنده در * پس آنك ما دوننده اولان
مقامات روحيه وقلبيه ومنازل نفسيه وطبيعيه مقتضياتنى افنا
واحكامنى ازاله وتعلقاتنى قطع ايتمك كركدر * وبوندن فهم اولنديكه
مخلص ايكيدر برى عقبات قيامتدن خلاص بولوب مقامات جنته
فوز وظفردر كه بذل مال وطريق عباداتده اجتهادى كمال ايله
حاصل اولور وبرى دخى برازخ اغيار وقيود ماسوادن نجات
بولوب درجات قرب ووصلته ترقى وتصاعددر كه انفاق نفس وطريق
فناده كوشش دائم ايله وجوده كلور * اولكى مخلص عوام
وايكنجسى مخلص خواصدر ومطلقا نجات مقصود بالذات در
اكرچه كه حقيقت مرتبه سنده اولان نجات شريعت مرتبه سنده اولان نجاتك
فوقنده در زيرا نجات مطلقه وحقيقيه در شريعت مرتبه سنده اولان
نجات مقيده واعتباريه در انكيچون اهل جنت جنتده دخى قيد اهليدر
والاخصوص اهل جنت ايله يكسان اولمق لازم كلور بوايسه حكمتده
معكوس وحقيقتده مقلوبدر وبو تقريردن وزير من بورك كذبى
ظاهر اولدى زيرا طريق حقده جاه اسبابك وجودى لازمدر كرك
منتج اولسون وكرك اولمسون زيرا فائده دن خالى دكلدر وبى
رياضت اولان سالكه بذل مال ايتمك صعبدر پس آنك اوزرينه
مبنى اولان بذل نفس نيجه آسان اولور (لمحرره) رياضت
پوته وجوهر در انسان * ايچنده قال اولوز آنك تمامت * انكيچون
زرد اولور رخسارى چون زر * بولور صراف النده عالى قيمت *

در بكى كفته كه جوع وجود تو
شرك باشد از تو با معبود تو

* شرك * وشركت بر معنايه دركه اصلنده ايكى ملكى برى برينه خلط
ايدوب اورتاق اولمقدر وياخود بر صيغه ده ويا بر معناده مشارك ايتمكدر
انسانله فرسك حيوانيتده وفرس ايله فرسك كميت ودهمتده اشتراكى كبى
ودينده شرك ايكى ضربدر اولكى شرك عظيمدركه الله تعالى يه

شريك اثبات ايتمكدر ايكنجسى شرك صغيردركه بعض
امورده حقك غيرينى حقله بله مراعات ايتمكدر ريا ونفاق كبى
(معناى بيت) بودركه بر طورمارده دخى ديمش كه سنك رياضت
وجوع وانفاق وجودك سندن سنك معبودكه شرك اولور موحد
حقيقى ايسه معبود حقيقى اولان حقدن غيرينى اثبات ايتمز بلكه
توحيدده تعلق وتجريدده تخلق وتفريدده تحقق اهلى اولغله
هم بيلور وهم بولور وهم اولور بوكلامده صورت شركده
رمز خفى واردر زيرا جوع وجودى وكذلك جوع وجودك
صاحبى اولان مخاطبى وكذلك مخاطبك معبودى اولان الله تعالى يى
اثبات ايتمك واردر حقله خلقك وجودى اثبات ايسه عين شركدر
زيرا ديمشلردركه (ليس فى الدار غيره ديار) وكلمات افتاده قدس سره ده
كلور * اهل عرفان ديديلرسن چقمينجه آره دن * بله مزسن كيمدرر
كندوكى پنهان ايلين * يعنى اضافت كونيه يى اسقاط ايتمدكجه توحيد حقيقى
حاصل اولمز زيرا توحيد ديدكلرى اسقاط اضافاتدر مطلقا وجودا وذاتا
وصفة وفعلا پس بر يرده كه عابد ومعبود وعبادتك مجموعى اثبات
وملاحظه اولنه نه وجهله توحيد حاصل اولور وبر صورتده كه باذل
ومبذول اليه جمله سنه وجود ويريله تفريد قنده قالور بناء على هذا
كركدركه مبذول باذلده وباذل دخى مبذول اليه ده فناء تام بولوب ذات
وصفت وفعل مضمحل اوله وحقله قيام ايتمك حصوله كله زيرا انسانده
ايكى حقيقت سرى واردركه برى حقيقت انسانيه وبرى حقيقت الهيه در
وحقيقت انسانيه حقيقت الهيه ده فنا بولمشدر اكرچه كه صورتا حقيقت
الهيه نك خليفه سيدر وبو سره اشارت ايدوب قرآنده كلور (وانفقوا
مما جعلكم مستخلفين فيه) يعنى انسان حقيقت انسانيه يوزندن ماله مالك
وحقيقت الهيه جهتندن مالى منفقدر يعنى انفاقه مالكدر پس انفاق
ايدن حقدر انسان صورتنده زيرا حقيقت الهيه حقيقت انسانيه نك
واسيدر وبو اعتبارله تعددك حصولى وحدت ذاتيه يى منافى دكلدر
(لمحرره) * اولسه فى الحقيقه حق آخذ * دوشمز بدى صدقه حق الله *
آخذ وهم متصدق اولدر * دوشه كوراعدى بو وحدت ايلنه *

جز توكل جز كه تسليم تمام

درغم وراحت همه مکرست ودام

* توکل * حقه اعتماد وحقی وکیل اتخاذ ایتمکدر * تمام * مصدردر بوراده تام معناسنه‌در (معنای بیت) بودرکه غم وراحت وکدر وصفوت وذلت وعزت وقهر ولطف وجلال وجمال وغربت وقربت وضعف وقوتده حقه توکل وتسلیم تامدن غیری جمله‌سی مکر وکید ودام قیددر یعنی راه حقده معتبر اولان هر حالده توکل وتسلیم تام واموری تفویضدر بعض علما دربوخسه اسبابه تشبث ووسائطه تمسك ووسائله ارتباط واتصال دکلدر نته‌کم حضرت ابراهیم علیه السلام نار القا اولندقده جزع وفزع ایتمدی مع هذا محل قهر جلال ایدی وحقدن غیره حتی جبرائیله بله اعتماد والتجا قلمدی نته‌کم قرآنده کلور (قال اسلمت لرب العالمین) مقصود قولا وفعلا استسلام وانقیادنی بیاندر زیرا انبیا علیهم السلام اقوالنده صادقلردر انکیچون افعالی اقواله تطبیق ایدرلر و بونده غم وراحت ایله صفت قلبه اشارت ایلدی زیرا متلون اولان قلب راحت حالنده براون وغم وقتنده دیکر لون اوزرینه اولوب اضطراب واختلافدن قورتلمز بوخود نقصاندر متمکن اولان قلب ایسه هر حالده براون اوزرینه ثابت اولوب دریا کبی متغیر اولمز بوخود کمالدر ولکن بو تمکینك اربابی کبریت احمردن اعز ومسك اذفردن اندردر زیرا بو معنی عالم ذاته وصول ومبداء قهر ولطفه دخولدن صکره اولور و بلکه حقیقی بقا باللهده حصوله کلور وبو بقانهایتنده حاصل اولان تلوین مقبولله وجود بولور و بونده توکل وتسلیم ایله توحید افعاله اشارت واردر زیرا توکل وتسلیم آفات وحوادثك حدوثنده ظاهر اولور آفات وحوادثده ایسه مؤثر حقیقی الله تعالیدر انکیچون قرآنده کلور (ان هی الا فتنتك) وغم وراحت حوادث دهردر مطلقا ومکر ودام آفاتدر قطعا (لمحرره) * ندر عالمده ای کوکل توحید * اولاسن حقله فرید وحید * بولاسن رفقای تامی اجل * دیه‌دن سا که کنت منه تحید *

دریکی کفته که واجب خدمتست

ورنه اندیشه توکل تهمتست

* تهمت * اصلنده تانك ضمی وهاونك فتحه‌لریله اتهام معناسنه اسمدر بوراده ضرورت ایچون ها اسکان اولنمشدر اکرچه که بعض علمادن

سکون ها دخی مرویدر ولکن ابو السعود افندی اغلاطنده اغلاطندندر اصلده وهمه ایدی واو تایه قلب اولندی اشتقاقی وهمدندر یقال وهم یهم اذا ذهب قلبه الی شیء واتهمته اخذته مکانا اوهمی (معنای بیت) بودرکه بر طومارده دخی دیمش که واجب ولازم اولان خدمت حق وسعی مطلقدر یوخسه اندیشهٔ توکل تهمت مقوله‌سیدر زیرا الله تعالی اشیایی بری برینه ربط ایلدی وجود انسانده بوقدر اعضا وقوی ترکیب قلدی تا که اول وسائل ایله مقصوده توسل ایده پس حق تعالی کسب وسعی ایچون آلات واسباب خلق ایتمش ایکن خدمتدن تقاعد واسبابدن تعطل ایدوب ذیل توکله تشبث ایتمك تهمت قبیلندندر وبی آلات واسباب اولان کسه حقدن تشکی ایتمك وکفران نعمت اولمقدر بونده خدمت مرشده اشارت واردر زیرا طریق حقده ایکی نسنه لازمدر بری خدمتدرکه مرید جانبنه راجعدر و بری دخی نفسدرکه مرشد طرفنه عائددر ومرشده خدمت ایتمك حقیقتده حقه‌در زیرا مرشد حقده فنا بولمشدر نته‌کم مرشد ایله صحبت ایتمك حق ایله صحبتدر زیرا حقك کمالاتی انده ظاهردر نظر ایسه کمالاته‌در صورته دکلدر بلکه صورت مرآتدر اکرچه که مرآت دخی انواع تجلیاتندر و بوندن اعتراض وانکارك زیاده قبحی ظاهر اولدی پس مریده کرکدرکه تسلیم واقرار اوزرینه اوله وخدمت شایسته ایله مرشد کاملدن نفس نفیس بوله وخدمت کسب وسعی مقوله‌سندندر وارباب بدایته کوره کسب توکله منافی دکلدر نته‌کم ارباب حراثت مزرعه‌یه حبوبی القادن صکره توکل ایدرلر اصحاب نهایتك ایسه احوالی کونا کوندر انکیچون نیجه‌لرینه سمادن بی کسب مائده نزول ایتمش وغیبدن سماط ظهور ایتمشدر پس بونلرك حالی غالبا توکل محضدر اکرچه که توکل صفتی انلردن فنا بولمشدر فاعرف * و بو معنی رزق صوری‌یه کوره‌در والا اسباب رزق معنوی اولان تکالیف عبادات کسه‌دن ساقط اولدیغی یوقدر (لمحرره) * سرد درع ایدی کاری داودك * عمل ایلردی سلیمان زنبیل * هرکه برکاره اولمیه مشغول * سن اونا مردی جهانده زنبیل * وله * دردکه استریسك درمانی * طونه کورتا اونجه فرمانی * کسمه زنهار نهال عملی * یوری حفظ ایت درخت ایمانی *

در یکی کفته که امر ونهیهاست
بهر کردن نیست شرح عجز ماست

عجز انسانك عجز مؤخر یدر ضد قدرت معناسنه اولان عجز که ناتوان شدن ایله تعبیر اولنور اندن مأخوذ در زیرا تأخر امور ه مؤدیدر کما فی التفاسیر وقال الراغب فی المفردات العجز التأخر عن الشیء وحصوله عند عجز الامر ای مؤخره وصار فی المتعارف اسما للقصور عن فعل الشیء (معنای بیت) بودر که بر طومارده دخی درج ایلیوب سویلمش و بویله یازمش که امرلر ونهیلر که وار در مأمور ومنهی اولنلر انلری فعله کتوروب اشلمکدن وترك ایلمکدن اوتوری دکلدر بلکه بزم عجزمزی واول بابده بی اقتدار اولدیغمزی شرح و بیاندر یعنی طاعاتله که مأمور ومناهیدن که منهی اولمشوزدر مقصود الهی اول طاعتك فعلی واول منهینك ترکی دکلدر بلکه مجرد عجزی بیاندر زیرا انسان فی الحقیقه کندی قدرتیله فعل وترکه قادر دکلدر زیرا قدرتی یوقدر حاصلی امر الهی تحت قدرتده داخل اولان نسنه یه تعلق ایدر که اکا مقدور دیرلر قرآنده ایسه کلور (لا یکلف الله نفسا الا وسعها) عبد ایسه جلب طاعت وسلب معصیت ایتمکه قادر دکلدر نتکم تنزیلده کلور (وان یمسسك الله بضر فلا کاشف له الا هو وان یردك بخیر فلا راد لفضله) جواب بودر که کرچه هر نسنه نك حصولی توفیق واقدار حقله در ولکن عبدده اختیار جزئی واردر که انکله بر نسنه نك اختیار ینه قادر اولور وفاعل مختارده اختیار بولنمق امر بدیهیدر پس عبد ایچون اختیار واردر که ارادت حق اوزرینه سابقدر یعنی ابتدا عبد بر نسنه یی اختیار ایدر ثانیا حق تعالی انك مختارنی ارادت وخلق ایدر پس بلا اختیار جبر ایتمز اکرچه که ارادت جزئیه دخی فی الحقیقه ارادت حقله در نتکم قرآنده کلور (وما تشاؤن الا ان یشاء الله) ولکن بو محل اسرار قدر دندر که هر کس مطلع دکلدر مطلع اولدیغی صورتده دخی قضا وقدری افشا ایتمك حرام ومباحثه سی ممنوع ومنهیدر (سئل رجل عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه فقال یا امیر المؤمنین اخبرنی عن القدر فقال طریق مظلم لا تسلکه فاعاد السؤال فقال بحر عمیق لا تلجه فاعاد السؤال فقال سر الله فی الارض خفی علیك لا تفتشه) و بونده اشق طائفه سنك مذهب باطلنه اشارت

واردر زیرا انلر امر ونهی قیدنده دکللردر انکیچون دیرلر که مقصود حقه توجهدر نه طریق ایله اولور سه ومقام محبوبیته واصل اولنلردن قیود شریعت وتکلیفات مرتفع اولور اولئك هم الملاحدة لعنهم الله علی حدة) قال الشیخ بالی الصوفیوی قدس سره اعلم ان رؤساء الطائفة الخبیثة المشهورة باشق مثل السید نسیمی وفضل الله الحروفی وعثمان بابا وغیرهم کلهم زنادقة یبیحون ترك الصلوات انتهی تأمل فی هذا الکلام تکن فی الدین من اهل السلام *

تاکه عجز خود به بینم اندر آن
قدرت حق را بدانیم آن زمان

(معنای بیت) بودر که تاکه اول امر ونهی وقوعنده وتکالیف خصوصنده کندی عجزمزی کوره لم وادراك ایده لم واول زمان عجزده ویا تکالیف وقوعنده قدرت حقی بیله لم واکا مطلع اوله لم زیرا هر نسنه ضدیله متبین اولمغله عبدده عجز ظاهر اولدقجه قدرت حق معلوم اولماز وضعف مخلوق فعله کلمدکجه قوت خالق قوتدر اکیه کنجایش بولماز الحاصل دیمك استرکه بزم عجزمز امتحان ایله بیلینور وضعفمز بحسب الظاهر تجربه ایله ادراك اولنور پس حق تعالی امر ونهی یی بو عجز وضعفی اظهاره وسیله ایتمشدر بوخسه حقیقتنی مراد ایتمامشدر بناء علی هذا بزآنی ترکله معذب اولمازز (جواب بودر که کرچه انسان (الا یقدرون علی شیء من فضل الله) وفقنجه عجز اوزرینه مطبوع (وخلق الانسان ضعیفا) موجبنجه ضعف اوزرینه مجبولدر ولکن خلیفهٔ حق اولمق حسبیله اقدار حقله قادر وتقویت خالق ایله قوی ومتیندر وسائر اسماء الهیه ایله اتصافده دخی بویله در نتکم قرآنده کلور (وان جندنا لهم الغالبون) یعنی احبابك اعدا اوزرینه غالبیتی مظاهر قدرت اولمق جهتیله در اکرچه که بعض احیانده عساکر وجنوك عدمیله دخی مصلحت حاصل اولور نتکم دیوان حافظده کلور * تیغی که آسمانش ازفیض خود دهد آب * تنها جهان بکیرد بی منت سپاهی * پس عبدك کمالات الهیه ایله متحلی اولمق شانلرندن اولسه (تخلقوا باخلاق الله) امری ضایع وسائر خطابات سماویه باطل اولمق لازم کلور واختیار جزئی سلب اولنمق اقتضا ایدردی لا حول

ولاقوة الا بالله (واصبر وماصبرك الا بالله) بعد ذا بونده عجز وضعفك نهاية المراتب وغاية المطالب اولديغنه اشارت واردر نتكيم صديق رضى الله عنهدن منقولدركه (العجز عن درك الادراك ادراك) ولكن بو عجز وضعف فى الحقيقه صفت قلبدر پس ظاهرده وجود تكاليفى منافى دكلدر الحاصل بو محلده عجز باطن وقوت ظاهر مجتمع اولور (لمحرره) * كمال عجزله پرقل درونى * كتور قوتلرى فعله برونى * چو واردر مايهٔ قدرت الكده * يورى ضبط ايت شر نفس حرونى *

* دريكى كفته كه عجزخود مبين *
* كفر نعمت كردنست آن عجزهين *

هين آكاه اول وعجله ايله ديمكدر وكلمهٔ تحذيردر صاقن معناسنه بوراده انسب اولان بومعنادر (معناى بيت) بودركه برطومارده دخى تحرير ايدوب ديمش كه كندى عجزكى كورمه زيرا كندنده عجز كورمك شكر نعمت يرينه كفران وضع ايلمكدر بوايسه ظلم قبيلندندر صاقن بومقوله عجز كورمكدن وكفران نعمت اولمقدن ونفسه ظلم ايليوب خسارته دوشمكدن الحاصل الله تعالى سكا آلات واسباب ويرمش وقوت وقدرت صورتنى كوسترمش ايكن اول آلات واسبابى اعمال ايتميوب تعطيل ايتمك وقوت وقدرت ظاهره يه التفات ايتميوب طريق عجز وضعفه كتمك نعمت حقه كافر اولمقدركه آنى ترك شكر ايله ستر ايتمكدر پس كلمهٔ تحذيردن فهم اولنوركه انسان قدرت تامه ايله متصفدر شويله كه اظهار عجزه اصلا مساغ يوقدر ولكن بو معنى نفس الامره مخالفدر زيرا انسان قدرت ايله متصف اولديغى كبى عجزله دخى متصفدر پس قدرت اقدار حقه وضعف وعجز نفس الامره كوره‌در انكيچون ديمشلردركه قطب الاقطاب بدن عاجز واندن قادر يوقدر يعنى اندن ظهور ايدن عجز اصلى وضعف ذاتى سائر مخلوقاتده ظهور ايتمشدر وبو معنى فناء تامله حاصل اولور وكذلك انده ظهور ايدن قدرت ربانيه وقوت حقانيه سائر موجوداتده ظهور ايتمشدر * وبو معنى بقاده تمكيندن صكره وجود بولور (فسبحان القادر القوى فى كل امر صورى ومعنوى) بعد ذا قوت وقدرت ابتدا انسانك

صفت باطنه سى وثانيا صفت ظاهره سيدر وعجز وضعف دخى بويله‌در پس بوقدر معجزات وكرامات كه خارجده صادر اولمشدر قوت قدسيه دكلدر وبوقدر عجز وابتلا كه ظاهرده واقع اولمشدر ضعف حقيقينك ثمره سيدر *

* قدرت خود بين كه اين قدرت ازوست *
* قدرت تو نعمت او دانكه هوست *

هو الله تعالى يه راجع ضميردركه اولفظى تفسير واقع اولمشدر وغيرى وجهله دخى تأويله مساغ واردر نتكيم تصوير معناده كلور (معناى بيت) بودركه كندى قدرتكى كور واكا نظر دقيق ايله نظر ايله كه او قدرت حادثه الله تعالى دن فائضه‌در سن كندى قدرتكى ووجودكده ظاهر اولان قوتكى حق تعالينك نعمتى بيل كه حق منان ورب محساندر وياخود سنك قدرتك فى الحقيقه نعمت حقدر وآنى انكاره مجال يوقدر پس آشكاره قدرتى مطالعه ومقتضاسيله عمل ايتميوب عجز كورمك نعمت حقه كافر اولمقدر بناء على هذا قدرتى اظهار ونعمتى اقرار ووجودى طاعات وعبادات اتده اعمال واتعاب ايله شكر كركدر بونده جميع اشياده تأثير الله تعالى دن اولديغنه اشارت واردر ولكن متأثر اولانك قابليتى كه اثرى اظهار ايدر نتكيم جنينك وجودى مستكمل اولدقده اثر حيات ظاهر اولوب جنبشه كلور ورياح هبوب ايتدكده تحرك ايتمك شانندن اولان اوراق ومياه وامثالى متحرك اولور (لمحرره) ايلسه باد له تجلى حق * باغده جنبشه كلور يبرق * قلم الدقده دستنه كاتب * متحرك اولور كوريجك رق * وقدرت ايكيدركه قدرت ضعيفه وقدرت قويه‌در قدرت ضعيفه قدرت عدمدركه قوت قدسيه ايله مؤيد دكلدر وقدرت قويه قدرت خواصدركه نشأهٔ قدرت قاهرهٔ حقدر واوتاد اربعه دن عبد القادر طرف جنوبه موكل وناظر اولاندر زيرا قوت وقدرتك يمينه اختصاصى واردر جنوب ايسه يمين كعبه‌در بوندن فهم اولنوركه مظاهر قدرتك اكثرى جانب جنوبده‌در وفى الحقيقه عبد القادر اودركه اسم قادر اكا تجلى ايليوب جميع مقدوراتده قدرت حقى مشاهده ايليه پس عبد القادر يد الهينك صورتى اولمش اولور شويله كه هر حالده حقله بطش ايدوب انك اوزرينه

مرادتندن برنسنه ممتنع اولاز و برممكنك حصولی اكا كوره صمو بت بولماز زیرا قرآنده كلور (یدالله فوق ایدیهم) واسم اعظم جامع اسما اولدیغی كبی مظهری دخی بویله در وهر نسنه ده حق تعالی اینك مؤثریتنی ومدد وجودك معدوماته دوام اتصالنی مطالعه ومشاهده ایدر یعنی اشیا كندی ذاتنده معدومه ایكن وصول فیض وجودله بقا بولور واثر وجود حقانی ایله دائم اولور شویله كه كافرك بیله اندن مستفیض وجود اولدیغی عیانه كلور وبو معنانی مشاهده یه قادر اولانك نفسی دخی فی نفس الامر معدومه ایكن بته اشیاده قدرت حقله مؤثر اولدیغن بیلور زیرا تأثیر ایتمك حقیقت الهیه یه مظهریتی جهتندندر پس بونك صاحبی معدوم و موجود وفانی و باقی ومتأثر ومؤثر وعاجز وقادر و ضعیف وقوی وعزیز وذلیل وغریب وقریب مقوله سندن اولور وبو بر امر عجیبدر كه بلا مكاشفه ادراكنه یول یوقدر (المحرره) اینه توحید ایله تأثیر الله * خلق عالم اولور اللهه كواه * نفس حق قبول ایلین * دیه صوك دم نفس سر دله واه * وكذلك نعمت دخی ایكیدر كه بری نعمت ظاهره وبری نعمت باطنه در نعمت ظاهره ظاهردر كه حظ جسد و نصیب بدن واكا ملحق اولاندر ونعمت باطنه حصهٔ دل و بهرهٔ قلب واكا اتصال بولاندر وقدرت وامثالی باطنه متعلق اولان نعم الهیه دندر اكرچه كه ظاهرده دخی اثری واردر بطش وامثالی كبی فاما امر باطنك ظاهرده آثاری روح سلطانی یه نسبتله روح حیوانی وامثالی كبیدر * و برنسنه نك ظاهرده حصولی باطنده مبدئنه دلالت ایدر بو سببدندر كه جبان اولان كسنه نك ظاهرده الی طوتمزووجودی لرزه دار اولور * فاعرف *

در یكی كفته كز ین دو در كذر
بت بود هرچه بكنجد در نظر

بت كافرلر طپدیغی صورت واستعاره طریقیله محبوبلره دخی اطلاق اولنور زیرا محبوب مهو یدر وهوایه آله اطلاق اولنمشدر نتكم قرآنده كلور (افرأیت من اتخذ الهه هواه) پس عاشق معشوقه ومحب محبوبه زیاده میل وتعلق ایتمكله آنی معبود اتخاذ ایدنمش كبی اولور و بعض روایاتده كلور كه تركستانده ارض چكلده بر كنیسه واردر كه انده خدمت اصنام ایچون جواریٔ حسناء اتخاذ وتعیین اولنمشدر شویله كه انلرك سببیله

اصنامه میل ایدرلر پس بوسببله اصنام فی الحقیقه اول جواری اولور ومفتی یحیی افندی نظمنده كلور * جهان ایچره بت دیره طپنلر كرچه كافردر * سنی اما كوربده طپنمق كفره برابردر * وبعض لطائف كلام دخی بالاده مظاننده ذكر اولنمشدر * كنجد * مضارع مصدری كنجیدندر صغمق معناسنه بعضیلر آنی كاف عربی ایله تصحیح ایتمشلردر * نظر * كوزله برنسنه یی تأمل ایتمكدر بوراده مراد التفات قلبدر * (معنای بیت) بودر كه برطومارده دخی درج ایدوب دیمش كه بوایكیسندن یعنی ذكر اولنان عجز وقدرتك مجموعندن كچ و برینه التفات و میل ایتمه زیرا هرنسنه كه نظر والتفاته كنجایش بوله واكا تعلق حاصل اوله بت مقوله سیدر بونده متعلق نظر اولان اموری بته تشبیه واردر ولكن بالفعل تعلق بولنمدقجه بت اطلاق اولنمز نتكم محجوبه كوره ماسوی الله دیرلر مكاشفه كوره ایسه اشیاء صور اسماء وصفاتدر پس محجوبه ماسوایه التفات ایتمك بت پرست اولمق كبیدر انكیچون قرآنده كلور (واجنبنی وبنی ان نعبد الاصنام) زیرا بو اصنامدن مراد یالكز اصنام كفار دكلدر بلكه رنك تعلق قبول ایدن امورك جمله سیدر و لكن نقدین یعنی سیم وزر معظم متعلقات اولمغله امام غزالی قدس سره اصنامی انكله تفسیر ایتمشدر بعد ذا مصراع ثانی تعمیم بعد التخصیص مقوله سندندر زیرا نظر یالكز عجز وقدرته تعلق ایتمز بلكه جمیع امور ظاهره واحوال باطنه یه عمومی واردر انكیچون هویت احدیه یه منتهی اولنجه میانده اولان مراتب عینیه وعلمیه برازخ وقیود عد اولنمشدر زیرا امور ظلمانیه كبی امور نورانیه دخی حجابدر پس تعلق مرض عظیمدر كه سالكی جانب علوه حركتدن مانع اولور وانك شفاسی توحید و تجرید وتفریددر بوندن اخذ اولنور كه عجز وقدرت امور متقابله دن اولمغله احدهمایه تعلق آخره تعلقدن خالی اولماز پس ایكیسنی دخی ساحهٔ وهمدن ازاله ایدوب بی رنك اولمق كركدر (المحرره) اولدی چون التفات غیر قصور * نظرك حقه ایده كور مقصور *

در یكی كفته مكش این شمع را
كین نظرچون شمع آمد جمع را

مكش نهی در مصدری كشتن در دیلمك معناسنه بوراده سوندرمك

مراد اولنور نتکم بعض مواضعده سویندرمك اخفا وستره مجوزلدر مثلا آتشی سویندردیلر خاکسترایله ستر معناسنه *شمع* لفظ مولددر مطلقا استصباح اولنان موم ویاخود خصوص اوزرینه بال مومیدر کما فی القاموس بوراده شمعدن مراد نظردر ولکن نظردن شمعله تعبیرده لطافت زائده واردر زیرا اشیاء خفیهٔ صوریه شمعله روشن اولدیغی کبی امور خفیهٔ معنویه دخی نظرله ظاهر اولور پس نظر ارائت اظهارده شمع جنسندندر اکرچه که بری صوری وبری معنویدر مع هذا بصرك نظری مساعدهٔ نورله‌در زیرا کوزده نور اولمسه اشیایی رؤیت حاصل اولماز *جمع* جماعت ناسدر جمعی جموع کلور جمیع کبی کما فی القاموس (معنای بیت) بودرکه برطومارده دخی رقم کشیده اولوب دیمش که بو شمع نظری سویندرمه وانکله عملی ترك ایتمه زیرا بو نظر والتفات فی الحقیقه جماعت ناسه شمع کبیدر پس کیجه‌لرده بی شمع اشیاء خفیه روشن اولدیغی کبی ظلمات جهلده دخی نظر واستدلال ایله روشناق بولمسه جمال مقصود جلوه کرحیز شهود اولماز وحقایق اشیا دخی اکرچه مکاشفهٔ صحیحه ایله ادراك اولنور فاما نظر واستدلال انك مقدمات ومبادی سندندر ونظر ومکاشفه طریقیله اشیایه تعلق ایتمك ولاجل المصلحه موجوداتی ملاحظه قلمق وامور ظاهره وباطنه‌یه ارتباط کوسترمك بت پرستلکدن دکلدر والانبیا واولیا تعلق ایتمزلردی * پس لاجل المصلحه تعلق ایتمك فی الحقیقه تجردی منافی دکلدر * وکمل بشرك قوت قدسیه ایله مؤید اولان نفوس زکیه‌لرنده کمال استعداد وتمام قابلیت اولمغله عالم اشباحه تعلق ایتمك انلری معالم ارواحه عروجدن عوق ومصالح خلقه ملابسهٔ شؤن حقده استغراقدن منع ایتمدی * بوسببدن نبوت وولایت ریاستلرینك میانلرین جمع ایلدیلر شویله که قالبلری خلقله وقلبلری تجلیات حقده مستغرق اولدی ودیمشلردر که عالم معنایه دوام اتصال ممکندر نتکم بعض متأهینه حاصل اولمشدر ممکن اولمیلره کوره بدن قمیص کبی اولوب کاه آنی تلبس ایله انوار غیبدن محتجب وکاه آنی خلعیله اول مشاهده‌یه قادر اولور * وبوندن فهم اولنور که قلوب کمل مرآت مصیقل کبیدر وبدنلرینه دخی کمال تصفیه‌نك اثری ساری

اولمغله قلب پایه‌سن بولمش وحجاب اولمقدن قورتلمشدر بوجهتدن انوار غیبك آثاری دائما منعکس اولمقده‌در نتکم اجرام نیرهٔ علویه‌ده بری برینه نسبت ایله حیلولت یوقدر انکیچون انوار کواکب بالادن پسته انعکاس بولور (لمحرره) یوقدرر قلبکه حائل زیرا *جسم آیینه کبیدر جسمك * چون معنی نظره ظاهر اوله * پرتاور پرده‌سی رسم واسمك *

از نظرچون بکذری واز خیال

کشته باشی نیم شب شمع وصال

* نیم شب * نصف اللیل دیمکدر نیم روز نصف النهار اولدیغی کبی * وصال * فصل وفراقك ضدیدر اعیان ومعانیده مستعملدر نتکم وصل رحم دیرلر (معنای بیت) بودرکه چونکه قوای روحانیه‌دن اولان قوت مفکره ایله تفکردن وقوت متخیله ایله تخیلدن کذر ایده‌سن وانلرله عملی ترك ایلیه‌سن وماخلق لهنده اعمالدن معطل اوله‌سن کویا نصف اللیلده شمع وصالی سویندرمش اولورسن یعنی اول شمع که وصال محبوب وصحبت معشوق ایچون اشعال واسراج اولنمشدر کرکدرکه صباحه دك سوزان اوله والا نصف اللیلده وصال فراقه مبدل اولوب اول فراقك ظلمتنده قالمق لازم کلور وکار انجام نارسیده ناتمام قالور پس نور شمعی نور صباحه متصل قلمق ضروری اولدیغی کبی نور نظر وخیالی دخی نور کشف وتجلی‌یه ایصال ایتمك لازمدر زیرا نظر وخیال نصف طریقدر ووسط طریقده توقفك معناسی یوقدر وکلمات هدایی قدس سره‌ده کلور * عقله باقمه ایر تجلی نورینه * شمعه حاجت قالمز اولدقده صباح * یعنی عقل نور شمع وتجلی نور صباح کبیدر ونور شمعدن مراد نور صباحه وصول وخانهٔ تجلی حقه دخولدر ونور صباح نور شمعدن نیجه افضل ایسه نور تجلی دخی نور عقلدن اولیدر زیرا عقلده تقید وتجلیده اطلاق واردر اطلاق ایسه تقیددن اقوادر پس بوندن هیچ عقله حاجت اولمامق فهم اولنمز زیرا عقل عشقك مقدمه‌سی وعشق دخی تجلی ومکاشفه‌نك طریقدر وعقل اکر قدسی اولسه آنك نوری نور تجلی‌یه قریب اولور نتکم قرآنده کلور (یکاد زیتها یضیٔ ولو لم تمسسه نار) یعنی

نار تجلی مس ایتمدن دخی نفس قدسیه وعقل قدسینك نوری اضاءت واشراق ایتمکه قریب اولور مقصود اول معنایه زیاده استعدادنی بیان ومقصودنك حصولنی قوت قریبه ده اولدیغن عیاندر بوندن ظاهر اولور که حقه وصولدن صکره دلیل تمشی ایتمز نتکم حرم کعبه ده قبله نمایه نظر اولنماز نتکم دیمشلردر *ع* ساکنان حرم از قبله نما آزادند * ولکن حرم کعبه دك لزومی مقرردر * پس اول معنی که حقیقته وصوله بهانه ووسیله در حقیقتك حصولنه دك انکله عمل ایتمك باقیدر (سؤال اولنورسه که شرایع واحکامك حالی نیجه در (جواب بودر که تکالیف شرع جمال مکاشفیه آینه کبیدر پس حقه وصولدن صکره دخی دائمدر زیرا بی واسطهٔ مرآت مشاهده ممکن دکلدر انکیچون بو اشیا اولمسه دخی حق معرفت ممکن ایدی دیمك ایو سوزدکلدر دیمشلردر زیرا مرتبهٔ مرآیت باطل اولمق لازم کلور

در یکی کفته بکش پای مدار
تاعوض بینی نظر را صد هزار

* پاك * پاء عربیله قیومقدر که عرب مبالات ایله تعبیر ایدر آخرنده یاتنکیر ایچوندر * عوض * عنب وزنی اوزره خلف وبرنسنه مقابله سنده ویردکلری اجر وعوض ایله بدلك میاننی فرق ایدوب دیمشلردر که بدل مبدل منه موضعنده واقع اولور عوض ایسه موضعنك غیریده دخی واقع اولور پس ارالرنده اولان نسبت عموم مطلقدر وبعضیلر دیدیلر که عوض ایله معوض عنهك مجموعنی جمع ایتمك جائزدر زیرا محلده اختلاف واردر بدل ایله مبدل منهك جمله سنی جمع ایتمك ایسه جائز دکلدر زیرا محلده اختلاف واردر (معنای بیت) بودر که بر طومارده دخی تحریر ایدوب دیمش که شمع نظر وخیالك نورنی اطفا ایله قیومق طوتمه قوسونورسه سو یوسن تاکه اول اطفا ایتدوکك شمع نظره صد هزار عوض وخلف کورهسن وبسیار ثمره بولاسن یعنی نظر والتفاته عدم نظر والتفاتده چوق فائده واردر زیرا غایتی تجلیدر برتجلی ایسه یوز بیك نظر وفکردن خیرلودر نور خرشید صباح شموع کثیرهٔ شبدن افضل اولدیغی کبی نتکم سری بیت لاحقده روشن اولور ونظرله مکاشفه نك میاننده اولان فرق بالاده دخی مرور ایتمشدر حاصل بودر که نظرده تقید ومکاشفه ده اطلاق واردر وبرکسه مثلا زیدی یالکز جهت کتابتله بلسه زیدك کندینی بلمك کبی دکلدر زیرا ذاتی

معلوم اولسه جمیع اوصافی دخی اکا تابع اولور پس آنی بووجهله بلن کمسه جهت واحده ایله تقییددن قورتلور وکذلك نظرتدر یجیدر زیرا ترتیب مقدماته محتاجدر کشف ایسه دفعیدر مع هذا هر ترتیبده انتاج صحیح بوقدر بلکه عقیم کلدیکی دخی اولور پس علم ضروری علم استدلالیدن افضل اولدیغی کبی علم وهبی وکشفی دخی سائر علوم مکتسبه وضروریه دن اولی واقوادر زیرا اگرچه علم ضروریده کمال یقین واردر ولکن مکاشفه طریقیله حاصل اولان علم کبی دکلدر مع هذا مکاشفه ایله حاصل اولان عیندر یوخسه علم دکلدر والا مکاشفه مستغنی عنه اولمق لازم کلوردی وحدیثده کلور (فضل العالم علی العابد کفضل القمر لیلة البدر علی سائر الکواکب) ارباب حقیقت مذاقی اوزره عالم مذکوردن مراد عالم باقی بالله وعالم مکاشف وعابددن مقصود عابد فانی فی الله وعالم علم معامله در (وکذلك فضل العالم علی العابد کفضلی علی امتی) حدیثنده مندرج اولان عالم وعابد دخی بویله در زیرا علم معامله عمله تابع وآنك شرطیدر شویله که بر عمل علم معاملیه مقرون اولمسه معتد به اولماز پس علم معامله ایله عالم اولمیانه عابد دیمزلر (لمحرره) لغو اولور مدعینك دعواسی * اولمسه الدحجت وبرهان * عمله ایتمسه شهادت علم * چکیلور اوستنه خط بطلان * (سؤال اولنورسه که کاه اولور که مکاشفه دخی نظر کبی عقیم کلور (جواب بودر که کمل اولیانك مکاشفه سنده خطا یوقدر زیرا فیض پاکده کدورت اولماز وحضور اهلی ارباب سهو ونسیان کبی یاکلمز *

که ز کشتن شمع جان افزون شود
لیلی ات از صبر تو مجنون شود

* شمع * جانه مضافدر مشبه بهك مشبهه اضافتی طریقیله وجائزدر که شمع اضافتدن مقطوع وکشتن اختلاس کسره ایله شمعه مضاف اوله معنی جهتندن بو ابلغدر تأمل تنل * لیلی ومجنون * بالاده شرح اولنمشدر * ات * ادات خطابدر جمعی تان کلور عمرتان کبی اصلنده لیلی یت در زیرا بوتانك ماقبلنده حروف مددن واو ویا اولسه اوچ وجه جائزدر که بری اول حرفی ساکن وبری مفتوح اوقمق وبری دخی مابعدنده یازیاده قلمقدر ولکن فارسیده همزه ایله یانك میاننده مبادله اولمق حسبیله یادن بدل همزه اوقورلر ویاخود یانك بری حذفدن احتراز همزه یه قلب اولنمشدر زیرا

ليليت دينلسه فتح يائله يائك برى حذف اولنمق لازم كلور (معناى بيت)
بودركه شمع نظرى سوندرمكدن شمع جان ارتر وقوت بولور وياخود
شمس جانك نورى زياده اولور نتكم اعمانك قوت بصرى قوت حفظ وقوت
شهويه يه انتقال ايدر وكذلك بونك رياضتله انتقاصندن كمال روح وجوده
كلور وسائرلر دخى بونه قياس اوله نتكم ديمشلردركه ظاهردن منتقص
اولان باطنده مندرج اولور وبالعكس پس نظر غائبته ومغلوبيته درنتكم
فرعونك ذبح ايلديكى اولادك ارواحى باطن موسى عليه السلامه قوت
اولوب امداد ارواحله دشمنه ظاهرا وباطنا ظفر بولدى فاعرف جدا
بوندن صكره حضرت مولانا قدس سره بيورر سنك ايلى ومعشوقك
صبرك بوزندن سكا مجنون وعاشق اولور يعنى صبرك سببيله معشوقكى
كندوكه عاشق ايدرسين پس مطلوب اياغكه كلور نتكم حضرت شيخ
عطار قدس سره نك منطق الطيرنام كتابنده مثبتدركه * هركه اودر
عشق صادق آمدست * برسرش معشوق عاشق آمدست * كربصدق
عشق پيش آيدترا * عاشقت معشوق خويش آيدترا * يعنى معشوق
خويشت عاشق آمدترا بعدذا مصراع ثانينك ماقبلنه موافقتى خفيدر
مقصود بودركه شمع نظرى اشعال ايتمدن مراد منظور اليه ده اولان
سره وصول وباب حقيقته دخول ايچوندر بونده ايسه نوعا استعجال
واردر زيرا اسبابه مباشرت يوزندن طلب وطلبده دخى تدبيردن خالى
دكلدر بواسباب ترك اولنوب مرادك من عندالله حصولنه ترقب اولنسه
حصولى اولكيدن مستعجل اولور زيرا اقبالده ادبار وادبارده دخى اقبال
واردر پس صبر طلب مقامنه قائم وبلكه اندن زياده كاركر اولور نتكم
ديمشلردركه * الرزق يطلبنى والرزق اطلبه * وهواكثر للفتى طلبا (سؤال
اولنورسه كه صبر دخى اسبابدندر پس هرچندكه اسبابدن فرار
ايدرسن مخلص بوله مزسين (جواب بودركه صبرده توحد عزيمت
وتجرد نيت وخلوص طويت واردر سائر اسباب ايسه بويله دكلدر
الحاصل بى رنك اولمغله دورنك اولمق يكسان اولماز مثلا حارث اولان كمسه
القاء بذردن صكره توكل ايدرفاما توكل صرف كبى دكلدر بونده اشارت
واردركه جميع اشيا ارالرنده اسباب خفيه ايله ارتباط وانجذاب واردر وبوارتباط
حيات حقانيه يى مستلزمدر نتكم بالاده دخى اشارت اولنمشدر (المحرره) اوح

رخنده كورمسه نقش وفاهزار * بى وجه ايدر ميدى كله كاشنده آه وزار *

ترك دنيا هركه كرداز زهد خويش

پيش آمد پيش اودنيا وبيش

*زهد * لغتده برنسنه يه ميلى ترك ايتمكدر اصطلاح اهل حقيقتده ايسه
دنيايه بعض واندن اعراضدر ولكن بوندن مراد جميع ماسوادن
اعراضدر دنيا معظم حجاب اولمغله تخصيص بالذكر اولنمشدر وبعضيلر
ديديلركه يدك خالى اولديغى نسنه دن قلبك دخى خالى اوله يعنى اهل
افكار اوليه سين بوايسه قوت توحيد وماسوايى قلبدن نفى ايله اولور
*پيش * باء عجميله اوك وايلرو ديمكدر بورده اولكى پيشدن مراد
عجله ومسارعت وايكنجيدن حضور مراد اولنوركه عنديله تعبير
اولنور * بيش * باء عربيله زياده معناسنه در بيش ايله افزونك فرقى مرور
ايتمشدر (معناى بيت) بودركه هركيمكه دنيايى كندى زهدندن ترك
ايلدى يعنى كرچكدن اندن اعراض ايتدى وآنى قلبندن چيقاردى
دنيا آنك حضورينه عجله وسرعت ايله زياده كلدى زيراحقه خادم
وعبد محض اولانه دنيا خدمتكاردر نتكم حديث قدسيده كلور
(يادنيا اخدمى من خدمنى) وينه برحديث قدسيده دخى كلور (من تقرب
الى شبرا تقربت اليه ذراعا ومن تقرب الى ذراعا تقربت اليه باعا ومن اتانى
مشيا اتيته هرولة) يعنى فيض حق ساغر خياله كنجايش بولمدن بيرون
اولمغله عبددن توجه جزئى آنى مستنزل وعجله حصولنى مستلزمدر
وبلكه الله تعالى جواد اولديغى جهتدن قبل السؤال بله اعطا ايدر
الحاصل اهل دنيا سعى وكسبى قدر فائده بولور وكاه اولوركه سعى دخى
عقيم كلور اهل آخرت ايسه زهدى سببيله دنيايى هم آرتوق اله كتورر
وهم حصولنى مستعجل بولوب مقدم ايش بتورر زيرا مجربدركه مطلوب
اولان نسنه طالبدن فرار ايده كلمشدر ودنيا طالبندن هارب وهاربى
طالبدر چونكه طلب نسبتى فنا بوله وتعلق قلب زائل اوله مطلوب
طالبه اقبال ايدر وسريع الحصول اولور پس تعلق دل برنسنه نك
حصولنه مانع وياخود سرعت مجيئنه حائلدر بوسببدندركه آخرت
اهلى دنياده راحت ايله تعيش ايدرلر زيرا معاشلرى اياقلرينه كلور
ورنج سعى وكسب كورمزلر اول جهتدنكه عندالله عزتلرى سبب

اكرام ادرو بر پادشاه كريم بر شخصه اكرام ايتسه توسيع رزق ايدر فكيف كه حبيب اوله (سؤال اولنورسه كه نيجه اهل آخرت واردر كه مضيق الرزقدر نتكم اصحابدن بعض اهل فاقه رسول الله صلى الله عليه وسلمدن (دم على الطهارة يوسع عليك الرزق) صادر اولدقده ديمشدر كه كم من مستديم للطهارة لايترتب كفايته فضلا عن ان يوسع عليه (جواب بودر كه بر مانع سببيله اثرك تخلفى اقتضايى منافى دكلدر يعنى اكرچه كه علت معلول واثرنى اقتضا ايتمشدر ولكن عدم حصولى بر مانعك توسطنه بنادر خصوصا كه تضييق رزق صوريدن تضييق رزق معنوى لازم كلمز بلكه صورتا مضيق الرزق اولنلرك جمله سى طالب حق ايسه حتما معنى موسع الرزقدر وياخود مقابله سنده بر امر مناسب ايله متدارك در و بو مقامك بعض تفصيلى بالاده مرور ايتمشدر و بوندن ايراد آخر دخى مندفع اولدى زيرا مقتضاى طلب بوايديكه هر مطلوب حصوله كله فاما طلبده قصور واقع و ياغيرى مانع اولمغله و ياتشديد محنت ايچون تخلف ظهور ايدر وكاه اولور كه عزت مطلوبه اشارت ايچون تأخير اولنور و ياخود بعد الوصول طالب قاتنده اخذ وحفظ وضبطه داعى اولسون ديو توقف بولنور پس هر سؤال وطلبك جواب واثرى مقرردر ولكن تخلف و ياجواب واثرده تخالف امر خفى يه مبنيدر وديمشلردر كه توفيق دعاء اجابتى استدعادندر يعنى الله تعالى اجابت مراد ايتمسه سائلى سؤاله موفق ايتمزدى پس هر فيضك بدايت ونهايتى الله تعالى دندر كه مؤثر حقيقيدر (لمحرره) ايتدى چون قدرت مولى تأثير

* عبد عاجز دعايه اولدى اسير *

﴿ دريكى كفته كه آنچت دادحق ﴾

﴿ برنوشيرين كرد درايجاد حق ﴾

آنچت اصلنده آنچهات درات ادات خطابدر نتكم مرور ايتدى زيرا آخرنده هاء علامت اولان كلمه يه تاء خطاب متصل اولسه همزه مجتلبه زياده ايدرلروكاه اولوركه ضرورت شعر ايچون هاء علامتى حذف ايدوب تايى همزه سز تلفظ ايدرلر وهانك ماقبلنى رسمده تايه متصل قيلورلر بوراده واقع اولان انچت كبى وآنچتده جيم عجمى مفتوحدر زيرا همزه نك فتحه سى جيمه نقل اولنمشدر كه ازدن تخفيف

اولنان كزلفظى كبى نتكم بوستانده كلور * عزيزيكه هر كزدرش سر بتافت * وكلستانده كلور * كزعقبش ذكر خيرزنده كند نامرا * واكر همزه حركتى ايله حذف اولنورسه جيم كسرله اوقنور كت وكش لفظلرنده شايع اولديغى كبى كه اصلنده كه ات وكه اش در *ايجاد* عدمدن وجوده كتورمكدر (معناى بيت) بودركه بر طومارده دخى ثبت ايدوب سويلمش كه آنى كه حق تعالى مطعومات ومشروباتدن سكا ويرمشدر سنك اوزريكه ايجاد وحلده آنى شيرين ولذيذ وخوب ايلمشدر يعنى حلال طيب اولديغى حالده خلق ايتمشدر شويله كه آنى تناول ايتمك سكا محظور دكلدر پس آنك جمله سى ايله تلذذ وتمتع ايتمك مباحدر بناء على ذلك انسان انده حظر ومنع ملاحظه سيله عيشنده تلخنالك اولمامق كركدر وقرآنده كلور (هو الذى خلق لكم مافى الارض جميعا) قائل مذبور ديمك استركه اشياده اصل اولان اباحتدر وانسان ايچون خلق اولنان اشيانك بعضيسنده حل واباحت و بعضيسنده حرمت وحجر اولمغله تفاوت يوقدر (جواب بودركه ذكر اولنان اباحت مطلقه مذهب اباحيه دركه انلر فرق ضاله متصوفه دن برطائفه در بلكه الله تعالى حكيم اولديغى جهتدن اشيايى امتحان ايچون خلق ايليوب حل وحرمت اوزرينه دائر قلمش وامر ونهى ايله خطاب ايلمشدر برماده ده دليل محرم اولمجق اباحت مرتفع اولور و ياخود شبهه بولنجق قياس واجماع ايله عمل واخذ اولنور فاعرف جدا بونده اشارت واردركه نفس بدخليع العذار اولمغله دائما انسانى مشتهيات طبعى تناوله حث وجل ايدر هيچ اولمزسه تأويله ذاهب اولوب بر طريقله اباحت كوستر و بووجهله ضلاله دوشورر نتكم اهل ارتكابك اكثرى بوقبيلدندر ورمز واردركه مخلوقات ايكى نوعدركه برى جسمانى و برى روحانيدر وقلبك بوايكى نوعه تعلق ايتمك شانندندر فاما سالك حقه كركدركه (ففروا الى الله) موجبنجه وسط طريقده توقف ايتميوب مقام وحدت ذاتيه يه دك سيرايليه و برازخ علم وعيندن كذرايده وماسواى حقدن برنسنه يه مطلقا تعلق ايتميه شويله كه حقه تعلق نسبتندن بله فنا بوله نتكم قرآنده كلور (ويحذركم الله نفسه) الآية

(لمحرره) واریکن اورتاده بونجه اغیار * نیجه یوز کوستره‌سن کا اول یار *
نظر انداز عالم غیب اول * دیدهٔ جانی شهادتدن او یار *

بر تو آسان کرد وخویش آن را بگیر
خویشتن را در میفکن در زحیر

* خویش آسان اوزرینه معطوفدر مقصود بیت سابقده اولان شیرینلکدر مابعدینه ناظر اولمق دخی محتملدر ولکن بو صورتده ظاهر اولان واوی ترك ایتمکدر * زحیر * حاء مهمله ایله امیر وزننده عربیدر شدت ایله اولان استطلاق بطندر که اسهال دخی دیرلر وانسانك یورکی طوغرانوب قان کلمکه دخی زحیر دیرلر انواعی واردر اطبا قاتنده معروفدر (معنای بیت) بودر که الله تعالی ایجاد ایتدیکی اشیایی سنك اوزریکه آسان وخوش وشیرین وحلال ایلدی پس سن جمله‌سنی اخذ ایله و بی باك تناولهٔ قیل کندوکی اسهال زحمتنه طرح والقا ایتمه یعنی بعضیسنی تناولدن امتناع ایتمکله شدت وزحمت وعسرته دوشمه نتکم آسان لفظی بوکا قرینه‌در پس شدت زحیر مرضنك اوازمندن اولمغله بوراده زحیر مطلق شدتده استعمال اولندی بونده دلالت واردر که بعض اشیا مرضه دارو در پس انسان آنی تناول ایتمسه هلاك اولور زحیره کوره امور قابضه کبی ووقت ضرورتده محرم ایله استشفا ایتمك مرخص اولدیغی ابن کمالك حدیث اربعین شرحنده وغیری کتب معتبره‌ده مبیندر ورمز واردر که انسان زیاده مشتهاسی اولان نسنه‌یی تناولدن امتناع ایتسه ایچی ادیر وازیلور واسهاله اوغرار (لمحرره) اولدك ایسه جهانده داروجو * مرض جانه شفادر پرهیز * آرزودن هلاك اولور آدم * آرزو اولدی خنجر خونریز * بعد ذا حلال وحرام دیوب هر بولدیغی نسنه‌یی تناول ایدن کمسه‌یه خوش علف دیرلر نتکم خواجه حافظ شعرنده کلور * صوفیٔ شهربین که چون لقمهٔ شبهه میخورد * پاردمش دراز باد این حیوان خوش علف * مقابلی بد علف در صوفیدن مراد زاهددر نتکم مواقعندن مستبیندر وبو معنی اکر استحلال طریقیله ایسه کفر والا فسقدر وقرآنده کلور (ایحسب الانسان ان یترك سدی) یعنی انسان ظن ایدرمیکه خالی اوزرینه تخلیه اولنوب امر ونهیله مبتلی ومکلف اولمیه وعملنه کوره قیامتده جزا بولمیه نتکم موضعده دخی کلور

(افحسبتم انما خلقناکم عبثا) پس کرکدر که (واطیعوا الله والرسول) وفقنجه اوامر ونواهیده الله ورسولنه اطاعت اولنه وانقیاد بولنده بونده عوام ناسك یسر وسهولت ورخصت ایله اخذ وعملارینه اشارت واردر انکیچون الله تعالی کوچ بیورمامشدر دیو نوافل طاعاتله مقید اولمازلر مثلا نافله اوروج طوتوب ونافله نماز قلمازلر ومشتهیات طبعی مطلقا تناول ایتمسه‌لر ایچ اغریسنه اوغرارلر دیرلر که عزیمت ایله عملده ترقیات ولطایف وجود سببیله تجلیات واردر وقلبك حالنه دخی رمز واردر زیرا مظاهر ومجالیه تعلق وتعشق ایتمك شانندندر ونیجه‌لر غلطه دوشوب بزم مظاهره تعلقدن مرادمز ظاهر ومجالیه تعشقدن مطلوبمز الله قاهردر دیو محاسن اشیایه دخی دالبند وعلاقات ماسوی الله ایله دردمند اولورلر نتکم اشق مشرب اولانلرك شانیدر (لمحرره) یوم کوزك ماسوای فانیدن * وحدته ایرکوب متانیدن

در یکی کفته که بکذار آن خود
کان قبول طبع تو رد ست و بد

آن خود قافیه ایچون خانك ضمه‌سی فتحه جانبنه اماله ایله تلفظ اولنور آن خود کندونك وکندوسنك یعنی مشتهای طبع وحظ نفسك دیمکدر نتکم آن آنك وآن این بونك معناسنه‌در * قبول * مقبول معناسنه‌در * رد * مردود معناسنه اولدیغی کبی * طبع * وطبیعتك معنالری وفرقلری مرور ایتدی (معنای بیت) بودر که بر طوماردده دخی بو مضمونی کشیدهٔ سلك تقریر ایلیوب دیمشکه کندی مشتهای طبع وحظ نفسك اولان اموردن کچ وآنی ترك ایله که سنك اول طبیعتك مقبول ومشتهی طوتدیغی نسنه فی نفس الامر مردود و بددر زیرا حظ طبیعت اولان نسنه شهوتدر وشهوت شرعا حلال اولدیغی صورتده بلکه آفتدر پس آنی ضدی اولان عفت ایله معالجه ایتمك کرکدر فتوی مرتبه‌سنده عفت اودر که حرام ویا شبهه اولان نسنه‌دن پرهیز ایده وتقوی مرتبه‌سنده عفت اودر که لذائذ مباحات وطیبات حلالاتدن دخی حذر ایله زیرا اکثار مباحات وحلالات حرمان مناجاته سببدر انکیچون ارباب سلوك ریاضتده اهتمام واغذیه‌ده احتیاط ایدرلر زیرا بعض غداده حجاب غالبدر پس اول نسنه که کثافت وجوده باعث واحتجاب قلبه سبب اوله اکر اکثار طریقیله

واکرپی اکثار دراندن احتراز لازمدر بونده اشارت واردرکه
شهواتی قبول ایتمك طبعك صفتی نتکم عفت ایله عمل ایتمك عقل قدسینك
شانیدر انکیچون عقل دینلدی زیرا طبعی شهوات ونفسی هوادن
عقل ومنع وحبس ایدر وانسان عقل وشهوتك مجموعنی مشتملدر اکر
عقل قدسی یه تابع اولوب شهواتدن اعراض ایدرسه مجردی حسبیله
ملائکه مشرب اولور نتکم ادریس علیه السلام قوت ریاضتله عقل
محض اولوب مقام ملائکیه صعود ایلدی واکر شهواته میل ایدرسه
تعلق سببیله حیوانات عجم ایله برابر بلکه انلردن کمتر و بتر اولور نتکم
قرآنده کلور (اولئك کالانعام بل هم اضل) پس بوندن انسان نه وجهله
خیرالبریه ونه وجهله شرالبریه در مفهوم اولدی وبونده تلویح واردرکه
عقل سلیم و قلب مستقیمك تعلق ایتدیکی نسنه مقبول ونیك دکلدر
زیرا عقل وقلب آفاتدن سلامت اولسه منکره میل ایتمز وبلکه مکاشف
اولنلر اشیایه حقله میل ایدوب تصرفلرنده حقانی اولملریله تعلقدن بری
وطعن وتشنیعدن عری اولورلر الحاصل اصلاح طبع ایدن کسه نك طبعی عقله
منقلب وشهوتی عفته متبدل اولور (لمحرره) دیمه بوقدر لطافت معنی *
بو کثافت نماهباکلده * صورتا خاك حقیرایسه نوله * نه کهرلر باتورآب وکلده

راههای مختلف آسان شدست
هریکی راملتی چون جان شدست

* ملت * دیندر ولکن املال وکتابت اولندیغی جهتدن نتکم بالاده
مرور ایتدی بعد ذا بو بیت وبیت لاحق مقولات مولانادندرکه نفس
الامری بیان ایچون تذییل ایتمشدر ومقولات وز بردن اولمق دخی محتملدر نتکم
ابیات لاحقه ده دلالت واردر ولکن دقت وتأمل کرکدر (معنای بیت)
بودرکه مختلف یوللر آسان اولمشدر یعنی دین ایچنده بطلان ایله موصوف
طرق مختلفهٔ معنویه ومذاهب متفرقهٔ شهویه واردرکه سالك وذاهبلرینه
سلوك وذهابی آسان اولمشدر اول طرقدن هرسالکه برملت ودین
ومذهب جان کبی اولمشدرکه محبوب وعزیزدر یعنی کندی اخذ ایتدیکی
ملتی وسالك اولدیغی طریقی جان کبی عزیز ومحبوب طوتوب احیاسنه
سعی ایدر وآندن رجوع ایتمك خاطرینه کلمز زیرا حق اولمق اعتقادی
اوزرینه سلوك ایتمشدر بلکه مجرد نفسنك هواسی وطبعنك مقتضاسی

وآنی اوطریقه تسلیك ایدن ضال ومضلك الفاسیدر وسهوات سلوك
ونهی اسبابی حق اولدیغنه دلالت ایتمز نتکم کلسه کرکدر بوندن فهم
اولنورکه دنیاده ادیان مختلفه وهردینده دخی مذاهب متعدده واردرکه
انلرك اربابنه اهل بدع واهواء واهل زیغ وضلال دیرلر نتکم بوامت
ایچنده عموما یتمش ایکی فرق ضاله وخصوص اوزرینه متصوفه دن
اون بر طائفهٔ غاویه واردر پس دین حق اهلی کندی دیننه نیچه ارتباط
کوستررونه وجهله تمسکده اهتمام واحتیاط ایدرسه دین باطل اهلی
دخی بویله در بلکه اشددر نتکم قرآن ذی شانده کلور (فانهم یألمون
کما تألمون ویرجون من الله ما لا یرجون) یعنی اهل شرك مؤمن آخرت
اولمق حسبیله الله تعالیدن ثواب امیدنده دکل ایکن ینه شدائد حرب
اوزرینه زیاده صبرلری ومواطن قتالده صلابتلری ومقابلیه رغبتلری
واردر پس مؤمن اولنلر انلردن ارغب واصبر اولمق کرکدر بونده
اشارت واردرکه قوت شهویه طبعك دینی وهوی نفسك
مذهبیدر ومقتضای طبع ونفس اولان شهوت وهوانك حصولی
فی نفس الامر توفیقدن دکلدر بلکه خذلاندندر زیرا خبرده وارد
اولمشدرکه (ان من العصمة ان لا تجد) پس سالکه امور طبیعیه ونفسانیه
سهولت ایله حاصل اولمق واغراض دنیویه یی آسان بولمق
مکرالهیدن عد اولنور شویله که انك عدمنی نعمت بلمك کرکدر

کرمیسر کردن حقره بدی
هرجهود وکبر ازو آکه بدی

* میسر * معسرك ضدیدر نتکم اشعه ده بری برینه مقابل ذکر اولنور پس
بوراده تیسیر که برنسنه یی یسیر وآسان ایلمکدر تعسیرك ضدیدرکه برنسنه یی
عسیر ودشوار ایلمکدر و برتیسیر دخی واردرکه تهیئه معناسنه در نتکم
حدیثده کلور (کل میسر لما خلق له) ای مهیأ له وقرآنده کلور (فسنیسره
للیسری) ای فسنهیئه من یسر الفرس للرکوب اذا اسرجها
والجمها بو صورتده تیسیر تعسیرك مقابلی اولماز نتکم ابن کمالك حدیث
اربعین شرحندن مفهومدر * کبر * کاف عجمی وسکون باء موحده ایله
مجوسی ومطلقا کافردر بوراده مراد ترسادر جهود قرینه سیله * آکه *
آکاه دن تخفیف اولنمشدر خبردار معناسنه (معنای بیت) بودرکه اکر

حق تعالینك بر طریقه سلوکی آسان واسبابنی مهیا ایلمکلکی آنك صدق
وصحتنه بول ونشان وعلامت اولایدی هر جهود ونرسا وسائر دین
باطل ومذهب فاسد اهلی حق تعالیدن آگاه وخبردار اولوردی ولکن
هرچند که اسباب سلوکلری مهیاء ولوازم دینلری مسهل اوله ینه
اولاری سرنگون وراه هدادن دور ومقام قربدن مردود ومهجورلردر
پس برکارك سهولت ایله حصولی حقانیتنه دلالت ایتمز بلکه نیجه
کار سهل واردر که باطل ونیجه امر دشوار واردر که حقدر بو سببدندر که
غنانك حصولی عند الله اکرامه وفقرك وجودی اهانته دائر دگلدر
ودنیاده مشاهددر که نیجه فجارك موت ونزعی صورتا آساندر مع هذا
مؤاخذ ومعذبدر ونیجه اخیارك مرك وانتقالی ظاهرا دشواردر مع هذا
مبشر ومنعمدر بو سره مبنیدر که الله تعالی بعض احیانده کفار طرفندن
مؤمن اولنلر اوزرینه تشدید محنت ایدر تا که اخیار باقی قاله وامتحان
برن بوله وارباب انحراف اصحاب استقامتدن متمیز اوله بونده یهودله نفس
لوامه ونصاری ایله نفس ملهمه یه اشارت واردر زیرا نفس لوامه ونفس ملهمه
اهلنك حقه وصولی ناقص وسر وحدتدن خبری قلیلدر بناء علی هذا بونلره
فی الحقیقه اقتدا ایتمك درست دگلدر زیرا بی خبر اولاندن آواز ارشاد گلمز
ومریض اولان کیمسه غیرینك طبابتنه قادر اولمز دیمشلردر که نفس ملهمه
ارباب حجابك نهایت سلوکیدر آنك فوقنده نفس مطمئنه وراضیه ومرضیه
واردر که اصحاب کشفك غایت سیریدر اگرچه که سیر الی اللهه نهایت
یوقدر نتکم مرارا تقریر اولاندی و بونده رمز واردر که گرچه ضلال
اهلنك دخی سلوکی حقه ولکن مضل اسمندندر نتکم هدی اهلنك سلوکی
هادی اسمندندر ومضل اسمندن هادی اسمنه تحول ایتمك مقتضای استعداد
اولمغه منوطدر هیچ اولمزسه تحول ایله مأمور اولمق دخی مقتضای عین
ثابتهدندر فافهم جدا (سؤال اولنورسه که مقصود اولان مطلقا حقه سلوکدر
بوایسه مضل اسمنده دخی بولنور (جواب بودر که اسم مذکور طریق
سخطدر اسم هادی رضا اولدیغی کبی پس سخط ایله رضا بر دگلدر انکیچون
دارین اهلنده تباین وتفاوت واردر شویله که اهل ناره سر هویت منکشف
ووحدت ذاتیه نمایان اولدیغی صورتده بله نعیم صفات ایله تنعملری یوقدر
بلکه وحدانی مذهب وفرد انی مشرب بلردر (المحرره) نار ایچنده آب اولور

پیدا اوهم آب ایچره ناره * کیمی نار ایله او ینار کیمی آب ایچره ینار
در یکی گفته میسر آن بود
که حیات دل غدای جان بود

غدای جان واو عاطفه تقدیریله حیات دل اوزرینه معطوفدر وجائزدر که
تعداد طریقیله اوله* غدا* جسمك نما وقوامنه سبب اولان مطعوماتدر جان
ایله مراد روح سلطانیدر حیوانی دگل زیرا روح حیوانی غداده جسده
تابعدر جسدك غداسی ایسه مأکولات ومشروبات وروحك غداسی طاعات
وعباداتدر (معنای بیت) بودر که بر طومارده دخی ایراد ایدوب دیمش که میسر
اول اولور که حیات دل وغدای جان مقولهسی میسر اوله یوخسه اسباب
معاش وامور طبیعیهنك میسر اولدیغنه اعتبار یوقدر زیرا بونده کافر
ومسلم برابردر نتکم بوستانده گلور * ادیم زمین سفرهٔ عام اوست *
برین خوان یغما چه دشمن چه دوست * و بردخی بونلر شهوات
قسمندندر که جسد فانی یه تعلق ایتمش وحیات زائلیه ارتباط طوتمشدر
بلکه اعتبار غدای جان اولان طاعات وعبادات وتوجهات واسباب
حیات قلب اولان ایمان واسلام واحسانك میسر اولماسنهدر وقرآنده
گلور (من عمل صالحا من ذکر او انثی فلنحیینه حیوة طیبة) و بر محلده
دخی گلور (کلوا من رزقه) زیرا بو رزق یالکز صوری اولانه منحصر دگلدر
نتکم مثنویده گلور * فهم نان کردن نه حکمت ای رهی * زانکه حق گفت
کلوا من رزقه * وامام غزالی قدس سره (وانزلنا معهم الکتاب والمیزان)
آیتنده مندرج اولان میزانی میزان معنوی اولان معرفة اللهه حمل ایلمشدر
زیرا میزان ایله بحسب الغالب ارزاق وزن اولنور ارزاقده عمده ایسه معرفة
الله در که غدای روحدر وکذلك معارف الهیه هر فننك میزانیدر شویله
که بو معرفت اولمسه صحیح وسقیم وثقیل وخفیف بیلنمز الحاصل غدای
معنوی معتبر اولدی زیرا قلب ملکوتی وجان جبروتیه متعلقدر که اکا فنا گلمز
بو سببدندر که جنت وعرش وکرسی یه زوال عارض اولمز زیرا وجود
انسانده قوای روحانیه وصدر وقلبك صورتلریدر پس روحه ولواحقنه
بر موطنده اصلا فنا طاری اولمدیغی کبی صورتنه دخی طاری اولماز و بر نسنه که
جاودان اولدی فانی اولاندن اولیدر انکیچون دیمشلردر که آخرت
خذفدن ودنیا جوهردن اولسه ینه آخرتی اختیار ایتمك گرکدر که
دنیا فانی وآخرت باقیدر فکیف که دنیا حذف وآخرت جوهر مقولهسیدر

واموردنیویه واسباب معاشه اعتبار اولدیغندن محمیه‌دن کاور * نه‌یمك نه‌ایچمك نه‌کلك عزیز *قوسی چون آخر اولبسر هبا* ولکن اهل حجاب اراسنده عزیزدر انکیچون صیامی استثقال واسباب عیش وعشرت وطرب ونشاطك حصواندن حظ ایدرلر ومقتضای طبع ونفسده منع وحجر اولدیغندن ممنون ومسرور اولورلر بوسببدن اوقات نفیسه‌یی اکل وشرب وهای وهو یله کچوررلر وقلب وروحه زهرهلاك ایچوررلر زیرانفس وطبیعت قوت بولدقجه قلب وروح ضعف قبول ایدرلر وانلرعزیز وزنده اولدقجه بونلرذلیل ومرده اولورلر الحاصل بدل مایتحللك امدادی بقاء جسمه سبب وانقطاعی فنا وهلاکنه باعث اولدیغی کبی طاعات واذکارك دوامی دخی حیات قلب وروحه وسیله وانفصالی مماتلرینه بهانه‌در زیرا ظاهر بدن عالم شهادتدن وقلب وروح عالم ملکوتندر ومعارف قلب وروحدن جوارح واعضایه آثار منحدر اولدیغی کبی احوال خارجیه‌دن دخی قلب وروحه آثار مرتفع اولور انکیچون حق تعالی فرائض ایله امر ایتمشدر تاکه عالم غیب وشهادت بری بریله منتفع ومرتبط اوله وبوندن فسق وفجورله نفس وطبیعتك حالی دخی ظاهر اولدی پس شهوات ایله طبیعته امداد ایتمك خطای محض وهوائله نفسه اعانت ایلمك افساد فی الارض در وقرآنده کلور (ولا تفسدوا فی الارض بعد اصلاحها) زیرا بونده فطرت اصلیه ایله وجودك صلاحنه وباخود ظلم نفسله افسادو بعده توبه ایله اصلاحنه اشارت واردر نسأل الله توبةً نصوحا (لمحرره) صفتی توبه‌نك اولمزسه نصوح * اولسون ای دل اوتوبه‌یه توبه * توبه مرآت دله صیقلدر * طوتسه رخسارنی ژنك حوبه

هرچه ذوق طبع باشد چون کذشت
برندارد همچو شوره ربع وکشت

* بر * نصیب وحاصل ومیوه * ربع * فتحله وباء مثنات ایله نماوزیاده کما فی الصحاح یقال راع یریع نما وزاد کما فی القاموس واریه وبغدادی وعند البعض مطلقا غله وارض معناسنه کما فی الاختری * کشت * اصلنده کاف عربینك کسریله اکن معناسنه درکشت زارا کنلکدر بوراده وزنیچون فتحله اوقونور وباخود کذشتده ذلك فتحه‌سی کسره جانبنه اماله اولنور والله اعلم بعدذا کشتی ربع اوزینه عطف عام خاص اوزینه عطف

قیلاندر تعمیم ایچون مکر ربع مطلقا غله‌یه محمول اوله نتکم بعضیلر ذاهب اولمشلردر (معنای بیت) بودرکه هرنسنه‌که ذوق طبع وشهوت نفسانیه اوله چونکه کچه واندن آرزو برن بوله حاصل کتورمز چورق یرمحصول وغله کتورمدیکی کبی بونده ذوق طبع اولان مشتهیاتی شوره زاره تشبیه ایلدی زیرا ایکیسنکده ثمرهٔ نافعه ونتیجهٔ مفیده‌سی یوقدر پس شوره زاره کشت زار اطلاق ایتمك نیجه ایسه مشتهای طبعه دخی ذوق دیمك بویله‌در زیرا ذوق اودرکه اسبابك زوالیله زائل اولمیه بلکه دادباقی قاله ارباب مکاشفه‌نك وجدانیاتی کبی مطعومات ومشروباتك لذتی وآواز ساز ونغمات رخیمه‌نك حلاوتی ایسه بویله دکلدر بلکه فانیدر انکیچون اهل الله قاتنده اسباب وعدمی مساویدر مثلا نیجه ریاضت کشلر واردرکه غدانك فقدانی انلرك لذت وجدانی منافی دکلدر نتکم فخر عالم صلی الله علیه وسلم اشارت ایدوب بیورر (ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی) ونیجه‌لر دخی بوقدر بعد مسافه وار ایکن آواز افلاك وحرکات علویات استماع ایدرلر شویله‌که مجالس دهرده اولدیغی کبی ساز استماعنه حاجتلری اولمازو برنسنه‌یی مقامات موسیقیه ایله استماع ایتدکله ساده کوش طوتمق یانلرنده یکساندر زیرا قوت توحید ایله قلبلرنده ذوق کلیلری واردر شویله‌که ابدی انلردن مفارقت ایتمز بوسببدن ارباب طرق اراسنده اسبابله حاصل اولان ذوق معتبر دکلدر مکرمبتدیلرك نفوس راکده‌لرینی تحریك ویامغلوب الحال اولانلرك شدت انزعاجنی تسکین ایچون اوله نتکم (کلمینی یاحمیرا) ده بومعنایه دلالت واردر * قال الشیخ الاکبر والمسك الاذفر والکبریت الاحمر قدس سره الاطهر فی کتابه سجون المسجون اذا کان الذکر بنغمة لذیذة فله فی النفس اثر کما للصورة الحسنة فی النظر (لمحرره) بزم عشاقده اصوات حزین * ساز اهل طربه اولدی بدل * مسئله ذوق دله دائردر * ایتمه زاهدله بومعناده جدل * بونده اشارت واردرکه شوره زاره تخم افشا اولان برزکرك مآل کاری ندامت وتحسر اولدیغی کبی مشتهیاته صرف مقدور وبذل مجهود ایدن اهل طبیعتك نهایت حالی دخی واویلا ویاحسرتادر زیرا مشتهیاتك ذواتی کرچه اکل وشربله فنا بولور ولکن معصیت اولدیغی صورتده صور قبیحه‌سی باقی قالور نتکم بالاده اشارت

اولنمشدر (لمحرره) نه بلادر که کیجه موسمی کل * قاله کل آردینه خار وخاشاك *
صانمه شربت صونر بو جام فلك * شربتی زهر در اوله بوكا شاك

جز پشیمانی نباشد ریع او
جز خسارت پیش نارد بیع او

* پشیمان * نادم معناسنه در وندم واقع اولان كار اوزرینه غم دائمه دیرلر
عدم وقوعنی تمنی ایله به آخرنده یاء مصدریه در * خسارت * زیانه دیرلر یعنی رأس
مالك انتقاصدر مال وجاه کبیلرده استعمالی اكثردر اگرچه که صحت وسلامت
وعقل وایمان وثوابك فقدانه کوره دخی مستعملدر دیمشلردر که قرآنده
مذكور اولان خسرانك انواعی خسران معنویه یه محمولدر * بیع * ثمنی اعطا
وثمنی اخذدر شرا ایسه بونك عكسیدر ویینه شری وشرایه بیع دخی
اطلاق اولنور ثمنده ثمن ومثمنده ثمن معنالری تصور وملاحظه ایله وكاه
اولور که اكتفا طریقیله یالكز بیع ذكر اولور نتكیم قرآنده كلور (لا تلهیهم
تجارة ولا بیع عن ذكر الله) (معنای بیت) بودر که شوره زارك اكنی وحاصلی
پشیمانلقدن غیری نسنه اولمازیعنی اورادن محصول یرینه پشیمانلق
بتر زیرا غایتی پشیمانلقدر نتكیم دیرلر (من یزرع شوكا یحصد ندما)
وآنك بیع وشراسی آنك حضورینه خسارت وزیاندن غیری نسنه
كتورمز یعنی بیع وشرادن فائده وسود یرینه خسارت وزیان اله كتوردر
بونده ذوق طبع اهلنك حالنی بیع وشراده خسارت اهلنك حالنه تشبیه
ایلدی زیرا ایكی صورتده دخی زیان واردر اگرچه بری صوری وبری
معنویدر نتكیم قرآنده كلور (ذلك هو الخسران المبین) وبر محلده دخی
كلور (خسر الدنیا والآخرة) بونده اشارت واردر که كشت زارده اولان
حبوب نما وزیاده لك قبول ایتدیكی كبی نادمك ندامتی دخی افزون
اولمقده در زیرا كتدكجه شدائد آخرت تفاوت اوزره در وپیش
لفظندن تراش اولنور که خسارت خاسرك یانده حاضر وموجوددر
اگرچه که بحسب الظاهر مفقوددر زیرا غایة الامر خسارتدر وبعض
مستقبل دخی حال حكمنده در وبرنسنه نك سینه اتصال كندینه
اتصال كبیدر وصورت ومعنی ایله تفاوت اهل حجابه كوره در والا مكاشفه
اهلی معانی واعراضی كندینه مناسب اولان صورت وجوهرده كوردر
واحدیك نظمنده كلور * واعظ بزی قورقتمه جهنمده اوداولمز * نیاغه

اودین هر كشی بوندن ایلتور * پس كویا آتش واسبابی دنیاده مستحیدر
وبونده رمز واردر که ذوق طبع اهلی اولان كیمسه بیع وشرایی عكس
ایتمكله زیانه دوشدی فاما اكر (ان الله اشترى من المؤمنین انفسهم
واموالهم) وفقنجه نفس ومالی بذل وطبع ایدیدی حب ماسوادن
خلاص اولوب تجارت رابحه ایدردی زیرا بذل مال مقابله سنده جنت
صوریه وبذل نفس وطبیعت بدلنه جنت معنویه بولوب ایكی نعیم ایله
متنعم وایكی سعادتله مستسعد اولوردی جنت صوریه آجله درکه
دار آخرتده در وجنت معنویه عاجله درکه دنیاده در اگرچه که آنك نعیمی
دنیاده وآخرتده باقیدر ودنیاده جنت صوریه اولمغه دخی امكان واردر
ولكن نظر دقیقده ظاهر وكشف صحیح ایله باهر اولور نتكیم محمدیه ده
كلور * ع * مكر بن جنت ایچنده كزرون كیم بو عالمده * بو معنانك نظیری
چوقدر مثلا دم شهید که آخرتده مسك رائحه سیله ظاهر اوله
كركدر مكاشف اولانه كوره حالا رائحهٔ مسكه مشمومدر
وعلى هذا الحاصل چونكه جنت صوریه نك حكمی دنیاده اربابنه
ظاهر اولدی پس دنیا انلره كوره جنت اولمقدن خالی اولمدی
كرك سن اكا قائل اول وكرك اولمه (لمحرره) * چشم ظاهر
ایلمز ادراك باطن حالنی * چشم باطن بیندن صور باطنك احوالنی *
پرتو شمسی نیچه ادراك ایده اعمی اولان * بانه وجهیله كوره
ماهك یوزنده حالنی * اللهم یسر لنا هذه الحالة

آن میسر نبود اندر عاقبت
نام او باشد معسر عاقبت

میسر ومعسر وعاقبت لفظلرینك معنالری سبق ایتمشدر (معنای بیت)
بودر که اول ذوق طبع ومشتهای نفسانی که سهولت ایله دست داده
اولمشدر حالا كرچه آنك نامی میسردر ولكن عاقبتده معسر اولور
زیرا عذاب جسمانی وروحانیسی ظهور ایدوب معذب اولان كیمسه ظاهرا
وباطنا عسرت بولور نتكیم بو فقیرك بعض كلماتنده كلور (اذا مضغت
حلوة فترقب قرحة واذا اصبت لذة فقد استنزلت نزلة) وبر كیمسه
انبارنده مجتمع اولان محصولنی شوره زاره تفریق ایلسه عمل یوزندن
قالبا زحمت چكدیكی كبی زیان جهتندن قلبا دخی غم وعسرته دوشر

مع هذا ضیاع محصولك بدنه دخی ضرری واردر كه جوعله هلاك
وجوددر زیرا وجودك بقاسی غدا ایله در ودیمشلردر كه ضررك عاقبتی
ثواب اولسه فی الحقیقه ضرر اولماز ونفعك غایتی عذاب اولسه فی الحقیقه
نفع اولماز وحزن وسرور دخی ضرر ونفعدن معدود ومحسوبدر مثلا
حزن فراق یعقوب علیه السلام كه سرور وصال یوسف علیه السلامه
متصل اولدی حكما سرور دینلدی وفرح اهل دنیا كه بالآخره ترجمهٔ
انقلاب بولدی فرحی عین ترح اولدیغی بلندی وكاه اولور كه اولادك
ولادتلرنده طرب كوستروب سورایدرلر بعد زمان وفاتلرنده ماتمه
دوشرلر وبونده نفس وطبیعت فی الحقیقه عین عسرت اولدقلرینه
دلالت واردر زیرا غایتلری عسرتدر كه یاعسرت حجاب ویاعسرت
عذابدر بوسببدن ارباب طبیعت اشتغال ریاضت واصحاب نفوس راكده
مواظبت مجاهده ایدرلر تاكه عسرتدن خلاص اولوب یسرت ایله
مستسعد اولالر وقرآنده كلور (یرید الله بكم الیسر ولا یرید بكم العسر)
وبونده اشارت واردر كه اسم مسمانك عینیدر انكیچون آنك نامی
معسر اولور دیدی مسماسی معناسنه والا برنسنه نك اسمی معسر اولمقدن
مسماسی دخی معسر اولمق لازم كلمز مثلا شجیعه جبان دیسه لرچه ضرر
وجبانی دخی شجیع اوقوسه لر چه سود واهل حقیقت قاتنده اسمدن
مراد تعین ذاتدر زیرا ذاتك تعینی اولمدقچه اسم وضع اولنمز نتكم
محمدیه ده كلور * چون اوغلان طوغدی ویردم بر كوزل آد *
وبونده رمز واردر كه مسمانك صفاتی اختلافیله اسمادخی مختلف اولور
مثلا بركیسه نك صوتنده حلاوت اولسه شكر والحان متنوعه سنه كوره
بلبل دیرلر اوصاف متبدل اولسه اسما دخی متحول اولور نتكم لطیفه
ایسوب محبوب حقنده دیمشلردر * شمدی چشم سیاهدر لقبك * صقالك
ایریجك قراكوز اولور * ونیجه صلاح صورتنده اولنلرك فسقلری
ظهور ایتمكله بدنام اولمشلردر (لمحرره) * ایلسه پرواز اوصوت فاخر *
* زاغ اولور نامی بلبلك آخر *

تو میسر از معسر باز دان
عاقبت بنگر جمال این وآن

* باز دان * فرق وتمییز ایله دیمكدر این معسره آن میسره اشارتدر

(معنای بیت) بودر كه سن میسری معسردن فرق وتمییز ایله نظر قبل
معسرك حالنه ومیسرك جمالنی كور كه قنغیسی خوب ومحبوبدر یعنی میسر
فی الحقیقه اودر كه صورت حسنه ایله تصور وتمثل ایده وغایتی كوزل كله
ومعسر دخی فی الحقیقه اودر كه تشكل قبیح ایله شكل ایلیه وعاقبتی
زشت اوله یوخسه اولی میسر وآخری معسر اولان میسر دكل
وابتداسی معسر وانتهاسی میسر اولان معسر دكلدر پس میسر
ومعسرك هر بری صوكنده صورتندن بلاودر بوندن فهم اولنور كه
هر نسنه نك حالنه كوره صورت معنویه سی واردر كه آخرنده صورت
حسیه ایله تمثل ایتسه كركدر اكر خوب واكر زشت نتكم قرآنده كلور
(فینبئكم بما كنتم تعملون) زیرا بوتنبئه دن مراد صور اعمالی اظهاردر
نتكم تفسیر ارشادده ابو السعود ذاهب اولمشدر وبوندن اخذ اولنور كه
آخرت دنیادن خوب وقلب وروح نفس وطبیعتدن محبوبدر واهل
ریاضت وپرهیز اولنلر اهل اكل وشربدن عزیزونان جونان جوینه اطعمهٔ
نفیسه دن لذیذدر وبونده رمز واردر كه الله تعالی كیشنك ظاهرینه
نظر ایتمز نتكم حدیثده كلور (ان الله لا ینظر الی صوركم واموالكم
بل الی قلوبكم واعمالكم) یعنی اكر سزك قلوب صادقه واعمال
صالحه كز وارایسه مطلقا مقبول اولورسكز كرك صور حسنه واموال
فاخره كز اولسون وكرك اولمسون والا مطلقا مردود اولورسكز واشارت
واردر كه بو معنی حالا ارباب بصیرته نمایاندر زیرا معانی واعراض
مقواه سی دائما انلره تجسد ایدر وصور جواهرده كورینور نتكم بالاده
اشارت اولندی وقرآنده كلور (انما یأكلون فی بطونهم نارا) فاعرف جدا
(لمحرره) * كشفله ظاهر اولور صورت حال * نه بیلور امر باطنی
محجوب * نظر ایله جهانده اعمایه * كه برابردر اكا زشتله خوب *

دریكی گفته كه استاذی طلب
عاقبت بینی نیابی درحسب

* استاذ * ذال معجمه ایله معلم وحاذق وماهر معناسنه در تفصیلی مرور
ایتمشدر * طلب * امر حاضر درظاهر اولان بودر كه اصلنده طلبدر ۹ زیرا
امر حاضر مستقبلدن مأخوذ در آخرنده دالی حذف ایله وجائزدر كه
اصلنده طلب بكن اوله نهی ایچون اولان مطلب دخی بوقیاس اولنه

۹ حقیقتی بودر كه طلب
اصلنده طلبیدن در
مصدردر كه معناسی
استمكدر آخرنده یاء
حذف واولنه با زیاده
قلنوب بطلب دینلدی
زیرا امر با ایله مستعملدر
صكره ضرورت حسیله
با دخی حذف اولنوب
طلب دینلدی پس
طلبیدن عربیله فارسیدن
مركبدر طرازیدن كبی
طراز عربیدر دیه نه
كوره فاعرف منه

* عاقبت بینی * آخرنده یاء مصدریه اولق ظاهردر یعنی عاقبت کورمکلك
وبر کارك غایت ونتیجه سنه مطلع اولمق * حسب * سینك فتحه سیله
محسوب معناسنه در یعنی مفاخر آباء واجداددن محسوب ومعدود
اولان نسنه پس نسب دخی اصلده حسبدندر مثلا هاشمی اولمق
مفاخردن معدود وبرکمال ایله امتیاز بولمق مآثردن محسوبدر ولکن
فلان کیمسه حسب ونسب اهلیدر دیدکاری یرده حسبدن مراد نسبدن
غیری وجهله اولان مفاخردر زیرا عام خاص مقابله سنده ذکر اولنسه عامدن
مراد اول خاصك ماعداسیدر (تنزل الملائکة والروح) نظم کریمنده
ملائکه دن مراد روحك ماعداسی اولدیغی کبی وبوندن غیری دخی
کلام فروق نام کتابمزده در (معنای بیت) بودرکه برطومارده دخی
منقار قلمدن چکیده وسلك وصبت کشیده قیلوب دیمشکه ای طالب
وصول مطلب کندك ایچون استاذ طلب ایله تاکه سکا علوم
لازمه یی تعلیم وحقیقة الحالی تفهیم ایلسون وطریق حقده ضار ونافعی
سویلسون زیرا حسب ونسب ایچنده عاقبت بینلك بولمزسن یعنی برکیمسه
حسب ونسب اهلی اولمق ایله عاقبت بین اولمق لازم کلمز انکیچون نیجه لر
بو پرده ایله محجوب اولوب مراده وصولدن محروم اولمشلر ومفاخر
ظاهره لرینه مغرور اولوب مآثر باطنه طرفنه حرکتدن قالمشلردر
پس حسبه اعتبار ایتمیوب * ع * برادیب کاملی کورد کده طفل مکتب
اول * فحواسی اوزره استاذ حاذق ومرشد کامل تحصیل ایدوب
اکا سرفرو ایتمك کرکدر تاکه آنك بوزندن جمال عاقبته مطلع اولوب
فعلا وترکا بصیرت اوزرینه حرکت ایلیه دیمشلردرکه عرب ایچنده
دعوای جاهلیت ایدوب افتخار طریقیله یا آل فلان دیرلر ویاخود
استغاثه وقتنده یالفلان دیوسویلرلردی پس بومقوله کلماتی وانتسابی
مشعر اولان الفاظی ذم ودعوای جاهلیت ایدنلری اندن نهی ایچون
حدیثده وارد اولدیکه (من تعزی بعزاء الجاهلیة فاعضوه بهن ابیه
ولا تکنوا) وبعض روایاتده کلورکه (اذا رایتم الرجل یتعزی بعزی
الجاهلیة فاعضوه بهن ابیه ولا تکنوا) یعنی من انتسب الانتساب
الجاهلی فقولوا له اعضض علی ذکر ابیك اوایر ابیك ولا تکنوا
عن الذکر والایر بالهن ولا تقولوا له علی هن ابیك بل صرحوا به تنکیلا له

وزجرا عما اتی به کما قال فی المغرب وهذا امر تأدیب ومبالغة فی الزجر
عن دعوی الجاهلیة وبعض لطائف کلامده کلور * مجلس اهل
معرفت اولسه * هرکشی یرینی تدبر ایدر * سفهانك کیمسی انکیچون *
* چاپی بن دیو تفخر ایدر * ایك مجلسده اولسه بحث علوم *
* نه بلادر دیو تصور ایدر * کندویه ناکهان خطاب اولسه * بلی پس برله
مجلسی پر ایدر * چاپی سنده سویله دیسه لر * باشلر انسابنی تذکر ایدر *
* سویلدر اولمك ایجدی بلمز * اب وجدی ایله تفخر ایدر * من تعزی
حدیثنی بلمز * نه تصور نه خود تفکر ایدر * وابن کمال رحمه اللهك بعض
معارفنده کلور * چاپی لکده بیلك مدخلی بوقدر نسبك * عمله متصف
اولان کشی اولور چاپی * بونده اشارت واردرکه صنایع وحرفده
استاذ ظاهر اولدیغی کبی علوم ومعارف حقیقیه ده دخی استاذ باطن
لابدر تاکه انك ارشادی بوزندن عاقبت مطلقه اولان قرب حق
ووصول سر مطلق حصوله کله نتکم ناظم قدس سره حضرت
صدیق رضی الله عنه اولادندن وعلوم رسمیه وقوانین کلیه وجزئیه ده
بوقدر مهارتی وار ایکن ینه شمس تبریزی رحمه اللهك صحبتنه دخول
ایلیوب ارشادینه سر فرو ایتدی وبوندن فهم اولنورکه دولت وصول
الی الله ایله مستسعد اولمیان کیمسه علوم کسبیه دن نقدر سیر اولسه ینه
محتاج وفقیر وعاقبت بینلکدن محجوب وضریردر پس اومقوله یه
اقتدا ایتمك صحیح دکلدر زیرا محتملدرکه کعبه دیرکن ترکستانه
ایصال ایده وبونده قلب وروحه دخی اشارت واردر زیرا قلب وروح
علوی اولمغله حسب صاحبلریدر نتکم نفس وطبیعت سفلی اولمغله
رتبه دن دور وساحهٔ احتشامدن مهجورلردر ولکن قلب وروحك
مجرد عالم ملکوتدن اولدقلری معظم شان وعلو مکانلرینی مستلزم دکلدر
بلکه عالم ملکدن اولان جسده مقارنت وتعلق ایتمکله خساست ودناءت
قبول ایتمشلردر پس تنزلی ترقی یه تبدیل وشرف عارضی بی شرف
ذاتی یه تحویل ایچون مرشد کاملك ارشادینه محتاجلردر زیرا بوارشادله
ملکات زائده ایله متصف اولدقلری حالده وطن اصلیلرینه رجوع واردر
عالم ملکه تنزلدن ایسه مقصود بو معنادر نتکم قرآنده کلور (قلنا اهبطوا
منها جمیعا فاما یأتینکم منی هدی فمن تبع هدای فلا خوف علیهم ولاهم

یحزنون) بو مقامدن اخذ اولنور که مجرد شرف عارضی یه اعتبار یوقدر
بلکه شرف عارضینك تبرا اولدیغی شرف ذاتی یه انضمام ایله‌در
و لطائف ابن کمالده کلور * صورته باقز نظر اهلی او لنلر غم دکل *
* دلبر سیمین بدن بولمزسه زرین جامهٔ * نه مذهب جلده رغبت
وارنه زرین اوحیه * نظم فردوسی دررمرغوب ایدن شهنامهٔ * بوندن
ظاهر اولورکه برکسه‌نك کمال معرفتی کندنه حسب اولمق
جهتندن کافیدر (لمحرره) * صایمز ارباب معرفت اصلا * صفر کبی
حسابه احسابی * نسبك نفعی یوقدر عقباده * اوقوقرآنده فلاانساب *

عاقبت دیدند هر کون ملتی
لاجرم کشتند اسیر زلتی

* عاقبت * بالاده شرح اولنمشدر بوراده فعل مؤخرك مفعولیدر * هر کون
ملت * هرنوع ملتدر که ملل کفر وزیغ وضلالك جمله سنه شاملدر * لاجرم *
حقا منزله سنده‌در که تحقیق و تأکید ایچون مستعمل کلمهٔ مرکبه‌در
فرادن منقولدرکه لاجرم اصلنده لابد ولامحالة معناسنه‌در صکره کثرت
استعمال ایله معنای قسمه تحول ایدوب حقا معناسنه مأخوذدر انکیچون
لامله مجاب اولوب لاجرم لافعلن دیرلر باقی تفصیل سورهٔ هودده
(لاجرم انهم فی الاخرة هم الاخسرون) آیتی تفسیرنده مبیندر * زلت *
زاء معجمه‌نك فتحیله خطا معناسنه‌در یعنی من غیر قصد صوابدن
زوال وانحرافدر زلهٔ انبیا دیدکلری افضلدن فاضله تنزل ایله زلل واقع
اولدیغیچوندر فاما فی الحقیقه انبیا معصوم واولیا محفوظلردر فاعرف
جدا بعدذا بیت لاحق دلالت ایدرکه بو بیت مقولات وزیردن دکلدر
بلکه مولانا قدس سره‌دن بطریق التهکم صادر وواقع الحالی بیاندر
غفلت اولنمیه (معنای بیت) بودرکه ملل مختلفه‌دن هرکونه ملت
وارباب بدع واهوادن هرنوع اهل ضلالت عاقبتی کوردیلر وسرانجام
کاره مطلع اولوب کنهنه ایردیلر لاجرم اسیر زلت وخطا اولوب ضلالت
وغوایته دوشدیلر یعنی اکر انلر عاقبت بین اولسه‌لردی طریق
ومذهبلرینك سوء عاقبتنه مطلع اولوب رجوع ایدرلردی ولکن استاذ
حاذق ومرشد کامله عدم مقارنتدن ناشی تیه ضلالده تایه ومتحیر
قالدیلر وحقه انابتله طریق صوابه مهتدی اولمدیلر و قرآنده کلور

(صم بکم عمی فهم لایرجعون) وصائب نظمنده واقعدر * واقف نمی
شوند که کم کرده اند راه * تارهروان براهنمایی نمی رسند * بونده عقل
قاصر ایله نظر واستدلال طریقنه سلوك ایدوب قرآنی تأویله تصدی
ایدن یتمش ایکی فرقهٔ ضاله‌نك حالنی بیان وسلوك غیر صحیح ایله راه
حقدن عدول ایدوب زیغ وضلاله دوشن اون عدد طائفهٔ متصوفهٔ
هالکه‌نك عاقبت امرلرن عیان واردر محکیدرکه فحول متکلمیندن محمد
شهرستانی که کتاب الملل والنحل صاحبیدر آخر عمرنده امرنده عاجز
وادله‌سنده متحیر اولوب مذهب عجائزه رجوع ایدوب (علیکم بدین العجائز
فانه من اسنی الجوائز) دیردی وبونظم عجیبی دائم انشاد ایدوب سویلردی
* لقد طفت فی تلك المعاهد کلها * وصیرت طرفی بین تلك المعالم *
* فلم ار الا واضعا کف حایر * علی ذقن اوقارعا سن نادم * وفاضل
مزبورك غایت مقالات ونهایت کلماتی بو اولدیغنه وجه بودرکه عبد دینی
محمد علیه السلامه نه تنزیه ونه تشبیه‌ده نظر عقلدن برنسنه ادخال اتمیه
بلکه ذات وصفات حقده وارد اولان آیاته علی بابها ایمان کتوره
وعلمنی حقه تفویض واحاله ایلیه اشته طریق سلامت ودین صحیح بودرکه
صحابه وسلف صالح آنك اوزرینه ثابتلر وراسخ فی العلم اولنلر آخراملرنده
اول وجهله معتقدلر ومتحققلردر پس برکیمسه کندی نظر واجتهادی
اوزرینه مصر اولسه وعقل ورأینه اعتماد ایلسه اول کیمسه رسول الله
علیه السلامك جانب حقدن کتوردوکی امر دیننده مطلقا متبع دکلدر
اشته طالب سلامت اولنلره وصیتم بودر زیرا مراد حق قطع اتمك
عسیردر انکیچون عقلا ادله‌ده اختلاف اتمشلردر شویله که معتزلی
اشعری یه مخالفدر وبالعکس وبونلر حکماء ایله متضادلردر وبالعکس
وهر طائفه آخری تجهیل وتضلیل وتکفیر ایدر پس معلوم اولدیکه
معنای مذکورك سببی نظرده اختلاف ودلیل صحیح اوزرینه عدم
عثوردر انبیا علیهم السلامدن ایکی کسه قطعا اختلاف اتمشلردر
وبلکه جمله‌سی خلقی حقه باب واحد اوزرینه دعوت ایلمشلردر یعنی
اصول شرایعده متحدلر وفروعده مختلفلردر فروعده اختلاف ایسه
مضر دکلدر بلکه مضر اولان اصولده اختلافدر زیرا بوصورتده
دعوت صحیح اولمق لازم کلوردی اول سببدنکه برینك دعوت ایتدیکی

آله آخرك دعوت ایتدیكی آلهك غیری اولوردی قرآنده ایسه كلور (والهكم آله واحد) وبو خطاب آدم علیه السلامدن قیامتهدك كلن طوائفك جملهسنه شاملدر انتهی ترجمة كلامه بالاجمال وبعض كبار بیورمشلردر كه كتاب وسنتده وارد اولان آیات صفاتی قبول ایتمهده عقولك توقفی ضعفندن وعدم ذوقندندر اكر ذوق انبیا وایمان اولیا كبی ذوق وایمانلری اولایدی اول اوصافی حقه نسبت ایتمكده توقف ایتمزلر وعقل قاصرلریله تأویل یولنه كیتمزلردی ولكن نتیجهیه عدم وقوفلرندن زیغ اهلی اولدیلر وعاقبته عدم عثورلرندن تأویللریله خطا اوزرینه مصر اولوب قالدیلر وحاللرنیجه بلالرین بولدیلر وبونده هر كون ملت نفس وطبیعت وقوای شریرهیه اشارتدر زیرا بونلر قلب وروح وقوای خیرهنك ارشادینه تابع اولمایوب هر بری خطا اوزرینه قالدیلر نفسك خطاسی هوا وطبیعتك زلهسی شهوات ماسوادر وبونلر مظاهر قهرك تأییدیله محو العاقبه اولدیلر زیرا عاقبت بین اولمیانه تابع اولان غائلهدن خلاص اولمز نتكم وزیر مزبور استاذاق ادعاسنه دوشوب زعمنجه خلقه ارشاد صورتن كوستردی وبویوله سلوك ایدیكز غایتی حمیده دردیدی پس جملهسی اهل مكر اولوب نار فرقت وحرقتده متعذب ومحترق اولدیلر وقرآن كریمده كلور (فكان عاقبتهما انهما فی النار خالدین فیها) * ع * كرهه تابع اولان كرهدر * اللهم احسن عاقبتنا فی الامور

عاقبت دیدن نباشد دستباف
ورنه كی بودی ز دینها اختلاف

* دستباف * وصف تركیبیدر باف بافتن دندر طوقیق معناسنه نتكم دیباباف دیرلر دیبا طوقیجیه وبوریاباف دیرلر حصیر طوقیجیه ولكن دیباباف وامثالنده اولان باف لفظی اصلنده بافندهدر اسم فاعل اولمق اوزره كه بافد كلمهسندن مشتقدر دستبافده اولان باف ایسه اصلنده بافتهدر اسم مفعول اولمق اوزره كه بافت لفظندن مشتقدر زیرا اسم فاعل مضارعدن واسم مفعول ماضیدن مأخوذدر نتكم محلنده مبیندر پس ماضینك آخرینه هاء غیر ملفوظه الحاق اولنسه اسم مفعول اولور نتكم هاء مذكوره مضارع آخرینه الحاق اولنوب حرف اصلی

نون ساكنه دخی زیاده قلنسه اسم فاعل اولور پس دستبافك اصلی دستبافته اولور ال طوقیمسی معناسنه كه عرفا كسب یددن مراد اولنور *ورنه* واكرنهدن مخففدر یوخسه معناسنه والا كبی *ز دینها* مضاف محذوفدر ز اهل دینها دیمكدر تا كه حرف جرك فعل اختلافه تعلقی درست اوله (معنای بیت) بودر كه عاقبت كورمكلك كسب ید اولماز یعنی كسب وسعی وعمل ایله عاقبت بین اولمق ممكن دكلدر والا چقان اهل دین اولنلردن اختلاف اولور وبری برلرینه مخالفت وجوده كلوردی زیرا هر بری نظر واستدلال یوزندن مطلوبی كسب ایتمشلر وعاقبت الامره وصول ایچون چب وراست فكره كیتمشلر پس بو معنی كسب یدله حاصل اولمز بلكه علم ضروری ویا كشف صحیح ایله دست داده اولور بوسببدندر كه علما باالله ارالرنده اختلاف یوقدر حتی وارد اولان فیض والهامك الفاظ وعباراتنده بیله موافقت واتحاد واردر علماء رسوم ارالرنده بعض معانیده توارد خاطر اولدیغی كبی واول اختلاف كه بعض ارباب سلوك اراسنده واقعدر كشف صحیح اولمدیغندندر شیخ اكبر قدس سره وبعض كباره مخالفت ایدنلرك مخالفاتی كبی پس مخالفت قاصرلر جانبنه ناظردر الحاصل كسب موصل عاقبت ومنتج مطلوب اولمامغله اهل كسب اراسنده اختلاف واقع اولمشدر بوجهتدندر كه معتزلی وامثالی اهل سنته مخالفت ایتمشلردر مثلا معتزلی انكار رؤیت ایدر اهل سنت قائل اولدیغی كبی رؤیته قائل اولماز بلكه عقل قاصریله نظر واستدلال وتأویل ایدوب آیات رؤیتی ظاهرندن صرف ایدر لاجرم رؤیت مطلوبدن محجوب اولور زیرا انك ذاهب اولدیغی نسنه علم صحیح اهلنك مسلكندن خارجدر اكر انده عاقبت بینلك اولایدی اعتقادده اهل سنته موافقت ایدر وانلرك ذاهب اولدیغی رؤیته ذاهب اولوب بووجهله میاندن خلاف مرتفع اولوردی سائر ملل مختلفهنك دخی دین اسلامه مخالفتی بوكا قیاس اولنه (المحرره) مرغ بی پركبیدرتیر نظر * ایرمیوب منزله قالور یولده * كشفله سالك اولوب حقه ایریش * قالمه عقلك ایله صاغ وصولده *

دریكی كفته كه استاهم توی
زانكه استاراشناساهم توی

* استا * استاذ لفظندن تخفیف اولنمشدر ولكن مصراع ثانیده اولان

استنا ابهامدن خالی دکلدر زیرا استاضعله تفسیر صحف ابراهیم علیه السلامدر جمیع ملل مختلفه ایسه حضرت ابرهیمه قائل وصحفنی معتقد وقاریدر *شناسا* صفت مشبهه دردانا کبی بیلیجی وآکلایجی معناسنه (معنای بیت) بودرکه بر طومارده دخی نکاشتهٔ قلم قلمش و بو وجهله نصیحت ایلمش که استاذ هم سنسن اول سیدنکه استاذی آکلایجی وفرق ایدیجی سن واستاذی فرق ایتمك دخی استاذ لقدندر زیرا مبتدیده اول بصیرت یوقدر که مبتدی ایله منتهی میاننی تشخیص وتمییز ایلیه و بونك نظیری بودرکه دیرلر *اره ایرشنلر دخی اردر* ولطائف فضولیده کلور *کمال حسن مشرب عاری اولمقدر تعرضدن* ریا اهلینه هم چوق اعتراض ایتمك ریادندر* الحاصل استاذ فرق ایدن وصحف ابراهیم وانجیل عیسی علیهما السلامی اوقیان خارجدن استاذ تحصیلنه محتاج دکلدر بلکه کندوسی استاذ وتربیه اهلیدر نتکم حضرت موسی علیه السلام ظهور ایتدکده سقراط حکیم دیمشدر (نحن قوم مهذبون لاحاجة بنا الی تهذیب غیرنا) ولکن بو معنی غلطدر والا جمیع حکماء ریاضیه طریق حق اوزرینه اولمق لازم کلور حقیقتی بودرکه استاده متابعت ایله مأمور اولان کسه البته بی متابعت سر منزل مراده واصل اولمز کرك ذاتنده ریاضت وبعض کمالاتی اولسون وکرك اولمسون مکرکه اویسی مشرب اولوب من عندالله بلاواسطه اخذ فیضه قادر اوله بوصورتده متابعت استاذه محتاج اولمز ولکن بویله ایکن ینه شرایع انبیادن برینه موافقت وانکله عمل کرکدر اویس القرنی کبی که شریعت مصطفی علیه السلامه تابع ایدی پس حقیقته نظر اولنسه ینه بی استاذ ورهبر سلوکه امکان یوقدر ولکن صحبت جسمانیه ویاروحانیه اولمامق حسبیله اویسی دینلور اویسك ایسه رسول الله ایله کرچه یاجسمانی ویاروحانی صحبتی واندن بوایکی طریقك بریله اخذ ایتمکلکی یوقدر ولکن آنك هداسنه تابعدر پس حقدن اخذی ینه آنك توسطیله در والا اهل نحلت کبی اولور یعنی ملت اودرکه منهاج نبوی اوزره اجتماع ایتمك حاصل اوله حفظ وعمل ایچون نحلت ایسه استبداد بالرأی واستقلال بالنظردر نتکم اهل ملل ونحل دیرلر بعدذا استاذ اولمق مراتب اربعه ده

کمالدن صکره در پس مرتبهٔ حقیقته قدم باصمین کسه استاذ مطلق اولماززیرا ناقصدر وناقصك ارشادی دخی ناقصدر

مرد باش وسخرهٔ مردان مشو
رو سر خود کیر وسر کردان مشو

سخره غرفه وزننده من یسخر منه معناسنه در یعنی اول کسه درکه آنی مسخره یه آلورلر واستهزا ومضاحك ایدرلر *سر خود کیر* کندی باشك طوت و باشك آل کیت معناسنه در ولکن بو یله مواضعده کار مهمه که مشغول اول دیمکده مستعملدر *سر کردان* حیران وسراسیمه زیرا انسانك باشی دوندکده ترکیده صاشقلانمق ایله تعبیر اولنان حالت حاصل اولور (معنای بیت) بودرکه مرد حقیقی اول وسخرهٔ مردان اولمیه یعنی اکر مرد حقیقی اولمز سك مرد حقیقی اولانلر یاننده مسخره حکمنده ویاخود حقیقتده مسخره اولورسن نتکم (فالیوم الذین آمنوا من الکفار یضحکون) مفهومنده اکا اشارت واردر بوری کارکه مشغول اول ومضطرب وحیران اولمه زیرا استاذ اولان کسه ثبات ورسوخ صاحبیدر تردد وخلجان شاکردلك صفتیدر اول سیدنکه هنوز نائل مراد اولمشلردر وتجارت کثیره وممارسهٔ وفیره ایله احوال وامورده استقرار ومکنت بولمشلردر بوندن استفاده اولنورکه برخصوصده سر کردان اولان کسه سائر یاننده سخره کبیدر زیرا حرکاتی عاقلانه واوضاعی عارفانه دکلدر و بونده اشارت واردرکه مرد ناقص اولان مرد کامل یاننده زن حکمنده در زن ایسه رجال مجلسنده عار عیبدن خالی دکلدر و بونده قلبه خطاب واردر زیرا اضطراب قلبك صفتیدرکه نفس امارەنك تلوینابندن منعکسدر پس چون قلب تلوینات نفسه تابع اوله روح یاننده خوار وذلیل اولور زیرا قلب والدروحدر بناء علی هذا روح ذکورت صفتیله متصفدر ذکورك شاننه لایق اولان ایسه وقار وسکینتدر نتکم اناثك مقتضای جبلتی خفت وطیشدر وقار اهلی یاننده ایسه خفیف اولان مهاندر الحاصل آباء مراجیح ورزانه تابع اولمیان اولاد مجانین وسفها حکمنده اولور پس کرکدرکه (الولد سر ابیه معناه فیه مافیه) سری اوزرینه ولد تابع والد اولمغله وقور اوله بوندن اخذ اولنورکه هر مولود فطرت

اصليه اوزرينه تولد وفطرت اصليه مقتضاسى اولان طبايع محدوده وغرائز مقبوله اوزرينه انشاء ايتمشدر ولكن بعض امور خارجيه واحوال عارضه حسبيله تغيير خلقت وتبديل فطرت ايتمشدر نتكم نفس وطبيعته مقارنتله قاب دخى ضلاله دوشوب طريق هداى روحدن چيقوب كتمشدر بعدذا مرد كامل تكميل مراتب ايلين ومرد ناقص برازخ وقيود اهليدر ولكن مراتب وبرازخ نه اولديغى تفصيله محتاجدر اربابى بيلور* نه باسون بحرحالن اولكه منزل كاه ساحلدر *

در يكى كفته كه اين جمله يكيست

هركه او دو بيند احول مرد كيست

*اين جمله * اقواله اشارتدر نتكم مقام وسياق قرينه درخصوصا كه اشغيده قول مصرحدر *احول* شاشيدر تفصيلى مرور ايتمشدر *مردك* آخرنده كاف اصلنده تصغير ايچوندر ارچكز معناسنه وكاه اولور بومقوله الفاظدن معناى تصغير منسلخ اولور كنيزك كبى (معناى بيت) بودركه برطوماره دخى درج ايدوب ديمش كه بوجمله اقوال كه ظواهر متعدده نحرير اولنمشدر قول واحددر هر كيمكه آنى ايكى ومتعدد كوره و بريرينه فى الحقيقه مخالف وضد قياس ايده شاشى مردجكزدر پس تصغير احولكندن اونورى اولور بونده اشارت واردر كه جميع اشيايه هويت الٰهيه سرى سارى اولمغله فى الحقيقه امر واحددر زيرا هويتده تعدد يوقدر نتكم قرآنده كلور (هو الله الذى لا اله الا هو) الحاصل ظاهرده كثرت اسما وصفات حسبيله تعدد كورنمك هويت جهتيله وحدتى منافى دكلدر زيرا تعدد تعيندن ناشيدر تعينك تعددى ايسه وحدت متعينى قدح ايتمز مثلا زوجيت وفرديت متنافيين ايكن تحت عدده داخللر وكذلك سواد وبياض متضادين ايكن تحت لونده مندرجلردر وعلماء رسوم ديرلركه الكلام اما خبر وانشاء يعنى كلامك خبر وانشايه منقسم اولديغى دلالت ايدركه خبر وانشادن هربرى تحت كلامده داخللردر زيرا اقسامك بريرينه اوصاف عارضه سببيله ضديتى مقسمه دخى ضديتلرينى مقتضى دكلدر والانوعده جنس بولنماق لازم كلور پس بوندن (هو الاول والآخر والظاهر والباطن) سرى ظاهر اولدى يعنى الله تعالى اضدادى جمع ايلمشدرشويله كه عين اولينده آخر وعين ظاهريتنده

باطندر اكرچه كه مراتب مختلفه حسبيله اسما وصفات ميانده تباين وتفاوت واردر انسان دخى بويله در نتكم (تخلقوا باخلاق الله) اكادالدر ولكن وجود مجازى اعتبارى سبب احوليتدر پس تجان وجود حقيقى سرى ظاهر ووحدت وجودنورى باهر اوله نظر اثنينيت بالكليه مسدود وتوهمات وتخيلات باسرها مرفوع اولور نتكم بالاده شرح وبيان اولنمشدر وبوندن اخذ اولنور كه مجاز اهلى حقيقت اهلى يانده مصغر ومحقردر زيرا هركسك قدرى علم وشهودى مقداريدر پس چونكه علم بالله وشهود مع الله اولميه* چوكو رمز يوسفك يوزينچه حاصل چشم اعمادن* فحواسى اوزرينه هست ونيست مقولهسى اولان بصرده فائده اولمز وبومقام مزالق اقدامندر زيرا وحدت وجود سرينه وصوله نظر واستدلال كفايت ايتمز بلكه كشف صحيح وذوق وفيض صريح لازمدر * بوندن ظاهر اولوركه وزيرمذكور نصارايه حقايقدن دخى دم اوردى نتكم استاذيت وارشاد ادعاسى آنى ناطقدر ولكن آنك حالنه فى الحقيقه صائبك بوبيتى مصداقدر ديمشدر * زبى دردان علاج درد خود جستن بآن ماند * كه خار از پا برون آرد كسى بانيش عقربها* وبوندن مستفاددركه هركسك فضاحتى حدنى تجاوز ايتمكده وكنديدن سوء مقال وياخود قبح فعال صادر اولمقده در نتكم صائب نظمنده كلور * يا منه بيرون زحد خود سعادت منداباش * نيست كمتراز هما تاجغددر ويرانه است * ولكن كنديحالنى ستر ايتمك سببيله دنياده مفتضح اولميان آخرتده رسواى اولور بوايسه فضوح دنيادن اشددر (لمحرره) برك كلغنچه ايله كندن خار * ستر ايدر تاكه اولمايه رسواى * برك ريزان اولوب كله چوخزان * دل اولوب خارده بدم ديرواى *

در يكى كفته كه صديك چون بود

اين كه انديشد مكر مجنون بود

* چون* اشباع واوله كيف معناسنه در* اين كه * كه بوراده استفهامى متضمن اسمدر (معناى بيت) بودركه برطوماره دخى اجراء خانه دوزبان ومداد پاش محبرتنك دهان ايدوب ديمشكه صدنه كيفيت ايله يك اولور وكثير اولان نسنه قليل ايله نوجهله اتحاد مرتبهسين بولور

مع هذا ارالرنده تفاوت فاحش واردر زیرا بوزده عددیت موجود بردهایسه اول معنی مفقوددر پس یوزك بردن طقسان طقوز مرتبه تفاوتی وار یکن یوزه کیم دیرکه بردر و بومعنایی کیم فکر ایلر و بو اطلاقی کیم ایدر مکر مجنون اولوب فکر واطلاق ایلیه الحاصل بو زه بردیمك وکثیرایله قلیل برابردر دیوسو یلمك مقتضای عقل دکلدر بلکه بو سوز دیوانه سوزیدرزیرادیوانه عدیم العقل اولمغله بی اندیشه سو یلر وکلامنك واقعه مطابقت وعدم مطابقتنی بیلمز عاقل ایسه بویله دکلدر بونده اشارت واردرکه مجنون حقیقی اولان مکاشف بوزه بردیواطلاق ایدر زیرا جانی بحر شهود وسری دریای وحدتده مستغرقدر نتکم بعض والهینه سؤال ایدوب اسمك ندر دیمشلر اولدخی هودیمش سن کمسن دیمشلر اولینه اولکی جوابی ویروب هو دیمش ینه سؤال ایدوب نه جانبدن کلورسین دیمشلرینه هودیمش ینه سؤال ایدوب هو لفظی ایله مرادك نه دردیمشلرینه هودیمش پس هرنه دن سؤال ایتدیلرسه جملهسنه هوایله جواب ویرمش صکره سؤال ایدن کمسنه بلکه هو یله اللهی مراد ایدرسن دیدکلری کبی برکره صیحه ایدهرك تسلیم روح ایدوب وداع عالم فانی قلمش اما عقلا که اهل حجابدر وجود حقیقی و وجود مجازی وزید وعمرو وحجر وشجر وارض وسما و بونلرك امثالی وجودات کثیره اثبات ایدوب ثنوی اولورلر وثنویتده رایحهٔ مجوسیت واردر و بونده مراتب وجوده اشارت واردر طبیعت ونفس وقلب وروح وخفی واخفی کبی که بونلرارباب مکاشفه وحق بین اولانلر قاتلرنده امر واحددر ولکن تجلیات حسبیله تنوع ایتمش واعتبارات سببیله مختلف اولمشدر نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه عقل وروح وقلم وامثالی اسماء جلیله اطلاق اولنمشدر حقیقتی ایسه جوهر واحددر فاماظاهر بین اولنلره کوره امر مشکلدر زیرا اوصافك کثرتندن کثرت ذوات اثبات ایدرلر ونفس دیدکلری فی الحقیقه قلب دکلدر دیرلر بزم کلاممز ایسه جمع اهلیله در فرق اهلیله دکلدر اکرچه که بزدخی فرق مرتبهسنده بونلری علی حدة اثبات ایدهرز (لمحرره) آینه صدهزار ورو بردر* کور بن هر برینك برسردر*

هریکی قولیست ضدهمدکر

چون یکی باشدیکی زهروشکر

* ضد * اضداددندر مثل ومخالف معنالرینه کلور نتکم قاموسده مصرحدر بوراده مراد معنای مخالفدر *یکی باشد یکی * ایکنجی یکی تأکیدایچوندر *زهروشکر * بالاده شرح اولنمشدر بوراده زهروشکردن مراد آجی وطتلودر زیرازهر آجیده وشکر طتلوده علم اولمشدر (معنای بیت) بودرکه هر بری اوبرینك ضدومخالفی برقولدر یعنی طوامیرده مندرج اولان اقوال و وصایادن هر بری مؤداده آخره مخالفدر زیرا نیجه براولور زهروشکر یعنی زهروشکر فی الحقیقه براولمدیغی کبی اقوال مسطوره و وصایای مشفوره دخی بردکلدر زیرا کیمی مخالفدر زهر کبی و کیمی موافقدر شکر کبی بونك جوابی بیت سابقك شرحندن مفهوم اولور حاصلی بودرکه قهر واطفك مبدأنی بردر واول مبدأده اندراجلری حسبیله امرواحد دینلور نتکم زهر وشکر تحت وجودده داخلاردر اکرچه که زهر دیدکلری نسنه کندی اوصافی تعینی ایله متعین اولدقده شکره مخالف کلمشدر و بالعکس و بوندن دخی اظهر ابرنیساندن تقاطر ایدن قطراتدرکه صدفده تعینی حسبیله زهر اولور و بواختلاف خدام اولان اسمائك تربیهسیله تعین یوزندن حاصل اولور پس اسما اسم اعظم تحتنده داخل اولدقلری کبی حقایق اسمادخی اسم اعظمك حقیقتی تحتنده داخل اولمشلردر ولکن وذیرمز بورکتلوین کلامدن مقصودی ارباب طوامیری سرکردان ایدوب میانلرنده اختلاف ایقاع ایتمکدر تاکه بواختلافله متشفی ومتسلی اوله زیرا مقالاتده اختلاف ظهورنده هرکسك دفع تعارضه قوتی یوقدر خصوصاکه بعض اختلافات توفیق کتورمز ایمان وکفر کبی یعنی ایمان وکفرك هر بری حقه تعلق ایتسه ضدینك اجتماعی لازم کلور مکر ایمان حقه وکفر ماسوایه تعلق ایده نتکم بالاده تحقیق اولنمشدر فاعرف جدا

تازهرواز شکر درنکذری

کی توازکلزاروحدت بوبری

وحدت کثرتك ضدیدرکه برنسنهنك عدم انقسامیدر جزء لایتجزی

وحدتی کبی بوراده وحدت ایله مراد احدیتك حکمی اولان معنادرکه ذات حقده تعدد اسما وصفات ونسب واضافات اعتبار ایتمکدر نتکم کثرت ایله مقصود واحدیتك اثری اولان معنادرکه ذات حقده ذکر اولنان اموری اعتبار ایتمکدر انکیچون عبد الاحد حضرت احدیه وعبد الواحد حضرت واحدیه اهلیدر واحدیت مرتبه سنك صاحبی وحید الوقت اولوب قطبیت کبری ایله دخی متصف اولور زیرا قطبك اسم اعظمه مظهریتیله نظیری یوقدر اسم اعظمك نظیری اولمدیغی کبی بحر محیط وجبل قاف وعرش اعظم وسلطان عالم بو مرتبه یه ناظرلردر وبو وحدت منتهای مراتب اهل سلوکدرکه بو مرتبه ده علایق بالکلیه منقطع ومرتفع اولور نتکم حضرت هدایی قدس سره نظمنده کلور * وحدت شرابن کیم ایچه * فانی علائقدن کچه * وبو مرتبه نك صاحبی اغرب غربادندر نتکم خبرده کلور (فطوبی للغرباء) زیرا بونك صاحبی هر حالده حقله آشنادر وبو آشنالقده اکا آشنا یوقدر پس خلق اراسنده غریب اولور (معنای بیت) بودرکه تا که زهر وشکردن کچمیه سن قچن کلزار وحدتدن قوقی ایلدر ورایحۀ طیبه شم ایدرسن ونفحات الهیه وانفاس رحمانیه بولورسن یعنی زهرکه عالم قهر وجلال وشکرکه عالم لطف وجمالدر اضافتدن اولمغله بونلرك تعلقاتندن فناء تام بولوب مبداء اولان قهار ولطیفه واصل اولمدقچه واثنینیتدن نجات بولمدقچه کل کلزار وحدتدن استرواح واستشمام ایتمك ممکن دکلدر زیرا قهر ولطف عالم صفاته کوره درکه مرتبۀ قاب قوسیندر ومبدأ کل عالم ذاتدرکه اوادنی درجه سنه ناظردر پس عقبۀ اوادنی اولان قاب قوسین قطع اولنمدقچه هویت ذاتیه منزلنه وصول حاصل اولمازنتکم مراد ذکری سبق ایتمشدر بونده عالم وحدتی کلزاره وآنك تجلیات ذاتیه سنی کله واندن حاصل اولان نفحۀ معنویه یی بوی کله تشبیه واردروکاه اولورکه هنکام تجلیده رایحۀ صوریه دخی حس وشم اولنور زیرا عالم صورتك کمالاتی عالم معنایه تابعدر وکلزاره تشبیه اولنمق کمال لطافت وطیب نسیم وایراث انبساطندن اوتوریدر وبو کلزار جمیع مواطنده اربابنه تروتازه در زیرا انك اوزرینه عواصف نفس اسمز وقهر وجلال آنك سیم بهارن کسمز پس سرو کبی

هردم تازه درحقیقتی بودرکه خزان تغیره دلالت ایدر بو عالمده ایسه دنیاده کبی تغیر یوقدر زیرا دنیا که عالم ملکدر مبداء تغیردر قلب ایسه عالم ملکوتدن اولمغله اربابنك تجلیسی دائم وشهودی باقیدر شوقدر واردرکه تجلیاتنده تلوین واردر ازهار ورباحینك اورادك انواعی اولدیغی کبی بوایسه ممدوحدر ودنیاده بعض ارض طیبه واردرکه انده فصول اربعه معتدل اولمغله اکا جنت الارض دیرلر پس بو جنت الارض جنت معنویۀ کمله ناظردرکه الی یوم القیام رونق ونضارتی باقیدر (المحرره) بوله کور بویله جای پررونق * طونه کورانده صفایله قونق *

این نمط وین نوع ده طومار ودو

برنوشت آن دین عیسی را عدو

* نمط * حرکت ایله طریقت وبرنسنه نك نوعی معناسنه کلور * عدو * حبیبك ضدیدر عدو اصلنده تجاوز ومنافات التیامدرکاه اولورکه قلب ایله اولورکه اکا عداوت ومعادات دینلوروکاه اولورکه مشیله اعتبار اولنورکه اکا عدو دیرلر وکاه اولورکه عدالته اخلال ایله اولورکه اکا عدوان دینلور وبونده برای قافیه یادو اشباع یاخود عدو قصر اولنور (معنای بیت) بودرکه بو ذکر اولنان طریقت وجهت واسلوب ونوع اوزره اون ایکی طومار یازدی اول دین عیسایه عدو ودشمن اولان وزیر مذکور (سؤال اولنورسه که یازیلان اون ایکی طوماردن زیاده نتکم دریکی کفته لفظلرینك عددی دلالت ایدر (جواب بودرکه تصریح اولنان دریکی کفته الفاظندن مراد طوامیری حصر ویا عدم حصر دکلدر بلکه طوامیرده مطلقا امور متضاده درج ایتدوکن بیاندر وبردخی بودرکه بعض طوامیرده متوافق اولان کفته لرك ایکیسنی ویا زیاده سنی جمع مانع یوقدر زیرا مانع اولان متخالفینی درجدر ومانع بودرکه بو درج آنك طوائف نصارایی اضلالنه مانعدر فاعرف جدا بونده قلب ونفسك احوالنه اشارت وارد زیرا قلبك صفتی بودرکه قرآنده کلور (اولئك کتب فی قلوبهم الایمان) ایمان قلبده مکتوب ومثبت اولیجق اثری جمیع اعضا وقوایه ساری اولور وبو کتابت واحده کفایت ایدر ونفسك صفتی بودرکه (ولما یدخل الایمان فی قلوبهم) ایمان قلبده مکتوب ومثبت اولیجق حواس ظاهره وباطنه وشهوت وغضبك حکمی اجزاء وجوده منبث اولوب هربری

کندی هوای مقتضاسی اوزره یردین باطل اتخاذ ایدر بو سببدندر که اهل هوی اولان اهل هدایه یار اولمز زیرا وجودنده علاقات اصنام چوق وقلبنك محل واحده ارتباطی یوقدر (لمحرره)

کسترموجلرین بحر هوی * غرق اولورانده طالبان سوی *

اوزیك رنکی عیسی بونداشت

وز مزاج خم عیسی خونداشت

* مزاج * طبایع اربعك اجتماع وترکبندن حاصل اولان کیفیتدر وفی القاموس المزاج من البدن ماركب علیه من الطبایع * خم * ضمله کوپ معناسنه درکه عرب دن وجب ونقیره دیرلر بعدذا خم ایله مراد آب معموده دکلدر بلکه صبغ ثوب ایچون اتخاذ اولنان کوپدر نتکم تقریری کلسه کرکدر زیرا آب معمودیه اصلنده برصودرکه حضرت عیسی علیه السلام ولادتنك اوچنجی کونی اول صویله غسل اولنمشدر صکره نصاری اول صویی اصفر قلوب معمودیه دیو تسمیه ایتدیلر ومولودلری دنیایه کلدکچه اول صویه غمس ایدوب الآن صار نصرانیا اعتقاد یرلر واول صو نقصان پذیر اولدقچه اوزرینه ماء آخر قویوب مزج ایدرلردی نتکم قرآنده صبغة الله آیتی بوقصه یه اشارتدر ولکن غالب اقطارده واقع اولان کنائسده ذکر اولنان صو یوقدر بلکه اکا بدل آب ازهار واردر یعنی فصل ربعده انواع ازهارك صوین چیقاروب وایدلرینك یوزلرینه اندن سپرلر وزعملرنجه تبرك ایدرلر (لمحرره) اولسه مرداره ملاقی طاهر * اوده مردار اولور بلی ظاهر * زمزمه دوشسه قطرهٔ صهبا * آنی نوش ایدنه دیکز صحا (معنای بیت) بودرکه اول عدو رؤساء نصارایه دین عیسایه متعلق طوامیر مختلفه عرض ایتمسیله حضرت عیسی نك یکرنك وساده مشربلکندن وجهت وحدتندن قوقی طوتمدی وشمه طویمدی واکا صبغ ثیاب مختلفه ایچون اختصاصی اولان خم معهودك مزاج وکیفیتندن خوی وطبیعت طوتمدی ومطلع اولمدی اکر اول جهت وحدتدن خبردار اولایدی کثرت طوامیرله خلقی تفرقیه دوشورمزدی الحاصل حضرت عیسی علیه السلام فی الحقیقه یکرنك ایدی وانك یکرنکی درونی کوپ ایچنده مجتمع ومخلوط اولان اصباغ مختلفه یه بیله تأثیر ایتمشیدی زیرا (وجعلناها وابنها آیة للعالمین) آیتی ذیلنده بعض تفاسیر جلیله ده عجایب

عیسی علیه السلامدن اولمق اوزره مثبتدرکه حضرت عیسانك والدهسی مریم علیها السلام بر صباغه کوتوروب آل شوغلامی واکا صنعتدن برنسنه تعلیم ایله دیدکده استاذ دخی قبول ایدوب اسمك ندر یاغلام دیو سؤال ایتدی اول دخی جواب ویروب عیسی بن مریم دیدی استاذ دخی یاعیسی طوت شو دستی بی وایرمقدن شو کوپلری طولدر دیو امر ایلدی اول دخی امری یرینه کتوردی صکره استاذی اکا صباغ وثیاب تسلیم ایدوب وارهرلونکی ثوبیله باشقه کوپه وضع ایله دیدی وعیسانی صباغ خانه ده الیقویوب کندیسی منزلنه کتدی عیسی دخی ثیابك جملهسنی برکوپه وضع ایدوب صباغك جملهسنی دخی اول کوپ ایچنه القا ایدوب والدهسنه کتدی وایرتهسی کون کلدی صباغ دخی کلوب ثیاب وصباغك مجموعنی بر کوپ ایچنده کوردکده بی حضور اولوب غضبه کلدی وعیسایه عتاب ایدوب بنی هلاك وثیاب ناسی اتلاف ایلدك دیدکده عیسی دخی استاذنه سؤال ایدوب دینك ندر دیدی اول دخی یهودیت دیدی پس عیسی اکا تلقین ایدوب لااله الا الله وان عیسی روح الله دیو اقرار وتصدیق ایله والکی کوپه ادخال ایدوب هر ثوبی باذن الله تعالی صاحبنك مراد ایتدوکی لون مخصوص اوزرینه اخراج ایله دیدی بو کلام روحانی استاذنه تأثیر ایدوب خلافدن مصون وهدایت حقه مقرون اولوب اقراره کلدی وعیسانك دیدیکی کبی ایلدی وسوز عیسانك چقدی نتکم قلب واحدده تجلیات مختلفه ظهور ایدر اگرچه که بو اختلاف صوری فی الحقیقه بحسب المبدأ اتحاد معنوی یی منافی دکلدر بو فقیرك بعض وارداتنده بو عبارتله کلور (اقرب الناس درجة من الانسان الصباغون) یعنی انسان کامله درجه جهتندن خلقك اقربی صباغلردر زیرا صباغلرك الوان صبغی انسان کاملك انواع تجلیسنه متشاکلدر نتکم واردات حقیه نام کتابمزده مفصلا تبیین اولنمشدر وبونده یکرنك ایله مخلصه اشارت واردر زیرا ظاهر وباطنی متوافق اولانه یکرنك ومنافق ومرائی یه دورنك دیرلر واخلاص اسرار حقدن برسر عظیمدرکه انك حقیقتی مقام ذاته وصولدن صکره ظاهر اولور انکیچون انبیا وکمل اولیایه زیاده اختصاصی واردر وجمیع معجزات وکرامات وکمالات انك اوزرینه دائردر زیرا هر کمالك ظهوری توجه احدی یه منوطدر بو توجهك تأثیری ایسه تدقیق اخلاصه ناظردر فانظر

جدا واجتهد ان يكون ذلك من كمالاتك وسرا لك فى جميع حضراتك
(لمحرره) اولمسه دلده مايهٔ اخلاص * سود ويرمز اكا كمالاتى *
داخل بيت دل اولمزكيسه * قرمدن آنده منات ولاتى

جامهٔ صد رنك ازان خم صفا
ساده ويكرنك كشتى چون صبا

* صبا * كونيله كيجه برابر اولدقده شرق جانبندن اسن يله ديرلر وجه تسميه
بودركه صبوت هوايه ميل ايلمكدر باد صبايه دخى نفوس ميل ايدر زيرا
طيب نسيم وروحى واردر تفصيلى كذرايتمشدر بعده ذا باد صبانك يكرنك
اولديغى بودركه جانب واحددن هبوب ايدوب سائر رياح كبى انده
فى الجمله اختلاف يوقدر وبردخى صبانك هبوبيله انواع ازهار والوان
برك ووردو ريحان وآثار ظاهر اولور زيرا موسم بهارده واقع اولمغله جميع
نتائجات وانبا تاب اكا مضافدر نتكم ميوه نك نضجى شمسه واونى قمره
وطعمى كواكبه منسوبدر وبومعنايى تصريح ايدوب محمديه ده كلور
ع * صبا نقاشى رنكاميز ايدوب يازدى هر آرايى * پس كرچه الوانده
وحدت يوقدر ولكن هر اونده ظهور ايدن وحدت نوعيه وشخصيه
صبايه مستنددر فاعرف جدا (معناى بيت) بودركه اول صفايه مضاف
ومخصص اولان خم صبغدن بوزرنك يعنى اصباغ مختلفه اوزرينه مصبوغ
اولمسى مطلوب اولان جامه وملبوس صبا كبى ساده ويكرنك اولوردى
يعنى صباده اولان بك رنكلك وجهت وحدت قابل رنك اولان اشيايه
تعلق ايتدكده هر برى كندى لون مخصوصى اوزرينه ساده ويكرنك
ظهور ايتديكى كبى حضرت عيسانك تأثير نفس نفيس وظهور آثار
وحدت جامه سيله دخى الوان ثياب انواع اصباغ اوزرينه ساده ويك
رنك ظهور ايتديكه هر برى ساده برلون اوزرينه ايدى نتكم * فنى كل شئ له
آية * تدل على انه واحد * نظمنده وحدت مذكوره يه اشارت واردر
بوندن ظاهر اولديكه دورنك اولمق تركيب حسبيله در يعنى تجليك
تنوعيله در نتكم بعض ازهارده مشاهددر وبووحدته (كنت كنزا)
مقاله سنده تا وحدت ناظر وكثرتى اسما وصفات مشعردر (لمحرره)
سكا كشف ايلدم بوسرى اخى * نه ديمك لازم اولدى دخى * عبقرى
بربساطى قلدم فرش * نيلرآنى بولان جهانده نخى * بومقامده

بومعنى دخى ممكندركه صدرنك اولان جامه لرك اصلنده رنكى ساده وبررنكدر
ولكن متعلقات اعتباريله صدرنك اولمشدر صبا كبى كه هبوبى يك رنك
وآثارى صدرنكدر بوصورتده كثرت وحدته ارجاع اولنمش اولور صورت
اولىده عكس اولديغى كبى وصورت ثانيه مقامه انسبدر زيرا اختلافك
اتفاقه رجوعنى بيان مقاميدر بونده خم ايله قلب انسانه اشارت واردر
زيرا قلب انسان كدورات سوادن صفوت پذير اولدقده خم عيسى كبى
انده تجليات متنوعه ظهور ايدركه هر برى بركونه در ولكن بومعنانك
ظهورنه يكرنكى ثمرك تأثيرى لازمدر يكرنكى عيسانك تأثيرى اولديغى
كبى وبومرتبه ده قلب صبغة الله سرنه مظهر اولور وجامه لر اعضا
وقوايه رمزدر زيرا هر برى وجود انسانه برثوب كبى اولمشدر وبونلرك
انصباغى حاللرينه كوره تجليات مختلفه دن بهره مند اولدقلريدر مثلا
سمعك حقله استماعى وذروه خطابك وصولى وبصرك حقله رؤيتى
ومسافهٔ بعيده ده اولان نسنه نى مطالعه سى وشمك روايح جنتى
استشمامى كبى وعلى هذا مع هذا قلبه واقع اولان تجليك حرارتندن
خارجده آثار دخى لايح اولور * وللارض من كأس الكرام نصيب *
فحواسى اوزرينه اعضا وقوى دخى اول حالت شهيه دن مستفيض اولور
مثلا رخسارده اثر حمرت ظاهر اولور اول سيدنكه ظاهر انسان باطننه
آيينه واقع اولمشدر * نتكم باطن دخى جانب غيبدن تواردايدن لوايح وانواره
مرأت دشمشدر (لمحرره) فطوبى ثم طوبى ثم طوبى * لمن فى جنة العرفان
طوبى * ففى الاغصان من طوبى نصيب * لمن للحق فى الحق نسيب

نيست يكرنكى كزوخيزد ملال
بل مثال ماهى وآب زلال

* خيزد * مضارعدر مصدرى خيزيدن كلور كسرله اياق اوستنه قالقمق
واورى طورمق معناسنه بوراده مراد قيام حصولدر ملال عربيدر تألم وانفعال
معناسنه نتكم نعمة اللهده مصرحدر وتاج المصادرده كلوركه ملال وسأمت
سير برآمدن يعنى برنسنه دن طوق اولمق واوصانوب آنك كثرت مزاوله
سندن نفسه فتور وكسل عارض اولمق ماهى بالقدر ظاهر اولان بودركه
اصلنده مايدر همزه ايله صكره تخفيف ايچون همزه هايه قلب اولنمشدر
مائيت وماهيت كبى مرغ آبى يه بحرى ديدكلرى دخى بوكا شاهددر

ولكن آبه انتساب ايتمك ايكى وجهله در اولكيسى قراده حاصل اولوب صكره آبه شدت تعلق وكثرت اتصالله در ايكنجيسى آبده تولد طريقيله در ماهى كبى ولكن ماهينك آبه زياده اختصاصى اولمغله بطريق المبالغه اصل ماهى آبدر ديلور نتكم مثنويده كلور * ع * اصل ماهى آب وحيوان از كلست * سرى حياتى آبه منوط وبقاسى آبك بقاسنه مربوطدر اگرچه جميع اشيا فى الحقيقه آب اوزرينه مجبولدر نتكم قرآنده كلور (وجعلنا من الماء كل شئ حى) تفصيلى تفاسيردن تفتيش اولنه * آب زلال * عذوبت وبرودت وصفوت وسهولت وسلاست ايله متصف اولان صويه ديرلر كما فى القاموس ولكن حيوة الحيوان نام كتابده كلور كه زلال زاء معجمه نك ضميله قارايچنده حاصل اولور برقورددركه اوزرنده صارى رنك نقطه لر اولور جرمى بر پرمغه قريبدر خلق ماء باردى زلاله تشبيه ايدرلر شدت برودتندن اوتورى (معناى بيت) بودركه سكاديدكم يكرنكلك اول دكلدركه اندن قلبه ملال وانفعال قائم اوله وجانه فتور وسآمت حصوله كله قرا وانده حاصل اولان حيوانك يكرنكلى كبى بو يكرنكلك تفرقه دن خالى دكلدر بلكه بالق وآب زلال يكرنكلكيدر يعنى بالق صو ايچنده صو ايله يك رنك اولوب فقط تعينى باقى وبلكه تعينى بله آبله همرنك اولوب صوده فناء تام بولديغى كبى شويله كه احد همايه اشارت آخره اشارتدر فنا فى الله اهلى دخى حالت جمعده شهود ذاته واصل اولدقلرنده درياى وحدت ايله يكرنك اولوب (انا من اهوى ومن اهوى انا) نحواسى وابو يزيد بسطامى قدس سره نك (انسلخت من نفسى كما ينسلخ الحية من جلدها فنظرت فاذا انا هو) مقاله سنك مقتضاسى اوزره كثرت موهومه دن نجات واثنينيت مخيله دن خلاص اولورلر شويله كه حقيقة الحال لرينه بو رباعى سرى مرآت كلور * رق الزجاج ورقت الخمر * وتشابها فتشاكل الامر * فكانما خمر ولا قدح * وكانما قدح ولا خمر * الحاصل عالم كثرت كه عالم اسما وصفات وعالم وحدت كه عالم ذاتدر چون سالك قاب قوسين مقامنده قيام ايده قوسين توهميله كثرتدن خلاص اولماز چنانكه سرى ترقى ايدوب اوادنى مقامنده بحر وحدته دخول ايده استغراق تام ايله جميع انيات وتعينات كيده حقيقت يكرنكى ظهور وجمال عين الجميع تجلى ايدوب دورنكى كثرتدن دور وقيد تفرقه دن آزاد اولور وبو مقامده اشيا كوزينه كورنمز اولور نتكم بركيسنه حدت ايله شمسه نظر ايدوب صكره اشيايه التفات

ايلسه تفرق بصردن اشيايى كورمز بلكه هر يرده پرتو آفتابى كورر وكذلك بر غواص دريا ايچنده صودن غيرى نسنه كورمز وبو يكرنكلك سرنك ظهورندندركه بعض تجرد اهلى صورة دخى يكرنك اولور شويله كه لباس وغداء مخصوص ايله تقيد كلفتندن قورتلورلر انكيچون بعض كمل صورة ومعنى جميع صورده تمثل ايدرلر پس بو تمثل خم عيسانك تلونى كبى اولوركه فى الحقيقه يكرنكلك اوزرينه دائردر بوندن فهم اولنور كه دريا حالت جمعه وقرا حالت فرقه ناظردر وجمعده موجود اولان يكرنكلك فرقدن مفقوددر دريا وقرا وامثالى كبى ودريانك حالت جمعه ناظر اولديغى احاطه سى سببيله در خصوصا كه آب علمه اشارتدر جمع ايسه عالم علمه كوره در والا عالم عينده جمع اولماز زيرا عالم عينك جمعى كفر والحاد قبيلندندر پس كركدركه قلب علم وشهودده ملازم وقالب عمل شرع ورعايت احكامه مواظب اوله نتكم حضرت هدايى قدس سره بيورر طولسه سر كه نور حقيقت * كركدر ظاهر كده فرض وسنت * بعد ذا تقرير مذكوردن عدم فهم سببيله زنهار كه الحاده دوشميه سن وياخود بو مقوله مقالات اهلنه طعن ايتميه سن زيرا امر وحدتى ادراكه يا عقل سليم وياكشف صحيح لازمدر وحدت ديمك وجود مجازينك فناسى سببيله وجود حقيقينك ظهورى ديمكدر پس مقصود مجرد فناء تام ايله حاصل اولان شهود وحدتى تمثيلدر والا عبد فى الحقيقه رب ورب دخى فى الحقيقه عبد اولماز نتكم بو مقامك بعض حقائقى بالاده دخى كشيده سلك تحرير قلنمشدر (لمحرره) التفاتك وار ايسه حقدن يكا * ديده سر ايله يا هو باق سكا * ايتدى هر يوزدن تجلى اول قديم * اولدى هر مخلوق آيينه اكا *

گرچه هر خشكى هزاران رنكهاست
ماهيانرا با يبوست جنكهاست

* خشك * قوريدركه تر ك ضديدر كه ياشدر وبوزاده مراد قرادركه دريانك مقابليدر نتكم بر وبحر ديرلر * يبوست * طبايع اربعه دن رطوبتك ضديدر مراد مذكور اولان خشكدر (معناى بيت) بودركه كرچه قراده هزاران رنكلر واردر زيرا عالم صفات ومظهر اسما ومرتبۀ فرق اولديغى جهتدن انده الوان موجودات وانواع مكونات واشكال مختلفه واصباغ متنوعه واردركه جمله سى صبغة الله سرنه اشارتدر ولكن ماهيلرك

يبوست وقرائله جنك وجدل ومحاربه لری واردر زیرا آبدن مخلوق اولمغله
يبوست انلرك نشانلرینه مخالفدر نتکم خاکی اولنلرك دخی رطوبتدن امتناع
ونحاشیلری واردر زیرا انلرك دخی رطوبت خلاف نهادلریدر پس نه ماهی
خاکی ونه خاکی ماهی اولور نتکم مثنویده کلور * ماهیانرا بحر نکذارد برون *
خاکیانرا بحر نکذارد درون * پس بوندن جمع وفرق اهلنك حالی دخی
معلوم اولدی زیرا ماهی اهل عشق وفنا وخاکی اهل زهد وریایه اشارتدر
پس زاهد دریای عشقه طالوب حالت جمعده بی حصه اولدیغی کبی
نتکم طبعی اشتبی دیمشدر * قعر بحر عشقه دکمیدی عصای اهل درد *
زاهدك داخی صو اوستنده یوزر سجاده سی * عاشق دخی صحرای تفرقیه
چیقوب بی حضور اولمازز یرا قراده اولان یکرنکلك باعث فتور ودریاده اولان
یکرنکلك سبب شهود وحضوردر نتکم بیت سابقده شرح اولندی الحاصل
شول کیمسه که انك سری عالم فناده جولان وفضای جمعده سیران
وهوای استغراقده طیران ایلیه عالم فرق اکا دشمن کبیدر زیرا عالم فرقده
ثقلت وکدورت وعالم جمعده خفت وصفوت واردر بوسببدندر که
عالم بقایه مردود اولان کمل اولیا دخی اوجاع وآلام ومصائبده اسفل
سافلین اهلی ایله برابر اولوب مقام ارشادده اولدقجه زحمت چکرلر
ومشروح الصدر ومنور القوم اولدقلری انلردن مضایقات آفاق وظلمات
خلقی علی الاطلاق دفع ایتمز زیرا عالم تنزلك حکمی دخی بحسب الظاهر
تنزلدر بوجهتدندر که موت دخی نبوت وولایت ایله تفاوت ایتمز زیرا موت
دخی سائر بلایا کبی بشریته عارض اولور بوندن ظاهر اولور که سالك اولانه
لازمدر که جانب مبدئه ناظر اوله وصفات حسنه التفات ایتیوب عالم وحدتده
یکرنك اولمغه سعی واهتمام ایلیه نتکم حضرت هدایی قدس سره نظمنده
کلور * کلك رنکینه الدانمه نیچه کور * بو کثرت مرغزارندن اوچه کور *
واروب وحدت شرابندن ایچه کور * بوری ای دل یوری دوست ایلرینه *
یعنی کلك رنکی عالم کثرته ناظردر پس عالم وحدتده رنك یوقدر بلکه عالم
وحدت جمله رنکلرك مبدأیدر بونده کلدن مراد یالکز کل معهود دکلدر
بلکه قابل رنك اولنلرك مجموعیدر که کل معهود دخی انلردن برفرددر
بعد ذا جمع وفرقك حکمی حیوة وعلم وارادت وقدرت اوزرینه دائردر
زیرا اهل حقایق قاتنده حیوتك طبعی حار وعلمك طبعی رطب وارادتك

طبعی بارد وقدرتك طبعی یابسدر پس بو طبایعك عالم صفات واسماده
تأثیر واردر ولکن بالفعل طبع حرارت اوزرینه اولان صفتده باقی
طبایع دخی بالقوه مندرجدر پس حرارت ظاهر وغالب وباقی باطن
ومغلوبدر سائر طبع رطوبت وبرودت ویبوست اوزرینه اولان
صفات دخی قوت وفعلده بوکا قیاس اولنه پس بو آثار کونیه
خصوصا کون جامع انسانی مظاهر اسما وصفات الهیه اولمغله کرك
بالفعل انسان کبی وکرك بالقوه سائر موجودات کبی زیرا کوانده صفاتك
اکثری باطن وبالقوه در انسانده که کبی انلرده ظهوری یوقدر
بناء علی هذا اقتضا ایتدیکه بعض افراد انسان طبع حرارت وبعض
افراد دخی سائر طبایعك ظهور وغلبه سی اوزرینه تولد ایلیه بو جهتدندر که
بعض اولادك طبعنده حرارت ورطوبت غالب اولمغله سر حیاتله دائر
وفیض علم ایله قائم اولوب حقه ارتباطی قوی وعالم جمعه انتسابی متیندر
شویلکه آباء اصلیه یه التحاقده صعوبت کورمز وسیر الی اللهده غبارینه
کوز ایرمز زیرا بونلرك نشئه لرنده احکام وجوب احکام امکان اوزرینه
غالبدر نتکم بالاده دخی اشارت اولنمشدر وبعض اولادك طبعنده برودت
ویبوست غالب اولمغله سر ارادت وقدرت اوزرینه ظاهر اولوب
حقدن بعید وعالم فرقله علاقه سی شدید اولمشدر شویلکه شجرهٔ یابسه
میوه دار اولمدیغی کبی اول طبع برودت ویبوستك مغلوبی اولان کسه دن
دخی خیر کلمز وبرخوردار اولوب اوکوب بتمز (لمحرره) نیلسون بارد اولان
آدمه پند * ایلمز پند اوکونه وحشی بی بند * شولکه طبعنده هوا غالبدر * طوتمز
ارشاد هدایه کند * وبو معنی کرچه ظاهرده صنعاته ناظردر ولکن
فی الحقیقه عین ثابته سنك حالی درکه انکله دائردر زیرا وجود علمی
علم حقه اول عینك مقتضاسی اولان احوالی اعطا ایدر پس علم حق
عین ثابته اولان معلومك حالنه تابعدر اکرچه که خارجده وجود عینی
وآنك آثاری علم الهی یه تابعدر ولکن بو اعتبارله علم الهی متبوع اولمق
اعتبار اول ایله تابع اولمسنی منافی دکلدر وبو مقامك سرینه اشارتدر شول
آیت شریفه که قرآنده کلور (وما ظلمهم الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون)

* کیست ماهی چیست دریا در مثل *
* تا بدان ماند ملك عز وجل *

* کیست چیست * اصلنده که است وچه است در نیست نه است اولدیغی
کبی ترکیب اولنیجق هاء حذف اولنوب الف یایه منقلب اولمشدر * مثل * حرکت
ایله قول سائرده حقیقت عرفیه اولمشدر صکره هر امر غریب وصفت
عجیبه ده بطریق الاستعاره استعمال اولندی زیرا غرابتده قول سائره
مشابهتی واردر بویله مواقعده مثل ایله تمثیل وتصویر مراد اولنور نتکم
بالاده مثال ایله تعبیر ایلدی ومعانئ معقوله یی امور محسوسه ایله تصویرك
فائده سی بودر که فهمه اقرب واقباله انسبدر * ملك * میمك فتحی ولامك
کسریله الله تعالی در پادشاه معناسنه وضمله قفل وزنی اوزره امر ونهیله
جمهور ناسده تصرفدر پس سیاست ناصقینه مختصدر انیچون
ملك الناس دینلور ملك الاشیاء دینلمز سورهٔ فاتحه ده ملك یوم الدین
قراءتی بو معنایی منافی دکلدر زیرا یوم ظرفدر یوم دینده ملك دیمکدر
پس یوم مملوك اولمق لازم کلمز اکرچه که مالك لفظنه کوره مملو کدر * عز *
ماضیدر مصدری عزتدر غلبه وقهر معناسنه پس عزیز قاهر وغالب
وغیر مقهور ومغلوب دیمکدر نتکم دیرلر یاغا لباغیر مغلوب وامام غزالی
قدس سره نك اسماء حسنی شرحنده کلور که عزیز اول خطیر نسنه یه دیرلر که
آنك کبی نك وجودی قلیل واکا حاجت مشتد ووصول صعب اوله
وبو اوچ معنی مجتمع اولمدقجه عزیز دینلمز پس عزیز مطلق الله تعالی در
* جل * دخی ماضیدر معناسی شول اشیاء جلایله خلق ایتدیکه انکله وحدت
وجودی اوزرینه استدلال اولنور دیمکدر زیرا جلیلك فعلی دخی جلیلدر
ویاخود جلالت وعظم قدرده درجهٔ قصوایه متناهی اولدی دیمکدر
وبعضیلر دیدیلر که جلیل اودرکه شانی عظیم وامری ظاهر اوله
شویلکه ذات وصفات وافعالنده اکا موازی ومدانی اولمیه وبو معنی
معنای ثانی یه مقاربدر (معنای بیت) بودر که ماهی کیدر ودریاندر
تمثیل وتصویرده تاکه الله عز وجل اکا بکزه یه ووحدت ذاتی اکا نظیر
اوله زیرا الله تعالی قدیم وبونلر حادثدر وقدیمی حادثه قیاس ایتمك بوقدر
الحاصل کرچه تمثیل سابقدن فناء تام اهلنك حالی ماهی ووحدت
وجودك شانی دریا کبی اولمق فهم اولندی ولکن بو کلام مجرد تصویر
وتمثیل ایچوندر تاکه مبتدیلرك فهمنه بهانه اوله والا فناء تام اهلی غیبت
ذاتده مستهلك اولمق حسبیله کمسه اکا یول بولمامش وکنهی اوزره آنی

حق تعالی دن غیری برفرد بلمامشدر پس مجهول اولان نسنه نه وجهله
ماهی ایله تنظیر اولنور الحاصل سر انسان کاملی بو مقوله تنظیردن
تنزیه ایتمك کرکدر وکذلك ذات وصفات واسماء وافعالنده غیر
متناهی اولان الله تعالی متناهی اولان دریا ایله وسر انسان کامل آنکله
بکزنك اولمق ایله نیجه تمثیل اولنور مع هذا قرآنده کلور (لیس کمثله شیء)
پس حق فی الحقیقه تنزیه وتشبیهك مجموعندن مطلق طوتمق کرکدر
زیرا تنزیه وتشبیهك هربری تقییددن خالی دکلدر بو سببدندر که
عقول ضعیفه وکشوف سخیفه اهلی رازخ وقیودده قالمشلر وحق اطلاق
حقیقیسی اوزرینه معرفتدن عاجز اولمشلردر اکرچه که کمل بشره
کوره دخی معرفتده حد معین واردر زیرا کنه حق مدرك دکلدر وقرآنده
کلور (وما منا الا له مقام معلوم) ای لا یتجاوزه لا عقلا ولا کشفا والیه
الاشارة بقوله (ما عرفناك حق معرفتك) ای ما عرفناك بحسبك ولکن
عرفناك بحسبنا (لمحرره) عقل قاصردر حقی بلمکدن اولدن دخی * بلمدی
کشفله آنی کمسه کمالدن دخی * بو مقامده عز وجل کلمه لری زیاده محلنده
واقع اولمشدر زیرا عزت وجلالت حقی بیان موقعنده در معلوم اولا که
الله تعالی نك وصفنده خالق الاشیاء وامثالن اطلاق ایتمك صحیحدر ولکن
اخس اشیایه نسبت اولنوب خالق الخنازیر والقاذورات دیمك درست
دکلدر زیرا جلالت شاننه خلل کتورر اکرچه که مخلوقات بری برینه
نسبت ایله جلالتدن وهربری سر حکمتدن خالی دکلدر بنان ثقات
سردایتدیکی اخبار وقلم رواة ثبت ایتدیکی آثاردندر که برکسه یول اوزرنده
بر خنفساء کوروب بطریق التحقیر بونك خودشکلی حسن ویارایحه سی
طیب دکل پس بو مقوله نك خلقندن مراد ندر دیر صکره اول کمسه یی
الله تعالی بر قرحه هائله ایله مبتلی قیلور شویلکه حذاق اطبا معالجه دن عاجز
اولورلر بالآخره برکسنه ظاهر اولوب بر خنفسانی احراق ایدوب خاکسترن
اول قرحه اوزرینه وضع ایدر بو سببدن قرحه دن خلاص اولور واقراره
کلوب بوندن حق تعالی نك مرادی بحسب الحکمه اخس مخلوقاتك اعز
الادویه اولدیغنی تعریفدر دیرومن بعد مخلوقاتی تعظیم ایله مقید اولور
ودیمشلردر که * خوار بهمه غریب ودرو یشه * نه بیلورسنکه شاه زاده اوله
وبوستانده کلور * غم جمله خوردر هوای بکی * مراعات صد کن برای یکی *

کسی راکه نزدیك ظنت بداوست * چه دانی که صاحب ولایت خوداوست *

صد هزارن بحر وماهی در وجود

سجده آرد پیش آن اکرام وجود

* جود * قبل السؤال اولان عطادر وحق تعالی بوایکی صفت جلیله یی جامعدر زیراقبل الوجودجودایلدی و بعدالوجود دخی کرمی مستمردر (معنای بیت) بودرکه نیجه یوزبیك دریا وماهی که جود حقله عالم وجودده موجود اواش وعین خارجی ایله تحقق بولمشدر اول اکرام وجودکه حق تعالینك صفهٔ ذاتیه وفعلیه سیدر انك اوکنده سجده کتوررواکا سرفروایدر واول دریای جودواکرامده فنا بولوب کندینه وجود ویرمز تکم سجده لفظندن مفهومدر الحاصل ماهی وبحر وسائر موجودات لباس وجودله ملبوس اولمغله وجودلرنده حق تعالینك جودنه مضاف اولمشلر واول اکرامی حقدن بیلمشلردر پس مخلوق ایله خالقك مناسبتی وفقیرله غنینك مشابهتی یوقدرکه بو بهانیله بری برینه نظیراولنه پس بوندن مقصود شان حق تکبیر وحال خلق تصغیردر (سؤال اولنورسه که جودله تعبیردن فهم اولنورکه اشیانك وجود خصوصنده اصلا استمدادی اولمیه مع هذا لسان استعدادله طلب متحققدر (جواب بودرکه لسان استعدادك سؤالی دخی حقدن فائضدر بوسببدن هرکمالك نهایتی حقه راجعدر اگرچه که بعض امور کسبیه یی کشی بحسب الخارج کندی نفسنه اضافت دخی جائزدر والا کسب وسعی مرتبه سی باطل اولمق لازم کلور و بردخی بودرکه سؤال علمی واستعدادی سؤال عین خارجی کبی اولمغله اعتبار اولنمدی وبوندن فهم اولنورکه مسجود ساجدن افضلدر وافضلی مفضوله تشبیه ایتمك قلب حقیقت مقوله سیدر مکر بعض فوائد اظهار ایچون اوله پس آدم علیه السلامك مسجود ملائکه اولمسندن فضلوربحانی ظاهر اولدی وسجده فی الحقیقه عالم فرقدن عالم جمعه وطرف ناسوتدن طرف لاهوته وجانب شهادتدن جانب غیبه ومرتبهٔ امکاندن مرتبهٔ وجوبه درکه سر انسان بوایکی معنایی جامعدر انکیچون اسم ظاهر یوزندن مثال بروصحرا واسم باطن جهتندن ماننددریادر ولکن وجوب وجودك حقه اختصاصی واردر اگرچه که سر انسانده تجلی ایتمشدر

بوسببدندرکه بعضیلر دعوای ربوبیت والوهیت ایتمشلردر فاماسر وجوبك ظهورنه مظهر اولانك واجب اولمق لازم کلمز پس کرکدرکه مقام عبودیتده ادبه رعایت اولنه زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم عبودیتی اختیار ایتمشدر انکیچون بیورر (اناسیدولدآدم ولافخر) یعنی بنم فخرم عبودیتله دریوخسه غیری سیادتله دکلدر وانسانده فی الحقیقه وجوب وجوداولمدیغنه انفعالات وانقلاباتی دالیلدر تکم والدیت ومولودیت وضحك وبکاوصحت وسقم وشباب وهرم وبونلرك امثالی صفات حادثهٔ بشریه ایله متصفدر پس انسانك باطنی کرچه تمکینده در ولکن ظاهری تلوینده درو قلبی فلك قمره ناظر اولمغله سرعت خواطر وکثرت ضمائری اسما وصفاتك تجلیات متنوعه سنه اشارت اولمغله فی نفس الامر مرتبهٔ تمکینده استقرارنه مانع دکلدر رفاعرف جدا * لمحرره * دل انسان اولمسه دریا * غایت اولمز ایدی فیضنه یا * علمی صحراسی ایچنده آنك * دانهٔ خردله بکزر اشیا *

چندباران عطا باران شده

تابدان آن بحر درافشان شده

* عطاومنح میاننده فرق بودرکه عطا برنسنه نك اصلنی ومنح منفعتنی هبه در وبعضیلر دیدیلرکه منح تملیکدر فقط عطا ایسه تملیکه واباحته شاملدر * باران * اولکی باران فائده لو یغمور معناسنه در ایکنجیسی صفهٔ مشبهه در یغغان معناسنه مصدری باریدن دریاغمق دیمکدر * آن بحر * بیت سابقده مذکوراولان بحره اشارتدر * در * ضمله ورانك تشدیدیله عربیدر انجو معناسنه لؤلؤ دخی دیرلر عجم مروارید دیرو بحرك درافشانلغله اتصافی صدف اعتباریله درزیراحقیقتده درافشان اولان صدف دیدکاری حیواندر تکیم شرحی مرورایتمشدر (معنای بیت) بودرکه نیجه باران عطاوجودوهبه طریقیله یغغان اولمشدرتاکه اول یغمور سببیله ذکراولنان صدهزاران دریا انجو سلکیجی وصاچیجی اولمشدر یعنی اگر عطای حقه مضاف اولان باران نیسان اولمسه دریاده انجو تکون ایتمز ونیجه مرجان بتمزدی پس زینت ناس ایچون تکون ایدن انجو بارانه مضاف و باران دخی عطاء الهی یه وجود فیاض ووهابه منسوبدر (سؤال اولنورسه که انجو بحرهندو بحرفارسده تکون ایدر تکم خریدة العجائبده وغیری کتب معتبره ده مصرحدر عدد

نجارایسه بدیدر نتکم کذر ایتمشدر پس صدهزاران عبارتی نه وجهله صحیح اولور (جواب بودرکه صدهزاراندن مراد تکثیردر وانجو تکون ایدن در باکرچه ذکر اولندیغی اوزره ایکیدر ولکن مخارج صدفده کثرت واردر و بردخی انجو وآنك حکمنده اولان منافع کثیره یه اشارتدرکه بحار سبعه وانهار هفت و بونلرك شعبه وخلیجلرندن استخراج اولنور و بردخی قدرت حقك عدم نهایتنه یاندر یعنی الله تعالینك قادریتی برحده منتهی اولمازکه اندن صکره ایجاد صحیح اولمیه زیرا قدرت حق تعالی مقدورات غیر متناهیه یه قادردر مع هذا امور مالانهایه نك حدوثی محالدر فافهم جدا و بوندن فهم اولنورکه هر نسنه عطاء الهی واختصاص ربانیدر ولکن بعض امورك حصولی کسبه منوط وسببه مربوط اولمغله جاهل ومحجوب اولان کسبه سبب وکسبله حاصل اولدی دیو توهم ایدروتأثیرحقی مشاهده دن ذاهل اولور (لمحرره) قدرایلریسه ك کسبه سبیل * ینه تأثیرن آنك اکلهدن بیل * و بوندن باران ایله فیض الهی یه اشارت واردرکه بارانك مراتبنده تفاوت اولدیغی کبی انك دخی طبقاتنده تباین واردر وبحرله مراد بحردادرکه درافشان اولدیغی معارف الهیه اظهارایتدیکیدر زیرا آلی زینت زنان اولدیغی کبی معارف حقیقیه دخی زیور رجالدر الحاصل حق تعالیدن دریای قلبه فیض پاکله امداد حاصل اولسه جواهر معارف وحقایق ظهوره باعث اولور انکیچون علوم حقیقیه دن بی بهره اولان قلوب صدفدن خالی اولان بحار کبیدر زیرا علوم غیرحقیقه یه اعتبار یوقدر هرچندکه اربابی یانده فضائل وملکاتدن معدوددر (سؤال اولنورسه که علوم شریعت قنغی علومدندر (جواب بودرکه علوم حقیقیه نك وسائلندندر و سائل ایسه مقاصده ملحقدر شوقدر واردرکه و سائل اطلاق اولنان علومك بوموطنه اختصاصی واردر انکیچون موتله تکلیف ساقط اولور فاما علوم حقیقیه جمیع مواطنده اصحابندن مفارقت ایتمز پس اصحابی اکا مستصحب اولدقلری حالده جنته دخول ایدرلر نتکم بالاده دخی رمز وایما اولنمشدر الحاصل علوم ومعارفده درجات ناس طبقات بحرسیاه وبحرسفید وبحرمحیط کبیدر پس اولکه علومده اوسعدر حقه اقربدر (لمحرره) یری برینه منوط اولدی دلا * رتبهٔ علم ورتبهٔ معلوم * فضل

زائد بولورسه معلومات * اکا تابع اولور شرفده علوم *

چند خرشید کرم افروخته
تا که ابر و بحر جود آموخته

* خرشید کرم * مشبهه به مشبهه اضافتی قبیلندندر لجین الماء کبی بالاده ذکر اولنان باران عطا کبی دکلدر مکر خرشیدله بطریق التغلیب سائر سیاره لر دخی مراد اولنه فاعرف * افروخته * بوراده بیت لاحق قرینه سیله ماضیدن قسمدر معناسی الله تعالی یالکلندرمش واشعال وتنویر ایتمش دیمك اولور سائر مفردات بیت شرح اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه الله تعالی نیجه خرشید کبی اولان کرم واطفن اشعال ایتمش و عالمی سراپا آنکله انارت واضاءت ایلمشدر شویله که اوجده اولان سحاب وحضیضده اولان بحر اندن جود وعطا اوکرنمشدر مقصود فلك شمس جود وعطاده سحاب و بحردن اوسع اولدیغی کبی کرم الهی دخی اوسعدر دیمك دکلدر زیرا سحاب و بحر دکل بلکه خرشید بله اول وسعتی کرم حقدن استفاده ایتمشدر پس بوتقریردن شمس وسحاب و بحرك طبقات جودده تفاوتی مفهوم اولدی یعنی خرشیدك طلوعی جمیع اقطار اوزرینه درو انارتنده مواضع مخصوصه یه اختصاصله بخل امساکی یوقدر مکرکم بعض عوارض حسبیله حیلولت واقع اوله ارض ظلمات کبی سحاب و بحر ایسه بویله دکلدر زیرا سحابك فیضی اماکن مخصوصیه کورهدر نتکم حدیث مرفوعده کلور (ما من ساعة من لیل و لا نهار الا السماء تمطر فیها یصرفه الله حیث یشاء) بحر دخی بویله در زیرا کرچه بحر بردن اوسعدر ولکن وجه ارضی بتون مستوعب اولمامشدر بحر محیطك اطه سی ایسه جوانب ارضه کوره در بونده کرمی تعمیم ایله پرتو روح وحیاتك جمیع کائناته سریانته اشارت واردر ولکن کیمنده جلی و کیمنده خفی درو بردخی خرشیدایله سر انسانه رمز واردرکه جمیع تعینات علویه وسفلیه یه شامل واسرار اسما وصفاتی محیطدر وابر روحدرکه اندن ارض قلب اوزرینه انکله فیض وامداد حاصل اولور و بحر قلب درکه جانب جسمانیت وروحانیتی جامعدر پس تعین روح تعین سر و تعین قلب دخی تعین روح تحتنده در سموات مقببه کبی ولکن قلبك تجلیٔ مخصوص حسبیله باشقه وسعتی واردرکه انکله سائر تعیناتی جامع وجمله دن افضلدر نتکم حدیث

قدسیده کلور (ماوسعنی ارضی ولاسمائی ولکن وسعنی قلب عبدی المؤمن) وقلب سطح روح اولمغله بره و جمعیت واحاطه سی سببیله بحره تشبیه اولنور * وسائر حقایقده دخی تقلبی اولمق سببیله جمله سنك حقیقتی ایله ظاهر اولور انسان کامل کبی و بونده تلویح واردر که بخل وامساك انسان ناقصك صفتیدر که اخلاق الٓهیه ایله متخلق اولمامشدر پس انسان کامل اودر که جود وعطا ایله متصف اولوب سماحتده شمس وسحاب وبحرورباح کبی اوله (المحرره)

بلمین کسه ندر سر وجود * نه بیلور کم ندر حقیقت جود *
جوداودر کم سنی ایجاد ایده نه * ایده سن باش وجانك ایله سجود *

پرتو دانش زده بر خاك وطین

تاشده دانه پذیرنده زمین

* دانشتن * اسم مصدر در بیلی معناسنه داشمند بیلور دیمکدر دیمشلردر که حاصل بالمصدر مراد اولنسه کاه اولور که کلمه نك آخرنه یا الحاق اولنور نیکی وبدی کبی ایولك ویرامزلق معناسنه وکاه اولور که امرك آخرنه ما قبلی مکسور شین معجمه الحاق اولنور دانش وروش و پرورش کبی بیلی و یوروم وسو یلمه معناسنه پس بو شین ملحقه ضمیر مقوله سندن دکلدر * طین * ماٸله مختلط اولان ترابدر ولکن قوت ماء زائل اولدقدن صکره دخی طین دینلور * دانه پذیرنده * وصف ترکیبیدر دانه قبول ایدیجی معناسنه (معنای بیت) بودر که الله تعالی قوری طپراق و بالچق اوزرینه دانش شعله سن اوردی ومعرفت قوتن ویردی تاکه زمین دانه یی قبول ایدیجی اولدی وآنی تربیه ایدوب کمالنه ایرکوردی یعنی زمینك که بعض مواضعی خاکدر که قمح وشعیر وامثالی حبوب مختلفه بتورر و بعضی اماکنی طیندر که ارمز ونظائری نسنه حصوله کتورر پس اکر زمینده شعور وادراك وقابلیت پرورش اولمیایدی نه وجهله دانه یی قبول ایدر وشیئا فشیئا آنی سنبله مرتبه سنه ایصال ایلردی بونده ارباب رسوم واصحاب حجابك حالنی انکار واردر زیرا بونلر زعم ایدرلر که جماداتده حیات حقیقیه وادراك وشعور حقیقی اولمیه پس بونلرك زعملری فاسدور نیلری کاسددر زیرا جمله جمادات حیات وادر اکدن خالی دکللردر نتکم

ارباب مکاشفه کشف ایتمشلر واجزاء عالمك شعور وحیاتنه مطلع اولمشلردر ونصوص قطعیه دخی بونلرك مدعیلرینه دلالت ایدر نتکم قرآنده کلور (فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا) یعنی اندکاك جبل طور فی الحقیقه ادراك وشعوردندر و برموضعده دخی کلور (لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیته خاشعا متصدعا من خشیة الله) یعنی جبلك خشوع وتصدعی ذکر اولنان معنادندر نتکم مقام الزامك مقتضاسی بودر فاعرف جدا ونیجه موضعده کلور (یسبح لله ما فی السموات ومافی الارض) وعموم اوزرینه کلور (وان من شیء الا یسبح بحمده) الحاصل رحم انسانده دانه کبی ولد حاصل اولور پس بو قدر انباتله بطن ارض بطن امدن کمتر دکلدر بونده خاك وطین جسد آدمه اشارتدر که سعادت علم ایله مستعد و پرتو تجلی ایله منور اولمشدر نتکم تنزیلده کلور (وعلم آدم الاسماء) یعنی آدم علیه السلامك طیندن مخلوق اولدیغی انده علم ومعرفت ابداع اولنمغه مانع دکلدر بلکه انك حالی ظلمات وماء الحیوة حکایه سی کبیدر ومعرفت کرچه قلبك صفتیدر ولکن (وللارض من کأس الکرام نصیب) فحواسی اوزره اعضا وقوایه دخی پرتوی ساریدر بوسببدندر که انطاق حق واذن مطلق ایله جمیع اجزاء وجود ناطقدر و بونده زمین قلبه دخی اشارت واردر زیرا زمین قلب دانه محبتی انبات ایدوب کمالنه ایرکورر وقلب زمینه تشبیه اولندی زیرا روح وجسدك ازدواجندن صکره حصوله کلوب طرفینك احوال واحکامیله ظهور ایتمشدر پس من وجه جسددن معدوددر خصوصا مضغهٔ صنوبریه اولمق حسبیله اجزاء جسد خاکیدندر وجسده من وجه خاك ومن وجه طین دینلور

خاك امین وهرچه دروی کاشتی

بی خیانت جنس آن برداشتی

* کاشتی * یا خطاب ایچوندر کاشتن اکمکدر اکن اکمك کبی * خیانت * امانتك نقیضیدر یعنی حقه مخالفتدر نقض عهد ایتمکله علماء دیمشلردر که خیانت ونفاق بر معنایه محمولدر شوقدر واردر که خیانت عهد وامانت ونفاق دین اعتباریله مقولدر (معنای بیت) بودر که خاك امیندر وهرنه که خاکده اکرسن بی خیانت اکد وکك نسنه نك جنسنی

خاكدن يوقارى طوترو تحصيل ايدر واله كتورر سن يعنى خاك اماتدراردر شويله كه سنك اكدوكك نسنيه خيانت ايتمز بلكه انك بطننه هرنه وضع ايدرسك انك ثمره سن بولور وانكله متمتع اولور سن مكركه بعض عوارض حسبيله صفتى متغير وياصورتى محول اوله پس بغدايدن بغداى وآرپه دن آرپه حاصل اولور وعلى هذا بوخسه بغدايدن آرپه وآرپه دن بغداى بتمز زيرا هر جنسك دانه سى نطفه كبيدر وهر نوع نطفه دن برنوع مخلوق تولد ايتديكى كبى هر جنس دانه دن دخى بر جنس محصول وجوده كلور والا خاك خائن اولمش اولور * پس خاكك بويله امانت اوزره اولديغى ودانه يى كمالنه دك شيئا فشيئا تربيه قيلديغى حيات حقانيه وعلم حقيقى اهلى اولمقدن ناشيدر حتى دانه دن حاصل اولان نانديله حيات مذكوره واردر والاتان جماد ايكن نوجهله اجزاء حيه ملتحق اولور وقوتى عروقه سريان ايتمكله انسان رتبه سن بولور وبوندن جميع اغديه وادويه نك حالى معلوم اولدى بونده اشارت واردر كه جسد آدم كه طيندن مخلوقدر دنيا آخرتك مزرعه سى اولديغى كبى اول دخى قلب وروحك مزرعه سيدر يعنى ارض جسدده نمابولان اعمال وافعال قصور ونوجهانك ثمره سيدر كرك خير وكرك شر پس صالحدن صالح وفاسددن فاسد وجوده كلور بوخسه صالحدن فاسد وفاسددن صالح وجوده كلمز زيرا جسد امانتكاردر كه آنده خيانت متصور دكلدر وقرآنده كلور (فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره) يعنى صور اعمالك جمله سنده خيانت يوقدر زيرا اجزيه دخى اعمالك نتيجيدر وقلبه دخى اشارت واردر زيرا اكر قلبه اعمال صالحهٔ قابليه بوزندن نور منعكس اولورسه ظاهر اولان ينه نوردر واكر اعمال طالحهٔ جسديه جهتندن ظلمت منعكس اولورسه ظاهر اولان ينه ظلمتدر * پس خير وشر ونور وظلمت هركسك اعمال وقصورنك ثمره ونتيجه سيدر * وبونده اصلاح باطنه تنبيه واردر نتكم حديثده كلور (ان فى الجسد لمضغة اذا صلحت صلح الجسد كله واذا فسدت فسد الجسد كله الا وهى القلب) پس نفس شومده خيانت ونفاق قوت بولسه قلب وروحه سارى اولوب جميع اجزاء وجوده

فساد واختلال طارى اولور (لمحرره) دل انسان مثال سلطان در * جمله اعضا اكا رعايادر * كوريشور انده صورت سلطان * كه رعايا همان مرايادر *

اين امانت زان امانت يافتست

كافتاب عدل بروى تافتست

* عدل * افراط وتفريط ميانندہ توسطدر وكاه اولور كه فضل مقابله سنده ذكر اولنور نتكم حديثده كلور (الظالم عدل الله فى ارضه ينتقم به ثم ينتقم منه) زيرا بو حديثده عدل ايله مراد هركسه عملنه كوره مقابله دران خيرا فخيروان شرا فشر فضل ايسه مثلا مسئ اولاندن عفودر وقرآنده كلور (ان الله يأمر بالعدل والاحسان) يعنى الله تعالى مكافاتده مساوات ايله امر ايدران خيرا فخيروان شرا فشر واحسان ايله دخى امر ايدر كه خيرى كنديدن اكثر وشرى كنديدن اقل ايله مقابله در پس عدل حقيقتده مساوات معناسن اقتضا ايدر وبصيرت وبصر ايله ادراك اولنان اموردہ مستعملدر بصيرت ايله ادراك اولنان احكام در (او عدل ذلك صياما) كبى وحاسه ايله ادراك اولنان موزونات ومكيلات ومعدودات كبى وعدل ايكى وجهله در برى ابدى منسوخ اولماز محسنه احسان وموذيدن كف اذى ايتمك كبى وبرى دخى بعض ازمانده منسوخ اولور قصاص وارش جنايات واخذ مال مرتد كبى (معناى بيت) بودر كه خاك بو امانتى كه ذكر اولندى اول امانتدن يعنى حقك امانتدن بولمشدر كه انك اوزرينه حقك آفتاب عدلى طوغمش وپرتو صالمشدر يعنى امانت ديدكلرى معناى عدلدندر وعدل فى الحقيقه حق تعالينك صفتيدر ولكن جميع مخلوقات مظهر اسما وصفات اولمغله خصوص اوزرينه عدلله دخى متصف اولوب ازجمله زمين حبوب وتربيه حقنده بالفعل اول صفت جليله ايله متصف اولمش واول جهتدن امانتدارلق رتبه سن بولمشدر پس زمينك عدل وامانت وتربيه سى حقك عدل وامانت وتربيه سندن مأخوذ ومستفاد ومستنبطدر نتكم قرآنده كلور (رب العالمين) يعنى مربى حقيقى الله تعاليدر ولكن مظاهر اسما وصفاتى اولان اشيا يوزندن پرتواندا از تربيه اولمشدر انكيچون حقوق نعمت محافظه اولنور وشكرله قدرى بيلنور بوسببدندر كه ديمشلردر (الدنيا امك) حقوق ام ايسه حقوق حقه مقارندر نتكم قرآنده كلور (وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه وبالوالدين

احسانا) واحسانك مكافاتی احسانله در نتكم قرآنده كلور (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) بوندن فهم اولنوركه جميع اشياده والديت ومولوديت سری واردر يا حقيقة ويا حكما پس والد ايسه مربيدر ومولود ايسه حق نعمت ايله مطالبدر فاعرف جدا بونده اشارت واردركه نور آفتاب وجه ارضه منعكس اولوب انباته صالح اولان اشيايی انبات ونضج ايلديكی كبی عدل دخی شعله فروز تربيه اولمشدر بوسببدندركه حديثده كلور (بالعدل قامت السموات والارض) زيرا ظلم وجور سبب اختلالدر وبونده امانت قلبه دخی رمز واردر زيرا اسرار حقی اغياره افشادن ممنوعدر وعدلی بودركه طريق استقامت اوزره ثابت اولوب دائما حقه ميل ايدر وماسوايه التفاتله مركز توجه احديدن منحرف اولماز وبومعنی انك امانت عظماسنی حملنده دالدر انكيچون كندی حاللرنی حفظ ودللرنی ضبطه قادر اولميانلر خائنلر عدادندن اولمشلردر پس بومقوله خائنلر اوزرينه فی نفس الامر آفتاب عدل پرتو صالمامش وبونلردن برفرد هنوز تاريكئ نفسدن قورتلمامشدر (المحرره) *ايلمه اسب بيانی تحريك * شب نفس ايچره وار يكن تاريك * نيجه سالك اوله سن بی پروا * شب چوتاريك وراه حق باريك * اللهم يسر هذا العدل *

* تانشان حق نيارد نو بهار *
* خاك سرها را نكرده آشكار *

* نو بهار * شرح اولنمشدر بوراده مراد موسم ربيعدر * سر * مخفی ومستور نسنه در * آشكاره * نهانك ضديدر نتكم پيدا پنهانك مقابليدر فرقلری بالاده آشكار اولمشدر (معنای بيت) بودركه تاكه موسم ربيع نشان حق كتورميه واشجار شهادت حق ايدوب اوراق بتورميه تراب دخی مخفی ومستور اولان نسنه لری انباتله آشكاره ايلمدی زيرا بطن ارضده اولان مخفيات بطن امده اولان جنين كبيدر وجنينه ادنای مدت حمل اولان التی آی شهادت وظاهر حال دلالت ايتمدكجه رحمك انی القا ووضعی خيانت اولديغی كبی مستورات ارضه دخی التی آيدن عبارت اولان فصل خريف وشتانك كذرانی شهادت وظاهر حال دنيا دلالت ايتمدكجه ارضك آنی انبات واظهاری دخی خيانتدر مكركيم اختلاف فصولله ظاهر حال مختلف اوله ونباتات واوراق مدت مذكوردن مقدم

ومؤخر نشو ونما بوله نتكم حرارت وبرودت ايله مختلف اولان اماكنده محسوسدر بونده اشارات واردركه (اولكيسی بودركه اسرار خاكدن بری دخی موتادر پس موتانك بطن ارضدن بعث ونشوری دخی وقتنه مرهوندر نتكم قرآنده كلور (والقت مافيها وتخلت) وبر موضعده دخی كلور (واخرجت الارض اثقالها) پس بوصورتده نو بهاردن مراد اول موسمه مناسب اولان تجلئ جديددر (ايكنجيسی بودركه باطن قلب بطن ارض كبيدركه انده معانئ مستوره وحقايق مخفيه واردر ولكن ظهوری نو بهار تجلی يه موقوفدر پس حق تعالی دن قلبه تجلی واقع اولمدقچه اول معانی وحقائق وجوده كلز ولكن تجلئ مذكور بعض قلوبه كوره اسباب ظاهره معاونتيله حصوله كلور نتكم كثرت رياضت ومجاهده دن آيينه سنده صفوت جلوه كر اولور وتعلقات ماسوادن انقطاع وفنا بولور پس اول وقتده جمال مقصود پردهٔ غيبدن آچيلور وبعض قلوبه دخی بلاكسب ظهور ايدر ولكن نادردر معتبر اولان اولكيدر زيرا اكا سالك مجذوب ديرلركه مشاهده سی مجاهده سندن متأخردر وايكنجی يه مجذوب سالك ديرلر اولكينك عكسيدر وبونده خطر چوقدر مجانيننك اكثری بونوعدندر نتكم بالاده شرح اولنمشدر (اوچنجيسی بودركه مكاشف اولنلرك حالی نو بهارله تمثيل اولنجق محجوب اولنلرك حالی فصل زمستانه تشبيه اولنمق لازم كلدی زيرا فصل زمستانده روی زمينده كمال انجماد وانقباضدن آثار ارضيه ظاهر اولمديغی كبی محجوبك دخی قلبنده نهايت احتجاب وغلظت حجابدن آثار فيضيه ظاهر دكلدر وبوندن اخذ اولنوركه نو بهار لطف وجماله وفصل زمستان وخزان قهر وجلاله اشارتدر ونو بهارك حصولی زمستانك مضی ومروری اوزرينه مبنی اولديغی كبی لطف وجمالك ظهور آثاری دخی قهر وجلالك تقدمنه منوطدر پس بونده (ان الله خلق الخلق فی ظلمة ورش عليهم من نوره) سرينه اشارت واردر يعنی ظلمت نوردن مقدم واصل ونوراندن متأخر وفرع اولديغی كبی عدم دخی وجودن اقدمدر (دردنجيسی بودركه عبد مجاهد كركدركه قلبنده مودع اولان امانتی استحصال وسرينه وقوفده استعجال ايتميه زيرا استعجال ايتمك وضع حكمته مخالفدر نتكم ساعات شب مرور ايتمدكجه روز بوز كوسترمز وفصل

زمستان کچمدکچه نوبهار اولمز پس بونده صبر وتأنی یه حث وتحریض واردر زیرا وارد اولمشدرکه (الامور مرهونة باوقاتها) ودیمشلردرکه (من استعجل الشیء قبل آوانه عوقب بحرمانه) بشنجیسی بودرکه بطن ارض دانه‌یی فناسیله تربیه ایتدیکی کبی مرشد کامل دخی بطن قلبده سالکک حبهٔ فؤادینی فناسیله تربیه ایتمک کرکدر پس دانه اولا فنا بولمدقجه ثانیاوجه ارضده بقا بولمدیغی کبی دانهٔ فؤاد دخی بویله‌در و بوندن فهم اولنورکه برنسنه‌نک ابتداء فنا بولان صفات رذیله‌سی وانتهاده بقا بولان صفات جمیله‌سیدر نتکم عالم صناعیده اجساد وصفات ردیه‌سندن تزکیه وتطهیر اولنمدقجه اکسیر مرتبه‌سن بولاوب نحاس ایکن مثلا سیم وزر مرتبه‌سن بولماز واول وصفله ظهور ایلمز و تلقیح اشجارده دخی بویله‌در زیرا اول بری اولان اغصان قطع اولنمدقجه اهلی اولان اغصان تمرهٔ میوه‌نک حصولی ایسه بواغصان سهلیه اوزرینه موقوفدر اغصان جبلیه اوزرینه دکل واشن سلم میوهٔ کوهی نمکین وشیرین دکلدر و بوفنادن صدق دخی اخذ اولندی یعنی فناده صدق اولمسه دانه متفاسد اولوب سنبله ویرمز پس صدق صفتی حصول کاره نشان قویدر (لمحرره) * اولمسه صدق ارادت دلده * قالور البته سالکان یولده * صدق دعوایه کرکدر شاهد * صاغده‌کی قوت اولورمی صولده *

❊ آن جوادیکه جمادی را بداد ❊

❊ این خبرها وین امانت وین سداد ❊

آن جوادی مبتدأدرکه خبری محذوفدر تقدیری الله تعالی آن جوادی دیمکدر واحتمال واردرکه آن جواد مبتدأ اولوب بیت لاحق جمله‌سی خبر اوله جواد الله تعالی درکه ابتداء یعنی قبل السؤال عطا ایدر *جماد* بی روح اولانه دیرلر ولکن حقیقتی بودرکه جماد مولداتدن اکا دیرلرکه نموی اولمیه مجرد خاک کبی نبات ایسه بویله دکلدر زیرا نباتده اصل فطرت جمادیه اوزرینه نمو دخی زیاده اولمشدر پس بو اعتبار ایله حجر جماددر نبات جماد دکلدر انکیچون فن حکمتده کلورکه قوای مختلفه‌یی مشتمل اولان جسم مرکبک برقسمی اودرکه مبدأ نمو اولمیه معدن کبی و برقسمی دخی مبدأ نمو اوله فقط نبات کبی و برقسمی دخی مبدأ نمو وحس وحرکت اختیاریه اوله حیوان کبی

وجود لغتده ذوبانک ضدیدر طوکمق معناسنه وجمادی حباری وزنی اوزرینه اسماء شهوردندر جمادی الاولی وجمادی الاخره ویاجمادی الاخری دیرلر پس فتح جیم واعجام دال غلط عوامدندر وجه تسمیه بو اسمی ابتداء وضع ایتدکلرنده زمانک برودتیدر وقطب الدین شیرازی شرح تقویمده خلافنه ذاهب اولوب زمانک حرارتیدر دیمشدر زیرا جمد ضمتین ایله مکان صلب ومرتفع وخشندر زمان ایسه بو اسمیله ابتدا وضعده حار وامکنه‌نک دخی تأثیر حراتدن صلابت وارتفاع وخشونتی وارایدی ولکل وجهة باقی تفصیل روح البیان نام تفسیرمزده (ان عدة الشهور) آیتی ذیلنده در *سداد* فتحله استقامت معناسنه در وکسرله کدک ودربند انکله سد اولنان نسنه‌در نتکم شعرده کلور * اضاعونی وای فتی اضاعوا * لیوم کریهة وسداد ثغر * بیت مثنویده سداد فتحله در (معنای بیت) بودرکه الله تعالی اول ابتدا عطا صاحبیدرکه جماد اولان خاکه بو خبرلری وقوف وشعوری و بو امانت واستقامتی ویردی خبردن مراد وقت بهاردن آکاه اولدیغیدر جمع ایراد اولندیغی نظائری اعتباریله در امانت واستقامت شرح اولندی بوندن اخذ اولنورکه جمادک شعوری انسان کبی ابتدادندر بلکه انساندن غیرینک کمالی دفعیدر وانسانک تدریجیدر انکیچون کثرة تجارب ووفرت ممارسه ایله فهم ودانش زیاده اولمقده‌در و بوندن فهم اولنورکه اجزاء وجودک جمله‌سی فی الحقیقه حقدن خبر وامانت کار وطریق استقامت اوزرینه‌در ولکن قلبک انحراف وجهل وفسادی سببیله انلر دخی منحرف وجاهل وفاسد اولورلر الحاصل عناصر اربعهٔ آفاقیه‌ده ذکر اولنان اوصاف شعور وامانت واستقامت موجود اولیجق عناصر اربعهٔ انفسیه‌ده دخی موجود اولمق لازم کلدی ولکن بعض عوارض وعلائق حسبیله خلافنه مبدل اولدی والا مجموع عناصردن مرکب اولان اجزاء انسانیه‌نک هر جزؤی وعضوی باشقه بربرهاندر نتکم بالاده شرح اولنمشدر قال الله تعالی (یا ایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم) یعنی مجموع اعضا وقوای نبویه علیه السلام برهان اطلاق اولندی فاعرف جدا و بوتقریردن استنباط اولنورکه جماد دیمک تسمیهٔ مجرده قبیلندندر

وياخود عوام ناسه كوره در والاخواص ناسه كوره حى ايله برابردر (لمحرره) حقدن آكاه اوله چونكم دل * هرسرخاراولور اكابردل * حق تسبيح ايدر قمو اشيا * وارمى اشيايه بوايشده اش يا * فهم ايدن كسه منطق الطيرى * دكلز حقدن اوزكه سن غيرى *

مرجمادى راكند فضلش خبير

عاقلا نراكرده قهراوضرير

* خبير * برنسنه نك باطننه وشهيد ظاهرنه وعليم مطلقا مطلع اولاندر * ضرير * ضاء معجمه ايله امير وزنى اوزره ذاهب البصره ديرلر ومفرداتده كلوركه رجل ضرير فاقد البصردن كنايه در زيرا ضر ضمله اصلنده سوء حالدر يانفسده قلت علم وفضل وعفت كبى ويابدنده عدم جارحه ونقصان كبى بوراده عمى ايله مراد حجاب قلب وفقدان بصيرتدر انكيچون خبرمقابله سنده ذكراولندى وبونده قهرى فضل مقابله سنده ايراد ايتمكدن فهم اولنوركه يافضل لطف معناسنه وياخود قهرعدل معناسنه مأخوذ اوله زيرا فضلك مقابلى عدل ولطفك مقابلى قهردر وجائزدركه فضل لطف معناسنه اوله نتكم لطف برينه ايرادى دالدر زيرا تبديلده وزنه خلل كلمز پس فضل لفظى ضرورته محمول اولماز (معناى بيت) بودركه حق تعالينك فضل ولطفى جماد اطلاق اولنان خاكى خبردارايلر عاقل اولان انسانى ايسه عدل وقهرى اعمى ايلر شويله كه وزيرمزبور كبى رؤيت حقدن محجوب اولورلر وعقلارى برنسنه يى مفيد اولمايوب حيوانيت مرتبه سن بولورلر الحاصل كائناتك اكثرى جماد صورتنده ايكن ينه حقدن خبرداردر خصوصا كه انسانك تفصيلى واقع اولمشدر انسان ايسه عقلادن وجمله اسما وصفاته اجمالا مظهر اولمش ايكن ينه حقدن غافل ومحجوبدر پس انسان محجوب صورت عقلده ايكن بى ادراك وجماد خبرصورت بى شعورده ايكن پرادراك اولمق عجبدر يعنى اولكيسى جلاله وايكنجيسى جماله مضافدر بوندن (يخرج الحى من الميت) سرى فهم اولنور زيرا بوعالم جميع اجزاء وابعاضيله حقيقت انسانيه دن تولد ايتمشكن والداولان جاهل ومولود اولان عالم اولدى پس بوندن حيه جمادوجماده

حى ديمك لازم كلدى زيرا برى صورت حى ده ميت وبرى دخى صورت ميتده حيدر وبونده تنبيه واردركه لطف وقهرك مجموعى حقه مستنددر ولكن عبده ادب بودركه لطفك اثرى اولان كمالى حقه وقهرك ثمره سى اولان نقصانى نفسه نسبت ايليه وبومعنى كرچه شرك صورتنده در ولكن حقيقتده توحيددر وتلويح واردركه باطنى خبردار اولان كسه نك ظاهرى ضريرايسه ده ينه بصيردر وباطنى غافل اولان كسه نك ظاهرى بصيرايسه ده ينه ضريردر زيرا بصردن مقصود بصيرته انتقال وبصيرتدن مراد بصرى اعمالدر بوايسه غافلده مفقوددر وايماء واردركه باطنى بصير اولان كسه نك ظاهرى دخى بصيردر يعنى بصيرتى ايله عالم ملكوتك حقايقنه مطلع اولديغى كبى بصرى ايله دخى عالم ملكك آثارنى كما ينبغى مطالعيه قادراولور محجوبلرك ابصار ظاهره سى ايسه بومطالعه دن دور ومهجوردر وبصرك بعض برهانى بالاده تبيين اولنمشدر پس بصيرتله بصرك مياننده فرق عظيم وتفاوت فاحش واردر (لمحرره) كرنهان اوله كوزمدن بردم اول نور بصر * ايكى كوزم ناكهان ظلمت بصر * كورمز اولور ديدۀ افلاك آخر عالمى * روى شمسه شب چكان تاريكدن پرده اصر *

جان ودل را طاقت آن جوش نيست

باكه كويم درجهان يك كوش نيست

* طاقت * اسمدر وسع وقدرت معناسنه اصلى اطاقتدر طاعتك اصلى اطاعت اولديغى كبى زيرا فعللرى اطاق واطاعدر ومفرداتده كلوركه الطاقة اسم لمقدار ما يمكن الانسان ان يفعله بمشقة وذلك تشبيه بالطوق المحيط بالشیء كطوق الحمامة المحيط بعنقها ونحوه من طوق الذهب والفضة (معناى بيت) بودركه جان ودله اول جوش وخروش طاقت وقدرتى يوقدر يعنى دريای جان ودلك نيجه جواهر اسرار وحقائق ايله جوش ايتمسيچون بادصباى همت هبوب ايدركن ينه بعض موانع عارض اولوب جوش ايتمكه قومز زيرا جوش ايتمك تكلم طريقيله اولور بن ايسه جهانده كيمه سويليم واسرارحق اكا بيان ايليم چونكه كلامى اصغايه صالح بركوش يوقدر يعنى قابل خطاب اولمديغى يرده سكوت وسكون لازمدر

زيرا جواهر اعناق خنازيره تعليق اولنمز واسرار سلاطيني سپاهيس
مقوله سنه ديمك اولماز وسوق دجاجده جل صاتلمز (سؤال
اولنورسه كه اعصارات مرحومه دن هر عصرده يوز يكرمي
درت بيك وبلكه زياده اوليا موجوددر ديو ثبتدر بونلرك جمله سي بحسب
المراتب قابل خطابدر پس بر كوش بوقدر ديمك نيجه صحيح اولور
(جواب بودر كه قابل خطاب اولنلرك وجودي في نفس الامر حضرت
مولانك انلري وجداني مستلزم دكلدر زيرا اهل حال اولنلر غريب
ويتيم حاصل اوله كلمشلردر وبردخي بو كلام مقتضاي سكردر سكر
اهلنه ايسه كندي رتبه لرنده كيمسه كورنمز (سؤال اولنورسه كه حسام
چلبي كه سبب تحرير مثنوي وحين تحريرده مخاطب حضرت مولويدر پس
آنك كوشي اصغايه كافي دكلميدر (جواب بودر كه حسام چلبي حضرت
مولوينك في الحقيقه مربي وشيخي اولمق اوزره در پس وجه كلام اندن
غيريه ناظردر وبويله ديمك دخي اولور كه حسام چلبي دنياده كوررسك كه
قابل خطاب قالمشدر پس بو اسراري سندن غيري كه جوش ايدوب
سويليم مع هذا لسانه كلن مرتبه دن داده اولان افزوندر پس هر دله
كلن لسانه كلمز وكلمك حسيله درد وبلا ارتوب حيرت ال ويرر زيرا نطقه
مجال اولسه في الجمله تسلي حاصل اولوردي ومنطق الطيرده كلور
* چونكه خواهم كز غمت آهي كنم * چون علي سررا فرو چاهي كنم *
وجلد رابعده آبكير وصياد قصه سنده كلور * نيست وقت مشورت
هين راه كن * چون علي تو آه اندر چاه كن * محرم آن آه كميابست وخوش
شب رو وپنهان رو كن سوي عش * بوندن فهم اولنور كه نامحرمه
افشاي راز ايتمكدن ايسه غليان دل واقع اولدقده چاهه آه انداز اولمق
يكدر وفضولي شعرنده كلور * راز دروني طشره صالمق روا دكل *
بودر كاهي كيم آصلور دائما جرس * وبوندن زاهد ايله عاشقك حالنه
اشارت واردر كه زاهد اولان عاشقك حالنه محرم دكلدر زيرا حال اهلي
حرارت اهلي وقال اهلي برودت اهليدر وحرارت وبرودت مثلا ياز وقيش
بر يرده مجتمع اولمديغي كبي قال وحال اهلي دخي نه هم مجلس اولور
ونه رازدر ونه محرميت صورتي بولور وكمال خجندي نظمنده كلور
* باناصح بي درد نكويم غم خويش * بيهوده سخن محرم آن راز نباشد *

وبوندن فهم اولنور كه حرارت معنانك محلي جان ودلدر نتكم حرارت
شهواتك مقري طبيعت وحرارت هوانك مكاني نفس اماره در
زيرا اعضا وقوادن هر بري امر مخصوص ايچون مجبول
اولوب اوصاف زائده ايله بري برلرندن متميز اولمشلردر

هر كجا كوشي بدازوي چشم كشت
هر كجا سنكي بدازوي يشم كشت

* سنك * طاشدر وزن معناسنه دخي كلور پس سنكين طاشدن دوزلمشه
ووزنده آغر اولانه دخي ديرلر وزنه سي آغر اولانه كران سنك ديرلر * يشم *
بر يشل طاشدر خاصه سي اولدر كه اولديغي يري آتش ياقمز ويلدرم
اصابت ايتمز حتي ديرلر كه بر شهره چوق كره يلدرم دوشر اولسه ايدي
اول شهره بر مناره كبي ميل ياپوب علم يرينه يشم قوسه لردي بامر الله تعالى
اول سمته ارتق صاعقه اصابت ايتميه وخريدة العجائب نام كتابده كلور كه
حجر يشم معدنيدر بر كيمسه آني كوترسه حروب وخصومانده كيمسه اكا
غالب اولميه وبر تشنه آني آغزينه السه عطشي ساكن اوله وخاصه سي سبيله
ملوك آني قوشاقلرنده وسلاحلرنده وآت اسبابنده اتخاذ ايدرلر ويشم يشب
ديدكلرينك غيريدر اكرچه كه مياانلرنده مشابهت واردر زيرا يشم
معدنيدر كه ذكر اولندي ويشب يمن دريا سندن كلور ويشمدن يومشاقدر
وهر نه اولنه مراد اولنورسه بوياتمق قابلدر (معناي بيت) بودر كه هر قنده كه
حقيقت اوزرينه كوش اوله وخطابه قابليت مرتبه سن بوله او كوش كندي
مرتبه سندن ترقي ايدوب فيض حق وتأثير مطلق ايله چشم اولدي انكيچون
حضرت موسى عليه السلام خطاب حق ايله مستسعد اولدقده باطني پر بصر
اولوب مشتاق ورحالنده رؤيت حقله مشرف ياب اولدي وفخر عالم صلى الله
عليه وسلم دخي ايلة معراجده حضرت موسى مرتبه سندن ترقي ايدوب ظاهر
وباطني پر بصر اولوب جميع اجزاء وجوديله حقي شهود ايلدي وكوش ايله
چشمي برابر اولدي اكرچه كه كوش وچشمك هر برينك باشقه ما خلق لهي
واردر وهر قنده طاش ايدي اول طاش تجلي آلهي ايله يشم اولوب قيمت
ورغبت بولدي يعني كوشه تجلي حق واقع اولمغله چشم مرتبه سن
بولديغي كبي سنك سياه وسخته دخي نظر آلهي واقع اولسه يشم مرتبه سن
بولور نتكم طور موسى عليه السلامه تجلي واقع اولدقده جمله احجاري

لعل اولدی زیرا تاب تجلینك تأثیری شمس وقمر و کواکبك تأثیرندن زیاده در
چونکه اجرام نیره نك تأثیری ایله احجار نفیسه تکون ایلیه اول اجرامك
خالقی اولان حقك نظرندن جواهر قیمتدار اولمق بطریق الاولی در پس
کلام نظر حقده در اکرچه که استعدادك دخی دخلی وار در ولکن
استعداد دخی نظر حقدن مستفاد در بونده اشارت واردر که چشم
مرتبه سی کوشك فوقنده در زیرا الله تعالی اصطفا ایتدیکی کیمسه یی
ابتدا مقام سمعده مناجات اهلی ایدر ثانیا مشاهده یه تخصیص ایدوب ترقی
بخش ایدر انکیچون انسان اول قولقدن عاشق اولور بعده مرتبه ملاقاته
مرادن بولور پس مقدم محبوبك اخبارنی احرازه حریص اولمق کرکدر
تا که تعشق ترقی ایدوب رؤیت ایله استسعاد حاصل اوله و بونده رمز
واردر که دل انسان سنك سیاه کبیدر که بی قیمتدر زیرا قابلك قدر و قیمتی
معرفت و شهودله در پس چون بو معنی حصوله کله وصفی متبدل اولوب
یشم کبی قیمتدار اولور انکیچون احجار نفیسه نادر اولدیغی کبی
قلوب عارفه دخی کیابدر و بو مقوله قلوبك رواجی اربابی یانده در والا
عوام ناس قاتنده بی اعتباردر اعمی یانده جوهر و بونجق برابر اولدیغی
کبی * ع * قیمت در کرانمایه چه دانند عوام * بعد ذا قلبك سنك مثال
اولدیغی عدم تأثیرندندر بلکه نیجه قلوب واردر که سنکدن بتردر زیرا
سنك واردر که متشقق اولوب اندن انهار تفجر ایدر نتکم قرآنده
کلور (وان منها لما یشقق فیخرج منه الماء) پس شول آب که فیض آلهی
صورتیدر حجردن نبوع ایتسه بی فیض معنی اولان قلبدن افضل
اولمش اولور زیرا آب صورت حیات و فیض آلهی سر حیاتدر پس سر
حیات اولمدیغی موضعده صورت حیات دخی کارکر اولور زیرا آب جمیع
موجوداتك بقاسنه باعثدر (المحرره) فیض آبه محل اوله چو حجر * فیض حق
ایتمیه ندن دل حجر * آبله سرو برزمینده نبات * فیضله سر چکر چنده شجر *

کیمیا ساز ست چه بود کیمیا
معجزه بخش است چه بود سیمیا

* کیمیا * معلوم اوله که علم صناعی یه کیمیا دیو تسمیه ایتمشلر اصلی یاه کیم
درکه عبرانی لغتنده یاملك یا سلطان دیمکدر نتکم امام جلدکی کتاب
برهانده تصریح ایتمشدر وطاش کبری زاده نك مفتاح السعاده نام

کتابنده کلور که لفظ کیمیا عبرانیدر که کیم یه لفظینك معربیدر معناسی
آیة من آیات الله دیمکدر و علم کیمیانك تعریفی بودر که ذکر اولنور
(علم یراد به سلب الجواهر المعدنیة خواصها وافادتها خواص لم یکن لها)
* سیمیا * دخی لفظ عبرانیدر که سیم یه نك معربیدر معناسی اسم الله دیمکدر
و علم سیمیانك تعریفی بودر که ذکر اولنور (احداث مثالات خیالیة
فی الجو لا وجود لها فی الحس) و کمال پاشا زاده دقایقده ایراد ایدر که سیمیا
اعمال حیلدن شول عملدر که ترك اناك صاحبنه کوزبایجی دیرو کیمیا
اکسیربلرك دوزدیکی عملی التوندر واول صنعته دخی کیمیا دیرلر انتهی
واکسیر ایله کیمیانك فرقی واردر زیرا اکسیر مراتب عملدن هر مرتبه اوزرینه
اطلاق اولنور کیمیا ایسه مجموع مراتب اوزرینه اطلاق اولنور پس اکسیر
اعمدر و بوندن اخذ اولنور که علم کیمیا علم صحیحدر که فی الحقیقه علوم انبیا
و کمل اولیادندر نتکم کلمات مولویه ده کلور * از کرامات بلند اولیاست * اولا
شمه رست و آخر کیمیاست * نتکم محمدیه اوزرینه فرح الروح نام شرحده مفصلا
تبیین اولنمشدر پس انك حقیقتنه واصل اولمیانلر آنی عمل ومن حرف نسنه
قیاس ایدرلر بلی عملدر زیرا اطوار و مراتبده اعمال کثیره سی واردر
و لکن مزخرف دکلدر و لکن کیمیانك مراتبی واردر بری کیمیاء
صناعیدر که جواهر ارضیه یی استحاله ایدوب سیم و زره تبدیل ایدر
اکرچه که ابو علی سینا بو علمه عدم وصولندن ناشی استحاله یی انکار ایتمشدر
استحاله نك ایسه آفاقده نظائری چوقدر آب هوایه منقلب اولمق کبی
و بری دخی کیمیاء السعاده درکه تذهیب نفسدر یعنی نفسی رذائلدن
تزکیه و فضائل ایله تحلیه در و بری دخی کیمیاء عوامدر که متاع اخروی
باقی یی حطام دنیوی فانی یه استبدالدر نعوذ بالله تعالی و بری دخی کیمیاء
خواصدر که قلبی ماسوی اللهدن تخلیصدر (یسر الله لنا ولکم بفضله
وکرمه) بو فقیر کیمیاء صناعی و کیمیاء تذهیب و تخلیص اربابی ایله صحبت
ایتمشدر و لکن بو دولته فی الحقیقه واصل اولنلرك عجب حاللری واردر که
غنای قلبدن ناشی (القناعة کنز لا یفنی) ایله عمل ایدرلر و حطام دنیایه
التفات ایلمزلر زیرا کیمیاء صناعی که مولود الفلاسفه دیرلر مولود قلبك
صورتیدر پس سلوك اهلنك مقصودی والد قلبی بولمقدر غیری دکل
والا برسالکك ماسوایه ادنی مرتبه لمحه سی اولسه نظر حقدن دور

ومقام زلتی دن مهجور اولور (معنای بیت) بودر که الله تعالی کیمیادوز بجیدر کیمیانه اولور یعنی حقك کیمیا کرلکی بین الناس معروف اولان کیمیاکرلك دکلدر زیرا اکرچه کیمیاء صناعی یی دخی تعلیم ایدن حقدر ولکن متاع دنیا و حطام فانی یه متعلق اولمغله عزیز وشریف ایسه ده فی نفس الامر ذلیل وحقیردر پس کیمیاء آلهی یانده کیمیاء صناعی برنسنه دکلدر و کیمیاء آلهی اودر که عبد مخلصك مس حالنی اکسیر تجلی ایله زر خالص مرتبه سنه تبدیل وخاك وار اولان بالنی فعل حکمت اثری ایله کیمیا پایه سنه تحویل ایدوب ازاله کنان اوصاف ردیه وجود فانی وقدر وقیمت بخش وجود عزیز حقانی اولمقدر والله تعالی انبیایه معجزه واولیایه بطریق خرق العاده کرامت بخشدر سیمیا دیدکاری خیال وحیل مقوله سی انك یانده نه اولور یعنی الله تعالینك کیمیاسی اعطا اتدکی معجزات وکرامت انسانیه درکه هر برینك حقیقت محققه سی واردر پس کیمیا وسیمیا فی نفس الامر برنسنه دکلدر بلکه عطاء حقه کوره امر محقردر بونده کفار وارباب انکاری رد ومنع واردر زیرا کفار خوارق عاده اولان معجزات انبیایی وارباب انکار دخی کرامات اولیایی سیمیا عملنه حمل ایدوب عطاء آلهی اولدیغنی رد وخواص انسان انکله شرف من عند الله بولدیغنی سلب ایلدیلر نتکم حضرت موسی علیه السلامك عصا ویدبیضاسن سحره حمل ونسبت اتدیلر زیرا کندیلری نفس ساحره نك سحریله مسحور ومکریله ممکور اولمشلردر لاجرم کندی صفتلرن غیره اسنادایتمکله خیال فاسد واعتقاد کاسدلری ظهوره کلوب متفضح اولدیلر بوندن فهم اولنورکه انسان یا نظر صحیح ویا کشف صریحله حق بین اولمدقجه خیروشری تشخیص ومعجزه وسیمیایی بری برندن تمییز ایده مز ﴿ لمحرره ﴾ هیچ اولور می زن اولان مرده مقیس * کیم سلیمانله برمی بلقیس
* ناقص العقل نظیر زن در * ایکیسنه بها برارز ندر *

﴿ این ثنا کفتن زمن ترك ثناست ﴾
﴿ کین دلیل هستی وهستی خطاست ﴾

* ثنا * تعظیمی مشعر اولان نسنه در هستی وارلق دیدکاری درکه کشینك کندی نفسنه شعور وادراکیدر نیستی آنك مقابلیدر که یوقلق دیدکاری در عرب اولکی یه کوره وجود وایثبت وایکنجی یه کوره محو وفنادر خطا

صوابك ضدیدر (معنای بیت) بودر که حق تعالی یه ابیات سابقه متضمن اولدیغی وجهله مدح وثنا ایتمك بندن ترك ثنادر یعنی ترك مدح وعدم ثنا حکمنده در زیرا بو مدح وثنا وارلغه دلیلدر وارلق ایسه خطادر پس خطایه شاهد اولان دخی خطا وناصواب واظهار وجود ایتمك مذموم در بلا ارتیاب بلکه حقیقتده ثنا اودر که احصاء ثنا ایدن کسه دن حقله صادر اولا که فنا فی الله مرتبه سنه وصولله وبی صحو حاصل اوله که عالم سکره دخولله در نتکم اکمل البشر وافضل بنی آدم صلی الله علیه وسلم رمز ایدوب بیورر (لا احصی ثناء علیك کما اثنیت انت علی نفسك) یعنی عبدك مرتبهٔ فرقده ایتدیکی ثنادن مرتبهٔ جمعده ایتدیکی ثنا اکملدر زیرا مرتبهٔ فرقده اولان ثنا ثناء محدثدر که محدثدن صادر اولمشدر محدثدن صادر اولان نسنه ایسه حقك ذات قدیمنه صالح اولماز پس اکا صالح اولان ثناء قدیمدر که مرتبهٔ جمعده صادر اولان ثنادر زیرا اول وقتده اولان ثناسر قدیم ووجود باقی وازلینك ثناسیدر عبد اول ثنایه آلت وظهورنه مرآتدر فقط حقك کندی نفسنه اولان ثناسی سورهٔ فاتحه درکه بیورر (الحمد لله رب العالمین) الی آخرها اکرچه که بو سورهٔ جلیله نك نصفی ربك ونصفی عبدکدرکه وبعضیلر دیدیلرکه انسان نقدر کامل اولسه ینه حقك مظاهر کمالاتندن برمظهریدر حق ایسه اوصاف آیاتی ایله هر مظهرده ظاهردر پس جمله ده ظاهر اولان جمله دن اوسعدر ومظهر واحد جمله دن اوسع اولان حقك حقنه وفا ایتمکه قادر اولماز مع هذا الله تعالی جمله دن غنیدر پس عبدك ثناسنه احتیاجی یوقدر ولکن عبد عبودیتی حسبیله ثنا ایتمك لازم کلسه ینه سر الوهیته وصولدن صکره ثنا ایدر یعنی ذات وصفات وافعالنی حقك ذات وصفات وافعالنده افنا ایدوب حقله ثنا ایدر نفسله دکل نتکم ذکر اولندی زیرا بو ثناده کندی ثناسنی ثناء حقده افنا ایتمك واردر پس حقیقتده ثنا حقدن حقه در عبدن حقه دکلدر و بوندن عبد رب اولمق لازم کلمز زیرا بو مرتبه سر وحدتك ظهورنه ناظردر نتکم مرارا شرح اولنمشدر و بونده من لفظندن هستی فهم اولنه یعنی جهتدن محلنده واقع اولمشدر (سؤال اولنورسه که بو ثنانك وارلقدن ناشی اولدیغی ندن معلوم اولور (جواب بودر که برنسنه که قلبله محفوظ ولسانله ملفوظ واذنله مسموع و بصرله محسوس وقلم ایله مکتوب اوله مجازه دائردر مجاز ایسه حقیقتدن جدادر پس حقیقت صرفه

اودرکه آنده آثار وجود خارجی اولیه انکیچون تفریددیرلر اول مرتبه‌یه‌که موحد اولان کمسه موحدی انفس وآفاقده ملاحظه‌دن تقطیع ایلیه وموحدی سر پاکله ادراک ایلیه و بوندندرکه دیرلر (الآن علی ماکان علیه) فاعرف جدا و بوندن اخذ اولنورکه ارباب حالک بومقوله احوالی مجازوهستی‌یه محمول اولیجق ارباب قالک اقوالی نیجه اولمق کرکدر قیاس اولنه انکیچون اصحاب ظواهرک اقوال وافعالنده ثمرات مضاعفی یوقدر زیرا تضاعف قوتدندر اصحاب ظواهرک حالی ایسه ضعیفدر زیرا اکثری اغراض فاسده اوزرینه مبنیدر بی‌غرض اولانک دخی مطالعه‌سی قاصردر بومعناده ایسه حضور قلب وجمع همت وشهود جمال حضرت لازمدر (لمحرره) مرغ بی پرایده مز پروازی * مرد بی پروا ایده‌مز دروازی * شولکه صوت ضعیفله سویلر * فلکه ایرکوره‌مز آوازی *

پیش هستی او بباید نیست بود

چیست هستی پیش او کور و کبود

* او * الله تعالی‌یه راجع ضمیردر پیش او پیش هستی او تقدیرنده در نیست بود نیست بودن تقدیرنده در * کبود * کوک رنکدر بورده اتباع ومزاوجه طریقیله مذکوردر ولکن مناسبتدن دخی خالی دکلدر زیرا کوک رنک سیاهه قریبدر چشم کور ایسه ظلمانی و بی نوردر پس مقصود وارلغی ظلمت وسیاهلق ایله وصفدرکه نور آفتاب حقیقته حجاب وحائلدر نتکم ابیات لاحقه‌دن روشن اولور (معنای بیت) بودرکه حق تعالینک وارلغی اوکنده ووجود واجبی یاننده یوق اولمق کرکدر یعنی وارلغی آنک وارلغنده افنا ووجودی آنک وجودنده محواتمک لازمدر زیرا مخلوقک وارلغی آنک وارلغی قاتنده ندر کور وکبود نسنه‌در یعنی عین ظلمت وسبب تفرقه وباعث کدورتدر پس ظلمت لیل تمام اولوب اورادن چیقمدقجه نور صباح باهر اولمدیغی کبی ظلمت هستی مخلوق دخی آخر اولوب نور هستی خالق ظاهر اولماز مقصود ایسه نوره وصولدر یوخسه ظلمتده قیام دکل زیرا ظلمت عدمه ونور وجوده ناظردر وجود ایسه عدمدن عزیزلدیذدر بوجهتدندرکه خواص بشر دخی عوام کبی مهلکاتدن خوف ایدرلر (سؤال اولنورسه‌که بوندن ظاهر اولدیکه وجود فنادن افضلدر پس وجودی افنا وازاله‌نک معناسی ندر (جواب بودرکه بزم وجودله

مرادیمز روحک جسمه تعلقندن صکره حادث اولان انیت وتعیندر پس واجب الازاله اولان بووجودر یوخسه وجود خارجی دکل بلکه وجود خارجی بی ذکر اولنان وجودی ازاله ایدنجه محافظه لازمدر زیرا اول منزله وصوله مطیه‌در شویله‌که بو معنانک حصولندن مقدم نفس ناطقه جسددن مفارقت ایتسه بردخی تدارکی ممکن اولماز بوندن ظاهر اولدیکه هستیء خالق بوتعین وانیتدن فناء تام بولدقدن صکره طلوع ایدن نور وجود حقیقیدرکه انده اصلا شرکت یوقدر نتکم نور شمسله سایه‌نک اشتراکی یوقدر بلکه سایه امر ظلمانیدرکه حادث اولمش ووجود صورتی بولمشدر صورت وجوددن ایسه حقیقت وجود لازم کلمز نتکم سیباده وافعال حیلده معلومدر قطره‌نک باشقه وجودی یوقدر بلکه آنک وجودی وجود دریا ایله قائمدر کذلک شمسک پرتوی دخی شمسله قائمدر پس قطره و پرتوک وجودلری دریا وشمسده فنا بولمشدر انجق تعین اهلی اولنلر اصلدن محجوب اولوب فرعه باشقه وجود ویررلر واثنینیت ایله نظر ایدرلر وجود ایسه وجود واحددر بونده وارلغی زیاده تقبیح واردر شویله‌که وارلق اهلی کور کبیدر پس کور اولان کیمسه نظردن محجوب اولدیغی کبی وارلق اهلی دخی سر وحدتی ادراکدن اعمادر و بونده رمز واردرکه کوک رنک الوان جلالندندر ولکن سیاه ایکی نوعدر بری مبتدی صفتیدرکه مذمومدر وبری دخی فناء تامده لایح اولاندرکه مقبولدر بومعنایه نظم صائبده اشارت طریقیله کلور * کر بچشم پاک درصنع آلهی بنکری * کعبهٔ مقصود خودرا در سیاهی بنکری * ودیمشلردرکه * هفت رنکیست زیر هفت اورنک * نیست بالاتر از سیاهی رنک * ولکن سیاهک ظاهری جلال اولمغله جنت اعلاده قاش وکرپک وصاچدن غیریده اون سیاه یوقدر (لمحرره) چون صفابخش دکل رنک سیاه * بویانور رنک سبزه برک وکیاه * اون احضرده درجلاء بصر * نوردن اول بصره پرده اصر

کر نبودی کور زو بکداختی

کرمی خورشید را بشناختی

* کور * بورده کوردن مراد کور وکبود اولان هستیء مجازی صاحبیدر نتکم بیت لاحق اکاقرینه‌در پس حضرت مولانا قدس سره کور اولان هستی بیاندن صکره کوره مصاحب اولانک دخی کور اولدیغن بیانه

انتقال ایلدی * کرم * کاف عجمیله اسیدر نتکم یازه کرما دیرلر الف ملابسهٔ
طبیعیه یه دلالت ایچون زیاده قلنمشدر پس کرما بالطبع اسیه ملابس
دیمکدر (معنای بیت) بودر که اکر اول کور و کبود اولان هستیٔ مجازی نك
صاحبی اهل صفتك ملابسه‌سی سببیله هستیٔ حقیقیدن کور اولمیایدی
کندی وارلغندن اریر وقال اولوردی زیرا بصیرتی آچیلوب خرشید
هستیٔ حقیقینك کرمیتین اکلر و بیلور و ادراك قیلوردی ولکن وارلق
آنی بوز کبی طوکدروب تأثیری کرمی خرشید مذکوره مانع وحائل اولدی
بونده هستیٔ خالقی خرشیده وهستیٔ مخلوقی قوت برودته وانسانی
یخه یعنی بوزه تشبیه واردر یعنی هستیٔ خالق خرشید کبی دائما تاباندر
ولکن زمهریر ایچنده واقع اولان قوت برودت هستیٔ مخلوق قوت بولمغله
وجود انسان یخ زمهریر کبی اریمیوب شویله قالور بوندن فهم اولنور که
قابل ومستعد اولان انسانك حالی ایام تموزده تأثیر خورشید ایله یخ
حکایه‌سیدر یعنی اول ایامده تاب خورشیده یخ طیانمدیغی کبی جانب
فنایه اقبال ایدن سالك مستعدك وجودی دخی دمبدم تأثیر تاب هستیٔ
وجود حقیقی ایله اریوب کیتمه‌ده در شویله که تأثیر مذکوردن یخدن
نتیجه اثر قالمزسه هستیٔ سالکدن دخی اثر قالمیوب ذات وصفات وافعالی
بالکلیه فانی بولور وذات وصفات وافعال حقله قیام بولوب وجود حقانی
اهلی اولور ونفسك برودتندن ناشی اولان احوال عارضه سایه کبی
چکلوب زوال مرتبه‌سنه کلور ومیدان شمس شغل سایه‌دن فارغ اولوب
آچیلور (لمحرره) قور یلور بازیٔ کوی وچوکان * آچیلور عشقه عاقبت
میدان * بولور آخر وجود فانی زوال * کلدیکی یوله دونر سایه مثال *
وبونده اشارت واردر که بی بصر اولان کیمسه تاب آفتابدن انجق
بر کرمیت حس ایدوب پرتو انوار خورشیدله منور اولمقدن محروم
اولدیغی کبی بی بصیرت اولان دخی آفتاب حقیقی ایله بویله‌در انکیچون
ارباب ظاهرك اکثری وجودده فتور وادراکده قصوردن خالی دکلدر
وبلکه جمله‌سنك مبلغ معرفتی نفس ملهمه مرتبه‌سیدر وسالك محجوب
دخی بوطائفه ملحقدر اکرچه عشقی انکار ایتمز * وزهد وریا اهلی
کبی تعصب وعناد یولنه کتمز * شوقدر واردر که نهایتده انلرك
منزلندن مفارقت ایدر ونفس مطمئنه طوغری حرکت ایدوب کیدر مکر

استعدادی ناقص وحجابی غلیظ وکثیف اوله (لمحرره) بی بصیرت
جمالك کورمز ابد * بی بصردن دخی اولو بدربد

ور نبودی او کبود از تعزیت
کی فسردی همچو یخ این ناحیت

*تعزیت * قاعدهٔ عجم اوزره تاء طویل ایله کتابت وتلفظ اولنور نظائری
چوقدر ناحیت وزیادت وامثالی کبی تعزیه اعطاء عزادر یعنی مصیبت واقع
اولدقده صبر وتسلیه حث وتحریض وقضاء حقه انقیاده متعلق کلامدر
نتکم تهنیه سروره متعلق نسنه ظهورنده خیر وبرکت ایله دعا
وهنیئا لك دیمکدر بوراده تعزیتدن مراد نفس مصیبتدر زیرا لوازم
مصیبتدن اولمغله میانده اتصال واردر وتعزیه ما قبلنه ومابعدنه
مرتبط اولمق محتملدر نتکم تقریر معناده روشن اولور * ناحیت * کلمهٔ یائیه در
جانب معناسنه یعنی نحودن دکلدر بلکه نحیدن نتکم قاموسده
مصرحدر (معنای بیت) بودر که واکر اول هستیٔ مذموم ووجود
موهوم صاحبی مصیبت هستیدن کور وکبود وغافل ومحجوب اولمیایدی
چن بوز کبی ناحیهٔ هستیده طوکوب قالوردی ولکن غفلت آنی
اول هستیٔ برودتندن یخ کبی فسرده قیلدی اولدخی کرمیت هستیٔ
حقیقی یی ادراك وآنکله متأثر اولمقدن قالدی ویاخود اکر
هستیٔ مذکور سبب هستی ایله فی نفس الامر کرمی خورشید
هستیٔ حقیقیدن کور وغیر متأثر اولمیایدی کندی مصیبتنه وقوفدن
ناشی چنان ناحیهٔ هستیده فسرده قالوردی یعنی مصیبت هستیه
دوشوب انکله مصاب ومبتلی اولدیغین بیلوب ای نفس سن برودت
هستیٔ فانی ووجود مجازی ایله افسرده اولمش وبلاکی بولمش سین
دیو باشنه جمع ایدوب اریمکه چالشورز واریوب قال اولنه بولشوردی
زیرا بی خدمت قپو اچلمز وبی دلیل دربند کچلمز بوندن فهم اولنور که
صاحب هستی اولان کمسه مصیبت عظمی اهلیدر که تعزیه‌یه مستحقدر
زیرا مصیبت حقیره‌ده بحسب العاده تعزیه اولماز وبوندن اخذ اولنور که
مصیبت وبلا نه ایدوکین بلن کمسه البته دردنه درمان آرر تا که اندن
خلاص ونجات بولور نتکم مرضی وارباب جروح وقروحده مشاهد

ومحسوسدر نته‌كم ديمشلردر (الغريق يتشبث بكل حشيش * درد
بوقدر كيم آنك اربابى اولماز چاره جو *

همچوشه نادان وغافل بدوزير
پنجه مى زد باقديم ناكزير

غفلت انسانى حقيقة اموره وقوفدن منع ايدن معنادر پس هرنسنه‌دن
غفلت ايتمك قلبه آنى اخطار ايتمكدن عبارتدر *قديم* حادثك مقابليدر
يعنى اول موجودك اسميدركه آنك اولى اوليه قرآنده وآثار صحيحه‌ده
وصف حقده قديم وارد اولمامشدر ولكن متكلمين حق آنكله وصف
ايتمشلردر *ناكزير* كاف عجمينك ضميله لابد وضرورى معناسنه زيرا كزير
چاره ديمكدر پس ناكزير ناچار وضرورى ديمك اولور نته‌كم كلستانده
كلور * چوجنك آورى باكسى برستيز * كه‌ازوى كزيرت بود ياكريز *
بوراده ناكزير قديمك صفتيدر واجب الوجود معناسنه زيرا حادثك
وجود وعدمنه ضرورت يوقدر قديمك ايسه وجودينه ضرورت واردر
والايا ممكن ويا ممتنع اولمق لازم كلور (معناى بيت) بودركه پادشاه
جهود كبى وزير معهود دخى نادان وغافل ايدى انكيچون واجب الوجود
اولان قديم ايله پنجه اوردى ومخاصمه ومقاومت صددنده اولدى
بلدى كه حقك پنجهٔ قدرتى روبين وكنديـنك پنجه‌سى اثرطيندر
* كرچه شاطر بود خروس بجنك * چه‌زند پيش باز روبين چنك *
وغافل اولدى اول معنادن كه حق تعالينك احيا وانارت ايتديكى دين
عيسايى سوندرمك ممكن دكلدر نته‌كم قرآنده كلور (يريدون ان يطفؤا
نور الله بافواههم والله متم نوره ولو كره الكافرون) بونده عقل معاش
ايله روح حيوانينك حالنه اشارت واردر زيرا روح حيوانى نادان
وعقل معاش دخى حقيقت حالدن غافلدر انكيچون وجود انسانيده
مستعمل اولان نور قلبى اطفايه سعى ايدرلر يعنى نفس انسانيه‌يى كندى
مقتضالرى اولان مشارب ومشتهياته حمل ايله مقاومت قلب صددنده اولورلر
نته‌كم قرآنده بطريق الاشاره كلور (وان قوتلتم لننصرنكم) يعنى اى نفس
وقواى طبيعيه اكرسز سيف رياضت ورمح مجاهده ايله مقاتله اولنورسكز
بز سزى قواى شهوانيه وحيوانيه و بهيميه وسبعيه ايله تقويت ايدرز
ولكن الله تعاليدن قلب وقواى روحانيه‌يه امداد واعانت اولنجق

سائر قوانك انلر اوزرينه تسلطه مجاللرى اولماز وبرنسنه آنلره غلبه
يوزندن ظفر بولماز زيرا تقوالرى سببيله معيت حقله مشرف اولمشلردر
نته‌كم قرآنده كلور (واعلموا ان الله مع المتقين) وقلبك تقواسى ماسوايه
ميل وانحرافدن احترازدر زيرا ماسواى اعدادر انكيچون حضرت
ابراهيم عليه السلامدن بطريق الحكايه تنزيلده كلور (فانهم عدولى
الا رب العالمين) نفس وطبيعت وقواى شريره ايسه اعداء باطنه
وانفسيه‌در پس دفع اعدا ايچون علاج جسمانى وروحانى وارايكن
معالجه‌دن روكردان اولمق عجز وكسلدندر * بوندن اقويا وضعفانك
حالى معلوم اولدى زيرا اقويا زنه وزن حكمنده اولان نفسه زبون اولمازلر
نته‌كم حديثده كلور (فضلت على آدم بخصلتين كان شيطانى كافرا
فاعاننى الله عليه فاسلم وكن ازواجى عونالى وكان شيطان آدم كافرا
وزوجته عونا على خطيئته) كما فى اكام المرجان وبومرتبه‌دن وراثت
صحيحه حسبيله كمل امت دخى بهره‌منددر واولكه حديثده وصف
زنانده كلور (يغلبن الكرام ويغلبهن اللئام) امور ضروريه‌ده‌در
ضعفا ايسه بونك خلافنه‌در انكيچون ديمشلردركه برخانه‌ده ماكياندن
آواز خروس كلـه اول خانه‌ده فلاح قالمز وحديث صحيحده كلور
(لن يفلح قوم تملكهم امرأة) وبو حديثده زنان حكمنده اولان
رجاله دخى اشارت واردر نته‌كم واردات حقيه نام كتابمزده مشروحدر
(لمحرره) * ريش مرد اولسه قبضهٔ زنده * مرده‌دى اويله مرده
نه‌زنده * زنه مغلوب اولان صمان ارزندر * قوت اولورمى هيچ بارزنده *

باچنان قادر خداى كزعدم
صدچوعالم هست كرداندبدم

عدم ايله فنانك ميانده فرق بودركه عدم سلب الوجود معناسنه‌در
كرك وجود سابق وكرك وجود لاحق فنا ايسه وجود لاحق سلبدر پس
عدم فنادن اعمدر الحاصل عدم اصليسى اوزرينه باقى اولان نسنيه
معدوم ديدكلرى كبى وجود حادثى مسلوب اولانه دخى ديرلر فانى ايسه
وجود عارضيسى زائل اولاندر فقط *دم* نفسدر برنفس وطرفة العين
وعلى الفور مراد اولنور والنفس الريح الداخل والخارج فى البدن
من الفم والمنخر وهو كالغذاء للنفس وبانقطاعه بطلانها (معناى بيت)

بودركه انجلين قادر خداكه بر نفسده عدمدن يوزعدد يعنى نيجه بوعالم كبى عوالم وار ايلر زيرا قادرك ذاتنه نهايت اولمديغى كبى صفتى اولان قدرته دخى نهايت يوقدر شويله كه لانهايه عوالمك ايجادنه قدرت تامه سى تعلق ايتسه تخلف ايتمز وهرنه كه مقدوردر وجوده كلور بعدذا اكر عالمدن مراد دنيا ايسه انك حدى سموات سبعدن تحت الثرايه دك‌دركه جمله سى عالم كون وفساددر واكر مطلقا ذات حقه علم ونشان اولان موجودات ايسه مجموع جسمانيات وروحانياتى مشتملدركه عوالم كثيره‌در شويله كه دنيا اول عوالمدن برعالمدر پس بوندن حقك ملك واسعى فهم اولنه وصوفيه قاتنده عوالم سيرانيه اوچيوز التمش بيكدر وبوعوالمده عالم ذات وصفات وافعال داخلدركه عالم الٰهيدر اكرچه كه غيرمخلوقدر وبونده اشارت واردركه جسمانيات وروحانيات عدمدن وجوده كلمشلردر يعنى وجود حادثلرى وماهيت عارضه‌لرى جهتندن معدوملردر اكرچه كه حقله قياملرى جهتندن بقالرى واردر آينه‌ده مرئى اولان صورتك رائى ايله بقاسى كبى مع هذا معدوملردر زيرا آينه‌ده محسوس اولان صورت وجود ظلى مقوله‌سيدر حقيقى دكل انكيچون ديرلر (الآن على ماكان عليه) يعنى حالا اشيا وجودلرى حالنده دخى معدوملردر زيرا وجود حقيقى رايحه‌سن استشمام ايتمشلردر ولكن بوموجود حادث موجود قديمه نشاندر انكيچون (كنت كنزا) وارداولدى پس كنوزك وجودنه طلاسم امارات اولديغى كبى ذات حقه دخى طلاسم صورتنده اولان موجودات علامات اولدى وبوندن فهم اولنوركه هر موجودده ايكى جهت واردركه برى عالم خلق وبرى دخى عالم حقى ولى ايدر نتكم شجرهٔ واحده هم عالم كثرتدن اولان فروع واغصانه وهم عالم وحدتدن اولان نواته ناظردر وبونده رمز واردركه تجلىٔ الٰهى آنى در يعنى آن غير منقسمده حاصلدر اكرچه كه اول آن اوزرينه مترتب اولان آنات ودهورك نهايتى يوق ومراتبى حددن آرتوقدر ولكن تركيب وتجدد امثال حسبيله در پس بوندن فهم اولنوركه دم بردمدر ايكى دكل نتكم بالاده مرور ايدن *صوفى ابن الوقت باشد اى رفيق * نيست فردا كفتن از شرط طريق * بيتى آنى اشعار ايدر يعنى زمان ماضى ومستقبل زمان آنى وحاضرده مندرجدر انكيچون

مكاشفلر حالا يوم ميثاقده ويوم آخرتده داخللردر پس ارباب مكاشفه اراسنده ماضى ومستقبل ذكر اولنمز بلكه تجلى آنى يه نظر اولنور اكرچه كه محجوبلر يانده جميع ازمنه اعتبار اولنور نعم ارباب مكاشفه قاتنده فقط زمان حاضره نظر ايتمك قيامت معنويه وشهود حقيقى حسبيله در بوندن ايسه بحسب الزمان قيامت صوريه‌يى انكار لازم كلمز زيرا آخرت دنيانك قلبيدر پس قالبك كارى نهايت بولدقده قلبك احوالى ظهور ايدر اكرچه كه بو احوال قالبه متعلق حالنده اهل فنايه ظاهر اولمشدر وبوسره بناء اعتبارات جاريدر انكيچون ديمشلردركه (لولا الاعتبارات ابطلت الحقائق) مثلا زمان اعتبار اولنمسه حقيقت آخرت باطل اولمق لازم كلور زيرا امور باالكز امور معنويه اوزرينه مقصور دكلدر بلكه امور محسوسيه دخى شاملدر امور محسوسهٔ اخرويه‌نك وجودى ايسه انقضاء زمان صورى اوزرينه منوطدر پس اهل حق اولنلر حقايق روحانيه وجسمانيه‌نك مجموعنى اثبات ايدرلر (لمحرره) جسدك حكميدرر جسمانى * روحك اولدى اثرى روحانى * بلمدى اهل جسم روح ندر * بلمدى اماكه اهل روح آنى *

صدچو عالم در نظر پيدا كند
چونكه چشمت را بخود بينا كند

* در نظر * درنظرت تقديرنده‌در نتكم مصراع ثانيدن روشندر خوددن مراد الله تعالى در (معناى بيت) بودركه الله تعالى سنك نظر ومشاهده كده عالم غيب وملكوتدن يوز بوعالم كبى عوالم اظهار وآشكار ايدر چونكه سنك چشم بصيرتكى كندى ذات وصفات واسماسنه بينا وناظر ايليه يعنى انسانك بصيرتى كشاده اولمدقجه نظرى انجق بوعالم محسوسه منحصر اولوركه جميع عوالمدن اضيقدر چونكه چشم بصيرت مفتوح اولوب حقه نظر وعالم غيبه ملتفت اوله نيجه بونك كبى وبلكه دخى اعلا وبالا عالملر ظهور ايدر پس اول عوالم حالا موجوددر ولكن مطالعه‌سنه حجاب دل مانعدر واول حجاب حقيقتده غفلت ديدكاريدر الحاصل ذكر اولنان اوچيوز التمش بيك عوالم سيرانيه‌يى سير ومطالعه قلمغه دلدن حجاب غفلتى كشف وازاله محتاجدر وبو ازالده زياده صعوبت اولمغله ارباب ارشادك صحبتنه دخول وذيل ارادتنه تشبث لازم كلمشدر وقرآنده كلور (هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون) يعنى عالم وجاهل

برابر اولمق حسبیله علماء اولنلر جهلایی ارشاد ودلالت ایتمك اقتضا ایلمشدر والله الهادی بوندن معلوم اولور که اهل غفلت ایله اهل یقظه‌نك میانلرنده اولان فرق اعمی ایله بصیر میاننده اولان فرق کبیدر زیرا اعمانك رؤیت ومشاهده‌سی منامه مخصوصدر منامده دخی کمال تشخیصدن عاجزدر پس وجودات اشیایی کماهی مکاشفه وتمییز ایده‌مز بصیر ایسه بویله دکلدر زیرا خارجده رؤیت ایله الفته بناء منامله انسلاخده دخی مشاهده‌سی حقیقت وکمال تمییز اوزرینه‌در و بصیرت اهلی ایله بصر اهلی دخی بوکا قیاس اوله * زیرا بصر اهلنك رؤیتی محسوسات ظاهره‌یه منحصردر بصیرت اهلی ایسه مطالعه‌ده عالم ملکوته تجاوز ایدر وحقایق اشیایی کماهی ادراك ایلر زهی ادراك ونظر (لمحرره) * سکاسندندر غشاسندن * آچه کور کوزلر ینی ایر کندن * ایتمدی کسه سیر روحانی * کچمیجه بو عالم تندن *

گرجهان پیشت بزرگ و بی بنیست
پیش قدرت ذره‌می دان که نیست

* بنی * موحده‌ٔ مضمومه‌نك تقدیمی ایله بن دیب معناسنه‌در اغاجك اولسون ضبرك اولسون آخرنده بازانده در * ذره * زیاده کیچرك قارنجه وشعاع شمسده کورینن اوانچق نسنه (معنای بیت) بودر که کرچه بو جهان محسوس که دنیادن عبارتدر سنك اوکیکده و یانکده اولو وبی عمقدر یعنی دیبی ونهایتی یوق کبیدر اکرچه که اجسام فی الحقیقه متناهیدر انکیچون دنیانك طرف اعلاده نهایتی کرسی وطرف اسفلده هوای مطلقدر یعنی عالمك سطح اخیری طبقهٔ ترابیه‌دن هوایه ملاقی اولان محلدر الحاصل بو جهان صورتا بو قدر عظمت ووسعتله متصف ایکن یه‌سن آنی قدرت حق قاتنده بر ذره بیل که بو قدر یعنی یوق حکمنده اولان ذره کبیدر بونده دنیانك ماهیت عارضه‌سی جهتندن فناسنه تنبیه واردر زیرا ذره‌نك وکذلك سایه‌نك وجودنه اعتبار یوقدر نتکم بالاده تحقیق اولندی (سؤال اولنورسه که الله تعالی بو اجرام علویه وسلفیه‌نك خلقنی تعظیم ایتمشدر نتکم قرآنده مواضع متعدده‌دن مأخوذدر پس دنیا دخی قدرت عظیمه‌سنه دال ایکن نه وجهله ذره اعتبار اولنور وامام غزالینك (لیس فی الامکان ابدع مما کان) مقاله‌سی دخی ذکر اولنان اعظم قدرتی

تأییدایدر (جواب بودر که بوندن مراد فی الحقیقه عظم قدرتی بیاندر زیرا وجود دنیا نقدر معظم اولسه ینه فوقنده اولان قدرت مطلقیه کوره امر حقیردر پس دنیانك بزه اضافله عظمی وقدرت حقه نسبتله حقارتی واردر یعنی حق تعالینك قدرت تامه‌سی بر مرتبه‌ده درکه اکر ارادت تعلق ایتسه بو دنیانك یاننده ذره مثال اولور اجرام عظیمه خلق ایدردی اکرچه که تعلق ایتمسی مقتضای حکمت دکلدر * زیرا اکر مقتضای حکمت اولایدی بو جهان ابدع ماکان اولمازدی و بوندن هر نسنه مقدور اولمق لازم کلمز زیرا مقدور اودرکه تحت قدرتده داخل اوله کرك بالفعل موجود اولسون وکرك اولمسون پس ممتنع مقدور دکلدر والا ممکن اولمق لازم کلور * ودیمشلردرکه محالك تحت قدرتده عدم دخولی تعلق قدرته صالح اولمدیغندندر * پس نقصان محالده در یوخسه قادرده دکلدر * و بعض کبار مکاشفین بیورمشلردر که قدرت حق مطلقه‌در که ایجاد محاله دخی قادردر اکر ایجادنه مشیتی تعلق ایدرسه انکیچون قرآنده کلور (لو اراد الله ان یتخذ ولدا) یعنی الله تعالی ولدی مشیته نسبت ایله درجهٔ امکانه الحاق ایلدی مع هذا عقل آنك محال اولدیغنه شاهد ودلیلدر * وکان بعضهم یقول هذا من اول جرح جرح به العقل فی صحة دلیله ایبطله ذکره الشعرانی رحمة الله علیه رحمة واسعه فی کتاب الجواهر والدرر * و بوندن زیاده دخی بالاده اشارت اولنمشدر (لمحرره) * هر نه موجود کیم اولمسه مقدور * البت اولوردی تعیندن دور *

این جهان خود حبس جانهای شماست
هین روید آن سو که صحرای شماست

* هین * آگاه اول وعجله ایله وصاقن معنالرینه کلور (معنای بیت) بودر که بو جهان خود سزك جانلریکزك حبسی یعنی محبس وقفصی کبیدر * زیرا تن جانه محبس وتنه دخی بو عالم قفص اولمشدر که ایکیسی دخی عالم ملکندر عالم ملك ایسه ضیق ایله متصفدر عالم ملکوت وسعت ایله متصف اولدیغی کبی پس آگاه اولوك وشتاب ایدوب بور یوك اول جانبه طوغریکه سزك صحرا کزدر یعنی عالم ملکوت وارواح سمتنه طوغری عجله ایدیکز که مقدما اوراسی جانلریکزه جولانکاه وغایت

وسعت ایله متصفدر شمدی جانلر بکز بدنلر یکزه تعلق ایدوب اول
مقام واسعدن بو محل ضیقه نزول ایتمك حسبیله محبسده مقید ومحصور
اولان مرغه دوندیکز چونکه بو عالم ملك سزك وطن اصلیکز دکل وسزك
جولانکزه تنك در پس کرکدر که کسب کمال ایدوب ینه اول طرفه
حرکت ایدهسز وبو عالم محصور و بدن مقیدك براز خوفیودندن خلاص
اولوب کلدیککز یوله کیدهسز نتکم خواجه حافظ دیوانندهکاور
* بال بکشا وصفیر از شجر طوبی زن * حیف باشد چوتو مرغی که
اسیر قفصی * یعنی سن مرغ لاهوتی ایکن بوقفص ناسوتیده
محبوس اولمق شانکه دوشمز پس بالاختیار قفسدن آزاد اولمغه صرف
مقدور ایتمك کرکدر زیرا اول عالمه موت اضطراری ایله رجوع ایلمك
نقصاندر انکیچون قرآنده کاور (یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی
الی ربك) یعنی نفس مطمئنهنك حقده رجوعی بالاختیاردر نتکم صیغهٔ
ارجعی اکا دلالدر غیری نفوسك ایسه بالاضطراردر انکیچون قرآنده
کاور (والیه ترجعون) یعنی ترجعون صیغهسی ضمله رجوع
اضطراری یه دالدر اکرچه که فتحله رجوع اختیاری یه دخی اشارتدرکه
صفات خواصدندر الحاصل بیت مذکورده عالم اصله رجوعه تحریض
وحث واردر بو ایسه روح سلطانینك بدندن مفارقتدن اول سلوك
صحیح ایله وفنایه وصولله حاصل اولور نتکم مرارا شرح اولنمشدر
(لمحرره) * مرغ جانه محبس اولمشدر تنك * چق بو محبسدن دکل جایك
سنك * کلشن لاهوته پروازایده کور * اولدرای ناسوت اهلی مسکنك *

اين جهان محدود وآن خود بی حدست
نقش وصورت پیش آن معنی سدست

* حد * برقاج معنایه کاور بوراده منتهی الشیء معناسنهدر پس برنسنهنك
محدود اولدیغی محاط اولدیغندندر محاط ایسه منتهیدر انکیچون
حق تعالی محیطدر محاط دکلدر والا محصور اولمق لازم کاور حصر ایسه
زمان ومکان اهلنك صفتیدر الله تعالی ایسه بونلردن منزهدر * سد * فتحله
وضمله جبل وحاجز معناسنهدر وبعضیلر دیدیلر که فتحله فعل ناسدن
وضمله مخلوق حق اولاندر (معنای بیت) بودر که بو جهانکه

عالم ملکدر محدود ومحاط ومنتهیدر واول عالم که عالم ملکوتدر بی حد
وبی نهایه در عالم ملکك نقش وصورتی عالم ملکوتك معنی وحقیقتی
اوکنده سد وحجاب اولمشدر پس کرکدر که بو سد وحجاب منهدم
ومنخرق اولوب عالم ملکوته دخول وملك بی نهایته وصول حاصل اوله
بوندن فهم اولنور که برنسنه نقش وصورت یوزندن محدود اولمق معنی
وحقیقت یوزندن محاط اولمقلغی مستلزم دکلدر انکیچون نقش وصورته
اشارت ایتمك عالم معنی وحقیقته اشارتك فی الحقیقه عینی ایکن ینه میانده
فاروق واردر مثلا انسان کاملك ظاهری محاط ومحدود وباطنی بی نهایه
ونامحصوردر بو جهتدندر که جنتده سیرہ نهایت یوقدر زیرا باطن
انسانك حالی ظاهر جنت ایله تمثل ایتمشدر اکرچه که فی الحقیقه انسان
کامل جنتده صغمز زیرا جنت من وجه عالم صورتدندر فاعرف جدا
وبوندن قلبك کمال وسعتی دخی فهم اولنور زیرا حق تعالینك نظرکاهیدر
وحقك نظرنه نهایت اولمدیغی کبی محلنك دخی نهایتی یوقدر پس
قلب انسان عالم ملکوتندر اکرچه که مضغهٔ صنوبریه اولان ظرفی
جهتندن عالم ملك وقالبندندر وبونده رمز واردر که حد دنیا ایله حد عرش
وکرسی حد قالب انسانی ایله حد قلب کبیدر که بری ملکی وبری
ملکوتیدر بو جهتدن عالمك آفاقا وانفسا ظاهرنه اعتبار یوقدر زیرا
ظاهری باطننه دالدر وطلسم اولمق ایچوندر مقصود اصلی ایسه
مدلول وکنزدر بو جهتدن کفار وارباب انکار خطا ایتدیلر زیرا ظاهری
ظاهره قیاس ایدوب باطندن غفلت ایلدیلر ظاهرده شرکت بشریه ایسه
باطنده شرکت حقیقیه یی مستلزم دکلدر پس آنك که بصری واردر
اعمی یاننده نظر اهلیدر وآنك که بصیرتی واردر محجوب یاننده سیر اهلیدر
وسیره نهایت یوقدر اکرچه که نظره نهایت واردر پس سیر باطن
ونظر ظاهری تسویه ایتمك جهالتدر بعد ذا نقش وصورت سد اولمق
فی الحقیقه عمادندر والا مظهر ظاهره نیجه سد اولور مثلا رائی ایله مرئی
یاننده آینه سد دکلدر بلکه رؤیتك تحقق وحصولنه باعث وسببدر نتکم
مرارا تحقیق اولنمشدر پس ضعف بصری اولان کمسهنك نظری
واسطهیه محصور اولوب وراسنده اولان منظوری استشفاف ایدهمز
وانك کیم قوت بصری واردر صفات حسنه نظر ایتیوب حسن صفاته

نظر انداز اولور ومقصودی اول وجهله كورر و بیلور و بولور بوندن
فهم اولنور كه حقك احتجابی بنه كندینك اسماء وصفاتی پردەسیله در
بوایسه پرده دكلدر انكیچون عالمده غیر وشركت یوقدر ولكن
بوسری فهم ایدر نادردر* (لمحرره) *اولسه مكشوف دیدەدن
پرده * كور بنور نورقدیم هر پرده *

صدهزاران نیزهٔ فرعون را
درشكست ازموسیٔ بایك عصا

* نیزه * سكو دیدكاری اغاجدر كوندردخی دیرلر بوراده مراد سحرهٔ
فرعونك عصالریدر فرعونه اضافتی عمل سحر آنك امریله اولمق
حسبیله در *فرعون* اسم اعجمیدر مالك مصر اولانلره علمدر فرعون
موسانك اسمی ولیدبن مصعب ابن ریاندركه درتیوز سنەدن زیاده معمر
اولمش وكهانت وسحر وكتابت وسائر فنونده مهارت بولمش ایدی
فرعونك شدتنی اعتبار اولنوب تفرعن فلان دیرلر فعل فرعونی
تعاطی ایتسه تكم ابلس دیرلر فعل ابلیسی اشلسه بونندركه جبابره
وطغاته فراعنه واباله دیرلر وقاموسده كلوركه فرعون معرف باللام
اولورسه تمساح و بلالام اولورسه صاحب موسی مراد اولنور*عصا*
معروف درعرب عود و هراوه دخی دیر اصلی واویدر انكیچون
تثنیەسنده عصوان كلور و بركسه جماعتدن مفارقت ایدوب جمهوره
مخالفت ایتسه فلان شق العصا دیرلر وطاعتدن خارج اولانه
عاصی دیرلركویا عصاسیله تمنع ایتمشدر وهزارانی نیزەیه مقارن ذكر ایتمك
لطافتدن خالی دكلدر زیرا هزاران عصادیرلر اكرچه كه خیزراندن غلط
اولمق كوربنور وفی القاموس الخیزران بضم الزای شجر هندی وهو عروق
ممتدة فی الارض كالخیزور والقصب وكل عودلدن والرماح انتهی *بزراه
طریقتده بوكون اهل جهادز*طوتسق عجب اولمازمی هزاران الیمزده*
(معنای بیت) بودركه الله تعالی فرعونك بعنی امر فرعونله تخییل
سحر ایدن سحرەنك صدهزاران عصاسن موسی علیه السلامدن
برعصائله شكست وابطال ایلدی واول سببدن (الحق یعلو ولا یعلی)
سری ظهوره كلدی (والكل مبطل محق) نكتەسی فاش اولدی
انكیچون دیمشلردركه (السواد الاعظم هوالواحد علی الحق) یعنی

عصای موسی وحدت صفتیله متصف ایكن محق اتده اولمغین عصی
كثیره حكمنده ایدی نتكم دیمشلردر (قلیل اذاعدوا كثیر اذاشدوا)
واسكندره دیدیلركه عسكر دارابده بیك كره بیك مقاتل واردر پس
مقابله ومحاربەده صعوبت كوربنور اولدیدیكه قصابی كثرة اغنام
هول وخوفه دوشورمز نتكم مثنویده كلور * كوسفندان كربرونست
ازحساب * زان بهیشان كی بترسدآن قصاب * وعصی سحره ایسه
بوقدر كثرت ایله مبطل اتده بولنمغین عصای واحده حكمنده بله دكل ایدی
انكیچون مضمحل اولدی ودیمشلردركه * صعوه كوباعقاب
سازد جنك * دهدازخون خود پرش رارنك * بونده اشارت
واردركه فرعون نفس اماره وقوای شریرهٔ نفسانیه یوزندن هرچند
موسای قلبه تخیلات وتمویهات ایدرسه ینه موسای قلب برعصای
ذكر حقانی ایله جملەسن ابطال واثرلرن محو وافنا ایلر پس خارجده
نقدر رسل مبعوث ومأمور وارایسه حجت و برهان وسیف وسنان ایله
منصور اولدقلری كبی باطنده دخی رسل قلوب وقوای خیرهٔ روحانیه ایله
مظفرلردر الحاصل اهل حق اولنلر عزیز ومنتقم وامثالی اسماء الهیه
یوزندن اعدای ظاهره وباطنه یه غالبلردر و بونده كرامات اولیایه دخی
رمز واردرزیرا انبیاء علیهم السلام معجزات قاهره ایله الزام مكذبین
ایتدكلری كبی اولیادخی كرامات باهره ایله قهر منكرین ایتمشلردر
وكرامت عظمی اصلاح نفس ایدوب قوای طبیعیه ونفسانیه نك
آثارن ازاله ایتمكدر نتكیم یونس امره قدس سره كلماتنده كلور
كرامتم واردیو خلقه كرامت كوسترمه*نفسكی مسلمان ایله كرواریسه كرامتك

صدهزاران طب جالینوس بود
پیش عیسی ودمش افسوس بود

طب وجالینوس اوائل كتابده شرح اولنمشدر*افسوس* فتح همزه ایله
مسخره یه الق معناسنەدر (معنای بیت) بودركه هزاران طب جالینوس
عیسی وانك نفسی اوكنده مسخره لق ایدی زیرا جالینوسك طبله معالجەدن
عاجز اولدیغی امراض هائله یی حضرت عیسی علیه السلام انفاس
طیبه ونفخ روحانی ایله ازاله ایلدیكندن ماعدا باذن الله تعالی احیاء موتی
دخی ایدردیكه علم طبدن خارج بركار بدیع وامر عجیبدر نتكم قرآنده

كلور (وابرئ الاكمه والابرص واحيي الموتى باذن الله) اكمه انادن كوزسز طوغان انساندر كور مادر زاد كبى برص حركت ايله فساد مزاج سببيله بدنك ظاهرنده ظاهر اولان بياضدر كه انكله متصف اولانه ابرص ديرلر حذاق حكماء ومهرهٔ اطباآنك معالجه ومداواتندن عاجز اولمشلردر الحاصل سحرهٔ فرعون سائر ساحرلر يانند ه كامل الفن كچنورلركن هجوم عصاى موسى ايله جملهسنك ايشى بتديكى كبى جالينوس طبيبك معالجات صوريهسى دخى حضرت عيسانك علاج روحانيسى يانند ه باطل اولدى ديمشلردركه جالينوس عاقبة الامر كندى مرضنه دخى علاجدن درمانده اولوب مبطونا وفات ايلدى وبونك ظاهرى كرچه جالينوسك حضرت عيسى ايله معاصرتنى ايهام ايدرفاما صحيح بودركه جالينوس حضرت عيسانك سمايه رفعندن اللى طقوز سنه مؤخر دنيايه كلمشدر نتكم روضة الاخيارده مصرحدر پس مقصود مطلقا علاج جسمانينك علاج روحانى ايله عدم مقاومتنى بياندر ولكن جالينوسى تخصيص ايتديكى قرب عهده بناءدر وجائزدركه حضرت مولانا قدس سره بعض ترجيحات وتأييدانله روايت معاصره نك صحتنه ذاهب اولمش اوله بونده ارباب رسوم ايله اصحاب حقايق ميانند ه اولان فرقه اشارت واردر زيرا ارباب رسومك معالجاتى اعمال ظاهره حسبيله در اصحاب حقايقك معالجاتى ايسه هم اعمال ظاهره وهم اعمال باطنه يوزندندر زيرا ذوالجناحين اولدقلرى جهتندن اعمال شرعيهيه وقوفلرى اولديغى كبى امور حقيقيهيه دخى اطلاعلرى واردر پس ظاهرى شريعت ايله اصلاح وباطنى طريقت ومعرفت وحقيقت ايله معالجه ايدوب تصفيه وتزكيهده دقت كوسترلر وامراض باطنهيه بالكليه علاج ايدرلر مع هذا ارباب ظاهرك ظاهرده اولان معالجاتى بله تام دكلدر زيرا برنسنه نك حقايقندن غافل اولان كسنه نك ظواهرى دخى ناقصدر نتكم اربابنه معلومدر واهل دعوانك حالى دخى بوكا قياس اولنه زيرا تحقيق مرتبهسندن خارج ودائرهٔ تقليدده داخلدر پس ارباب حقيقت ووصول اولان محققين ايله دعوت وارشادده نه وجهله برابر اولورلر وبونده رمز واردركه كمال انسانينك حصولى نفس كامل اوزرينه موقوفدر زيرا نفس نفخ روحانيدركه انبيا واوليانك صفتيدر ونفخك ظهورى خدمت اوزرينه

منوطدر انكيچون طريقت فى الحقيقه ايكى نسنهدن عبارتدركه برى مريد جانبنده خدمت وبرى دخى مرشد طرفندهده نفس روحانيدر فطوبى للخادم والمخدوم (المحرره) نفس استرسه اكر بوسالك * ايلسون خدمت شيخ مخدوم * باغبان اول ايدرخدمت باغ * چون بهاراوله ايدربادقدوم

صدهزاران دفتراشعار بود

پيش حرف امى اش عاربود

* دفتر * قال فى القاموس الدفتر وقد يكسر الدال جماعة الصحف المضمومة والجمع دفاتر انتهى حافظ دفتره دفتردار ديرلر * اشعار * شعرك جمعيدر قول منظومده غالب اولمشدر زيرا قول منظومك وزن وقافيه ايله قول منثور اوزرينه شرف ورجحانى واردر اكرچه كه اصلده هر علمه شعر ديرلر نتكم تفصيلى مرور ايتمشدر * حرف * واحد حروف تهجيدر اصلنده طرف معناسنه در وحروف هجا اطراف كلمه وحروف عامله اطراف كلمات اولمغله حروف ايله تسميه اولنمشدر وحرفله لغتدن دخى تعبير اولنور نتكم حديثده كلور (انزل القرآن على سبعة احرف) اى على سبعة لغات من لغات العرب بوراده حرفدن مراد قرآندر ذكر جزء وارادهٔ كل طريقيله نتكم جملهدن وبلكه بتون قصيدهدن كلمه ايله تعبير ايدرلر پس حرفى كلمه وكلام وكلمهيى قصيده اوزرينه اطلاق ايتمك مجاز اولور نتكم شرح رضى ده مصرحدر * امى * ايله مراد رسول الله صلى الله عليه وسلم زيرا امده اصل اولان عدم قرائت وكتابته منسوبدر وبوندن ماعدا دخى وجوه كثيرهسى واردر پس امى اولمق انلرك حقنده كمال وسائرلرك حقنده نقصاندر انكيچون بركسهيى اميت ايله تعيير وتوبيخ ايلسهلر اولدخى ياپيغمبر عليه السلام امى دكلى ايدى ديسه تعزير لازم كلور نتكم بالاده كذرايتمشدر (معناى بيت) بودركه فصحا وبلغاء عرب عربادن صدهزاران دفتراشعار وجريدهٔ نظم وقصائد معلقه برنبى امى عليه السلامك قرآنى اوكنده اول عار وعيب اولدى انكيچون بوقدر فصاحتله موصوف وبلاغتله معروف ايكن بعض آيات قرآنيه استماع ايتدكده انصاف ايدوب هر برى سجدت لفصاحته ديرلردى پس قرآن عظيمك رسول الله صلى الله عليه وسلم اوزرينه نزولندن صكره فصاحت اشعار وبلاغت نظمه اعتبار قالميوب جملهسى مغلوب وارباب محجوب اولدى زيرا قرآنك نظما ومعنى وجوه كثيره ايله تفوق ورجحانى

وار ایدی انکیچون ظاهری ارباب ظواهره دلیل و باطنی اصحاب حقایقه حجت اولدی پس کمسه آنك نظمی کبی نظم منیف وبلیغ ایراد ایتمکه قادر اولمدیغی کبی اوقدر حقائقی مشتمل کلام نظم وجهه دخی مالك دکلدر وآنك کلیاتنی فهمدن عاجز وقاصردر بونده ارباب اشعارله اصحاب واردات میاننده اولان فرق عظیمه اشارت واردر زیرا ارباب اشعار تکلفات کثیره ایله قوت خیالیه دن اخذ ایدرلر انلرك شعرلری مکتسبدر واصحاب واردات بلا تکلف وتعمل محض الهام اولمق اوزره حق تعالیدن اخذ ایلرلر پس انلرك معرفتلری وهبیدر وکسبی ایله وهبی میاننده اولان فرق عذب فرات ایله ملح اجاج میاننده اولان فرق کبیدر اکرچه که بعض مکتسب فی الجمله حلاوتدن خالی دکلدر نتکم بالاده شرح اولنمشدر الحاصل بر برده که واردات قلبیه ومعارف الهیه وحقایق رحمانیه وفیوض ربانیه اوله اوراده اشعار ومخیلات مقوله سنه اعتبار قالماز اکرچه که اربابی قاتنده بحسب الزعم معتبردر * درقیامت نرسد شعر بفریاد کسی * وبونده رمز واردر که حروف وارداتك حصول ولوح قلبه انتقاشی ایت اوزرینه منوطدر یعنی قلبی رسوم ماسوادن بالکلیه تعریه وتجریده محتاجدر پس بوخصوصده عالم اولان دخی امی اولمدقجه عالم وعارف اولمز (المحرره)

*رسمی سل دلدن اوله کورامی *فیض حقدن بوله سك تاکه نمی* تشنه دل کل بومجلسه تاکیم* عشقله نوش ایده سن جام جمی *

باچنین غالب خداوندی کسی
چون نمیرد کربنا شد اوخسی

*غالب*قاهر دیمکدر*چون*اشباع واوله کیف معناسنه در*نمیرد*مضارع منفیدر مصدری مردندر اولمك معناسنه موت کبی مضارعنده میمی مکسور ایدوب مابعدینه بریاز یاده ایدرلر ومیرد دیرلر*خس*بدکهر وناکس وچور چوب وفارس شاعرلری بی منفعت اولدیغی جهتدن بیان اوتنه خس اطلاق ایدرلر (معنای بیت) بودرکه وصف جلیلی سبق ایدن بونچلین غالب وقاهر خداونده برکمسنه نیچون اولمز وتسلیم وانقیادده اولوب میت کبی اولماز اکردون ودنی وجاهل مقوله سی دکل ایسه الله تعالی قدرت تامه وبطش شدید صاحبی اولوب افراد جبابره وقهاره دن برفرد آنکله مقاومته قادر اولمیجق کرکدر که هر کس

آنك تحت قدرتنده فنا بوله واعتراض وانقباضی رفع ایدوب اختیاریله ذات قبول ایده ومطاوعت اهلی اوله والا دنائت وجهلی ایله آخر زار وزبون اولور وخاك مذلتده غلطان اولوب قالور نتکم عزیز ومنتقم اسملرینه مظهر اولوب مذل الجبابره اولان ملك الموت النده نیجه نمرود وشداد وفرعون وامثالی مسخر ومذل اولوب آخر پیمانه قهر وجلالی ایچمشلر ودنیادن آخرته اضطرار ایله کوچمشلردر الحاصل ضعیف اولان کیمسه قوی ایله پنجه طوتمق مقتضای عقل وادراك دکلدر بونده اشارت واردر که الله تعالی کندی لباس قدرتنی بر کیمسه اوزرینه الباس ایلسه کیمسه آنك ایله مقاومته قادر اولماز ومصر اولورسه آخر ریاض عمری سیراب بقا اولمیوب نفس موثر یوزندن پژمرده اولور نتکم صائب نظمنده کلور * نتیجهٔ نفس سرد عندلیب انست * که عمر شبنم کستاخ یك زمان باشد * ورمز واردر که مرید مرشد خدمتنده غسال یاننده میت کبی اولمق کرکدر زیرا موت ارادیده انقیادك کمالی موت اضطراریده سهولته سببدر وبونده فنایه تنبیه واردر نتکم قرآنده کلور (لم تقولون مالا تفعلون) یعنی شهود حق اهلی اولان اکا فعلت دیمز بلکه افعالنی فعل حقده افنا وصفاتنی صفات حقده محو وذاتنی ذات حقده مضمحل قلوب وجود واحد سریله قیام کوسترر ودخی (وبی یأخذ وبی یبطش) حقیقتیله متحقق اولور (المحرره)

نفسله یوقدر اهل حقك ایشی *بویله انسان اولورسه اولسه کیشی *
عاریتدر سکا چون کیم اوصاف * ایده کور قلبی تعلقدن صاف *

بس دل چون کوه راانکیخت او
مرغ زیرك باد وپا آویخت او

*دل*کوکل ایله آنك ظرف وار مستواسی اولان یورك بیننده لفظ مشترکدر بوراده مراد یورکدر*زیرك*کسریله چست وچابك وعاقل وصاحب رأی معناسنه در (معنای بیت) بودرکه الله تعالی قدرت غالبه وسطوت قاهره سیله متانت وثباتده طاغ کبی اولان چوق یورکی یرندن قوپاردی ونیجه زهره چاك ایلدی وزیاده ادراك واحتراز اهلی اولان قوشی ایکی ایاغندن آصدی وسکین قهرله باشین کسدی پس آنك قهر ومؤاخذه سندن کیمسه یه امن یوقدر نتکم امم سالفه ده (من اشد منا قوة) دیو افتخار ایدنلری خاك ضعفه دوشوردی وصیحهٔ واحده سببیله زهره لرن

شق ایدوب یورکلرین حلقومه کتوردی ووجودلرن ذره وار بادانه
ویروب جو هواده اوچوردی وقوت دل وثبات قدم خصوصنده
ایتدکلری دعوی مفید اولیوب هر برن آه وزارله دیار عدمه کچوردی
مرغ زیرکك حالی دخی بوکا قیاس ایله انکیچون دنیاده افسانه مسخر
اولمدق نسنه یوقدر اکر عالم علویده واکر عالم سفلیده شویله تصرفی
جمیع اشیاده جاری وامری جملهٔ کائناته نافذ وساریدر برمرغ زیرك
یوقدرکه آنك دامنه صید وشکار اولمیه وبرپیل تن آور وشیر ژیان
یوقدرکه اکا سرفرو قلمیه وزنجیر تسخیرنده ارتباط بولمیه پس حق تعالینك
علویات فاعله وسفلیات قابله ده تصرفی ظاهر وکیمنده وساطت مظاهر
وبعضده بلا واسطه سطوتی باهردر بونده دل چون کوهله جاهل
ومحجوبك قلبنه اشارت واردر زیرا رجال الله کرچه ثبات ورزانتده
طاغ کبی علم اولمشلر وهر بری صلابتله ارتفاع شان بولمشلر انکیچون
جبال ایله رجالدن تعبیر اولنور فاما ضعف جبلیلری حسبیله انهدامه
مشرف اولان دیواره ویاخود برچوپه بکزرلر نتکم قرآنده کلور (وخلق
الانسان ضعیفا) انکیچون حالت جذبه وانسلاخده بولنمسهلر برکل
رعنانك تعرضدن آه ایدرلر وذرهجه آزار وجفا کورمزلر جاهل ومحجوب
اولنلر ایسه کمال غفلتلرندن قوی القلب ومانند جبلدر انکیچون نیجه
اجلا فك جلودن سلخ ایدرلر آه ایلمز فاما اولکه نسیمی نظمنده کلور
زاهدك بر برمغن کس سك دونر حقدن قچار * کور بو کرچك عاشقی
سرپا صویرلر اکلمز * بو کلام جذبه وانسلاخه کورهدر زیرا اوحالده
رجال الله مسلوب ومغلوبلردر شویله که تلخ وشیرین وقهر ولطف
ادراك ایتمزلر ومرغ زیرك ایله علماء رسومه اشارت واردر حکماء
فلاسفه وامثالی کبی زیرا بونلر عقل اول اولمق دعواسن ایدردی آخر
هر بری دریای وهم وخیاله طالوب آلهیات ونبوات خلاف واقع اولان
اعتقادات ایله طریق صوابدن خارج اولدیلر وحکماء اسلامیهدن دخی نیجهلر
سقراط وبقراط وجالینوس وارسطو وامثالی سلکنده منسلك اولوب
اسراء عقول قاصره اولمق حسبیله زنجیر قهر وجلالده ارتباط بولدیلر
ابن سینا وفارابی وغیریلر کبی (سؤال اولنورسه که جمیع اشیاء حقه مسخر
وتحت ارادتنده مقهوردر پس بری برلری میاننده فرق ندر که بعضیلر

قهر وجلال ایچون تخصیص اولندی (جواب بودرکه کمل انسان
مظاهر جمال ازلی اولمق سببیله فی الحقیقه اسباب جلاله تعلق اتمامشلر
وانحراف کوستروب طریق قهره کتمامشلردر پس بونلر جمیع مواطن
ومراتبده منصور ومرضیلردر سائرلر ایسه حاللرینه کوره قهر وجلاله
منضم وبلاء صوری ومعنوی ایله توأم فان هؤلاء من اؤلئك (لمحرره) ای
کوکل درد اهلی اول درمان سنکدر عاقبت * سیل وش صحرا
کوزت عمان سنکدر عاقبت * آلمز یسك عاقبت قاصر لقمه سن
کر افزکه * حاضر اولکم حکمت لقمان سنکدر عاقبت *

فهم وخاطر تیز کردن نیست راه
جز شکسته می نکیرد فضل شاه

خاطر اصلنده کوکله کلندر صکره کوکله اطلاق ایلدیلر ذکر حال
وارادهٔ محل طریقیله *راه* یولدر بویله مواضعده مسلك معنوی مراد
اولنور *شاه* الله تعالی درزیرا اولودر علی وعظیم کبی بوندن فهم اولنور که
جمال ذاته شاین ویرمیوب تعظیمه دائر اولان اسمای الله تعالی اوزرینه
اطلاق ایتمك درستدر هرنه لغت اوزرینه اولورسه اولسون نتکم بعضیلر
ذاهب اولمشلردر زیرا قرآنده کلور (ولله الاسماء الحسنی) اسمانك حسنی
ایسه مسمانك حسنه تابعدر پس مسمانك حسننه عیب ویرمین اسمانك
جملهسی حسنی مقولهسندندر (معنای بیت) بودرکه کوکلی وآنك صفتی
اولان فهم وادراکی تیز ودرست وقوی طوتمق یول دکلدر یعنی سالك اول
یولدن منزل مقصوده ایرمز زیرا فضل شاه شکسته ومنکسردن
غیریه اعتبار طوتمز پس کرکدرکه (انا عند المنکسرة قلوبهم من اجلی)
مقتضاسنجه انسان دائما منکسر الخاطر اوله نتکم رسول الله صلی الله
علیه وسلم نعت شریفنده کلور (کان متواصل الاحزان ودائم الفکر)
یوخسه قوی دل ودرست خاطر اولمیه که بو صفت انك غلاظت وکثافت
وحقدن زیاده حجابندن ناشیدر انکیچون بو صفتله متصف اولنلر آخر
عدل حقه مقارن وقهر الهی یه مرهون اولورلر شکسته دل اولنلر ایسه
فضل ولطف مولایه اتصال بولورلر بو سببدندرکه فضل لفظی شاهه
اضافت اولندی الحاصل رقت ولطافت وکشف اهلی اولان دائما اظهار
عجز وانکسار وضعف ایدوب کندنه اصلا وجود ویرمز واورتاده فضل

حقدن غیری نسنه کورمز انکیچون دیمشلردر که قطب الاقطابدن زیاده
عاجز کمسه یوقدر نتکیم اندن زیاده قادر دخی یوقدر ولکن اول قدرت تامه یی
تکمیل عجز وضعفندن صکره بولمشدر بوندن علم وکمال ومال وجماله
باقوب پندار اهلی اولنلرك رتبهٔ قرب وحضوردن نازل وهر وجهله سافل
اولدقلرینه اشارت واردر زیرا شکسته مقبول اولیجق درست اولان
مردود اولمق لازم کلور مردودك احوالی ایسه ظاهردر و بو مقامدندر که
دیمشلردر العلم حجاب مقصود نسبت علم حجابدر دیمکدر زیرا حقیقت توحیده
وصول نسب واضافاتی اسقاط وسلسلهٔ فنایه ارتباطدر (لمحرره)
اولمه انسانسك اکر خود بین * ایده کور خاك راهه وضع جبین *
شله کور نقش خیالی دادن * کشف اوله سکا قرآن مبین *

ای بسا کنج آکان کنج کاو
کان خیال اندیش راشد ریش کاو

* کنج اکان * وصف ترکیبیدر کنج کاف عجمیك فتحیله خزینه در کنز
کبی نتکیم شعرده کلور * منت خدایه کنج غناده هداینك * ایتدی خرابه
کوکلنه کنج غنا نصیب * ومغربیلر کتابنه کنج نامه دیرلر زیرا آنده کنز
ودفینه استخراجنك طریقی یازلمشدر ولکن بوراده کنج ایله خزانه
مراد اولنور که اموال نفیسه حفظ ایتدکاری محلدر مخزن کبی * اکنان *
آخرنده اولان الف ونون ادات جمعدر آکند ن کاف عربیله طقمق
وطولدرمقدر نتکیم بوستانده کلور * که بازار چندانکه آکنده تر * تهی دست
رادل پراکنده تر * کنج کاو * بودخی وصف ترکیبیدر که کنج بوراده کاف
عربیك ضمیله دریجق معناسنه کوشه کبی کاویدن کاف عربیله قازمقدر
کندن کبی وجدله بحث ایلمك * ریش کاو * کاو بوراده کاف عجمیله دراهلی
اولان صغره دیرلر دشیسنه کوزن دیرلر ترك صغن کبکی دیر وافت شاهد یده
کلور * کاو اوکوز استرقاتر خراشك اشتردوه * ولغة نعمة الله ده کلور که
کاو کاف عجمیله صغر یعنی ثور انتهی ریش کاوك معنای ترکیبیسی اوکوز
صقالی دیمکدر ریش کاو مثل وکنایتدر شول کیمسنه دن که یرامزه تابع وآنك
مسخره سی اوله دستور العملده کلور که ریش کاو ابله وریش کاوی ابله
لکدر نتکیم جامی نظمنده کلور * درطلب ناکشیده محنت رنج * ریش
کاوی بود توقع کنج * انتهی بوندن فهم اولنور که ریش کاو معناسی

اوکوز صقاللو دیمك اولور بوصورتده وجه تسمیه ظاهردر زیرا برکیمسنه نك
صقالی اوکوز صقالنه مشابه اولیجق اوکوز کبی ابله اولمق لازم کلور
زیرا خرکاو حماقت و بلاهتده علم اولمشدر (معنای بیت) بودرکه ای زیاده
چوق بیچق قازیجی وخزانه طولدیریجی که کمال بلاهت وحماقتدن
اول خیال اندیش اولان وزیر معهودك مسخره سی اولدی بونده قلبی
بیچغه واحکام دین عیسی ومعارف انجیلی خزینه یه وقسیسلرکه
علم ومعرفتده رئیس نصارادر جامع خزینه یه تشبیه واردر یعنی بوقدر
فضل وهنر و بصیرتله اذا جاء القضاء عمی البصر وفقنجه معکوس
ومنکوس اولوب وزیر جهودك حیله سن حسن ایده مدیلر وحق اولمق
ظنیله کندی یقینلرن ترك ایدوب وهمه تابع اولدیلر وآنك باطلنه سرفرو
قلدیلر ودعوتنه اجابت کوستردیلر بو سببدن عموم نصارای دخی ضلالته
دوشدیلر زیرا دیمشلردرکه (الناس علی دین ملوکهم) وجائزدرکه
کنج اکنان و کنج کاودن مراد خصوص اوزرینه ریاضت ومجاهده
وخلوت اهلی اوله زیرا دین نصارا ده ترهب شایعدر نتکیم قرآنده کلور
(ورهبانیة ابتدعوها) ترهب اهلی ایسه مغاره نشین وخلوت وکوشه
کزینلردر پس بونلرك کنجی فتحله فی الحقیقه علوم حقیقیه و کنجی ضمله
مغارات وخلواتدر بعده ذا محال اندیش دیمدی زیرا عاقبت اندیشه
ایتدیکی خیال باطل وجود پذیر اولوب نصاری ارا سنده صورت پذیر
اولدی نتکیم کاسه کرکدر بونده اشارت واردرکه علماء رسومك اکثری
واهل دعوانك کلیسی شهوات طبیعیه وامور بهیمیه یه تابع اولوب سیرت
انسانیه دن خارج اولمشلردر زیرا بونلر ارباب اوهام وخیالات
وقشوردر طریق حقده وعلم باللهده رسوخلری یوقدر پس ظاهرده
عنوان اهلی مشکل ومحترم آدملر ایکن باطنده انسان کامل ارا سنده مسخره لر
وخوار وحقیرلردر اکرچه که کندیلرینك بومعنایه شعورلری یوقدر
و بوندن قلب وروحك نفس وطبیعته موافقتلرینك قبحی دخی ظاهر اولدی
(لمحرره) وای اول خانیه کیم آنده رئیس * اوله دردست زن پرتلبیس

کاوکه بود تاکه ریش اوشوی
خاك چه بود تا حشیش اوشوی

* حشیش * عربیدر قوری اوت معناسنه کلاء یابس کبی ولکن کلاء

قصر همزه ایله رطب و یابسه شاملدر وعشب وخلا رطبه مخصوصدر (معنای بیت) بودر که صغر وثوردر که تا سن اکا صقل وبو جهتدن سخریه یه محل اوله سن طپراق ندر که سن اکا قوری اوت اوله سن بلکه سنک شانک انسان مکرم اولدیغک حیثیت ایله ایکیسندن بلهر تر وعلو مقامک ارباب بصیرت قاتنده اظهردر زیرا خاکک رتبه‌سی نباتدن سافل ونباتک حیواندن منحط وحیوانک دخی انساندن انزلدر پس انسان حقیق اودر که بو سفلیاته میل ایتمیوب مقام ملائکه یه ترقی و بلکه اندن تصاعد ایلیه تا که اسافلک سخریتندن خلاص اوله ومقام ملائکه‌دن ترقینک سری بودر که مقام ملائکه مقام روحدر نتکم ملائکه یه ارواح عالیه درلر مقام روحک فوقنده ایسه مقام سر واردر بو جهتدندر که انسان ملائکه‌دن اعلم وافضلدر زیرا فضل ورجحان علم ومعرفتله در بعده خاکک انزلیتی ظاهر وصورت حسبیله‌در اگرچه که باطن ومعنی جهتیله علو رتبه‌سی واردر زیرا ارضک مقامی رضا وحالی تسلیم ودینی اسلامدر انکیچون طمأنینت وفیض وجود ایله متصف ودائما ساکن وساکتدر بو معنی ایسه آنک مطلوبه فوز وظفر بولمسنه دال اولمغله مرتبه جهتندن اعلا اولدی اگرچه که قلم اعلا مقابله‌سنده واقع اولمشدر ولکن بو مقابله‌دن فی الحقیقه تنزل لازم کلمز زیرا آخریتده اولیت سری دخی واردر پس عین سفلده علو له محققدر و بر دخی بودر که آدم خاکدن مخلوقدر اگر خاکده مرتبه جهتندن فضل ورجحان اولمیایدی آدم مکرم وانسان محترمک نهاد وطینتی اندن تخمیر وترکیب اولنمازدی بونده کاو ایله طبیعته اشارت واردر زیرا اکل وشرب ومنامی غالبدر بو امور ایسه مقتضای طبیعتدر پس بونده رمز واردر که امور بهیمیه‌یه منهمک واحوال طبیعیه‌یه مشتغل اولان کیمسه دنیا وآخرتده فضاحتده دوشر واهل الله اراسنده رسوای اولور خصوصا که ثورده غمارت صفتی واردر یعنی بونلک وبلمزلک کلبده شدت حرص وخنزیرده شره اولدیغی کبی وخاک وجود عنصری‌یه مثالدر که آنک حشیشی قوت نباتیه سیدر پس اگر قوای حیوانیه واگر قوای نباتیه درجه‌سندن فنا بولوب اخلاق الهیه وصفات ربانیه ایله تخلق واتصاف لازمدر بعده ذات انسانک ذاتنده مسخ جاری اولدیغی کبی صفاتنده دخی جاریدر مثلا خلق حسن ایله متصف ایکن

خلق قبیح ایله اتصاف کبی نتکم حیواناتک اخلاقندن ذکر اولندی (المحرره) حفظ ایدوب ذات وصفاتک مسخدن * حکم انسانی صاقن سن نسخدن * چون بدل و بر دلسنی وصل حقه * صقله بو بیع وشرایی فسخدن *

جون زنی ازکار بد شد روی زرد
مسخ کرد اورا خدا و زهره کرد

* زرد * صاری در عارضه ومعروضه اطلاق اولنور بوراده مراد بحسب العرف قزاردر زیرا عجم روی زرد کردیدرلر که یوز قزارتدی دیمکدن عبارتدر نتکم دستور العملده مسطوردر * مسخ * خاء معجمه ایله بر صورتی اندن اقبح صورته تحویل ایتمکدر امم سالفه‌دن بعض مکذبین صورقرده وخنازیره تحویل اولندقلری کبی * زهره * اصلنده زای معجمه‌نک ضمی وهانک فتحیله در بوراده وزن ایچون هاء تسکین اولنور زهره سبعه سیاره‌دن سماء ثالثه‌ده بر یلدزک اسمیدر بین الکواکب نورنک زهر وتلألؤندن او توری زهره دینلدی نتکم زهر السراج درلر تلألأ معناسنه (معنای بیت) بودر که چون بر عورت کار بد وفعل فاحش اوجندن روی زرد اولدی یعنی یوزی قزردی وخجل دوشدی ورسوای اولدی الله تعالی آنی صورت انسانیه‌دن صورت زهره‌یه تحویل وتبدیل ایلدی معلوم اوله که بو عورتدن مراد زمان ادریس علیه السلامده ارضه هبوط ایدن هاروت وماروت ملکلر ایله مراوده واقع اولان عورتدر که اجمل نسا واحسن زناندن ایدی ذکر اولنان ملکلری اغفال ایدوب انلردن اسم اعظمی تعلم ایتدکده اوقیوب سمایه عروج ایتدی بو سببدن الله تعالی آنی کندی صورتندن زهره صورتنه تحویل ایلدی وعلماء دیمشلردر که کوکبه مسخ اولندیغی بعیددر زیرا حق تعالی نیجه اقوامی مسخ ایتمشدر ولکن زهره مشهوره اولمسی ضعیفدر زیرا زهره مشهوره کواکب سبعه سیاره‌دندر آنک وجودی ایسه خلقت آدمدن مقدمدر مکر مطلق بر شفاف ومضی یلدزه محمول اوله بو صورتده زهره اطلاقی لغوی اولور بو تقریردن محقق اولدیکه کار بددن مراد مراوده مطلقه در فاما ظاهر بیتدن تبادر ایدن زنانک بالفعل وقوعیدر نتکم بعضیلر ذاهب اولمشلردر طبع ملکده ایسه شهوت ترکیب اولنمامشدر تا که زنایه داعی اوله مکر ارضه هبوطله طبع انسانه تحویل اولنه الحاصل لا یعصون الله دیو مدح

اولمق فی الجمله عصیانك امكاننه دالدر اكرچه كه طاعت طبع ایسه ده
فافهم جدا ولكن بومقام زیاده هولناك اولمغله بعض علما بوقصه یی
روایت یهود در دیو تجویز ائتمشلر وطریقهٔ تمثیله كتمشلر در نتكم
تأویلی ابن تمجید حاشیه سنده مفصلدر والعلم عندالله تعالی و بعض بیان
تفسیر بحر روح البیاندن مطلوب اوله (سؤال اولنورسه كه زهره صور
قبیحه دن دكلدر پس اكا تحویل اولنمق نیچه مسخ اولور (جواب بودر كه
انسان احسن تقویم اوزرینه مخلوقدر نتكم قرآنده كلور (لقد خلقنا
الانسان فی احسن تقویم وصوركم فاحسن صوركم) ای صوركم احسن
تصویر پس انسان صورة وسیرة احسن المخلوقات واجل الكائنات
اولدی و زهره اكرچه سائر اشیایه كوره حسندر ولكن صورت
انسانیه یه كوره فی الجمله قبیحدر دینلسه وجهدر زیرا یالكز نور ظاهره
اعتبار یوقدر (سؤال اولنورسه كه مسخك تفسیرندن فهم اولنور كه
صورت انسانیه قبیح وصورت زهره اقبح اوله بوایسه تقریر
مذكوری منافیدر (جواب بودر كه انسان ناقص تبدیل فطرت اصلیه
ایتمكله صورت قبیحه یه متحول اولمشدر انكیچون قرآنده كلور (اولئك كالانعام
بل هم اضل) یعنی تبدیل فطرت ایدن كمسه صورت انعامدن بتر
واقبح صورته متحول اولور و بوصورت بعضلرینه صوری و بعضلرینه
معنویدر معنی صورت قبیحه اوزرینه اولنلر دخی یوم حشرده صورة
دخی صورت قبیحه اوزرینه محشور اولسه كركدر نتكم قرآنده كلور
(یوم ینفخ فی الصور فتأتون افواجا) بوندن ظاهر اولدیكه سیرت
حسنه صورت حسنه دن افضلدر نتكم بوستانده كلور * ره راست
باید نه بالای راست * كه كافرهم ازروی صورت چوماست *

عورتی را زهره كردن مسخ بود

خاك وكل كشتن نه مسخ است ای عنود

عورت اصلده سوءه دركه انسانك اودیریدروهر اوتنجق نسنه در مرأه
اوزرینه اطلاق اولندی زیرا آنك ظهور وانكشافندن استحیا اولنور سوءه
كبی پس عورت عاردن مأخوذدر اوله عاریه دخی بوندندر كویا عاره منسوبدر
زیرا بر نسنه یی عاریة طلب ایتمك عار وعیبدر و بعضیلر دیدیلر كه
عورت عوردندر ضمله عمی معناسنه زیرا امرأه دن اجنبیه اولدیغی

صورتده غض بصر لازمدر وحدیثده كلور (المرأة عورة) یعنی رجالدن
استتار لازمدر و بعضیلر دیدیلر كه عورة یرینه مرأه استعمال اولنمق اولی
وادب عبارته انسبدر سبابه یرینه مسبحه دیمك كبی اكرچه كه شارعدن
بحسب المصالح صادر اولمشدر * عنود * عاندك مبالغه سیدر عناد حق
بیلدكدن صكره آنی رد واكا مخالفتدر و بعضیلر دیدیلر كه عنود له عنیدك
فرقی واردر زیرا عنید معاند ومخالفدر عنود ایسه قصددن عاند
وعادل ومنحرف اولاندر (معنای بیت) بودر كه حق تعالینك بر عورتی
انسان صورتندن اخراج ایدوب زهره صورتنه ادخال ایتمسی مسخ
اولیجق ای معاند ویا ای طریق قصددن منحرف انسان نورانی خاك وكل
ظلمانی اولمق مسخ دكلیدر یعنی انسانده احسن تقویم سری وار ایكن كه
صفات آلهیه اوزرینه مخلوق واحسن تصویر ایله مصور اولدیغیدر
نه تبدیل فطرت ایتمسی سبیله بحسب الظاهر نورانی وشفاف نسنه
صورتنه تحولنه مسخ اطلاق اولندی پس خاك تیره نك حكمی غالب
واحسن تقویمك سری مغلوب اولسه اكا نیجه مسخ اولنماز اطلاق یعنی مسخ
ایكیدر كه بری مسخ صوری و بری مسخ معنویدر ومسخ صوری نیجه مسخ
ایسه مسخ معنوی دخی مسخدر زیرا عالم صفتده صورته كلسه كركدر
خصوصا كه مسخ بحسب الظاهر ظلمانی نسنه اوله خاك كبی بوندن مقصود
احكام عناصری غالب اولان كمسه نك قلبی ممسوخ اولدیغن بیاندر نعوذ
بالله تعالی وانسان ابتداده نورانیدر نتكم حدیثده كلور (ان الله خلق آدم
فتجلی فیه) وانتهاده ظلمانیدر زیرا اسفل سافلینه مردود اولمشدر مكر كیم
ایمان وعمل صالح امدادیله عالم نورانی یه عروج ایتمك میسر اوله بوندن
ظاهر اولور كه انسان عالم نور وعالم ظلمتك احكامنی جامعدر پس ظاهری
عالم ظلمتدن و باطنی عالم نوردندر و باطنی تصفیه وتنویردن ظاهر دخی
مصفی ومنور اولور انكیچون اجساد انبیا وكمل اولیا سائر اجساد كبی دكلدر
بوجهتدندر كه رسول الله صلی الله علیه وسلم نماز حالنده جمیع جهاتدن
كورردی نتكم سری مفصلا مرور ایتمشدر بعدذا بومقامده عنود ایراد
ایلدی زیرا ارباب حجابدن معانده واقع اولدیغی محلدر زیرا بومعنانك
مسخ اولدیغن ارباب بصیرت وكشف بیلورا ول سببدنكه
صور اشیا كماهی انلرك الواح قلوب ومرآی اسرارنده منتقش

ومنطبعدر پس خصوص من بورده چون و چرا ایتمزلر و اعمی وجاهللر کبی عناد ومخالفت یولنه کتمزلر (لمحرره) کوزلویه چونکه دکل نسنه نهان * کوزی اولان کشی نیلر برهان *

روح می بردت سوی چرخ برین

سوی آب وکل شدی دراسفلین

* شدی * رفتی معناسنه در آخرنده یاخطاب ایچوندر * کل * بالچقدر بوراده تجریده محمولدر آب وخاك دیمکدر زیرا انسانك عنصر غالبی ذکر اولنان ایکی نسنه در وتجرید مذکور حدیثده دخی واقعدر نتکم کلور (کنت نبیا وآدم بین الماء والطین) اسفلین * اسفل الاسفلین تقدیرنده در نتکم قرآنده کلور (ثم رددناه اسفل سافلین) ولکن لاجل الضرورة سافلین یرنه اسفلین ایراد ایلدی اکرچه که اسفلین لفظی دخی قرآندن مأخوذدر نتکم بطریق الحکایه کلور لیکونا من الاسفلین (سؤال اولنورسه که بومقامده ضرورت یوقدر زیرا اسفلین یرینه سافلین دیسه دخی موزوندر (جواب بودر که بوراده ضرورتدن مراد ضرورت کمال تطبیقدر فاعرف اسفلین اسفلك جمعیدر که اعلانك مقابلیدر اسفل سافلین عالم ناسوتدر که عالم انساندر وجائزدر که صفات بهیمیه و شیطانیه وسبعیه مراد اوله زیرا انسانك زیاده سفولته سبب اولان بو صفاتدر بو صورتده طینت آدمده آب و خاکدن غیری عناصر دخی اعتبار اولنور زیرا کبر وحسد اوصاف شیطانیه دندر که عنصر نارك حکمیدر وغضب وقهر وافتراس وامثالی اوصاف سبعیه دندر که بودخی عنصر ناره ملحقدر بعدذا عالم ناسوت اسفل مطلق ایله اعلای مطلقك میاننده منازل کثیره واردر زیرا یالکز عقل اولدن مرتبهٔ انسانه کلنجه یکرمی سکز منزلدر که اولی اسم بدیعك وآخری اسم رفیعك مظهریدر وحروف هجاده اسم بدیع مرتبه سنده همزه واسم رفیع مرتبه سنده واو وضع اولنمشدر زیرا همزه مبداء المخارج وواو منتهی المخارجدر وعقل اول مرتبه سندن هویت ذاتیه مرتبه سنه دك دخی میاننده مراتب علمیه والهیه واردر وجائزدر که اسفل سافلین عنصر آب وخاکك احکامی اولان امور بهیمیه اوله اکل وشرب ومنام ووقاع کبی * نه یمك نه ایچمك نه کلك عزیز * یعنی بهائم اذل المخلوقات

اولدیغی کبی صفاتی دخی اذل الصفاتدر پس اذل الصفاتله متصف اولان انسان دخی بهائم کبی اذل واسفلدر (معنای بیت) بودر که روح عالی سنی چرخ عالی وفلك متعالی طرفنه ایلدر دعوت روحانیه سیله وسنی اول جانبه جذب ایلرسن ایسه اسفل سافلین مرتبه سنده آب وخاك طرفنه کتدك امالهٔ طبیعی والقاء نفسانی وشیطانی ایله ویاخود صفات سفلیه ده غایته یتدك یعنی روح انسان علوی اولمغله مقتضای علوی اوزره انسانه علو همت ایدر وآنك اسفل سافلینده قالدیغن استمز وسفساف اخلاق واوصافله تخلق واتصافدن متأذیدر انسان ایسه جسم سافلك حکمنی اجرا ایدوب دنائت ایله متصف اولور والحاصل انسانده ایکی مجاورت واردر بری روح علوی طرفنه که عالم امردندر واول مخلوقدر وبری دخی جسم سفلی جانبنه که عالم خلقدندر وآخر مخلوقدر پس علو همتی اولمیان کمسه بو ایکی مجاورتدن مجاورت سفلیه یی اختیار ایدوب خوار وذلیل اولور وانسان مکرم اولدیغندن جاهل قالور زیرا انك کرامتی آب وخاك یوزندن دکلدر بلکه علم ومعرفت جهتندندر ولکن آب وخاکدن تخمیر اولنان جسد بو فضیلته وصوله آلت اولمشدر پس کرکدر که حقیقت برزخیه سی حسبیله جسدی جهت سافله ناظر اوله تاکه قابلیتك حکمی ظهوره کله وروحی جهت علوه ملتفت اوله تاکه قیود برازخدن نجات بوله بعدذا می برد لفظنده اشارت واردر که روح انسانده بحقه دعوت وارشادده حث وحمل وجذب واردر کویا روح کندی مجذوب عالم علوی اولدیغی کبی حقیقت انسانیه نك دخی اول جانبه مجذوب اولدیغن استر زیرا تشویقده جذب واردر فاما اول کمسه نك که قلبی (ولهم قلوب لایفقهون بها) حکمنده داخل اوله انك سمعنه خطاب ایرمز کندیه جذبه کرمز پس اومقوله یی دعوت ایتمك الزام حجت ایچوندر تاکه وقت مؤاخذه ده عذری قالمیه ومحجوج اوله وقرآنده کلور (وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) وعذاب ایکی نوعدر بری عذاب کبیردر که عذاب ناردر وبری عذاب اکبردر که عذاب فراقدر اکبر اولدیغی بودر که روحانیته دائردر روحك عالم معناده تعذبی ایسه جسمك عالم صورتده تألمندن اشددر زیرا هر تألم جسمانی روحده مؤثر دکلدر فاما هر تعذب روحانی

جسمده مؤثردر انکیچون غم وقسا وتدن دخی بشره یه تغیر وآثار
انفعال کلور وشدی لفظنده فعل اختیاری یه اشارت واردر که انده
فعل اضطراری یه نسبتله سهولت واردر پس بومقامدن (حفت الجنة
بالمکاره وحفت النار بالشهوات) سری ظاهر اولدی وفعل اختیاری
امور طبیعیه یه تعلق ایتمك مذمومدر زیرا مقصود بالذات اولان امور
روحانیه واحوال اخرویه یه بذل مجهود وصرف مقدور ایتمکدر
ویل اول آدمه که زنجیر نور اله جنت وقربته سوق وجذب اولنه
اول ابا وعدول ایلیه (سؤال اولنورسه که چرخ برینه دعوت وجذبك
معناسی ندر زیرا چرخ برین امکنه واحیاز دندر بوایسه مخلوقدر
عالم کونك ایسه طبیعی اولورسه دخی عالم آلهیه کوره اعتباری یوقدر
(جواب بودرکه چرخ بریندن مراد علویات مطلقه درکه عالم ملکوتدر
پس مقصود بالذات اولان عالم ملکوته انجذاب ایدر وعالم ملکوت سموات
وارضك حقایق ونتایجیدرکه اسماء الهیه بورلردن مشاهده اولنور وقرآنده
بوسره اشارت ایدوب کلور (وکذلك نری ابراهیم ملکوت السموات
والارض) وبو ملکوت منکشف اولمدقجه برکیمسه دائرهٔ ولایته
قدم بصمز (المحرره) * ندرای دل عروج چرخ برین * اوله سن
عالم معنایه قرین * بولمیجه تجرد عیسی * دیمسون کیمسه سمایه چقرین *

خویشتن را مسخ کردی زین سفول
زان وجودی که بدان رشك عقول

* سفول * سینك ضمیله علوك نقیضیدر رشك کونی وغیرت معناسنه غیرت
غیرك برخصوصده مشارکتنی کراهتدر بوراده مراد غبطه در
وغبطه برکیمسه نك مالنی ویاخود منصبنی ویا ایلوکنی کوروب بنده اولسه
دیو آرزیدر * عقول * عقلك جمعیدر عقل اصلنده حبس معناسنه در
صکره ادراك انسانه عقل دیدیلر زیرا انسانی قبیح وغیر مستحسن اولان
نسنه لردن منع وحبس ایدر وعقلك محلی دماغدر ولکن نوری قلبه
منعکسدر قلب ایسه صدر انسانك جانب ایسرنده در وعقل اصطلاح
حکماده زعم ایتدکلری اوزره مبادیٔ افلاك وعناصر اولان عقول
عشره اوزرینه اطلاق اولنور نتکم کتب ابن سیناده وغیریده تفصیل
اولنمشدر بوراده عقول ایله مراد ملائکهٔ مهیمه دیدکلری ارواح عالیه

وسائر اهل ملکوتدر یوخسه عقول جزئیهٔ انسانیه دکلدر عقول
ونفوس دیدکلری فی الحقیقه امر واحددر ولکن فوقانی اولدیغی
اعتباریله عقول وتحتانی اولدیغی حسبیله نفوس اطلاق اولنور
وبر عبارتله دخی بودرکه شهادت وظاهر اعتباریله نفوس وغیب
وباطن اعتباریله عقول دینلور مرتبهٔ ارواح کبی زیرا بومرتبه صور
علمیه یه مظاهر اولمق جهتیله نفوس واعیان ثابته اولمق ملاحظه سیله
عقولدر (معنای بیت) بودرکه بوسفوات ودناءتدن اوتوری کندیکی
تحویل ایتدك اول وجود علویدنکه رشك عقول وغیرت نفوس وغبطهٔ
ارواح اولدی بوراده وجود سفلیٔ ممسوخدن مراد صفات بهیمیه
وسبعیه وشیطانیه ایله متصف اولان وجود ووجود علویٔ ممدوحدن
مقصود صفات آلهیه واخلاق ربانیه ایله متحلی اولان وجوددر (سؤال
اولنورسه که اهل ملکوتك وجود علویٔ انسانی یه غبطه سی نه وجهله در
(جواب بودرکه انسان علوی کمال اهلیدرکه جمال وجلالی جامعدر
ملك علوی ایسه یالکز جمال اهلیدر پس انسان علوی جمیع اسماء
آلهیه ایله ظاهر ومتحقق اولغله غبطهٔ عالم عقول اولدی (سؤال
اولنورسه که ملائکهٔ مهیمه اهل استغراقدرکه انلرده غبطه متصور دکلدر
(جواب بودرکه غبطه ایتمك رتبه جهتیله درکرك قال وحال ایله بالفعل
غبطه اولسون وکرك اولسون بوندن ظاهر اولورکه وجود ممسوخ انسانی
غبطهٔ اهل ملکوت دکلدر زیرا مرتبهٔ عقولده تجرد تام ومرتبهٔ نفوس
ممسوخه ده تعلق کامل واردر پس اهل ملکوت تجرد وترقیلری حسبیله
انلردن افضل اولور وافضل اولان مفضولك حالنه غبطه ایتمز (سؤال
اولنورسه که ارواح عالیه ومطلقا اهل ملکوت کیملردر (جواب بودرکه
ارواح عالیه ابداندن مجردلردر یعنی انلرده نه ابدان کثیفه ونه خود ابدان
لطیفه یوقدر بلکه انلر ارواح مجرده در سائر اهل ملکوت ایسه ابدان
لطیفه لباسیله ملبوسلردر بوندن فهم اولنورکه انسان اجسام کثیفه
اهلیدر ولکن ریاضات ایله تلطیف اجسام ایدنلر ملائکه دن برتردر
انکیچون فخر کائنات علیه اکمل التحیات ایلهٔ معراجده مقام ملائکه دن
ترقی ایدوب عالم ترکیبك ذروه سی اولان فوق العرشه وضع قدم ایلدی
واورادن دخی توجه وهمت علیا حسبله عالم ارواحه دخول وآندن

عالم لاهوته وصول حاصل اولدی (لمحرره) * کچمینجه بو مقام ایچنی * کورمیه
کیمسه عالم ایچنی * بعده بونده اختیار جزئی بی اثبات واردر پس انسان هر نه
جانبه اماله' لجام ایدرسه الله تعالی انی خلق ایدر کرک علوی وکرک
سفلی ولکن مسخ دیدکلری دین دیدکلریدر ودین اهلنه بردخی صفوت
زجاجه' دل بوقدر * ایته نازك مزاجکی بیمار * شاید اولمایه قابل تیمار *

پس ببین کین مسخ کردی چون بود
پیش آن مسخ این بغایت دون بود

(معنای بیت) بودر که پس نظر ایله که صفات سفلیه ایله اتصاف
حسبیله اولان مسخ نه کونه اولور یعنی بو مسخ اول زهره مسخنك اوکنده
غایت ایله دون ودنی وقبیح اولور پس مصراع ثانی اول بیاندر الحاصل
زهره یه تحویل اولنمق بوقدر نورانیتله مسخ وقبیح اولیجق بهائم وانعام
مرتبه سنه تنزیل اولنمق بوقدر سفالت وظلمانیتله قبیح وبلکه اقبح در
زیرا نور وظلمت وانسانیت وحیوانیت میاننده فرق کثیر واردر
بونده اشارت واردر که بعض اشراقیین واهل ریاضت اکرچه که
تصفیه' باطن ایدوب فی الجمله نورانیت بولمشلردر ورتبه' ارواح لطیفه
صاعد اولمشلردر ولکن نورانیتلری روح مخلوق مرتبه سنده در
بونك ماوراسنده ایسه عین مجرده وسر مجرد مرتبه لری واردر که
عالم روحدن انور ومقام خلقدن ازهردر پس بو ترقیدن بی خبر اولوب
تنزل روحده قالنلر زعملرنجه مقام لرندن انور مقام بوقدر صانور
وبو عالمده فی الجمله نورانیت موجود ایکن لا احب الآفلین مفهومنه ناظر
اولمغله محبوب ومقبول اولمیجق بوندن دون وسافل اولان مرتبه'
نفس وطبیعت نیجه مرغوب اولور که ظلمانی' محضدر پس نفس
وطبیعت اهلنك مسخی من کل الوجوه وقلب وروح اربابنك مسخی
من بعض الوجوه در ومطلقا مسخدن تخلص ونجات عالم سرك حقایقیله
متحقق اولمقده در وبونده بین خطابنده رمز واردر که بو معنایی ادراك
ایتمك هر جاهل دون واعمای دنینك شانی دکلدر بلکه بصیرت اهلنك
صفتیدر که انلره کوره نور وظلمت وحسن وقبح کماهو روشن وهویدادر

اسب همت سوی اختر تاختی
آدم مسجود را نشناختی

* اسب * خصوصیله آتك اسمیدر اکرچه باء عربیه ایله تلفظ اولنور
فاما اصلنده باء عجمیه ایله در نتکم اسپه وسپه دیرلر آتلو معناسنه * همت *
برنسنه اوزرینه جمع خاطر ایتمکدر شویله که خلافی خاطره کلمیه وبو مقوله
همتدن مراد تخلف ایتمز دیمشلردر که بعض نفوسك بحسب الفطره
بعض امور غریبه یه اختصاصی واردر که غیریده بولنماز نتکم هندستانده
بعض قوم واردر که برنسنه خصوصنده اهتمام ایتسلر خلقدن عزلت
اختیار ایدوب همتلرن اول نسنه جانبنه صرف ایدرلر واول نسنه دخی
اهتماملری اوزرینه وجوده کلور وبو قبیلدندر که سلطان محمود غزنوی
دیار هندده غزا ایتدکده بر شهره مصادفه ایتدیکه هربارکه اکا قصد ایتسه
مریض اولوردی سرندن سؤال ایتدکده دیدیلر که اول شهر اهلنده
بعض جماعت واردر که صرف همت ایتدکده مقتضای همتلری اوزره
مرض واقع اولور پس دفعنه چاره طلب اولندقده سلطان مزبورك
بعض اصحابی ضرب طبول ونفخ بوقات کثیره ایله تشویش همته رأی
ایتدی سلطان دخی حیله' مذکوره ایله عمل ایتدکده مرض زائل
اولوب مدینه' استخلاص ایله دی * اختر * یلدز وطالع وایو فال معنالرینه
کلور بوراده مراد علو صوریدر اختری تخصیص بالذکر ایتدیکی
زهره مناسبتیله در * تاختی * یا خطاب ایچوندر تاختن قنی ایوملك
وسکرتمك که چاپاق ایله تعبیر ایدرلر مضارعنده تازایه قلب اولنوب
تازد وتازنده دیرلر بوراده تاختی متعدی معناسنه مأخوذدر * آدم *
بو لفظده اختلاف ایلدیلر بعضیلر دیدیلر که اسم اعجمیدر صرفدن
ممنوعدر وبعضیلر دیدیلر که عربیدر ادمه دن مشتقدر که سمرت دیمکدر
وسمرت بیاض ایله حمرت اراسنده لون مخصوصدر وآدمك اسمر
اولدیغی احسن الناس اولماسنه منافی دکلدر انکیچون رسول الله
صلی الله علیه وسلم اسمر اللون ایکن انا املح بیوردی پس حسن انسان
آن دیدکلری معناله حاصل بوخسه بیاضله یاغیری لونله دکل یاخود
ادیم ارضدن مشتقدر یعنی وجه ارضدن زیرا آدم اندن مخلوقدر پس
بو صورتده دخی صرفدن ممنوعدر علمیت ووزن فعلدن اوتوری
(معنای بیت) بودر که همت وعزیمت آتنی علو صوری جانبنه چاپدردك
وفلك علویده اختر علوی ونورانی وسائر علو صوری ایله متصف

اولان نسنه‌لر سکا خوش کلدی ومستحسن کورندی مسجود ملائکهٔ
کرام اولان ملك وناسوتدن اولمغله بحسب الظاهر ظلمانی وپستدر
ولکن مسجود ملائکه اولوب صفات الهیه ایله اتصاف واخلاق ربانیه ایله
تخلقنه بناء نورانی واهل ملکوتدن برتر وعالیدر پس اکر سنده علو همت
ودوربینلك اولایدی پدرك آدمك سرینه مطلع اولوردك وپستیدهٔ
بلندلك بولوردك وعلو معنوی‌یی فهم حسبیله علو صوری‌یه التفات
ایتمزدك وکندی پایکه صعودی قویوب اسفل الاسفلینه ایتمزدك وعلو
صوری صورتنده سفل معنوی جاهنه دوشمزدك نتکم بو معنایه بیت
لاحق قرینه‌در بونده همتی آته تشبیه واردر انکیچون سالك اولان
کیمسه واقعه سنده آت کورسه همت ایله تعبیر اولنور زیرا آت راه
صوری قطعنه آلت اولدیغی کبی همت دخی راه معنوی طینه وسیله‌در
وبونده آتك علو شاننه دلالت واردر انکیچون حدیثده کلور (الخیل
معقود بنواصیها الخیر) وخیل ایله جماعت مجاهدیندن دخی تعبیر
اولنمشدر نتکم حدیثده کلور (یاخیل الله ارکبی) وبونده علو همته
تنبیه واردر نتکم باقی نظمنده کلور * چشم ستاره‌لر کبی الچغه مائل
اولمازز * همتمز بلندر رقدکه در نظاره‌مز * ورمز واردرکه آدم
(الله نور السموات والارض) سرینه مظهردر زیرا سموات ارواح وارض
اجساد نور حقله منوردر (سؤال اولنورسه‌که ارواحك نورانیتنده
کلام یوقدر فاما اجساد نه وجهله نورانیدر (جواب بودرکه
(واشرقت الارض بنور ربها) موجبنجه ارواحدن اجسامه نور الهی
منعکس اولوب ظواهر دخی بواطن کبی نورانیت قبول ایتمشدر نتکم
اهل اللهك چهره‌لرینه چشم اقرار واعتقادله نظر انداز اولنلره
بو معنی روشن وهویدادر وحدیثده کلور (من کثر صلاته باللیل
حسن وجهه بالنهار) وبونده انسان کندی رتبه‌سندن غافل
وعلو جاهنی جاهل اولدیغن تقبیح واردر

آخر آدم زادهٔ ای ناخلف
چند پنداری تو پستی راشرف

* آخر * نعمة اللهده کلورکه آخر ضد اول وآخر فارسیٔ صحیحدر تمریض
مقامنده مستعملدر نتکم حضرت شیخ سعدیٔ شیرازی بیورر * ع *

* عشقبازی نه من آخر بجهان آوردم * یعنی عشقبازلغی جهانه بن
کتوردم بونی بیلورسن شویله دردیمکدر * خلف * ولد صالح وطالح
ایکیسنده‌بله استعمال اولنور انکیچون خبر خلف وخلف صدق وشر خلف
وخلف کذب دیرلر فارسیده ناخلف کبی وبوندن غیری وجهله دخی
تفصیل اولنمشدر نتکم محلنده مبیندر * شرف * علو ومکان عالی ومجددر
(معنای بیت) بودرکه آخر سنده آدمی‌زاده‌سن ای ناخلف نیچه بر
پستلکی شرف وعلو وعظمت ظن ایدرسن یعنی اکر آدم زاده اولدیغکه
کوره خلف صدق وفرزند صالح وعارف اولایدك پدرك آدم کبی علو
همت اهلی اولوب ادنایه التفات ایتمزدك زیرا پدرك همت عالیه‌سی سببیله جنتی
بردانه صاندی وعلو صوری‌یه میل ایتمدی بلکه صورتا پست اولان
ارضه تحصیل علو معنوی ایچون هبوط ایتدی بو جهتدن ارض
صورتا پست ومعنی بلند اولدی والا قرارکاه انبیا اولمازدی بونده
آدم زاده اولوب علو منصب انسانیتی فهم ایتمه‌یی تجهیل وعالم صورتك
شرفنی تحصیله طالب اولنلرك حالنی تقبیح واردر الحاصل انساندن
هر بر فرد کرچه نسبت حسبیله آدم اوغلیدر ولکن حسب جهتیله نسبی
منقطعدر زیرا یالکز آبا واجدادك مفاخر ومآثری کفایت ایتمز بلکه
هرکسك ذاتنده دخی سبب افتخار ومایهٔ ابتهاج اولاجق وصف
عارضی لازمدر بو سبیدندرکه حدیثده کلور (یا علی کل سبب ونسب
منقطع یوم القیامه الاسببی ونسبی) وینه حدیثده وارد اولمشدرکه
(آلی کل تقی نقی) یعنی بر کیمسه بیاض دستار اولسه تقوی ونقاوتی
حسبیله فی الحقیقه آل رسولدر بو صورتده سبز دستار اولورسه آیت
هم نسبا وهم سببا اولمش اولور واکر سبز دستار اولوب معنای مذکورله
تحلی مفقود اولورسه اتصال عرفنه نظر اولنماز پس شرف انسان
ظاهری شریعت ایله اصلاح وباطنی نور معرفت وحقیقت ایله تنویر ده‌در
یوخسه علو جاهده وآلیت صوریه‌ده دکلدر والا ابو لهب وامثالی
دخی سلسلهٔ بندسیادت اولمق لازم کلور وفضولی شعرنده کلور
* هدایت منزلینه یتدیلر سعی ایله اقرانك * ضلالت ایچره سن قالدك
سکا بو عار یتمزمی * ویازیجی‌زاده محمد افندینك علو همتندرکه محمدیه‌ده

ايراد ايدر * دانه كيم آدم يدى كر كوهر اولسه باقيم * ايتيم هركز نظر كور وسيم زرين جبال * و بو بيتك شرحى محمديه اوزرينه فرح الروح نام شرحمزدن مطلوب اوله و بونك امثالنده دخى تأمل وتأول اولنه

چند كويى من بكيرم عالمى
اين جهان را پر كنم از خود همى

* عالمى * ده اولان يا زائددر عالمدن مراد دنيادر كه سموات سبع دخى انده داخلدر پس بونده شداد ونمرود كبيلرك حالنه اشارت واردر زيرا نمرود مشرق ومغرب ميانني ضبط ايتدكدنصكره سموانده اولنلرى دخى تسخير ايچون آسمانه تيرانداز اولدى نتكيم شيخ عطار قدس سره كلامنده كلور * سوى او خصمى كه تير انداخته * پشه كارش كفايت ساخته * همى * لسان فارسيده تقرير ايچوندر اول كلامده واقع اولديغى كبى آخر كلامده دخى واقع اولور نتكيم رودكى شعرنده كلور * بادجوى موليان آيد همى * بوى يار مهربان آيد همى * تركى دالده مقرر ميدر ديجك برده همى ديرلر معناى فارسيسى اوزرينه استعمال ايدرلر همى نك اصلى مى در ها زائددر زيرا لسان فارسيده اول كلمه ده هانك زياده سى شايعدر (معناى بيت) بودر كه اى غافل نيجه بر ديرسنكه بن بتون دنيايى طوترم وضبط ايده رم بو جهانى كندمدن طولى ايلرم وبو بويله در بوندن مقصود انسان صفات نفسانيه نك هجومى حسبيله كندى حالنده اولمايوب تمامىٔ دنيايه مستولى ومسلط اولمق طلب ايدر نتكيم ظاهرده ملوكدن اولنلر اقليم واحده قناعت ايتميوب اقاليم سبعه يى ضبط وتصرف خصوصنده بذل مجهود وصرف مقدور ايدرلر وهركس حالنجه استيلا طلبندن خالى دكلدر انكيچون وزير معهود دخى نصار ايه تسلط ايله دائرهٔ تسخيرى توسيع صددنده اولدى اصلى بودركه نفس اماره جهنمدن مأخوذ وبنه اكا مردود در جهنم ايسه طويمق بلمز نتكيم قرآنده كلور (ويوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول هل من مزيد) پس صورت جهنم نيجه مزيد طلب ايدرسه آنك سرى اولان نفس اماره دخى بتون دنيانك ضبطنه حريص اولور وبر دخى انسانك اسمى جامعدر پس بحسب الاستعداد عالم صورت ومعنايى جمع ايتمك صددنده اولور نتكيم شيخ ابو مدين مغربى قدس سره

(آخر ما يخرج من رؤس الصديقين حب الجاه) بيورديرا خروج ظهور ايله تأويل اولنمشدر نتكيم مرور ايلدى بونده اشارت واردركه نفس اماره يى كندى حالنه قويوب مجاهده ورياضت ايتمسك سر تسر اقليم وجوده مستولى اولوب قلب وروحه حكومت ايتدرمز وجميع اعضا وحواس وقوايى امرنه تسخير ايدوب جملهٔ اجزاء وجود كندنه تابع اولديغن استر بو معنانك حصولنده ايسه اختلال كلى واردر زيرا شداد ونمرودك عالمه استيلاسندن مضرت كليه حاصل اولديغى كبى نفسك استيلاسندن دخى وجوده ضرر عام حاصل اولور قلب وروحك استيلاسى ايسه سليمان واسكندرك استيلاسى كبيدر پس اهل هدانك تصرف عامى اهل هوانك استيلاسى كبى دكلدر انكيچون اهل هدى اولنلر ظهور وبطونله ظهور طلب ايدرلر زيرا مقصودلرى اصلاح عالم وتعديل اقليم وجوددر ورمز واردركه هركسك ميل ومحبتى نه دوشرسه آنك ذكرنى اكثار ايدر نتكيم خبرده كلور (من احب شيئا اكثر ذكره) وحديث ذكر نفس وذكر لسانيدن اعمدر وتنبيه واردركه بركيمسه نك بر اقليمده حكمى جارى وامرى نافذ اولمق كنديله اول اقليمك پر اولمسندن عبارتدر نتكيم ديرلر همان بر شهر بر ورد فارسيده شهرى وكلى ديرلر (لمحرره) * اولمق استرسك اكر زهره جبين * اولمه هركز بو جهانده خودبين * قصر بدايت امور دنيادن * پس الكده سكا كتاب مبين *

كر جهان پر برف كردد سر بسر
تاب خور بكدازد ش بايك نظر

* برف * قاردركه قيش كونى يغر عرب ثلج دير واخوان صفاده ثلجك تعريفنده كلور قطر صغار تجمد فى خلال الغيم ثم تنزل برفق من السحاب * سر بسر * باشه باش واوجه اوج كران تا بكران كبى كذا فى الدقايق ولكن ظاهر اولان از سر تا بسر تقديرنده اولمقدر باشدن باشه معناسنه * خور * لغت پهلويده خره وخور نور ديمكدر عند التركيب هاء ساقط اولوب خرشيد وخورشيد دينلور ابكيسنده وجه درويالكز خور وشيد دخى دينلور ولكن مركب اطلاقى اكثردر پس خرشيد اصلنده شعاع الشمس ديمك اولور صكره شمسه اطلاق اولندى * كدازد * دالين ايله متعديدر كدازيدندن در اريتمك معناسنه عرب اذابه دير كداختن دخى بويله در اكرچه كداختن

ایریمك معناسنه دخی لازم استعمال اولنور *نظر* اصلنده عینك صفتی اولان رؤیتدر بوراده مراد پرتو شمسك انعکاسیدر تشبیه طریقیله اکرچه که ارباب حقایق قاتنده شمس وقمر بوتعینك دیده لریدر که بری کیجه وبری کوندزه ناظردر (معنای بیت) بودر که اکردنیاباشدن باشه واوجدن اوجه که یشیوز یللق مسافه درقار اولسه وبتون جهانی کنددن طوادرسه وجمع اقطاره مسلط ومستولی اولسه برطلوع وعکس پرتوله کنشك حرارتی آنی اریدر ووجودندن اورقورر پس شداد ونمرود وفرعون کبیلر تأثیر تاب آفتاب قهر وجلالدن دخی بویله درزیرا انسان هرچند سلطان عالم اولوب جند ایله متقوی وعدد وعدد ایله متأید اولسه ینه ضعیفدرنته کم قرآنده کلور (وخلق الانسان ضعیفا) ضعیفك ایسه قوی ایله مقاومته قدرتی یوقدرنته کم دیمشلردرکه *عجبا الضعیف کیف یعصی قویا* اصلی بودرکه انسانك جمیع قواسی حقدن مستفاددر فرع ایسه اصل کبی اولمازنته کم اشارت قرآنیه ده کلور (ومکروا ومکرالله والله خیرالماکرین) وبرمحلده دخی کلور (ان کیدی متین) یعنی کید حقده متانت وقوت وکید خلقده فتور وضعف واردرالحاصل مبطل اولان کسه برف مثالدرکه برنظرده اریوب چکر وصوبی عالم عدمده ایچربونده نفسك برودتنه وعشقك حرارتنه اشارت واردر پس آفتاب عشقك ظهورنده وجودده منجمد اولان امور بارده نفسانیه نك جمله سی ذوبان قبول ایدوب منمحی ومضمحل اولور بوسبیدندر که عشقی آفتابه واهل زهدك تعین ونفسانیتن برفه تشبیه ایدرلر انکیچون زمهریرده برف اریوب نیچه ایام یاتوب قالور نته کم سری بالاده شرح اولندی وبونده مراتب عشقه رمز واردر زیرا کیمنه برذره وکیمنه آفتاب قدر احسان اولنور وعلی کل حال عشق الهی ممدوح ومقبولدر زیرا قلوبی احیا ایدر تعین وجود بینلك ایسه مذموم ومردوددر زیرا قلوبی اماته ایدوب نفوسی احیا ایدر مقصود ایسه احیای قلب علوی واماته نفس سفلیدر

وزراو وصد وزر وصد هزار
نیست کرداند خدا ازیك شرار

وزر کسرله عربیدر اثم وحمل ثقیل معناسنه بوراده مراد اوزرا اولان ضرر وزیان وفسادد ر ولکن وزر تعبیری وزیر مناسبتیله لطیف دوشمشدر

شرار کتاب وشرر جبل وزنلری اوزره عربیدر آتشدن یلدز کبی اوچوب ... تطایرایدی نسنه درکه قیغلجم دخی دیرلر (معنای بیت) بودرکه ذکر اولنان وزیرك ویوز وباکه نیچه یوز بیك اویله وزیرك ضرر وزیان وفسادنی الله تعالی قهر وجلالندن برقیغلجم ایله یوغ ایلر بوندن مقصود وزیر مارالذکر ونیچه صفتده اکا مشابه اولنلرك مقهور ومدمر اولماسیدر زیرا ضررك اندفاعی ضارك هلاکیله دریعنی کرچه وزیر مزبور استیلا وتسلط نیتی ایله بوقدر نصارایی اضلال وافساد ایلدی ولکن نیچه قهرله آخر مأخوذ اولدی وکذلك آنك مذهبنی افشا وطریقه سنی احیا وآثارنی ابقا صددنده اولان توابعی دخی مؤاخذه اولندیلر اکرچه که مدت مدیده دائره امهالده بولندیلر زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم ظهورله ادیان مختلفه باطل واصحابنك تحکم واستیلاسی زائل اولدی نته کم قرآنده کلور (لیظهره علی الدین کله) بونده اشارت واردرکه قهر الهی آتش سوزناك قبیلندندر یعنی آتش اصابت ایتدیکی محلی نیچه احراق ایدرسه قهر الهی دخی ازاله وافنا ایلر مع هذا قهر خدا وجلال کبریا نفس آتش صورتنده دخی نازل اولمشدر عذاب یوم الظله کبی پس توبه ورجوعله آتشدن احتراز لازمدر والا برکسه بوآتشدن نقدر هارب اولسه ینه آتش آنی ادراك ایلر نته کم قرآنده کلور (اینما تکونوا یدرککم الموت) (لمحرره) نیچه برنارده سن سمندر وار*عالم نوره داخل اول یوری وار*جیبکی دست قهردن قورتار*اطف حقه صغین اکایلوار* وبوندن عقل معاش ایله حال عشق دخی معلوم اولدی زیرا نار عشقك برشرری هزار عقل معاشك تدبیرنی اسقاط واعمال حیله سنی احباط ایدوب خس وخاشاك وجودی احراق ایلر ویحیی المفتی نظمنده کلور*حق صقلسون کوکلده کی آتش بلورمسین* طویمز جهان وجمله جهان برشراره یه*بونده آتش ایله درد عشق وجهان ایله جهان وجوده اشارت واردر

عین آن تخییل راحکمت کند
عین آن زهراب راشربت کند

تخییل خیال وظنه برنسنه القا ایتمك وبومقامده تخییل وتخیل وخیال کلمه لرن اطلاق ایتمك درستدر زیرا تخییل وتخیل صفت مخیل ومتخیلدر

* حکمت * ومعرفت کبی که صفت حکیم وعارفدر خیال ایسه امور مخیله در امور حکمیه کبی حکمت ایکی نوعدر بری حکمت نظریه وبری دخی حکمت عملیه در بوراده مراد ارباب حقایق اعتبار ایتدیکی حکمت حقیقیه درکه اشیایی کماهی معرفتدر * زهراب * زهر کبی آجی صودر ونفس زهر اولمق دخی محتملدر وزهراب یانده عین لفظی محاذاده دوشمشدر * شربت * براچم صو درو لکن لذیذوشیرین اولان مشروباتده عرف اولوب شهرت وشیوع بولمشدر (معنای بیت) بودرکه الله تعالی مراد ایلسه اصحاب خیالک اول تخییل وارباب وهمک اول توهمنی ویاخود اول امور مخیله ومدرکات وهمیه یی عین حکمت ایلر واول آجی صویی عین شربت لذیذ قیلور نتکم آب بحری نیجه ارباب احوال وتصرفه شیرین مذاق ایلمشدر بوندن فهم اولنور که حقیقة واحده بحسب التجلیات صفات مختلفه ایله ظهور ایدر بوخسه حقیقت اخرایه استحاله ایتمز والادراک دائمًا من قالمازدی زیرا هر مدرکک ادراکنده کندینی تغلیط ایتمک جائز اولور بو ایسه خبط وتخلیط مقوله سیدر وبوندن حکما وعلمانک علوم وادراکاتنه اشارت واردر زیرا حکماء فلاسفه واسلامیه دن هر بری بطریق التخیل والتوهم بعض ادراکاته حکمت اطلاق ایتمشلر وعلماء رسومدن دخی نیجه لر بعض نظریات قاصره یه علوم قطعیه دیمشلردر اکرچه که فی الحقیقه اوهام وخیالات مقوله سندن وقیاسات عقیمه قبیلندندر پس اکر حق تعالی اول امورک حقایق ونتایجن کماهی کشف واظهار ایلسه اول وقتده حکم وعلوم حقیقیه اهلی اولورلردی وبوندن ظاهر اولور که آجی صو انسانی قاندرمدیغی کبی علم غیر نافع وغیری ضروری دخی بویله در پس بونده علوم حقیقیه یی شربت لذیذه یه وعلوم غیر حقیقیه یی زهرابه تشبیه واردر وعلوم غیر حقیقیه یه علوم وحکم اطلاق ایتمک فی الحقیقه مجازدر زیرا علم وحکمت صفت شریفه وملکهٔ لطیفه در پس اوهام وخیالات وظنیات مقوله سنه اطلاقی حبشی یه کافور اطلاقی کبیدر وبونده (فاولئک یبدل الله سیئاتهم حسنات) سرینه رمز واردر وتبدیل مقام مغفرتدندر نتکم اربابنه معلومدر (لمحرره) * کعبهٔ دلده قومه لات ومنات *
* یرایده تا که احسن الحسنات *

آن کمان انکیز راسازد یقین
مهرها رویاند از اسباب کین

* کمان * کاف عجمینک ضمیله ظن در ترکیده صانودیرلر * یقین * اتقان علمدرکه نظرا واستدلالا شک وشبهه یی نفی ایله حاصل اولور انکیچون علم قدیم الهی انکله موصوف اولمز علم ضروری دخی بویله در زیرا تیقنت ان السماء فوقی دینلمز * رویاند * مضارع متعدیدر مصدری رویانیدن کلور بتورمک معناسنه * کین * کاف عربیله خشم وکوکلده دشمنلک طوتمق که عرب حقد دیر اخذ الانتقام فی القلب معناسنه (معنای بیت) بودرکه الله تعالی اول کمان وظن قوباریجی وپیدا ایدیجی نسنه یی یقین وعیان دوزر یعنی بر نسنه دن ظن حاصل اولورکن اول نسنه وسیلهٔ یقینیه یه مبدل اولور مثلا اصطلاحات علم عالم صناعی کبی والله تعالی محبتلر بتورر اسباب کین وعداوت وانتقامدن مثلا اسباب حربی صلحه مؤدی قیلور ونیجه عداوت اهلنک عداوتی خلافنده احبابنه محبت آرتورر پس اول اسباب احبابه کوره اسباب محبت ومودت اولور نتکم بیت لاحقدن روشندر بوندن علوم ظنیه ویقینیه یه اشارت واردر علوم ظنیه ارباب رسومک وعلوم یقینیه اصحاب حقایقک علومیدر مثلا برکسه نک اعمی ایکن ادراک ایتدیکی اکثری ظنیات مقوله سیدر فرضا کوزی آچلسه وادراکات اوله نظر انداز اولسه اولکی ظنی یقین مرتبه سنه ترقی ایدر اعمای بصیرت دخی بویله در ونفسله قلب اراسنده اولان اسبابی کین امور طبیعیه وامور روحانیه در پس نفس انسان اماره یتدن مطمئنه یه ترقی ایلسه جمیع اسباب نفسانیه امور روحانیه یه استحصال ایدر انکیچون ارباب کشف یاننده امور طبیعیه ونفسانیه حجاب مقوله سندن معدود دکلدر زیرا کشف وتزکیه وتصفیه حسبیله صفاته تبدل وتحول کلمشدر * بوندن اخذ اولنور که اهل اجتهاد انتهاده وارباب کشف ابتداده مصیبلردر پس اول کسه که ابتدا وانتهاده مصیبدر یالکز انتهاده مصیب اولاندن مرتبه ده برتردر مع هذا انتهاده مصیب اولمق شانندن اولان کسه نک مخطی اولمق شانندندر پس بوصورتده اصلا جهت اشتراک قالمازفاعرف *

پرورد درآتش ابراهیم را
ایمنی روح سازد بیم را

* ابراهیم * سریانیدر معناسی اب رحیم دیمکدر وچوق کره سریانی ایله عربی اراسنده اتفاق و یاخود لفظده تقارب واقع اولور ابراهیم کبی واکا اب رحیم دیدکلری اطفاله مرحمتندن اوتوریدر انکیچون حالت صغرده وفات ایدن اطفال اهل ایمانه ابراهیم خلیل الله علیه السلام وانك زوجه سی ساره متکفل اولمشلردر وقیامته دك حالت صغرده وفات ایدن اطفال مؤمنین انلرك حضانه لرنده در وادر پس لفظی دخی بویله در * یعنی بعضیلراد ریسك اشتقاقی درسدن اولمغه ذاهب اولمشلردر زیرا اول لغتده ذکر اولنان معنایه قریب اولمق بعیددکلدر پس کثرت دراسته کوره ادریس دینلمش اوله وتذکرهٔ قرطبیده کلور که ابراهیمك اسمی ابرم ایدی صکره ها زیاده قلندی ها ایسه سریانیده تفخیم وتعظیم افاده ایدر * ایمنی * کسرله قیغوسز (معنای بیت) بودر که قدرت کامله وحکمت شامله سیله ابراهیم خلیل علیه السلامی آتش نمروده لبسله وآتشك صفت احراقن ازاله ایدوب (کونی بردا وسلاما) موجبنجه آتشی اکا برد وسلام وکلستان ایلرتکم قصه سی تفاسیرده مبیندر وخوف وحشیتی روحه قیغوسزدوزر نتکم آتش سبب خوف ایکن ایچنه طرح والقا اولندقده کلستان اولیجق روح بی خوف وبیم اولدی والم طبیعی زوال بولدی زیرا اهل تمکینده بومقوله مواددده الم روحانی یوقدر والا اهل تلوین ایله برابر اولمق لازم کلور واحراق ایتمك کرچه ناره بحسب الظاهر طبیعی در ولکن فی الحقیقه تأثیر حقه منوطدر والا ابراهیمی دخی احراق ایدردی نتکم دیرلر (ما بالذات لا یزول بالعارض) بونده اشارت واردر که ابراهیم مشرب اولنلر دخی نار اعدادن بی باکدر زیرا ظاهرلری محترق اولسه ده باطنلرینه اثری یوقدر بلکه باطنلری علی کل حال محفوظدر ورمز واردر که ابراهیم قلب دخی آتش طبیعت ایچنده بویله در زیرا اوصاف ذمیمه اوصاف حمیده یه مبدل اولدقده کدورت دل زائل اولوب صفادن اثر قالماز (لمحرره) * زائل اولسه کدورت اوصاف * اولور آیینه مثال اوصاف * وتلویح واردر که خوارق عادات اولان امور حق تعالی یه نسبتله دوال قدرت قاهره وانبیایه اضافتله معجزات واولیایه کوره کرامات دینلور پس انبیا

واولیانك معجزات وکراماتی قدرت حقه مضاف ومنسوبدر ولکن انبیا واولیاء قدیر اسمنه مظاهردوشمشلر در انکیچون خوارقده کل انسانی تعظیم واردر بوسببدن ظهور خوارقده عوام ناس انلردن تهیب ایدرلر (لمحرره) * ظاهر اولسه چون آثار جلال * هیبتدن اولور نیجه دل لال *

ازسبب سوز بش من سودائیم
درخیالاتش چوسو فسطائیم

* سوزش * ده اولان ضمیر الله تعالی یه راجعدر * نتکم خیالاتش ضمیری اکا قرینه در زیرا اسباب وخیالات حقه مضافدر خالق اولدیغی جهتدن وخیالاتدن مراد آن خیالاتی که دام اولیاست بیتنده مرور ایتمشدر وسبب سوز اولمقدن اصل سببی نفی وانکار لازم کلمز زیرا بو نفی وانکار مذمومدر نتکم رقیم اول نام رسالهٔ سهروردیه ده کلور (لیس ذوالکمال من جهل الاسباب انما الکمال لمن نسی الاسباب فی قهر مسببها) یعنی بعض اشاعره وحشویه که جملهٔ افعال الله تعالی دن بغیر واسطه صدور ایتمشدر دیو ادعا ایدرلر غلط وجهل محضدر بلکه کمال اودر که اسباب ووسائطه عارف اوله ولکن قهر قدرت مسببه نظرله اندن غافل اوله زیرا سبب السلب اقدم اولمغله ملاحظه یه احقدر انکیچون حدیثده کلور (لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله) یعنی دهرده واقع اولان امور حقه مضاف اولمغله جملهسندن حق ملاحظه لازمدر ونتکم دیمشلردر (لا تعتمد علی الریح فی استواء السفینة) یعنی ریح کرچه سبب سیر سفینه در ولکن محرك اول اولان الله تعالی یه منتهیدر پس توحید افعال بودر که افعالده اسبابی سلب ایتمیه سن واسبابه اعتماد دخی ایلمیه سن زیرا شرك وحقایق اموره جهلدر بلکه اسبابك تحت قهر المسبب مقهور اولدیغن مکاشفه ایدوب حق مطالعه دن خالی اولمیه سن * سودا * معروفدر که اخلاط اربعه دن بریدر دیمشلردر که سودا احدی الطبایع اولان یبوستدن تولد ایدر نتکم رطوبتدن قان وحرارتدن صفرا وبرودتدن بلغم تولد ایدر وسودا عشق وسوزش معناسنده دخی مستعملدر پس بوصورتده سودای عاشق وشوریده دیمك اولور * سوفسطا * دیمشلردر که سوفسطائیه اول طائفه در که محسوس ومعقولدن بریسنه قائل اولمازلر وبلکه ایکیسنی دخی انکار ایدرلر اکر محسوسه قائل اولوب معقولی انکار ایدرسه دهریه وطبیعیه دیرلر واکر

ایکیسنی دخی مقر اولوب ولکن حدود واحکامه قائل اولمزسه فلاسفه دیرلر
واکر ایکیسنه اقراردن ماعدا حدود واحکامی دخی اقرار ایدوب ولکن
شرعه قائل اولمزسه صابئیه دیرلر واکر محسوس ومعقول وحدود واحکام
وشرعک مجموعنه قائل اولوب ولکن کتاب محققه رجوع ایتمزسه مجوس دیرلر
واکر بوجمله دن صکره کتاب محققه دخی رجوع ایدوب ولکن نسخه قائل
اولمزسه یهود دیرلر واکر نبوت محمد صلی الله علیه وسلمی انکار ایدرسه
نصاری دیرلر واکر بوجمله دن صکره نبوته اعتراف ایدرسه مسلمون دیرلر
الحاصل سوفسطائیه حکمت مموهه اهلیدر که حقایق اشیایی انکار ایدرلر وظن
ایدرلر که جمیع اشیا وحقایق اشیا خیالات باطله واوهامدر نقوش علی الماء کبی
پس حکمت مموهه وعلم مزخرفون ظاهری صدق وحقله محلی وباطنی باطل
وکذب اولمغله سوفسطا ایله تسمیه اولندی زیرا سوفانک معناسی علم وحکمت
وسطانک معناسی مزخرف یعنی باطل ایله مزین دیمکدر وبوندن مشتق
قیلوب سفسطه دیرلر پس سفسطه بالضروره تحقق معلوم اولان نسنه نک
نفیی اوزرینه ادله اقامت ایتمکدر یعنی وهمیاتدن مرکب اولان قیاسدر که
اندن مقصود تغلیط واسکات خصمدر بو سببدن هر مغلط اولان کسیه
سوفسطائی دیرلر (معنای بیت) بودر که کرچه الله تعالی اسباب
ظاهره خلق ایتمشدر که هر بری بر معنایه دال وبرحقیقته مؤدی وبرمسببه
مشهیدر ولکن بنده توحید افعال تجلیسی غالب وهر نسنه ده مسبب
الاسباب مشاهده ومعاینه موجود اولمغله اول اسبابی احراق وازاله وعدم
اعتبارده سودایی مقوله سنده نم یعنی سودایی اولان سودا خصوصنده
وخصوصا عاشق اولان عشق وادیسنده اسبابه التفات ایتمدیکی
کبی بن دخی بو عالم اسبابک اسبابنی نظردن اسقاط ایتمشمدر زیرا بنده
مسببی مطالعه غالبدر اکرچه که فی الجمله اسبابک دخی وجودی واردر
مثلا آتش که سبب احراقدر ولکن کاه اولور که برد وسلام اولور
حضرت ابراهیم علیه السلامه اولدیغی کبی پس اول سبب تحت قدرتده
مقهور اولیجق سببه التفاتک معناسی قالماز بلکه التفات اول سببده
سببی خلق ایدن قهاره کرکدر وکذلک حق تعالینک خلق ایتدیکی
خیالات وموجوداتده سوفسطائیه دیدکاری طائفه کبی یم که اشیا وحقایق
اشیایی اوهام وخیالات بیلورن زیرا اشیا وحقایق اشیا وجود ظلی
مقوله سیدر آینه ده منعکس اولان صورت خیالیه کبی بوخسه وجود حقیقی

مقوله سی دکلدر پس حقیقت اولیان نسنه یه وجود ویروب التفاتک
معناسی ندر الحاصل اشیا حالا عدم اصلیسی اوزرینه در نتکم دیرلر
(الآن علی ما کان علیه) واعیان عالم علمدن عالم عینه نقل اولندیغی
یوقدر یعنی وجود حقیقی ایله (سؤال اولنورسه که کبار مکاشفیندن شیخ
اکبر قدس سره الاطهر حضرتلرینک * انما الکون خیال وهو حق
فی الحقیقة * بیوردقلری نه معنایه محمولدر زیرا بوندن فهم اولنور که اشیانک
جمله سی حقیقت اوله مجاز اولمیه (جواب بودر که خیال بیوردقلری وجود
خیالی وظلی یه اشارتدر واول خیالک حق اولدیغی اسم ظاهرک تجلی سنه
کوره در زیرا تحت وجودده داخل اولان امورک جمله سی حق وصدقدر
یوخسه باطل وکذب دکلدر زیرا باطل اودر که انکله تجلی واقع اولمیه
(سؤال اولنورسه که بوندن ظاهر اولور که وجودده باطل مقوله سی اولمیه
بو ایسه واقعه مخالفدر (جواب بودر که وجودده اولان باطله باطل اضافی
دیرلر وجود ابلیس کبی پس باطل اضافی فی الحقیقه حق اولمغی منافی دکلدر
الحاصل باطل مطلق اودر که ممتنع الوجود اولوب انکله تجلی واقع اولمیه
وباطل اضافی اودر که ممکن الوجود اولوب انکله تجلی واقع اوله پس
جمیع موجوداتده اولان وجود مطلق وجود حقدر فاعرف جدا فانه
لیس وراء عبادان قریة (لمحرره) جمله‌ٔ کوانه بن خیال دیرن * بو خیال ایله
حقی جمع ایدرین * طورمزین بو سبب دیارنده * دوست طوغری مسببه
کیدرین * پس بکا بو جمله ده مؤثر اولان * وار ایکن معنی صورتی نیدرین *

مکر دیکر آن وزیر از خود ببست
وعظ را بکذاشت ودر خلوت نشست

* مکر * خفیة سعی بالفساددر * وعظ * شول زجره دیرلر که تخویفه مقارن
اوله قاموسده کلور که وعظه ذکره ما یلین قلبه من الثواب والعقاب
* خلوت * جلوتک مقابلیدر یقال خلا اذا وقع فی موضع خال لا یزاحم فیه
(معنای بیت) بودر که اول وزیر کندندن غیری مکر بغلدی واولکیدن
ماعدا بر حیله دوزوب پیدا ایلدی یعنی جلوتده نصارایه وعظ ونصحی
ترک ایلدی وخلوتده ساکت وصامت اوتوردی وزغنچه کندی حالنه
مشغول اولدی بونده عقل معاشک حیل کثیره سنه اشارت واردر
زیرا که اولور که شبان هیئتنده تمثل ایدوب ذئب کوسفندانه حمل

ایتدیکی کبی اولدخی جمعیت قوای پریشان ونیجه سن اهلاك وافساد ایله دریغجه وندان ایلروکاه اولورکه مفسد خلوت نشین کبی کمین کاهدن ناکاه حمل ایدر پس عقل معاشه بروجهله اعتماد یوقدر زیرا جمیع اطواری غرض فاسد اوزرینه مبنیدر وازخود لفظندن مأخوذدر که عقل معاشك وعظ وسکوتی عندیات مقوله سیدرکه مفاسدی مصالح اوزرینه غالبدر زیرا نفس امارەنك هوادارىدر بوسببدن قرآنده کلور (والله یشهد انهم لکاذبون) یعنی موطأة قلب بولنمدقجه مجرد شهادت لسانیه اعتبار اولنمدیغی کبی عقلك صورت حقده ابراز ایتدیکی اموره دخی التفات یوقدر زیرا تزویره مجبولدر و بونده رمز واردرکه امر بالمعروف ونهی عن المنکری غرض فاسد ایچون ترك ایتمك ممنوعدر مکرکه غرض صحیحه مبنی اوله نتکم امام زفر رحمه الله اواخر عمرنده اجتهادی ترك ایدوب ایکی سنه تلاوت قرآنه اشتغال کوستردی وجمیع کمل اولیا دخی قرب رحلتنده حقه اقبال کلی ووقت انتقالده تحصیل تجرد تام واستجلاب مزید تجلی ایچون ریاضت کزین وعزلت نشین اولدیلر بووجهتندرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم جنابلری وداع عالم فانی قلدقلری سنه ده ایام اعتکافی مد ایدوب یکرمی کون قدر اسطوانهٔ سریر اوکنده متحجز ومنزوی اولدیلر ومرض موتلرنده دخی کندی نفس طاهره وطیبه‌لرینه اشتغال حسبیله برقاج دفعه امامتی حضرت صدیق رضی الله عنهه احاله بیوردیلر فافهم الاشارة (لمحرره) بابلا وقت خرندرکه کفتکو ایتمك یتر * حالی هنکامنده قیل وقال دلدن نه بتر

درمریدان درفکند ازشوق سوز
بود درخلوت چهل پنجاه روز

* چهل پنجاه روز * قرق اللی کون دیمکدر اصلی چهل وپنجاه در ضرورت حسبیله و یاخود عادته متابعت له واو عاطفه ترك اولنمشدر وپنجاه و پنجه هاء ملفوظ ایله اللید رخسین کبی ظاهر اولان بودرکه پنجه ده هانك ملفوظه اولدیغی هاء غیرملفوظه ایله اولان پنجه دن احترازایچوندر زیرا هربری بشقه مسمایه دالدر پس مطلقا پنجه آخرنده اولان هاء فی الحقیقه معنای نسبت واختصاصی مفیددر زیرا اللینك پنجه اختصاص ونسبتی واردر بش عشره‌یی اشتمال حسبیله در (معنای بیت) بودرکه وزیر مذکور

مریدلرك قلبنه شوقدن سوز وحرارت براقدی یعنی خلوته دخولی وخلقدن انقطاع واختصاصی سببیله احباسی نامنه اولنلر آنك شوقدن پرسوز اولدیلر وفراقندن متأثر ومنفعل اولوب جکرلرنده حرارت ودللرنده مزید شعلهٔ محبت بولدیلر واول وزیر قرق اللی کون قدر زمان خلوت نشین اولدی ودر بسته و پرده آویخته کیمسه‌یه کورنمدی (لمحرره) جسمدن دیده‌لردن ایتدی نهان * جان کبی ایلدی کندن پنهان * بونده اشارت واردرکه وزیر مزبور علم حقایقدن دخی دم اوروب سالکلری ارشاد ایتمك صددنده اولمش ایدی زیرا احباسنك مرید اولدقلری کندینك ارشادنه ناظردر وارادتدن مراد ارادت حق وطلب وصولدر وحقیقتی فنادر زیرا ارادت مرید ایله مراد میاننده نسبتدر ونسب واضافاتی اسقاط ایتمدکجه حقیقت توحید ظهور ایتمز بوسببدن دیمشلردرکه (المرید من لا ارادة له والصوفی من لامذهب له) پس ارادت وطلب بحسب البدایه وفنا بحسب النهایه‌در ورمز واردرکه امم سالفه‌ده خلوت قرق کون ایدی نتکم حضرت موسی علیه السلامك میقاتندن معلومدر و بوامت مرحومه ایچنده دخی فی الجمله معمولدر نتکم حدیثده کلور (من اخلص لله اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه) اکرچه که اعتکاف ایتمك سنت نبویه اولمغله خلوت اربعینیه‌دن متعارف ومشهوردر وتلویح واردرکه وزیر معهود خلوت اربعینی خمسینه تغییر ایلدی انکیچون نصارا ارامسنده صوم اللی کوندر زیرا خلوت صومی مستلزمدر واشارت اخری بودرکه عقل معاشه کرچه چندان اقتضا واحتیاج یوقدر ولکن اعضا وقوی وجودده حس غالب اولمغله اکا احتیاج واردر دیو فقدان وعدمنی دلمزلر * مع هذا عقل قدسی ومعاداندن خبراودر *

خلق دیوانه شدند ازشوق او
ازفراق قال وحال وذوق او

* خلق * مخلوق معناسنه‌در بوراده مراد خصوص اوزرینه نصارادر ولکن مریدن صکره خلق ذکر اولندیغی تعمیم بعد التخصیص قبیلندندر * قال وحال * بری برلرینه مقابلدر زیرا قال ظاهره وحال باطنه تعلق ایدر وحال دینلدیکی تحول وتغیرندن اوتوریدر طرب وحزن و بسط وقبض کبی * ذوق * حال اهلنك صفتیدر زیرا اصحاب حال انلردرکه انوار اعمال صالحه قلبلرنده مؤثر اولوب

عملری اوزرینه حالا وجد وذوق ومآلا کشف مشاهده ومعاینه ومعرفت
ایله مجازات اولنمشلردر واهل ذوق اودر که مقام قلب وروحدن مقام نفس
وقوایه حکم تجلیات نازل اولوب حساآنی ادراک وذوقا وجدان ایلیه وبلکه
آثاری بوزلرنده دخی ظاهر اوله وبو تقریردن الفاظ ثلثه ده وجه ترتیب
مبین اولدی زیرا قال مرتبهٔ شریعت اولمغله مرتبهٔ معرفت وحقیقت
اولان حال اوزرینه متقدمدر وذوق دخی حالک اثری ونتیجه سیدر
ولکن ذوقده مراتب مختلفه وار درپس هر حال اهلنک ذوقی مقام اهلینک
ذوقی کبی دکلدر زیرا مقام اهلینک ذوقنده اولان کلیت حال اهلنده
یوقدر (معنای بیت) بودرکه طائفهٔ نصاری عموما وخصوصا وزیر
مزبورک شوقندن وآنک قال وحال وذوقی فراق وهجرانندن دیوانه
کبی اولدیلر یعنی مقدما که آنک علوم رسمیه سندن اهل قال اولنلر مستفید
وعلوم حقیقیه سندن اهل معرفت اولنلر مستفیض اولوب هر بری
حاللرینه کوره ذوقلنورلردی صکره صحبتک انقطاع وناصحک اختفاسی
سببیله قلبلرینه نشأه ذوق وسوز وکداز حلول ایدوب مجنونه دوندیلر
زیرا شغف حبک مقتضاسی شورش واختلالدر نتکیم یوسف وزلیخا
وفرهاد وشیرین وقیس ولیلی قصه لرندن روشندر وبونده عقل معاش
ومدعیانک تقلیدلرینه وجمیع مراتب واطواردن دم زن اولدقلرینه
اشارت واردر (لمحرره) رنک طاوسه کیرسه شکل کلاغ * قوزغون اولور
البت محل سخره ولاغ * بلنور نغمه لرندن آخر * باغ عالمده صوت بلبل وزاغ *

لابه وزاری همی کردند واو
ازریاضت کشته در خلوت دوتو

*لابه * یلوارمق وتضرع *زاری *ایکلدی وناله ویلوارمق وفریاد وفغان
واغلاق ریاضت بالاده مفصلا شرح اولنمشدر*تو * اشباع واوله قات معناسنه در
دوتو ایکی قات دیمکدر (معنای بیت) بودرکه طائفهٔ نصاری وزیر
خلوت نشینک حالت اولی به عودت وخلق حقه بحسب الزعم ارشاده دعوت
ایتمه سیچون یلواروب فریاد وفغان ایلرلردی اوایسه بونلرک جانبنه التفات
ایتیوب تسخیر خلق واضلال انام ایچون ریاضتدن خلوتده ایکی قات
اولمش ایدی زیرا تقلیل طعام وشراب ومناماله وجوده ذبول وضعف
طاری اولور وتیرکبی راست قامت یای کبی انحنا وانحراف صورتن

بولور بونده وزیر بوزر آثارک تشدید ریاضتنه اشارت واردر زیرا مرتاض
اولان کمسه دکه بر ریاضتدن کمان وار منحرف اولماز و پیرسال خورده کبی
قیامدن هیئت رکوع بولماز وبوندن فهم اولنورکه وزیر حیله سازک
ریاضتمرن بوره یه انهماک وانکبابی تحسین اخلاق وتصفیهٔ باطن
ایچون دکل بلکه غرض فاسده مبنی ایدی زیرا بو بهانه ایله قلوب نصارایی
زیاده استجلاب ایده ومعنی بونلرک زمام اختیارلرن النه الوب استدیکی
یره یدوب کیده انکیچون فریادلرنی اصغا ایلمدی ودعوتلرینه
اجابت دکل بلکه برمدت انلره آغ وقرادن سوز سویلمدی (لمحرره)
ایلدیکجه او حیله ساز سکوت *اولدی هیئله نصاری مبهوت *شوقله
اولدیلر آتش واری *قالدیلر آخر آنده یلواری *وبونده رمز واردر که ارباب
دعوی ورسوم طرفنه عامهٔ اهل تقلید میل ایده کلدکاری کبی قوای
نفسانیه وطبعیه دخی عقل معاشه التفات ایده کلمشلردر زیرا استمدادلری
آندندر انکیچون فقدانندن متألم وهجرانندن متأذی ومنفعل اولورلر
اکرچه که فی الحقیقه عقلک مقتدی ومتبوع اولمغه لیاقت وصلاحیتی یوق
وعقل ایله عشقک میاننده فرق قتی چوقدر نتکیم مثنویده کلور*ای ببرده
عقل هدیه تا آله* عقل انجا کمترست از خاک راه* وبوندن اخذ اولنورکه
ریاضت اهلی خلوت نشین اوله کلمشلردر اول جهتدنکه خلقله مختلط
وناسله مؤتلف اولان کمسنه بحسب الغالب ریاضتک فوائد ومنافعندن
محروم وبی بهره در زیرا ریاضت حواسک انسدادینه انضماماله زیاده
منتج اولور جلوتده ایسه بو معنی مفقوددر (لمحرره) کر کنی تو ریاضت وپرهیز*
از بساط مجالست برخیز *نفع پرهیز آن دمی یابی * که شود بسته درحس تو نیز *

کفته ایشان نیست ماراپی تونور
بی عصاکش چون بود احوال کور

بی تو مارا نیست نور دخی نسخه دوشمشدر * عصاکش * کوری حکما
عصا چکوب کوترمکه کشنده لک عصایه نسبت اولندی نتکیم کیاده یه
دستکش دیرلر زیرا ال ایله مراولیه محتاجدر صکره مطلق دلیل ومرشد
وقائده عصاکش دیدیلر والله تعالی اعلم * کور * کاف عربیله کوزی چیقمش
کمسنه یه دیرلر کورک نابینادن فرقی واردر زیرا کور چشمه صفت اولماز
مکر مجازا نابینا معناسنده استعمال اولنه بینا ایسه چشمک ایچنده ضو

مخصوصك حالیدر بو جهتدن چشم بینا وچشم نابینا دیرلر (معنای بیت)
بودر كه طائفهٔ نصاری ظلمت دللرینه جهلدن ناشی وزیر ظلمانی دله
دیدیلر كه سنسز بزه نوروفر یوقدر زیرا عالم اولان شمعه وعلمی انك ضیاسی
كبیدر كه خلق ظلمت جهلده انكله مستضیٔ اولورلر دلیل ومرشد
وقائد سزكورك احوالی نیجه اولور یعنی آخر بورطیه وقوعله یازوال
ویا انكسار بولور الحاصل سن بزم طریق حقده قائده مز ومجالسده
شمعمز وظلمت سیر وسلوكده روشنائی وضیامز سن * سنسز اولمق بزه
كناهیتر * آهمز آمله هر كون آه یتر * بونده ارباب عقل معاشی كوره وعقللرنی
عصایه تشبیه واردر تتكیم صائب نظمنده كلور * طریق عقل را بر عشق
رجحان می دهد زاهد * عصایی بهتراز صد شمع كافور ریست اعمار ا *
والله الهادی الی عشقه ومحبته وعلیه اعتمادی فی كل واد من الخفی
والبادی (المحرره) عشقدر قلبمزك نوروفری * طورسون عالمده تا ابد اثری *

از سر اكرام واز بهر خدا
بیش ازین مارا مدار ازخود جدا

* سر * باش واوج * اكرام * اهانتك ضد یدرودیمشلردر كه كرم بعد السؤال
اولان عطادر پس بو محلده اكرامك حسن موقعی واردر * ازین * چهل
وپنجاه روزه اشارتدر * ازخود * ازقال وحال وذوق خود تقدیرنده در
تتكیم بیت سابق قرینه در (معنای بیت) بودر كه بزه اكرام وانعام
واحسان اوجندن ورضا حقیچون ویا طریق القسم سندن دلرز كه
بومدتدن زیاده بزی كندندن جدا طوتمه وفراقكله مبتلا ایتمه زیرا من بعد
بزسنك فراقكه صبرایدهمز وقال وحال وذوقكدن هجرانه تحملمز
یوقدر الحاصل من بعد خلوتدن جلوت اختیار ایدوب بزم مرادمز
اوزرینه اولورسك بو خصوصده بزه اكرام ایتدیككدن ماعدا رضاء
حق دخی تحصیل ایتمش اولورسن زیرا مطلوبمزی تحصیله قدرتك وار
وسؤالمزه اجابت عهده سندن كلورسن پس بر كمسه مرتجیك رجاسنی
قطعله عند الله مقطوع الرجا ومسخوط اولدیغی كبی وصلاه دخی
موصول الرجا ومرضی اولور بوندن فهم اولنور كه كرچه هر فعل خیر الله
ایچون اشلنور ورضاسنی تحصیل ایچون وجوده كلور ولكن غیرك
مصلحتنی دخی متضمن اولمق تحصیل رضایه مانع دكلدر تتكیم خباز

وطباخ وقصاب وسائر اهل سوق اولنلر مصالح ناسده بولنمق نیتی اوزره
دركار اولورلر بو ایسه عین تحصیل رضادر وبو معنانك وجودیله ملاحظهٔ
نفع عاجل اولمق دخی تحریم كسب ایتمز والاجیع اكساب حرام اولمق لازم
كلوردی وسائر تشریك صورتنده وارد اولان امور دخی بوكا قیاس اولنه
تتكیم حضرت مرتضی كرم الله وجهه بیورر (اذا كنت بواد تخاف
فیه السبع فقل اعوذ بدانیال وبالجب من شر الاسد) اصلی بودر كه
بخت نصر دانیال پیغمبر علیه السلامی بر چاه ایچنه طرح ایدوب اوزرینه
بعض سباع القا ایلدی تا كه آنی من غیر تفرقة بین نفاع وضرار
صفتی موجبجه افتراس واهلاك ایلیه سباع دخی دانیالی كوردكده
تبصبص كنان دانیالك اعضاسنی لحس ایتمكه باشلدی پس كرچه
حقیقتده استعاذه الله تعالی یه دركه معیذ حقیقی در ولكن تسخیر دانیال
جهتندن ظهور ایتمكله سر دانیاله استعاذه ایتمك حقه استعاذه حكمنده
اولدی وبعض السنده بر نسنه یی سپارشده اول اللهه وثانیا سكا اصمرلدم دیرلر
فی الحقیقه شرك لازم كلمز زیرا اثبات واسطه قبیلندندر پس واسطه ده
مبداء ملاحظه اولنسه عین توحید اولور تتكیم متوكلا علی الله ارسال
ناقه ایدن اعرابی یه لسان نبوتدن وارد اولدیكه (اعقلها وتوكل علی الله)
یعنی اشتره بند عقال ایتمك ملاحظهٔ حقه مانع دكلدر وبعض تركی دعالرده
فلان ایچون وفلان ایچون دیدكدن صكره رضای حقیچون دیو ختم
كلام ایتدكلری رضادن غیری نسنه مطلوب اولدیغندن دكلدر بلكه دعانك
محلنی تعیین درواخبارده معنای مذكوری مؤید آثار چوقدر الحاصل مثلا
فلان روحیچون وقف وتعیین اولنان براقچه جزء دیمك رضای حقیچون تعیین
اولنمغی منافی دكلدر زیرا فلان روحیچون دیمك رضای حق
ایچون تعیین اولنان نسنه نك محلنی تبییندر انسان ایسه رضاء حقیچون
اولان عملنك ثوابنی آخره هبه ایتمك درستدر ومؤمنك دخی مؤمن اولدیغی
جهتدن شانی طلب رضادر اكرچه جهت خلقی مجازا قبله ایدنمشدر
وبو معنادن ذاهل اولان كمسه كلام مز بوری شرك حمل ایدوب قائلنی
تخطئه ایله كندی جهلنه ندا ایتمشدر ورب ما حصل من بعض اولیائه قصد
الیه حقیقة واشارة فی الظاهر الی الخلق مجازا كذا فی شرح الاسماء الحسنی
للامام القشیری) (المحرره) نه واردر كه كوزلی كور اوله * قولی صدقك
خلافی زور اوله * قوییه وجه سخنده آسانی * دائما خلقه ایشی زور اوله *

زیرا عجز انسان
بشریتنه ناظردر
حقیقتده دكل
انكیچون اقدار
حقله امور خارقه یه
قادر اولور
منه

مطلب
فلانك روحیچون
دیمك

و بونده اشارت واردر که امت مرحومیه کوره مدت فراق چهل سالدر زیرا رجال الله مبلغ کماله قرق یلده بالغ اولورلر که مدت مذکوره نك بعضی ایام فنا و بعضی دخی اوقات بقایه مصروفدر کو یا مرشد کامل سرا آلهی صورتیدر که قوای وجود حکمنده اولان اهل ارادتدن اختفا ایتمشدر پس قوای انسانیه سرا آلهی ظهورنه مترقب اولدقلری کبی ارباب ارادت دخی اول سرك صورتی اولان مرشد کاملك طلوعنه مترصدلر در شویله که اکر مرشد کامل قرق کوندن زیاده ارباب ارادتدن مختفی اولسه قرق یل مختفی اولمق قدر حجاب عارض اولور حجاب ایسه عین فراقدر * نسأل الله ذوق وصاله ورؤیة جماله *

ماچو طفلانیم و مارا دایه تو
برسر ما کستران آن سایه تو

* طفلان * طفلك جمعیدر طفل هر نسنه نك صغیریدر و یاخود مولود معناسنه در که التی یاشنك انقضاسنه دك اطلاق اولنور طفل اطلاقی ضعف وجودنه کوره در زیرا طفل فتحله مطر ضعیفه دیرلر * دایه * اوغلنجقلر امزرن عورت در که مادراوزرینه حقی غالبدر زیرا مادره کوره علوق شهوته معلق اولمغله فی الحقیقه مولودك والده اوزرینه امتنانی ثابتدر الحاصل حق والده قضاء شهوت ایله مشوب اولمغله نا قصدر دایه نك ایسه معنای مذکوره تعلق یوقدر زیرا اجنبیه در * کستران * صفت مشبهه در کستردن و کستریدن دوشه مك معناسنه در (معنای بیت) بودر که بز ایام فریبده طوغمش ضعیف اوغلنجقلر کبیوز و بزه دایه سنسن که سنك پستان تربیه کدن شیر معرفت مص ایتمکله بزه نشو ونما حاصل اولور بزم باشمز اوزرینه اول سایه همت وحمایه یی دوشین سنسن یعنی ایام صیفده زیر سایه ده اولان کسه مستریح اولدیغی کبی اوقات حرارت هجرانده سنك تحت همت ونظرکده اولان اهل ارادت دخی راحت یافته در پس بونده ایکی وجهله تشبیه واردر (اولکیسی کندیلرین تربیه یه احتیاجده اطفاله ووزیری دایه یه (وایکنجیسی کندیلرن اهل ظله ووزیری شجرهٔ منتهایه وهمت ونظرنی ظله و بوندن فهم اولنور که دایه سز اوغلان هلاك صوری ایله هلاك اولدیغی کبی بی مربی اولان سالك دخی هلاك معنوی ایله هلاك اولور و کذلك تابستانده ایام تموزده کنشده قلان

کسنه یانوب یاقلدیغی کبی سالك دخی بی سایهٔ مرشد نفس اماره وطبیعت وهجران حرارتی النده پرسوز اولور زیرا صفات بهیمیه نك غلبه سنده حرارت وعطش غالب واردر و اشارت واردر که اطفال طریقت اولنلر کماله بالغ ومبلغ رجاله واصل اولمدقچه حد طفولیتدن بیرون اولمازلر انکیچون جاهل اولنلره نقدر سال خورده اولسلر پیر نابالغ دیرلر زیرا بلوغ حقیقی معارف وحقائق آلهیه ایله حاصل اولور بو معنا نك حصولی ایسه یالکز سن سال ایله اولمازودیمشلردر که * توانکری بهنرست نه بمال * و بزرکی بعقلست نه بسال (لمحرره) طول عهدیله تفاخر ایتمه * کیم دکلدر سن افسان معتبر * قیل نظر سروسهی یه بونجه سال * عمریله قالدی ینه بی بارو بر * واردر اما باغده تازه نهال * کیم اولو بدر میوه ایله پرعبر *

کفت جانم از محبان دور نیست
لیك بیرون آمدن دستور نیست

* جانم * معلوم اوله که حرف میم ساکن که آخر کلمیه ملحق اولور ضمیر متکلمدر ولکن بومیمك ماقبلی مفتوح اولور کرك اسمه لاحق اولسون جانم ودلم کبی وکرك فعله لاحق اولسون دانستم ومیدانم کبی فاما برمیم ساکن دخی واردر که اداتدر بجی معناسنه نتکم دوم وسیوم دیرلر ایکنجی واوچنجی معناسنه و بومیمك ماقبلی دائما مضموم استعمال اولنور تاکه ضمیر متکلمه ملتبس اولمیه * لیك * حرف استدراکدر لکن معناسنه لیکن دخی بویله در * دستور * فتحله اذن واجازت معناسنه درضمله وزیردر بوراده مراد اولنکیدر (معنای بیت) بودر که وزیر حیله کار فریادکنان اولان مریدلرینه جواب ویروب دیدیکه بنم جانم ودلم احباب هوادارلرمدن دور و بعید دکلدر یعنی کرچه خلوتده و صورتا سزدن مختفی وجدایم فاما هر کوزدن ایراق اولان کوکلدن دخی ایراق دکلدر زیرا بنم سزی قلبمدن اخراج ایتدیکم یوقدر ولکن طشره کلمك ایچه وهنوز خلوتدن چقمغلغه اذن واجازت حق یوقدر پس فراق صوری وصال معنوی یی منافی دکلدر بناء علی هذا خاطر یکوزی خوش طوتیکوز که خاطرده سنز و بنم خلوتده اولدیغم دخی امر حقه دائردر وسا لکه لازمدر که امر حقه مطیع ومنقاد اوله (سؤال اولنورسه که بو معنانك امر حقه دائر اولدیغن بلیجك مطمئن اولمایوب الحاح خروجه حاجت نه در (جواب بودر که

كرچه امر حقه دائر اولمق بحسب الزعم درفاما مر يدلرك بو معنابى حقيقته حمل ايتدكارى صورتده اضطرابدن وسؤالى اعادلريكه بيت لاحقدن مفهومدر شدت شوقه محمولدر نتكم موسى عليه السلام دنياده امتناع رؤيتى بيلور كن غليان وجد وشدت اشتياقدن طالب رؤيت اولدى انكيچون فى الجمله معذور دوشدى زيرا حب غالب اختيار اولمديغى كبى اندن نشأت ايدن احوال دخى بويله در نتكم نسوۀ زليخاده روشندر كه حب غالب وزياده هيمانده قطع ايدى ايتدكارندن بى شعور اولديلر بونده اشارت واردر كه كرچه قلوب ارباب نهايت حقه مشغولدر ولكن جمع وفرقى جمع ايتدكارى جهتدن خلقله اولمغه دخى مانع دكلدر زيرا انشراح صدر وانفتاح قلبك حكمى بودر فاما اولكه رابعۀ عدويه دن رحمها الله تعالى اكلهيمى و يارسول اللهيمى زياده سورسن ديو سؤال ايتمشلردر واول جواب و يروب هيهات الله تعالى نك سوكوسى قلبمده كمسه نك سوكوسن قومامشدر ديمشدر بو سوز بالكز عالم جمعه كوره در و بردخى بودر كه و زيردن جواب مذكور نقصانه دال ايدى ولكن احبابى مبتديلر اولق حسبيله متنبه اولمديلر و بونده رمز واردر كه انسان كامل اولانك بالذات حقدن خبر المغه اقتدارى واردر يا مقام سماعده خطابله ويا مقام قلبده نفث والهام روعله و ياخود بونلردن غيرى وجهله نتكم بر خصوصده ايكى اوچ دفعه مباشرت ايله غلط واقع اولور پس انك مباشرتنده اذن حق اولمديغى ظهوره كلور وچوق كره اولوركه كتابته ابتداده خطا واقع اولوب ترك اولنور زيرا خطا صورتنده حقله كندى اراسنده عدم اذنه عادت جاريه اولمشدر و بونده تلويح واردكه قلوب كله دخول ايتمك احضار حقله مقبولدر يوخسه بالكز بزى دعادن انوتمكز ديمكله دكلدر بلكه بويله ديمك وامثالى تحميل بار اولديغى جهتدن آداب اهلى ارادتدن دكلدر (لمحرره) ذى سعادت اكا كيم حاضر اوله * قلب مرشدده كنديسى ديمه دن * لذۀ معرفت بوله داده * كيجه كوندز آنك غمن يمدن

<table>
<tr><td>ان اميران در شفاعت آمدند</td></tr>
<tr><td>وان مريدان در شناعت آمدند</td></tr>
</table>

* آن اميران * اون ايكى عدد امير وسالا رقومه اشارتدر * شفاعت * شفعندر كه ضد وتر درغير ايچون عفوو يا فضل طلب ايتمكدر ولكن

بوطلبده شافع اولان كيمسه مشفوع له اولانه كندنى جفت ايتمكله طلب مذكوره شفع وشفاعت اطلاق اولندى پس بر كيمسه نك كندى نفسنه ايتديكى دعايه شفاعت دينمز وكذلك امت مرحومه نك رسول الله صلى الله عليه وسلم ايچون سؤال وسيله ايتدكارى دخى شفاعت بابندن دكلدر زيرا ياشفيعده علو ويامشفوع لهده عجز شرطدر بونده ايسه ايكيسى دخى مفقوددر * شناعت * قبحله استقباح وشتمدر زنا ولواطيه فعل شنيع ديدكارى زياده مستقبح اولدقلرندندر (معناى بيت) بودر كه اول بكلر خصوص مزبور ايچون شفاعته كلديلر ومريدلرك مطلوبلرى اولان معتاده انلره جفت اولوب وزيره سو يلديلر واول مريدلر بوحاله باقوب كنديلرن لوم وشتم واستقباحه كلديلر ومرشدلرينك ديده لرندن نهان اولديغن كندى بد بختلكارندن بلديلر نتكم بيت لاحقده كلور پس مصراع ثانى مابعدنه مرهون اولور بونده اشارت واردر كه حواس ظاهره و باطنه وشهوت وهوى مريدلرى حصوانده قواى نفسانيه يه اعانت ايدرلر وخصوص اوزرينه قواى مدركۀ انسانيه عقل خصوصنده كنديلرن لوم ايلرلر زيرا انلرك استمساكى قوت عقليه نك ظهور و بقاسيله در پس قوت عقليه نك ادراكنه اختلال كلسه سائر قوى دخى مختل ومشوش اولور زيرا متبوعك فسادى تابعك فسادنى مستلزمدر وديمشلردر كه * ع * اولور هميشه غيبت شه فتنۀ سپاه * پس بوندن فهم اولنديكه وزير خصوصنده عموم وخصوص اهلى مضطرب اولدقلرى كبى عقل خصوصنده دخى عامۀ قواى مدركه جنبشه كلديلر زيرا هر كس كندى متبوعنك غيبت وهلاكن استمز كرك اول متبوع فى نفس الامر كامل وكرك ناقص اولسون نتكم بالاده شرح اولنمشدر (لمحرره) زعم باطلدر نصارايى * ايلين تابع فساد قرال * يوخسه عقل معاد اولسه درست * نفس وشيطان ايده مز مكرله آل *

<table>
<tr><td>كين چه بد بختيست ما را اى كريم</td></tr>
<tr><td>از دل ودين مانده مابى تو يتيم</td></tr>
</table>

* بخت * دولت وطالعدر پس بد بخت دولت وطالعى ناساعد ديمك اولور آخرنده يا مصدريه در * كريم * كرم كيفيت نفسانيه مقوله سيدر كه مقتضاسى غيره ايصال نفعدر مال ايله اولسون وياغيرى نسنه ايله اولسون پس كريم بلاعوض ايصال نفع ايده نه ديرلر اكر عوض ايله ويا نفعك

غیری وجهله اولسه کریم دینلمز مثلا کندی نفسنی قتل ایتمك مظنه سی اولان کیمسه یه سکین هبه ایتمك کرم دکلدر وعوض دخی عین اولمغله مخصوص دکلدر بلکه مدح و ثواب و تخلص عن المذمه مقوله لرینك جمله سی عوضدن معدود در قال بعض الکبار معنی الکرم نفی الدناءة باستحقاقه صفات الجلال وقال الجنید قدس سره الکریم الذی لایحوجك الی وسیلة وقال الحارث المحاسبی هو الذی لایبالی من اعطی وعرب کمال لطافت وطیب ثمرندن اوتوری شجرهٔ عنبه کرم دیو اصلنده رانك حرکتیله در صکره لسانلرنده کثرت دورانی اولمغله تخفیف ایدوب کرم دیدیلر وحدیثده شجرهٔ عنبه کرم اطلاقندن نهی اولنمشدر زیرا مؤمن اولان کیمسه تسمیهٔ مذکوره یه غیریدن اولی واحقدر اول سببدنکه کرم سجایاسی واردر * یتیم * قبل البلوغ پدرندن منقطع اولان صبیدر سائر حیواناتده انا طرفندن اعتبار اولنور یعنی حیوان بچه نك اناسی اولمامق یتیمدر کما فی القاموس الیتم بالضم الانفراد وفقدان الاب وفی البهائم فقدان الام (معنای بیت) بودرکه کندیلرینه بویله شتم وحاللرینی استقباح ایتدیلرکه بوتدبیر و بخت وطالعی نامسادلکدر بزه ای کریم النفس وجمیل الشیم اولان وزیر مرشدکه بزسنسز دل و دینده یتیم قالدق یعنی هم کوکلدن چقدق بوقدر میل ومحبت وحرارت اشتیاقله وهم کمال دیندن جدا دوشدك زیراسنك فراقکدرکه بزی بوسوز وکذاره دوشوردی و یوما فیوما احکام دینمزی مفصلا سندن تعلم واستفاده ایدرکن شمدی قبل التکمیل والتحصیل نقصان وتعطل غائله سی باشمزه انواع غم وتشویش وبلا ومحنت اوشوردی بوراده طائفهٔ مذکوره نك سنسز بی دل و بی دین قالدق دیدکلری سوزلرنده اصابت ایتدیلر زیرا دین اولاری وزیره اتباعله زائل ودین ثابتلری دخی بی حاصل اولمغله مذبذب قالدیلر بونده ای کریم دیمکله استلطاف واستعطاف صورتن ابراز واردرتا که مرحمت وشفقت ایدوب موجب کرم اوزرینه معامله صدور ایده و بونده اشارت واردرکه بوامت مرحومه دل ودیندن یتیم دکلدر زیرا الله تعالی صدور حفاظده قرآنی محفوظ وهرعصرده علماء دین وفضلاء اهل یقین ایله دین مبینی مصون ایلمشدر وقرآنده کلور (الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا) پس اول دین حق که

بوامت

بوامت ایچون مرضی حق اولمشدر الی یوم القیام آثار جلیله سی دائم ومعاملهٔ منیفه سی قائمدر وینه تنزیلده منصوصدرکه (یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت فی الحیوة الدنیا وفی الآخرة) پس ثبات واستقامت بوامتك کاری ودینده صلابت ومتانت بوملتك یاریدر خصوصا که حدیثده کلور (ان استقامت امتی فلها یوم وان لم تستقم فلها نصف یوم) بوراده یومدن مراد یوم آلهی اولان الف سنه در پس مدت امت بشیوزسنه یی تجاوز ایتمکله استقامتلری ظاهر اولدی نتکم محمدیه اوزرینه اولان شرحمزده اسرار حدیث شرح وبیان اولنمشدر والحمد لله تعالی و بونده رمز واردرکه مرشد کامل تربیه حسبیله ارباب ارادته پدر کبیدر نتکم قرآنده کلور (وازواجه امهاتهم) یعنی ازواج مطهره نك امهات المؤمنین اولدقلری رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك والد حکمنده اولدیغن اشعار ایدر وحدیثده کلور (یاعلی انا وانت ابو هذه الامة) وینه حدیثده کلور (کل سبب ونسب منقطع یوم القیامة الاسببی ونسبی) بوندن مراد حقیقت دین وتقوای حقیقی ایله انتسابدر انکیچون وارد اولمشدرکه (آلی کل تقی) پس آل رسول فی الحقیقه نسب مذکورله مرتبط اولاندر کرك سیادت صوریه سی اولسون وکرك اولمسون بوندن فهم اولندیکه ابو لهب وامثالی نسب حقیقیدن خارجلردر الحاصل هر کیمسه نك والد صوریه سی حیونده اولسه معنی مفقود اولدقجه ینه یتیم کبیدر زیرا نسب صوری نسب معنوی یه وسیله و بهانه در پس مقصود بالذات اولان نسب معنویدر ودیمشلردرکه (العبرة بالوصل لابالاصل الوصل قربة والاصل تربة الاصل من حیث النطفة والوصل من حیث النصرة (لمحرره) هنری اولمیجق دنیاده

* بر کدادر ینه سلطانزاده * شجره میودارله برمی * طوته لم سرو اولمش آزاده *

بونده اظهار تقصیره ایما واردر ولکن اعتراف تقصیر هر بار منتج اولماز بلکه کاهی عقیم کاوروهی ادحصول بولماز (لمحرره) یلدزی دوشکون اولورنا چارك ** سودی اولماز جهتنده هر کارك * چونکه تدبیری نقض ایدر تقدیر *

* ندرر فائده سی افکارك *

تو بهانه میکنی وما زدرد

می زنیم ازسوز دل دمهاء سرد

* بهانه * معروفدر ولکن بزده موجود اولان لغات مختلفه ده

بولندی *دم سرد* دم نفس و سرد صوقدر که مقابل کرم درکه اسی در تکم ویسی نظمنده کلور * سردی باد هوا جانمزه کار ایتدی * سکا قالدی ایشیز ای کرم اسی مولی * پس دم سرد صوق نفس وصوق سوزدرکه اولور که حرارت دلدن نشأت ایدر * پس بونده کرمیتک نتیجه سی سردی اولور الحاصل کرم اولان نسنه نك تأثیری اولورفاما سرد اولانده تأثیر اولماز تکم مفتی یحیی افندی نظمنده کلور * واعظ اوله می سرد سوزکدن متأثر * بردلده که سوزان اوله کانون محبت * ودم زددم درکشیدك مقابلیدر زیرا دم درکشید ساکت شد معناسنه در ودم زد سویلدی و تکلمه کلدی دیمکدر پس دم سرد اورمق صوق نفس الق وآه ایتمکدر (معنای بیت) بودر که سن بهانه و تعلل ایدرسن خلوتدن بیرون اولمامق خصوصنده بز ایسه درد فراق او جندن سوز وحرارت دلدن سرد نفسلر اورورز وآه وناله لر قیلورز وسنسز بی ارآم اولورز ونفعی شعرنده کلور * ضبط آه ایله در عاشقه اول چاره * بن ایسه آهسز آرام ایده مم آه مدد * بونده اشارت واردرکه لسان انسان ترجمان جناندرکه ظاهرده هرنه تکلم ایدرسه باطننده اولان معنایه دال اولور تکم کاتبك کتابتی قوت وضعف عقلنه علامتدر * بوسببدندرکه جاهلك تکلمی ویاکتابتی کندینك سبب فضاحتیدر * وبونده اهل تلوین وناقص السلوك اولنلرك حالنه دخی رمز واردر انکیچون دیمشلردرکه مجالس ذکرده نعره زن اولان کمسه اکرکندی نفسانیتی ایله عالم فرقده نعره اورورسه حرامدر * زیرا نفسدن تولد ایدن هوا وطبیعتدن تولد ایدن شهوتدر وهوی وشهوتك هر بری حرامدر واکر عالم جمعده صادر اولورسه جمعیتنده کلیت اولیجق انده سکوت وخاموشیدن غیری قالماز پس دم زن اولمه نك معناسی ندر مکر بعض حرارتدن ناشی اوله تکم صاحب لمحمدیه کندی نفسندن اخبار ایدوب بیورر * یناراجانی ایدر آهی النهطو تشور اوراق * بعد ذا اوراقك احتراقی تکم محمدیه ده واقع اولمشدر سنداننك ذوباننده ن اعجب واغرب دکلدر تکم حلاجدن صادر اولمشدر * پس عالم اسبابده اولان تسخیرات کونا کوندرکه بری برلرینه نسبت ایله طبقات مختلفه در (المحرره) شول که لاهوته ایلدی پرواز * قلدی منزلکهنی عالم راز * ایلین عالم ناسوته نکاه *

قلدی آخر یرنی حفره چاه * اولمه میال ماسوای حقه * حقیاوارمی حقدن اوزکه بقه * ایده کور عالم ذاتی تسخیر * اولمه افعالله صفاته اسیر *

ما بکفتار خوشت خوکرده ایم

ماز شیر حکمت تو خورده ایم

کفتار بالاده شرح اولنمشدر *خو* عادتدر خوی دخی دیرلر بو وبوی کبی *حکمت* اشیانك کماهی معرفتدرکه علم لدنی دخی دیرلر زیرا علم ایکیدر بری علم شریعتدرکه رحمت عندیه در وبری دخی علم حقیقتدرکه علم لدنیدر علم شریعت عامیه کوره اولمغله عبارات والفاظنده دخی اطناب وتطویل واردر زیرا فهمه انسبدر وعوام ناس دخی خواصه کوره کثیردر وعلم حقیقت خاصیه کوره اولمغله کلمات واداسنده ایجاز واختصار واردر زیرا سترة اقربدر وخواص دخی عوامه کوره قلیلدر فاعرف جدا *خورده* ماضیدن قسمدر یمش دیمکدر بوراده ایکله ایچمکدن تعبیر اولنمشدر زیرا بری برلرینك قرینیدر وبردخی شیر اطفاله نسبتله غداء تام اولمغله مطلق مأکول حکمنده اولور (معنای بیت) بودرکه بزسنك خوش کلام وشیرین اداکه خوی ایلمشوز پس عادتی ترك بزه زیاده صعوبت واردر زیرا عادت طبیعت ثانیه در حکم عادتی تغییر ایسه شیردن کودکی فطم کبیدر بز سنك حکمت ومعرفتك سندن ایچمشوز در پس شمدی قبل البلوغ بوسدن کسلمك سبب هلاکمزدر زیرا مدت رضاع صوری تقریبا وتحقیقا تمام اولمدقجه رضیعی لبندن قطع ایتمك منهی اولدیغی کبی رضاع معنویده دخی ممنوعدر زیرا اولکسی هلاك صوری وایکنجسی هلاك معنویه مؤدیدر (المحرره) صون بزه صبح ومسا ساغر شیر * تاکه قوت بولالم همچون شیر * فیض نم بولمسه ابردن اکر * سرچکرمیدی سمایه شمشیر * بونده حکمت ومعرفتی سده تشبیه واردر زیرا سد فطرت اصلیه یه دالدر حکمت ایسه اول فطرتك لوازمندندر وکفتار کلام شریعت وحکمت حقیقت مرتبه سنه اشارتدر زیرا علم شریعت الفاضله تأدیه اولنور علم حقیقت ایسه ذوقیات ووجدانیات مقوله سیدرکه انده عبارات اولماز اولسه دخی اول علمك لوازمنه دال اولور یوخسه نفس حقیقت اولماز پس کلام مطلقا مجازدر یعنی کرك حقیقت اصطلاحیه اولسون وکرك اولماسون

زرا حقیقت صرفه اسانله ملفوظ وقلم ایله مکتوب واذنله مسموع وقلبله محفوظ اولماز بلکه سر انسانله دائر برمعنای مجرد در پس کتب ورسائلدن اخذ اولنان علوم فی الحقیقه مجاز در واو لکه دیمشلردر (خذوا العلم من افواه الرجال) بوسوزمی تبه صحبته راجعدر وعلمك رچه افواه دن مأخوذ در فاما انسانه حال اولمدقجه حقیقت اولماز فافهم الاشارة من هذه العبارة *

الله الله این جفا باما مکن

خیر کن امروز را فردا مکن

الله الله اتق الله تقدیرنده در نتکم حدیثده کلور (الله الله فی اصحابی) یعنی اتقوا الله فی حق اصحابی پس تکریر تأکیده محمولدر ولکن بومقوله یرلرده اولی ایقاظ ومرهٔ ثانیه غفلت اولنان معنای تعریف ایچون اولمق جائزدر اذان واقامتده الله اکبر تکرارنك سری دخی بوکا دائردر فاما مریدك مرشده تقواله امری ادبدن خالی اولمامغله مطلق تذکیره محمول اولمق انسبدر وجائزدرکه صغیری کبیرله تأدیك نظیری اوله (یاایها النبی اتق الله) کبی زیرا فی الحقیقه تقوی آلایش اهلی اولان امته کوره در نبی محترمك شانی ایسه دائما اوامر جلیله ایله مأمور اولمقدر وبوندن دخی روشن بودرکه حرف قسم تقدیریله بالله دیمك اوله نتکم مقطعات قرآنیه ده ذاهب اولمشلردر ولکن جفا لفظی وجه اولی ترجیح ایدر *جفا* وجفوت غلظتدر ولکن غلظتك ظلم وتعدی لازمی اولمغله جفایی ظلم وتعدی ایله تفسیر ایدرلر وبرمعناسی دخی نقیض صله در بوراده جفا ترك وفا ونقیض صلیه محمول اولمق تقدیر سابقه انبدر *خیر* ضد شردر یعنی خیرمرغوب فیه وشرمرغوب عنه اولان نسنه در یا مطلقا ویاخود هرکسك کندی میل وتنفرینه کوره در *امروز* شرح اولنمشدر *فردا* یارندر عرب غد ایله تعبیر ایدر بوراده مقصود فردای حقیقی دکلدر بلکه مطلقا ازمنهٔ آتیه در وامروز وفردا ایله دنیا وآخرتدن دخی تعبیرا ولنور نتکم قرآنده کلور (ولتنظر نفس ما قدمت لغد) یعنی یوم قیامتدن غد ایله تعبیر اولندیکه غد یوم حاضرك ارته سیدر زیرا قرب ودنوی واردر ودیمشلردر که کل آت قریب وبروجه دخی بودرکه زمان دنیا یوم حاضر وآخرتك فردای کبیدرز یراهر برینك

احوال واحکام متشابهیه اختصاصی واردر وثانی اولی تعقیب ایدر وبردخی بودرکه ناس دنیاده نیام کبیدر حقیقت انتباه ایسه مقدمهٔ قیامت اولان موتله حاصل اولور پس موت وقیامتك هر بری غافله نسبتله صباح کبیدر نتکم کیجه خوابنده اولانه کوره غد صباحدر فاعرف فانه من اللوایح والمواهب (معنای بیت) بودرکه الله ایچون بوجفا صورتنده اولان ایشی بزه ایلمه وخیر ایله بوکونی یارنه الیقومه یعنی سنکه بهانه وتعلل ایلیوب بوکونی یارنه آلیقور وکار خیرده تأخیر کوستررسن بووضع کرچه فی الحقیقه حکمتی ومصلحتی مشتمل اولمغله شرونا پسند دکلدر فامابزم کمال حرارت وتمام اشتیاق ومزید احتیاجمزه کوره امر صعب در پس ارنلر حاضره قلمش دعایی اشارتی اوزره بزم دخی مطمح نظریمز وقت حاضر ومعلق خاطریمز یوم عاجلدر زیرا حاضرده بزه صفا واردرکه سنك صحبتکله آینه لریمز مصفی اولور وتأخیرده بزه جفا واردرکه سندن فراقله دللریمز بی صیقل جفوت وغلظت ایله قالور پس اولولر دیدیمی خیر ایشی تأخیر ایله موجبجه وفی التأخیر آفات درکار اولوب متمنا مزك تحصیلنی تعجیل ایتمکوز لازم کلمشدر بوندن اخذ اولنورکه طریقت اهلی اراسنده فردا یاد اولنماز زیرا فردا دیمك یوم حاضرك حکمنی نسیان ووقت عاجلك جمعیت وشهودندن سهو وغفلتدر نتکم شرحی مرور ایلدی ومولانا جامی قدس سره نك لطائفندندر که دیوانده کلور *دردا وهزار بار دردا درد‌ا* کامروز ندارم خبری از فردا* فردا که شوم فرد زبیکانه وخویش* رب ارحم لی ولاتذرنی فردا

می دهد دل مرتراکین بی دلان

بی تو کردند آخراز بی حاصلان

کردند کاف عجمی ایله جمع مضارع در مصدری کردیدندر تحول وصیرورت معناسنه (معنای بیت) بودرکه کوکل ویرسکا بو بی دللرکه آخرسنسز بی حاصل اولدن اولورلر وتربیه سز ناقص قالورلر یعنی مقدما که کوکلری اللرنده ایکن سکا صدق ارادتله کوکل ویرلشلردی شمدی سنك عشق وشوقکدن بی دل وبی جان قالدیلر واکرسن بواختفاده قالورسك ومدوقتله بوکونی یارنه صالارسك بزبی حاصل قالورز ودیمشلردرکه عمر وعده کو بمز بزم محصولمز

ایسه گفتار کدن آلد یغمز شرایع واحکام وتربیه‌ك ایله بولد یغمز
معارف وحقایق قدر بونك کمالی ایسه هنوز حصوله کلمامش
ووجودپذیر اولمامشدر بونده قلبلرن انباتده ارضه تشبیه واردر زیرا ارض
انبات نباتات وغلات ایتدیکی کبی قلوب دخی انبات کمالات وکرامات
ایلر پس زمین صورینك محصول ومرفوعی اولدیغی کبی زمین
معنوینك دخی ثمرات وفوائدی اولور قال عیسی علیه السلام
للحواریین) این تنبت الحبة قالوا فی الارض فقال کذلك الحکمة لاتنبت
الافی قلب مثل الارض یشیر الی التواضع الحاصل قلوبده بحسب التربیة
انبات صفتی واردر ولکن انباتی تواضع) وانکساره موقوفدر
نتکم ارضك انباتی کراب وقلبه منوطدر * بونده قلبك عقله تبعیتنه
اشارت واردر * زیرا عقل معاش ساحر مقوله سیدر که فریب ایله
قلبی کندی طرفنه اماله ایلمشدر بو معنی ایسه قلبك خرابلغنه سببدر
زیرا عقل ضعیفدر وضعیفه مفوض اولان کاردخی ضعیفدر پس ضعیفه
مستند اولان بناء تیز منهدم اولور بونك نظیری برخانه‌ده زنه ویاخود خدمتکاره
اتباعدر عقل ونفس ایسه خانهٔ درونك خدمتکاری وزنی کبیدر بعدذا
کرچه یندن بحسب الظاهر مرید طرفندن مرشده نوع عتاب فهم اولنور
ولکن فی نفس الامر قبیح اولمغله واقع الحالی بیان واستعطافه محمولدر
ومفتی یحیی افندی لطائفندندر که شعرنده کلور * زبان جورك اکم صقلرین
سوزم در وغمده * دلم یاز شکایت ایلسم ای نامهربان سندن *

جمله درخشکی چوماهی می طپند
آب را بکشا ازجو بردار بند

طپند طپیدندن جمع مضارعدر طپیدن طپیمق قدر حیوان مذبوحك
اضطراب وحرکتی کبی (معنای بیت) بودرکه جملهٔ نصاری وعموم اهل
ارادت خشکئ فراق وجهلده بالق کبی مضطرب اولورلر آب وصلت
ومعرفتك یولن آچ وایرمقدن بندوسدی قالدرتا که اضطراب مذکور زائل
اوله وماهیلر آبه وصولله حیات تازه بوله بونده جهلی بره ومعرفتی بحره واهل
ارادتی حوته تشبیه واردریعنی حوتك حیوة صوریسی آب صوریه
منوط اولوب قرایه اخراج اولنسه بوغزلانان حیوان مثال مضطرب اولدیغی
کبی اهل ارادتك دخی حیوة معنویسی آب معنوی اولان علم وعرفانه مربوط

اولوب اهل معرفتدن فراقله جهالت ایچنده مضطرب اولورلر ودوام اضطراب
ایسه هلاکه مؤدیدر وقرآنده کلور (اومن کان میتا فاحییناه) یعنی
کفروجهل ایله قلب انسان میت کبیدر وانك حیوتی ایمان ومعرفت ایله‌در
وکمال ایمان وتمام معرفت تشنه‌یه آب حیات کبیدر انکیچون مقام امتنانده
کلور (انا اعطیناك الکوثر) زیرا بوکوثردن مراد فی الحقیقه علم کثیردر که
مواهب لدنیه‌دروبونده اشارت واردرکه حالت اضطرار سبب اجابت دعادر
نتکیم تنزیلده کلور (امن یجیب المضطر اذا دعاه) ومرشدمریدك
اضطراب واضطرارینه واقف اولدقده کرکدرکه آنی کوزدن وکوکلدن
براقمیه بلکه آب تربیه وفیض ادیبدن افاضه ایدوب حیات معنویه‌سنه
سبب اوله وبونده جودیکی عقلك رتبه‌سنه کوره‌در والا عشق دریای
محیطدرکه انك کناری یوقدر وجائزدرکه بحسب الاستعداد استقلاله محمول
اوله زیرا هرکسك فیضی استعدادی قدردر وافاضه دخی مقدارله‌در
والادفعهٔ فیض کثیر سبب هلاك وجودو باعث جنون وبادئ اختلالدر
طوفان کبی زیرا طوفانده غرق اولمدق نسنه قالمدی پس جویك سدنه
وبندینی ازالیه دخی چاره واردر فاما طوفان وبحر محیطك غلبه‌سنی دفعه
امکان یوقدر بوسببدندرکه اهل جنونه معالجه کوچدر زیرا بالکلیه
حدعقلدن چیقمشلر وبنیان ادراکی تمامایقمشلردر پس طوفانی دفعه نوح
مشرب اولمق لازمدر ویا بحر محیطدن عبور ایتمکه اسکندر سیرت
اولمق کرکدر زیرا بعض روایاتده اسکندر قافه واروب سیمرغ ایله مکالمه
ایلمشدر بوایسه بحر محیطدن عبور ایله حاصل اولور وبونده خشك ایله
تفرقه وآب ایله جمعه دخی اشارت واردر حضور ایسه جمعیتده‌در * اللهم
یسر هذا المقام بعون الله تعالی

ای که چون تودر زمانه نیست کس
الله الله خلق را فریادرس

فریادرس بوترکیبده ایکی وجه واردر اولکیسی بودرکه رس لفظی امردر
رسیدندن بوصورتده تقدیر کلام فریاد خلق را رس اولور ایکنجیسی
فریادرس مجموعی وصف ترکیبیدر مغیث معناسنه اصلنده رسندهٔ فریاد
خلقدر بوصورتده الله الله تعجبه محمول اولور فاعرف فانه لطیف وصورت
اولیده جائزدرکه فریادرس شوتقدیر اولنه (معنای بیت) بودرکه

ای وزیر روشن ضمیر وای پیر پسندیده تدبیر که سنك کبی زمانه ده یکسه یوقدر یعنی ملکات فاضله وکمالات حاصله ایله اهل زمانه اوزرینه مرجح (وهو فضلکم علی العالمین) موجبنجه جمله ناس اوزرینه مفضل سن پس مقام عظمت وهیبت وشهودنده قائم وحاضر اولدیغك الله ایچون عموم وخصوص نصارانك فریاد وفغان واستغاثه‌لرینه ایرش ومصالح ضروریه وامور خارجیه وداخلیه‌لرنده انلره فریادرس ومغیث اول ویاخود تبارك الله که خلقه سنك کبی بو زمانه ده بر فریادرس واردر بونده طائفهٔ نصارانك وزیره زیاده ضرورتلری اولدیغن بیان بلکه بحسب الزعم والادعاء قطب الاقطاب اولدیغن عیان واردر زیرا هر عصرده فردیت ایله متصف اولان قطب الاقطابدر که خلق اکا حوایج ومصالح ضروریه‌ده التجا اولدخی اعانت واغاثه حسبیله غوث اعظم اطلاق اولنور پس قطبیتدن معزول اولسه یاموت ویاخود فراغ اختیاری ایله غوث اطلاق اولنماز زیرا هر ولینك اعانت واغاثه مقتضای ولایتی دکلدر بلکه فریادرس اولمق تسخیر وتصرفه دائر بر معنادر ولکن هر اهل تصرفه دخی غوث دینلمز زیرا تصرفی ناقصدر پس غوث مطلق قطب الاقطابدر که بالفعل اسماء الهیه‌نك مجموعنی جامع وعالم علوی وسفلیده تصرف تامی واردر انکیچون نظرگاه خلاق عالم ومدار کائنات بنی آدم او لمشدر جعلنا الله وایاکم من اهل انفاسه وآثاره وافاض علینا وعلیکم من سجال معارفه واسراره وعالم انفسده قطب قلب انساندر زیرا مدار وجود در علویات وسفلیاتده متصرفدر علویاتدن مراد روح وسر وخفیدر وسفلیاتدن مقصود مولدات وجودیه در که نفس وطبیعت دخی آنده داخلدر زیرا جمیع اعضا وقوی روح وجسمك ازدواجندن حاصل اولمشدر پس قلب دخی اکرچه من وجه مولداتدندر ولکن مظهر جامع وولد کاملدر بوسببدن تصرف وجودانك النده در قچن حقله متصرف اولسه اقلیم وجودده آثار عدل ظهور ایدر وقچن نفسله متصرف اولسه آثار ظلم وجوده کلور پس انك صلاحی سبب صلاح کل وفسادی دخی باعث فسادکلدر صلاحی صورتنده سلطان المسلمین وفسادی حالنده قرال بدوشیطان لعیندر ومن الله العون والنصرة (لمحرره)

اولسه هردمده حق فریادرس * کریه دن دیده اولوردی چون ارس * ایرمین مقصود منزلکاهنه * کار ایدر فریادی مانند جرس *

کفت هان ای سخرکان کفت وکو
وعظ وکفتار زبان وکوش جو

* هان * لسان فارسیده کلمهٔ تسکیندر طوردیه جك یرده عجم هان دیرو مقام تحذیرده دخی مستعملدر صاقن معناسنه سخرکان سخره‌نك جمعیدر مسخره دیمکدر که خلق اکا خنده ایدرلر مضحوك منه معناسنه زیرا فعله وزنی ساکن العین اولسه بمعنی المفعول اولور ضحکه مضحوك منه معناسنه اولدیغی کبی کاف سخره آخرنده اولان هادن بدل والف ونون ادات جمعدر * جو * اصلنده جوینده در طلب ایدیجی معناسنه بوراده وصف ترکیبی اولدیغی جهتندن ماقبلی قرینه سیله جوینده کان دیمکدر (معنای بیت) بودر که وزیر تکرار جواب ویروب دیدیکه طورك ویاخود صاقنك وآکاه اولوك ای کفت وکو مسخره لری وسوز وساوس رسوایلری یالکز زبان وکوش وعظ وکفتاری طلب ایدیجیلر یعنی سزك همتکز باطنه دکلدر بلکه مجرد کوش حسیله کلام ظاهری استماعه در بوایسه اهل تقلید حالیدر اکر سزده علو همت وقوت عزیمت اولایدی بنم کبی خلوت نشین اولوردوکز وبو وجهله بنم بولدیغم ذوق باطنی بولوردیکز وزبان باطنکز آچلوب حقله مناجات ایدردیکز وکوش درونله خطاب غیبی اشیدردیکز پس بو معنانك عدم حصولی سزك مجرد اهل قال اولدیغکزه علامتدر بوندن فهم اولنور که بو کلامده نصاری بی عزیمتلرنده تقصیره نسبت ایله تهییج والهاب واردر ولکن حیله کارمز بورك مرادی نصارایی باکمل الوجوه تسخیر وظاهر وباطنلرین تبدیل وتغییردر بو تقریردن اخذ اولندیکه زبان وکوشدن مراد ظاهره متعلق اولان مشاعر درنتکیم وعظ وکفتار دخی اول مرتبه‌یه تعلق ایدن کلمات لفظیه ورسمیه‌در وبونده تنبیه واردر که کفت وکوازبانی مسخرهٔ عالم وقیل قال اصحابی ضحکهٔ اولیاء بنی آدمدر ودیوان حافظده کلور * از قال وقیل مدرسه حالی دلم کرفت * یك چند نیز خدمت معشوق ومی کنم * واشعار مولانا جامی‌ده دخی کلور * یکباره دل برداشتم از قیل وقال مدرسه * زین پس بکنج میکده مایم

وکفت وکوی تو* بونلر دیمك استرلر که بو آنه کلنجه قیل وقالی مدرسه ده اسراف عمر نازنین ایدوب عقل قاصرله معلومات دیو برآلای موهومات ومخیلاته تابع اولدق ومعشوق مجهوله پرستش قلدق شمدن صکره عشقه خدمت ایده لم وسوز وساو قپوسن بسته قیلوب حرکت باطنه وقوت جاذبه ایله معشوق حقیقی جانبنه کیده لم زیرا عقل قاصره اول یولده تمشی یوقدر وخرد چوبین پاره ایله اول یوله سلوك ایدنلردن بادیهٔ ضلالده قالمش قتی چوقدر پس بونده عشق حقیقی در کار اولمق کرکدر تاکه مطلوب حقیقی حصوله کله ومعشوق ازلی متجلی اوله ودل دخی آرزو برن بوله وقصائد اکبریه ده کلور قدس الله سره العزیز * جننا مثل مجنون بلیلی * شغفنا حب جیران بسلمی * فویلا ثم ویلا ثم ویلا * فهذا من جنون العشق قسم *

پنبه اندر کوش حس دون کنید
بند حس از چشم خود بیرون کنید

* کوش حس * کوشك حسه اضافتی عامك خاصه اضافتی بابندندر بلد بغداد کبی زیرا کوش لفظی کوش حسه وکوش عقله شاملدر * حس * کسرله حرکت وصوت معنالرینه کلور احساس ایتمك برنسنه نك حسنی بولمق وحرکتن ادراك ایلمکدر عقلیاتك غیره تعلق ایدن قوای مدرکه سنه حواس دیرلر که ادراك ظاهره آلاتدر پس حس عقلك مقابلیدر (معنای بیت) بودر که حس دون ودنی قولاغنه پنبه طولدرك وظاهر قولاغکزی سد ایدك تاکه مسموعات ظاهریی ادراکدن معطل اوله وینه حس دون ودنی بندنی کندی دیده کزدن طشره ایدیکز وظاهر کوزیکزی بغلکوز تاکه محسوسات ظاهره یه تعلقدن نجات بوله الحاصل حس ظاهری اولان قولاق وکوز وامثالی حواس مدرکات ظاهره دن مسدود اولمغه محتاجدر تاکه حس عقلی و باطنی مرتبه سنده ادراك حاصل اوله زیرا مشاعر باطنه ظاهره ایله محتجب اولمش و بو احتجاب سببیله ادراکده ضعف بولمشدر * ودیمشلردر که ظاهرك انتقاصی باطنك کمالنه دال وظاهرك کمالی باطنك نقصاننه علامتدر * (سؤال اولنورسه که انبیاء وکمل اولیا علیهم السلامده حواس ظاهره باطنه کبی کمال اوزرینه در

انکیچون مسافهٔ بعیده دن استماع ایدرلر وابصار ناسه خفی اولان نسنه یی رؤیت جلیه ایله کورلر رسول الله صلی الله علیه وسلم اون ایکی عدد ثریایی کوردکاری وآواز افلاك وتسابیح اشیایی دروندن اشتدکاری کبی (جواب بودرکه بو معنانك حصولی بعد البلوغدر پس قبل البلوغ بلوغ ایچون معالجه لازمدر فافهم جدا بونده پنبه ده تنبیهه اشارت واردر نتکم رسم خطدخی فی الجمله مساعددر یعنی تنبیه آلهی انسانك قولاغنه کیرمدکجه سمع باطن اچلمز نتکم قرآنده کلور (ذلك لمن کان له قلب اوالقی السمع وهو شهید) و بند چشمدن مراد غشاوه درکه عمی عن الله در بونی بنده تشبیه ایلدی زیرا بصیرك کرزنده چشم بند اولق مانع رؤیت اولدیغی کبی عمی عن الله دخی مانع رؤیت حقدر وعمی عن الله غفلت وحجابدن عبارتدر حجب ایسه متراکمه درکه تمش بیکدر بعضیسی حجاب ظلمانی و بعضیسی دخی حجاب نورانیدر حجاب ظلمانی یه ناردیرلر شدتندن اوتوری حجاب نورانی یه نوردیرلر خفتندن اوتوری جعلنا الله وایاکم من اهل الکشف لا من اهل الحجاب ورزقنا الله وایاکم رؤیة جماله بلا نقاب (المحرره) کرچه بیدارسن صورتا اما * خواب غفلت ایچنده قالدك سن * آچه کور دیده کی جمال حقه * باقمدن غیریه نه بولدك سن

پنبهٔ آن کوش سر کوش سرست
تا نکردد این کران باطن کرست

* سر * اولکسی کسرله درسر انسان معناسنه وایکنجیسی فتحله در باش معناسنه بعد ذا بیت سابقده ظاهردن حس ایله و بو بیتده سر ایله تعبیر ایلدی پس سر کسرله باطن ودرون معناسنه مأخوذ اولور نتکم مصراع ثانی اکا قرینه در و بونده قلب وروح وسر قولاغی داخلدر زیرا جمله سی امور باطنه دندر وهر موطنه کوره برنوع سماع معنوی واردر * کر * کاف عربی ایله صاغردرکه عرب اصم دیر (معنای بیت) بودرکه اول کوش سر و باطنك پنبه ومانعی باش وظاهر قولاغیدر یعنی ظاهر باطنه مانع قویدر پس مادامکه بو باش وظاهر قولاغی صاغر اولیه اول سر و باطن قولاغی صاغردر بونده ظاهر قولاغنی برعذر سببیله قولاغه وضع اولنوب استماعدن مانع اولان پنبه یه تشبیه واردر پس پنبهٔ معهود مانع استماع اولدیغی کبی کوش

ظاهرك كلام اغياره تعلق دخی كوش باطنك كلام باری اصغاسنه حائلدر بوسببدندركه مسدود السمع ومحجوب اولمغله اوانلر خطاب ارجعی یی استماعدن محروم اولمشلر ورؤيت شواهد وآثاره كما ينبغی يول بولمشلردر پس بو حجابی رفع وسدی هدم ايچون ارباب رياضت خلوات اختيار ايدوب مساكن مظلمه ده بالكليه حواس ومشاعری سد ايدرلر تاكه كوش باطن خطاب عينی يه صالح وبصيرت رؤيت جمال حقه لايق اوله بوندن ظاهره اولوركه تعين ظاهر مرتبه سی حجاب غليظدر وروحك جمله تعينی حقيقت ادراكنه مانع اولديغی كبی قوای باطنه نك دخی قوای ظاهره ايله تعينی حقيقت شهودنه حائلدر پس لطايف وجودايچنده معنای مذكور حصوله كلمز زيرا كثافت وجود ادراك باطنه مانعدر ولطايفده سرادرك بودركه ظاهر باطن صورتنه وجسد روح هيئتنه داخل اولوب وقالب وقلب متحد كبی اولورلر رؤيت جنانيه دخی بوسره دائردر پس جنتده قالبه ويريلن لطافت دنياده قلبه ويرلمشدر شوقدر واردركه اسباب رياضيه ايله دنياده قالب دخی فی الجمله تلطف ايدر والاحقدن بحسب الباطن اخذ ايتمك مشكل اولوردی پس الهام واخذ عن الله قوت وضعفده قلب وقالبك تلطفی قدردر انكيچون انبياده اولان لطافت وجوداولياده يوقدر بوسببدندركه انبيانك بعدالموت اجسادی كمال لطافتدن حياتده كی كبی تروتازه در اوليانك ايسه نوعا متغيردر اكرچه كه بلی وانفساخ يوقدر وبوندن ظاهر اولوركه عالم قالب غيب وعالم قالب شهاددر نتكم عالم آخرت ايله عالم دنيا دخی بويله در پس روحك موله بدندن مفارقتندن صكره غيب شهادت وشهادت غيب اولديغی كبی متماثله ويا انسلاخله دخی بويله در الحاصل غيب وشهادت بربرده مجتمع اولميجق قالب وقالب وباطن وظاهر ادراك يوزندن نه وجهله مجتمع اولور وشو لكه مجتمعدر دفعی دكلدر يعنی كاه غيب وكاه شهادتی ادراك ايتمك جمعيتدندر ولكن حالت واحده ده دفعة دكلدر بناء علی هذا برينك ادراكی برينك تعلقنده موقوفدر مرويدركه انبيا عليهم السلام وحی وارداولدقده حالت معهوده لرندن تغير شديد ايله متغيراولورلردی

ولكن وضونك عدم انتقاضی خصايص نبويه دن اولمق اوزره مسطوردر وبومقامك بعض متعلقاتی بالاده بيان اولنمشدر (لمحرره)

عاقل اول كشفه ايرش عشقله وار * اولمسون چشمكه سوادیوار *
كرچه واراورتاده امكان اما * پرده بی پرده اولدی وجهه جوار *

بی حس وبی كوش وبی فكرت شويد
تا خطاب ارجعی را بشنويد

* بی حس * تشديد سزدر وزنيچون * فكرت * تاء طويل ايله فكر معناسنه در زيرا عجم بومقوله تاء طويله يازر زيادت وامثالی كبی قال فی القاموس الفكر بالكسر ويفتح اعمال النظر فی الشیء كالفكرة انتهی بعده حس وكوش فكرت مقابله سنده در زيرا حس مطلق كه خصوص اوزرينه كوش آنك جزء يانندندر مشاعر ظاهره دندر فكرت ايسه قوای باطنه دن اولان عقلك صفتيدر پس كوش حس اوزرينه عطف خاصی عام اوزرينه وفكرتی عطف احد متقابلينی آخر اوزرينه عطف قبيلندندر * ارجعی * نفس مطمئنه يه خطابدر ونفس مطمئنه نك حقه رجوعی منازل ومقاماتی قطع ايتدكدن صكره فناء تامله در پس مراتب نفوسدن نفس مطمئنه دن غيريه رجوع يوقدر انكيچون نفس اماره ونفس لوامه ونفس ملهمه اهلی نفسله باقيدر ونفسله باقی اولنلرك مستقری فلك قمرك تحتيدر اصلی بودركه قمرفلكيه وماتحتی نفس وطبيعته اشارتدر پس نفس وطبيعت اهلی اولان حيات حالنده صورتا فلك قمرك تحتنده ومعنی مرتبه قلبك مادوننده اولديغی كبی بعد الممات دخی فلك قمره ومافوقنه تجاوز ايده ميوب اسفل سافلينده قالور زيرا اسافلك مراتب علويه ده يری يوق وارواح عاليه ايله جهت جامعه دخی مفقوددر بومقام محل خطردر نعوذ بالله من جحيم النفس ودركاتها ونسئاله الفضل من نعيم الجنة ودرجاتها (معنای بيت) بودركه ظاهرده بی حس وبی كوش وباطنده بی فكرو بی عقل معاش اولوكز يعنی بو پرده لری خرق ايديكوزتاكه ارجعی الی ربك ديو خطاب غيبی اشيده سز زيرا بو خطاب جليله محل اولمق ظاهرا وباطنا فنادن صكره در نتكم ظل زوال وقتنده ذوالظله رجوع ايدوب وجودی بالكليه

يعنی حجاب امكانكه رداء كبريا ديرلر يعنی پرده وجه وجهه حائل اولمق خارجدن ناظر اولانه كوره در نفس پرده يه كوره دكلدر پس نفس پرده بی پرده در فاعرف *

مضمحل اولوب انجق ذوالظلالك وجودی قالور * پس بو معنایی بیلوب
حقیقتی ایله متحقق اولان موحد شرکدن خلاص اولور بوندن
ظاهر اولور که انسان عالم جسددن منسلخ اولدقجه عالم مثاله داخل
اولماز که عالم رؤیادر انسلاخ ایسه فنا بولغه و بی شعور اولغه موقوفدر
نتکم بیت لاحقده کلور پس عالم مثاله دخولده فنا و انسلاخ شرط
اولیجق عالم حقیقته دخولده دخی شرطدر بلکه بو فنایه فنا و انسلاخ
اتمک کرکدر زیرا عالم مثال فی الجمله کثافتدن خالی دکلدر انکیچون
ارواح کثیفه دخی حالت منامده اکا دخول ایدر فاما عالم حقیقته ارواح
لطیفه دن غیری دخول ایده مز زیرا جمیع ماسوایی علما و عینا نظردن
اسقاطه محتاجدر بونك ظاهرده مثالی سلطانك خواصنه خطابیدر زیرا
خواصدن محتجب دکلدر فاما عوام ناسه کوره فی الحقیقه خطاب
ونه خود اظهار وجود واردر زیرا انك شانی اغیاردن احتجاب
کلیدر مکر بطریق الغضب وراء پرده دن بعض اشقیایه خطاب ایلیه
نتکم سر مهجوران ابلیس علیه ما یستحق (رب انظرنی) دیو خطاب
ایتدکده (انك من المنظرین) ایله مجاب اولدی بو سببدندر که
اشقیا یوم میثاقده خطاب حقی وراء پرده دن اشتدیلر انکیچون مفید
اولمدی و بوندن فهم اولنور که ارواح و نفوسك رجوعی حقدر زیرا
برنسنه که تحت تجلیده داخل اوله عدم صرف اولماز ولکن بو مقامده
اشکال وانغلاق واردر زیرا دیمشلردر که حالت موتده روح حیوانی منطفی
اولور پس حیوانات محشور اولمامق لازم کلور زیرا انلرده روح حیوانیدن
غیری یوقدر محشور اولمامق ایسه نصه مخالفدر نتکیم قرآنده کلور
(واذا الوحوش حشرت) و بر دخی دیمشلردر که ارواح کمل قبل الاجساد
موجود ایدی سائر ناسك ارواحی ایسه تسویهٔ بدندن و حصول مزاجدن
صکره مخلوقدر زیرا ارواح جزئیه در ارواح کمل ایسه ارواح کلیه در
و بوندن لازم کلور که ارواح جزئیه یوم میثاقده حاضر اولمیه بو ایسه
مذهب جمهوره مخالفدر حتی ارباب حقیقت طبقات ارواحی درت عد
ایدوب صف ثالث و رابعده ارواح مؤمنین و ارواح کفار ایدی دیمشلردر
بونلرك ارواحی ایسه ناقص اولدقلری جهتندن جزئیات مقوله سیدر
و بو ایکی سؤالك جوابی تأمل و تعمل ایله اولماز مکر الله تعالی فضل

ورحمتیله فتح و کشف ایلیه (المحرره) نار قدرتله مس ایدوب یارب * ایله قندیل
سینه‌می تنویر * چون رفیع الدرجات اولدکسن * بکا ده رفعت معارف و یر

تا بکفت وکوی بیداری دری
تو ز کفت خوابی بویی کی بری

* دری * یا خطاب و در لفظی بکفت ده اولان باء ظرفیه یی تأکید ایچوندر
و باء عرب لساننده ظرفیت ایچون کلدیکی کبی عجم لساننده دخی کلور * خواب *
اویقو و دوش معنالرینه کلور بوراده مراد اویقودر بیداری قرینه سیله
زیرا بیداری اویانقلقدر یقظه کبی پس خواب اویقودر منام کبی * بویی *
ایکنجی یا تنکیر ایچوندر بوی قوقیدر عرب شمه در (معنای بیت) بودر که
مادامکه سن بیدارلق و یقظه کفت و کوسنده و سوز و ساونده سن منام
کفت و کو و صیت و صداسندن چقان قوقی ایلدرسن و شمه طویرسن
یعنی انسان بیدار اولدقجه خوابده اولان معامله دن محرومدر پس چقن
خوابله حس بشریتدن منسلخ و ضوء روح جسدك ظاهرندن منقطع
اوله اول وقتده عالم خوابك کفت و کوسندن مستفید اولور الحاصل
عالم مثاله دخول ایتمك انسلاخه محتاج اولدیغی کبی عالم حقیقته دخول
دخی فناء تامه موقوفدر نتکم بیت سابقده شرح اولندی پس بوندن
ظاهر اولدیکه ظاهرده بیدارلق دیدکلری غفلت مقوله سیدر که باطنده
اولان خطاب غیبی یی ادراکدن مانعدر و خطاب غیبی کاه اولور که
واسطه ایله و کاه اولور که بلاواسطه وارد اولور زیرا خطاب الٓهی
انبیادن اولیایه میراثدر پس هر معراج معنویدن حصه مند اولان ولی
ایچون مقام مناجات حاصلدر که مقام موسی علیه السلامدر کما قال
تعالی (انی اصطفیتك علی الناس برسالاتی و بکلامی) و بو معنانك حصولندن
صکره چشم دل بیدار اولوب مقام بصرده تجلیات ظهور ایتمکه باشلر
زیرا هر خطابده رؤیت اولماز اکرچه که ایکیسیده الذ اشیادر من لم یذق
لم یعرف متعنا الله وایاکم بالسمع والبصر فی کل ما بدا و ظهر بونده
اشارت واردر که ضعفاء ناسدن اولنلر عالم مثاله دخول ایتمك مراد
ایلسه لر خوابله انسلاخه محتاجلردر زیرا انلر ایچون غیری طریق یوقدر
فاما اقویادن اولنلر یقظه حالنده فنا ایله انسلاخ بولوب عوالم غیبیه ده
سیر ایدرلر و منازل و مقاماتدن مراد ایتدکلری محله طوغری کیدرلر

پس بونلرك انسلاخی منام ایله اولمغه منحصر دكلدر زیرا بصیرتلری كشادەدر خصوصا كه نماز حالنده بشقه شهود جمعی اولمق حسبیله (ارحنا یابلال) وارد اولمشدر یعنی راحت دل بشریتدن انسلاخده واكواندن فنا بولمقده در بوصورتده صاحب دل اولان دنیاده جنته كیرمش كیدر نتكم مثنویده كلور* مكر بن جنت اچنده كزرون كیم بوعالمده * وخواب اهلی اولان حسه عودت ایتمكه ایقاظه ورد روحه محتاج اولدیغی كبی انسلاخ فنا اهلی دخی حالت استغراقدن صحو بولمغه بعض امور ظاهرهیه ملابسیه موقوفدر نتكم بوحالتدن عودت ایچون (كلمینی یاحمیرا) كلدی پس انسلاخده اولان كلام حقه راجعدر كه مقام وحدته ناظردر وصحوده اولان خلقه راجعدر كه مقام كثرته راجعدر وایكیسی دخی جمعا وتفصیلا كلام حقدر انكیچون صاحب شهود اولانلرك برنفس حقدن جدا اولدقلری یوقدر بوسببدندر كه قرآنده كلور (اذ یغشی السدرة مایغشی) یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم مقام اوادنایه عروجلرنده توجهله شرفیاب تجلی اولدیلرسه سدرهٔ كثرت كه مقام قاب قوسیندر اورایه نزوللرنده اوتوجهله كشف جمالدن بهرهور اولدیلر پس انلرك فراشلرنده اولان حاللری ایله فوق العرش اولان حاللری تفاوت ایتمز انكیچون بیورر (لی مع الله وقت لایسعنی فیه ملك مقرب ولانبی مرسل) زیرا بو وقت جلیل یافراش ویافوق العرش اولمق حالی ایله مقید دكلدر جعلنا الله وایاكم من اهل جمعه وشهودہ وافاض علینا وعلیكم من سجال فیضه وجوده

سیر بیرونیست قول و فعل ما
سیر باطن هست بالای سما

سیر لغتده مضی فی الارض معناسنهدر مجازا سیر معنویده دخی استعمال اولنور زیرا ایكیسنده دخی قطع راه واردر شوقدر واردر كه سیر معنویده قطع راه دیمك ازالهٔ حجبه محمولدر سیر صوریده ایسه قطع مفاوز وبوادی وطی مسافه دیمكدر *قول* وقیل حروفدن مركب اولوب نطقدن ابراز اولنان نسنهدر مفرد اولسون جمله اولسون ولكن بحسب العرف لفظ مركبده مستعملدر وقول فعل معناسنهده كلور نتكم حدیثده وارد اولمشدر كه (ان الاكثرین هم الاقلون ثوابا الامن قال بالمال هكذا

وهكذا) زیرا شراح بوحدیثی الامن تصدق یمینا وشمالا و بین یدیه دیو تفسیر وتبیین ایتمشلردر بیت مثنویده قول فعلك مقابلیدر فعل برمؤثرك جهتندن تأثیره دیرلر انساندن وحیواندن وجمادن صادر اولانه اطلاق اولنور عمل وضع ایسه اخصدر *بالا* بوی و یوقاری دیمكدر كاه مقابل پست اولان بلند معناسنه استعمال اولنور الچق ویوكسك دیهجك یرده بجم زیر وبالادیر پس بوبالادن مراد برنسنهنك جانب اعلاسی اولور مثلا برخانهنك فوقانیسی كبی صورة اولاده ایسه مطلق جانب اوجدر سما ارضك مقابلیدر یعنی فلك دیدكاری جسم شفافدر كه عالمی احاطه ایلمشدر قشر بیضهنك احاطه ایلدیكی كبی ارض ایسه كری الشكل جسم غلیظدر كه مركز عالمده واقف وكیفیت جهات شتی تبیین ایدیجیدر پس شرق مطلع شمسده وغرب مغرب شمسده وشمال مدار جدیده وجنوب مدار سهیلده وفوق جانب محیط وتحت جانب مركزدر ومركز ارض ارضك وسط عمقنده اولان نقطهدر كه اول نقطهدن سطح ارضك ظاهرینه كلنجه محیطك یكرمی ایكی حصهسندن اوج بچق حصهدر سما تسمیه اولنمق سمو وعلوندن اوتوریدر نتكم ارض دینلك خلقك لحمنی قطع واكل ایتدیكندن اوتوریدر انكیچون اغاج قوردینه ارضه دیرلر تحریك ایله (معنای بیت) بودر كه بزم قول وفعلمز خارج وظاهره متعلق اولان سیردر زیرا قول لسانه وفعل جوارح واركانه تعلق ایدر بونلر ایسه امور ظاهرهدندر پس بزم سوزلریمزدن سیر ظاهر وسیر اكوان وملك اكلنور اكوانده ایسه عالم تركیبك نهایتی اولان زروهٔ عرش داخل اولدیغی كبی انك مافوقی اعتبار اولنان عالم ارواح دخی داخلدر زیرا عالم خلقدندر نتكم قرآنده كلور (الا له الخلق والامر) سیر باطن ایسه افلاكك یوقاروسنده بلكه یوقاروسنك دخی یوقاروسندهدر زیرا افلاكك یوقاروسی عالم ارواحدر عالم ارواح ایسه عالم آلهیدن دكلدر نتكم اشارت اولندی لازم اولان ایسه عالم آلهك سیریدر كه ارادهٔ قول وفعل وسائر لوازم وجود اولمز بلكه دیدهٔ سرله تماشا اولور الحاصل عالم اجسام ملك شهادی وعالم ارواح ملكوت غیبی اضافی وانك مافوقی جبروت ولاهوت غیبی اطلاقیدر پس سیر باطنك حقیقتی دیدهٔ سرله اولاندر كه انك متعلقی غیب اطلاقیدر

یوخسه دیدهٔ روحله حاصل اولان عالم ارواح وحس ظاهرله ادراك اولنان عالم اجسام دکلدر زیرا بو عوالمی سیر ایتمك سلاکك اکثرنه میسردر عالم لاهوته ایسه دکه سالك ساوك ایده مامش واول جانبه امالهٔ لجام ایدوب کیده مامشدر بلکه سلاکك عوام سیراکوانده قالمشلردر که سیر عالم عناصر وسیر عالم طبیعت وسیر عالم روحدر بوندن فهم اولنور که ارض وسما و بونلرك حقائقنه متعلق اولان سیورك جمله سی سیر بیرونیدر سیر درونی بونلرك ماوراسنده در و بوندن اخذ اولنور که حضرت مولانانك بالای سما عبارتنده عالم ارواح داخلدر زیرا عالم ارواحك سیری سیر باطنده معتبر اولان سیوردن دکلدر وعالم ارواحه سموندن اوتوری سما دینلور نتکم فلك روح دخی دیرلر احاطه سندن اوتوری معلوم اولکه عالم حقیقت دیدکاری اوج وجهله متصوردر بری توحیدله درکه موحدی آفاقده مطالعه دن قطع نظرله در و بری دخی تجریدله درکه انفسدن تقطعیله در پس توحید وتجرید عالم موالید وعناصر وطبیعیات وارواحه کوره در تفرید ایسه عالم ارواحك فوقنه نسبتله در و بو عالمك مافوقی عالم اعیان ثابته وعالم شئونات ذاتیه در و بوندن نظر دقیق بودرکه بونلرك مطالعه سندن دخی فنا بولدقچه سر فردانیت ظهور ایتمز انکیچون قرآنده کلور (لا یمسه الا المطهرون) و بو مقامك اشارتنده بوندن زیاده عبارت صغمز والا هتك استار وکشف اسرار لازم کلور بو ایسه بالاتفاق حرامدر (لمحرره) اولسه دلبر لباسندن عریان * سر مستور اولور معانده عیان * نه میانه نه سرنه پای قالور * نار آتشلره اولور بریان * بکدرر آفتابی برکسه * ایده غیم رقیقدن سیران * بی نقاب اولسه فخن وجه حبیب * چشم اولور اکا نظرده حیران * بلکه خلقه سبب فتنه اولور * حال عالم اولور انکله یمان *

حس خشکی دید کز خشکی بزاد
عیسئ جان پای بردریا نهاد

* خشك * قورییدر بوراده عالم فرق مراد اولنور نتکم دریاله مراد عالم جمعدر عیسایی تخصیص ایتدیکی قوم مذکورك متبوعی اولمق حسبیله در والا جان عیسی وموسی وامثالنه تشبیه اولنور و بردخی عیسایی جانه اضافتده لطافت واردر زیرا روح الله بو مقام ایسه تن وجانك حکمی

اولان فرق وجمعه تعلق وارتباطی بیاندر (معنای بیت) بودرکه حس بشری خشکی کوردی فقط زیرا خشك اولان خاکدن طوغدی یعنی جسد انسانی خاك یابسدن خلق اولنمغله جسدك مشتمل اولدیغی حواس ظاهره دخی جسده تابع اولدی وفرع اولان اصلك حکمنی بولدی وچون جسدك حکمی یبوستی حسبیله عالم فرقه ناظر اولمقدر حواس انسان دخی نظر واعتبارلرن آثار عناصر وامور ظاهره یه قصر وحصر ایتدیلر وآنك ماوراسنه تجاوز وتعدی ایده مدیلر که عالم طبیعت وعالم ارواح وعالم امردر فاما تجرد وانقطاعده عیسایه مشابه اولان روح انسانی آب علم ومعرفتدن خلق اولنمغله ایاغنی دریا وعالم جمع اوزرینه قودی حواس کبی سیری ظاهره منحصر اولمدی و یبوست طبعله عالم فرقده بغلنوب قالمدی بلکه اول عالمدن ترقی ایدوب عالم جمع وشهوده وصولله مشرف اولدی وفی الحقیقه علوی اولدیغنك حکمنی بولدی بونده اشارت واردرکه عیسی مشرب اولنلر عالم آبی تسخیر ایدوب بطریق خرق العاده آب اوزرنده یوردلر وسجاده برآب سفینه وار آب اوستنده جاری اولورلر وعیسی علیه السلام ظاهرده دخی آب اوزرینه وضع قدم ایتمش وآب اکا مسخر اولمشدر زیرا فلك ثانی یه عروجی تحت القمرده اولان موج مکفوفی کذردن صکره در وحدیثده کلور (لوازداد عیسی یقینا لمشی فی الهواء) بوندن مراد عیسینك فی نفس الامر مشی کندی قوت یقینی ایله اولمقدر فاما بزم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه صدق اتباعده سائر اولیاء امتدن اشد اولمغله سائر اولیاء آب وهوانك هر بری اوزرنده یوریمکه قدرتلری اولدیغی کبی عیسی علیه السلامك دخی اقتداری واردر ولکن کندی اختیاریله ترك ایتمشدر پس تارك هوی اولان هوا اوزرنده یورر اندیانك ترکی ایسه ترك اولیادن اقوی در زیرا تجرد وانقطاعلری سائرلره غالبدر اول جهتدن که فطرت اصلیه اوزرینه نشو ونما بولدقلرنده جانب قدسه شدت انجذابلری واردر و بوندن فهم اولنور که هر امتك کرامتی کندی پیغمبرینك حالنه کوره در پس بزم پیغمبریمزك عموم مقامی اولمغله اکا تابع اولانلردن آب وهوا اوزرنده مشی ایتمك صادر اولدی فاما قوم عیسادن صادر اولمدی زیرا عیسانك مشی بزم پیغمبریمزه صدق تبعیتله در یوخسه کندی موجب

ای او مشی بقوة یقین نفسه لمشی فی الهوی لکنه لا یمشی بها فیه بل او مشی تمشی بصدق اتباعی لا غیر منه

بقینی ایله دکلدر انکیچون امتی معنای مذکوره وارث اولمدیلر فاعرف جدا

سیر جسم خشك بر خشکی فتاد

سیر جان پادر دل دریا نهاد

* جسم * معلوم اولکه بدن جثه وجسد اون اعتبار بله اطلاق اولنور انکیچون ثوب مجسد دیرلر ملون معناسنه فاما جسم اونی اولیانه دخی اطلاق اولنور آب وهوا کبی جسم طول وعرض وعمق اولانه دیرلر جسم شفاف ماوراسی کورینن جسمدر اجسام علویه واجرام نیره کبی بوسببدندر که لوح محفوظ ایله بو عالم میاننده کویا حائل یوقدر انکیچون صور خیر وشر مرأت لوحده دائما منعکس اولمقدهدر وجسم وجسد روح مقابلهسنده اطلاق اولنور اکرچه که حقیقتی امر واحددر نتکم کلام اکبری دهکلور قدس سره * انا من امره روح وجسم (معنای بیت) بودر که جسم خشك ویابسك نظر وسیری خشك اوزرینه دوشدی زیرا اصلی اولان خاك خشکك مرتبهسندن تجاوزه قادر دکلدر روح سلطانینك سیری ایسه ایاغنی دریا ایچنه قودی وجسمك رتبهسندن ترقی قیلدی زیرا اصلی آب علمدندر پس جسم فرقله محتجب وروح جمله شهود اهلی اولدی بوندن ظاهر اولورکه روح حیوانی جسمه تابع حکمندهدر زیرا آنك وجودی مجرد آثار وافعاله مبداء اولمق ایچوندر غیری کمالی یوقدر پس جسمك انکله قوامی مقصود بالذات دکلدر بلکه اندن مقصود سائر قوای جسمانیه کبی کمالات روح سلطانیه آلت ووسیله اولمقدر الحاصل مقصود اصلی کمال روحانیدر کمال جسمانی دکل اکرچه که بعض کمالات جسمانیه دخی مقامنه کوره معتبردر فاعرف جدا بوندن اخذ اولنور که علم وجمع دیدکلری صفت روحدر انکیچون روحك ترقیسی جهلی ازاله ومقام معرفته وصول وعین جمع وشهودله حصولدر نتکم سرك ترقیسی ماسوادن فنا ایلهدر ووجود انسانیده نفس وطبیعت دیدکلری قوتلر بلاء عظیم وانلری تزکیه واصلاح ایتمك عذاب الیم مقولهسیدر فاما غایتی نجات ونهایتی علو درجاتدر زیرا دیمشلردر که برسالکده صمت وعزلت وجوع وسهر خصلتلری مجتمع اولسه انك بشریتی ملکیته وعبودیتی سیادته وعقلی حسه وغیبی شهادته وباطنی ظاهره مبدل اولور وهر وجهله صفاء روحانی بولور والا حیوانا تله

برابر وبلکه انلردن ادنی قالور وبونده اشارت واردر که آب خاکه غالبدر انکیچون آب خاکك رشاشله ذوبان وتغیر قبول ایدر کذلك جمعیت روحله تفرقهٔ بدن دخی بویلهدر زیرا مادامکه روحده جمع وحالات شهود حاصل اولیه جسم واکا تابع اولان قوی منجمد اولوب قالور بوسببدندر که بوشهود حاصل اولمدقجه تعب بدن زائل اولماز تعب واشتغال ایله وجوده کلن عبادت وطاعتك ثمرهسی دخی اکا کوره اولور پس سعی ایدوب ادنی مرتبهده اولسون بوشهوده ایرمك کرکدر تاکه حقه انجذاب قوت بوله وطاعات وعبادات غدا مقولهسندن اوله (المحرره) نیجه برجسم ثقیلك بارن * چکهسن بوجهان فانیده * خفت روحله پرواز ایله * آشیان تنی عاشق نیده

چونکه عمراندر ره خشکی کذشت

کاه کوه وکاه دریا کاه دشت

* عمر * میمك سکونی وضمیله بدنك حیاتله مدت عمارتنه اسمدر طال عمره دیرلر بدننك روحله عمارتی طویل اوله دیمکدر بقا ایسه فنانك ضدیدر پس بقانك عمر اوزرینه فضل ورجحانی اولدیغندن اوتوری الله تعالی بقا ئله موصوف اولور عمرله موصوف اولماز وبقانك شرف واختصاصندن اوتوری اطال بقاه دیمك رسوم جاهلیهدن عد اولنور * دشت * صحرا وصو سز یر پس صحرا معناسنه کوهك مقابلی اولور بعده بو بیت مابعدنه مرهون ومرتبطدر (معنای بیت) بودر که چونکه عمر ومدت حیات قوربلق یوانده بجدی وقاره سیرنده تمام اولدی وعالم فرقی مطالعهده غایتی بولدی یعنی کاه طاغ وکاه دریا وکاه صحرا سیر ایله کذر ایلدی پس مصراع ثانی اولی بیان اولور ولکن امور ثلاثه سائر جزئیات عناصری جامع ومعظمات آثاردن اولمغله تخصیص بالذکر اولندی (سؤال اولنورسه که کوه ودشت خشکدن اولمغله وجه بیان ظاهردر فاما دریا خشکی نوجهله بیان واقع اولور که انك ضدیدر (جواب بودر که بوراده خشکدن مراد عالم فرقدر که ظاهر وملك وشهادت وکون دخی دیرلر بو معنایه ایسه دریا عالم مذکوردندر پس دریانك ظاهرینه تعلق ایتمك خشکه تعلقدن معدوددر زیرا برنسنه صورت علم وجمع وشهود اولمقدن عین اولمق لازم کلمز بلکه عین اولمق مکاشفك حالنه کوره در الحاصل خاك که کوه ودشت اندن عبارت وآبکه دریا اکا نشان وعلامتدر ایکیسی دخی

عناصر دندر عناصر ایسه عالم اکواندندر عالم اکوان ایسه عالم آآهك مقابله‌سنده واقع اولمشدر مقصود اصلی ایسه سیر واجبدر سیر ممکن دکل پس عالم آآهدن اولمیان نسنه عالم خشکدندر زیرا عالم آآهك حکمی فیض علوم ومعارفدر عالم اکوانده ایسه بو معنا مفقوددر بو سببدندر که کلور
* دنیانك منصبلرینك مزتنی * رومی قودی آلان آلسون نوایسر * زیرا دنیانك منصبندن مراد سیر اکواندر کرچه محجوب اولنره کوره بو سیرده عزت نفس واردر فاما عالم آآهك مکاشفلری وسیر واجبك اربابی علو همتلرندن سیر مذکورده وقوفی ذات بیلورلر نتکم زهاد یاننده دنیا ومنا صبی خواردر بوندن فهم اولنور که کرچه سیر اکوان دخی مطالعهٔ ملکوتدن خالی دکلدر ولکن سیر واجبه کوره ابدن قشر وباطندن ظاهر کبیدرکه معتبر دکلدر وانث سلم اعتباری اضافیدر بونده کوه ایله جبل نفسه ودریا ایله بحر قلبه ودشت ایله صحراء صدره اشارت واردر پس بو صورتده ظاهر قلب دخی عالم صورتدن اواور زیرا انك ایکی وجهی واردرکه بری عالم غیب وجهه وبری دخی عالم شهادت وفرقه ناظردر انکیچون قلب دنلدی زیرا بو ایکی عالم اراسنده تقلب ایدر پس انسان بو ظواهره اشتغال ایتدکجه عمر عزیزی اسراف ایدر بو جهتدن کرکدرکه باطن وجود اولان روح وسر خفیه ترقی ایده وملکوت وجبروت ولاهوته طوغری سیر ایدوب قدم بقدم کیده وجائزدرکه امور ثلثه‌دن جبل بدن ودریاء علم ظاهر ودشت امور عقلیه مراد اولنه زیرا امور عقلیه وانظار فکریه‌نك دشت بی نهایه کبی غایتی یوقدر انکیچون انك اربابی حیرتده قالمشلر ویوللرن باکلمشلردر زیرا نظر فکری تسلسلدن خالی دکلدر یعنی سیر مستطیل قبیلندندر سیر ایسه دوری کرکدر تاکه انجام نقطهٔ آغازه منتهی اولوب حیرتدن نجات حصوله کله کشفده ایسه بو معنی موجوددر (لمحرره) اولمسه قلبه کشف سرازل * ابدی سیرینه انجام اولماز * دوری اولمسه اکر مجلسده * باده نوشان اهل جام اولماز *

آب حیوان ازکجا خواهی تو یافت
موج در یاراکجا خواهی شکافت

* حیوان * اصلده یانك حرکتیله در زیرا معنی متحرك اولان لفظادخی متحرکدر بوراده وزنیچون اسکان اولنمشدر بوندن فهم اولنورکه اسمك مسمایه

دلالتی وانده تأثیری واردر انکیچون فغانی تخلص ایدن ایکی شاعر صلب اولنمشلردر وسلطان مصطفی ثانی دخی مفتونی تخلص ایتمکله آخر فتنیه دوشوب سلطنتدن عزل اولنمشلردر نتکم بو مقام مجیء البشر لاجل التبشیر نام رساله مزده بعض مرتبه تفصیل اولنمشدر وبزم معاصرمز اولان سلطان احمد ثالث فغانی تخلص ایدر دیو استماع اولندقده بر سحر عالم غیبه توجه اولندقده جلوسنه تاریخ وکندینه مخلص اولمق اوزره ظهیر کلمه‌سی وارد اولدی فاما بو معنایی کندنه القا ایدر واسطه بولنبوب الآن شویله قالدی غایت نیه منجر اولاجغن الله تعالی بیلور * آب حیوان * آب حیوة دیمکدر زیرا حیات باقیه‌یه سببدر آب حیات ارضك مغرب ایله جنوب اراسنده اولان قطعه سنده درکه ظلماتدر وذکر اولنان صودن حضرت خضر علیه السلام نوش ایدوب عمر جاودانی بولمشدر وحضرت خضر اول صونك سبب حیات باقیه اولدیغن بیلمزدی ولکن اسکندر اولك مقدمة الجیشی اولمغله عسکر ایچون صو طلب ایدرکن آب حیاته راست کلوب اندن نوش ایلدی دونوب عسکره خبر ویردکده الله تعالی انلرك ابصارن اول صودن اخذ ایدوب هر نقدرکه طلب ایلدیلر محلنه تصادفه ایدمدیلر وحضرت خضر غیرك مصلحتنه سعی ایتمك حسبیله اول سعادت باقیه ایله مستعد اولدی انکیچون اهل سوق وغیریلره لازمدرکه مباشرت ایتدکلری کارده حوایج ناس ومصالح عباد الله‌ده بولنمق نیت ایتمك کرکدر تاکه اجرا خروی ایله مثاب اوله‌لر ودنیاده دخی کارلرینك برکتن بولالر (لمحرره) اولمسه نیته برکار قرین * دیمسون صاحبی ثواب اومرین * پرله تیرجسته منزل الور * بولوز آخر اوچرق اوجه یرین * موج * دریا صویی مضطرب اولمقدر رمید ارض مضطرب اولمق کبی نتکم قرآنده کلور (ان تمید بهم) وفی المفردات الموج فی البحر ما یعلو من غوارب الماء ای اعالی موجه کما فی القاموس (معنای بیت) بودرکه چونکه عمر بیوسته مرور ایلدی پس آب حیاتی قندن بولمق دلرسن وبولیسرسن وموج دریایی قنده یارمق وآیرمق استرسن ویاریسرسن یعنی بیوسته عمری کذرایدن کمسه آب حیواندن محروم وقراده کزن دریایه دخولدن بی بهره در پس آب حیوانه ایرمکه بیوستدن خلاص اولمق لازم

احمد الثالث
جلوس تاریخی
١١١٥

وموج دریای شکافته قیاوب اهل بحر اولمغه قرادن اباق قالدروب یاسفینه یه راکب ویا سباحت طریقله داخل اولمق کرکدر رویپوست اهلنك هلاکی سریع در رطوبت اهلنك بطیء اولدیغی کبی فرق وجمع اهلی دخی بویله در زیرا فرق اهلی عمرینك برکتی بولماز وبولدیغی صورتده دخی حیات باقیه اهلی دکلدر بوندن فهم اولنور که ظاهرده دخی دریا یوزنی کورمك قصور وبرجاری چشمه دن نوش ایتمك نقصاندر ومرویدر که حضرت عثمان رضی الله عنه جدهٔ محروسه کنارنده دریای قلزمه کروب اغتسال ایتمشلردر وانلردن ماعدا اصحابدن نیچه لرینه دخی واقع اولمشدر پس دریایه کرمك سنت اصحاب اولور اکرچه که ضرورت شرعیه سزکه سفینه یه راکب اولمقده عند البعض کراهت واردر خصوصا که شمس عقرب برجنه دخول ده زیاده ممنوعدر قمرك برج مذکوره دخولنده سفر ممنوع اولدیغی کبی زیرا ریاحك اشتدادی وقتیدر بونده آب حیوان معرفة الله وفیض علمه اشارتدر زیرا قلبك حیات ابدیه سی انکله در ودریا عالم حقیقته وقرا عالم فرق وجهله رمزدر زیرا علم ظاهر ایله عالم اولدیغی صورتده بله معرفة الله لذتندن بی داد اولدقجه بنه آب حیواندن بی خبردر زیرا علم رسمی حیات باقیه یه سبب دکلدر خصوصا که علماء زمانه نك اکثری غالب الرسم اولدقلرندن ماعدا چرکاب فلسفه ایله دخی ملوث اولمشلردر پس بونلرك عقلی عقول قدسیه دن خارجدر زیرا عقل قدسی ایله کشف صحیح اراسنده حجاب رقیق واردر انکیچون قرآنده کلور (یکاد زیتها یضیء ولولم تمسسه نار نور علی نور) یعنی روح انسانی که نور عقل ایله مضیءدر واول نور آنك سبب صفاسیدر قونده بردرجه ده در که روح اول نور قدسی ایله الله تعالی یی معرفت وادراکه قریب اولور آلهیت حق نوری مس ایتمزسه ده ولکن عظمت وکبریاء حق وسعهٔ حدوث ایله موسومه اولان عقول ایله ادراك اولنمقدن ابا ایدر مکر که نور قدم نور عقله تجلی ایلیه وبالفعل مس مذکور حصوله کلوب معرفة الله وجودپذیر اوله بومحلك مناسباتندندر که سادات علماء وعلماء ساداتدن برکسه بوفقیره کلوب بیعت کرده وخلوت نشین اولمق صددنده اولدقده

انسابی استخاره یه احاله ایتمش ایدم اول کیجه خوابده کورر که حالا شیخ الاسلام ومفتی الانام اولان سید علی افندی النده برکتاب طوتر که ایچنده احوال دریا تحریر واملا اولنمشدر فاما حین تقریرده لسانته لکنت وانحصار وارتجاج عارض اولوب کما ینبغی تحقیق مقام ایده من اول دخی کتورك شو کتابی بزده دخی برقاچ کون طورسون بزده مطالعه ایده لم دیو الندن آلور وبو وجهله بیدار اولور تعبیر رؤیا بودر که اول دریادن مراد مرتبهٔ حقیقت وجمع وشهوددر وکتابلرده تحریر اولنسان مرتبه اول دریانك لوازمیدر زیرا نفس علم حقیقت ذوقیات ووجدانیاتدن اولمغله کتب ورسائله صغمز پس برکسه نقدر اعلم ناس واهل رتبه وجاه اولسه علم وفضل ورتبهٔ شیخ الاسلامی تجاوز ایده مز بناء علی هذا بورتبه وعلمك صاحبی اول دریای حقیقتدن مجرد وکتب ورسائل تتبع ایتمکله مباحثه وتقریره قادر اولمیجق سائرلرك حالی نه اولمق کرکدر قیاس اولنه پس آنی تقریر واندن مباحثه ومذاکره یه قادر اولان فی الحقیقه اول دریایه داخل اولوب انك حقیقتندن آکاه وخبردار اولاندر زیرا اول وقتده علم عین مرتبه سنه ترقی ایدر اهل رسوم ایسه علم مرتبه سنده بله قاصردر پس قنده قالدیکه عین مرتبه سنه واقف اوله وبوندن اخذ اولنور که جسد اهلی اولنلر علم روحدن محروملردر زیرا انلر قرا اهلیدر که دریایی بلمزلر وجسد اهلی اولمق امور طبیعیه یه حرص وانهماك ده ودیعه شلردر که (الاسراف فی المباحات یوجب الحرمان عن المناجات) پس مباحاتده اسرافك حالی بو اولیجق مباحدن شبهه ویا حرامه تجاوز ایدنك حالی نه اولمق کرکدر زیرا شبهه وحرام اهلنده نفس وطبیعت وشیطنت غالبدر نفس وطبیعتده ایسه ادراك حقیقی یوقدر شیطان دخی بویله در زیرا شیطانك کرچه علوم ومعارفده یدطولاسی واردر انکیچون نیچه اهل حقیقت ایله محاوره ایتمشدر ولکن معتبر دکلدر بلکه جهل عظیم حکمنده در انکیچون آدم علیه السلامه سجده دن ابا وامتناع ایلدی اکرانك علم وعرفانی عین حقیقت ومقام ذاتدن اولایدی مخالفت امر آلهی ایدوب نفسنه اویمزدی پس نفس وطبیعته متابعت ایدنلرك علوم ومعارفی دخی بویله در وجاهل اولان کمسه

حقیقتده کافردر زیرا جهل حقدن غفلتدر غفلتده ایسه کفر نهانی واردر نتکم کلمات عطاریه ده کلور قدس سره * هرانکو غافل از حق یکزمانست دراندم کافرست امانهانست * اکر آن غافلی پیوسته بودی * در اسلام بروی بسته بودی * وعوام ناس معصیت ایله مؤآخذه اولندقلری کبی خواص ناس دخی غفلت ایله معاقبه اولنورلر بوندن اخذ اولنور که حالت منامده تصدیقك بقاسی سببیله ایمانه اعتبار اولندیغی کبی اصل شهودك وجودی حسبیله دخی یقظهٔ معنویه یه اعتبار اولنور انکیچون حدیثده کلور (ینام عینای ولاینام عیناقلبی) پس کمل بشرك مناملری یقظه حکمنده اولمغله انلرده اصلا غفلت یوقدر نتکم موتلری دخی حیات حکمنده در انکیچون کلمات صائب ده کلور * مشو بمرك زامداد اهل دل نومید * که خواب مردم آکاه عین بیداریست * وشول کسه نك که بیدارلغی خواب حکمنده در خوابی نه اولمق کرکدر نعوذ بالله تعالی پس سعی واجتهاد ایدوب عین جمع وحقیقت شهوده ایرمك کرکدر تا که علم باللهك حصولیله قلب حیات باقیه و یقظهٔ ابدیه بولوب (والذینهم فی صلوتهم دائمون) سری ظاهر اوله (لمحرره) * ایده کور حق حق شهود * ویرمه هرکز وجود خلقه وجود * حاصل اولدیسه اکر علم لدن * اولدی تحقیق دلك مظهر جود *

موج خاکی وهم وفهم وفکر ماست

موج آبی محو وسکرست وفناست

* موج خاکی * بوراده موج اطلاقی مشاکلت ایله در زیرا خاکده موج اولماز بلکه آبده اولور پس مقصود خاکله آبك فرقنی بیان وفرقله جمعك حالنی عیاندر * وهم * قوای جسمانیه نك سلطانیدر که محسوساته تعلق ایدن معانیٔ جزئیه یی ادراك ایدر شجاعت زید وسخاوت عمرو کبی نتکم عقل قوای روحانیه نك امیریدر که معقولاته تعلق ایدن معانیٔ کلیه یی ادراك ایدر بوندن اخذ اولنور که حکم وهم محسوساتده کاذب دکلدر زیرا حسه تابعدر پس محسوسات اوزرینه حکمی صحیحدر معقولات اوزرینه دکل وکاه اولور که وهم بعض مقدماتده عقله مساعده ایدر نتکم دیر المیت جماد والجماد لا یخاف منه ولکن نتیجه ده مساعده ایتمز زیرا عقل

قیاس مذکورك نتیجه سنده (المیت لا یخاف منه) دیر وهم ایسه آنی انکار ایدوب موتادن خوفه حکم ایدر ووهم مقام سرده نفسك حجابیدر یعنی نفسك ذاتی ذات حقده فنا بولوب حجاب وهمی منکشف وزائل اولمدقجه مقام سرده لاهوت ذات منفتح اولماز پس بوندن فهم اولنور که وهم نفسك حجاب رقیقی وحس وخیال غلیظیدر فهم معانی لفظ مخاطبدن تصوردر وفی المفردات الفهم هیئة للنفس بها یتحقق معانی ما یحس انتهی ولکن فهم علمك فوقنده در انکیچون فهم عن الله عزیز ونادردر وعلم مبذول وکثیردر بوسببدندر که قرآنده کلور (ففهمناها سلیمان وکلا آتینا حکما وعلما) یعنی الله تعالی حضرت داودله فرزند دلبندی سلیمانی علیهما السلام حکم وعلمده مشترك قلدقدن صکره سلیمانی فهم ایله سرافراز وممتاز ایلدی پس هر اهل فهم اولان اهل علمدر فاما هر اهل علم اولان اهل فهم دکلدر والا علمادن خطا صادر اولمامق لازم کلوردی (لمحرره) * کیمه کیم ویردی خدا علم وفهم * اولدی اول فی الحقیقه اهل سهم * وارایسه علم وفهمدن حظك * لوح دلدن سلندی شك ووهم * فکر * عقلك صفتیدر که مؤداسی رأی در یعنی فکر رأیه مؤدی اولور شویله که رأی ایله دیرلر قوت عقلیه ده تصرف کوستروب اکا تأدیه ایتدیکی معنایی اظهار ایله دیمکدر واصطلاح اهل میزانده ترتیب امور معلومة للتأدی الی مجهول دیو تعریف اولنور وعلم عقله مقارن اولورسه مقبولدر والا عقلاندن افضلدر زیرا عقل جوهر وعلم انك اعراضندن برعرضدر فاما علم عقله مقارن اولسه مقصود لذاته وعقل مقصود لغیره اولور پس وصورتده علم افضلدر * محو * شیئك اثرنی ازاله در فاما اصطلاح صوفیه ده اوصاف عادتی رفعدر بر حیثیتله که عبد اول حالتده عقلندن غائب اوله واندن اقوال وافعال صادر اوله که عقلك اصلا انده مدخلی اولمیه خمردن سکر کبی * سکر * فتحله وضمله صحوك نقیضیدر و بر حالتدر که شخصله عقلی اراسنده عارض اولور انکیچون شعرده کلور * سکران سکر هوی وسکر مدامة * انی یفیق فتی به سکران * سکرات موت بوندن اخذ اولنمشدر وسکر حقیقی اول غیبتدر که وارد قوی سببیله حاصل اولور مقتضاسی طرب والتذاذدر ولکن سکر غیبتدن اقوی واتمدر پس هر غیبتده سکر اولماز زیرا ارباب احوالك هر برینه بقدر الاستعداد غیبت حس حاصل

اولور فاما هر غیبت اهلی سکر اهلی اولماز علماء حقیقت بیورمشلردر که قول صاحی قول سکران اوزرینه مقدم وراجحدر اگرچه که قول سکران دخی حق وعدلدر حضرت شبلی قدس سره بیورمشلردر که بن وحلاج ایکیمز بر کاسه‌دن نوش ایتدك پس بن صحوه کلوب حلاج سکر حالنده قالدی وعربده ایلدی انکیچون حبس وقتل اولندی دیدی بو سوز حلاجه بالغ اولدی اول حالده که بردار اولوب خشبه اوزرنده مقطوع الاطراف ایدی ودیدیکه شبلی بویله زعم ایدر فاما اگر بنم نوش ایتدیکمی اول نوش ایدیدی بنم دیدیکم کلام حقی اول دخی دیر و بکا حلول ایدن بلا اکا حلول ایدردی پس بونلرك معاصرلری اولان اشیاخ حقیقت بو ایکیسنك مقاله‌لرن ایشتدکده شبلی‌نك قولنی ترجیح وقبول ایتدیلر زیرا صحو حالنده ایدی حلاج ایسه سکر اوزره ایدی و بو سکره اگرچه وصولده صعوبت واردر ولکن وجدان ووصولدن صکره غوائلی دخی چوقدر وکلمات مدخوله‌نك اکثری اهلی سکردن صادر اولمشدر پس صاحی اولنلر توفیق خاص اهلیدر وسکر غیبت کبی تفاوت اوزرینه‌در شویله که بعضیلرنده قوی وغالب و بعضیلرنده ضعیف ومغلوبدر نتکم اشرف اوغلینك *سرای ایچنده اسرکار اوتورمش* کوزتدم مالك ونعمان کورنمز* دیدیکی مقاله‌سی حضرت شیخ افتاده قدس سره‌دن سؤال اولندقده سکر حالنده اولمغه محمولدر دیمشدر پس بنه سؤال ایدوب سکر حالنده ادراك اولماز کوزنمك نه‌دن کلور دیدکلرنده جوابنده اول معنی سکر غالبده‌در بو ایسه سکران ضعیف سوزیدر دیمشدر و بو مقامك تمامی محمدیه اوزرینه اولان فرح الروح نام شرحمزده‌در *فنا* مشاهدهٔ حقده استغراق حسبیله عالم ملك وملكوت وجسم وروحی عدم احساسدر نتکم بالاده شرح اولنمشدر (معنای بیت) بودر که خاکه منسوب اولان موج بزم وهم وفهم وفکریمزدر یعنی بونلر جسدك لوازمندندر جسد ایسه قرا حکمنده‌در آبه متعلق اولان موج ایسه محو وسکر وفنادر یعنی بونلر روحك مقتضیاتندندر روح ایسه دریا حکمنده‌در پس دریا ایله قرانك فرقی نقدر ایسه فرقله جمع وجسدله روح وفهم ووهم وفکرله محو وسکر وفنانك فرقی دخی اولقدردر الحاصل دریا قرادن افضلدر زیرا آب سبب حیاتدر کذلك دریا حکمنده اولان روح وآنك اوصاف وحالاتی دخی بویله‌در زیرا جانب حقه ناظردر

جسد ولوازمی ایسه جانب خلقه متعلقدر بونده اشارت واردر که کرچه انسان قوای جزئیه یوزندن دریانوب قراده سفینه یورتمك استر فاما میسر دکلدر زیرا قراده سفینه اجرا ایتمك حیل مقوله‌سندندر بو بابده ایسه حیل جاری اولماز پس سفینه‌یه دریا کرکدر بو سببدن عالم فرقده قالنلر اهل احتجاب وحیل اولدیلر وعالم جمعه ایرنلر کشف وشهود بولدیلر پس عالم رسمی‌یه کرکدر که العلم ذکر دیو کندی حالنی ذکورت ورجولیته حمل ایدوب سائرلری اناث عد ایتمکله مرشد کامله سرفرودن امتناع ایتمیه زیرا حقیقت ذکورت ورجولیت علماء الهی اهلنده‌در انکیچون قواده سائرلره غالبلردر وانلره انعام اولنسان تصرف وتسخیر غیریلرده یوقدر پس بوندن ذکورت وانوثت اهلی متبین اولدی و بونده محوله صفت قلبه وسکرله صفت روحه وفناله صفت سره رمز واردر که بری بحر سیاه و بری بحر سفید و بری بحر محیطه ناظردر انکیچون اهل فنانك فلکی اوسع الافلاکدر که جمیع عروش جزئیه‌یی حاویدر نتکم عالینك حالی سافلی محیط اولمقدر وهم وفهم وفکر ایسه مدینهٔ وجود وکعبهٔ قلبك قرای بعیده‌سی حکمنده‌در وحدیثده کلور (لا تسکنوا الکفور فان ساکنی الکفور ساکنوا القبور) یعنی جمعه وجماعات وعلمادن دور اولان اهل قری میت مقبور حکمنده اولدیغی کبی جمعیت وشهود وحضوردن بی خبر اولان وهم وفهم وفکر دخی بویله‌در وحیات ابدیه معرفة الله ایله حاصل اولور که آب حیات مثالدر یعنی جسد خضر علیه السلام آب حیات سببیله عالمده جاودان اولدیغی کبی خضر قلب دخی معرفة الله رشیله ابدی معمور وآباداندر انکیچون مؤمن کامله موت یوقدر بلکه بر داردن بر داره انتقال واردر بوکا دلیل قرآنده شهدانك احیا اولمغله محکوم اولدقلریدر شهید معنوی خود بونلردن افضلدر (المحرره) اولمایوب معرفتله صاغ واسن *نه روادر اولاسن میت سن *معرفتله ایرش اوشیرینه* اولمه فرهاد کبی طاش کسن*

✻ تا درین سکری ازان سکری تو دور ✻

✻ تا ازین مستی ازان جامی تو کور ✻

جام کومشدن اولان اناء وظرفه دیرلر کما فی القاموس وشعرده کلور * کلکم قد اخذ الجام ولا جام لنا * ما الذی ضر مدیر الجام لو جام لنا * ولکن فارسیده مطلق صرچه قدحده استعمال اولنور طولی اولسون

بوش اولسون و بعض لغاتده طولی قدح ایله تفسیر ایتمشلردر وحلیمی
جامی ساغر ایله تفسیرایدر ولکن ایکیسنك میاننده فرق واردر زیرا
ساغر بویك قدح وساغرق دیدکاریدر ومیانلرنده فرق اولاق مولانا
جامی نك بورباعیسندن روشندر * جهان جام وفلك ساغر اجل می *
خلایق باده نوش مجلس وی * خلاصی نیست اصلا هیچ کس را * ازین
جام وازین ساغر ازین می * وجام اعمال نیسابور بوردن برقریه درکه
مولانا جامینك مولدیدر نتکم بر رباعیسنده کلور * مولدم جام ورشحهٔ
قلم * جرعهٔ جام شیخ الاسلامیست * زین سبب در جریدهٔ اشعار *
بدومعنی تخلصم جامیست (معنای بیت) بودر که مادامکه سز بووهم
وفهم وفکرسر خوشلغنده سن وامور حسیه یه توغل ایله حقدن غافل
اولوب مستانه مثال اولمشسن اول محو وسکر حقیقی وفنای مطلق
مسلکندن دور وبعیدسن زیرا ایکیسی بر یرده مجتمع اولماز نتکم فضولی
شعرنده کلور * اهل دنیانك اولماز آخرتی * کربونی استریسك اندن
کچ * ومادامکه بوبادهٔ ظاهرومی حسدن مست وبی هوشسن اول جام
باطن وروحانیدن کور واعمی یعنی محجوب ومجلسندن جداسن نتکم
قرآنده کلور (لا تقربوا الصلوة وانتم سکاری) یعنی صلوة که عالم جمع
وشهوده ناظر (وجعلت قرة عینی فی الصلوة) حسبله نماز حالنده
اولان استغراق وانجذاب ومغاویات سکر معنوی یه دائردر کسه اکا
سکر صوری وسکر غفلت حالنده نائل اولماز زیرا شهودله حجاب
وغفلت ایله حضور متضادلردر مکرکیم صحوه کله وسکردن خلاص
اوله وغفلتدن نجات بوله نتکیم قرآنده کلور (ارأیت الذی ینهی عبدا
اذا صلی) یعنی عبد حقیقی اولوب جام شهوددن مست اولان کسه
مناجات حقدن منع اولنماز نه الله تعالی جانبندن ونه غیریدن زیرا
الله تعالی نمازی شهوده مقارن وضع ایتمشدر پس شهود اولدیغی
یرده منع یوقدر وکذلك رسول الله صلی الله علیه وسلم بر مصلی ده
مقتضای شهود اولمیان ترك ادب وارکانی کوردکده (قم صل فانك
لم تصل) بیوردی (المحرره) اولدیغیچون بوجهان میکده وش * اهل
دنیابه دیدیلر سرخوش * صوفی حیران وغیریلر سکران * قالماامش
هیچ برنده عقل وهوش * وبونده سکرله مستلکی جمعده تفنن فی العبارة

واردر که مقتضای بلاغتدر وجائزدر که سکر عبارتنی
ذکرا ولنان آیت سکره موافقت ایچون اوله پس سکری
مست اوزرینه تقدیم عربینك فارسی اوزرینه فضلندن اوتوریدر
نتکم * فارسی کوکرچه تازی خوشترست * اکا دالدر اکرچه که
فارسی دری دخی لسان اهل جنتدر نتکم محلنده شرح اولندی

* کفت وکوی ظاهر آمد چون غبار *
* مدتی خاموش خو کن کوش دار *

* غبار * عربیدر توز معناسنه یعنی تراب مثاردن باقی اولان نسنه در
انکیچون غابردیرلر اول نسنه یه که انکله بله اولان کتدکدن صکره اول
مکث ایدوب قاله نتکم قرآنده کلور (الا عجوزا فی الغابرین) یعنی فیمن
طال اعمارهم اوفیمن بقی ولم یسر معلوطا وفیمن بقی فی العذاب * مدت * وقت
ممتده دیرلر زیرا مداصلنده جر معناسنه در بعض نسخده هوش دار
دوشمشدر اولکسی انسبدر (معنای بیت) بودرکه کفت وکوی ظاهر
غبار کبی یعنی آیینهٔ دل اوزرنده توزکبیدرکه صور معانی انعکاسنه
مانع وهیئات ردیه غلبه سنه باعثدر برمدت خاموش خوی اول
وسکوت ایله قولاق طوت والقاء سمع ایله زیرا استماع سکوتله اولور
ونسخهٔ اخری یه کوره دینك اولورکه عقل طوت وعقلکی باشکه جمع
ایدوب تدبر وتفکر اهلی اول زیرا دیمشلردرکه (من کثر عقله قل کلامه
ومن کثر کلامه قل عقله) الحاصل خاموشاق ترك کفت وکوی ایله در
بوترك ایسه استماعی مقتضیدر زیرا هم کفت وکووهم استماع بریرده
اولماز وقرآنده کلور (ذلك لمن کان له قلب اوالقی السمع وهو شهید)
بونده کفت وکوی غباره تشبیه ایتمکدن قلب دخی آیینه یه تشبیه لازم
کلدی پس آیینه ده استیلای غبار مانع رؤیت اولدیغی کبی کثرت کفت
وکودخی کلام حقه القاء سمع ایتمکه مانعدر انسان ایسه قبل الکمال
القاء سمعه محتاجدر * انکیچون دیمشلردرکه (خذوا العلم من افواه
الرجال) مع هذا بی فائده اقوال وافعالك کثرتندن قلبده هیئات
مظلمه حاصل اولور پس القاء کلام صفت مرشد والقاء سمع صفت مریددر
انکیچون دوام سکوت شرائط اهل بدایتدندر بونده رمز واردرکه هر عمل
ایچون جزاء وفاق واردر پس جانب غیبدن وارد اولان خطابی استماع

ایتمك خاموشلق ایله الفته موقوفدر و خاموشلق حالنده بعض مشوش
نسنه اولمق کمال استماعه مانع اولمغله ارباب سلوك خلوات ودوام ذکر
اختیار ایتمشلردر تاکه تمرن حاصل اولوب بر دخی دکه نسنه دن
متشوش اولمیه انکیچون طریقهٔ خواجکان نقشبندیه اوزرینه (خلوت درا
انجمن) اعتبار ایدرلر آنی تحصیلده ایسه زیاده صعوبت واردر زیر
تمرن وادمانه محتاجدر وبونده اهل اکثاری ذم وارباب رسومك حالنی
تقبیح وصمته حث وتحریض واردر وصمت معرفة الله ایراث ایدر زیرا
کفت وکوی ظاهر مقابله سنده واقع اولمشدر وصمتك انواعی واردر مقداری
بالاده بیان اولنمشدر (المحرره) جوهرك واراسه درونکده * صدف آسا اوله
کوروار خاموس * اره در کفت وکوك اکثاری * حاصل اولوردله انکله خوش *

جمله کفتند ای حکیم رخنه جو
این فریب واین جفا باما مکو

* حکیم * حکمت ذو قیه صاحبیدر کرك علوم رسمیه دن بهره مند
اولسون کرك امی اولسون پس بوندن ماعداسنه حکیم اطلاقی حقیقت
دکلدر حکمت بحثیه اهلی وامثالی کبی * رخنه جو * وصف ترکیبیدر
جوینده رخنه معناسنه رخنه کدك که عرب ثلمه دیر وهر شکسته لك
زده کرکسه اولسون قلیج وبچاق یوزنده وغیریده نتکم لطائف نفعی ده
کلور * سوزبیدر که اوکیم نسخه سنی نکته شناسان * حشو شکم رخنهٔ
دیواروداپلر * فریب * الدامق که عرب خدعه دیر * جفا * شرح اولنمشدر
* مکو * سویله دیمکدر ایلمه معناسنده استعمال اولنمشدر زیرا قولك
فعل معناسنده استعمالی لسان عربی ده وعجمی ده شایعدر نتکم بیانی
مرور ایتمشدر وقول اعتقاد معناسنه دخی کلور یعنی بوفریب وجفایه
بزم محلیمزی اعتقاد ایلمه (معنای بیت) بودر که جملهٔ نصاری
وعامهٔ ملت عیسی ذکراولنان کلماتدن صکره دیدیلر که ای حکیم آکهی
رخنه جو یعنی بزم اقوال وافعالمزده کدك وانکسار وناهموارى طلب
ایدیجی وعیب ونقصان وقباحتمز ارایجی بوالدامغی وبوجفایه متعلق
سوزی بزه سویله وبو معامله یی ایلمه زیرا سنك بزه ایتدیکك وضع فریب
وجفا صورتنده نسنه در نتکم اهل ذوق اولان ایسه بومقوله وضعدن
عری وبویله معامله دن فی الحقیقه بریدر زیرا بویله وضع ومعامله

ارباب حجاب وغفلتك شانیدر * بعدذا بوموقعده وزیر مزبوره
حکیم اطلاقنك حکمتی بودرکه خلوت وعزلت حکمتی اشعار وایراث ایدر
نتکم حدیثده کلور (من اخلص لله اربعین صباحا ظهرت ینابیع
الحکمة من قلبه علی لسانه) وبونده نصارانك اقوال وافعالنی رخنه
شاننده اولان نسنیه تشبیه واردر دیوار وقلیج وامثالی نسنه لر کبی
اکرچه که حقیقتده رخنه اصحاب اقوال وافعالکدر زیرا کشی
اقوال وافعالی یوزندن مجروح اولور وکذلك امور حسیه ده حقیقت
وغیریده مجازدر وبونده قولی جمله یه نسبت ایتمك جمله نك رضالری اولمق
حسبیله در والاقائل اولان خواص ملتدر امیران ومریدان کبی وبونده
فریب ایله حیله وخدعهٔ نفسانیه یه وجفا ایله غلظت وخشونت طبیعیه یه
اشارت واردر * زیرا فریب فی الحقیقة نفسك رذائلندن وغلظت
دخی طبیعتك اوازمندندر اکرچه که طبیعتدن تجاوزت حسبیله قلبه دخی
ساری اولور انکیچون قرآنده کلور (ولو کنت فظا غلیظا القلب)
پس بر سالك اصلاح نفس ایلسه انك خدعهٔ نفسی نصیحته مبدل اولور
زیرا نصیحت اودر که انده خدعه وخیانت اولمیه بوسببدندر که حدیثده
کلور (الدین النصیحة کله) وینه بر حدیثده کلور (من غشنا
فلیس منا) وکذلك اصلاح طبیعت ایلسه انك طبیعتنك کثافتی لطافته
مبدل اولور زیرا لطافت اودر که انده اکل وشرب وامثالندن حاصل
اولان حجب کثیفه متراکم اولمیه ونصارانك قولنده کرچه تزکیهٔ
نفس رایحه سی واردر ولکن مقصود اصلی تعالی وبهانه نك
رفعنی طلب اولمغله مریدك مرشده اعتراض ومقابله سی لازم کلمز
(المحرره) * بزه بسدر بواضطراب درون * سنده یاقه بزی مانند فرون *

چار پارا قدر طاقت بارنه
برضعیفان قدر قوت کارنه

* چارپا * دورت ایقلو حیوان آت وقاتر ودوه واشك کبی نتکم
قرآنده کلور (ومنهم من یمشی علی اربع) طاقت * وقوت * شرح اولنمشدر
(معنای بیت) بودر که یوك کتورمك شانندن اولان درت ایقلو
حیوانه یوکنی طاقت وقدرتی مقداری وضع ایله یوخسه مالایطاق
اولان حمل ثقیلی انك اوزرینه تحمیل ایلمه وضعیف البدن اولنلر اوزرینه

ایشی قوت وقوالری قدر وضع ایله زیرامشت زنك ایشی ضعیف الدن کلمز وکپاده اهلی هرکمان زوری چکه بلمز بونده کندیلرن تحمل ده چارپایه ومقالات وزرك مؤداسنی حمله تشبیه وار در پس حیوان مالایطاق اولان نسنه یی حمل ایله تضییق اولنمدیغی کبی انسان دخی بارکرانی بردوش ایتمکله تکلیف اولنمز انکیچون بعض کبار اولیا قدس سره بیورمشلردر که هرنبی علیه السلام ایچون دعاء مستجاب واردر بزم رسولمز صلی الله علیه وسلمك دعاء مستجابی آمن الرسول مشتمل اولدیغی (ربنا لاتؤاخذنا) دن آخر سوره یه دکدر ودیمشلردر که مالایطاق اوچ قسمدر اولکیسی محال عقلیدر که ممتنع لذاته در اعدام کبی بوقسمك عدم وقوعی وانکله عدم جواز تکلیف متفق علیه در ایکنجیسی محال عادیدر اعمانك مصحفه نظری کبی بوقسمك جواز تکلیفنده نزاع یوقدر اوچنجیسی محال عارضیدر ایمان ابی جهل کبی زیرا انك ایمانك محالیتی سبب عارضله در که الله تعالی نك ایمان کتورمز دیو اخبار ایتدیکیدر بوقسم مختلف فیه وموقع نزاعدر زیرا معتزله منع ایدوب اشاعره تجویز ایتمشدر * وبونده تشبیه مذکوردن مرتبهٔ طبیعتده اولان تکلیفه اشارت واردر زیرا طبیعتك مقتضاسی حیوانیتدر انکیچون ذبحنه اشارت ایدوب قرآنده کلور (ان الله یأمرکم ان تذبحوا بقرة) ای بقرة الطبیعة وحکمها الاکل والشرب والمنام والوقاع وبونده ضعفله مراد ضعف صوریدر که مقابل قوت در والاضعف حقیقی قوت قدسیه ایله مجتمع اولور نتکم شان ضعفده قرآنده کلور (وخلق الانسان ضعیفا) وشان قوتده دخی کلور (وحملها الانسان) یعنی انسان مخلوق ضعیف ایکن بار امانتی حامل اولدیکه اجرام ثقال وهیاکل قویه اندن ابا وامتناع ایتمش ایدی پس بوصورتده انسان ضعف بشریت ایله قوت قدسیه یی جمع وعجز ظاهره قدرت باطنه یی ضم ایتمش اولور * وکاه اولورکه قوت باطنه ظاهره دخی ساری اولوب خارق عاده ظهور ایدر باب خیبر قصه سی کبی * زیرا حضرت علی کرم الله وجهه اول بابی محلندن قلع وطرح ایتدکده یتمش نفر اصحاب مجتمع اولوب یرندن رفعه مجال بولمدیلر انکیچون بصره ده خلیفه لری اولان عثمان بن حنیفه ارسال ایتدکلری نامهٔ نصیحت آمیز وعبرت انکیزنده درج ایدوب

بیورمشلردر بحق اقول انی ماقلعت باب خیبر بقوة جسمانیة ولا بحرکة غذائیة لکنی ایدت بقوت ملکوتیة ونفس بنور ربها مضیة (لمحرره)

* اولسه برآدم ضعفله مور * کتورر عشقله من تیمور * هرکسك ضعف وقوتینه کوره * وارداولور اکا فرمان امور *

دانهٔ هرمرغ اندازهٔ ویست
طعمهٔ هرمرغ انجیری کیست

* اندازه * معروف نسنه در که درزیلر وبازرکانلر استعمال ایدر اندازهٔ وی اندازهٔ کلوی وی تقدیرنده در وزنیچون همزهٔ اضافتك کسره سی اختلاس اولنور وجائزدرکه اندازهٔ حال وی تقدیرنده اوله فاما بومعنی کرچه لفظك مداولاتندندر ولکن بیت سابق ولاحقك مضموننه مخالفدر زیرا دعوی عدم استحقاق اوزرینه دکل بلکه عدم تحمل اوزرینه در پس مصراع ثانی ده انجیری جثه یه ناظردر طعم ولذته دکل فاعرف جدا * طعمه * طانك ضمی وعینك سکونیله یمکلك معناسنه در یقال جعلت هذه الضیعة طعمة لفلان ای مأکلة والجمع طعم کصرد * انجیر * همزه نك فتحیله در اکرچه که کسرله غلط مشهور اولمشدر معروف میوه در که عرب تین دیرلر نتکم قرآنده کلور (والتین) سواحل وهواسی حار اولان مواضعده بترمان املیس کبی دیمشلردر که طیور انجیری اکل ایدوب نداوت ورطوبتی اولان دیوار ویاغیری مکان اوزرینه سرکین افکن اولسه انك سرکیننده دخی انجیر اغاجی بتوب میوه دار اوله وانجیر اغاجنك خاکستری بساتینه نشر وتفریق اولنسه دود هلاك اوله وانجیر بواسیر قطع ایدر ونقرس دفعنه دخی فائده سی واردر وفاسد اولان لونی اصلاح ایدر وبلغم مالحدن اولان عطشی تسکین ایدر واستسقایی دخی منع ایدر واکل سموعدن اماندر ولکن نانله اکلی بدنده قمل ایراث ایدر وانجیر اغاجی دخانندن بق وبعوض فرار ایدر (معنای بیت) بودرکه هرقوشك دانه سی کندی بوغازینك اندازه سی وانك اولچوسنه کوره در پس صعوه وعقابدن هربرینك غداسی کلولرینه کنجایش مرتبه سنده اولان دانه وامثالیدر یعنی صغیرك دانه سی صغیر وکبیرك دانه سی کبیردر یوخسه صغیرك دانه سی کبیر اولمز والا هلاکه مؤدی اولور نتکم کلستانده کلور * توان بحلق فروبردن استخوان

درشت * ولی شکم بدرد چو بکیرد اندر ناف * بعدذا بوراده دانه مرتبهٔ نفس وانجیر مرتبهٔ قلب وروحده اولان تکلیفه اشارتدر زیرا دانه احکام وشرایعدر که حظ نفسدر وکذلك اندازه وقیاسله درانکیچون احکام وشرایعك نقدر کثرتی اولسه ینه محدوددر ومکلف اولنلر حدود شرعده تفاوت اوزرینه درانکیچون فقیره حج وشیخ فانی ومعذورایدی یه صوم ومقطوع الیدین والرجلین اولانه عند الامام صلوة یوقدر وتهجد فخر عالم صلی الله علیه وسلمه فرض وامتنه نافله اولدی وانجیر معارف وحقایقه اشارتدرکه حظ قلب وروحدر وکذلك بی اندازه وبی قیاسدر زیرا بغیر حساب اولان ارزاقدندر پس عالم شریعت منتهی وعالم حقیقت غیر منتهیدر وعامهٔ مکلفین احکام وشرایعده مشترك وخواص ناس علوم ذوقیه ایله ممتاز اولدیلر اکر عوام ناس نصیب خواص اولان ذوقیاتدن اکل وتناول ایدهلم دیسهلر قبل السلوك هلاك اولورلر زیرا حوصلهٔ ادراکلری صغیر انکیچون وارد اولمشدرکه (کلموا الناس علی قدر عقولهم) یعنی هر مرتبهده اندازه ایله تکلم ایتمك کرکدر والا افشاسی حرام اولان اسراری نااهله افاده ایتمکده فتنهٔ عظیمهٔ اثاره ایتمك واردر وانجیره طعمه دیدی زیرا دانهده طعم ظاهر دکلدر انجیرده ظاهردر کذلك اهل حجابه کوره احکام وشرایعله عملده ذوق یوقدر وجوده کلن اعمال ظاهره اتعاب نفسله حصوله کلور مکر طعمی آخرتده ثواب صورتندن اوله فاما ارباب معارف وحقایق دنیاده بحسب الوجدان فیض آلهیدن ذوقیاب اولورلر والهام ووحی حالنده حلاوت باطن بولورلر انکیچون بر حدیثده طویلده کلور (فوضع یده بین کتفی حتی وجدت بردها بین ثدیی) زیرا بو بروده حلاوت معنویه ولذت باطنیه واردر مع هذا تزکیهٔ نفسله ثقلت طبیعیه مضمحل اولمغله من اوله اولنان اعمال ظاهرهده صلوة وصوم وامثالی کبی خفت بدن ونشاط دل وصفاء روح وجلاء سر بولورلر بوایسه لذت باطنهدن ناشیدر انکیچون حدیثده کلور (ارحنا یا بلال) بو تقریردن فهم اولندیکه بیت مثنویده مرغله مرغك میاننده فرق جلی واردر زیرا بری مرغ مکان وبری مرغ لامکاندر اکرچه که اطلاقده ایکیسی دخی مرغدر نتکم انسانله انسان اراسنده نقصان وکمال جهتندن فاروق واردر نتکم

بلاغات زمخشریده کلور فی الارض ناس ونویس منهم طاوس وطویس طاوسدن مراد طاوس ابن کیساندرکه سید اهل یمندر اکرچه که موالیدندر عربدن دکلدر عمر بن عبدالعزیز ایله معاصردر مجاب الدعوة ایدی علوم وفضائلنه نهایت یوقدر قرق دفعه حج میسر اولوب آخر مکهده یوز التی تاریخنده وداع عالم فانی قلدی طویس طاوسك مصغریدر غایت زشت هیکل ونحوست وشأمتده انکله ضرب مثل اولنور برکسه ایدی انکیچون اشأم من طویس دیرلر زیرا مدینهده ساکن ایدی واهل مدینهیه دیرایدیکه بن حیاتده اولدقجه خروج دجالدن حذر اوزرینه اولوکز قچن بن وفات ایدهرم امن بولورسکز زیرا بن رسول الله صلی الله علیه وسلم عالم فنادن رحلتی کیجهسی دنیایه کلدم وابوبکر رضی الله عنهك وفاتی کونی رضاعدن کسلدم وعمر رضی الله عنهك موتی کونی حد بلوغه واصل اولوب مختون اولدم وعثمان رضی الله عنهك شهادتی کونی تأهل ایلدم وعلی رضی الله عنهك شهادتی کونی دنیایه ولدم کلدی پس بکا بکزر کیم واردر دیردی (لمحرره) جمع اولوب بر یره شأمتلر * ظاهر اولدی هزار آفتلر * اولمسیدی طویس مرده اکر * * قوپریدی نیجه قیامتلر *

طفل را کرنان دهی بر جای شیر
طفل مسکین را ازان نان مرده کیر

طفل شرحی مرور ایتمشدر *مسکین* من لاشیٔ‌له معناسنه بویله یرلرده ترحم طریقیله ذکر اولنور حتی بو معنایه غنی اولان دخی انکله موصوف اولور نتکم بوستانده بر بازرکان حقنده کلورکه *مسکین در اقلیم دشمن بمرد* متاعی کز وماند ظالم ببرد (معنای بیت) بودرکه اکر طفل رضیعه سد یرینه نان ویرهسین طفل مسکین وضعیف ومحل مرحمتی اول ناندن هلاك اولمش طوت یعنی اول نان آنك هلاکنه سببدر زیرا معدهسنك اکا تحملی یوقدر بعدذا بو بیتده اشارات واردر (اولکیسی بودرکه نان اعتقاددر اعتقاد ایسه شریعت مرتبهسنده اولان تکلیفه کورهدر چونکه طفل احکام شرعیه ایله مکلف دکلدر لاجرم اعتقاد ایله دخی مأمور دکلدر اکرچه که حد تمییزده اولانك ایمانی صحیحدر انکیچون حد بلوغده اولمیان صغار نماز وروزهیه نیت ایتسهلر نیت ایلدم مکلف اولنلر اوزرینه

قرض اولان غمازه و یاروزه یه دیمك كركدر نتكم اشباه نظائرده مصرحدر (ایكنجیسی بودركه شیر فطرت اصلیه درطفل ایسه عالم ذاته قریب العهد اولمغله فطرت اصلیه اوزرینه باقیدر وعالم ذاته قریب اولدقلرینك حكمی بودركه بالغ اولانك غداسیله تغذی ایتمز زیرا الوان اغذیه عالم صفاتدندر پس عالم ذاتده اولانه عالم صفاتده اولانك احكامی مناسب كلمز زیرا عالم ذات عالم فناء وعالم صفات عالم بقادر (اوچنجیسی بودركه شیر تربیه صوریدر پس برطفل طریقت كه هنوز دایهٔ مرشد النده پرورشه محتاج اوله اكا نان وخلافت ویرمك واحكام رجال بالغین تكلیف ایتمك وامور كلیه كوسترمك آنك هلاكنه سببدر زیرا هنوز اول رتبه آنك لقمه‌سی دكلدر (لمحرره) یوغیكن خاصیتی برمرغك * نه‌روادر قوماق همایرینه * برینه‌كچسه عالمك جاهل * كوج كلوب عالمه اكابرینه (دردنجیسی بودركه طفل جان كه شیرمعارف وحقایق ایله پرورش بولمش وعالم ذاته قریب اولشدرانی اول عالم جمعدن عالم فرقه تنزیل ایتمك اهلاك ایتمك كبیدر زیرا هركسی مألوفندن قطع ایتمك اهلاك ایتمك حكمنده در وعالم فرقك لوازمی امور بشریه در امور بشریه یی تعاطیده ایسه روحه تعسب وتكلف واردر زیرا روحك حالی لطافت وصفوت وجسدك حالی كثافت وكدورتدر (لمحرره) چشم دل خوابه وارسه نركس وار * آنی بیدارقلمه هركز وار * اولدی راحت دله تجلیده * استتار ایچره صنمه راحت وار * مكرتنزل وافاقی اقامت فرض واداء قرض ایچون اوله یوصورتده محفوظ اولمش اولور (بشنجیسی بودركه طفله كوره شیرله نان بریرده مجتمع اولمدیغی كبی جانه كوره دخی تجلی واستتار مجتمع دكلدر بلكه ذوق شیر تجلیده ایكن بشریتدن محتجب ونان بشریتی طاعم ایكن شیرذوق وحضوردن مستتردر امااولكه شرح صدر مرتبه‌سنده فرقله جمعدن وبالعكس عدم احتجاب حاصل اولور كمل اولیا صفتیدركه تجلی ذاتی دائمدر بونده ایسه ابدی حجاب یوقدر پس مقربین ایله ابرار اراسنده فرق عظیم واردر (التنجیسی بودركه تربی اطفالك شانیدر چونكه مبلغ رجاله بالغ اولسه‌لر مربی اولورلر (یدنجیسی بودركه هركس طریقتده حدینه كوره مكلفدر مربی كامل اولیجق اطوار ومراتبه رعایت ایدر مثلا اولور ریاضه‌ده

تقلیل طعامك مراتبی وصوم وصالك بحسب المشارب تباینی واردر ومجاهده دخی خلوت وجلوت وغیری احوال ایله تفاوت اوزره‌در پس مرشد زیاده حكیم كركدرتا كه حمیه وامثالنده اعتداله رعایتله سبب صحت وجود ظاهر و باطن اوله (لمحرره) كرحكیم آكهی اولدیسه * حكمت ومصلحتله كاربتور * اورمه‌یادمریدی فوق الحد * كربه چكمزافندی بارشتر *

چونكه دندانها برآرد بعد ازان
هم بخود طالب شود آن طفل نان

* دندانها * دندانك جمعیدر دش معناسنه عرب سن دیركه جمعی اسنان كلور مجموعی اوتوز ایكیدر حروف عربیه وعجمیه عددنجه نتكم تفصیلی كلور انشاء الله تعالی بعد ازان ماقبلنه ومابعدینه ارتباطه صالحدر (معنای بیت) بودركه چونكه اول طفل شیر خورده لكدنصكره دیشلر بوقارو كتوره یعنی دیشلری بته ونان وطعام تناوله قادر اوله ویاخود دندان كتوروب دیشلری بتدكدنصكره هم كندیلكنده نانه طالب اولور وطعام تقاضاسن ایدر زیرا دندان حسبیله نان وطعام وتناوله صالح اولور واول مرتبه ده كاو ومعده‌سی دخی قوت ووسعت بولور بونده اشارت واردركه مبتدی ومنتهی اراسنده فرق واردر موسی علیه السلام اوائل حالنده طفل مثال اولمغله فیض قلیل وغداء سرسری یه قائل اولدی نتكم قرآنده بطریق الحكایه كلور (رب انی لما انزلت الی من خیرفقیر) چونكه خلعت نبوتله سرافراز ومقام مناجاتده سائرلرندن ممتاز اولدی اولكی رتبه‌دن ترقی حسبیله (ارنی انظر الیك) دیو مطلب اعلایه ناظر اولدی زیرا اول وقتده سؤال مذكور مقتضای استعدادی ایدی نتكم طالب نان اولمق دیشی بتن طفلك ارقوتیدر بو راده دیمشلردركه سالك برمرتبه‌یه منتهی اولمدقچه آنی طلب ایتمك كركدر زیرا حدید باردی ضرب مقوله سندندركه تأثیری یوقدر پس توحید افعال اهلی اولان كمسه یارب بكا تجلی ذات احسان ایله دیمك طریق دكلدر زیرا آنك طریقی تجلی صفات ایله متحقق اولمقدر پس توحید افعالدن اول توحید صفات استمك دخی بویله‌در و بونده دندانها ایله حروف تهجی ومنازل قمره رمز واردر زیرا كوسجك دندانی بحسب الغالب یكرمی سكز و یایكرمی طقوزدر بلكه ربش اولانك ایسه اوتوز ایكیدر

حروف دخی حروف عجمیه ایله اوتوز ایکیدر زیرا بعض قبائل با وجیم وزای وکاف عجمیه یی دخی تلفظ ایتمشلردر وذکر اولنان درت کلمه توراة وانجیلده کلمشدر واول منزلك اولی الفدر وآخری یقیندر چونکه الفت مشایخ وصحبت پیران حاصل وغایتنده یقین مرتبه سی وجود پذیر اوله انسان عالم ترکیب وصفاتی مشاهده ده قوت بولور وشواهدی مطالعه سی دخی اکا کوره اولور بوندن ظاهر اولور که ذکر اولنان حروف ومنازل مراتب لذتدر پس بونلرك ماوراسی عالم فناء کلیدر که انده لذت متصور دکلدر انکیچون بی دندان اولان کسه نك اغزنده لذت یوقدر ورؤیاده یاخود انسلاخده کندنی دندان کورمك یاموت طبیعی ویاموت ارادی یه اشارتدر زیرا موتله مطلقا لذات زائل اولور نتکم حدیثده کلور (اکثروا ذکرها دم اللذات) وبونده برآرد کلمه سنده اخراج معناسی دخی متصوردر پس بر سالك سبب وجدان لذت اولان دندانلری ریاضت قویه ایله اخراج واسقاط ایتمدکجه لذت حقیقیه یه نائل اولماز وموت ارادی ایله عالم فنامنزلن بولماز وبونده داعیه یه دخی رمز واردر زیرا بر مرتبه یه مستعد اولان کسه ده بی اختیار اول مرتبه یه وصوله داعیه اولور واول داعیه مذکور اولان وصوله علامتدر واهل الله داعیه یی وحی والهامدن عد ایدرلر زیرا یا ملك سادن یوزندن ویاخود بی واسطه اللهدندر انکیچون داعیه یه مخالفت ایتمزلر وهرنه وقتده حاصل اولورسه موجبیله عمل ایدرلر اکر حرکت واکر سکون وبو داعیه نك داعیهٔ نفسانیه دن فرقی واردر اربابی بیلور (لمحرره) اولسه حق رایشه قولن داعی * قول دخی اول ایشه اولور ساعی * داعیه بولسه بر دل آکاه * اولور اول داعیه امرن داعی * اللهم افتح لنا ابواب الخیر *

مرغ پرنارسته چون پران شود
لقمهٔ هر کربهٔ دران شود

* نارسته * ناادات نفیدر که صفاته داخل اولور نتکم بی لفظی اسماء جوامده داخل اولور ولکن بری برلرینك مقامنده دخی استعمال اولنورلر * رسته * رانك ضمیله بتمش معناسنه ماضیدن قسمدر واولکه نورسته دیرلر رانك فتحیله اصلی نورسیده در یکی بتمش معناسنه * پران * صفت مشبهه در اوچغان معناسنه دران کبی که یرتغان دیمکدر اکثر بودرکه دال مکسوره

ایله در پرده در کبی ومفتوح دخی استعمال اولنور صفدر کبی وبو کلمه لرده وسائر مشتقاتنده اولان تشدید ضرورت حسبیله در * لقمه * ضمله لقم وابتلاع ایچون تهیئه اولان نسنه در پس اندازهٔ کاودن کبیر وکثیر اولسه لقمه دیمزلر * کربه * کاف عجمینك ضمیله کدی که عرب هره وسنور وقط دیر (معنای بیت) هنوز قنادی ویلکی بتمش قوش چونکه اوچیجی وپرواز ایدیجی اوله کدینك لقمه سی اولور زیرا اوچمقدن عاجز اولوب ساقط اولور بوسببدن کدینك چنکالنه آصلور وکدینك صید وشکاری اولوب آنك سکین دندانی ایله باشی کسلور وکربه یه کوره مرغ پرنارسته نك لقمه اولمسی صغر جثه سی ویا اجزاسی حسبیله در بونده مرغ پرنارسته سالك مبتدی یه اشارتدر زیرا هنوز عالم بالای ملکوته طیران ایتمکه استعدادی یوقدر زیرا اول سیر واندن طیردر وسیر شواهد ملکه وطیر شواهد ملکوته دائردر وآنك پروبالی عشق وشوقدر ویاخود علم وعملدر نتکم حضرت هدایی قدس سره کلماتنده کلور * جنت اهلنه کرك علم وعمل * لاجرم اوچماغه لازمدر جناح * ویاخود تضاعفی تضاعف قوته دالدر جبرائیل علیه السلامك التیوز قنادی کبی وکربه ده سرقه وتملق وافتراس صفتلری واردر که جمله سی رذائلدندر انکیچون برکسه رؤیاسنده سنور کورسه سارق ایله تعبیر اولنور وسرقه وسائر صفات رذیله نفسك بحسب المراتب صفتیدر پس سارق سرقه ده مال مسروقی خفیة اخذ ایتدیکی کبی کربه دخی مرغی ناکاه صید ایدر وکذلك تزکیهٔ نفس ایتمین سالکی دخی نفس شکار ایدر زیراهنوز عالم بالای قلبه پروازه اقتداری یوقدر خصوصا که صلوتده سرقه مشهوردر سرقهٔ صلوة ایتمك ایسه نفس وشیطانك مکرندندر وافتراسکه صفات سباعدندر نفسك صفت غالبه سیدر انکیچون نیچه دللرده ضرری ایرمش ونیچه نك قاننه کیرمشدر زیرا نفس زنده وقواسی شدت اوزرینه اولدقچه قلب مرده وقواسی دخی ضعف اوزرینه در معلوم اولکه انسان بحسب الطبیعت والنفس جمیع صفات ذمیمه یی حامل وجملهٔ حیوانات ضاره نك اوصافنی مشتمل اولدیغی کبی بحسب القلب والروح دخی کافهٔ صفات جیده یی حاوی وعامهٔ حیوانات نافعه نك اوصافنی محتویدر ولکن وجودنده امکان ووجوبدن قنغیسی غالب ایسه اوصاف اکا کوره ظهور ایدر یعنی اکر احکام امکان غالب ایسه

نفس وطبيعت اهلی اولوب حیوانات ضاره کبی ضار اولور * واکر احکام وجوب غالب ایسه قلب وروح اهلی اولوب حیوانات نافعه کبی نافع اولور پس انسان صفات متقابلهٔ آلهیه‌یی جامع اولوب انموذج عالم واقع اولمشدر انکیچون اکا هرنه معنی نسبت اولنسه حقدر مثلا مؤمن وکافر وملك وشیطان اودر وکذلك آهو وهما واسد و بوم وامثالی دخی اندن عبارتدر (لمحرره) نه شمع اولسون بوکیم وجهنده نور ونار اولور پیدا * نه کل اولسون بوکیم برکندن آنك خار اولور پیدا * نه انساندر که خاك پاکدن تخمیر اولنمشکن * وجودندن نیجه پاك ونیجه مردار اولور پیدا * نه سردر معدن اقرار روز عهد کن آدم * که انده اشبو عالمده نیجه انکار اولور پیدا * هزار آوازایکن هرجانبی بوکلشن حسنك * هزاران زاغ زشت آواز و بدکردار اولور پیدا * نظر قیل عالم اسمایه حقی چشم عبرتله * مسمادن نیجه یار ونیجه اغیار اولور پیدا *

چون برآرد پر بپرد او بخود

بی تکلف بی صفیر نیك وبد

* تکلف * برنسنه‌نك رنج وکلفتن چکمك وکندی نفسندن برنسنه کوسترمك که حقیقتده وجودی اولمیه * صفیر * صقلق دیدکاری آوازدر تفصیلی مرور ایتمشدر (معنای بیت) بودر که چونکه مرغ پروبال کتوره وقنادی بتوره کندی کندیله بی تکلف و بی صفیر نیك و بد اوچر وجو هوایه طوغری قنات آچر یعنی ایودن وکمن کمنك بطریق التحریك والتشدید آواز واوچورمسنه محتاج اولماز بوندن فهم اولنور که مرغك بال وپری برخوش نابت اولمازدن مقدم پروازی ناقص و باتکلف و بعد النبات کامل وبی تعلمدر پس بونده اشارت واردر که ایل انسانی اوچورمقدن بالفعل کندی اوچمق یکدر زیرا ایل اوچورمه سنده تکلف واردر اول سبدنکه جائزدر که اوچوریلن کسنه ده اوچمق صنعتی یا بالکلیه نابود و یاخود ناقص اوله نتکم مشهوردر که شیخك برینه سؤال ایدوب خلق عالم سزی اوچر دیرلر واقعمیدر دیدکارنده اول دخی بز اوچرز ولکن صوفیلر بزی اوچورردیو جواب ویرمشدر پس غیرك اوچورمسندن اوچمق توهم ایتمك کرکدر زیرا قیناسا اوچدیغن بیلور کن

یقینی وهمه استبدال ایتمش اولور الحاصل غیرك وهمی کندینك یقیننه اختلال کتورمك غلبهٔ وهمدندر وهم ایسه باطل وفاسددر و بونده نیك ایله صالحه و بد ایله فاسقه رمز واردر و بونلردن هر بری شریعت وحقیقتده صالح وفاسق اولمق محتملدر شریعتده صالح امتثال اوامر وفاسق ارتکاب مناهی ایدندر وحقیقتده صالح احکام شریعتدن ماعدا آداب طریقتی دخی راعی وفاسق ادبدن خارج وسیء المساعیدر پس بوندن اخذ اولنور که انسانك اکر ایوسی واکر کمی غیرك احوال باطنه سنه واقف دکلدر مکر تعریف حقله اوله و یاخود شواهد ایله بیله انکیچون حدیثده کلور (هل شققت قلبه) وکشی کندینك حقیقتده عارف اولمیان کسه‌نك سوزنه قولاق طوتمق جهلدر مکر قولاق طوتمسی بحسب الظاهر ولاجل المصلحه اوله بو سبدندر که اهل الله الهام آلهیدن غیره موافقت کوسترمزلر وخلقك نیك و بدنی کندیلرینه دوست طوتمزلر وکسیه ارتباط ایتمزلر مکر نصیحت ووصیت طریقیله اوله نتکم قرآنده کلور (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) و بونده اهل دعوی وریانك حالنه تلویح واردر زیرا انلرك حالی حقیقت دکل بلکه تکلف وتصنع مقوله سیدر انکیچون غیرك اوچورمه سیله دخی اوچمغه قادر اولمازلر زیرا اوچمق حق تعالینك اول صفتی خلق ایتمسیله اولور نتکم مخلوق عیسی علیه السلام اولان خفاشده طیران خلق ایلدی * پس حق تعالینك بومساعده سی ارباب تحقیقه کوره در اهل تقلیده کوره دکل مکر که مکر واستدراج طریقیله اوله کوساله سامری ده خوار حاصل اولدیغی کبی نتکم تنزیلده کلور (فاخرج لهم عجلا جسدا له خوار) ودیوان مولانا جامی ده کلور * بلاف ناخلفان زمانه غره مشو * مرو چو سامری ازره بهانك کوساله (لمحرره) اوچمغه بال وپر کرکدر ده * بال وپر اولمسه قالور یرده * ال ایله قوش اوچورمغه بکرز * ایل سوزی پرده اولمسون مرده * بعد ذا اوچمق ایکی وجهله در بری مرغ کبی طیران حسیدر که انسان خارق عاده طریقیله دروبری دخی طیران معنویدر که حضیض جسددن اوج روحه پرواز واوج روحدن دخی عالم غیب مطلقه پروازه آغازه در بو طیران اولکیدن افضلدر

زیرا اولکی ریاضته دائر بر معنادر که صالح وفاسق ومؤمن وکافر میاننده مشترکدر * اما عالم اسراره صالحدن غیریسی دخول ایده من *

دیو ار نطق تو خاموش میکند
کوش ما را کفت تو هش میکند

* دیو * شیطان علیه ما یستحق در بعض علما قاتنده دیوان دیوك جمیدر کتاب طائفه سنه دیوان دیدیلر زیرا امور جلیه یه وخفیه یه واقفلر در صکره مکان جلوسلری کندی اسملریله تسمیه اولندی وقیل غیر ذلك کما سبق * نطق * صوت وحروفله تکلم درکه انکله معانی معروف ومعلوم اولور پس نطقك انسانه اختصاصی واردر غیره اطلاقی تبعیتله در نتکم تفصیلی مرور ایتمشدر بوندن اخذ اولنورکه بیتده اولان خطاب وزیر معهوده در الله تعالی یه دکل (معنای بیت) بودرکه ای وزیر فصاحت اثر وبلاغت کستر سنك نطق وتکلمك حقانیت وزیاده تأثیر وهیبتندن شیطانی ساکت وابسم ایلر واغوا وغیری طریقیله انده نطقه مجال قومز سنك کفت سخنك بزم قولاغمزی عقل ایلر یعنی القاء سمع ایتدوککمز سبیدن قوت عقلیه مزی زیاده ایلر ویاخود حس اذنی مرتبه سندن قوت عقلیه مرتبه سنه ترقی یه باعث اولور زیرا اکرچه الله تعالی حواسك هر بری ایچون بر خاصه خلق ایتمشدر * مثلا قولاق ایچون اشتمك وکوز ایچون کورمك وقوه عقلیه یی ادراك معانی ایچون خلق ایتدیکی کبی ولکن حس سمعده قوت عقلیه خلق ایتمکه قادر در اکرچه بحسب الظاهر حکمته مخالفدر زیرا اجزیه مختلفه اعمال مختلفیه ناظر اولدیغی کبی ادراکات جزئیه دخی حواس مختلفیه دائردر * وجائزدرکه قولاق اشتمك صفتنده غالب وکلام مخاطبی اصغاسی راجح وادراکی قوی اولمغله عقل مرتبه سنه تنزیل اولنه نتکم مبالغاتده نظائری چوقدر * انا من اهوی ومن اهوی انا * کبی که مقصود کمال ارتباط واتحادی بیانده مبالغه در نتکم موسی علیه السلام کلام حقی جمیع اجزاء وجودیله ادراك ایلدی کویا که جمیع اجزاسی سمع وعقل اولدی * بونده دیوله

نفس مرتبه سنه اشارت واردر زیرا نفس وشیطانك حقیقتلری بردر اطوار وتعینات حسبیله مختلف اولوب بعض خواصله بری برلرندن ممتاز اولمشلردر * ونفس وشیطانك خاموش واخرس اولدقلری قلبك قوت فیض وروحك کمال معرفتندندر زیرا هر داده که فیض آلهی غالب وهر جانده که نور معرفت شعله دار اوله نفسك اندن الی کسلور وشیطان دخی القاء وسوسه ایله نطقه مجال بوله مز زیرا بیلورکه فائده سی یوقدر محکیدر که شیخ ابوسعید الخراز قدس سره ابلیسی رؤیاده کوروب عصاایله ضرب ایتمك ایستدکده شیطان دیدیکه یا اباسعید بن عصادن خوف ایتمم ولکن سماء قلب عارفدن طلوع ایدن شعاع شمس معرفتدن خوف ایدرم * بونده معرفتی قلبه نسبت ایلدی اکرچه که فی الحقیقه روحك صفتیدر زیرا قلب روحك تنزلاتندندر پس (الولد سر ابیه) فحواسی اوزره روحك صفتی قلبك صفتیدر ولکن روحك معرفتی قلبده ظاهر اولمق جهالات نفسی ازاله دن صکره در زیرا جهالات نفس زائل اولوب مقام قلبه ترقی حاصل اولمدقجه انوار معرفت طلوع ایتمز زیرا نفسده کندی مقامنده واقف اولدقجه اسباب مظلمه غالبدر

کوش ما هوش ست چون کویا توی
خشك ما بحرست چون دریا توی

* توی * بالاده شرح اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه بزم قولاغمز عقل محضدر چون سویلیجی سنسن یعنی غیرك کلامندن عقل وعلم زیاده اولماز مکر سنك کلامکدن اوله نتکم حضرت عیسی علیه السلامه سؤال ایدوب یا روح الله کیمکله مجالسه وصحبت ایده لم دیدکلرنده (من یزید فی علمکم منطقه ویذکرکم الله ویرغبکم فی الآخرة علمه) دیو جواب ویردی بزم قرامز دریادر چونکه دریا سنسن یعنی متکلمك کلامی حکمت محضه اولیجق مستمعك حس سمعی دخی عقل قدسی مرتبه سن بولور ومریدك شیخی معرفتله دریا اولیجق مرید دخی دریا اولور الحاصل بر کسه هرچندکه ادراکده قاصر اوله ادراك کامل اهلنه مقارنتله مدرك اولور وکذلك بر سالك نقدر فرق اهلی اولسه مرشدك جمعیتندن اکا دخی حالت حاصل اولور یا بالفعل ویاخود بحسب المآل پس

بونده یا تنزیل و یا تحقیق اعتبار اولنور تنزیل بحسب الحال در مبتدی یه
کوره وتحقیق بحسب المآل در منتهی یه کوره زیرا أمالده تحقیق اهلی
منتهی ومنتهی تحقیق اهلی اولور بونده قوت عقلیه وقوت کشفیه
مرتبه لرینه کوره اشارت واردر که بری قلبك ظاهرنك صفتی و بری
دخی باطننك حالیدر وعاقل عقلی ایله حیواناتدن ممتاز اولدیغی کبی
مکاشف دخی کشفی ایله عقلادن مستثنادر زیرا کشف عقلك فوقنده در
وهر کشف اهلی کشف وعقلك مجموعنی جامعدر اگرچه که کشف یاننده عقله
اعتبار یوقدر بلکه حدس وتجربه وامثالی واردر بونده کویادر یا اولمغی
مخاطب اولانوزیره نسبت ایتدیلر زیرا آنك غیری بحسب الزعم ناقصدر که
نطقی سبب ترقی دکل وجمعیت خاطری دخی قلیلدر پس ناقص العقل وقلیل
الجمعیه اولان کمسیه مقارنت ایتمك نقصان عقل وقلت جمعیتدندر و بونده
کشفی عقل وشهودی غیبت اوزرینه ترتیب ایلدی وضع الهی اوزره نتکم
قرآنده کلور (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا) و ینه موضع آخرده
کلور (لا یستوی منهم من انفق من قبل الفتح وقاتل) پس غیبت حالنه
عقل ایله ممارسه وشرعله مجاهده لازمدر که (وأتوا البیوت من ابوابها)
فحواسی اوزره نور کشف وشهود ظاهر وسر حقیقت باهر اوله نتکم دفعاتله
مظاننده اشارت اولنمشدر ومحمدیه ده کلور * شرعنه کوره بولور کیشی
حقیقتده طریق * نسأل الله الفیض والعطا * بحرمة من لیس له خطا *

باتو مارا خاك بهتر از فلاك
ای سماك از تو منور تا سمك

* فلاك شرح اولنمشدر * سماك * کتاب وزنی اوزره ایکی نجم منیردر که برینه
اعزل دیرلر عین مهمله وزاء معجمه ایله و برینه دخی رامح دیرلر وایکیسنه سماکین
دخی دیرلر قال فی القاموس الاعزل احد السماکین لانه لا سلاح معه کما
کان مع الرامح * سمك * حوتدر عجم ماهی وترك بالق دیر بقال سمکه ای رفعه
بونده وجه تسمیه ظاهر اولدی زیرا حوت زمینی ارقاسی اوزرینه رفع
ایتمشدر (معنای بیت) بودر که سنك معیت وصحبتکله خاك زمین فلکدن
یکرك وعالم سفلی عالم علویدن افضلدر زیرا دیمشلردر که شرف المکان
بالمکین چونکه انسان علم ومعرفت ایله ملکدن افضل اوله لاجرم مسکنی
دخی هرنقدر صورت سفلیه ده ایسه صورت علویه ده اولان مساکن

ملائکه دن افضل واعلا اولور ای نور الهی که سماك دیدکلری منیر یلدزلر
سندن منوردر عالم سمکه کلنجه مقصود عالم علویدن عالم سفلی یه دك
جمله بو نورانیت سندن مأخوذدر زیرا جمله نیرات انوار نور انسان
کاملدن اخذ ایتمشلردر که اول فی الحقیقه حقیقت محمدیه در زیرا حدیث
طویلده کلور (والشمس والقمر والکواکب من نوری) و ینه حدیثده
کلور (انا من الله والمؤمنون من فیض نوری) پس افضل اولان اهل
ایمان نورنی نور حقیقت محمدیه دن استفاده ایدیجك مفضول اولان
سائر کائنات دخی اندن استناره ایتمشدر و ینه حدیث قدسیده کلور
(لولاك لما خلقت الافلاك) زیرا مقصود حقیقت محمدیه نك وجود
کائناته هم علت غائیه اولدیغی بیان وهم جملهٔ ممکنات آنك خمیرمایه سندن
مأخوذ ووجودپذیر اولدیغی عیاندر بو مقامده بویله دیمك دخی ممکندر که
ای نور الهی که ارض وسما وجوهواسنك طاعات وعبادات ومعارف
وعلومك انوار یله منوردر زیرا ارضده اولدیغك حسبیله ارض سندن
منور وارضدن نور طاعت وعبادتك سمایه عروج ایتمسی سببیله سما دخی
سندن مضیادر پس بو معنایه نوردن مراد نور معنوی اولور بونده
اشارت واردر که ارض سمادن افضلدر یعنی سر سمابی اشتمالله یله
مقر انسان کاملدر وانسان کامل روح وجسدن عبارتدر که روحی سمایه
وجسدی ارضه ناظردر وروحك کمال لطافت وتمام صفوت ومزید
نورانیتی جسده ساری اولوب جسد دخی عین روح اولمش وروحك
نورانیتی بولمشدر انکیچون روحه تغیر وزوال وفنا کلمدیکی کبی جسد کامله
دخی معنای مذکور عارض اولماز بلکه الی یوم الحشر هیئت دنیویه سی
اوزرینه باقی اولور الحاصل یا لکز ارض من حیث هی سمادن افضل دکلدر
وکذلك یا لکز سما من حیث هی ارضدن اعلا دکلدر بلکه ارض سر سمابی
اشتمالله من حیث المجموع یا لکز سمادن افضلدر وسمانك صورت علوی
روحك صورت علونه اشارت درنتکم ارضك صورت تسفلی جسدك صورت
تسفلنه دلالتدر پس ارض صورت سفلیده عین علوی وسما صورت
علویده عین سفلی اولمشدر بو سببدندر که انسان کامله جسد یله
وانسلاخله سمایه عروج حاصل اولمشدر عروج ایسه یا نردبان و یا بی نردبان
حاصل اولور پس ایکی صورتده بله عروجك سهو لتنه ومحل عروجك

تسخیرنه دلالت واردر و بو معنایه سماك وسمك دالدرز يرا سمك ميمك
سكونيله رفعدر وسماكين قلب وروحه وسمك طبيعته اشارتدر زيرا عالم
طبيعتك بقاسی آبله در سمكك آبله اولدیغی كبی وقلب وروح نورا آلهی
ایله منور اولدقده عالم طبيعت دخی منور اولور نتكم قرآنده كلور
(واشرقت الارض بنور ربها) (لمحرره) چكسه تحصيل
علم ايچون دل امك * غرق دريای نور اولور چوسمك *
نه سمك بلكه تيره منزلنی * اولدی ممكن سماكه ایركورمك *

بی تو مارا بر فلك تاريكيست
با تواينه اين فلك باری كيست

* تاريكی * آخرنده يا مصدريه در پس تاريك قره كو وتاريكی قره كولقدر
اصلنده تاريكی است در تخفيف ايچون همزۂ مفتوحه يايه قلب اولنمشدر
* باری * مقام تمنیده استعمال اولنور باری شويله وباری بويله اولسه
ديرلر ووحدت ايچونده كلور بركره معناسنه بوراده مراد معنای
اولدر * كيست * كسرله كه است دركه استفهام درهمزه يايه قلب اولنوب
هاء رسمی كتابتدن حذف اولنمشدر (معنای بيت) بودركه سنسز بزه
فلك اوزرنده قره كولق واردر يعنی اكر بز سنسز مقر ملائكه ومدار
هياكل علويه اولان فلكه عروج ايلسك ينه بی نور وقرقالورز ونور ايچنده
ظلمت بولورز زيرا اجرام نيره نك انوار صوريه سنه اعتبار يوقدر
انكيچون ابليس شعاع شمس معرفتدن فرار ايدرتا كه محترق اوليه فاما
نار ونور صوريدن بی پروادر پس معتبر اولان نور معرفتدر نور صورت
دكل سنكله ای ماه معنوی بو فلك باری كيمدر يعنی بزسنك صحبت ومقارنتكله
اولديغمز حالده فلكه كك ديرز وبزم يانمزده پست پايه اولور
كركسه بز صورتا اسفل سافلينده اولالم زيرا مقصود علو معنويدر كه
سنكله حاصلدر علو صوری دكلدر كه افلاكك مشتمل اولديغی هياكل
علويه دركه زحل ومشتری ومريخ وشمس وزهره وعطارد وقمر
وسائر نجومدر الحاصل فلكده اجرام نيره اولمسه بی روح اولان جسد
مظلم كبی قالور واولديغی صورتده دخی عالم صورته دائر اولمغله ينه ظلمانی
كبيدر پس انك فی الحقيقه روحی انسان كامل دركه نور الهی ایله
منوردر وانسان هر كالده اصلدر بناء علی ذلك فرعك اصلی يانده چندان

رغبتی يوقدر بوندن فهم اولنديكه حقيقت محمديه جميع اشيانك اصليدر واول
حقيقتك صورت شخصيه سی كرچه جمله دن متأخردر فاما صورت نوعيه سی
جمله دن متقدمدر وبلكه جمله ديمك اندن عبارتدر نتكم مجیء البشر لاجل التبشير
نام رسالمزده تحقيق اولنمشدر ونام احمدك تقدم واسم محمدك تأخری دخی
انده بلنمشدر (لمحرره) جسم افلاك كرچه اقدمدر * روح انسان
ولی مقدمدر * روح عالمدر آدم كامل * جسد اول روحله مكرمدر *

صورت رفعت بود افلاك را
معنی رفعت روان پاك را

* رفعت * رفع وضعك ضديدر معلوم اولكه حضيض ارضدن اوج فلك
قمره دك بشيوز يلاق مسافه در مشرق ومغرب اراسی كبی وفلك قمرك
غلظی دخی اولقدر مسافه در وسائر افلاك وميانلری دخی بوكا قياس
اولنه فاما عرشه منتهی اولدقده انك عظم وارتفاعنی الله تعالی بيلور
اكرچه كه جسم اولديغی جهتدن محدود ومتناهيدر ليلۀ معراجده فخر
عالم صلی الله عليه وسلم طرفة العينده عالم تركيبك نهايتنه ايرمش وذروۀ
عرشه قدم سير ايركورمشدر (لمحرره) سبك سير اولمسه اول كيجه
احمد * نيجه وضع قدم ايلردی عرشه * نظر قلدی جهات ستهاول شب * علم
دكدی ذرای عرش وفرشه * روان پاك روان روح انسانيدر پاك اولديغی
فی الحقيقه علائق بشريه دن تجرديدر اكرچه كه جسده مقارنتله آرايش
قبول ايتمشدر لطائف بعض ظرفادندركه مجرد پاكميسن ديو سؤال
ايتدكلرنده مجردز اما پاك دكلوز ديو جواب ويرر يعنی صورت تجرد
فی الحقيقه عدم علاقه یی مستلزم دكلدر بلكه نيجه قلندر واردركه
آلايشدن عبارتدر (معنای بيت) بودركه افلاك ايچون صورت رفعت
وروح مجرد ايچون معنیٔ رفعت اولور يعنی افلاكده اولان رفعت وعلو
رفعت صوريه وعلو ظاهری وروح پاكده اولان ايسه معنوی وباطنيدر
ومعنی يانده صورت پست پايه در زيرا مقصود بالذات دكلدر بلكه
مراتب واطواره اشارت ايچون وضع اولنمشدر نتكم قرآنده كلور
(رفيع الدرجات) يعنی عقل اولدن انسان كامل مرتبه سنه كلنجه
درجات الهيه ومراتب رحمانيه دركه اسماء وصفات الهيه نك تجليسی
ايله تعين بولمشلردر وبونك مجموعی يكرمی سكز درجه دركه حروف

تهجی انك مقابله سنده در اولی مبداء المخارج اولان همزه وآخری منتهی المخارج اولان واودر زیرا واو حروف شفویه نك اك آخریدر ومرتبهٔ انسان درجات مذكوره نك جمله سنی مشتملدر پس اكر عالم ارواحك حقائقی واكر عالم طبیعتك نتایجی واكر عالم عناصرك فوائدی واكر عالم موالیدك آثاریدر جمله سی انسانده مندرجدر زیرا روح انسان بو عالم ناسوته هبوط ایدركن ذكر اولنان درجاته مرور ایتمش وهر برینك حقیقتی ایله متلبس وحكمی ایله منصبغ اولوب عالم شهوده كلمشدر اكرچه عالم فنایه كوره (ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) وفقنجه جمله دن تجرد وتعری ایلمشدر زیرا سر انسان سر حقدر وسر حقك فی الحقیقه اشیایه تلبسی یوقدر اكرچه كه صفات واسمانك ظهوراتی مراتب وضع اولنمشدر نتكم مرور ایلدی انكیچون سر پاكی ینه سر پاك مس ایدر غیری دكل فاعرف جدا چونكه سر انسان سر حقدن عبارتدر سر حق ایسه جمیع اسرارك مبداٴیدر پس سموات وارضك اسراری سر انسان یانده پست اولیجق كندیلری نیجه اولمق كركدر وسموات وارضده جمیع اشیا داخلدر بعض مواضعده افلاك تخصیص اولنمق نتكم كلور (لولاك لما خلقت الافلاك) معظم اجساد اولدیغندندر وروح انسانده علو حقیقی اولمغله وجود بشریده دخی مرتبه سی فوق القلب اعتبار اولنمشدر انكیچون انسانك نصف اولیكه عالیدر سما ونصف ثانیسیكه سافلدر ارضه اشارتدر زیرا نصف اولی قلب وروحی مشتملدر اكرچه كه روحك فی الحقیقه محل مخصوصی یوق ومحاط اولمقدن دخی مبرادر بلكه جسده تعلق وارتباطی واردر تدبیر وتصرف جهتیله و نصف ثانیسی طبیعت ونفسی مشتملدر پس نصف ثانی امور خسیسه واحوال دنیه محلی اولمغله استنجا وامثالنده دست راستی استعمال ایتمك منهیدر حتی بعض كبار اولیا یمینی سره دن آشغه تنزیل ایتمامشلردر ابتذالدن صیانت ایچون وروح انسانینك مرتبهٔ آفاقه كوره اولان علوی دخی بوكا قیاس اولنه زیرا كرچه حكماء عرشك ماوراسی عالم لاخلا ولاملا دیمشلردر فاما اهل الله عالم ارواح اعتبار ایدرلر پس عالم ارواح عالم ملا اولمش اولور وروحك فوقیتندن تحیزی لازم كلمز زیرا فوقیت علوی بیاندر نتكم قرآنده كلور (وهو القاهر فوق

عباده) یعنی حق تعالینك فوقیت ایله اتصافندن جهت ایله اتصافی لازم كلمز جاریهٔ سودایه این الله دیو سؤال اولندقده جانب سمایه اشارت ایتدیكی دخی سر مزبوره دائردر انكیچون ایماننه حكم اولندی اكرچه كه عند الفقهاء بو مقوله اشارتدن كفرك لزومی مصرحدر فان هذا من ذلك فاعرف تنج من المهالك وعلم ومعرفت روح اوصافندن اولمغله علماء وعرفاء مجالسده تصدیر اولنه كلمشلردر (لمحرره) معرفت اولیایدی آدمده * صدر اولور میدی مجلسی آنك * بلی اشو جهانده قطره ایله * بر میدر مرتبه سی دریانك * اولدی آدم فرشتكانه امام * اثر ظاهر اولدی عرفانك *

صورت رفعت برای جسمهاست
جسمها در پیش معنی اسمهاست

* اسم * معنا اوزرینه بالوضع دال اولان لفظدر مسمی ایسه موضوع له اولان معنادر تسمیه ایسه لفظی معنی ایچون وضع ویا معنی اوزرینه اطلاقدر وعند الصوفیة المحققین اسم الشیٔ مایعرف به در پس اسماء الله شول صور نوعیه دیرلركه خصائص وهویاتی ایله صفات وذات حق اوزرینه ووجودیله وجودی اوزرینه وتعینی ایله وحدتی اوزرینه دلالت ایلیه زیرا بونلر حقك ظواهریدر حق انلرله بلنور پس فی الحقیقه اسم مسمانك تعینیدر بوسببدن اسم ومسمی امر واحدركه ایكیسیده حقیقتدر فاما اولكه السانده مطلقدر مجازدر زیرا مجرد اول معنای معینه دلالت وانتقال ایچون وضع واطلاق اولنور پس نقدر اسماء لفظیه وار ایسه عند الصوفیه مجازدر حقیقت دیدكلری اول اسماء لفظیه نك مدلولات معینه سیدركه لسانه كلمز وعبارته صغمز واكا مسمی دیدكلری كبی اسم دخی دیرلر زیرا اسماء الله اوزرینه دائر صفات الٓهیه ایله ظاهردر عالم حقیقتده ایسه مجاز اولماز بلكه مجاز اولمق بو عالم صورتدن ناشیدر وبو عالمه مجاز دینك عالم حقیقته محل جواز وعبور اولمغله در نتكم شیخ مغربی قدس سره كلماتنده كلور * بكجا شود بحقیقت عیان جمال حبیب * اكر مظاهر وآینهٔ مجاز نباشد * (معنای بیت) بو در كه رفعت صوریه جسملردن اوتوریدر یوخسه روحلردن اوتوری دكلدر زیرا ارواحه بالا وپست برابردر انكیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم جسد ایله معراجلری مجرد تشریف ایچوندر والا فراشلرنده دخی اول معنانك

ظهوری وارایدی وتحت اللحافده ایکن جبرائیل علیه السلام وارد اولور
وانسلاخ حصوله کلوردی جسملر ایسه معنی اوکنده ویانده مجرد
اسملردر پس اسمادن مقصود اصلی مسمیات اولدیغی کبی اجسامدن
دخی مراد اولی معانی روحانیه وتجلیات الٰهیه در بونده اشارت واردر که
علوم رسمیه واکا دال اولان حروف لفظیه قشور مقوله سیدر که اجسام
ارواحی مشتمل اولدیغی کبی قشور دخی اللبابی متضمن اولمشدر پس
علوم اکر کلمات اسمیه واکر مداولات لفظیه سیدر حقایق انیه یه کوره
قشور مقوله سیدر که مقصود بالذات دکلدر بو معنادن اوتوری دیمشلردر که
جنتده اولان نعمتلرک دنیاده اسمی واردر فقط بو خود معلومدر که
ظواهر دنیا و بواطن عقبی کبیدر پس احوال اخرویه احوال دنیویه یه کوره
اسمدن مسمی کبی اولیجق اذواق روحانیه وعلوم حقیقیه دخی علوم
رسمیه یه کوره بویله در (لمحرره) اولمه مغرور مجرد آده * عسلک دادنی
هله داده * ذوق دل غالب ایسه جانکده * لذت جسمه اولمه دلداده *

کفت جتهای خود کوته کنید
پندرا درجان ودر دل ره کنید

حجت دلیل وبرهاندر انسان انکله خصمه غالب اولمغله حجت دینلدی قال فی تاج المصادر الحج بحجت بر کسی غلبه کردن * کوته * هاء ملفوظه ایله کوتاهدن تخفیف اولنمشدر قصه دیمکدر که مقابلی درازدر که جسم ممتدر عربیده اکا طویل وترکیده اوزون دیرلر حجتک قصه اولدیغی مجازدر زیرا انده جسمده کی کبی امتداد وغیر امتداد متصور دکلدر مکر بحسب الرسم اوراق والواحی یوزندن ممتد وغیر ممتد اوله وحجتک کوتهلکی طیدن کنایه در حجت کتورمکلکی بالکلیه ترک ایدیکوز دیمکدر نتکیم فهیم نظمنده کلور * صباحه قالمه شمع یوسف آسا اولمه دامن زن * بزم انکشتزدن دستمزای ماه کوتهدر * یعنی بزده پرمق قالماش بلکه بالکلیه طوغرانمشدر دیمکدر وقلت ایله عدمدن دخی تعبیر اولنور (قلیلا ماتشکرون) کبی زیرا مقصود عدم شکری بیاندر (معنای بیت) بودر که وزیر معهود تکرار جواب وروب دیدیکه ای نصاری طائفه سی وملت عیسی فرقه سی کندی ادله وبراهینکزی قصه ایدیکز وبزم خصوصمزده بی فائده اطناب کلام ایتمکوز بلکه بو مقوله قیل وقالی ومعارضه صورتنده اولان مقالی

قالدیرکز بنم نصیحتمی جان ودلکزده یول ایدیکوز یعنی بنم سزه ایتدیکم وایده جکم پند ونصیحته یول ویرکز واورتادن موانع وقیودی قالدیرکز تا که جان ودلکزه واصل اوله ونفوذ بوله وانکله عمل ایدوب مقالات بیهوده دن خلاص اولورکز ونجاتکزی بنم نصیحتم ایله عملده بولورکز بوندن فهم اولندیکه طائفهٔ مذکوره نک مدعالرنه ابراز حجت ودلیل واظهار سند وبرهان ایتدکلری وزیرک کلامنی عدم فهمدن ناشی اوله والا قیل وقال قپوسی مسدود اولمق کرک ایدی بوندن نصارانک اعتراضلری وزیره خصوص مزبورده عدم تسلیملری ظاهردر زیرا حجت عند المعارضه اظهار اولنور مکر صورت حجت ومعارضیه محمول اوله نتکیم اثناء تقریرده اشارت اولندی وبونده عقل معاشک قوای جزئیه یه نصیحتنی بیان واردر جان ودل دیدیکی قبول نصحده استحکامه کوره والا انلرک باشقه جان ودلی اولماز مکر مخاطبه حسبیله اعتبار اولنه نتکیم خطاب ایدوب شاعردر * لاخیل عندک تهدیها ولامال * وبونده مرشدک مریده خطابده مجامله سنی اشعار واردر زیرا جاهل اولان کمسه بحکم الجهل مقتضای مقام اولان مقامه رعایت ایدهمز عاقل ایسه حکیم اولدیغی جهتدن قبول وردی حکمت اوزرینه بنا ایدر ومعامله ده خصوصا الفاظده مجامله ولطف بولنه کیدر تا که تنضیر قلوب ایتمیه زیرا هر مریدک اوضاع خلاله طاقتی یوقدر بلکه تغیر حالنه سبب اولور وبونده تنبیه واردر که پند قلبه داخل اولمدقجه اثری ظاهر اولماز وفائده سی حصوله کلمز بلکه راقم علی الماء حکایه سی اولور وبو معناده قوت یالکز متکلمک دکلدر بلکه مخاطبدن دخی انجذاب واستماع کرکدر نتکیم متقدمیندن شیخی نظمنده کلور *
دل وجاندن کرک جولان میدان * که اوره انده سوز طوپن سخندان *

کرا مینم متهم نبود امین
کر بکویم آسمان را من زمین

متهم هانک کسریله در فتحیله دکل نتکیم عوام ناس غلط ایدوب فتحیله تلفظ ایدرلر اصلی بودر که افتعال بابی غالبا مطاوعت ایچوندر مطاوعت ایچون کلمات ایسه لوازم مقوله سیدر لوازمدن اسم فاعل کلور اسم مفعول کلمز نحو غممته فاغتم ای حدثت فیه الغم فاغتم وانغم واتهمته ای اخذته مکانا اوهمی فاتهم ومعنی الاتهام جعل شخص موضع التهمة والظن لشیء

وفی تاج المصادر الاتهام کسی را بچیزی تهمت کردن والتهمة بالضم وفتح الهاء لا باسکونها فانها من الاغلاط ووهم بهم اذا ذهب قلبه الی شیٔ وفی القاموس اتهمه بکذا ادخل علیه التهمة کهمزة ای ما یتهم علیه فاتهم هو فهو متهم (معنای بیت) بودر که اکر میانکزده قولا وفعلا امین وصادق ایسم امین اولان متهم اولماز یعنی کمسه انی تهمتله مز والا خائن وکاذب اولمق لازم کلور نتکم بوستانده کلور * امین وبد اندیش طشتند ومور * نشاید بورخته کردن بروز * اکر بن آسمانه زمین دیم یعنی امین اودر که آسمانه زمین دیسه جهت علو وسفل ایله بو قدر تباینلری واریکن ینه اکا اعتقاد کرکدر نتکم بعض شخص معتقد فیه ایچون دیرلر که بن آنک کفرینه ایمان کتوردم یعنی آنک منکری بنم یانمده معروف مقوله سیدر زیرا حکمت ومصلحتدن خالی دکلدر وحکمتی خفی ایسه ده عبثه حمل ایتمک جاهل صفتیدر (لمحرره)

* بصیرت کشاده اولنجه کشی * کورر مصلحت لاجرم هر ایشی *

بونده اشارت واردر که عقل امور معاشده معتمددر زیرا تدبیری مقتضای مشرب طبیعت اوزره در اهل دنیا بری برلری اراسنده تدبیرلرنده معتمد اولدقلری کبی ولکن عقل قدسی وروح سلطانی یاننده معتمد دکلدر بلکه جمیع تدبیراتی خیانت مقوله سیدر زیرا سلوکده ترقی یه مانع ورهزندر وعقل عقانجه اعلایه اسفل دیر وکندی قواسنی کندینه اینادرر پس انلر دخی کوز کوره صفت علو ایله متصف اولان معنایه سافلدر دیرلر زیرا شواهدی کاینبغی مشاهده دن محجوبلردر فاما بو سوز اکر فی الحقیقه امین اولاندن صادر اولسه معتبردر زیرا آسماندن مراد روح وزمیندن مقصود جسددر وروح بعد الترکیب جسد صورتنه وجسد دخی روح صورتنه کیرر اهل جنتک اجسادی کبی ولطائف بعض شعرا دندر که دیمشدر * قندیلر ایله زین دکلدر مناره لر * سن شاهی سیره ییره اینوبدر ستاره لر * فاعرف جدا وروحک جسده نزولی تنزل حکمنه دائر اولمق دخی محتملدر زیرا حکم جوار ایله آنده دخی هیئات مظلمه وامور سافله ظهور ایدر پس بونده نصارانک وزیراوزرینه ایراد حجت ایتملری تنزللرینه باعث اولدیغنه ایما واشارت واردر بناء علی هذا سالک حقه کرکدر که عیوب نفسنه ناظر اولوب کندن تزکیه ایتمیه زیرا تزکیه وتبرئه دعوی مقوله سیدر ودعوی مذموم دروکاه اولور که عدم دعوی ادعا ایتمک دخی

دعویدن عد اولنور مثلا برکیمسه هله بن دعوی اهلندن دکلم دیمک عین دعوادر که فناء تامی منافیدر پس اهل فناده نه دعوی ونه عدم دعوی متصور دکلدر فاعرف جدا

کر کاملم باکمال انکار چیست
ورنیم این زحمت وآزار چیست

* کمال * نقصانک مقابلیدر قال فی المفردات کمال الشیٔ حصول ما فیه الغرض منه فاذا قیل کمل فمعناه حصل ما هو الغرض منه وفی شرح المنار لابن الملک الفرق بین الخیر والکمال ان الخیر حصول الشیٔ لما من شانه ان یکون حاصلا له ای یناسبه ویلیق وهذا الحاصل المناسب من حیث انه خارج من القوة الی الفعل کمال ومن حیث انه مؤثر ای مختار خیر انتهی بورادده کمال ایله مراد کاملدر پس کامله کمال اطلاقنده مبالغه واردر عادله عدل اطلاقنده اولدیغی کبی وجائزدر که اهل کالم یا اهل کمال انکار چیست تقدیرنده اوله وعلی التقدیرین ضرورت وزندن خالی دکلدر * چیست * اصلنده چه استدر صکره همزه نک ماقبلی مکسور اولمغله یایه قلب اولنمشدر زحمت وزحام غلبه لقدر یقال زاحمه ای ضایقه پس انسانی برخصوصده تضییق ایتمک آزاردن خالی اولمامغله آزاری زحمت اوزره عطف ایلدی (معنای بیت) بودر که اکر بن کمال واهل کمال ایسم اهل کماله انکارندر زیرا انک جمیع اقوال وافعالی مقتضای حکمت وعین مصلحتدر اهل نقصان ایسه عبثدن خالی دکلدر واکر اهل کمال دکل ایسم بکا بو تضییق وبی حرمتلک وبی راحتلق ندر یعنی بنی کندی حالمه قیویوب سز دخی کندی حالکزه مشغول اولوکز زیرا بو صورتده بندن سزه فائده یوقدر (لمحرره) * چونکه واردر کشینک نقصانی * یکدر آکلیه آدو صانی * ناقصی کامل اعتقاد ایتمک * اولدی خلق ایچره برقوری صانی * بونده انکارله اقراره اشارت واردر زیرا اقرار اهل عشقک وانکار اهل زهدک صفتیدر ورمز واردر که اهل کمال درخت میوه دار مثال اولمغله طاش آتله کلمشدر نتکم میوه دار اولمیان بی آزاردر که کیمسه اکا طاش آتوب انجتمز بو سبیدندر که وسوسه دن شکایت اولندقده سارق متاع اولان خانه یه کیرور دیو جواب ویرمشلردر یعنی بر بیت دلده که متاع ایمان واعتقاد اولمسه شیطان اکا مقارنت ایتمز زیرا سرقیه صالح نسنه بودر

وتلويح واردركه سالك سلوكنده منتهى اولمدقجه مرشده اعتراض وانكاردن خالى اولماز وبعض خواطر فاسده‌دن قورتلمز اكرچه كه اول معنى اكا رهزن وسد راهدر زيرا شرائط سلوكدن برى دخى ترك اعتراضدر پس كركدركه تسليم وانقياد كمال اوزرينه اوله تاكه فائدهٔ سلوك ظهوره ووجوده كله

من نخواهم شد ازين خلوت برون
زانكه مشغولم باحوال درون

* خلوت * جلوتك مقابليدر بوراده مراد خلوتكاهدر (معناى بيت) بودركه بن بو خلوتكاهدن طشره اولميسرم يعنى سزك سوزكزله بورادن طشره چقمق احتمالم يوقدر اول سببدنكه احوال درونه مشغولم احوال درونه مشغول اولان كيمه‌نك ايسه احوال برون ايله ايشى يوقدر زيرا ايكى ضد بريرده اولماز وانسان قبل حصول المقصود خلقله الفت واختلاطك فائده‌سن بولماز بونده اشارت واردركه وزير مزبورك احوال درونه اشتغالى تكميل نقصان ايچون دكل ايدى زيرا كندى زعمى وخلقك اعتقادى اوزره دخى كامل ومكمل ايدى بلكه ارباب نهايت وكمل خلوت مع اللهى قبيلندن ايدى نتكم رسول الله صلى الله عليه وسلم عشر اخيرده اعتكاف ايدوب حالا سر مباركلرينه مقابل ومحاذى اولان اسطوانهٔ فاضله اوكنده احتجار ايدرلر دى شويله كه سنهٔ وفاتده احتياطا يكرمى كون اعتكاف ايتديلر وبو حالده فائده‌لرى موائد آلهيه ايدى نتكم بيورر (ابيت عند ربى يطعمنى ويسقينى) اى تجلياته وفيوضه ولذا كان لايحتاج الى طعام وشراب اياما الى ان ينسلخ عن تلك الحالة ويقال له الطى وصوم الوصال وهو مشروع للامة ايضا والنهى عنه للشفقة والترفيه ممن قدر عليه فلا ميل بالملام اليه بونده تنبيه واردركه خلوتدن مقصود اولان معنى حصوله كلدكجه اولور اولماز بهانه وامر عارض ايله خلوت بيرون اولمق يوقدر نتكم امام ابو يوسف رحمة الله عليه مجلس علمى تركدن احترازا اوغلينك جنازه سنه حاضر اولمدى پس شهود وحضور اهلى اولنلر دخى دكه ضرورتله خلقك حى وميتنه قارشمزلر ضرورت قويه اولان مواضعده بعض اعضاله رمز واشارت ايدرلر ويابورودق پاره اوزرينه تحرير ايدوب

سؤاله جواب ويررلر وتأديهٔ مرام ايلرلر وبونده ايما واردركه انسان كارنده قاطع كركدر وزير مزبور قطع ايتديكى كبى پس برخصوصده آخرى اطماع ايدوب مذبذب اليقومق نفاق صفتيدر مكركه مصلحتى متضمن وفائده‌يى مشتمل اوله وبونده خلوته حث وتحريض ايتمك دخى واردر كويا ديمك استركه سزك قيل وقالكزدن خلوتده سكوت افضل واكا القاء سمع ايتمكدن ايسه توجه حقه اشتغال ايتمك اولى در پس سزك دخى عقل كاملكز اولسه خلقدن تخلى وانقطاع ايدر ديكز وبنم كبى راه خلوته سلوك ايدوب كيدر ديكز معلوم اوله كه خلوت فنايه وجلوت بقايه ناظردر پس جلوت جيم ايله بحسب المآل خلوتدن اتمدر زيرا جلوت اهلى هر لحظه علم بالله‌ده استزاده اوزرينه‌در خلوت اهلى ايسه كثرت مشهوده حقدن حاجبدر ديو انفراد بالحق ايچون خلوتده محصور اولمشلردر مع هذا ترك ايتدكلرى ذوات اشيادر صورى دكل زيرا صور آينهٔ قلبه منعكس اولمقدن خالى دكلدر پس سالكه لازمدركه سعى ايدوب خلوت وجلوت حسبيله سر فنا وبقاسيله شرفياب اوله وسر مذكوره دائردر ديمشلردركه بركيمسه جلوتيه‌دن اولوب جيم ايله صكره خلوتيه‌يه منضم اولسه عند الرجوع تعزير لازم كلور زيرا فاضلى قويوب مفضوله تمسك ايتمش اولور حنفى تشفع ايتسه تعزير لازم كلديكى كبى ومعناى مذكوره دلالت ايدر شول حديث شريف كه كلور (نحن الآخرون السابقون) طريقت جلوتيه ايسه جيم ايله جمله طرقدن متأخردر پس انده خميت سرى واردر وآخريتى سابقيتنى منافى دكلدر نتكم ديمشلردر * ع * مبتداء كل اولور مؤخر اولور

جمله كفتند اى وزير انكار نيست
كفت ماچون كفتن اغيار نيست

* كفتن * سويلكدر ظاهر اولان كفته ايدى مكر كفت مصدر معناسنه اخذ اولنه * اغيار * غيرك جمعيدر ولكن جمعيتنه اعتبار اولنمايوب يار مقابله سنده استعمال اولنور بوراده اغياردن مراد منكردركه انكار قرينه سيله (معناى بيت) بودركه جملهٔ نصارى يعنى ارالرندن مقتدا ورئيس اولان اميران ومريدان ديديلركه اى وزير بى نظير بزم سنى وسنك احوالكى بوجه من الوجوه انكارمز يوقدر بزم سوزيمز اغيار ومنكر ديمه‌سى كبى دكلدر

اكرچه كه ظاهر كلامدن انكار معامله‌سی فهم اولنور يعنی شوق وسوزدن حيرته دائر كلمات وعشق وشورشدن حالته متعلق مقالات در سكر اهلنك حالته ايسه اعتبار يوقدر والا هيچ اولمیكه مريد مرشده اعتراض ايليه وصوفی شيخه انكاره دائر سوز سويليه زيرا انكار واعتراض ايتسه رتبهٔ ارادتدن ساقط وكوكلدن مردود وعند ارباب الحال مسخوط اولور وارباب احوالك برينك قلبندن ساقط اولسه ايدی كيمسه‌نك قلبنده جای قبول بولماز وانلركه مردودی قبول ايتمشلر در ردی تربيه‌يه محمول قلمشلر در والا رد حقيقی ده اصلا قبول وعفو وصفح يوقدر بونده (ولا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبی) مقالهٔ شريفه سنك سرنه اشارت واردر زيرا جهر ايتمك اعتراضی ايهام ايتديكی كبی اعتراض صورتنده اولان كلام دخی جهردن خالی دكلدر پس شول ارباب ارادتكه (اذا نطقوا نطقوا بالله واذا سكتوا سكتوا بالله) رتبه‌سنه واصل اولمامشلر در انلره لازم اولان مراعات ادب ايدوب سكوت ايتمكدر (لا تسئلوا عن اشياء) ديو سؤالدن دخی نهی اولنمشدر ومجلس نبوتده اكثار كلام ايتمك منافیٔ ادب ومخل هيبت اولمغله (اذا ناجيتم الرسول فقدموا بين يدی نجويكم صدقة) موجبنجه بطريق التزكيه تقديم صدقه ايله مأمور اولمشلر دی صكره ضعف حاللرينه بناء منسوخ اولدی ومجالس ولايت دخی بوكا قياس اولنه الحاصل اكثار كلامده سقط وقوعندن ماعدا مادهٔ مسئوله‌نك جوابی ظهور ايتدككده تكاليف باعثی اولديغی صورتده بلكه امتثالده تقصير واقع اوله نتكم بعضيلری حج خصوصنده هر سنه‌می فرض در يارسول الله صلی الله وسلم ديو تكرار سؤال ايتدكلرنده فخر عالم صلی الله عليه وسلم بيورديلركه اكر نعم ديه‌يدم هر سنه فرض اولوردی زيرا لسان رسول لسان حقدر بونده ايسه امته مشقت واردر پس امت اولانه كركدركه شارعی كندی حالنه قويه‌لر وحضورنده اكثار سؤال وتطويل كلام ايتميه‌لر وينيم علی چلبی نظمنده كلور * طمطراق محاسن الفاظ * ويرر انسانه چوق شرف حقا * قدر حاجتجه سويليوبده سكوت * ايلمك عاقلانه در اما *

اشك ديده ست از فراق تو روان
آه آه است از ميان جان روان

* ديده‌ست * اصلنده ديده است در وصل ودرجی اعلام ايچون خطا همزه حذف اولنمشدر ولكن امور واجبه‌دن دكلدر انكيچون آه است ده مثبتدر * روان * صفت مشبهه در يلكن معناسنه روان جاری معناسنه در ولكن جان قرينه ذكری لطيف دوشمشدر زيرا روانك بر معناسی دخی روح انسانيدر نتكم جان روح حيوانيدر (معنای بيت) بو در كه كوزيا شيدر سنك فراقكدن يلكن اولان ومكرر آه در جان اورتاسندن جاری وصادر اولان يعنی سنك فراقك سببيله كوزلريمز ياش دوكوب اغلار ودللريمز دخی آه اتشی طغلار پس بزم ياشمز ديده‌ده ظهور ايتمك مرتبه سندن تجاوز ايدوب يوزيمز اوزرينه جو كبی جاری اولور كه كوز ياشنده اكمل ولان مرتبه در وآهمز مجرد آه انسانی دكل بلكه تابوركدن اولان آه دركه حسرت ودردو توجعی مشتمل وسوز وحرارت جكری متضمندر اشكله آهی جمع ايلدی زيرا بحسب الغالب خارجده بری برينی مستلزمدر يعنی كريان اولان بی آه وپر آه اولان بی اشك اولماز وكوزياشی كه عرب دمع دير معده‌دن تولد ايدر كه معده دمعك مقلوبيدر نتكم شرع عرشدن تنزل ايدر كه بونلر دخی بربرلرينك مقلوبيدر بوندن فهم اولنوركه جكری وبوركی ياغلو اولان كمسه‌دن دمع آز واقع اولور زيرا شحم اكا مانعدر وامام شافعی رحمه الله دن مرويدركه بيورمشدر (ما افلح سمين قط الا ان يكون محمد بن الحسن) وجهی سؤال اولندقده ديمشدركه عاقل اولان ايكی حالتك برندن خالی دكلدر يا آخرت ومعاد ايچون غمناك اولور ويا دنيا ومعاش ايچون قساوت جكرهم وغم ايله‌نه ايسه شحم منعقد اولماز پس بو ايكی معنانك برندن خالی اولسه حد بهائمده داخل اولور كه شحم عقد ايدر انكيچون مشهور درديمشلردر * جهانده آدم اولان بی غم اولماز * انكيچون بی غم اولان آدم اولماز * بوسبيدندركه عشاقك ديده‌لری دائما اشك فشاندر زيرا غم عشقله لحم وشحملری اريش وحكم بلا ئله وجودلری بلی قبول ايدوب چوريمشدر پس انلر ايچون كريان اولمغه حائل قالمامشدر (لمحرره) قالما مشكن وجود دن اثرم * ندن اغلر عجبا ديده لرم * ابرغم

عارض السوه باش دوكر * تازه لنسون دونله جكرم * وبوندن عقل معاش اهلنك غم دنیا ایله فریاد كنان واشك ریزان اولدقلرن اشعار واردر ولكن بواشك وآه وسوز غرض ونفس وطبیعته دائر اولمغله مقبول ومؤثر دكلدر مقبول ومؤثر اولان عشاق حقدن صادر وواقع اولاندر زیرا انلرك هر حالی دردحقك اثریدر پس بركسه یی برخصوص ایچون حبس زندان ایتدكلرنده شب وروز كریان وآه كنان اولسه بنه خصمنده اثری ظاهر دكلدر زیرا انك آه وسوزی درد حبس ووجع زجرك اثریدر (لمحرره) قطره یه صابمه ندكلودوكلسه كوزیاشی * كوزیاشی كم اوله ریزان غرضدن ناشی *

طفل بادایه نه استیزد و لیك
كریداو كرچه نه بد داند نه نیك

* استیزد * اصلنده بی همزه دركه ستیزددر همزه وزن ایچون افعال واسما اوائلنه داخل اولور ستیزیدن لفظندن مأخوذ درجدل ایتمك معناسنه (معنای بیت) بودركه طفل رضیع دایه سی ایله جنك وجدل ایتمز ولكن همان شویله اغلارنه بدیلور ونه ایوپس انك بومقوله كریان اولمه سی جدله محمول اولمدیغی كبی بزم حالمزدخی سنكله بویله در بناء علی هذا بزدن صادر اولان بدلك قصده مقارن دكلدر بلكه شورش حال وسوزش بالك حكم ومقتضا سیدر ودیمشلردر كه دیوانه راقلم نیست بونده (ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا) سرنه اشارت واردر وبودعاء رسول الله صلی الله علیه وسلمك خواص ادعیه سندندر كه سائرانبیادن برینه ویرلمشدر وبونده قیل وقال مذكور ومذبورلرك بدایت حاللرنده واقع اولمغله عفو جریمه یه توسل واردر انكیچون كندیلرن طفله ووزیری دایه یه تشبیه ایتدیلرزیرا حضانه دایه ده طفل نیجه ایسه تجربه وزیرده انلردخی بویله در وطفل جاهلدركه نیك وبد بلمزارزل عمره بالغ اولنلركبی نتكم قرآنده كلور (لكیلا یعلم من بعد علم شیئا) وینه برموضعده كلور (اخرجكم من بطون امهاتكم لاتعلمون شیئا) زیرا هرنسنه نك كه بدایت ونهایتی اوله البته نهایتی بدایته مطابق اولملو وآخری اولنه موافق كلملودرفاعرف جدا

ماچو چنكیم وتوزخمه میكنی
زاری ازمانی توزاری میكنی

* چنك * جیم فارسینك فتحیله هرنوع مشهور سازدرناقردیرلر زخمه زاوخاء معجمتین ایله ساز زخمه سی كه مغنیلرانكله چاغو وساز چلارلراسكافه دخی دیرلرسین مهمله نك فتحیله وكتاب مجمدیه ده كلور ظاهرا وردی ذكر قدوسی * باطنا فكروزخمۀ نغمات * زخمۀ نغماتدن مراد محرك نغمات خارجیه دركه عشق وشوق وسوزدر * زاری * ایكلدی (معنای بیت) بودركه بزشول چنك دیدكلری ساز كبیوز وسن اول سازه زخمه اورروتحریك ایدوب آوازساز اولور سن پس ساز وجودده زاری بزدن دكلدر بلكه حقیقتده سن زاریلق ایدرسن الحاصل بزم ایكلدمزه سن سبب اولمغله اكلین همان سنسن بزدكلوز بلكه بزایكلدیه آلت ایزپس بومعناده هویت سنك وتشخص بزمدر بونده اشارت واردركه جمیع ذی روحده اولان حیات وجملۀ نباتات وجماداتده ظهوره كلن حركات بر محركه مستند وبرروحك تجلیسنه منوطدر حتی افلاك دائرات وانده مركوز اولان هیاكل علویۀ مدوراتك دخی مدبرات ومحركاتی واردر زیرا هرروحانی ایچون برهیكل وهرهیكل ایچون دخی برفلك واردر وبرروحانی یی اول هیكل مخصوصه نسبت ایتمك روحی جسده نسبت كبیدركه انكله هیكل وجسده قوام واردر پس جمیع اشیا اسم مخصوصه مستنددركه اول اسم فی الحقیقه اسماء الهیه دندر * بناء علی هذا اول نسنه نك ظهوری وحركتی اول اسمك وساطتیله الله تعالی یه راجعدر انكیچون موجوداتده حیاتدن خالی نسنه بوقدر زیراحی اولان اللهك اثری دخی حیدر كرك اول حیاتدن جلی اولسون وكرك خفی اولسون والابی روح جسد واثر اولمق لازم كلور واسم حیه انتساب باطل اولور پس بی روح جسد اولمدیغی كبی بی محرك دخی ساز وآواز اولمازوبونده توحید افعاله رمزواردر زیرا توحید افعالك حكمی افعال واقعه یی حقه نسبت ایتمكدر تحریكی محركه نسبت كبی ولكن نسبت مذكوره دن عبدی سبشانه مؤاخذه ایتمك لازم كلمز زیرا مؤاخذه دخی مقتضای شان ذاتیسیدر وبومقامك اسرارندندركه دیمشلردر * سبحان من اظهر ناسوته * سرسنا لاهوته الثاقب * ثم بدا فی خلقه ظاهرا * فی صورة الآكل والشارب * وبومقام محجوبه كوره مزالق اقدامدندر والله الهادی (لمحرره) كیمكه قالدی

حقله حق وحيد * حق اسانندن ايلدی توحيد *

ماچو نايم ونوا در ما زتست

ماچو كوهيم وصدا در مازتست

نوا علم موسيقيدن برمقامك آديدر وچالغيجيلر سازی صكره مطلق مقام وآوازده استعمال اولندی نتكم بلبل خوشنوادير خوش مقام وخوش نغمه وخوش معناسنه *صدا* جبلده مصوت اوزرينه منعكس اولان آوازكه تركيده يانغو ديرلر مارده الجبل على المصوت فيه معناسنه اختريده مدله وقصرله ديمش فاما قاموسده تعرض يوقدر (معنای بيت) بودركه بزشول نای ديدكلری قامش كبی وزوبزده اولان مقام ونغمه وآواز سندندر زيرا سن نفخ ايتمسك بزدن آواز ظاهر اولمازدی پس ظاهرا بزم آوازيمش فی الحقيقه سنك آوازكدر وبز اوراده آلت وبهانه يوز واطائف مولانا جامی دندركه كاور *منع سماع ونغمه نی ميكند فقيه * بيچاره پی نبرد بسر نفخت فيه * بزشول طاغ كبيوز وبزده منعكس اولان صدا سندندر واول صدانك سری سنسن يعنی طاغك يانغوسی طاغده مصوت اولان كمسه دن اولديغی كبی بزم صبت وصدامز دخی سندندر بر وجهله كه اكر سندن آواز اولسه بزدن دخی صدا اولمازدی پس بزده اولان صدا اينه سنك لسانكدندر وبز اول صدانك ظهور وتجليسنه مظهر ومجلا يوز بناء على هذا اول صدايی بزه نسبت ايدن بو معنايه نسبت ايدر غيری دكل بونده دخی توحيد افعاله تنبيه وفنايه رمز واردر ولكن بو معنايی اولا چنك وثانيا وثالثا كوه ايله تمثيل وتخييل وتصوير ايلدی ترقی طريقيله زيرا چنكك دستله ضرب اولنديغی جهتدن انده قبضهٔ قدرته اشارت واردر نتكم قرآنده كاور (خلقت بيدی) ونای اغزايله نفخ اولنديغی سيدن (ونفخت فيه من روحی) سرنه دلالت ايدر وكوه ايله (والی الجبال كيف نصبت) نكته سنه رمز واردر زيرا منتهی حالنه دائردركه مبلغ رجاله بالغ اولوب ثبات وتمكيندن صكره اعتبار اولنور بو رتبه ده اولنلرك افعال واقوالی ايسه بالكليه حقه مستنددر الحاصل نای وكوه نوا وصداده بی اختياردر پس نوا وصدالری سبب محركه مضافدر انكيچون محمديه ده كاور * انا الحقده هو الحق سری لحاظ * انا الحق محو اولوب حق ايده الحاظ * مقصود بودركه انا الحق ديه نك هويتی

ملحوظ ومعتبر اولسه كه اول قول بديع فی الحقيقه اول هويتك آثارندندر هو الحق سری ظهور ايدوب انا الحق ديمكله هو الحق ديمه نك ميانده فرق قالماز زهی عرفان فرق ايدن ايسه مقالهٔ هائله يی تشخصه نسبت ايدوب مضطرب اولور پس انبيا واوليايه واقع اولان جفا واذارك جمله سی خلقك جهل وحجابندندر اكر عارف ومكاشف اولسه لر سكوت ايدرلر وتوحيد آتشنده يانوب دوترلردی شويله كه بردخی انلردن جرح وطعنه متعلق آواز كلمزدی (لمحرره) * بيلنلر بوسر اعلايی * قالديلر جهل ايچنده اغلايی * وبونده صدا ايله وجود ظلی يه اشارت واردر نتكم شيخ عراقی نظمنده كاور * عالم صدای نغمهٔ اوست * كه شنيد اين چنين صدای دراز * پس صدای نغمهٔ وجود كونيدركه وجود حقيقينك ظلی درو صدای دراز (الم تر الی ربك كيف مد الظل) سرنه رمزدر وقرآنده (كتاب مسطور) دن دخی مراد كتاب وجوددر فافهم جدا تكن عارفا بالله ابدا

ماچو شطرنجيم اندر بردومات

بردومات مازتست ای خوش صفات

* شطرنج * شين معجمه نك كسريله لعبت هنديهٔ معروفه در وسين مهمله دخی لغتدر وبوشينی مفتوح اوقومق اغلاط عوامدندر زيرا اسم اعجمی تعريب اولندقده وزنا وصفة نظائرينه رد اولنور لغت عربيه ده ايسه فعلل يوقدر فتحله بلكه فعلل واردر كسرله جردحل كبی ايل ضخم معناسنه اصلنده صدرنج وصدرنكدر واضعنه صصة بن داهر ديرلركه هند اهالندندر بلهيت وياشهرام نام هند پادشاهيچون تصنيف ايتمشدر نتكم عجمده اردشير بن بابك نام پادشاه ايچون نرد تأليف اولنمشدر پس واضع شطرنج مجلاج اولمق صحيح دكلدر بلكه مجلاج اول لعبده غايتده ماهر اولنلردن برمشهور كيمسه در وشطرنج شين معجمه ايله اولديغی صورتده مشاطره دن وسين مهمله ايله اولديغی حالنده تسطيردن مشتق اولمق نتكيم حريری ذاهب اولمشدر بعيددر زيرا الفاظ عجميه ده اشتقاق معتبر دكلدر كرك معرب اولسون وكرك اولمسون بلكه غير معرب اولديغی صورتده اشتقاقی اول لسان اوزرينه دائردر بردومات غالب ومغلوب اولمق كه شطرنج اهلی اصطلاحاتندندر (معنای بيت) بودركه بزشول شطرنج كبيوز غالب

ومغلوب اولمقده بزم غالب ومغلوب اولديغمز اى خوش صفات
وپسنديده سيرت وشاه مشرب سندر بونده دخى فنايه تنبيه واردر
ولكن اسماء حسنى ايله اتصاف حسبيله نتكم حديثده كلور
(تخلقوا باخلاق الله) شطرنج ايله تمثيل اولنمشدر زيرا شطرنج صدرنك
اولديغى كبى اسماء حسنى دخى صد اسمدركه هر برنده تجلىء مخصوص
حسبيله برحالت واردر وبو اسماده اولان تقابل حسبيله مظاهرده دخى
كاه غالبيت وكاه مغلوبيت ظهور ايدر اكرچه كه اسم اعظم جميع حالده
غالبدر نتكم خواجه حافظ ديواننده كلور * اسم اعظم بكند كار
خود اى دل خوش باش * كه به تلبيس وحيل ديو سليمان نشود *
وخوش صفات ديدى زيرا لطف وقهردن هر قنغيسى اظهار ايدرسه
اسراردن اولنلر يانندە خوشدر زيرا قهرك ضمننده دخى لطف واردر
نتكم قرآنده كلور (وعسى ان تكرهوا شياء وهو خير لكم) پس برنسنه نك
طبعا وعقلا مكروه وشر وقهر اولديغى كشفا وحقيقة محبوب وخير
ولطف اولماسن منافى دكلدر وبونده (بل نقذف بالحق على الباطل
فيدمغه فاذا هو زاهق) سرينه رمز واردر زيرا حق تعالى نه برحالده
لعب ولهو متصور دكلدر بلكه آنك شان عاليسى تجلى حسبيله قذف
مذكوردر پس چون قهاريتى ايله تجلى ايلسه عالم آفاق وانفس فنا بولوب
امر آلهى خلق اوزرينه غالب وخلق مغلوب اولور نتكم قرآنده كلور
(لمن الملك اليوم لله الواحد القهار) وينه كلور (قل الروح من امر ربى)
يعنى عالم امردن اولان روح علوينك انوارى ظهور ايتدكده
عالم خلقدن اولان نفسك ظلماتى منكشف وهيئات رديه سى مضمحل اولور
بو صورتده روح غالب ونفس مغلوب اولور * وشطرنج ايله تمثيلده
برنكته دخى بودركه لعب شطرنج مشاركت ايله وجوده كلور
ووجودده كرچه بحسب الظاهر شركت واردر ممكن وواجب اولمق
حسبيله ولكن فى الحقيقه امر واحددر پس طالب ومطلوب حق
اولديغى كبى غالب ومغلوب دخى فى الحقيقه اودر ووجود امكانينك
شركتى موهوم ومتخيلدر نتكم مرارا تحقيق اولنمشدر وكلمات هدايى
قدس سره ده كلور * بقرسك عالمه براوزكه اسلوب * كيمى طالب
اولوبدر كيمى مطلوب * يعنى عالم مظهر اسماء آلهيه اولمجق عالم يوزندن

اولان طالبيت ومطلوبيت اسمايه مضافدر وسائر قهر وانقهار
وجبر وانجبار وانكسار وامثالى دخى بويله در * فافهم عن الله تفز بما
تهواه وتنبه بهذا التنبيه * فان الامر دائر على التنزيه والتشبيه *

ما كه باشيم اى تو ما را جان جان
تا كه ما باشيم با تو در ميان

* كه * اولكى استفهام وايكنجسى رابطەدر ومصراع اول ثانى يه متعلق
ومرهوندر * جان جان * قوام روح وباسر روح ديمكدر واظهر اولان
محبوب جان معناسنه محمول اولمقدر پس جانان ديمك اولور
(معناى بيت) بودركه بزكم اولالم اى كه سن بزه قوام جان وباسر جان
ويا محبوب جان سن تا كه اورتاده سنكله اولالم وآدمز ياد اولوب سنكله
مشاركت بولالم يعنى وجود حقيقى يانندە وجود ظلى معدوم وموهومدر
وافعال وصفات وذات خلقيه افعال وصفات وذات حقيه ده فنا بولمش
وانكله قائم اولمشدر پس وجود مابه القيامكدر يوخسه قائمك دكلدر
زيرا قاعده مابه القيام اولمسه قائم اولماز نتكم بورق اوزرينه صور
مختلفه تصوير وترسيم اولنسه اول صورك قيامى اول ورق ايله در وصورت
ظاهره ده كرچه صورك وجود مستقلى واردر ولكن فى الحقيقه وجود
مخيلدر انكيچون اول ورق تقطيع اولنسه اول صور مختلفه زائل اولور
پس عارف مشاهد صورت خياليه يه نظر ايتمز بلكه تقطيع حالنده اولان
صور عدميه يى ملاحظه ايدر بو سببدن حال تقطيع وغير تقطيع
آنك يانندە برابر اولور وبو معنايه وحدت وجود ديرلر وميان ايله خط
متوهمه اشارت واردر يعنى دائرۀ امكان ايله دائرۀ وجوب اراسنده اولان
وجود فى نفس الامر وجود موهومدركه اضافت كونيه در نتكم شيخ
افتاده قدس سره كلماتنده كلور * اهل عرفان ديديلرسن چقمينجه آره دن *
بيليمزسن كيمدر كنديى پنهان ايلين * بو راده ارادن لفظندن فهم
اولنوركه طرفين حقيقت آلهيه وحقيقت انسانيه وميانه نسبت كونيه نك
عدمندن وجود كونى دخى معدوم اولمق لازم كلور فاعرف وبو مقامك
حقايقندندر كه بوستاندن كدازاده ايله پادشاه زاده حكايه سنده كلور
كرم جرم بينى مكن عيب من * تو بى سر برآورده ازجيب من * پس
عاشقك بقاسندن باش كوسترن فى الحقيقه معشوق اولمجق معشوق عاشقك

جرمنه نیجه نظر ایدر که عاشق معدوم در بو سبیدن که مولانا حضرتلری
بیورر * جمله معشوقست وعاشق پرده * یعنی عاشقك وجه مجازیسی
معشوقك وجه حقیقی سنه پرده اولمشدر اگرچه که حقیقتده آینه در
وآینه سزصوت متجلی اولماز (لمحرره) * رخ عاشق مثال آینه در * ایلرانده
تجلی پرتو یار * یاردن غیری نوار عالمده * کورمز اغیار مگر کیم اغیار *

ماعدمهاییم وهستیهای ما

تو وجود مطلق فانی نما

* وهستیهای ما * ما لفظی اوزرینه معطوف در تقدیری ماعدمها
ییم وهستیهای مانیز عدمست دیمکدر (معنای بیت) بودر که
بز وجود امکانی ایله ممکن وحقیقت امکانیه ایله متحقق اولدیغمز جهتدن
عدملرز واول حقیقت امکانیه اوزرینه وارد اولان وجودات ظاهره
مز دخی عدمدر زیرا عدم اوزرینه مبنی اولان دخی عدمدر نتکم
قرآنده کلور (کل شیء هالك الا وجهه) زیرا وجود امکانی عدم
حکمنده در کرك حالا بالفعل معدوم اولسون وکرك مآلده معدوم اولسون
نتکم دیرلر العارض کالمعدوم یعنی عارضك وجودی فی الحقیقه
معدومدر اگرچه ظاهرده وجود وربلوب حیز زوالده اولمغله معدومه
تشبیه اولنورسن ایسه وجودسك مطلق که فی الحقیقه بقا وقدمك واردر
ولکن ظاهرده فانی نماسن زیرا لباس فنا ایله بورنمش وصورت فنائی
بشریه ده کورنمش سندر فاما بویله اولمقدن وجود مطلقه فنا کلمز
ووجود مطلق ایله موجود اولان فانی اولماز بلکه فانی اولان وجود
مقید در که وجود حائدر نتکم زنجفر صوده حادث اولدقده بحسب
الظاهر رنکنی تغییر ایدر فاما صو زنجفرله انصباغی حالنده بنه اولکی صودر
وزنجفر ورنکنه اعتبار یوقدر بونده وجود مطلقدن مراد طائفه
وجودیه نك ذاهب اولدقری وجود عام دکلدر تا که موجوداتك
هر برنه تکری دیمك لازم کله بلکه اطلاق ذاتی حقیقی ایله جمیع
تعینات سلبیه وایجابیه دن مطلق دیمکدر که بونك مقابلی اطلاق اضافی
نسبی وهمیدر * پس اطلاق اول وجود حق اوزرینه مطلقدر ایکنجی
دکل نتکم وحده لا شریك له ده اولان وحدت کثرت مقابله سنده اولان
وحدت مخلوقه دکلدر بلکه کثرت مخلوقه نك مبدئی اولان نفی شرکت

مقابله سنده اولان وحدتدر * علماء رسوم معنانی فهم ایده مدکلرندن
علماء حقیقتی اطلاق لفظنده تخطئه ایدرلر قیاس ایدرلر که اندن مراد
وجود عامده اولان اطلاق اوله وقرآنده کلور (فسبح باسم ربك العظیم)
یعنی مسمانی نقایص امکانیه وکمالات انسانیه دن تنزیه ایدیکز زیرا
کمالات انسانیه دخی عبدك حصر وتقید وتعینی حسبیله منحصردر
حقده ایسه اطلاق ذاتی واردر پس کمالاتی دخی اکا کوره در اگرچه که
تنزیه اسم باطنك نتیجه سی وتشبیه اسم ظاهرك ثمره سیدر ووحدت
وجوده قائل اولمدق مکاشف یوقدر * پس کتاب مواقفده وغیرده
وحدت وجوده قائل اولان صوفیهٔ محققین حقنده تخطئه خطاء محضدر
خصوصا که بعض طوائف نصاری سلکنده منسلك قلمشلردر فاما توحید
حقیقی اهلی نصرانی اولماز بلکه نصرانی مؤمن کامله کافر دیندر
و بو مقامك بعض تحقیقاتی بالاده کذر ایتمشدر فارجع الیه (سؤال
اولنورسه که بیت مثنویدن فهم اولنور که صوفیهٔ محققین طائفهٔ وجودیه دن
اوله زیرا فانی نما اولمق مظهرده ظهور حسبیله در ومولانا حضرتلری
کرچه غیرك کلامنی ناقلدر ولکن عبارتی کندی ذوقنی اشعار ایدر (جواب
بودر که بزم کلاممز ذات بارینك جل جلاله تنزه واستغنا سنده در فاما
اسما وصفاتك آثاری اشیاده ظاهردر ومظاهرده تجلیء آلهی اعتبار
اولنمدقجه دخی خلق ایله خالق اراسنده معرفت یوزندن ارتباط
حصوله کلمز لازم اولان ایسه بو ارتباطی بلمکدر پس اسما وصفات جهتیله
ظهور آلهی اعتبار اولنمسه عالم معدوم اولمق لازم کلور فافهم جدا
حتی تفرق بین المقامین مقام قوله تعالی (الله غنی عن العالمین)
ومقام قوله (الحمد لله رب العالمین) بو فقیرك بعض آلهیاتنده کلور * ملکده
یوقدر اغیار * نه وارسه اودرای یار * لیس فی الدار دیار * لا اله الا الله
جهان ایچره هر موجود * بو یوزه ایلر سجود * ندر وحدت وجود
* لا اله الا الله * شهد الله انه * لا اله الا هو * فاعبدوه وحده * لا اله الا الله *

ما همه شیران ولی شیر علم

حمله شان از باد باشد دمبدم

* علم * فتحتین ایله مطلق سنجقدر لواء خصوص اوزرینه علم کبیردر که سلطان
یاننده نصب اولنور وانکله بله دوراید ر پس لواء براواور فقط ورایه

دیدیکاری اصحاب قتال ایچون اولان علم صغیر درکه ذاتنده واونده
متعدد اولور ابیض واسود اولمغله زیرا غبار حالنده متلون زیاده روشندر
* و بعضیلر لواء ورایه بردر دیمشلردر وابن اسحاقدن مرویدرکه رایه
اطلاق اولنمق خیبر غزاسندن صکره حادث اولمشدر ومفرداتده کاورکه
رایه رؤیت ایچون منصوب اولان علامتدر ورایه یه لواء دیدکاری
رحله التوا سندن اوتوریدر * شیر علم * سنجقلر باشنده تصویر ایتدکاری
ارسلان صورتی نتکم بواعصارده افرنج سفینه لرینک مؤخرنده
وکنیسه لرینک اوزرنده تصویر اولنور شیر پشمین یوکدن دوزدکاری
ارسلان صورتیدر نتکم مرور ایلدی (معنای بیت) بودرکه بز جمله مز
ارسلانلرز ولکن سنجقلر اوزرنده تصویر اولنان مصور ارسلانلرز
یوخسه اسد مفترس حقیقی وحکمی دکل شیران علمک جمله هجوملری ایسه
نفس بنفس باددندر یعنی یل اسوب انلری سیر علمده تحریک ایتمکله هجوم
وحمله ایدر کورینور مع هذا کندی ذاتلرنده جماد اولدقلری جهتدن
بی اقتدارلردر پس بادله دائر اولان طاحونه نک حرکتی باده وآبله اولان
آسیابک دوری آبه وسفینه نک جریانی بادله بادبانک امتلاسنه وشیر علمک حرکتی
دخی بادک تحریکنه منوط اولدیغی کبی بزم دخی حرکتمز سنک نفسکدن
وجنبشمز سنک تأثیرکدندر والا بز جماد ساکن ومیت بی روح مرتبه
سنده یوزکه سنسز حرکته مجال واقتدار یمز یوقدر * بونده اشارت واردرکه
انسان بر شیر وحرارت دل ایله سویلنن سوز اول شیرک حمله سی کبیدر
ولکن مریدک ذاتی ذات مرشدده فانی اولیجق صفتی اولان کلام دخی
فانی اولور پس اکر صورت حمله سی واکر غیر اوصافی جمله سی معفودر
* ودم بدم لفظنده (بل هم فی لبس من خلق جدید) سرینه رمز واردر
* دیمشلردرکه وجودده برنسنه ده تکرر یوقدر صورده ظاهر اولان
امثالده وهم تخیل ایدرکه اول امثال ماضی نک عینی اوله ولکن اول
صوره امثال دیمک وهمه کوره در حقیقته کوره ایسه نه اعیانی ونه امثالیدر
زیرا امثال منقوله درکه غیر معقوله در ووجودده مثل تقدیری اوزرینه
من کل وجه مثلیت یوقدر * وشیئک مثلی عینی دکلدر نتکم برشجره دن
هر سنه حاصل اولان برک وبار ماضی نک مثلیدر عینی دکلدر * بوندن
حشر اجسادک حقیقتی دخی منکشف اولدی زیرا عناصرده عینیت

صورت ثانیه ده عینیتی مستلزم دکلدر * صورت ثانیه دن مرادیمز نشئهٔ
ثانیه ده اولان صورت جدیده در * وبونده (انی لاجد نفس الرحمن
من قبل الیمن) سرینه تلویح واردر زیرا قلب رسول صلی الله علیه وسلم
اول نفسی وجدان ایله متأثر ومنفعل وجانب قدسه منجذب اولوب
حیات نو وقوام تازه بولدی وجدان نفسه قادر اولانلرک حالی دخی بوکا
قیاس اولنه زیرا حالی اول سر آلهی موجود درین موجود اولدیغی کبی
فاعرف جدا واستنشق من نسیم الرحمن * املاک تحیی حیوة طیبة لیست
لحیوة الابدان (لمحرره) بوله کورسیرو جود مطلق * هر زمان بر تجلی ایلر حق *

حمله شان پیدا وناپیداست باد
آنکه ناپیداست ازوی کم مباد

* کم * کاف عجمینک ضمیله نابدید دیمکدر وکاف عربینک فتحیله اولق دخی بعید
دکلدر ناقص معناسنه * مباد * نهی غائب در اولمسون معناسنه زیرا بادبودن
لفظندن صیغهٔ امردرکه اولسون دیمکدر اوزرینه میم زیاده اولنیجق
نهی ایچون اولور (معنای بیت) بودرکه ذکر اولنان شیران علمک حمله
وهجوملری پیدا وظاهر ولکن انلری تحریک ایدن باد ناپیدادرکه محسوس
دکلدر ارواح کبی الحاصل بادک اثری ظاهر وکندی خفی در روحک
جسدده اثری کبی اولکه باد ناپدیدادر اول شیر علمدن ناپدید اولمسون
زیرا ناپدید اولدقده حرکتدن قالور ودرونی بوز یاور بونده روح الحیاتی
باده واجساد بنی آدم وغیری بی شیر علمه تشبیه واردر پس شیران علمک
حرکات وجنبشی بادک تحریکنه موقوف اولدیغی کبی ذی روحک
حرکاتی دخی روح الحیاته منوطدر وروح الحیاتک ما به القوامیدر اکرچه که
باد کبی مرئی ومحسوس دکلدر زیرا کمال لطافتی واردر رؤیته ایسه کثافت
وجود لازمدر انکیچون ملائک وجن محسوس دکللردر زیرا بشره کوره
لطافت جسمانیه لری واردر یعنی بشرک جسم جسم کثیف وانلرک جسم
لطیفدر پس کثیفک لطیفه رؤیتی تعلق ایتمز مکر لطیف تکثف ویا کثیف
تلطف ایده نتکیم حق تعالی رؤیت بو قبیلدندر زیرا دنیاده عالم قلب وآخرتده
عالم جسده کوره کثافت یوقدر مکر اشرارک جسدلرینه کوره اوله وبو سره
ناظر اولوب قرآنده کلور (لاتدرکه الابصار وهو یدرک الابصار وهو
اللطیف الخبیر) بوندن معلوم اولورکه مرئی اولمیان ارواح مجرده در

يعنی اول ارواح عاليه درکه انلرده که نه جسد کثيف ونه جسد لطيف واردر بلکه جسددن مطلقا مجرد وعاریلر وعالم استغراقده حقده ناظرلردر پس سائر ملائکه نك محسوس اولمق شانلرندندر انکیچون رسول الله صلی الله عليه وسلم ايله معراجده وجبل حراده جبرائيل عليه السلامی صورت اصليه سی اوزرینه کوردی وسائر اوقاتده تمثل طریقيله کوررلردی وافراد امتدن دخی نيجه لر عالم مثالده کورمشلردرو خصوص اوزرینه جبرائيلی ابن عباس وحضرت عايشه رضی الله عنهم حضور رسولده کوردیلر ولکن جبرائيل اولدیغنی بلمدیلر صکره رسول اللهك اخباريله بيلديلرو بو مقام اهلی معانئ متجسده يی دخی ادراك ايدرلر وبو فقيره دخی بعض ارواحی رؤيت واقع اولمشدرو بعضيلرينك دخی طواف ايدرکن باب کعبه یانندهحضورلری اعلام اولندی وانلره سلام و یرلدی ملائکه ٔ اربعه وخلفاء اربعه کبی ولکن رؤيت وياخود کلاملرينی سماع ايتمك واقع اولمدی فلله الحمد علی ذلك وبعض کبار کلامنده کلورکه الله تعالی ارواح نوريه وناريه يعنی ملائکه وجنی خلق ايتدکده ايکيسنی دخی اعين ناسدن مستترقيلدی اکرچه که انلرك مجالسنه حاضر اولورلر وحيث کانوا بله بولنورلر پس انلرله اعين ناس اراسنده حجاب مستور واردر بوسببدن ناس انلری کورمز مکر انلر ايچون ظاهر اولمق دلدکلری وقتده کوررلر وملائکه يه جن ديديلر استتارلرندن اوتوری وابليس ناردن ایکن آدم عليه السلامه سجده خصوصنده نوردن اولان ملائکه يه ضم اولندی زيرا ناسدن استتار ومحافله حضور جهتيله ارالرنده جهت جامعه وار ايدی يوخسه حقيقتده ملائکه دن دکل ايدی ذکر اولنان معنادن اوتوری که نوريت ملائکه ناريت جندر و بونده روحك بعض اوصافنه اشارت واردر انکیچون دیمشلردرکه بی نشاندر زيرا محسوس دکلدر نشانی واردر زيرا تشخص انساندن تعين واثر کوسترمشدر اين وآندن فارغدر زيرا اين وآن جهتنده اولو روح ايسه فی الحقيقه بی جهتدر اما اين وآنی واردر زيرا روحله جسم ازدواج ايتمکله کوزدن کورر وقولقدن ايشيدر ودلدن سويلرو علی هذا وبونده تنبيه واردر که روح ناپیدانك برلحه جسددن فيضی منقطع اولسه جسد خراب اولور سکون بادله وقوف شیر علم کبی پس بقاء عالم اول فيضك اتصالنه موقوفدر کرك مؤمن وکرك کافر بوسببدندرکه بعض رجال الله کافرستانه دیده بان نصب اولنمشدر

(المحرره) مرکز عالم اولوبدر آدم * عالم آدمله دور ايدر هردم *

باد ما وبود ما از داد تست

هستئ ما جمله از ايجاد تست

داد عدلدر بوراده عطا وامداد معناسنه در (معنای بيت) بودرکه بز شير علم صورتنده اولدیغمز حسبيله محرك اولان بادمز که روحدر زيرا باد کبی منفوخدر و بووجودیمزسنك عطا وامدادکدندر زيرا اکرسنك لحظة فلحظة وصول فيضك اولمسه بزده بقاء وجود بولنمزدی پس اصل وجودسنك رحمت امتنانيه کك اثری اولدیغی کبی حرکات وسکنات وسائر لوازم وجود دخی انك اثريدر بناء علی هذا بزم جمله وارلغمز سنك ايجادکدندر غيريك اصلا صنعی يوقدر نه وجودده ونه وجودك توابعنده بونده طائفۀ اهل اعتزالی رد واردر زيرا انلر کنديلرايچون خلاقيت اثبات ايدرلر محکيدرکه برسنی برمعتزلی ايله مسئلۀ قدرده مناظره ايلدی معتزلی قاقوب اوراده برالما اغاجندن برالما قوپردی وسنی يه خطاب ايدوب اشته بن قوپردم ديدی سنی دخی اکر فی الحقيقه سن قوپردك ايسه المایی اصلنه رد ايله ديدی يعنی قوپردیغك محله وصل ايت ديوسو يلدی اوراده معتزلی مفحم ومنقطع اولدی سر الزام بودرکه ايجاده تعلق ايدن قدرت ايکی ضده صالح اولماولدر پس اکرتفريق اجزاء عبدك کندی قدرتيله اولايدی وصلی دخی کندی مقدوری اولوردی چونکه وصله قدرتی اولمدی فصله دخی قدرتی اولمدیغی ظاهر اولدی و بوايکی معنانك عدم حصولی عدم ايجادی مستلزمدر پس عبد فی الحقيقه نيجه فاعل وخالق اولورکه ضعف وعجزله متصفدر بونده بادله روحه و بودله جسده اشارت واردرکه ايکيسی دخی مخلوقدر ولکن روحده لطافت وجسدده کثافت واردر وجسد رياضات ايله تلطف ايدیجك صورت روحه داخل اولور انکیچون اول وقتده جسده دخی روح کبی حائل قالمز وايجاد ومقصود موجدك موجده لقاسی وانکله تجلی وظهوریدرکه عقل قاهر ايله فهمی مشکلدرو بولقانك سری (ونفخت فيه من روحی) قول شريفنده مندرجدر زيرا بو نفخدن مراد منفوخ فيه ده بادل ظهوری کبی جسدده دخی روحك بروزيدر بوسببدندرکه حی اولان ممثليدر منفوخ فيه کبی ميت ايسه روحك مفارقتيله ذبول قبول ايتمشدر (المحرره) آشنای بحر عرفان اول دریکتا چقر * لفظدن عارفيسك نيجه بيك معنی چقر

لذت هستی نمودی نیست را
عاشق خود کرده بودی نیست را

* لذت * ادراك ملایمه دیرلرحاسهٔ ذوق قاتنده طعم وحلاوت وبصر یاننده نور وامثالی کبی (معنای بیت) بودر که معدومه وجود لذتی کوستردك وحلاوت تجلیدن اغزینه داد ویردك بناء علی هذا معدومی کندوکه عاشق ایلمش اولدوك یعنی معدومك حقیقت امکانیه سنه وجود له تجلی ایلدکده امر وجود جهت جامعه وباعث ارتباط اولوب بوسببدن آنی کندکه عاشق قلدك زیرا تجلیٔ وجودله حقایق کونیه متمیز اولور وهر حقیقت موجوده وجود حقیقی یه آینه اولمغله حجاب کبریا تعبیر اولنان رتبهٔ مظهریتدن جمال وجود حقیقی منکشف ومنجلی اولوب حقیقت انسانیه دخی آینهٔ مزبوره دن جمال مذکوره چشم بصیرت ایله نظر انداز اولدقده اکا عاشق اولدی وانك ظهوریله قاب قوسین مرتبه سی وواحدیت پایه سی حصوله کلدی بوسببدن مولدسلیم نیده کلور * ع * کل حبیبم سکا عاشق اولمشم * زیرا عشق برجوهر فرد درکه ابتدا تجلیسی طرف حقدندر وحقدن عبده تجلی ومیل وانجذاب صفتی اولیجق عبد دخی جهت ارتباط سببیله ناچار مولایه عاشق اولور وبورابطه ایله عاشق معشوقی بولور * وایکی حقیقت عالم فناده بریرنه ملاقی اولوب مرتبهٔ اوادناده وجود واحددن غیرقالماز وعشق حبه وحب دخی سرمطلقه مبدل اولور اکرچه که عالم بقایه کوره بومرتبه نك صاحبنه محبوب دیرلر نتکم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حبیب الله اولمغله مخصص اولدی (لمحرره) باصه اوادنایه برعاشق قدم * منزل وحدتده جایلر اودم * بونده اشارت واردر که عالم عدم وفناده لذت یوقدر زیرا لذت نعیم مقوله سیدر نعیم ایسه عالم صفاتك حکمیدر عالم ذاتك دکل پس لذت عالم وجود وبقاده درانکیچون اهل جنت پرلذت واهل نار بی لذتدر بوسببدندرکه دنیاده بحسب السلوك نهایات فناده اولنلر اکل وشربدن منقطع اولورلر وبدل مایتحلله محتاج اولمازلر * زیرا خالق صفتیله متصف اولمشلردر ودم برنه عرقلرنه نورجاری اولمشدر * وبونده رمز واردرکه عشقده معتبر اولان حقه تعلق ایدن عشقدر

ماسوایه دکل اکرچه که ماسوانك دخی ماسوی اولدیغی بالنسبه در * زیرا مظاهر اسماء وصفاتدر وعشق مجازینك عشق حقیقی یه وسیله اولدیغی بالاده کذر ایتمشدر * پس بی عشق اولان آدم انسان حیوانیدر انسان حقیقی دکل بوندن فهم اولنورکه زاهد مجرد ومنکر متعصب آدم پایه سنده دکلدر * زیرا آدمك جنتدن ارضه هبوطی عشقله ابتلا ایچون ایدی پس بو ابتلادن خالی وبومعنادن عاری اولان آدم زاده دکلدر * زیرا ولد اودرکه آنده سر پدر موجود اوله * وبونده تلویح واردرکه عاشقلق حقك ایجاد وخلقیله در یوخسه انسانك کندی صنع واختیاریله دکلدر اکرچه که عشق وسائر اوصاف واحوال عین ثابته نك مقتضیاتندندر لکن مقتضای مذکوری اظهار ایتمك ایجاد حقه منوطدر وبونده ایما واشعار واردرکه هروجود عدم ایله وجودن مرکبدر والاعدم مطلق حقه نیجه عاشق ومنجذب اولور

لذت انعام خودرا وامکیر
نقل وباده وجام خودرا وامکیر

* وا * کرو معناسنه * نقل * نونك ضمیله چرزدر وفی القاموس النقل ماینتقل به علی التراب وقد یضم اوضمه خطاء انتهی والتنقل چیزی را نقل کردن کما فی تاج المصادر * باده * اوزم صوینـدن مطبوخ اولان خمردر * جام * اوانده اولان واو عاطفه نك ضمه سی وزن ایچون اشاع اولنمازمعلوم اولکه معطوف علیهك آخری ضمه یه متحمل اولسه معطوف اوانه واو عاطفه ادخال اولنور ولکن تلفظ اولنماز جان ودل کبی نقل وباده دخی بوقبیلدندر واکر ضمیه تحملی یوغیسه واو عاطفه مضموم اوقنوب ضمیه دلالت ایچون پاوسر وآینده وروندده باده وجام دخی بوبابدندر ونقل وباده وجامك خود لفظنه اضافتی ملکك مالکه اضافتی قبیلندندر زیرا حق تعالی بونلره مالك وانلری خالقدر اکرچه که کندی ذات کریمی اکل وشرب ونظائرندن منزهدر * وبونده مناسباتی جمع واردرکه لذت ونقل وباده وجامدر زیرا بی مناسبت وبلاجهت جامعه عطف جائز دکلدر مکر امور متباینه یی تعداد طریقیله اوله خاتم وخف وسطل کبی * وبوکلامده مأکول ومشروب جهتندن دخی مناسبت اخری واردر * زیرا نقل مأکول وباده مشروب ولذت ایکیسنی جامعدر

* (معنای بیت) بودرکه کندی انعام ایتدوکك لذت وجودی بزدن کرو طوتمه والیمزدن آلوب بزی تکرار دیار عدمه صالمه ومجلس عیش وعشرتك اوازمندن اولان چرزی وقوام بزم اولان باده وجامی کرو دوندرمه ومجلس عیش وحیا تمزك شمعنی سیوندرمه بلکه یاقدیغك چراغی احیا ایله ولوازم وقوام مجلسی بزه طوغری دوندر واسما وصفاتك ایله هدایا وعطایاکی بزه کوندر بونده وجوده انعام دیدی زیرا اساس النعمدر ونقلدن مراد احوال مختلفه وباده دن مقصود عشق وجامدن مرام تجلیاتدر زیرا تجلیات صفاتیه بوزندن قلبه مستانه لك عارض اولور ونیجه احوال واذواق ومواجید ظهور بولور وجام فی الحقیقه دلدرکه آیینهٔ عالم نمادر وبونده فیض وجودك دوامنی رجاواردر ولکن دوامی ایکی وجهله در یانشأهٔ دنیویه حسبیله طول بقا ویانشأهٔ اخرویه جهتیله تقلبات اطواردر زیرا تجلیٔ وجود ابدی استتار قبول ایتمز وموجود اولان بالکلیه معدوم اولوب کتمز بلکه مراتب مختلفه ده تقلب وتطور ایدر اسماء آلهیه نك مقتضاسی جهتیله (لمحرره)

* کیمکه بولدی تجلی ایله وجود * ابدی اکسك اولمدی اکا جود *
نیجه مفقود اوله بوخلق جهان * خالقی دائم اولورکن موجود *

ور بکیری کیست جست وجو کند
نقش با نقاش چون نیرو کند

* جست وجو * جست ماضی وجو امردر ولکن بویله یرلرده حاصل بالصدر مراد اولنور ارامه واستمه معناسنه نتکم کفت وکودلر سوز وساو وزدو کیردیرلر اورمه وطوتمه معناسنه نتکم بالاده شرح اولنمشدر * چون * اشباع واوله نه دیمکدرکه عرب اول معنادن کیف ایله تعبیر ایدر * نیرو * نونك کسریله قوت معناسنه در زور کبی که کوچدر نیرومند قوتلودر وکلستانده کلور * درختی که اکنون کرفتست پای * به نیروی طفلی برآید زجای * (معنای بیت) بودرکه واکر اول ذکر اولنان لذت وجود وامثالنی بزدن اخذ وخلع ایدرسك کیمدرکه بردخی آنی جست وجوایلیه واراوب استیه نقش نقاشله نوجهله قوت وینجه طوته یعنی نقاش نقش وتصویر ایلدیکی نقوش مختلفه یی محو وازاله ایتسه امتناعنه قادر اولماز * وطالب بقا اولوب زائل ومنمحی

اولمغه چاره بولماز بلکه اثر ذاتی سلنوب کیدر ورسمی بوزیلوب فنا وعدمه عزم ایدر * بونده نقاش ایله خلاقه ونقش ایله مخلوقه اشارت واردر ولکن نقوش کائنات اراسنده نقش انسان نقش زیبادر نتکم انك حقنده کلور (وصورکم فاحسن صورکم * فتبارك الله احسن الخالقین) بونده حقك قدرت تامه وقهر عظیم وبطش وسطوتنه تنبیه ومنع وعطانك یدقدرتنده اولدیغنه ایما واشارت واردر * بوجهتدنکه عالم ارواحدن اسفل سافلینه کلنجه جمیع موجودات فعال لما یرید الندہ مقهور اولوب اطوار مختلفه ده تقلب ایدرلرکاه وجود شخصیلری ایله موجود وکاه دیار عدمه طوغری کیدرلر هیچ رینك بریرده قراره قدرتی یوقدر ولکن بوندن جبر لازکلمز زیرا حالت بقاده فی الجمله اختیار واردر ولکن حق تعالی اسم جبارك حکمی اوزره وقت فناده جمله یی جبر ومراده غالب اولور زیرا اسم اعظمك حکمی بودر الحاصل مخلوقك جانب وجوده حرکتی کندی اختیاریله اولدیغی کبی طرف عدمه دخی توجهی بویله در فاما بو اثناده نیجه اختیارات واقع اولور نتکم کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی وبوندن فهم اولنورکه خط قلم الندہ وقلم دخی کاتب الندہ زبون ومغلوب اولدیغی کبی جمیع اشیادخی دست قدرتده بویله در کرك دست قدرت مظاهر بوزندن اعتبار اولنسون وکرك مجرد نظر اولنسون (لمحرره) نظر ایلرسه جبرله جبار * جمله مجبور اولور صغار وکبار * فعل خلق اولدی خالقه مقدور * اولمدی کمسه یه هیچ بار *

منکر اندر ما مکن در ما نظر
اندر اکرام وسخای خود نکر

* منکر * اصلنده نکردرکه امردر اوزرینه میم مفتوحه ادخال اولنوب صیغهٔ نهی اولشدر ولکن ضرورت وزنیچون نونك کسره سی اختلاس اولنور بعدذا بوایکی جمله بری برینك تفسیری واقع اولشدر زیرا منکراندر ما دیمك درما نظر دیمکدر * بودخی لطائف کلامدن معدوددر اکرچه که بری برینك عینا عکسی دکلدر وبعض اشعارده عکس عینله دخی وارد اولمشدر نتکم کواهی نظمنده کلور * شکر زلال لعلك لعلك زلال شکر * عرعر نهال قدك قدك نهال عرعر * سخا * معطی الیهه حاجت اولدیغی مقدار عطا ایتمکدر زیاده دکل وعوارف المعارفده کلورکه

سخاصفت غريزيه دركه شحك مقابله سنده واقع اولمشدر وجودكه بخلك مقابلى در سخادن اتم واكملدر زيرا جود وبخله بطريق العاده اكتساب تطرق ايدر شح وسخاده ايسه اكتساب اولماز زيرا غريزى وضرورى در وجوده ريا تطرق ايدر وانسان آنى خلقدن عوض والله تعاليدن ثوابه متطلع اولديغى حالده اشلر سخاده ايسه ريا وملاحظهٔ اعواض اولماز زيرا سخا نفس زكيه نك اثريدر وحق تعالى سخا ايله متصف اولماز زيرا اغراضدن منزهدر پس بيت مثنويده سخا مطلق عطا معناسنه محمولدر زيرا سخا وجود وكرم وايثار عطا اقسامندندر وجائزدركه وزيره خطاب ملاحظه سيله ذكر اولنمش اوله زيرا سوق كلامدن مفهوم اولان كلامى جانب وزيره امالهدر اكرچه نفس وزيره دكلدر زيرا نفس وزيره خطابده تفكيك نظم لازم كلور نتكم اهل فهمه خفى دكلدر وخلق بويله مواضعده عالم جمعه ناظر اولوب صورت حقده ابراز ايتمكله صفات مخلفهٔ حقى خلق اوزرينه اجرا ايتمك بعيد وبلكه ابعددر زيرا لسان مولوينك عادتى دكلدر * مع هذا ابيات لاحقه وسابقه ده حالى منافى مضمون واردر تدبر اونه (معناى بيت) بودركه بزه نظر ايلميه وسوز بزه باقه وايتديكمزه قالمه ومقتضاسيله معامله ومؤاخذه ايلمه اكرچه كه هرخصوصده جرم وجنايتدن خالى دكلوز سن كندى اكرام وعطاكه نظر ايله وسكا لايق اولان وجهله معامله قيل نتكم اثرده كلور (اللهم افعل بنا ما انت اهله ولا تفعل بنا ما نحن اهله) وولى الدين زاده احمد پاشانك استانبولده يدى قله ده محبوس ايكن سلطان محمد فاتحه قصيدهٔ استعفاسنده كلور *قول خطا ايتسه نوله عفو شهنشاه قنى *طوتهلم ايكى الم قانده ايمش قانى كرم *محكيدركه سلطان محمد قصيدهٔ مزبوره يه مطلع اولدقده عفو ايدوب بيورر لركه احمدده بو عذوبت بيان وفصاحت لسان واريكن سلاطين وملوكدن اكا آسيب وزوال يوقدر (لمحرره) اولسه نطقنده آدمك تأثير *دشمنى لال اولور دوستى اسير *بونده غفور ورحيم وامثالى اسماء الٰهيه يه اشارت واردر زيرا حق تعالى عبادى خلق ايتمزدن مقدم انلردن خطا صادر اولاجغن بيلوردى واول وقتده خطالرى اوزرينه قلم عفو چكمش ايدى زيرا بيورر (سبقت رحمتى غضبى) مقصود صفة رحمتك تعلقنده اقدمينى

بياندر محكيدركه محمد بن المنكدر رحمة الله عليه بر كيجه طوافده دعا ايدوب اللهم اعصمنى ديدى وبو خصوصده الله تعالى اوزرينه اقسام ايتدى اول كيجه خوابده كوردىكه كويا برقائل ديركه اول سنك ديديكك اولماز زيرا معصوم اولان خطادن محفوظ اولور الله تعالى ايسه عصيان اولنمق مراد ايدرتاكه مغفرت ايليه وبو مقام حكمت مسكوت عنهادندر محافظه اولنه وبو كا نظيردركه فضولى نعتنده كلور *اولقدر ذوق شفاعت جوهر ذاتكده وار * كيم كلور عرض خطا معنيده بر احسان سكا * وبو كلامده حسن اعتذار واردر واعتذار تواضعدندر وتواضع جميع كسرلرى جبر وويرانلرى عمارت ايلر (لمحرره) تواضع سردر اخلاق بشرده * نتكم كبر سردر شور وشرده *

❋ مانبوديم وتقاضا مان نبود ❋

❋ لطف تو ناكفتهٔ ما مى شنود ❋

* تقاضى * حقنى استمك وبورجك قضاسنى مديوندن طلب ايلمك صكره مطلق سؤال وطلبده استعمال اولندى عجم بو مقوله كلماتك ياسنى الفه قلب ايدوب تقاضا وتجلا وتسلادر وعجمه تبعيت ايله لسان تركيده دخى اول وجهله شايعدر پس ابن كمالك اغلاط عوامدندر ديديكى غلط وكلام اهل نقصاندر * مان * ضمير نفس متكلم مع الغيردر بزديمكدر * نا كفته * سويلمدك سوز يعنى هنوز دله كلمين سوز زيرا كفت كاف عجمينك ضميله دله كلن سوزدر هنوز سويلمدين سوزه سخن ديرلر * شنود * ضم شين ونونله ماضيدر شنودندكه اشتمك معناسنه در شنيدن كبى (معناى بيت) بودركه بز هنوز وجود خارجى ايله موجود دكل ايدك وبزم اول خصوصده تقاضا وطلبمز يوغيدى زيرا ديمشلردركه *در حضرت كريم تمناچه حاجتست * سنك لطفك بزم هنوز لسانه كلمدك سوزمزى اشتدى وحاجتمزى رواقيلوب وجود عينى ايله موجود قلدى زيرا اعيان ثابته وحقائق ممكنه لسان استعدادله اسماء الٰهيه دن ظهور وتجلى ديلرلردى وبو اشتكى واشتمك معاملهسين قلمغى لطفه نسبت ايلدى مع هذا اشيدن فى الحقيقه الله تعالى دركه سميعدر زيرا قبول رجا لطف وجماله دائردر پس بونده سببه نسبت واردر الحاصل حقائق ممكنه نك وجود خارجى بولدقلرى لطف ورحمتك تعلقندندر بو تعلق ايسه تعلق غضبدن

مقدمدر زیرا غضب وجود خارجیدن صکره بعض عوارض حسبیله در اکرچه که تعلقدن قطع نظر صفات حقده تقدم وتأخر یوقدر (سؤال اولنورسه که بیتده اولان مصراعین بحسب المضمون بری برینه متخالفلردر زیرا مصراع اولدن عدم طلب وثانیدن وجود طلب فهم اولنور (جواب بودرکه مقصود بزدخی مطلوبی زبانه کتورمدن حق تعالی سؤاله حاجت قومدی دیمکدر پس اول عالمده تقاضا واریدی ولکن تقاضای ذاتی واجابتی دخی اجابت ذاتیه ایدی بو تقاضا وجواب ایسه سائر مراتبده اولان تقاضا وجواب کبی دکلدر زیرا سؤال حالی وسؤال مرتبی وسؤال روحانی وسؤال طبیعی مزاجی وسؤال طبیعی عنصری مرتبه‌لری واردرکه جوابلری دخی انلره کوره اعتبار اولنور پس مصراع ثانینك مآلی دخی عدم تقاضا وسؤالدر

نقش باشد پیش نقاش وقلم
عاجزو بسته چو کودك در شکم

* قلم * آلت کتابت اولان قامشدر کرك یونلمش وکرك غیری قلم اصلنده صلب اولان نسنه‌یی قص ایتمکدر طرنق قص ایتمك کبی اقالیم سبعه دیدکاری ارضك یدی حصه سندن هر برینه اصحاب هیئت تقدیری اوزرینه مقسوم ومقطوع اولمق اعتباریله در * کودك * ضمله اوغلان معناسنه * شکم * قارندر بطن معناسنه بوراده منبت ولد اولان رحم معناسنه‌درکه شکم آنی مشتملدر (معنای بیت) بودرکه نقش نقاش ونقاشك انکله رسم ایتدیکی قلم اوکنده عاجز وبسته اولور اوغلان انا رحمنده عاجز وبسته یعنی بغلو ومحصور اولدیغی کبی * یعنی اوغلان رحم مادرده محصور اولوب انك نقش وتصویری ملکك النده اولمغله مراد حق اوزرینه نقش وتصویر واوغلان اول خصوصده زبون ومجبوردر زیرا عدم تکون ونوابع وجود اولان هیئات مختلفه وکیفیات متباینه النده دکلدر * پس مطلق نقش دخی بویله‌در زیرا نقش قلم ایله اولور قلم دخی نقاش النده‌در بناء علی هذا قلم نقاش النده ونقش دخی قلم اوکنده مجبوردر * ونقشك وجودی قلم واسطه سیله نقاشه مستنددر پس نقش واسطه‌یه باقیوب نقاشه ناظر اولمق کرکدر انکیچون اهل الله وسائط واسبابه التفات ایتمیوب هر امرك ظهورنده

حقه ناظر اولوب مستریح اولورلر * وبو معنایی مکاشفه‌دن محجوب اولنلر واسطه‌یه قصر نظر ایدوب ورطهٔ رنج وبلاده قالورلر محکیدرکه لقمان حکیمی برکسه زشتلك ایله وصف ایدوب تقبیح وتعییب ایتدکده جوابنده بنی تعییب ایتمدك بلکه خالقی تعییب ایتدك دیمش زیرا خلق خالقه مستنددر مخلوقه دکل پس بوخصوصده لقمان عاجز اولدیغی کبی آنی تصویر ایدن ملك دخی عاجزدر * زیرا مأمور اولدیغی جهتدن مجبوردر الحاصل دنیاده نقدر اسباب بوزندن صادر اولان افعال واریسه جمله‌سی مسببه منوطدر واول اسباب اقلام حکمنده‌در * افلاکك حرکتنده نظر کاتبه اولدیغی کبی اسبابك جنبشنده دخی التفات مسبب الاسبابه‌در پس اسبابه ارتباطده راحت اولدیغندن ماعدا شرکدن دخی خالی دکلدر * فاما مسببه ارتباطده حضور اولدیغندن ماعدا توحید حقیقی ایله تحقق دخی واردر * وبونکله محجوب ومکاشف بری برندن متمیز اولور وکلمات حضرت هدایی قدس سره‌ده کلور * موحد ایلر پس غیری اثبات * که التوحید اسقاط الاضافات * وبوستانده کلور * اکر عزو جاهست اکر ذل وقید * من از حق شناسم نه از عمرو وزید *

پیش قدرت خلق جملهٔ بارکه
عاجزان چون پیش سوزن کارکه

* خلق * مخلوق معناسنه‌در * جملهٔ * ده اولان همزهٔ اضافت وزنیچون اختلاس اولنور * بارکه * بارکاهدن مخففدر معناسی سبق ایتمشدر مقصود بارکاه حقدر وحقه بارکاه ودرکاه اثبات ایلمك تمثیل وعظمتنی تصویر طریقیله‌در وکذلك جناب حق وامثالی بطریق الکنایه‌در جاهل باللسان اولان اطلاقدن تحاشی ایدر * سوزن * ضمله اکنه‌در عرب خیاط دیر کسره‌له وتخفیف ایله وشعراء متقدمیندن سوزنی‌نك انتسابی سوزنه‌در زیرا بخاراده برسوزنکر شاکردنه عاشق اولوب واروب اول سوزنکره شاکرد اولمش واول صناعتده مهارت تام بولمشدر * کارکه * کارکاهدن مخففدر کارکاه مطلق ایش اشلنیر در کارخانه کبی اکرچه که کارکاهده بعض خصوصیت دخی واردر انکیچون بوراده سوزن قرینه سیله کرکف دیدکاری نسنه محمول درکه زنان انده سوزن وزر والوان رشتهٔ حریر ایله دستمال وامثالی نسنه‌لری نقش ایدر * بوراده مراد کرکفك مشتمل

اولدیغی بز وامثالی نسنه لردرکه اوزرلرنده نقشه صلاحیت اوله (المحرره)
اورمــه زنان کرکفه کرکف * نقش ایدر میدی دستمــال کرکف *
(معنــای بیت) بودرکه بارکاه حقه منسوب اولان خلقك جمله سی ودست
قدرتك صنیعی اولان موجوداتك مجموعی قدرت حق اوکنده عاجزوبی
اقتدارلردراکنه دبدکاری آلت اوکنده کرکف وکرکف مشتمل اولدیغی
ثوب منقوش عاجزوبی اقتدار اولد قلری کبی بودخی بیت سابقك
مضمونه نظیردر زیرا اکنه اوکنده کرکف واکنه دخی آنی استعمــال
ایدن کمسه نك پرمقلرنده وپرمقلر دخی آنك قدرت اختیاریه سنده عاجز
وربوندر الحاصل نقش اکنه واکنه دخی پرمغه وپرمق دخی آنك قدرت
اختیاریه سنه مخالفت ایتمکه قادر دکلدر * وبومقام ونظائری توحید
افعاله ناظردر وشــاطبیده کلور * یعد جمیع النــاس مولی لانهم *
علی ماقضــاه الله یجرون افعلا * یعنی هرکس افعالنده قضاء حق
اوزرینه جاریدر پس آنی اول خصوصده ســب ایتمــك واندن اوتوری
اکا اعتراض یوقدر مکرشر بعث مرتبه ســنده لاجل المصلحه جرح
وانکاره مأذون اوله وسب دهردن نهی اولندیغی دخی معنای مذکوره
ناظردر نتکم حدیثده کلور (لاتسبوا الدهر فان الدهر هوالله) یعنی دهرك
حوادثی حقه منسوب اولمغله انی ســب ایتمك حقی سبه تجاوزایدر نتکم
سفینه نك دریاده حرکت وجریانی ریحه وریحی قدرمعلوم اوزرینه تحریك
دخی فرشــتهٔ باده وفرشته دخی مشیت حقه مستند ومربوطدر * پس
ریحی سب ایتمکده فائده یوق وبلکه ضرری چوقدر ومیت ایله ملك الموت
دخی بویله در (المحرره) سب ایدرسن ملك الموته ندن * ای حقك قدرت
وقهرن اونیدن * جمله مجبور قدرت حقدر * عالم فانیه کلن کیدن *

کاه نقشش دیو وکه آدم کند

کاه نقش شادی وکه غم کند

نقشش ضمیر خلقه راجعدرکه غم که نقش غم تقدیرنده در (معنای بیت)
بودرکه الله القادر خلقك نقشنی کاه شیطــان وکاه انســان ایلر یعنی
مخلوقاتك کیمین شیطان اولق اوزره نقش وکیمین دخی انسان اولمق اوزره
تصویر وکیمین دخی غیری صور مختلفه اوزرینه خلق ایلر نتکم تجلیات
مختلفه سی بصیرت وبصر اهلنه نمایاندر * پس بوکلام اکتفاقبیلندندر

کاه نقش شادی ایلر نقش انسان ونقش طاووس ونقش طوطی ونقش
آهو وغیریلر کبی که صوربدیعه سی معجب ونظرده خوش وقلبده مفرح
وباعث نشــاطدر * وکاه نقش غم دوزر نقش شیطــان ونقش خنزیر
ونقش فیل ونقش غراب وامثالی کبی که نقوش هائله وصورمنفوره درنتکم
کلستانده لطائف سعدیدندرکه غراب البین حقنده زبان طوطیدن کلور
* علی الصباح بروی توهرکه برخیزد *صباح روز سلامت بروءمساباشد*
و بویله دیمك دخی جائزدرکه کاه اولورکه سبب سرورســاز اولوب
انسانی خندان وکاه اولورکه باعث قساوت ساخته کریان ایلر نتکم والهی
اســکوبی نظمنده کلور * امید وصالله خندان وبیم هجرله کریان *
دلا بیهوده طفل آســا کاه اغلر کاه کلرسن سن * بونده اشارت واردرکه
الله تعالی بعض خلق قبضتین حکمی ایله خلق ایتمشدر انســان کبی که
نشأسی جمال وجلالی حاملدر اکرچه که صورت ظــاهره ده احسن
تقویم اوزرینه مخلوق اولوب شاننده (فتبارك الله احسن الخالقین) وارد
اولمشدر (المحرره) بریانك زهر وبریانك تریاق *کاه سوندرکاه سوینه دروکاه یاق*
و بعض خلق قبضهٔ واحده حکمی ایله انشا ایلمشدر یاجمال اوزرینه فقط
ملك کبی اکرچه که صورت ظاهره ده حسنله دخی مثل اولنمشدر انکیچون
انســانه کورنمزلر یرا مطالعهٔ جمالرندن دیدهلر خیره لنوب عقللر متغیر
اولور پس انلری رؤیت طاقت بشردن خارجدر (المحرره) ملك حسنده
آدم کورمین کورسون سنی جانا * اکرچه کورمکه طــاقت کتورمز
دیدهٔ بینــا * ویاجلال اوزرینه فقط شــیطان کبی ولکن جان قومی
ایکی قسمدر بری شیطاندرکه نشــأسی حامل جلال اولدیغندن ماعدا
صورتی دخی زیاده زشتدرشویله که اکر انسانه قبح اصلیسی اوزرینه
تمثل اینسه انسان آنی رؤیته طاقت کتورمز (المحرره) شویله درقبح دیو
ملعونکیم *کورمسی کوزه ضرردرآنك * اوغره دربربلایه اکسزدن *
یانه اوغرامسون انسانك * و برقسمی دخی جندرکه حسن صورتله مثل
اولنمشلردر انکیچون برمحبوبی مدحده مبالغه ایتســلر ملك زاده ویاپری
زاده دیرلر کویا ملکدن ویاپریدن طوغمشدرکه زیاده کوزلدر ونجاتی
لطائفندندرکه شعرنده کلور* برپری ایچون اقار ایکی کوزم چشمه لری
* صاقنك بلش اولك ایکیدر اول صوبکلر * بونده نقش شــادیی

تقدیم ایتدی آدمه الحاقدن اوتوری زیرا حسنداراولان نسنه‌لر دنیاده آدمه ملحق اولدقلری کبی جنتده دخی ملحقلردر ولکن صورتلری اول موطنه کوره‌در وبردخی بودرکه نقش شادی نقش غمه کوره قلیل در کرك معنای اوله کوره وکرك معنای ثانی‌یه کوره‌مرو یدرکه آدم علیه السلامك قرق سنه طینتی تخمیر اولندقده اوزرینه اوتوزطقوز سنه غم وبرسنه سرور یاغمشدر (لمحرره) قرق یلده برکار آدمك یوزی *نیجه اریسون غم ایله اوزی* قرقی کچدی عمرم بندخی کلم * اکری بلم طوغری سوبلرم سوزی * وبونده نفسله روحك تعلقاتنه اشارت واردر زیرا نفسده هیئات مظلمه باقی اولدقچه دیوحکمنده‌در نتکم روح انوار حقله منور اولدقده انسان صورتنه کیرر پس کاه اولورکه روح دخی حکم جوارله صورت نفسه تحول ایدروکاه اولورکه نفس دخی حکم جوارله عنایت باری یاری اولوب صورت روحه انتقال ایدروانسان اطوار مختلفه وتجلیات متنوعه وصفات متقابله اوزرینه اولمغله مجموع عالمدن عبارت وجمیع مظاهردن نمونه‌در پس کندینه هرنه مقوله معنایی اضافت ایلسه درستدر (لمحرره) کاه اولور صورت ملك کورینور* کاه اولور هیئت فلك کورینور *مظهر اسماء حسنی اولمغین * صدمعنی رخنده یك کورینور

✵ دستی نادست جنباند بدفع ✵

✵ نطقی تادم زندد ضرونفع ✵

* جنباند * فتحله مضارع غائبدر مصدری جنبانیدندر دپرتمك معناسنه *دفع* داللّه غالبا قبل الوقوع ورفع رائله بعد الوقوع مستعملدر والاقرآنده دفع رفع معناسنه دخی کلمشدر نتکم بیورر (ان عذاب ربك لواقع ماله من دافع) زیراواقع نازل دیمکدر ومحتملدرکه دفعی قبل النزول اوله *ضر* فتحله وضمله نفعك ضدیدر ویاخود فتحله مصدر وضمله اسمدر کمافی القاموس واسماء الٰهیده کلورالضار النافع ومفرداتده کلورکه ضر سوء حالدر یانفسنده قلت علم وفضل وعفت کبی ویاخود بدننده عدم جارحه ونقصان کبی ویاخود حالت ظاهره‌ده درجاه یوزندن ونفع خیر مقوله سیدرکه مرغوب فیه‌در (معنای بیت) بودرکه الی بوقدرتال دپرده دفعله یعنی الیله بربلایی دفع ایده واریسه ده خود مقطوع کبیدرکه حکمی یوقدرزیرا تأثیرحق اولدقچه اختیار یله حرکته قادردکلدر

وفانی فی اللّه اولنلره کوره قبضهٔ قدرتده فنا بولمشدر نتکم کلور (فبی یبطش) وفهیم شعرنده کلور* صباقالمه شمع یوسف آسا اولمه دامن زن* بزم انکشتمزدن دستمزای ماه کوتهدر * یعنی بزم دستمزده انکشتمز قالمامشدر بلکه سنك عشقك حالتی ایله بیخود اولوب جمله پرمقلریمزی قطع ایتمشوزدر نسوهٔ زلیخا کبی بوندن مقصود پرمقلرینك وجودی عدم حکمنده اولدیغن بیاندر وکذلك نطق یوقدر تاکه ضر ونفعه متعلق سوز سویلیه بلکه ید حقیقتده سنك یدقدرتك اولدیغی کبی ضار ونافع سنسین وکلام مؤثر دخی سنکدر ضرونفعدن هرنه دم اوررسك بزه اول بابده سویلك دوشمز زیرا نطق سنك انطاقکله در بوخسه بزم کندی حالمزله دکلدر وبز نطقمزی سنك کلام قدیمکده افنا ایتمشوزدر زیرا انطاق خواص بشریه دندر پس اللّه تعالی اوزرینه اطلاق اولنماز کلام وقول ایسه اعمدر فاما اولکه کلور (فبی ینطق) ظاهرده بشردن صدورنه کوره‌درو بورادهٔ اکتفا واردر زیرا مقصود سمع وبصر وبطش ونطق وامثالنده عجز ویافنادر دست تصریح اولندیغی ذاتك قدرتی دستده اظهر اولدیغیچوندر انکیچون یداله قدرتدن تعبیر ایدرلر ونطق دخی تصریح اولندی زیرا شفاعت وامر ونهی نطق وقولله اولور وعلی هذا فقس

✵ توزقرآن بازخوان تفسیر بیت ✵

✵ کفت ایزد مارمیت اذ رمیت ✵

* تفسیر بیت * مراد بیت سابقدرکه عالم فناده اولان اطلاق وجهی مشعردر بیت اصلنده انسانك کیجه‌ده اولان مأواسیدر صکره مطلق مسکنده استعمال اولندی مجرومدر وصوف ووبردن اولمغه شاملدر وعرفده بیت شول مبنی مسقفك اسمیدرکه مدخلی جانب واحددن اولوب بیتوتت ایچون بنا اولنمش اوله حیطانی اوج ویادرت اولمق مساویدر صفه‌ده دخی بومعنی موجوددر لکن صفه‌نك مدخلی واسعدر پس اسم بیت اکادخی متناولدر وبیت شعرکه ایکی مصراعدن مرکب اولان نظمدر بیت شعره مشابه اولمغله بیت دنلدی وبیت شعر فتحله قلدن وپلاسدن خانه‌درکه صحرانشین اولنلرده استعمال ایدرلر زیرا بیت شعره بابدن دخول ایتدکلری کبی بیت شعره دخی مطلعدن دخول ایدرلر وبیت شعرك زمین وسقف وجها رحدی اولدیغی کبی

بیت شعرك دخی زمینی واردر كه قافیه در وسقفی واردر كه معنا در وچهار ركنی واردر بری صدردر كه اول مصراع اولدر و بری عروضدر كه آخر مصراع اولدر و بری ابتدادر كه اول مصراع ثانیدر و بری دخی ضربدر كه آخر مصراع اخیردر وصدر وعروض وابتدا وضرب اراسنده واقع اولانه حشو دیرلر و بیت شعرده ریسمان ومیخ و پلاس اولدیغی كبی بیت شعرده دخی اسباب واوتاد وفواصل واردرنتكم علم عروضده مبیندر ✲ایزد✲ زاء معجمه نك فتحه سیله لسان فارسیده الله تعالی نك علمیدر لسان عربی ده كی لفظ الله ولسان توركی ده كی تكری كبی یزدان لسان فارسیده یارادیجی معناسنه در كه عرب خالق دیر پس ایزدله یزدانك فرقی ظاهر اولدی (معنای بیت) بودر كه بیت سابقك تفسیر و بیان وكشفنی سن قرآندن اوقو و بنم كلامنی لافه حمل ایله زیرا الله تعالی بیورمشدر كه (ومارمیت اذرمیت ولكن الله رمی) یعنی غزوهٔ بدر و سفر حنین ده وجوه وعیون كفاره رمی ایندككده خاكی سن رمی ایتمدك بلكه الله تعالی رمی ایتدی یعنی رمی ایتدكده اگرچه تشخص سنك ایدی ولكن هویت بنم ایدی پس بنم هویتمله حصوله كلن نسنه فی الحقیقه بنه بكا مضاف ومنسوبدر تشخص اورتاده آلتدر و بوندن فهم اولنور كه حلاجك اناالحق دیدیكی دخی بوهویتله در پس بونده توحید افعالك حقیقتنه وقرب نوافل وفرائضك سرینه اشارت واردر زیرا حقله بطش ورمیه كوره قرب نوافلدن معدوددر كه وجود حق وذات مطلق صفات عبده مرآت واحوالنی مظهر اولمقدر وعبدده ظاهر اولان حق اولمغله قرب فرائضدن محسوبدر كه صفات عبد وكذلك احوالی ذات حقه مرآت وآنك وجودنی مظهر اولمقدر پس مؤثر اولان الله تعالیدر اگرچه عبد یوزندن تجلی ایلمشدر زهی شرف بعض كبار بیورمشلردر كه حقك تنزلاتندر كه كندی نفسنی اضافت افعالده خلقه مساوی قلدی بونده ایسه مكر واستدراج واردر ✲ زیرا اگر عبد بوفعل اللهكدر دیرسه صادقدر و عبد كدر دیرسه دخی صادقدر نتكم آیت رمی بو دعوایه شاهد صدقدر ولسان طائفه ده بو مرتبه یه موقف سوا دیرلر كه اول مرتبه ده سید عبددن و عبد سیددن متمیز اولماز ✲ پس آیت رمی ده

رامی الله تعالی دردیسه نیجه صادق ایسه محمد علیه السلامدر دیسه دخی كرچكدر * وبوحیرتدن اهل كشف اولان خلاص اولور اهل حجاب دكل زیرا اهل حجاب بشریته ناظر اولوب عبدك حق اولماسنی استبعاد ایدر * ویونس امره كلماتنده كلور ✲ اولیانك كوكلندن شیئاً لله كسمه كیم * سكاهمت ایدن اول كوزیله قاشی دكل ✲ یعنی همت مظهر احدیت اولان دلندر یوخسه مظهر واحدیت اولان عناصر واركان وجوارحدن دكلدر

✲ كر بپرانیم تیر آن نی زماست ✲

✲ ماكمان وتیر اندازش خداست ✲

✲پرانیم✲ باء عجمیله نفس متكلم مع الغیردر پرانیدن تخفیف و تشدیدله اوچورمقدر كه پریدنك متعدیسیدر * تیرانداز ش * ضمیر كمانه راجعدر (معنای بیت) بودر كه اگر بز اوق اوچورسق ورمی اتسك اول اوقی اوچورمق بزدن دكلدر بلكه بز یای واول یایك تیراندازی خدای متعالدر بونده یالكلی اوقی مرغه وانك رمینی قوش اوچورمغه وتیراندازی كمانه تشبیه واردر یعنی بركمسه قوش اوچورسه اوچورمسی فی الحقیقه حقه مضاف اولوب اوچوران كمسه اورتاده آلت اولدیغی كبی اوق ایتمقده وسائر افعالده دخی عبد آلتدر ولكن ظاهر بین اولان واسطه یه وحقیقت بین اولان محركه نظر ایدر زیرا هویت وقدرت حقكدر اگرچه كه عبد دخی كسب واختیار یوزندن مؤاخذه اولنور ✲ ومحرك اصلی ومبداء اول اسم اعظمك مسماسیدر كه جمیع اشیایه تأثیراندن حاصل اولور اگرچه هر نسنه ده سبب قریب اعتبار اولنوب اسماء جزئیه یه دخی نظر اولنور * ولكن اسماء دخی اسم اعظمه وسائط مقوله سیدر پس شهود اهلنك نظری ظاهره در مطلقا مظهره دكل ✲ بونده قلبه وقلبك توجهنه اشارت واردر * زیرا قلبك برخصوصده همت وتوجهی اوق اتمق كبیدر پس قلب اول همت وتوجهه آلتدر وانده مؤثر اولان الله تعالیدر نتكم محكیدر كه بروسه ده آسوده اولان حضرت امیر قدس سره الخطیر ایله انقره ده مدفون اولان حاجی بیرام ولی قدس سره العالی اراسنده نوعا تغیر اولمغله حضرت امیر آنی اهلاك ایچون توجه اتدكده تیر مثال بر صورت تمثل ایدوب حاجی بیرامه اصابت ایده جك زمانده حاجی بیرام مطلع اولوب راه تیردن منحرف اولدقده اول تیر بر دیواره راست كلوب آنی منهدم قلدی دفعهٔ ثانیه ده

براوق دخی اندقده برآغاجه طوقنوب آنی قلع ایلدی صکره حاجی بیرام دخی باش اچوب توجه ایتدکده حضرت امیره غالب کلدی وانك موتنه سبب اولدی پس بو مقوله توجهات باطنه اوق صورتنده ظاهر اوله کلمشدر * زیرا حرکت سریع واصابتی مهلك ووجودی قدیمدر ولکن اصحاب عزایم ودعواتك احوالی بویله دکلدر بلکه دعوت وعزیمتلرینك مقتضاسنجه باشقه صورت تمثل ایده کلمشدر ارسلان وغیری صور مختلفه کبی (المحرره) عزم راه خدا ایدن سالك * دوات وصلته اولدی مالك

* تابع دعوت غول اولمه صاقن * چقمه بولدن کهاولورسن هالك *

این نه جبر این معنی جباریست

ذکر جباری برای زاریست

* جبر * غیری کندی مرادی اوزرینه حمل واکراهدر پس جبار اودرکه علی سبیل الاجبار هر کسده مشیتی نافذ اوله وکمسه نك انده مشیتی نافذ اولمیه بوندن فهم اولندیکه جبار مجبر معناسنه درکه صفات فعلیه ندر زیرا مراد حق نه ایسه خلقدن وجوده کلن اودر کرك خلق آنی مراد اتسونلر وکرك اندن ابا وامتناع ایلسونلر * بوندندرکه بر طائفیه که فعل عبدی الله نسبت ایدرلر جبریه دیرلر تحریك ایله خلاف قدریه معناسنه پس تسکین لحن اولور ویاخود صواب تسکیندر تحریك ازدواج ایچوندر * وجبریه ایکی طائفه دربری متوسط درکه فعلده کسب اثبات ایدر اهل سنتدن اشعریه کبی وبری دخی نفی کسب ایدر جهمیه کبی الحاصل جبریهٔ خالصه دیرلرکه عبد ایچون فعل واختیار یوقدر وانك حرکاتی حرکات جمادات منزله سنده در وجبریهٔ متوسطه که اهل سنت وجماعتدر دیرلرکه کسب ایتمك عبدك وخلق ایتمك خالقكدر یعنی فعل عبد ابداعا واحداثا الله تعالی نك مخلوقی وعبدك مكسوبیدر یعنی اول فعل آنك قدرت وارادتنه مقارندر شویله که اول فعله محل اولمقدن غیری انك حصولنده تأثیر ومدخلی یوقدر پس بونلرك جبرینه جبر متوسط دیلرکه جبر مقبولدر مثلا بر نقاش بر نسنه اوزرینه اسرب ایله رسم ایدوب شاکرد النه ویرر تاکه رسم ایتدیکی مواضع مختلفه یی الوان صبغ ایله پرایه پس اول شاکرد اول مواضعی صبغ ونقشنده فاعل مختاردر ولکن استاذنك رسم ایتدیکی دائره یی محافظه ایدوب دائره دن بیرون اولمقدن مجبوردر اشته بودرکه اختیارده

جبر اثبات ایدرلر وفاعل مختار مجبور دیرلر (معنای بیت) بودرکه بیت سابقده ذکر اولنان رمی خاك وکذلك رمی تیر مضمونی جبریهٔ خالصه ذاهب اولدقلری جبر دکلدر بلکه حق تعالینك جباریتنه متعلق معنادر جباریتنی یاد ایتمك ایسه بزده بالفعل متحقق اولان زاری وایکلدی وانفعالدن اوتوریدر نتکیم بیت لاحقده کلور الحاصل حق تعالی یه جبار دیمك بزده اولان زاریلق سببیله در زیرا جبرك مقتضاسی زاریلق ایراث ایتمکدر ومعانیٔ اسماء الهیه ایسه بو مقوله امورك وقوعیله ظاهر اولور مثلا الله تعالی آدم علیه السلامه ایجادله تعرف ایتدکده آدم ندا ایدوب یاقدیر دیدی صکره تخصیص اراد تیله تعرف ایتدکده یامرید صکره اکل شجره دن نهی حکمی ایله تعرف ایتدکده یاحاکم صکره اکلنی قضا ومرادی اوزره آدمی جبریله تعرف ایتدکده یاقاهر ویاجبار صکره توبه سنی قبول ایتدکده یاتواب صکره ارضه اهباط ایدوب اسباب معیشتی تیسیر ایتدکده یالطیف صکره تحصیل مطلوب اوزرینه تقویت ایتدکده ندا ایدوب یامعین دیدی وهکذا پس اسماء الهیه نك آثاری تدریجیدر انکیچون انسانك کمالی دخی تدریجیله در ملك کبی دفعی دکلدر وبوندن صفات الهیه ده تقدم وتأخر بولنمق لازم کلمز بلکه تقدم وتأخر ظهور آثار اعتباریله در نتکیم (سبقت رحمتی غضبی) حدیثنده اولان سبق دخی تعلق اعتباریله در * وبوندن فهم اولندی که اسماء الهیه نك ظهوری انسانك ظهورینه منوطدر پس انسان مجبوریتی حالنده ناله وفغان ایتمسه جباریت حقدن اثر ظاهر اولمازدی اکرچه که حقك جباریتی ذاتیله قائم بر معنای قدیمدر سائر صفات الهیه کبی ولکن مکاشف اولان کمسه بو مقوله معنایه جبر خالص دیمز بلکه رتبهٔ مظهریتی دخی اثبات ایدر وبو رتبه نك حکمی عبد ایچون کسب واختیار اثبات ایتمکدر والا بو رتبه باطل وبی فائده اولمق لازم کلور پس مکاشف رتبهٔ ظاهر ومظهری اثبات ایله جبر متوسط یولنه کیدر ومراتبی رعایت ایلر مولانا جامی دیوانده کلور

* حق فاعل وهرچه جز آلات بود * تأثیر ز آلت از محالات بود *

هستیٔ مؤثر حقیقی است یکیست * باقی همه اوهام وخیالات بود *

زاریٔ ماشد دلیل اضطرار

خجلت ماشد دلیل اختیار

اضطرار اختیارك مقابلیدرکه بیچاره اولمقدر قال فی القاموس الاضطرار

الاحتیاج الی الشیء واضطره الیه احوجه والجأه فاضطر بضم الطاء والاسم الضرة والضرورة الحاجة انتهی * خجلت * حیا ودهشت یعنی اوتانمق واوتانمقدن متحیر اولمق و یوزقزرمغه دخی آثار حیادن اولمغله خجالت دیرلر (معنای بیت) بودرکه بزم زار بلغمز دلیل اضطرار وخجالتمز نشان اختیار اولدی یعنی اکر تأثیر بوزندن یدحقده مجبور اولمه سق زار یلق ایتمزدك واکر اول فعلی کندی اختیارمزله فاعل اولمه سق قبیح وترك ادب اولدیغی صورتده آنك یوزندن خجالته دوشوب منفعل اولمزدق و یوزمز قزرمزدی زیرا غیرك فعلی ایله کیمسه خجل اولماز پس هرفعل که عبددن صادر اولور جبر واختیاری جامع وکسب وخلقی مشتملدر بناء علی هذا خجالت کسب واختیارك اثری وکریه وزاری جبر وخلقك نتیجه سیدر بوندن ظاهر اولورکه هر امر باطن اثر ظاهرله ظاهر اولور وهر نسنه نشانیله صورت بولور اضطرار واختیار کبی

کر نبودی اختیار این شرم چیست
وین دریغ وخجلت وآزرم چیست

* شرم * حیادرکه ترکی اوددر نتکم فلان یانندهاودلی دوشدم دیرلر یعنی خجیل اولدم * دریغ * منع وتقصیر ایتمك وحیف دیمك وآه ایلمك * آزرم * فتح زای معجمه وسکون راء مهمله ایله حرمت واوددر نتکم اطیفی شعرنده کاور * هرآنکه ایمان ودین وشرم دارد * زپیران زنان آزرم دارد * (معنای بیت) بودرکه اکر عبدك کندی فعلنده اختیاری اولمیدی بواوتانمق وقزرمق ودرد وحسرت وآه ایلمك ندر یعنی بومعانی دلائل اختیاردر بوندن ظاهر اولورکه مظهریت مرتبه سی ظاهره وظاهریت مرتبه سی باطنه ناظر اولمغله دریغ وخجلت وآزرمی عبده نسبت ایلدیکه عبدك افعال ظاهره سیدر وتقریر مذکوردن مفهوم اولدیغی اوزره بومقامده خجلت اوتانمقدن قزرمق معناسنه حمل اولندی تاکه تکرار لازم کلیه اکرچه که عطف تفسیری طریقی دخی شهراه در وحیا تغیر وانکسار درکه انسانه عیب ومذمت ولوم تعلق ایده جك نسنه دن عارض اولور پس فی الحقیقه قلبك صفتیدر ولکن اثری یوزده وکوزده ظاهر اولور نتکم حمرة الخجل وصفرة الوجل دیرلر یوزده اولدیغی حمرت حسبیله درکه ظاهر در انکیچون اشارت حسیه ایله اشارت ایدوب این شرم دیدی وکوزده

اولدیغی اعمی حقنده بو بیتدن ظاهر اولور * کیف یرجو الحیاء منك احد * ومکان الحیاء منك خراب * وباشده دخی ظاهر اولور نتکم شرمسار دیرلر اوتاندقده باش اشغه التمك حسبیله وحیا ایکیدر بری حیاء نفسانیدرکه نفوس انك اوزرینه مجبولدر کشف عورتدن حیا کبی وبری دخی حیاء ایمانیدرکه الله تعالینك خوفندن مؤمنی فعل معاصیدن منع ایدر (لمحرره) وار ایسه سنده اکر قطره حیا * عرقیله یوزیکی قیل دریا * آب رویی دوکیلور بی ادبك * بردخی کیم اکا آدم دریا *

زجر استادان وشاکردان چراست
خاطر از تدبیرها کردان چراست

* زجر * اصلنده صوتله اولان طرددر صکره کاه مطلق طردده وکاه صونده استعمال اولندی صوتده استعمال اولندیغی مطرود اولان نسنه اوزرینه صیاحدن اوتوریدر نتکم عرب اغرب وتنح ووراءك والیك عنی دیر وترك آچل شورادن ویقل کیت واوته طوردیر * استاذ * معلم معناسنه مستعملدر شرحی کذر ایتمشدر خاطر اصلنده قلبه وارد اولان نسنه در قلبده جریان اعتباریله زیرا قبل الجریان یعنی ابتداءدرونده هاجس دیرلر صکره قلبه اطلاق ایلدیلر زیرا محل وارددر * تدبیر * وتدبر بر نسنه نك دبر وعاقبتنه نظر ایتمکدر ولکن تدبیر ایله تفکرك فرقی بودرکه تفکرك دلیل وتدبر عواقبه نظر حسبیله تصرف قلبدر * کردان * کاف عجمینك فتحیله صفت مشبهه در دونکن ورجوع ایده کن معناسنه بعدذا مصراع اول اختیاره ومصراع ثانی اضطراره دائردر وثانی دخی اولکی کبی اولمق وجهدر (معنای بیت) بودرکه اکر عبدده کسب واختیار اولمسه استاذلرك منع ونهی وطردی شاکردلرك انزجار وامتناع وانتهاسی نیچوندر وهرفعلده مؤثر حقیقی الله تعالی اولمسه کوکللرك تدبیرلرندن رجوعی نه معنادندر یعنی صورت اولیده عبد مختار وثانیده مضطر ومجبور اولمغه دلالت ایدر زیرا بر نسنه نك کاسبی عبد اولمسه عبده سن شونی اشله ویا اشلمه ویانیچون اشلدك دیمزلر وکذلك اکر اول فعلده تأثیر عبدك اولایدی تدبیرندن رجوع ایتمزدی بلکه اشلیوب وجوده کتورردی ولکن الله تعالی اول فعلده آنی صرف وتدبیردن چوردی وخلافنه جبر ایلدی پس امر ونهیله ابتلا کسبه منوطدر محکیدرکه بعض اکابر عارفین ملائکه نك تجاسر ایدوب (اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك

الدماء) مقاله‌لرنده تعجب ایلدی صکره دیدیکه نسنه یوق زیرا انلری
اول مقاله ایله انطاق ایدن حقدر انکیچون جرأت ایتدیلر فاما بوسوز
یحیی بن معاذ الرازی‌یه بالغ اولدقده بیوردیکه صدق هو انطقهم
ولکن انظر کیف احرقهم یعنی خلق ایتمک حق طرفندن اولمق سقوط
اومده عذر اولماز * بلکه کندی کسبیله ملوم اولور نیکم قاتل اولان کیمسه
قصاص اولنور * زیرا فعل اختیاریسی ایله صادر اولمشدر (لمحرره)
جبره ذاهب اولان عبد کمراه * حاش اثبات ایدر اللهه کناه *
چونکه سن کسب ایده‌سن معصیتی * بر کناهه سکا دوشر بیك آه *

ورتو کوئی غافلست از جبر او
ماه حق پنهان شد اندر ابر او

* غافل * غفلت شول معنادرکه انسانی حقیقت اموره وقوفدن منع
ایدر * جبر * او اضافتله درا و ضمیر غائبدر هو کبی بوراده الله تعالی‌یه راجعدر
* پنهان * بای عجمینك فتحیله کزلودر ودقایقده بوندن غیری دخی کلام واردر
برمقداری بالاده کذر ایلدی * ابر او * بو دخی اضافتله درولکن ضمیر زاریلق
ایدن عبده راجعدر و بونده کرچه تفکیك واردر ولکن مضر دکلدر
ابر بولتدرکه عرب غیم وسحاب دیر (معنای بیت) بودرکه اکرسن
بو خصوصده اعتراض کونه سؤال ایدوب دیرسك که ناله وزاری اهلی
الله تعالینك جبرندن غافل وآنك جباریتنی ذکردن مشغول و بی خبردر
شویله که ماه ابر ایچنده پنهان اولدیغی کبی آنك دخی جباریت حق مطالعه
ومکاشفه‌سی نوری ظلمت غفلتده کزلنمش وغفلت اول معنایی ادراکدن
اکا مانع اولمشدر پس غافل اولان کیمسه‌نك زاریلغی معنای مذکوردن
ناشی دکلدر بونده قلبی ماهه وقلبك نور مکاسبی نور ماهه وظلمت غفلت
و پرده دلی ابره تشبیه واردر پس شمس حق دیمکدن ماه حق دیمك اولیدر
زیرا شمسیت روحك وقمریت قلبك صفتیدر انکیچون قلب احوال روحه
مرآتدر قرصه ماه نور آفتابه آینه اولدیغی کبی الحاصل شمس نور رتبه
ومکانده قمردن اشد واعلی وارفع اولدیغی کبی روح دخی قلبه کوره بویله‌در
پس قلبك تعینی قمر کبی متأخردر زیرا سافلاك وجودی عالیدن متأخردر
حیوان ناطقك وجودی یالکز حیواندن متأخر اولدیغی کبی اکرچه که
مقیدده اولان جمعیت مطلقده یوق وفرزندك برزخیتی جهتندن فضلی

پدردن ارتقدر فاعرف انکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلمه (فبهداهم
اقتده) دیو خطاب وارد اولدی زیرا اکرچه بونك ظاهری اقتدادر فاما باطنی
جمعیت عظمی وامامت مثلایی مشعردر (لمحرره) هر نبی برستاره‌یه بکزر *
اراده‌سن قمر مثال اولدك * سکا اولدی تجلی ذاتی * نور حقله سر تا سر طولدك *

هست این راخوش جواب ار بشنوی
بکذری از کفر ودر دین بکروی

* این * بیت سابقده مقول قوله اشارتدر * جواب * جو بدندر که قطع معناسنه‌در
یقال جاب الفلان البادیة اذا قطعها پس سؤال مقابله‌سنده ایراد اولنان
کلامه جواب تسمیه اولندی زیرا انکله کلام خصم منقطع اولور * کفر *
بوراده کفردن مراد انکار ودین تصدیقدن مقصود اهل دین صحیح
اولان اهل سنت وجماعتك جوابنه ایناتمق ومنقاد اولمقدر واول جواب
بیت لاحقده ومابعدنده مسطور اولان معنادر * بکروی * کرویدندن
مأخوذدر کرویدن کاف عجمینك کسریله ایناتمقدر عرب تصدیق دیر
(معنای بیت) بودرکه سؤال مذکوره خوش جواب وارد را کر اشیدرسك
وحضور قلبله القاء سمع ایدرسك وبو معنانك مقدمه‌سی بودرکه اولا
انکاردن کچرسن ودین صحیح اهلی اولان اهل سنت وجماعتك مذهبنه
معتقد اولور وکوش اقرار ایچرسن وجائزدرکه کفر وایماندن حقیقی مراد
اوله زیرا مسائل قدرده زیاده غموض اولمغله نیچه‌لر خطا ایتمشلرو بلکه
کفره کیرمشلردر ونصك حکم صریحنه قائل اولمیان کتابی ایسه‌ده
مجوس حکمنده‌در انکیچون قدریه فرقه‌سی بو امتك مجوسیدر دیو تغلیظ
اونمشلردر مقصود مقتضای کتابدن خروج وعدوللرنی بیاندر زیرا
مجوس اهل کتاب دکل بلکه آتش پرستدر وبونده اهل انکاری ذم واردر
زیرا انلر که مکاشفه‌یی وارباینی انکار ایدرلر بو مسئله‌نك حقیقتنی ادراکدن
قاصرلردر زیرا حقیقتی مکاشفه ایله بلنور ویا مکاشفه اهلیله صحبت ومقاله‌لرنی
تصدیقله حصوله کلور (لمحرره) قلب انسانده اولیجق انکار * ایده‌مز
معرفت حق شکار * ایله زهدی کندیکه پیشه * عشقدر عالم ایچره حاصل کار

حسرت وزاری که بیماریست
وقت بیماری همه بیداریست

* که * فتحله کاهدن مخففدر زمان ایله مکان اراسنده مشترك ظرفك اسمیدر

بوراده مراد زماندر باقی مفردات شرح اولنمشدر (معنای بیت) بودر که عبدك حسرت وزاربلغی بیماری وخستهلك وقتندهدر یعنی انسان خسته ودردناك وبیچاره اولدقجه حسرت وخور وزاری كنان اولماز خستهلك وقتك جملهسی ایسه یقظه وبیداراق وقتیدر یعنی اول وقتده اصلا غفلت یوقدر وچشم بیماره خواب كرمدیكی كبی سائر اهل دردك چشمنه دخی كرمز واول وقتده پردهٔ غفلت مرتفع اولوب حقه توجه وانجذاب حاصل اولور كه آه وزاری انك نشانیدر وبیمارلقده حكما صحت وجود واردر نتكم بعض مفرداتده كلور * نسیم صبح اسرجان بخش اولوب آهسته آهسته * جهانده بویله جان ویرمش دكلدر دخی برخسته * یعنی صبانك آهسته هبوبی بیمارحالنه بكزر مع هذا سبب راحت روح ومزید صحت بدندر بوندن فهم اولنور كه صحیح الوجود اولان حكما بیماردر یعنی اكر اوازم صحت ایله قائم دكل ایسه فاعرف جدا (لمحرره) پوتهٔ حاله قیوب قالمی بن * عشقله بلكه قال ایدردیردم * خستهلك ایتدی بنی دمبسته * وردمی دردو بلایه ویردم

آن زمان كه میشوی بیمار تو
میكنی از جرم استغفار تو

بیت سابقدن مفهوم اولان بیدارلغی بیانه شروعدر * جرم * ضمله جرمدندر فتحله كه شجرهدن ثمره قطع ایتمكدر صكره كسب مكروه ایچون استعاره اولندی زیرا فاعلنك حقدن قطیعت وفراقنی موجب ومستلزمدر * استغفار * مغفرت طلب ایتمكدر مغفرت اودر كه الله تعالی قوانی مس عذابدن صیانت ایلیه زیرا غفر فتحله برنسنهیی پرده ولباسله ستردر تاكه آنی دنس ووسخدن صیانت ایلیه واستغفارده توبه شرطدر زیرا اجماع امت بونك اوزرینهدر كه بالكز استغفار توبه اولماز مكر انكله بله دیهكه (تبت واسأت ولااعود الیه ابدا فاغفرلی یارب) نتكم تفسیر حدادیده مصرحدر ودیمشلردر كه استغفار ورد دائمدر یعنی كامل وناقصدن الی آخر العمر ساقط اولماز زیرا كامل تلویناتدن وناقص هیئات مظلمدن استغفارله ترقیدهدر (معنای بیت) بودر كه اول زمانده كه سن بیمار اولورسن وخستهلك بولورسن مرض بحسب الغالب مقدمهٔ موت اولدیغن بیلوب جرم وجنایتكدن توبه واستغفار ایدرسن بوایسه حقدن آكاهلقدندر صحت حالی ایسه بویله دكلدر بلكه سبب غفلتدر

نتكم مشاهده ایله معلومدر بوندن فهم اولنور كه طبیعت ونفس مرادلرنجه صحت اوزره اولدقجه قلب مریض وحقدن غافلدر پس چون طبیعت ریاضت ونفس مجاهده ایله بیمار وخسته صورتن بوله دیدهٔ قلبدن غشاوه مرتفع اولوب نور بصیرتله منور وكحل مشاهده ایله مكحل اولور وصحت صورتن بولور وقلبك جرم وجنایتی ظهور تلوینات واخلاق ذمیمه ایله تخلقدر پس تمكین ظهورنده تلوین مرتفع اولوب هیئات ردیه مغفور ومستور اولور بوندن ظاهر اولور كه مغفرتده برنسنهنك اصلی زائل ومنمحی اولمق لازم كلمز بلكه سیئات حسناته مبدل اولمق دخی مغفرتدر اكسیر ایله نحاس ذهب صورتنه كردیكی كبی ولكن اربابی قلیلدر حتی شیخ اكبر قدس سره الاطهر بیورمشدر كه زمانده ارباب تبدیلدن انجق ایكی كسه بیلورم عفو ایسه بویله دكلدر یعنی عفو صورتنده اثر معصیت قالماز بلكه منمحی اولور نتكم هربرینك معنای لغویسی تقریر مذكوری مشعردر (لمحرره) رحمت حق دلرسك اول كل * طالب عفو ومغفرت اوله كور * سكا هر یوزدن ایلیوب اكرام * اول غفور رحیم نیلیه كور * والله الغفور

می نماید بر تو زشتی ٔ كنه
میكنی نیت كه باز آیم بره

* زشت * چركندر كه عرب قبیح دیر * كنه * كاف عجمینك ضمی وهاء اصلیه ایله كناه لفظندن تخفیف اولنمشدر تعریب ایدوب جناح دیرلر ترك یازق دیر كناهی زشتلك ایله وصف ایلدی زیرا آخرتده صور قبیحهده تمثل ایدسه كركدر * نیت * قصد قلبیدر علم مجرد دكلدر انكیچون كفری علمله كفر لازم كلمز بلكه قصدله لازم كلور * ره * مراد صراط مستقیمدر كه معنویدر (معنای بیت) بودر كه اول خستهلك زماننده سنك اوزرینه كناهك چركینلكی كورینور وظاهر اولور بناء علی هذا نیت وقصد قلبی ایدرسنكه كرو بوله كلم وكناه ایتمكله حاصل اولان ضلالدن خلاص اولوب طریق هدایه مهتدی اولام بوندن فهم اولنور كه طریق صوریده حسا ضلال واقع اولدیغی كبی طریق معنویده دخی عقلا كمراهلق واقع اولور ولكن كاه اولور كه ضلال مرشدك جهلندن وكاه اولور كه سالكك غفلتندن اولور نتكم طریق صوریده نیجه لرآت ودوه اوزرنده خواب ربوده بولدن

چيقارلر ونيجه لرينه دخي فترت ووقفه حاصل اولوب منزله وصولدن قالورلر وبوندن اخذ اولنوركه صحت حالنده انسانك كوزينه كناه كورنمز وكورنسه دخي تسويل نفس وتزيين شيطانله صورت حسنه ده كورينور انكيچون فعلنه اقبال وكسبنه هجوم ايدر نتكم قرآنده كلور (افمن زين له سوء عمله فرآه حسنا) بوسببدندركه حديثده كلور (المؤمن لا يخلو عن قلة اوعلة اوذلة) زيرا قليل المال وعليل الوجود وذليل الحال اولمغله حقه اقبال وتوجهدن خالي اولماز وبونكله ايماني كامل اولور پس اولكه صفات مذكوره نك اضداديله متصفدر بحسب الغالب ايمان ناقص اهليدر زيرا مفسده دن خالي دكلدر انكيچون شعرده كلور ان الشباب والفراغ والجدة * مفسدة للمرء اى مفسدة * بوجهتدندركه ارباب سلوك دائما تضعيف قوى وانحلال وجود وبذل امواليله قائم اولورلر زيرا بيلورلركه بووجهله حقه قربت ووصلت بولورلر وبونده رمز واردركه صحت وجود اهلي تسويف اهليدر فاما خبرده كلوركه (هلك المسوفون) پس وفي التأخير آفات موجبنجه بوكوني يارينه تأخيرك وجهي يوق وبومقوله مساهله نك دنيا وعقباده تنزل ومفسده سي بك چوقدر

عهد پيمان ميكني كه بعد ازين
جز كه طاعت نبودم كار كزين

عهد وپيمان برمعنايه در مراعاتي لازم كلان موثقه عهد ديشلردر زيرا حالا بعد حال معاهده ومحافظه ومراعات اولنور *نبودم* اصلنده با مضمومدر بورادە وزن ايچون تسكين اولنور *كار كزين* كار مختار ديمكدر نتكم صحابهٔ كزين ديرلر زيرا جملهٔ ناس ميانده صحبت رسول الله صلى الله عليه وسلم ايله مختار ومجتبي اولمشلر وملكات فاضله واخلاق زائده ايله اتصافله اصطفائت مرتبه سن بولمشلردر (معنى بيت) بودركه اول وقتده عهد وپيمان ايدرسنكه بوندن صكره طاعت حقدن غيري كار مقبول وپيشهٔ مختارم اولميه بلكه جمله امور اراسنده طاعتي اختيار ايده يم ومعصيت ومخالفت طرفنه التفات ايتميه يم زيرا في نفس الامر طاعت مختار ومقبول ومخالفت مردود ومهجوردر بونده طاعت ذكر ايتدي زيرا ابيات سابقده مندرج اولان مضمون كه طريق حقه رجوع در طاعت حقله اولور ونيتدن صكره عهد وپيمان ذكر ايلدي زيرا بونده نيتي تأكيد واردر مع هذا

نيت صفت قلب وعهد وپيمان صفت لسان اولمغله ايكيسني درجه درجه شريعت وحقيقتده وقوف واردر زيرا لسان جنانك ترجمانيدر شريعت حقيقتك صورتي اولديغي كبي معلوم اولكه عهد وپيمان اكر باليكز دردن ناشي ونتيجه ٔ رنج اولورسه ضعيفدر انكيچون نيجه لر اول دردونجك زوالندن صكره نقض عهد ايتمشلر وطريق خلافه كتمشلردر واكر حقيقة الامري ادراك ومكاشفه دن صادر ايسه قويدر انكيچون بو طائفه عهدنده دائم وقول وپيماننده ثابت قدم ويميننده باردر (لمحرره) نه روادر كه طورميوب عهدده * طوته سن نفسه اويوب سمت خلاف * بوخلافي كورن آدم سكادير * عهد كه يوف اوله اى اهل لاف * وار ايسه نازل اولدي شانكده * لا تطع منهم كل حلاف *

پس يقين كشت اين كه بيماري ترا
مي بخشد هوش وبيداري ترا

يقين اتقان علمدركه نظر واستدلال اوزرينه موقوف اولان ازالهٔ شك وشبهه دن ناشيدر نتكم بالاده شرح اولنمشدر تركيده يقين وايراق ديرلر ياقين ديمك كركدر الف ايله (معناى بيت) بودركه پس يقين ومحقق اولدي بو معنا كه خسته لك سكا هوش وبيدارلق بخش وايراث ايدر يعني خسته لك سببيله عقل پريشانك باشكه كلور وخواب غفلتدن اويانوب زاريلق ايتمكه باشلرسن اكرسنده حقك جباريتي ذكر اولميايدي معناي مذكوردن ناشي ناله وفغان حصوله كلمزدي بوندن ظاهرا اولوركه درد حقدن بي خبر اولان كسه بي هوش ومجنون وخواب غفلتله مرهوندر وبونده هوش وبيدارلق بخش ايتمكي بيمارلغه نسبت ايلدي زيرا بحسب الظاهر سببدر اكرچه كه مكاشف اولان تأثير حقه ناظردر وقرآنده كلور (يمحو الله ما يشاء ويثبت) يعني الله تعالى قلوب موحديندن اسبابي محو ايدوب كندي ذاتي كه مسبب الاسبابدر آني اثبات ايدر وقلوب ناظريندن وحدانيتي محو ايدوب اسبابي اثبات ايدر پس اولكي اهل مكاشفه وايكنجي اهل نظر حاليدر فاما اهل مكاشفه كاه اولوركه طعن طاعني دفع ايچون وجه حق خلقه ستر ايدوب تفرقيه ذاهب اولورلر واثبات اسباب ومظاهر ايلرلر وكاه اولوركه طالب واجدي تأنيس ايچون وجه خلق حقله ستر ايدوب جمعيته ذاهب اولورلر ورفع اسباب واثبات ظاهر ايلرلر

پس ایکی صورتده بله‌نه توحیدله دائر ومعناسی وحدانیت ایله قائم در زیرا تفرقیه ذهابی لاجل المصلحه در (المحرره) خواب غفلتدن اولان دل بیدار * کوزنه کیرمدی دیار ودار * داره باقز کورن اول دیاری * داره دیار اولدی چونکه مدار *

پس بدان این اصل را ای اصل جو

هر کرا در دست او بر دست بو

* این اصل * مصراع ثانی مضمونه اشارتدر اصل فرعك مقابلیدر * اصل جو * وصف ترکیبیدر اصلنده جوینده‌ٔ اصلدر اصل جودیدی طالب مقره یا حقیقة و یا حکما زیرا منکر اولان کمسه بو اصلی اقرار ایتمز انکیچون زارلق ذکر جباریتدن اولدیغن سلب ایدر (معنای بیت) بودر که پس بومذکور اولاجق اصلی بیل ای جوینده‌ٔ اصل وطالب تحقیق اولان کمسه واول اصل بودر که هر کیمك که دردی واردر بوی حقیقتی اول التمش وشمه‌ٔ حق اول قوقلمشدر پس بی درد اولان نفس الامره واقف دکلدر انکیچون پر زاری وناله اولان جباریت حقدن آکاه واولمیان اندن غافلدر وکذلك درد عشقه مبتلی اولان عاشق بوی وصلتی شم ورایحه‌ٔ درمانی استنشاق ایدر زیرا درد واسطه‌ٔ درمان اولدیغی کبی عشق دخی رابطه‌ٔ قربت رحماندر بوندن اخذ اولنور که زاهد وسائرلرك وصلتی وراء حجابدندر زیرا بی درددر بلکه انك وصلتی درجات جنانیه مرتبه سندندر بوخسه عاشق کبی مرتبه‌ٔ عندیتدن دکلدر پس عاشقك شم ایتدیکی کل مقصودك بوین زاهده قوقی یوقدر وزاهد آنك وردندن بی خبردر نتکم شعرده کلور * نه بلسون حالمی بی درد عشق یار اولان ویسی * محبت بر بلادر کیم کرفتار اولمیان بلز *

هرکه او بیدارتر پردردتر

هرکه او آکاه‌تر رخ زردتر

* رخ زرد * صاری یکاقلو بکزلو (معنای بیت) بودر که هر اول کمسه که زیاده بیدار ومتیقظدر زیاده دردله طواودر زیرا یقظه‌نك حکمی دردك وجودیدر پس یقظه نقدر زیاده اولسه اوقدر دردآرز نتکم حدیثده کلور (انی لاتقاکم الله واخشاکم له) اصلی معرفت جمال وجلالده کمالدر وهر کیمکه زیاده آکاه وباخبردر پردردتر اولدیغی کبی رخ زردتردر

زیرادر دباغت اثری ظاهره منعکس اولوب خصوصا چهره‌ده نمایان اولور خجلده حمرت ووجل وعشقده صفرت اولدیغی کبی ویونس امره قدس سره معارفنده کلور * صوردم صاری چیچکه بکزکندن صرردی * جواب ویردیکه عاشق بکزی صاری اولور * و بوصارلق عندالله ذهب احمردن افضلدر زیرا ذهبك ذهبیتی یا تربیه‌ٔ معدن ویا عمل اکسیرله در ذکر اولنان صارلق ایسه تربیه‌ٔ الهی وثمره‌ٔ درد عشقدر که اکسیر حقیقیدر پس اکسیر حقیقی ایله اکسیر مجازی واثرلری نوجهله برابر اولور و بوندن انبیا واولیانك مراتبی معلوم اولدی زیرا هر کس دردده واثرنده مساوی دکلدر انکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم نمازه شروع ایتدکلرنده صدرلرنده اوآزغلیان قزغان کبی آواز ظاهر اولوردی سائرلرده ایسه بومرتبه آواز یوقدر انکیچون آواز مذکوره برهان صدردیلر زیرا هر عضونده باشقه بر برهان واریدی وبوسره اشارت ایدوب قرآنده کلور (یا ایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم (المحرره) درد عشقك یوقدرر پایانی چون بحر محیط * شرحی صغمز کرورق اولورسه غبراء بسیط

کر ز جبرش آکهی زاریت کو

بینش زنجیر جباریت کو

* جبرش * ضمیرالله تعالی‌یه راجعدر آکهی آکاهی‌دن تخفیف اولنمشدر یا خطاب ایچوندر آکاه خبردار دیمکدر * بینش * کورش معناسنه اسمدر * جباریت * ده اولان تا خطاب اکافیدر وجائزدر که جباریتده اولان یا اصلنده مشدده ومصدریه وتا عارضه ویانك تخفیفی وزنیچون اوله معلوم اولکه بو بیت ومابعدی ذکر اولنان سؤال وجوابك نتیجه سیدر (معنای بیت) بودر که اکر سنك جبر حقدن آکاهلغك وخبرك وار ایسه و بلکه بطریق المکاشفه قلبك اول معنایه یاریسه زار یلغك قنی زیرا زاریلق دلیل اضطرار وثمره‌ٔ ذکر جباری در سنك زنجیر جباریت حقی بینش ورؤیت ومشاهده‌ك قنی بونده زنجیر ذکرنك اصلی صورت جبری تصویردر زیرا در زنجیر اولان کیمسه مقید ومحصور ومجبوردر که هرنه طرفه جذب وجر ایدرلرسه اول طرفه منجذب ومنجر اولور فعلنده مجبور اولان دخی بویله در زیرا هر فاعل قضا وقدر دائره سندن خارج اوله‌مز و بالآخره زارلق ایتمکه باشلر اول زارلق آنك توحیدنه ومعرفت

حقه وصوانه نشان وعین ثابته سنك حکمیدر کرك بر نسنه یی منع اوسون وکرك اولسون پس زار یلق اولمیان آدمدن معانی مذکوره مفقوددر و بوندن فهم اولنور که کشاکش زنجیرده اولان وکذلك مریض مغلوب آه انین وناله ده بی اختیار اولدیغی کبی اسرار قدر وجبردن خبر دار اولان دخی بی اختیاردر انکیچون عشاق حقدن بی اختیار صیت وصدا ودردله یاهوو یاالله دیمك اکسك اولماز زیرا تحیخ وجع صدر حسبیله بی اختیار صادر اولدیغی کبی بو دخی درددل جهتیله بی اختیاردر ونفعی نظمنده کلور ضبط آه ایله در عاشقه اول چاره * بن ایسه آهسز آرام ایده مم آه مدد * و بوندن ظاهر اولور که آه وواه ایدن کیمسه تعین وتشخصدن فنابولق کرکدرتا که حقله بی اختیار صادر اوله والا مقبول دکلدر انکیچون کندی نفسنه شعوری اولان سالکدن مجلس ذکرده صیحه صادر اولق ترك ادبدن معدوددر (لمحرره) غرق بحر فنا اولان دادن * چقماز عالمده بردخی آواز * مفتی عشقه صوردیلر آنی * ویرمدی او یله قیل وقاله جواز *

بسته در زنجیر چون شادی کند

کی اسیر حبس آزادی کند

* چون * اشباع واوله کیف معناسنه در * کی * برقاج معنایه کلور بوراده نچن معناسنه در ولطائف خواجه حافظدندر که دیوانده کلور * بیانك بلبل وقری اکرننوشی می * علاج کی کنمت که آخر الدوا الکی * (معنای بیت) بودر که زنجیرده بغاو اولان کیمسه نه کیفیت ایله شادیلق واسیر حبس ومقید زندان اولان کشی نه وجهله آزادلق ایلر یعنی در زنجیر اولانده شادیلق ومحبوس اولانده آزادلق معامله سی اولمدیغی کبی معنای جبردن آکاه اولان دخی بویله در اولدخی زاریلقدن خالی اولماز زیرا اول آکاهلغك حکمی دردودردك اثری زاریلقدر پس بر کیمسه ده شادیلق موجود وزاریلق مفقوددر عباندر که اول معنادن غافلدر زیرا سورله ماتم وغمله فرح بر یرده مجتمع اولماز بوسبیدندر که رسول الله صلی الله علیه وسلم وصفنده کلور (کان دائم الاحزان متواصل الفکر) وسائر عشاقك دخی مرتبه لرینه کوره سیمالری درد ومعامله لری معامله بیمار در بوندن ظاهر اولور که بعض مدعیا نکه دریا وار اولوب متغیر اولمامق زعمنه دوشمشلردر مع هذا اوزلرنده علامت تفرقه

و پریشانی واردر پس دعوالرنده کاذبلردر زیرا هر دعوانك حجت و برهانی وهر حکمك اثرونشانی واردر نتکم نشان عاشق ده محمدیه ده کلور * ع * یورکده اود کوزمده یاش باشمده خاك الم ده یل *

ورتو می بینی که پایت بسته اند

برتو سرهنکان شه بنشسته اند

* سرهنکان * چری باشی و یا باشی وایش اوزرینه طورن معتمده اطلاق اولنور ابن کمالك دقایق نام کتابنده کلور که سرهنك الفاظ مرکبه ندر برجزئی سر و برجزئی ده هنك در اصلی آهنکدر معناسی عزمدر که چری باشلرینه که باشدن حرکته اول عزم ایدروقلانی اکا تابع اولور سرآهنك دیرلر اصلی سرك آهنکه اضافتیله درحالا اولیجق قاعده ترکیب تغیر اولنوب آهنکك الفی حذف وعلاقه اضافت قطع اولنمشدر انتهی وجائزدر که قوت معناسنه اولان هنك اوله زیراچری یه قوت بازولازمدر پس ایش ارلری اولان اقو بالك سری سرهنك اولورو جائزدر که موج دریا معناسنه اولان هنك اوله زیراچری بی کثرتده موج دریایه تشبیه ایده کلمشلردر والعلم عندالله العلیم (معنای بیت) بودر که واکرسن کورمسنکه برقباحت مقابله سنده پادشاهك موکل ومعتمدلری ایاغك بغلمشلرو بوقاغواورمشلر واوزرینکه اوتورمشلرومسلط وحواله اولوب قولاغك تمام بورمشلردر یعنی بوصورتده سن انلرك النده عاجزوزبون اولورسن وکرفتارلق او جندن تمام مرتبه ذات بولورسن بونده پایدن مراد پای طبیعتدر که ریاضت ایله مقیددر وشاه روح سلطانی یه وسرهنکان آنك قوامنه اشارتدر زیرا طبیعت انسانیه دن شهواته متعلق نسنه صادر اولسه قوای روحانیه النده مسخر ومقهور اولوب بندریاضته دوشر و بسته وشکسته اولوب نار اضطرارده یانوب پشروکاه اولور که حکم قوای نفسانیه النده اولمغله بنددن آزاد اولور ومشتهیاتی نه ایسه سوبسو ارایوب بولور (لمحرره) نفس وشیطانه صاقن اولمه زبون * وارایسه کر باشکده ذره هنك * کیم زبون اولسه انلره آخر * عاجز اولوب ایدر آهه آهنك *

پس تو سرهنکی مکن با عاجزان

زانکه نبود طبع وخوی عاجزان

* عاجز * قادرك مقابلیدر عجزکه ضد قدرتدر عجز انساندر که انسانك

مؤخریدر زیرا عجز تأخر امورە مؤدیدر وفی المفردات العجز اصله التأخر
عن الشیء وحصوله عند عجز الامر ای مؤخره وصار فی التعارف اسما
للقصور عن فعل الشیء * طبع * حرکت وشعوری اولانده واولمیانده
مستعملدر حرکت حیوان وافلاک کبی طبیعت ایسه حرکت شعوری
اولمیانده استعمال اولنور فلانک خوشجه طبیعتی واردر دیمک فاسددر
زیرا آدمی عاقلی جماد لایعقل منزلهسنه تنزیلدر ولکن طائفهٔ صوفیه
طبیعت ونفس دیو اطلاق ایدرلر اصطلاح مخصوص اولمشدر زیرا انلرک
مرادی صفات بهیمیهده بهائم ایله مشترک اولان قوت طبیعهٔ کلیهدر
اصطلاحده ایسه مناقشه یوقدر وکتب حکماده دخی طبیعت بحوث
عنهادر (معنای بیت) بودر که پس سندخی عاجز وبی اقتدار اولنلره
سرهنکلک ومؤکللک وزبردستلک ایله زیرا بویله اولمق عاجز اولانک
طبع وخوی وخصلتی دکلدر یعنی سنکه بیت سابق مضمونی اوزره ایل
الندە عاجز اولدیغکی کورسک وزبون اولدیغکی بلسک سعی ایت که ایل
دخی سنک الکده عاجز وزبون اولماسون زیرا عاجز اولان غیری بی
تعجیز ایتمەنک معناسی یوقدر الحاصل اسیرده آزادلق وغمناکده سرور
ودردناکده درمان اولمدیغی کبی عاجزده دخی قدرت ومجبورده جبر غیر
اولماز پس بو تقریردن هم نصیحت مفهوم وهم مبحوث عنه اولان معنای
جبر معلوم اولدی بو سببدندر که اهل الله غیره تعرضدن خالی واقلیم
سکوت وفنایه مالک ووالیدر نتکم ابراهیم بن ادهمی قدس سره بوسرهنک
ضرب ایتدکده سرفرو ایلدی وهیچ سویلدی آخر سرهنک ابراهیمی بیلوب
اکا سرفرو قیلدی واعتذار کوستردی (لمحرره) اولمسه فی الحقیقه
کرسرهنک * بد جبرنده خدانک مجبور * ابن ادهم دیمزدی سرهنکه *
نقدر استر ایسک باشمه اور * وقرآنده کاور (وخلق الانسان ضعیفا)
نتکم بالاده تحقیق اولنمشدر زهی انسانکه عاجز وقادر وضعیف وقوی
* وذلیل وعزیز * ولئیم وکریم * وغریب وقریبدر * پس انسانده
بشریتی حسیله عجز وضعف وکسب واختیار اولمسه انبیا واولیا وصلحا
قبل حقدن معاتب اولمازلر ومعاملهٔ جلال بولمزلردی قوت وقدرت
واضطراری دخی بوکا قیاس اولنه وبعض کبار اولیا بیورمشلردر که
(کن فقیرا بفقر هو اصل کل فقر ولا اصل له اصلا کن غنیا بغنی هو اصل کل غنی

ولا اصل له اصلا) فاعرف هذه الجملة فان تحت هذه الالفاظ والمبانی
جمیع الحقایق والمعانی (لمحرره) ایلدی حق بنی حق فقیر * لاجرم خلق بنی
ایدر تحقیر * نظر ایدوب غناء دائمه حق * کرمندن ایدر بکا توقیر *

چون تو جبر اونمی بینی مکو
ورهمی بینی نشان دیدکو

* مکو * نهی حاضردر مفعولی محذوفدر تقدیری مکو من مجبورم نتکم
تقریر کلامدن برخوش فهم اولنور * دید * ماضیدر که کوردی دیمکدر
بوراده مصدر معناسنه مأخوذدر که دیددر * کو * کاف عربینک ضمیله
قنی دیمکدر کاف عجمیله امر حاضر اولوب نشان دیدا که مفعول مقدم اولمق
دخی معنی موجهدر ولکن لفظا قافیهده تکرار لازم کلور مکر امر ونهی ایله
تفاوت معتبر اوله (معنای بیت) بودر که چونکه سن حق تعالینک جبرنی
کورمیهسن جبارینه مطلع اولمیهسن ومکاشفه طریقیله اول معنایی بلمیهسن
واثریله تجلی قلمیهسن دیمه کهبن حقک ید مشیئتنده مجبورم زیراکه بو صورتده
سنده جبر نشانی مفقود اولمغله ایتدیکک دعوی کذبه محمول اولور واکر
حقیقت جبره مطلع اولهسن اول اطلاع ومشاهدهنک نشانی واول حقیقت ایله
تحققک حقیقتی قنی یعنی آنک علامتی بالادە ذکر اولندیغی اوزره زاریلق
وترک شادی ایتمکلکدر بوندن فهم اولنور که بعض احکامده محجوب ایله
مکاشف بردکلدر زیرا مکاشفک دعواسی صدق ومحجوبک کذبدر پس
بر سالک محجوب مجرد کتب ورسائل تتبعی وافواهدن اخذی سبیله هویت
انسان هویت حق وسری سر مطلقدر دیو انا الحق دیسه کافر اولور
زیرا اول معنانک حقیقتی مکاشفه طریقیله کندینه معلوم اولممشدر
پس دعواسی تعین وتشخصه دائر اولور حق تعالی ایسه تعین وتشخصدن
منزهدر اکرچه که تعین وتشخص دخی حقدر باطل دکلدر فاعرف فاما
مکاشف اولان دیسه مؤمن کامل عد اولنور زیرا ایمانده کمال اودر که
مرتبهٔ احسان ومشاهدهیه بالغ اوله پس سر احدیت وهویت آنک
وجودنده ظاهر ونور فردانیت جبههسنده باهر اولمغله دعواسی حقدر
زیرا تشبیه صورتنده تنزیه اهلیدر نتکم ملائکه آدم علیه السلامه سجده
حالنده تنزیه اهلی ایدیلر فافهم حقیقت دعوایه برهان ظهور خوارق عادیه
ووجود کرامات علمیهدر پس بی دلیل اولان دعوای مردوددر

نتکم حضرت هدایی قدس سره کلماتنده کلور * صادقلره برهان کرك * ورنه زدعواهاچه سود * وحقیقتك دلیل ظاهری شریعت و برهان باطنی تحقق حقیقتدر زیرا بومقامده دلیل ومداول بردر (لمحرره) منکشف اولسه سکا طلعت یار * کوزلرك بردخی کورمز اغیار *

در هر آن کاری که میلست بدان
قدرت خودرا همی بینی عیان

* عیان * عینك کسریله معاینه معناسنه در یقال لقیه عیانا ای معاینة لم یشك فی رؤیته اياه کما فی القاموس وکذا قال فی الصحاح عاین الشیء عیانا رآه بعینه انتهی پس بونلردن فهم اولندیکه عیان مفاعله بابنك مصدر ثانیسیدر اوایسه مکسور الفاء در بناء علی هذا فتحله اوقیانلری تغلیط ایتمشلردر نتکم ابن کمال اغلاط بیان ایتدیکی رساله ده ایراد ایدرکه والناس یستعملونه بفتح العین وهو خطأ لان العیان بفتح العین مصدر من عان الماء والدمع یعین ای سال انتهی فاما اخترده عیان بالفتح ظاهرلك دیو تفسیر ایدرمکر اول دخی غلطه محمول اوله ولکن لغته اعتماد قالمامق لازم کلور (معنای بیت) بودرکه هراول کارده که سنك اکا میل ومحبت وانجذابك واردر اوراده کندی قدرتکی عیان وآشکاره کوررسن وکندك ایچون قدرت واختیار اثبات ایتمکده شك وشبهه یوقدر پس قولدن کسب لازمدر دیو حصولنده مقدوریکی بذل ایدرسن کسب دنیاو کسب اغراض نفسانیه کبی بونده علوم رسمیه دخی داخلدر زیرا صناعا تندرو بواعصارده علوم غیر نافعیه میل زیاده در بو جهتدن طلبهٔ علوم کچنلر صرف اختیار ایدوب اطراف عالمی کشت ایدرلر تاکه برفلسفی یه راست کلور مرغ کور کبی آنك زهر آبیله هلاك اوله لر وعلوم دیو حوصله لرنده کندم برینه زوان بوله لر مدت مدیده درکه کتب سته ونظائری قرائت وکتابت اولنمقده متروك ومهجور وعلوم شرعیه یه اشتغال بین الناس منسی ومنفوردر (لمحرره) زهری تریاق صانور بی ادراك * زهر یله کندینی ایلرا هلاك * کوزلیوب مرغ کور شور آبی * قورنارا اکا واریکن چشمهٔ پاك *

در هر آن کاری که میلت نیست وخواست
اندران جبری شدی کین ازخداست

* نیست * ده یا اشباع اولنمازو نیچون * خواست * طلبدر نتکم درخواست

ایتدی دیرلر طلب ایتدی معناسنه (معنای بیت) بودرکه هراول کارده که میل وطلبك یوقدر اول خصوصده جبری اولورسنکه بو خدادندر دیرسك وکندك ایچون قدرت وحرکت اختیار واثبات ایتمزسن وحصولنده کسب وکوشش کوسترمزسن کسب آخرت واغراض روحانیه کبی بونده علوم حقیقیه دخی داخلدر زیرا خلقك اکا رغبتی یوقدر بلکه نیجه لر دخی انکار ایدرلر وکفار قرآنی سحر وشعره حمل ایتدکلری کبی ارباب انکار دخی مغز قرآن واسرار فرقانی شطح وطاماته نسبت ایدرلر ومقر اولان اهل حجاب دخی نیلیه لم المرده دکل الله تعالی اسبابنی خلق ایتمشدر دیو کسبدن تقاعد وتحصیلندن تکاسل ایدرلر ونعم مشاعر وقوایه کفران اوزره اولورلر وحق تعالی یه بخل اثبات ایدرلر وصوچی آنده بولورلر نعوذ بالله تعالی (لمحرره) وار ایکن سنده بودکلو آلات * ینه کلمز الکدن اصلا کار * صال علم الدنه مرغ دلی * باری ایتمش اولاسن اوزکه شکار * بعد ذا بیت مثنویده تصریح بما علم التزاما نکته سی واردر زیرا بیت سابقدن مفهومدر

انبیا در کار دنیا جبریند
کافران در کار عقبی جبریند

دنیانك شرحی مرور ایتمشدر * عقبی * ضرهٔ دنیادرکه آخرتدر زیرا دنیانك آخر وعاقبتیدر وعاقبت مطلقه جنتدر زیرا ایمان وعمل تقدیری اوزرینه مصیر انساندر نارك فجاره مصیر اولدیغی عوارض حسبیله در زیرا سوء اختیارلریله اهل نار اولمشلردر (معنای بیت) بودرکه انبیاء علیهم السلام امور دنیویه ده جبریلردر زیرا دنیایه میل ورغبتلری یوقدر پس امور دنیویه یی کسب ایتدکلری اقتضا واضطرار ایله در کافرلر ایسه امور اخرویه ده جبریلردر زیرا آخرته محبت وانجذابلری یوقدر پس امور اخرویه یی تحصیل ایدرلر جبر وضرورت ایله تحصیل ایدرلر منافقلرك کسلنك اولدقلری حالده نماز قلدقلری کبی پس کفارده منافقون دخی داخللردر انبیاده مخلصون مندرج اولدقلری کبی وبونده ارباب انکار واهل ریا حالنه دخی اشارت واردر زیرا حقه طاعتلری صفاء خاطر وخلوص قلبله دکلدر بعد ذا مؤمنان درکار دنیا جبرنید دیمدی تاکه کافران ایله مقابله واضح اوله زیرا انبیا علیهم السلام ارباب ایمانك رئیسیدر وکفاری حقه دعوت ایدن انلردر وکفار ابتدا جبر خالص

مسلكنه سالك اولوب (لو شاء الله ما عبدنا من دونه من شئ) دين طائفه‌در پس ايمان علمه و كفر جهله منوط اولمغله بيت لاحقدن جاهلانى انبيا مقابله‌سنده ايراد ايلدى زيرا انبيا اعلم الناس اولديغى كبى كفار دخى اجهل الناس در پس كفر جهلدن ناشيدر نتكم ديرلر هو اكفر من الحمير اى اجهل بناء على هذا كفر وجهل برابر اولديغى كبى ايمان وعلم دخى مساويدر زيرا ايمان علمدن ناشيدر الحاصل انبيا رئيس العلماء ورئيس المؤمنين وكفار رئيس الجهلا ورئيس المنكرين در پس انبيا ايله كافران وجاهلانى مقابله معناى مذكوره بناءدر

انبيارا كار عقبى اختيار
جاهلانرا كار دنيا اختيار

(معناى بيت) بودر كه انبيا عليهم السلام امور اخرويه‌ده اختياريلردر زيرا آخرته ميل وانجذابلرى قويدر جاهللر ايسه امور دنيويه‌ده اختياريلردر زيرا دنيايه هوس ورغبتلرى غالبدر پس بو بيت دخى تصريح بما علم التزاما قبيلندندر زيرا بيت سابقده انبيانك امور دنيويه‌ده جبرى اولدقلرينه امور اخرويه‌ده اختيارى اولدقلرى لازم كلمش وكفارك دخى امور اخرويه‌ده جبرى اولدقلرى امور دنيويه‌ده اختيارى اولدقلرك اقتضا ايلمش ايدى ولكن مراتب فهم وادراك تباين وتفاوت اوزرينه اولمغين زياده تحقيق وتوضيح ايچون هربرين تصريحله بيان ايلدى وبونده جاهلانده ارباب انكار دخى داخلدر زيرا ارباب انكار اولنلر نقدر علوم رسميه‌يه عالم اولسه‌لر ينه علوم حقيقيه‌يه كوره جاهللردر زيرا علم نافع وصحيح اودر كه انكله حق تعالينك شؤننى ادراك وآيات اسما وصفاتن مطالعه ممكن اوله طائفهٔ مذكوره ايسه بو معناده بى ادراكدر بناء على هذا علوم لدنيه اهلنه طعن وتشنيعدن خالى اولمازلر وقلبلرنى كبر وكينه‌دن اصلا بوش بولمازلر * خذلهم الله على اصرارهم وقاتلهم على انكارهم * (لمحرره) عالم ايكن ينه جاهل كيدر * اهل حقه طوقنان منكردر * پاك ايدرلرسه‌ده ظاهرلرنى * ينه باطنلرى صافى كدردر *

زانكه هر مرغى بسوى جنس خويش
مى پرد او در پس وجان پيش پيش

* پيش * اوكدر كه پسك مقابليدر كه آردر ايكنجى پيش تأكيد ايچوندر

(معناى بيت) بودر كه ابيات سابقه‌ده اولان معانينك مؤمن وكافرده حصولى اول سببدندر كه هر قوش كندى جنسى طرفنه اوچر كندى آرده‌ده وجانى انك اوكنجه اولديغى حالده زيرا جان ودل برنسنه‌يه ميل ايتدكجه جسد انك اردنه دوشمز واكا تابع اولوب قوش كبى اردنجه اوچمز وبو تبعيت قلبك ميل خفيسنه نشان ظاهردر وهرنسنه كندى جنسى طرفنه ميل ايدر اكر قوش واكر انسان زيرا مجانست جهت جامعه‌در نتكم ديمشلردر * همه مرغان كند با جنس پرواز * كبوتر با كبوتر باز با باز * وديمشلردر كه (رايت غربانا تقع فيقع البقع بالبقع والسود بالسود) وحديثده كلور (الارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناكر اختلف) بو حديث شريف مكه‌دن بر مضحكه خاتون مدينه‌يه كلدكده مجانسه‌سى بر مضحكهٔ اخرى نك خانه‌سنه طوغرى نزول ايتدكده صادر اولمشدر * ومجانست نوعله اعتبار اولنديغى كبى وصفله دخى اعتبار اولنور كرچه ايكى نسنه ايكى نوعدن اولسونلر مثلا غراب وكبوتر كبى * محكيدر كه امام غزالى قدس سره هر ايكى نسنه اراسنده مناسبته ذاهب ايدى كرك جلى وكرك خفى پس بركون قدس شريفده سطح ديوارده بر زاغ وبر كبوترى برى برينه قريب طورر كوردكده تعجب كمال ايله قوشلر طرفنه اشارت تنفير وتفريق ايتدكده كورديكه ايكيسى دخى لنكدر ومقارنتلرى اعرجيت مناسبتيله در نتكم بالاده دخى اشارت اولنمشدر وشعر عربده كلور (عن المرء لاتسأل وابصر قرينه) ومناسبته متعلق بعض تحقيقات صدر الدين قنوى نك قدس سره حديث اربعين شرحنده طلب اولنه *

كافران چون جنس سجين آمدند
سجن دنيارا خوش آيين آمدند

* سجين * سكين وزنى اوزرينه جهنمك اسميدر جهنم ايسه ارض سابعه‌نك تحتنده سجن الله دركه شياطين وكفره وفسقه انس وجنك برزخده ارواح واعمالى وقيامتده اجساد وصور اعماليله اوراده محبوس ومعذبدر اصلنده ساجنك مبالغه‌سيدر فسيق فاسقك مبالغه‌سى اولديغى كبى زيرا لفظك زياده‌لكى معنانك زياده‌لكنه دلالت ايدر جهنم ايسه سجينده زائد الوصفدر زيرا مظلم وموحش وهولناك وبعيد القعر وشديد العذاب

اولدیغندن ماعدا حبس وتضییق وتعذیبی خلود ایله متصفدر انکیچون سجن موضعنده سجین دینلدی * آیین * ترتیب وتوره یعنی رسم وعادت وقانون (معنای بیت) بودرکه کافرلر چونکه سجین جنسی کلدیلر وذاتلرینه سفالت غالب ایدی سجن دنیایه خوش آیین کلدیلر یعنی (الدنیا سجن المؤمن وجنة الکافر) موجبنجه دنیا زنداندن عبارت وپربلا وکدورت ایکن انلره جنت کبی خوش کلدی وزندانی بغچه صاندیلر وکال دناءت وسفالتلرندن دنیای دنیه میل ومحبت ایدوب غرس اشجار وکری انهار وبونلرک امثالی امور دنیویه یه بذل مقدور وصرف طاقت ایلدیلر وامور طبیعیه یه ونفسانیه یه اشتغال تام کوستروب احوال قلبیه وامور روحانیه یه مقید اولمدیلر زیرا سفالتک حکمی انفس وآفاقده امور سافلیه میلدر امور عالیه یه دکل پس کفارک سجین جنسندن اولدقلری سفالت همت واعمال سافله وحرکات ردیه ونازله حسبیله در نتکم دیرلر ابو جهل وابو لهب جهنمیدر یعنی جهنم اهلیدرکه دنیاده اسباب دخول جهنم اولان اعماله تصدی ایتمشلردر پس انلر جهنم جنسندن واهل نارنوعندندر وجائزدرکه کفارک ترابی ارض سابعه تحتندن اخذ اولنوب وجه ارضدن اخذ اولنان تراب مؤمنین ایله خلط وتخمیر اولنه ومثلدرکه هرکس اصلنه چکر دیرلر (کل شیء یرجع الی اصله) وحدیثده (الاصل لا یخطیء) یعنی اصل عالیدن خطا کلمز بلکه اصل سافلدن کلور تراب تحتانی کبی انکیچون روح انسانی دائما محفوظدر زیرا علوی الاصلدر مکرکیم جوار نفسه تنزل ایتمکله آثار نفس ساری اولوب انک احکامیله منصبغ اوله یعنی غلبه نفس جانبندن اولدیغی صورتده نتکم نفس انسانی دائماسیدر زیرا سفلی الاصلدر مکرکیم جوار روحده بولنمغله روحک آثاری ساری اولوب نفس دخی آنک احکامیله منصبغ اوله یعنی غلبه روح جانبندن بولندیغی صورتده بوندن ظاهر اولدیکه فوق الارض ایله تحت الارضک میاننده فرق واردر اکرچه که ایکیسی دخی عالم اسفلدندر وبری برینه مرتبط ومتصلدر نتکم مقام ارواح مؤمنین اولان جنت ایله محل شؤن اولان درجهٔ هویتک ارلرانده فرق واردر اکرچه ایکیسی دخی علویدر زیرا مقام ارواحک علوی علو اضافی ومحل شؤنک علوی ایسه علو حقیقیدر وکذلک وجه ارضک تسفلی

تسفل تقییدی وتحت ارضک تسفلی تسفل اطلاقیدر پس تحت الارض عالم شؤنه مقابل کلمش وفوق الارض عالم ارواحه محاذی اولمشدر وبو سببدن وجه ارضده فی الجمله علو واردر وبو سببدندرکه ارباب حقایق بعد الوصول مرتبهٔ ترابک حقایق ایله متحقق اولورلر (من تواضع رفعه الله) سری بوکا ناظردر یعنی بو وضعده عین رفع وبو سفلده محض علو واردر فافهم جدا (لمحرره) جسد کافری مقدم چون * ایتدیلر خاکی سفلیدن تعجین * بولیوب یول سماء علوی یه * اولدی آخر قرارکهی سجین

آنبیا چون جنس علیین بدند
سوی علیین جان ودل شدند

* علیین * اصلنده علینک جعید رسکین وزنی اوزره علی عالی نک مبالغه سیدر یعنی علوده مبالغه ایچون علی دینلدی صکره لفظک زیاده لکی ایله معنای مبالغه زیادلکنه اشارت ایچون علیین لفظی سماء سابعه فوقنده برموضع رفیعه اسم وضع اولندیکه ارواح واعمال مؤمنینه قبل یوم القیمه مقر وبعده جسدلرینه صور اعماله مستقردر زیرا جنت سماء سابعه نک فوقنده درکه سطح کرسیدر سموات سبع ایسه عالم کون وفساددن اولمغله یوم قیامتده متغیر ومطوی اولورلر پس علویات وسفلیاتدن جنت ایله جهنمدن غیری قالمازکه بری روحک سری وبری دخی جسدک صورتیدر الحاصل دنیاده روح علوی و جسد سفلی یه مقابل آخرتده جنت عالیه ونار سافله قالور انکیچون اهل ایمانک جنته دخولی مقام روحدندرکه لطیف ونورانیدر نتکم اهل کفرک جهنمه دخولی مقام جسددندرکه کثیف وظلمانیدر وروحده قلب وسائر قوای روحانیه واعمال صالحه واحوال صحیحه منضمدر جسده نفس وطبیعت وسائر قوای نفسانیه واعمال فاسده واحوال سقیمه منضم اولدیغی کبی زیرا علوی اولان علوی یه مقارن وسفلی اولان دخی بحسب المجانست سفلی یه مقارندر معلوم اولکه علیین لفظی مجرور وجان ودله مضافدر والا بجان ودل تقدیرنده اولمق لازم کلور وبو مقابله دن فهم اولنورکه بیت سابقده سجن دنیادن مراد فی الحقیقه سجن طبیعت ونفسدر زیرا دنیای سافله میل ایتمک نفس وطبیعت سفلیه نک حکمیدر * شدند * رفتند معناسنه درکه حرکت معنویه یه ومیل باطنی مراددر (معنای بیت) بودرکه

انبیاء علیهم السلام چونکه علیین جنسی ایدیلر وذاتلرینه علو غالب ایدی لاجرم علوی اولان جان ودل علیین طرفنه کتدیلر واول جانبه میل ومحبت ایتدیلر ونفس وطبیعت سجیننه دوشمدیلر پس انبیا وسائر اهل ایمانك جنس علییندن اولدقلری علو همت واعمال رفیعه وتوجهات عالیه حسبیله در نتکم فلان کس پادشاه مشرب ودریادر دیرلر مقصود علو مشرب وسخای دلنی بیاندر وجائزدر که انبیانك ترابی تراب جنت اوله یعنی تراب جنتدن اخذ اولنوب تراب ارضه مزج وخلط اولنه نتکم بعضیلر (حبب من دنیاکم ثلث) حدیثنده ذاهب اولمشلردر یعنی دنیایی مخاطبنه اضافتدن ظاهر اولور که رسول الله صلی الله علیه وسلم قلبا وقالبا آخرته مضاف اوله پس بو اعتبارله سائر خاکیلردن امتیاز بولور اگرچه که وصف زائد حسبیله دخی امتیازی واردر مسك دم غزال ایکن رائحهٔ مخصوصه ایله امتیاز بولدیغی کبی وتراب نبوی تراب کعبه دن مأخوذ دردیدکلری معنای سابقه منافی دکلدر * زیرا تراب کعبه دخی تراب جنتدندر اگرچه تعین وتشخص حسبیله اندن امتیاز بولمش وبحسب الاطوار اول مرتبه دن متنزل اولمشدر سائر انبیا واولیانك ترابی دخی اکا قیاس ایله (سؤال اولنورسه که هرکسك ترابی نره دن اخذ اولندیسه مدفنی دخی اودر پس مدفنلرده تفاوت ندن کلور (جواب بودر که اکامل ناسك ترابی فی الحقیقه تراب کعبه در ولکن طوفانده یعنی وجه ارض سراپا آب اولوب (وکان عرشه علی الماء) عالمنده تموج آب سببیله هرکسك ترابی دفن اولاجغی زمینه طرح والقا اولنمشدر * پس مدفنلری ظاهرده کعبه دن دور اولمق حقیقتده بعید اولمغی مستلزم دکلدر بلکه جمله سی کعبه ده بلکه ارض جنتده مدفون اولمش کبیدر نتکم بوسره اشارت ایدوب حدیثده کلور (القبر روضة من ریاض الجنة او حفرة من حفر النیران) فاعرف جدا * وبوندن فهم اولنور که مقام وسیله دیدکلری فی الحقیقه مدفن رسول الله صلی الله علیه وسلم در (المحرره) قنغی روحه که اولدی آرمکه * تا ازاده مقام علیین * اول رفیع الدرجات آخر اکا * ایلر اول عالی مقامی تعیین * بعد ذا بو محله مناسب بالاده بعض بیان سبق ایتمشدر اول بیانك اجمالی بودر که اهل دل اولیانلرك ارواحی فلك قمر تحتنده محبوس اولور پس هر روحك علو وتسفلنه کوره مقر

مخصوصی واردر و بالکز رتبهٔ قلبه واصل اولمیان اهل نفس وطبیعتك حالی بویله تنزل اولیجق ارباب دلی انکار اوزره اولان منکرلرك حالی نیجه اولمق کرکدر * یعنی بو مقوله لرك حاللرینه کوره سجین واردر اگرچه که دنیاده سجین مظلم ایچنده اولدقلری کمال غفلتدن کندیلرینه خفیدر * نعوذ بالله تعالی من سوء الحال وسیئات الاعمال

این سخن پایان ندارد ایك ما
بازگوییم آن تمامیٔ قصه را

* تمامیٔ قصه * همزهٔ اضافت وزن ایچون اشباع اولنماز بلکه کسره سی اخلاس اولنور * قصه * حکایهٔ مخصوص بهادر (معنای بیت) بودر که ابیات سابقه ده مندرج اولان معرفت وامثالی نهایت طوتمز زیرا باب معنی مفتوح ودریای معرفت بی کران ووادیٔ اشارت بی غایه در پس اول وادیده پویا واو مقوله سوزلری کویا اولقدن کرودونه لم واول قصه نك یعنی وزیر ایله نصاری حکایه سنك تمامنی سویلیه لم وبوراده قالمیه لم زیرا دیمشلردر که * ولم ار فی عیوب الناس عیبا * کنقص القادرین علی التمام * بوندن فهم اولنور که بو اثناده داعیهٔ مولویه هنوز منقطع دکل ایدی زیرا ارباب دلك شانی بودر که داعیه مفقود وفیض منقطع اولدیغی محلده ختم کلام ایدرلر کرك اول شروع ایتدکلری نسنه تمام اولسون وکرك اولمسون زیرا اشارته تابعلردر پس هر مقامده حکمت ومصلحت رعایت ایدرلر وعالم جمعك حکمنه ناظر اولورلر زیرا وجودلرنده تفرقه ونفسانیت پریشان اولمش وحاللری حقله جمعیت وکلیت بولمشدر انکیچون انلره برخصوصده اعتراض ایدن حقله مکابره وباری تعالی ایله منازعه ایدر نعوذ بالله تعالی (المحرره) ایلسك اولیایه سوء نظر * دیده که حاصل اولور دورلی ضرر * کوزی چقمزدن اول انسانك * یك دکلمی که ایده غض بصر * وبو عبد فقیر ذکر اولنان طائفهٔ جلیله یه معتقد ومائدهٔ معرفتلرینه طفیل اولمغله بو شرح مثنوی وسائر آثاردن تبعیتم الهام واستخارهیه در دیباجهٔ کتابه نظر اولنه پس بو شرحده محل وقوف حالا معلوم دکلدر اگرچه که بو حکایه آخرنده مصممدرز یرا دیمشلردر که * الحفنة تدل علی البیدر الکبیر * شول آکاهك که مقام تفضیلده قدمی واردر اجمال اکا تفصیل وقلیل اکا کثیردر (المحرره) شرح ایدر بورقده بیك معنی * باطنی اوج وقلمدر یعنی *

وآنك كه نكات معرفتدن خبری یوقدر اكا ازسوز دخی ناقابل اولدیغی جهتدن چوقدر (لمحرره) دوكمه دردانه بی خرمهره كبی * اكا كیم خر كبی لایفهمدر * سری نااهله ایلمك افشا * ایكی عالمده موجب همدر

آن وزیر از اندرون آواز داد
كای مریدان از من این معلوم باد

* اندرون * اصلی اندردر ایچ معناسنه واو نسبت ونون تأكید ایچون زیاده قلنمشدر زیرا واوله ویاءله اولان نسبتلری تأكید ایچون نون زیاده ایدرلر همایون كبی اصلی همای در وشیرین كبی اصلی شیردر پس اندرون ایچرو دیمك اولور درون كبی زیرا درونده دخی در ایچ معناسنه ودرون ایچرودر (معنای بیت) بودركه اول وزیر ایچرودن یعنی خلوتخانه‌دن آواز وبردی وبویله دیو خطاب ایتدیكه ای مریدلر بندن بومعنی سزه معلوم اولسون وبومعنی دن مراد ابیات لاحقه متضمن اولدیغی مضموندر بونده اشارت واردركه مصلحت اولان موضعده جهر ایتمك لازمدر امام ومؤذنك اسماع ناس ایچون جهرلری كبی وذكر جهری كبی كه ارباب بدایت اسماع نفس ایچون ایدرلر اگرچه الله تعالی یه كوره جهر واخفا بردر خصوصاكه نفس عدو وشیطان سارق مقوله‌سیدر وعدو محارب وسارق مطالب یاننده تكبیری جهر ایتمك لازمدر تاكه صورت ذكردن تهیب ایتمكله تأخر ایده ورجع قهقری قبیلندن اولوب كلدیكی یوله دونوب كیده وبونده رمز واردركه عقل معاشك اندرونی جانب شهادتدركه صدردر وبوجانبده ظلمانیت ونفسانیت وكدورت غالبدر حق تعالینك شعرا وخطباء طاغوته امدادی بوجانبدندركه یدی طور اوزرینه‌در اولكیده وهم وایكنجیده ظن واوچنجیده شك ودردنجیده خیال وبشنجیده تخمین والتنجیده خاطر نفسانی ویدنجیده هاجس شیطانی حاصل اولور وعقل معادك اندرونی جانب غیبدركه فؤاددر بوجانبده نورانیت وروحانیت ولطافت غالبدر حق تعالینك انبیا واولیایه امدادی بوجانبدندركه بودخی یدی طور اوزرینه‌در اولكیده علم صافی حاصل اولور یاملك واسطه‌سیله ویاخود بلا واسطه وایكنجیده بطریق الوجدان ذوق واوچنجیده معرفة الله ودردنجیده مكاشفات آثاریه وبشنجیده مشاهدات افعالیه والتنجیده یقین بطریق التجلیات

الصفاتیه ویدنجیده بطریق التجلیات الذاتیه حاصل اولور * وبوجانبده فكرك مداخله‌سی اولمایوب جمله واردات عالم غیبدن توارد ایلرانكیچون علوم انبیا واولیا اراسنده اختلاف یوقدر بلكه گاه اولوركه عباراتده بیله اتفاق واقع اولور جانب سابق ایسه بویله دكلدر * یعنی اول جانبده وارداولان نتایج فكریه‌در انكیچون ارباب نظر اراسنده اختلاف وجدل چوق واقع اولور زیرا فكرلری سنن واحد اوزره دكلدر انكیچون كیمی مخطی وكیمی مصیبدر وواردات اهلی ایسه جمله‌سی مصیبدر مكر ارباب برازخدن اوله ولیس الخبر كالمعاینة (لمحرره) قلب كامل مهدرانده منعكسدر مهرحق * انكیچون اكسك اولماز بوافقده هیچ شفق * سهو ایدوب شاكرد فكر اولمه خطادر حاصلك * بوله كور برخواجه‌ٔ فیض اندن ایت اخذ سبق *

كه مرا عیسی چنین پیغام كرد
كز همه خویشان ویاران باش فرد

* پیغام * شول خبردركه كسه‌دن آخره نقل اولنور تخفیف ایدوب پیام دخی دیرلر تحقیقی بالاده‌در * خویشان * خویشك جمعیدر واورسمی ایله كندو معناسنه خود كبی وخصم وقوم وقبیله معناسنه بوراده مراد معنای ثانیسیدر * یاران * یارك جمعیدر مصاحب معناسنه اصحاب صفایه یاران دیرلر ومجازا معین ومحبوب معنالرینه دخی استعمال اولنور زیرا محبوبه حقیقتده شاهد وباردجیه یاور دیرلر * فرد * صفت مشبهه‌در من لانظیرله ویالكز معناسنه اشهد انك احد فرد دیرلر واحد ومنفرد دیمك اولور حتی لغتده منفرد معناسنه تقریر اولنمشدر جواهر فرد بوندندر یعنی صفة مشبهه‌در منفرد معناسنه اكرفرد واحد در جواهر جمعدر نعت اولیجق مطابقت بولنماز دیرسك كتب مبسوطیه نظر ایله ومفرداتده امام راغب ایراد ایدركه الفرد الذی لایختلط به غیره فهو اعم من الوتر واخص من الواحد ویقال فی الله فرد تنبیها علی انه بخلاف الاشیاء كلها فی الازدواج واذا قیل هو منفرد بوحدانیته فمعناه هو مستغن عن كل تركیب وازدواج * (معنای بیت) بودركه ای مریدان من بندن سزه معلوم اولسونكه پیغمبریمز اولان عیسی روح الله علیه السلام بكا بویله خبر وبردی وامر ایلدیكه جمله اقارب ویارانكدن منفرد وتنها اول یعنی

انلرك صحبت واختلاطلرن ترك ايله وتعلقاتدن بالكليه فراغت قيل بونده خويشان ذكرى قطع اختلاطى تأكيد ايچوندر زيرا اقاربدن انقطاع لازم كلديكى صورنده اجانبدن بطريق الاولى لازم كلور اول سيدنكه اقارب قلوبه الصق وحقوقى اكثردر والا وزيرك نصارى اراسنده قريبى اولمق ظاهر دكلدر نتكم مزاوجه طريقيله اش ويولداش ديرلر كركسه اورادە اش اولماسون بورادە عيسادن مراد روح وخويشاندن مراد قواى طبيعيه ونفسانيه در زيرا اكرچه جميع قوى اراسنده قرابت واردر اول سيدنكه جسمله روحك ازدواجندن تولد ايتمشلردر فاما قواى مذكوره ايله عقلك قرابة قريبه سى واردر نتكم خفى دكلدر * وياراندن مراد امور فكريه در زيرا عقل معاشك حالى دائما فكره طالمق وتفكره يولداش اولمقدر پس عقل برشجره وسرنده اولان امور خياليه شجره اوزرنده عصافير كبيدر عصافير ايسه شجره دن اكسك اولديغى يوقدر وكاه اولور كه قلب اوزرنده فكر ضعيف مستولى اولور نتكم يونس امره قدس سره اشارتنده كلور * برسكك برقارتالى صاالادى يره اوردى * يلان دكل كرچكدر بنده كوردم توزنى * سككدن مراد فكر ضعيف وقارتالدن مراد قلب قويدر

روى در ديوار كن تنها نشين

وز وجود خويش هم خلوت كزين

* وجود * الوجود كون الشئ فى الاعيان اى فى الخارج والخارج هو ظرف الوجود الذى هو مظهر الآثار والماهية مابه الشئ هو هو فيكون بينها وبين الوجود مغايرة فى المفهوم لا فى الذات والوجود اربعة وجود فى الاعيان ووجود فى الاذهان ووجود فى العبارة ووجود فى الكتابة ومذهب المتكلمين هو ان وجود كل شئ سواء كان ذلك الشئ واجبا او ممكنا امر زائد عليه فيكون الوجود المطلق مشتركا بين تلك الموجودات الخاصة التى هى وجود كل شئ ومقولا بالتواطئ عليها (معناى بيت) بودركه يوزوكى خلوتخانه ديوارنه طوتوب خلقدن يالكز اوتور وكمسه ايله صحبت ايلمه وانلردن يوز چور ويالكز آفاقى اولان خلقدن تنها اوتورمق دكل بلكه كندى نفسكده كندى وجود مخصوصكدن هم خلوت اختيار ايله زيرا خلقك صحبتى سنى اشغال ايدوب صحبت حقه مانع اولديغى كبى كندى حس وخيال ووهمك دخى مانعدر پس كركدر كه تعين نفسانى

وروحانيدن بالكليه فنا بولوب سرك مرتبه سنده شهود حقده مستغرق اولاسن ووجدانك ايله وجود حقيقى يى ادراك ايدوب دماغ باطنكده ذوق وصالى بولاسن بونده وجود ظلى يه اشارت واردر كه وجود اصافيك مثاليدر يعنى مصدر اشياء اولان وجود حقيقينك صورتيدر صورتدن كذر ايتمدكجه خود تجلئ حقيقت حاصل اولماز نتكم بومقام مرارا تحقيق اولنمشدر * وبونده روى در ديوار ايتكله امردن پشتله ديواره استناددن نهى واردر كه اسباب ووسائطه اعتماد در انكيچون قرآنده كلور (فتوكل على الله) يعنى اسم اعظمك مسماسى اوزرينه اعتماد لازمدر كه جميع حقايق اسمايى جامعدر ويوزى ديواره قيلق عالم وحدته توجهه ناظردر نتكم خلقه قيلق عالم كثرته اقباله دائردر اكرچه كه ارباب بصائره كوره كثرت مضمحل ودر وديوار ودياره هر برنده پرتو وحدت روشن ومنجليدر (لمحرره) * پرتو نور آلهى كورينور هر يرده * بصرك وار يسه كر ايله نظر بى پرده * پشت پا اورمه دن اى دل نه كلور انسانه * اولمسه روزازل خط سعادت سرده * معلوم اولكه خلوت وعزلت ايكى قسمدر برى مريدلرك اجسامله اغياردن خلوتى وبرى دخى محققلرك قلوبله اكواندن عزلتيدر واهل عزلتك نيتى ايكى وجهله در ياشرناسدن اتقا وياشر نفسدن احترازدر تاكه شرى خلقه تعدى ايتميه بو اولكيدن افضلدر زيرا نفسه سوء ظن ايتمك غيره سوء ظندن اولى در الحاصل صحبت نفس اوزرينه صحبت حقى ايثار ايتمك عزلت عاليه در پس بركسه عزلتى مخالطه اوزرينه ايثار ايدرسه حق غير اوزرينه ايثار ايتمش اولور وبركسه حقى غير اوزرينه ايثار ايلرسه اكا حاصل اولان مواهب واسرارى الله تعالى بيلور فقط وعزلتده عمده يالكز صمت لسان دكلدر بلكه صمت جنان دخى لازمدر پس عزلت اهلى يقين بالله صاحبى كركدر تاكه بيت عزلتك خارجنه متعلق خاطره سى قالميه وقلبنده شهود حقدن غيرى بولميه بوايسه عزلت اهل تحقيقدر كه كثرت ذكره ادمان ونفى خواطرى ادامه دن صكره حاصل اولور (لمحرره) دلكه مهر سكوت اورجانا * ديدى احمد كه من صمت نجا * قومه قلبكده صورت تركيب * اوله كور يالكز چو حرف هجا

بعد ازين دستورئ كفتار نيست

بعد ازين باكفت وكويم كار نيست

بو بیتك مفرداتی شرح اولنمشدر باكفت وكویم كاری تقدیری باكفت وكوی كارم نیست دیمكدر یعنی باكفت وكوی مرا كار نیست (معنای بیت) بودر كه بودمدن صكره تكلمه اجازت وكفت وكوی وقیل وقال ایله بكا ایش یوقدر یعنی من بعد كمسه ایله مكالمه مأذون دكلم زیرا مكالمات ومحادثات كفت وكو مقوله سندندر كه ارباب رسمك صفتیدر ارباب حقیقتك دكل پس من بعد بنی كندی حالمه قویوب سو یلتمكوز زیرا سوز غایته ایردی وكلام نهایتن بولدی (لمحرره) الوداع ای عالم فانی سكا شمدن كری * آخرت سمتینه یول دوشدی بكا شمد نكری * هرچمن كلزارعالمده كوزندی چون دكن * خارله صحبت كركز بلبلا شمد نكری * نیلرم اطلس قبانی برعبا بسدر بكا * اول قبانی ترك ایدوب كیدم عبا شمد نكری * دعوت حق سمعمه ایردی سحر كوش ایلدم * لایق اولان بیل اجابتدر اكا شمد نكری فقرله فخر ایلمكدر پیشهٔ ارباب عشق * حسب حالمدر بنم فقر وفنا شمد نكری چونكه بو بازارده بوقلقدن اوز كه مایه یوق * نیلرم مال ومنالی حقیا شمد نكری * بونده اشارت واردر كه كلام آخر الصفات در زیرا مواودده آخرظهور ایدن كلام صفتیدر ومیتك دخی آخر كلامی كلمهٔ شهادتدر كه انكله كلام منقطع اولوب فناء تام ظهور ایدر عالم فناده ایسه كلام اولماز كرك فناء صوری وكرك فناء معنوی پس بوندن فهم اولنورز كه لسان مرتبه سنده اولان قیل وقال حقیقة الحاله دلالت وارشاد ایچوندر والاحقیقت مرتبه سنده نه لسان ونه كلام واردر بلكه او مرتبه نك كلامی حرف وصوتك غیری وجهله حاصل اولور نتكم مولد سلیمانی ده كلور * بی حروف ولفظ وصوت اول پادشاه * مصطفایه سویلدی بی اشتباه * وبونده عقلاك زراق وسالوس لغنه اشارت واردر زیرا برنسنه كیم قیل وقال ایچون مخلوق اوله قیل وقالدن خالی اولماز بلكه من بعد قیل وقالدن فارغ اولدم دیدیكی بله قیل وقالدن عد اولنور زیرا دعوی در دعوی ده ایسه لسان ظاهر صامت اولسه ده ینه لسان باطن محادثه ده در

الوداع ای دوستان من مرده ام
رخت برچارم فلك برده ام

* وداع * واوك فتحیله تودیع معناسنه اسمدر كلام وسلام تكلیم وتسلیم معنالرینه اسم اولدقلری كبی تقدیر كلام اودعكم تودیعا دیمكدر ایر یلق ورحیل وقتده اسنلشمك معناسنه فارسیده بدرود كردن دیمكله تعبیر اولنور زیرا بدرود وداعدر كه اسنلاك معناسنه اسمدر وقرآنده كلور (ماودعك ربك) ای ماتركك وفی القاس ودعه كوضعه یعنی ودعه والاسم الوداع وهو تخلیف المسافر الناس خافضین وهم یودعونه اذا سافر تفؤلا بالدعة التی یصیر الیها اذاقفل ای یتركونه وسفره والدعة الخفض ای الراحة وطیب العیش * رخت * قماش خانه كه عرب اثاث دیرمتاع البیت معناسنه یعنی اواسباب وآلاتی ورختی قالدرمق وایلتمك سفروهجرتدن عبارتدر * چارم * رانك ضمیله دردنجی معناسنه در زیرا چاردرتدر ومیم ساكن اداتدر بجی معناسنه وبومیمك ماقبلی دائما مضموم استعمال اولنور نفس متكلم میمنه التباس لازم كلمسون ایچون دوم وسیوم وامثالی دخی بویله در آخرینه یاء نسبت طاری اولسه چارمین كبی دردنجیسی دیمك اولور (معنای بیت) بودر كه ای دوستان ویاران سزه وداع ایدرم زیرا بن سفر آخرت اوزرینه یم كه آیرق اولدم یعنی وفاتم قریب اولدی وبن محتضر حكمنده اولدم رخت واثاث منزلمی دردنجی فلك اوزرینه ایلتمشم یعنی حضیض ارض وكرهٔ زمیندن سفروهجرت ایدوب عالم اوجده فلك رابع اوزره قرارا تسمم كركدر پس بوكلام تلقین محتضره تلقین میت كبیدر * زیرا قریب اولان نسنه بالفعل متحقق كبیدر هرنسنه ایسه قریبنك حكمنی اخذ ایدر بوراده مریدلردن دوستان ایله تعبیر ایلدی زیرا ارادت محبتی مستلزمدر وبردخی مریدلرینك مقام محبیته وبلكه خواصی بحسب الزعم مقام محبوبیته ترقیلرینه اشارتدر كه مقام محبوبیت آخر المقامات والمراتب در وبردخی زیاده اختصاصلرینه دلالت ایدر نتكم رسول الله صلی الله علیه وسلم كندیلرندن صكره عالم شهوده كلن مؤمنلردن اخوان ایله تعبیر ایتمشلردر وفلك چارم مرتبهٔ مكاشفات آثاریه در نتكم مقدما اطوار قلب بیانده اشارت اولنمشدر زیرا بومقوله مكاشفات موت معنویدن صكره حاصل اولور كه اكا فنا دیرلر وفناء كلیدن مقدم ریاضات ومجاهدات حسبیله كرچه بعض اذواق ومعارف

حاصل اولور فاما مكاشفهٔ صحیحه فناء تامله حاصلدر وفناء صوری روحك جسددن مفارقتیله اولدیغی كبی فناء معنوی دخی روحك تعلقاتندن فنا وانقطاعیله اولور زیرا قلب دخی روحك مراتبندندر وقلب مرتبهٔ قمر وروح مرتبهٔ شمسدر ومرتبهٔ مكاشفهدن ذلك ایله تعبیر ایلدی زیرا طرف روحانیته ناظر اولماغله عاویدر پس بونده عقل معاشك بطریق الدعوی مكاشفهدن دم اوردیغنه رمز واردر (یقولون بافواههم ما لیس فی قلوبهم) (لمحرره) اولمسه داده اكر نور شهود* عكس ویرمز قوری دعوایه وجود* صبغله اولمدی روبه طاووس* دخی تقلیدله شیطان ناموس * وروحك رابعه ارتفاعی وآنی جایكاه اتخاذنك سری اشغهده كلور ان شاء الله تعالی

تا بزبر چرخ ناری چون حطب
من نسوزم در عناود رعطب

* چرخ ناری * كرهٔ اثیر دیدكاری دركه اوائل كتابده شرح اولنمشدر معلوم اولهكه كره درتدركه كرهٔ خاك وكرهٔ آب وكرهٔ هوا وكرهٔ ناردر یعنی آتشدر * وبو ترتیب اوزره كرهٔ آتش جمله كراتك فوقندهدركه عناصرك اعلاسیدر ستارهٔ كیسودار یعنی قویرقلی یلدز دیدكاری هوانك شدت ضربندن كرهٔ آتشدن مشتعل اولان آتش پارهدر نتكم زمینده مشتعل اولان آتشه باد غالب كلسه اول آتشدن بعض شعلهلر منقطع اولوب هوایه طیران ایدر والاستاره كندی مركزندن مفارقت ایتمز اكرچه ثوابت وسیارات دائما دواردر زیرا ثوابت دیمك بطیء سیری اعتباریلهدر وكره كه ما اردت من شیء معناسنه درطوپ كبی ذكر اولنان عناصرك فی الحقیقه سطح اولمدقلری اعتباریله دركه بسائط مقولهلریدر * چرخ * حركت دوریه ایله دوران ایدن نسنهیه دیرلر چقرق ودولاب كبی فلكی تدویر ودورانده چرخه تشبیه ایتمشلردر آسمان دیدكاری كبی زیرا دورانی اشیایه بكزر وعناصره چرخ دیمك بطریق التغلیبدر * زیرا افلاكه ملحقدر انكیچون كتاب فصوص الحكمدهافلاك اون بش اعتبار اولنمشدركه وسطی فلك شمسدر پس عند الشیخ الاكبر قدس سره الاطهر فلك شمس فوقندهدی عدد فلك واردركه بونلردر فلك احمر یعنی مریخ وفلك مشتری وفلك

كیوان یعنی زحل وفلك منازل یعنی فلك الثوابت وفلك اطلس یعنی فلك البروج وفلك الكرسی وفلك العرش وفلك شمسك تحتندهدخی یدی عدد فلك واردركه بونلردر فلك زهره وفلك كاتب یعنی عطارد وفلك قمر وفلك اثیر یعنی نار وفلك هوا وفلك ماء وفلك تراب پس بو درده فی الحقیقه كرات دیرلر سطح اولمدقلری اعتباریله وافلاك دیرلر تغلیب طریقیله وجائزدركه چرخ دیمك كراتك یالكز تدویری حسبیله اوله پس شمس افلاك خمسهٔ عشرك میانكین وشمسهسیدر انكیچون بروجهی عالم ملكی وروجهی عالم ملكوتی تنویر ایدوب طرفینی ایله افاضهٔ انوار ایتمكله اهلی عوالم انك نورندن استفاده واستضاء ایدرلر* حطب *اودون معناسنهدر قال فی القاموس الحطب محركة ما اعد من الشجر شبوبا انتهی *عنا* فتحله زحمت ومشقت* عطب* تحریكله هلاك اولمقدر یقال اذا ادبر الامر كان العطب فی الحیلة (معنای بیت) بودركه تا كه كرهٔ اثیر تحتی اولان فوق الارضده اودون كبی زحمت ومشقت واسباب هلاك آتشی ایچنده سوزان وكباب نار هجران اولمیم یعنی بو كرهٔ اثیر آتشنده هر وجهله تیر یانوب هلاك اولدم شمدن صكره مرادم بو برزخدن خلاص اولوب عالم علویده فلك چارمه عروج ایتمك وكلدوكم یوله كتمكدر فلك رابع ایسه محل نوردر نار دكل انكیچون نشأه سنهنور وجمال غالب اولان عیسی علیه السلام اوراده توطن ایلدی ومصدر فیض اولان برده قرار قلدی بوندن عقل معاشك مرادی نار طبیعتدن بطریق الدعوی تخلص ونجاتدر زیرا امور شهوانیهنك غایتی حرارت طبیعیهدر واندن نجات بولمق عالم روحانیته عروجلهدركه اوراده حرارت طبیعیه اولماز بلكه نار عشق ونور محبت اولور (لمحرره) ایلین جایكاه نفسی نار * ابدی اول اونار ایچنده بنار* نوری غالب اولان وجودا ما* كیرسه ده ناره نار اله او ینار

پهلوی عیسی نشینم بعد ازین
بر فراز آسمان چارمین

* پهلو * یان وایكو نتكم شعر باقیده كلور * تن زارمده پهلوم استخوانی صایلور بر بر * یعنی سیرایتمین اصحاب موسیقاری كورسونلر * بوراده وزنیچون واو اشباع اولنماز * فراز * كسرله یوجه ویوقارودر اصلی افرازدر

سرافراز وسرفراز دیرلر باشی یوقارو اولمه یغنـدن اوتوری یا کبرندن
ویا علو جاهندن * چارمین * فلك چارم بیتنده شرح اولنمشدر بوراده
دردنجی دیمکدر آخرنده ه یا نسبت ونون اول نسـبتی تأکیـد ایچوندر
شیرین وخوشین‌ده کی کبی (معنای بیت) بودر که بعدازین دردنجی
فلك اوستنـده حضرت عیسی علیه السـلام یاننده اوتورام یعنی نفس
ناطقم بدندن مفارقت اتدکدنصکره جایکاهم فلك رابعده پهلوی عیسی
روح الله اوله نتکم بطریق الدعوی دعوت عیسی اول مقامه عروجنی
مستلزم در والاجمدیه‌ده کاور * کسـه بلمز کشی نه یره کیدر * انجق
آنی بیلور که یره کیـدر * وکبار اولیا قدس الله اسرارهم عاقبتـدن
مأمون الغـائله ایکن (لهم البشری فی الحیوة الدنیـا وفی الآخرة)
فحوانجه مبشرلردر ینه حفظ مقـام ادب ایدوب حاللرین ستر ایدرلر
ومأمون الغـائله اولمیان نجحو بلر کبی ناله وفریاد کنان اولورلر * پس
اولیایه بو مقوله معنانی اظهار ایتمك مقتضای ادب وحکم احد قدیم دکلدر
مکر خواصه اوله انبیا علیهم السلام ایسـه اصحاب تشریع اولدقلری
جهتدن اعتقـاد امتی تثبیت وتحقیق ایچون بعض اسراری اظهـار
وخفیاتی افشا ایدرلر (لمحرره) بنم احوالمی الله بیلور * غیره افشـا
آنی کناه اولور * النه کیرسه آدمك بر کنز * سویلمز آنی والا یاکاور *
بعد ذا حضرت عیسی علیه السـلامك فلك رابعه مرفوع اولدیغی
تفاسیرده مصرحدر * فاما لیلهٔ معراجده رسول الله صلی الله تعـالی
علیه وسلم حضرت عیسی ویحیایه فلك ثانیده ملاقی اولدقلری اکا مخالفدر
مکرکه ایکی مکانده رؤیتی عیسانك ایکی حسیله اوله زیرا ارواح متحیزه
دکلدر نتکم لیلهٔ مذکوره‌ده موسی علیه السـلامی قبری اوزرنده
نماز قیلورکن کوروب بعده فلك سادسده کوروب اوراده ملاقی اولدیلر
* وحضرت عیسی‌نك رفعی فی الحقیقـه عالم سفلیدن مفـارقت وعالم
علوی‌یه اتصالی معناسنه درکه شان روحدر وسماء رابعـه‌ده اولدیغی
مصدر فیضان روحی فلك شمسك روحانیتی اولدیغیدر * سائر ارواح
انبیا دخی اکا قیاس اوله جریدهٔ سیرده مثبتدرکه حضرت عیسی اوتوز
اوچ یاشنده ایکن سمایه رفع اولندی مع هذا کمال عمر التمش اوچدر زیرا
عیسی حقیقت واحده‌دن کالکله عمری مدت مذکوره‌نك نصفی اولمشدر *

پس بو رفع توفی حکمنـده در وآخر زمانده نزولنـده اولان عمر یکه
اربعـین در بو کامل‌حق دکلدر والا سماده مکثی مدتی دخی اعتبـار
اولنوب عمری عمر نوحی تجاوز ایتمك لازم کلور * وبوندن فهم اولنور که
رسول الله صلی الله تعـالی علیه وسلمك لیلهٔ معراجده عرش برینه‌دك
واروده عدم تحیری جمیع اطوارك نورانیتندن ذوحظ اولدیغنـده دالدر
زیرا اسم اعظمه مظهردر که جمیع اسمـائی جامعدر وسن شریفلرینك
التمش اوچ اولدیغی قرق ییل فنا ویکرمی اوچ سنه بقا اعتباریله درکه
مدت وحیدر هم شریعته ناظر وهم حقیقته دائر بر معنادر ومدت تبلیغ
یکرمی اوچ اولمق ساعات یوم ولیله اعتباریله درکه یکرمی دردتدر ویکرمی
اوچ دخی احـدیتی ایله یکرمی درت اولور * بعـدذا فلك چارمـین
مراتب نفسیه‌ده مرتبهٔ روحدر زیرا طبیعتدن نفسه ونفسـدن قلبه
وقلبدن روحه ترقی حاصل اولور * پس روح شمس مرتبه‌سـیدر
شمس ایسه فلك رابعه‌دهدر * وبوندن اخذ اولنور که ارواح متشاکلات
مقوله‌سـیدر پس هرکسـك روحی اکر علیـین واکر سجینده مشاکلی
یاننده اولور وانکلـه حشر صوری ومعنوی بو اولور وفی التـنزیل
(واذ النفوس زوجت) (لمحرره) * جنسنه ضم اولنور یار اغیـار
* وای اول جانه که اغیاره اویار *

وان کهانی ان امیرانرا بخواند

یك بیك تنها بهر یك حرف راند

* انکهانی * اندنصکره دیمکدر اصلنده انکاهدرکه آن اسم اشـارت
وکاه کاف عجمیله وقت وزمان معناسـنه‌در تخفیفا الفی حذف ایدوب
انکه دیرلر هاء ملفوظه ایله آخرنده‌کی یا نسبت ایچوندر والف ونون ادات
جمع دکلدر بلکه معنای نسبتدرکه یانك مداولیدر تأکید ومبالغهٔ نسبت
ایچون الحاق اولنمشدر نتکم ابن کمال ور یاضی پهلوانی واسـکندرانی
وامثالنده ذاهب اولمشلردر * یك بیك * بر بردیمك پس باء زائده اولور
وجائزدرکه بردن بره دیمك اولوب از یك تا یك تقـدیرنده اوله سراسر
وسرتاسر اوجدن اوجه وباشدن باشـه دیمك اولدیغی کبی فاما اولـکه
ابن کمال سر بسر ودر بدر وتن بتن وکشور بکشور لفظلرنده باشه باش
وقاپو قاپویه وتن تنه واقلیم اقلیمه دیو معنی ویرمشـدر واضح دکلدر

بلکه واضح اولان از سر تا بسر دیو تقدیر ایدوب باشدن باشه معناسنه
حمل ایتمکدر نتکم ترکیده دخی رباشدن رباشه و براوجدن براوجه دیرلر
زیرا هرنسنه‌نك جمعیتی حسبیله ایکی باشی واوجی واردر پس اومقوله
الفاظدن معنای استیعاب مراد اولنور وکذلك بردن بره دیرلر زیرا بردن
بره بدأ اولنوب ینه برده ختم اولنور * بهربك * بهر یکی مقامنده مستعملدر
هر برینه معناسنه * حرف راند * حرفله مراد کلمه وکلامدر نتکم بالاده
تحقیق اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه واندن صکره یعنی مقالهٔ مذکوره‌دن
متأخر اولان زمانده اول اون ایکی عدد امراء نصارای بر برنتها ویالکز
اوقیدی ودعوت قلدی وهر برینه حرف وکلام سوردی وعهد نصیحت
ووصیته متعلق نیجه تقریرات ایدوب زعمنجه مسلك هدایی اکا کوستردی
مع هذا مقصودی صورت حقدن کورینوب اضلال نصاری ایدی
وعقل معاشك قوای وجودی طریق روحدن اضلالی دخی بوکا
قیاس اولنه خصوصا که قوای ظاهره‌نك باشی عقله مربوطدر پس عقله
زبون اولدقلری جهتدن انك جانبندن خیر وشر هرنه وارد اولورسه
انکله عمل ایدرلر واون ایکی امرادن مراد حواس خمس ظاهره وخمس
باطنه وشهوت وغضبدر نتکم بالاده اشارت اولنمشدر وغضبه بدل هوی
اولمق دخی وجهدر زیرا قوای وجود اراسنده هوادن مطاع نسنه یوقدر
پس هوی امیر الامرادر وفی الحدیث (ما عبد علی وجه الارض اله ابغض
من الهوی) (لمحرره) هرچن شاه هوی اولسه مطاع * بوز بلور امر
رعایای قوی * وار سلطان روحه تابع اول * یتر اولدك یتر زبون هوی *
بونده تنها لفظی ایله رازی افشادن احترازه اشارت واردر خصوصا امور
حیلیه‌ده اخفاده تدقیق ایدرلر تا که رواج حاصل اوله واجتماعده محذور
ذکر اولندیغی صورتده ینه تباعد وتحاسد اکسك اولماز بو سببدن متأخرین
طریقتا احتیاطه سالك اولوب واقعات مریدانی بری برلرینك یاننده استماع
وتعبیر ایتمزلر بلکه فردا فردا دخول مجلس ایله امر ایدرلر تا که محذوردن بری
اوله وبونده طریقت مشائینه رمز واردر که انلرك طریقتلری محادثهٔ
لفظیه‌در یوخسه طریقت اشراقیه کبی محادثهٔ نفسیه دکل (لمحرره) حلیهٔ
ذات اولسه ده کفتار * یکدر اولمق ینه اندن ساده * طرف حاله نکاه ایتدیلر
* قال غالدی قوم عیساده *

* کفت هر یك را بدین عیسوی *
* نائب حق وخلیفه من توی *

* نائب * یقال ناب عنه نوبا ومنابا قام مقامه کما فی القاموس ولکن نائبك
قاضی‌ده شهرت شایعه‌سی واردر ولطائف حضرت هدایدندر قدس سره که
بیورمشلردر * بز دخی مدرس اولدق نائب اولدق * خلیفه * سلطان اعظم
وغیرك مقامنده قائم اولان کسه‌در یقال خلفه خلافة کان خلیفته وبقی بعده
والخلیفة یذکر ویؤنث کما فی القاموس قال الانباری الاصل فی الخلیفة
خلیف بغیر هاء فدخلت الهاء للمبالغة بهذا الوصف کعلامة وقال
بعضهم التاء فیه وفی الحقیقة والقصیدة والمقدمة وغیرها من النظائر لما النقل
من الوصفیة الی الاسمیة واما التأنیث بتقدیر موصوف مؤنث انتهی دیمشلر
درکه خلافت مقام امامتدن مرتبهٔ مخصوصه‌در * زیرا خلیفه اودرکه
انك طریقت وحکومتی رسول الله صلی الله علیه وسلمك طریقت
وحکومتی اوزرینه اوله خلافت خلفاء اربعه وخلافت عمر بن عبد العزیز
وخلافت مهدی کبی هر امام وسلطان ایسه بویله دکلدر وقرآنده کلور
حضرت ابراهیم علیه السلام حقنده (انی جاعلك للناس اماما) نظمنده وارد
اولان امامتدن مراد خلافتدر زیرا انبیا علیهم السلام وکمل اولیا قدس
الله اسرارهم جمیع کمالات وحکوماتده نواب حقدر بلا واسطه فاما انوشروانده
عدل یوزندن اولان نیابت وراء حجابدندر زیرا اسلامی دکل بلکه
جاهلی وآتشیدر فرعون وامثالنده ایسه اصلا نیابت یوقدر زیرا انلر
ربوبیته وانبیایه اذی وجفا یولنه کتمشلردر بوراده نیابت حق وخلافت
خلق اثبات ایلدی زیرا نائب منوب عنهك زمان حیاتنده اولور حق ایسه
حی لا یموتدر خلیفه ایسه بحسب الغالب مستخلفك وفاتندن صکره اعتبار
اولنور نتکم مرور ایدن معنای لغویدن ظاهر اولور ومرجع طریقتمز شیخ
افتاده قدس سره کلماتنده کلور (لو نصبت خلیفة فی مقامی فهو خلیفتی
والا فبعد الموت لیس لی خلیفة ولو ادعی بعض المدعین) انتهی بو کلامدن
مرادلری بودرکه حقیقت خلافت مستخلفك تعیینی ایله‌در یوخسه دعوی
ایله دکلدر زیرا مدعی نااهلدر ونااهل خلیفه اولماز بوندن ظاهر اولورکه
مرحوم مزبورك بروسه‌ده اولان آستانه‌لرنده کندیلرندن صکره بالاستحقاق
خلیفه پوست نشین اولمامشدر اکرچه که سکان زاویه اکسك دکلدر

بلکه انلرك فی الحقیقة خلیفه‌لری حضرت شیخ محمود هدایی الاسکداری درکه اسکدارده توطن ایتمش وقوج حصارده بتوب اوراده یتشدر * پس بوندن فهم اولندیکه خلافت ومقاماتدن قطبیت عظمی دیدکاری مقام میراث اولاد اولماز بلکه مستحقنه اعطا اولنور کرك اولاد صلبیه وکرك معنویه ولکن اولاد معنویه یه انتقال ایتمك غالبدر زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلمك مرتبهٔ ولایت وقطبیتلری بعد الانتقال اولاد معنویه‌دن برنه انتقال اتدی پس اولاد معنویه‌دن اولمقده شرف وجاه زیاده‌در (لمحرره) کوردی چون آدمك استحقاقن * قلدی آنی خلیفه‌رب فلق * علم اسماکرك خلیفه‌لره * قوری دعویه دیدیلر لقلق * بعدذا خلیفهٔ من ده اولان همزهٔ اضافتك کسره‌سی وزنیچون اشباع اولنماز * توی سنسن دیمکدر واوك کسره‌سی رابطه ویا اول کسره‌یی تبیین ویا اشباع ایچوندر (معنای بیت) بودرکه امراء اثناعشردن هر بونه مخفی دیدیکه دین عیسوی‌یه نائب حق وبنم خلیفه‌م سنسن یعنی الله تعالی امر خلافتی بکا سنکیچون اشارت ایلدی بندخی برموجب اشارت سنی خلیفه تعیین ایلدم * زیرا اهل کمال وشهود واصلح موجودسن پس سن فی الحقیقه نائب حق وبنم جانمدن خلیفهٔ مطلق اولدك * بونده عقل معاشك قوای جزئیه‌یی رای اضلال خلیفه نصبنه اشارت واردر مع هذا انلرك خلافتلری اضلال وافساد ایچوندر یوخسه هدایت واصلاح ایچون دکلدر * والاقوای کلیه هر وجهله خلافته احقدر شمسك غروبنده قمرك خلافتی کبی وحدیثده کلور (من قلد انسانا عملا وفی رعیته من هو اولی منه فقد خان الله ورسوله وجماعة المؤمنین) کما فی الکافی پس بوندن فهم اولنورکه ظاهرده هر کس خلافته محل اولمدیغی کبی باطنده دخی اهل دکلدر وناهلك خلافتی خلق اراسنده اختلاف امور واختلال نظامه باعثدر انکیچون ارباب نفوسك وجودلرنده انتظاملری یوقدر زیرا زمام امرلری نفس الندە‌در نفس ایسه زن مقوله‌سیدر وحدیثده کلور (لن یفلح قوم تملکهم امرأة) ومرد ناقص السلوك دخی زن حکمنده‌در

وان امیران دکر اتباع تو
کرد عیسی جمله را اشیاع تو

اتباع تبعك جمعیدر تحریکله یقال تبعه مشی خلفه ومر به فمضی معه

کما فی القاموس قال ابن الکمال رحمه الله الفرق بین تبعه واتبعه انه یقال اتبعه اتباعا اذا طلب الثانی اللحوق بالاول وتبعه تبعا اذا مر به ومضی به *اشیاع* شیعه‌نك جمعیدر کسرله اتباع وانصار معناسنه (معنای بیت) بودرکه سندن غیری اولان اوبر امیرلرکه اون بردر جمله‌سی سنك اتباعکدر واتباعك اولمق بالکز تعیینم ایله دکلدر بلکه عیسی که متبوع نصاری در مجموعن سکا اتباع وانصار قلدی وبکا بو وجهله اشارت ایدوب تعیین ایلدی پس سوز عیسانکدر بنم دکلدر وعیسی دخی حقدن قائل اولدیغی جهتدن بو معنی حقه مضافدر غیره دکل بونده عیسایی ذکردن مراد موصی الهك عزیمتن تهییج وداعیه‌سن تحریك ورغبتن توفیردر والانصارانك وزیرمن بوره چندان اعتبار واعتقادلری واردیکه آنی عیسایه بدل بیلورلر واشارتیله عمل قیلورلردی شویله که ارالرنده اکا متعلق قولا وفعلا اصلا انکار یوغیدی پس وجه مذکور اوزره هر برامیری امیر الامراء نصب ایلدی شویله که ظاهرا وباطنا واجب الاطاعة ولازم الاتباعدر دیمشلردر که اولو الامره اطاعت واجبدر امری شرعه موافق اولمق شرطیله پس نافله امر سلطانی تعلق ایتسه واجب اولور وعوامك اولو الامری سلاطین وملوك وخواصك ابدال واقطابدر بو جهتدندرکه عوام رعایا قوانین ملوکه عامل اولدقلری کبی خواص برابادخی آیین اقطابله عاملاردر کرك ظاهرده عمل ایله امر وارد اولسون وکرك اولمسون زیرا مجرد سیرتلری اولمق اقتداده کافیدر وقرآنده کلور (لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة) یعنی بونده رسول اللهده وارث رسول الله دخی داخلدر زیرا انصله داعی علی البصیره‌در پس انك خصال حسنه‌سی خصال نبویه کبی مؤتسی ومقتدادر فاما هر کس بو مقوله رمزه واقف دکلدر وبلکه انکار دخی ایدرلر ولکن انکار سبب خسارتدر زیرا درجات ابرار وطبقات مقربینه وصوله باعث اولی اعتقاددر (لمحرره) کار انکارك ندرسودی زیاندر جانکه * مانع بیع وشرای جادر جانانکه * بونده عقلك قوای وجودی افسادنه اشارت واردر زیرا برخانه‌نك که حاکمی زن اوله اول خانه‌ده نظام مفقود اولدیغی کبی خانهٔ وجودك حاکمی دخی نفس وهوی وسائر قوای شریره‌دن بری اولسه انتظام معدوم‌در بلکه خرابنه سببدر نتکم قرآنده کلور (ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة) زیرا

ملوك نواب حق اولدقلری صورتده مصلح عالم ونواب شیطان اولدقلری
تقدیرجه مفسد بنی آدمدر پس نیجه صورت افساد واردر که معناده عین
افساددر وکذلك نیجه صورت افساد واردر که حقیقتده عین اصلاحدر
قتل نفوس مارده وسفك دماء جماعت شارده وحبس عاصیان وزجر
طاغیان کبی وملوك نواب حق اولدقلری صورتده ظاهرده
اعزه اهل اسلام واذله اهل کفردر وباطنده اعزه قوای روحانیه واذله قوای
جسمانیه در ونواب شیطان اولدقلری صورتده ظاهرده اعزه اهل کفر
ومعصیت وبدعت واذله اهل ایمان وطاعت وسنتدر وباطنده اعزه
جند نفس واذله عسکر روحدر واولکه قرآنده لسان منافقیندن کلور
(لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن الاعز منها الاذل) وراده اعزله بحسب
الزعم کندیلرندن واذل ایله مؤمنلردن کنایه ایتدیلر مع هذا اذله اولان کندی
نفسلری ایدی زیرا قومك سالاری که جناب مصطفی صلی الله علیه
وسلم اوله اوراده عزت ظاهرا وباطنا مؤمنلرکدر زیرا عزت اسمنه مظهر
دوشمشلردر بو سببدندرکه طائفهٔ اهل نفاق بالکلیه ذلته دوشوب هر بری
خسارت وفضاحت ایله هلاك اولدی پس مؤمنه لازمدر که اثر نبویه
اتباع ایدوب قریهٔ وجودی اهل افساددن محافظه ایلیه (لمحرره)
تحت عدل اوزره اوتور میر آسا * بوقدر عدل اهلنه همیشه اسی *

هر امیری کو کشد گردن بکیر
یا بکش یا خود همی دارش اسیر

* بکیر * مؤاخذه ایله دیمکدر نتکم گردن کشلك اطاعتدن امتناع وابا
واستکباردر مصراع ثانی مؤاخذهٔ مذکوره یی بیان وتفصیل واقع
اولمشدر (معنای بیت) بودرکه هر امیرکه سکا اطاعتدن امتناع ایده
وسرفرو ایتمیوب سنك دیدوکك یوله کیده سن آنی قوت قاهره وسطوت
باهرهك ایله مؤاخذه ایله واله کتوروب حقندن کل یعنی بحسب الرأی
والمصلحه یا قتل ایله که بالکلیه عرق فسادی منقطع وشرارهٔ شری
منطفی اوله ویا خود آنی اسیر طوت وحبس زندان ومبتلای سلاسل
واغلال ایله تاکه جزاسنی بوله وهم غیریلره عبرت اوله وبلکه بو مقوله اسیر
واخذ ایتمك قتلدن اشددر زیرا کونده بیك کره اولور واقران اراسنده
فضاحت عظیمه بولور نتکم یهود مدینه دن بنی قریظه بحسب المصلحه

قتل وبنی النضیر جلای وطن ایله اذلال واهانت اولندی (لمحرره)
اوستکه بو نیجه عدو کلمکدن * بوقدر افضل نتیجه اولمکدن * راست قبره
دخول اولیدر * محتیله ایکی بو کلمکدن * بونده (اذا بویع لخلیفتین فاقتلوا
الاخر منهما) سرینه اشارت واردر یعنی ابتدا بر خلیفه یه مبایعت اولندقدن
صکره بر غیریسی دخی نزاع خلافت ایدوب اعانت اراذل ایله مبایعت
اولنسه متأخر اولانی قتل ایتمك کرکدر زیرا باغی وخارج علی السلطاندر
باغینك شری ایسه بحسب الغالب یا قتل ویا حبس ایله مندفع اولور
فاما خروجی امور عظیمه دن اولوب اختلال عالمه باعث اولمغله قتل
ترجیح اولنور بو سببدندرکه بیت مثنویده دخی قتل تقدیم اولندی
بوندندرکه خارجده سلطان اعظم بردر زیرا اسم اعظمك صورتنه
مظهردر وکذلك قطب الاقطاب دخی بردر زیرا اسم اعظمك حقیقتنه
مظهردر نتکم (السلطان ظل الله) عبارتنده ایکی معنایه دخی اشعار
واردر وانفسده قلب دخی بردر زیرا سلطان القوی در وبو سره
اشارت ایدوب قرآنده کلور (ما جعل الله لرجل من قلبین فی جوفه)
بورادندرکه ارباب حقیقتدن بری برشهره ایکی خلیفه نصب ایتمز زیرا
ایکی روحك بر بدنه حلولی کبیدر بتون دنیا دخی سلطان اعظم وقطب
الاقطابه کوره بویله در یعنی برشهر وبرقریه کبیدر بوراده امرای قتلدن
مقصود هواسنه مخالفت واسراردن مراد بای وجه کان تضییقدر تضییق
ایسه قتل حکمنده درنفی بلد ایتمك بو حکمده اولدیغی کبی وقوای جزئیه
اراسنده بو اختلاله باعث اولمقدن مراد قوای کلیه یه سریانی ملاحظه در نتکم
کلستانده کلور * چو از قومی یکی بی دانشی کرد * نه که را منزلت ماند نه مه را

ایك تا من زنده ام این وامکو
تا نمیرم این ریاست را مجو

* وا * آچق وآشکاره درواکردن اچق واداشتن کرو طوتمق ومنع ایتمکدر
* ریاست * قال فی تاج المصادر الریاسة مهتری کردن یعنی اولواق ایلمك
وباش بوغ اولمق زیرا سیدالقومه رأس ورئیس دیرلر یقال رأس فلان
القوم یرأسهم بالفتح ریاسة فهو رئیسهم ویقال ایضا ریس بوزن قیم
کما فی الصحاح وبونده اعضاء رئیسه دیدکلری قلب ودماغ وکبد
وانثیاندر زیرا املاك اعضاء بدن ومدار انتظام امور تندر (معنای بیت)

بودرکه لکن تاکه بن حیاتدیم بوسر بکه سنك امیرالامراء ونائب حق
وخلیفه‌من تعیین اولندیغکدرکیسه یه آچه وآشکاره ایدوب بیهوده سوز
صاچه زیرا بنم حیاتمده ریاست وخلافت مسندی بنمدر پس بن مرده
اولمدقجه بو رتبه یی طلب ایتمه زیرا طلب ایتمك افشاء راز ایتدیککدن
ماعدا سلطان اعظم اوزرینه خروج ایتمکله باغی اولورسنك ایکی
ریاست ایسه استقلال اوزرینه بریرده مجتمع اولماز ودیمشلردرکه
ملوك یاننده هرخطا معفودر الا اوچ نسنه یه عفو تعلق ایتمك مصلحت
دکلدر اولکسی راز سلطانی افشا ایتمك ایکنجیسی حرمنه تعرض ایلمك
اوچنجیسی مملکتنه مداخله قلمق پس بو اوچی خطاء عظیم مقوله‌سندندر
(المحرره) قلمه بورازی کیسه یه افشا * کردلرك نفس دهانمدن * سن اوتور
مسند خلافه‌بن * چون چقم جانله جهانمدن * بونده اشارت واردرکه
شاکرد استاذ زماننده استاذ مرتبه‌سنه ایرمز بلکه اول مرتبه یه وصولی
وفات استاذه منوطدر و بومعنی غیرت الهیه یاپندندر ولکن آخرتده
مراتب ودرجات طبقات شهود ومعرفته کوره‌در پس اوراده نیجه شاکرد
استاذ اوزرینه تفوق ایدر عبد موالی اوزرینه تفوق ایتدیکی کبی الحاصل
بعض ملکات شریفه واحوال فاضله حسبیله تابع متبوع و بالعکس اولور
نتکم قرآنده کلور (ان اکرمکم عندالله اتقاکم) بوندن فهم اولنورکه
تقوی مراتب اوزرینه‌در پس تقوای حقیقی اهلی مطلقا سائرلردن مهتر
وپایه برتردر و بونده رمز واردرکه قوای حیوانیه‌ده حکم عقلکدر یعنی
عقلك شعوری اولمدقجه سائر قوایه حکومت یوقدر بلکه زمام تدبیر
آنك حلقهٔ رأینه مربوطدر (المحرره) کاو کسیله دوتا اوله چونون * عقلی
پیشه ایدنه هی مجنون * عشقدن غیری جمله اولدی جنون * که دیمشلردر
الجنون فنون * و بونده اشارت واردرکه هرکسك مرتبه‌سی فناسندن
صکره ظاهر اولور انکیچون کمال اهلی دنیاده مستوردر مکرکیم ظهوری
کمال استغراقدن ناشی وخفایای اموری موت صوری یسندن صکره
فاش اوله (المحرره) کیسه بلمزندر کمال ولی * مکر اوله وفاتی ایله جلی *
بودخی بعض حالیدر آنك * کنهی ادراك خلقدن اولدی علی *

تا غیرم من تواین پیدا مکن
دعوی شاهی واستیلا مکن

* دعوی * دعادن مشتقدر طلب معناسنه و بعضیلر دیدیلرکه ادعا وزعم
ایچون اسمدر حق اولسون باطل اولسون الفی تأنیث ایچوندر پس تنوینی
جائز دکلدر جمعی دعاوی کلور واوك فتحیله فتوی وفتاوی کبی ولکن عجم
کسر ایله استعمال ایدر نتکم آخری یا اولان کلماتده قاعده‌لریدر قال
فی القاموس الدعاء الرغبة الی الله تعالی ودعاه دعاء ودعوی وادعی کذا زعمه له
حقا او باطلا انتهی * استیلا * غلبه ایتمکلك اصلنده طلب ولایت وسلطنت
وتصرف دیمکدر (معنای بیت) بودرکه تاکه بن اولیم ودنیادن منتقل
اولیم وموتله فنا وزوال بولیم بومعنایی اظهار ایله یعنی امارت وسلطنت
وغلبه دعواسی صددنده اولمه بلکه فاش مکن موجبیله عامل اولوب
وقته مترقب اول زیرا امور اوقاتنه مرهونه‌در بوندن فهم اولنورکه هر والی
کمال غیرتندن غیری یی حال حیاتنده ولیعهد ایدوب مقامنه اجلاس ایده‌مز
مکر نادر اوله نتکم ملوك عثمانیه‌دن سلطان مراد ثانی * وارلم بر ایکی
کون ذکر ایدەلم مولابی * بزه اصمرلدیلر بو یلان دنیایی * نحواسنجه سکز
یوز قرق یدی تاریخنده فراغ سلطنت ایدوب یرینه اوغلی فاتح سلطان
محمدی اجلاس ایلدی وکندی ادرنه‌دن مغنیسا سمتنه توجه ایتدی بوندن
فهم اولندیکه ایکی شاهین بر یواده اولماز وایکی حاکم بر سجاده‌ده حکومته
مجال بولمز وتعدد ولاتده اختلال عالم بولنغله حالا ملوك عثمانیه شهزادکانی
حبس ایدرلر زیرا اطلاقلری سبب فتنه‌درکرك کندیلری طالب خلافت
اولسونلر وکرك اولماسونلر خصوصا ترك کلی اولمق قتی نادردر وشیخ
ابومدین المغربی قدس سره کلماتنده کلور (آخر ما یخرج من رؤس
الصدیقین حب الجاه) یعنی صدیقلرك آخر دماغندن چقان خلق اراسنده
قبول اهلی اولمق سوداسیدر ویاخود اسم ظاهر مقتضاسیله متحقق
اولمقدن اوتوری تحبیب الهی ایله حب جاه ظهور ایدر تاکه جمیع اسما
الهیه ایله متحلی واحکامیله متجلی اولوب غیب وشهادتده سلطنت مطلقه
اهلی اولالر بو ایسه اسم اعظمك غیرتندندر پس اهل اللهك حالی سائرلر باب
ریاست احوالنه قیاس اولنماز زیرا حقانی ورحمانی اولان معنا ایله نفسانی
وشیطانی اولان بر دکلدر انکیچون حدیث صحیحده کلور (حبب الی من دنیاکم

ثلاث) يعنی امور ثلاثه نك محبوب اولدیغی تحبیب الهی ایله در یوخسه حب نفسانی ایله دكلدر (لمحرره) اونسه حضرت حقدن تحبیب * بعض اشیایی سور میدی حبیب * خسته چندانكه سومسه دارو * سود ررا كه انی امر طبیب *

اینك این طومار واحكام مسیح
یك بیك برخوان تو برامت فصیح

* اینك * اشته و بو نجغز وشمدی معنالرینه كلور بیانی بالاده در * طومار * وطامور صحیفه در جمعی طوامیر كلور * مسیح * عیسی علیه السلامدر زیرا وجه ارضده كثرت سیاحتی واردر نتكم مجمدیه ده كلور * ای نبیجه عیسی مسیح اولوب سیاحت ایلدی * ویاخود بركتدن اوتوری مسیح تسمیه اولندی پس مسیح مبارك دیمكدر زیرا مسیح اودر كه الله تعالی برنسنه یی یامبارك و یاملعون خلق ایلیه نتكم دجاله مسیح دیمك هم سیاحت وهم ملعونیتدن اوتوریدر پس مسیح ضد اولور و بعض علما دیدیلر كه مسیح اصلنده مسیحادر كه لغت عبرانیه ده مبارك دیمكدر و بعضیلر قاتنده مسیح صدیق معناسنه در وصاحب قاموس مشارق شرحنده مسیحك اشتقاقنده اللی عدد قول ایراد ایلدم دیمشدر فلیطالب ثمه * امت * شول جماعته دیرلر كه انلره رسول ارسال اولنه وتفسیر ارشادده كلور كه الامة الدین والطریقة التی تؤم ای تقصد انتهی نتكم قرآنده كلور (الا امم امثالكم) یعنی هر نوع حیوان برطریقه مخصوصه اوزرینه در كه الله تعالی بالطبع آنی اول طریقت اوزرینه مسخر ایتمشدر بعضیسی نسجدر عنكبوت كبی و بعضیسی بانیدر سرفه دیدكاری دویبه كبی كه دقاق عید اندن بیت اتخاذ ایدوب ایچنه كیروب اوراده هلاك اولور ومثالده كلور (اصنع من سرفه) بالضم وبالفاء و بعض حیوان واردر كه ادخار اهلیدر نمل كبی و بعضیسی دخی قوت وقت اوزرینه اعتماد ایدیجیدر عصفور وحمام كبی وسائر انواعك دخی هر برینك طریقه مخصوصه وطبیعت مجبوله سی واردر انسانده مجموع طبایع واردر زیرا اجمال عالم وانموذج كائناتدر وقرآنده كلور (كان الناس امة واحدة) یعنی صنف واحد ویاخود ضلال وكفرده برطریقت اوزرینه اولدی و ینه تنزیلده كلور (انا وجدنا آباءنا علی امة) یعنی بز آباواجدادمزی دین مجتمع علیه اوزرینه بولدق وامت حین معناسنه دخی كلور نتكم قرآنده وارد اولمشدر

(وادكر بعد امة) ای بعد حین و ینه قرآنده كلور (ان ابراهیم كان امة) یعنی ابراهیم علیه السلام عبادتده جماعت مقامنه قائم ایدی * فصیح * قال فی القاموس الفصح والفصاحة البیان فصح ككرم فهو فصیح وفصح من فصحاء وفصاح وفصح وهی فصیحة من فصاح وفصائح وفصح الاعجمی ككرم تكلم بالعربیة وفهم منه وافصح تكلم بالفصاحة انتهی وفی المفردات الفصح خلوص الشیء مما یشوبه واصله من اللبن یقال فصح اللبن وافصح فهو مفصح وفصیح اذا تعری عن الرغوة بالضم ای الزبد ومنه استعیر فصح الرجل اذا جادت لغته انتهی بزیادة ونقصان وفصاحت وبلاغتی اعراب وافصاح ایدن علم بلاغتدر پس بوخصوصده اكا مراجعت اولنه (معنای بیت) بودر كه اشته بوطومار وصحیفه واحكام دین عیسی یعنی دین عیسانك احكام شرایعی بوصحیفه ایچنده درج اولنمشدر پس سن آنی امت عیسی اوزرینه بر بر فصیح وآشكاره وروشن اوقوشویلكه انكله شك وشبهه بالكلیه مرتفع اوله وهركسك فهمی اكا یول بوله نتكم قرآنده كلور (لتبین للناس ما نزل الیهم) بونده عقل معاشك صحیفهٔ خیاله رسم ایتدیكی علوم رسمیه یه اشارت واردر امتدن مراد قوای جزئیه در كه خیاله تابعلردر و كاه اولور كه قوای كلیه یه غالب اولوب انلر دخی عقل قاصره تابع اولورلر وطریقهٔ خیاله پیرولك ایدوب سرمنزل مراده ایرمیوب بزازخده قالورلر (لمحرره) وای اول عقله كیم خیاله اویار * بویله بی رشد اولان صكره طویار * فیض الهام جوایسك حقدن * قلبكی تیغ عشق پاك ایله یار *

هرامیری راچنین كفت اوجدا
نیست نائب جزتودر دین خدا

* جدا * ایری و باشقه خدا ایله ارالرنده تجنیس خطی واردر (معنای بیت) بودر كه هرامیره باشقه تنهاده بویله دیدیكه دین خداده سندن غیری نائب یوقدر یعنی الله تعالی وضع ایتدیكی دین عیسی یی اقامت واحیا ایچون سنی نائب وخلیفه قلمشدر خصوص اوزرینه بو خدمت سنكدر پس تشمیر ساق ایدوب خدمتده مجد وساعی وكاركه مقید اول بوراده دینی خدایه و بیت سابقده مسیحه اضافت ایلدی زیرا دین احكام وشرایعدن عبارتدر سبب عیسانك اقامت دینده وساطتیدر یعنی دین

اصلنده کرچه وضع الٰهیدر فاما اقامت وتبلیغ انبیایه مفوض اولمغله دین
موسی ودین عیسی دیرلر نتکم یزید بلید خمر حقنده دیر * فان حرمت یوما
علی دین احمد * فخذها علی دین المسیح ابن مریم * ودیمشلردر که وضع
الٰهی اللهدن آنی تأدیه ایدنه نسبت اولنسه ملت وآنی اقامت ایدوب انکله
عامل اولانه منسوب اولسه دین دینلور پس ملت رسوله مضاف اولور
اللهه وآحاد امته دکل وکذلك جمله شرایعده مستعمل اولور آحادنده
دکل بونده عقلك کذبنه اشارت واردر زیرا حقه مضاف اولان دین
عقلك مجعولات ومخیلاتی دکلدر انکیچون شارعدن وارد اولان اوصاف
ونعوتی بلاوجه تأویل ایدن عقل قاصر اهلنك ایماننه اعتبار اولنمدی
زیرا تأویل فاسدی ایله مکذب دین اولدی اکرچه کندی زعمنجه تصحیح
دین ایدهیم دیو تأویل ایلدی فاما دین ارضی دکل آسمانیدر عقل قاصر
ایسه ارضیدر زیرا خاکدن مصنوع اولان جسده تابع اولان قوای
جزئیه دندر پس امور سماویه نك حکم وحقایقنی ادراك ایتمك شانی
دکلدر زیرا اوراده جهت جامعه یوقدر قلب وروح ایسه آسمانیدر زیرا
علویدر که عالم امردندر وعالم اختراعه دخی قریبدر بلکه اول عالم
اختراعدر پس انلرك علویاتله مناسبتلری اولمغله شانلری ادراك کلی
ومقتضالری مکاشفهٔ انوار تجلیء الٰهیدر قرآن ایسه حق تعالینك تجلیات
کلامیه سندندر پس عقل نه بیلور که تجلی ندر زیرا تجلی شمس وادراك
عقل شمعه کبیدر بناء علی هذا شمسله شمعه نك میاننده فرق نقدر ایسه
عقلله کشفك دخی فرقی اولقدردر پس بوندن اهل رسوم ایله اهل
مکاشفه نك اعتقادات واعمال واحوالده فرقلری ظاهر اولدی (لمحرره)
صانمه ای خواجه بو عقل قاصر * ایده حقك کلامنی ادراك * بوقدر
ضعف باصره وار ایکن * اوله می شمسی شب پره دراك *

هر یکی را کرد اویك یك عزیز
هرچه آنرا کفت این را کفت نیز

* عزیز * ذلیلك مقابلیدر امام غزالی قدس سره شرح اسماده ایراد ایدر که
عزیز اول خطیردر که انك مثلنده وجودی قلیل واکا حاجت مشتد واکا وصول
صعب اوله پس بو اوج معنی مجتمع اولمدقجه عزیز اطلاق اولنماز بعض
نسنه واردر که وجودی قلیلدر فاما خطری عظیم ونفعی کثیر اولمامق

حسبیله عزیز دینلمز وکذلك نیچه نسنه واردر که خطری عظیم ونفعی
کثیر وعدیم النظیردر ولکن اکا وصولده عدم صعوبت اولمغله عزیز
دکلدر شمس کبی زیرا شمسك نظیری یوق وعظیم النفع در وخلقك اکا
احتیاجی دخی شدیددر ولکن عزیز دکلدر زیرا هر بصیر اولان انك
مشاهده سنه واصلدر وعباددن عزیز اولدر که عباد اللهك اهم امور اولان
حیات اخرویه وسعادت ابدیه ده اکا محتاج اوله بو مقوله نك وجودی
ایسه لامحاله قلیل ونادر اکی صعبدر زیرا انبیا علیهم السلامك ودرجه ده
انلره قریب اولان اولیانك قدس الله اسرارهم رتبه سیدر پس بو معانی
مفقود اولان کمسه یه عزیز اطلاق اولنماز مکر مجازا اوله سلاطین زمانه
عادل دیمك کبی بو سببدندر که عزیز ایله تسمیه دن نهی اولنمشدر مکر
عبدالعزیز دینله وصوفیه طائفه سی عبدالعزیزك تعریفنده دیمشلردر که
(هو الذی اعزه الله بتجلی عزته فلا یغلبه شیء من ایدی الحدثان
والاکوان وهو یغلب کل شیء) پس بعض مشایخه عزیز دیمك تجلی
حسبیله در والا مجازا اولور عادل مذکور کبی (معنای بیت) بودر که
وزیر معهود امرانك هر برینی عزیز مصر وجود وخلیفهٔ عالم شهود نصب
ایلدی هر اول معنایی که اول امیره سویلدی بو امیره دخی سویلدی یعنی خلافت
خصوصنده والا طو امیرده مسطور اولان معانی بر برینه مضاد ایدی
نتکم مرور ایتدی واشارت دخی کاسه کرکدر بونده اشارت واردر که
صفت عزت عزیز اولانك اعزازیله حاصل اولور ذلیلك دکل انکیچون
وزراء وملوك منظور وملتفت اولان کمسه لر عزیز خلق اولورلر وسلطانك
عزتی عزیز اسمنك صورت عزتیدر نتکم قطب الاقطابك عزتی اسم
مذکورك حقیقت عزتیدر وحقیقت صورته غالبدر زیرا صورتك قیامی
حقیقت ایله در انکیچون قلوب فقراء منکسر اولدیغی یرده دولت حصید
اولور ولکن رجال دولتك بو معنایه وقوفلری یوقدر بناء علی هذا اولیایه
عداوت ایدوب عزیز ایکن ذلیل اولورلر وعداوتك آثاری چوقدر کلهٔ
بد واطالهٔ ید ونفی بلد کبی سامحهم الله تعالی کبار محققین بیورمشلردر که
اولیانك خلقدن احتجابنده حکمت بودر که اکر عوام ناس انك مهتدی
اولوب ولایتلرینه اطلاعدن صکره اذی وجفا صددنده اولسه لر محجوج
اولوب استیصال اولنورلر زیرا حقله محاربه ایتمش اولورلر پس انلرك

احتجابندن فی الجمله خلقه رحمت واردر (لمحرره) نه یلورو جه شمسی نابینا
مکر ادراك ایده بر کرمیت * نورله ظلمت اولور می هم جنس
* واریکن اختلاف ماهیت *

هریکی را اویکی طومارداد
هریکی ضد دکر بود المراد

* ضد * اضداد دندر مخالف ومثل معنالرینه کلور بوراده مراد اولدر
وجمع مقامنده دخی استعمال اولنور عدو کبی وفی القرآن (ویکونون
علیهم ضدا) وفیه ایضا (فانهم عدولی الارب العالمین) المراد *
محصل مرام وزبدهٔ کلام معناسنه محمول اولمق ظاهردر وجائزدرکه
هرطومارده مثبت اولان مراد ومؤداده بری برینه ضد ومخالف ایدی
دیمك اوله شکم بیت لاحق آنی ایضاح ایدر (معنای بیت) بودرکه
اول وزیر هر برامیره برطومار ویردیکه محصل کلام وخلاصهٔ سخن
بودرکه اول طوماریرك هر بری مفهومده آخره مخالف ومضمونده
اکا مباین ایدی زیرا بین الناس اتحاد واتفاقی افتراق واختلافه
تبدیل ایدوب سبب اختلال وباعث فتنه اولمق احکام متباینه وامور
مضاده اظهار والقاسیله در خصوصا که فتنهٔ دین فتنهٔ دنیادن
اشددر ونیجه کره اولورکه السنه ایله مطارحه سیوف ایله مقارعه یه
منجر اولور (لمحرره) اختلاف اولسه دینده بین الناس *
سویلور انده نهانی خناس * حرب وضربه جکر اودم نامی *
ناس ایکن ادلری اولور نسناس * بونده اشارت واردرکه عقل معاش
رؤساء قوانك هر بری برخیاله دوشورد وبویوزدن ارکان وجودی
شاشرر تاکه شرور وفوق عناصر وحواسدن قوای روحانیه یه
ساری اولوب رسول قلب کتوردیکی هدی هوایه منقلب اوله وواردات
الهیه ایله عمل ایدر قالهو وکتاب الهامك حکمی باطل اوله وقوی اراسنده
ایقاع فتنه رعایا اراسنده اثارهٔ شرکبیدرکه انك سببیله اختلال
عظیم واقع اولوب سلطان جهان مطاعك اثری استماع اولنمقدن
قالور ورعایانك هر بری حبیب دل وکیسهٔ جانده نقد راحت یرنه
فلوس محنت بولور (لمحرره) بوغ اولسون عقل قاصر
بوجهاندن * دماغی ایلدی مختل نهاندن * دلرسك مکرم اولمق

اهل عشق اول * نه استرسن یوری عقل مهاندن *

متن آن طومارها بد مختلف
همچو شکل حرفها یاتاالف

* متن * متانتدندرکه صلابت معناسنه در متنك شرحه نسبتله استحکامی
اولمغله متن دنلدی واسماء اللهده کلور (القول المتین) دیمشلردرکه
قوت قدرت تامیه ومتانت شدت قوته دلالت ایدر پس الله تعالی یه
بالغ القوة وتام القدرة اولمغله قوی وشدید القوة اولمغله متین دنلدی
ودیرلرکه شو کتاب متن متیندر یعنی زیاده متانت ایله متصفدر نتکم
حصن حصین دیرلر زیاده حصانت ورصانت واستحکام ایله متصف
اولمغله الحاصل بر لفظدن مشتق اخذ ایدوب مبالغه ایچون ایقاع
وصف ایدرلر عرب عربا ویوم ایوم ولیل الیل وامثالی کبی * شکل *
قال فی القاموس الشکل الشبه المثل وواحد الاشکال للامور المختلفة
المشکلة وصورة الشیء المحسوسة والمتوهمة انتهی وقال الراغب
المشاکلة فی الهیئة والصورة والند فی الجنسیة والشبه فی الکیفیة
قال تعالی (آخر من شکله) ای مثله فی الهیئة واصل المشاکلة
من الشکل وهو تقیید الدابة بالشکال وهو بالکسر ما قید به ومنه
استعیر تشکیل الکتاب وهو تقییده وفی التنزیل (قل کل یعمل علی شاکلته)
ای علی سجیة التی قیدته وذلك لان سلطان السجیة علی الانسان
قاهر وفی التعریفات الشکل هو الهیئة الحاصلة للجسم بسبب احاطة
حد واحد ای نهایة واحدة بالمقدار الذی هو عبارة عن الامتداد
الطولی والعرضی والعمقی کما فی الکرة او حدود کما فی المضلعات من المربع
والمسدس فاطلاق الشکل علی الهیئة الجسمیة اطلاق حقیقی وعلی الهیئة
المعنویة مجازی بعلاقة التشبیه * یاتاالف * الف لامك کسریله کتف وزنی
اوزره اول الحروف در وسکونله عدددر بیك معناسنه هزار کبی
بعد ذا یا تا الف اسما درکه مسمیاتی حروف هجا اولان ب ت ا در
مسمی تلفظ اولنمق لازم کلسه یا اولنه الف مکسور ادخال ویا آخرنه
هاء ملفوظهٔ ساکنه الحاق اولنور اب به کبی الف تأخیر اولندی
قافیه ایچون مع هذا یاتعین اوله اشارتدر نقطه سنك وحدتی قرینه سیله
پس حروفدن ابتدا ظاهر اولان یادر موجوداتدن ابتدا ظاهر اولان

جوهر وعرضدن حركت ونطقدن انا اولديغي كبي وديمشلردركه
اول الحروف الفدر همزه دكلدر زيرا اسم همزه مستحدثدركه متحركي
ساكندن تمييز ايچون وضع اولنمشدر انكيچون حروف تهجيده همزه
مذكور دكلدر والف ساكنه علماء محققين قاتنده حرف تام دكلدر
زيرا امتداد نفسدن عبارتدركه مخارجدن برمخرجده مقطع معيني يوقدر
پس الف مادة الحروفدر بوخسه حروف تامدكلدر بلكه حرف تام
اودركه برمخرجده متعين اولوب تعلقده وكتابتده صورتي اوله
الفك صورتي ايسه خطده ظاهر اولور فقط نطقده دكل
پس انلرقاتنده همزه والفك مجموعي حرف واحدعداولنور بعدذابا تا الف
حرفهايي بيان واقع اولمشدر وبا تا الف اكتفا قبيلندندرمقصود
مجموع حروف تهجيدر (معناى بيت) بودركه وزير معهودك
امرايه دفع ايتديكي طوامير وصحائفك متن واصلي مختلف ومباين ايدي
با تا الف وسائر حروف تهجينك كرچه اشكالي مختلفه در وبوجهتدن
يكرمي سكز حرف عد اولنور فاما حقيقتده اختلاف يوقدر زيرا الف
ادنى مرتبه اوچ نقطه دن واوسط مرتبه بش دن واعلى مرتبه
يدي نقطه دن مركبدر سائر حروفك تركيبي دخي نقاط مذكوره دندر
بورسم اوزره فاما اول طواميرده مسطور اولان بويله دكل ايدي
بلكه اشكال مختلف اولديغي كبي متون واصول واحكامي دخي مختلف
ايدي تتكم بيت لاحقده كلور الحاصل عالم حقيقتده كوره حروف تهجي
متحدر زيرا اشكال جنسندندر متون مذكوره ايسه متحد دكلدر
زيرا حقايق نوعندندر اكرچه كه اول عالمه كوره كفر وايمان وسائر
اعتبارات يوقدر وبعض لطائف اشعارده كلور *قدياره كيمسي عرعرديمش
كمي الف* جمله نك مقصودي برالاروايت مختلف* وبونده رمز واردركه
رسم كتابته زيرا مرويدركه آدم عليه السلام يدي كره يوزبيك لغات
تكلم ايلدي واقلام عشره يي كرپيچ اوزرينه رسم ايدوب طبخ ايتدي
واول اقلام بونلردركه ذكر اولنور قلم عربي قلم فارسي قلم سرياني
قلم عراقي قلم حميري قلم يوناني قلم رومي قلم قبطي قلم بربري قلم اندلسي
قلم هندي قلم چيني فاما اولكه خط ابتدا ادريس نبي عليه السلامدن
قالدي ديرلر مراد خط رملدر وبعض السنه كه آدمك غيريه نسبت اولنور

ظهور وياكمال ظهور حسبيله در وسائر كمالات دخي بوكا قياس اولنه
مثلا استخلاف اصالة الله تعالينك شانيدركه آدم عليه السلامي خليفه
نصب ايتمشدر صكره آدم دخي وفاتنده يرينه اوغلي شيث عليه السلامي
خليفه نصب ايلدي پس استخلاف دخي آدمدن توارث اولندي
ديمشلردركه نصب امام فرض كفايه در وامامت بيعت ايله
منعقده اولور كذا في فتح الرحمن في سورة الحجرات (لمحرره)
*كلمه اشبو عالمه آدم * ايتمسه سطح ارضه وضع قدم * نه بيلوردي
جهان كمالندر * بوكمال ايچره يا أل ندر*

حكم اين طومار ضد حكم آن

پيش ازين كرديم اين ضدرا بيان

اين ضد اين ضديت ديمكدر (معناى بيت) بودركه بوطومارك حكمي
اوبرطومارك حكمنك ضد ومخالفي ايدي بوندن اول احكام طواميرك بري
برينه ضديتلرن بيان ايلدك نتكم بالاده ديدي *حكمهاء هريكي نوعي دكر*
اين خلاف آن زپايان تابسر * دريكي راه رياضت را وجوع * الى آخره
الحاصل وزير مزبور هرطومارده بشقه برنسنه يي اصل ومتن طوتوب انكله
عمله حث وتحريض وماعدادن تنفير وتحذير ايلدي مثلا برطومارده كه
رياضت وجوعك اصالت وفائده سن بلدرمش ايدي غيري طومارده سلب
ايدوب انك خلافني اصل ومفيد طوتمش ايدي نتكم بالاده هر بري عبارة
واشارة شرح وبيان اولندي بوندن فهم اولنوركه قلوب بني آدم طوامير
كبيدركه هربرنده اسماء الهيه متقابله دن برنسنه رسم اولنمشدر بوجهتدن
افراد ناس اراسنده دخي تقابل حاصل اولمشدر زيرا برنده بالفعل اولان برنده
بالقوه در حواس ومشاعر وقوانك اختلافي كبي وديمشلردركه (الطرق
الى الله بعدد انفاس الخلايق) يعني افراد سلاكدن هربري اسم مخصوصي
بوزندن وجه جزئي اوزرينه سلوك ايتمشدر مكركيم اسم اعظمه مظهر اوله
پس بوصورتده جميع اضداد ومتقابلات ولطفيات وقهرياتي بالفعل جمع
ايتمش اولور ونجاتي نظمنده كلور *طرق الله بانفاس خلايق ديرلر* قنغي
برپاك قدم اول طرقه راه بيلور * ولكن ذكر اولنان اختلافات رحمت
مقوله سندندركه امر سلوكي سلاكه تسهيلدر اختلافات طوامير ايسه بويله
دكلدر وبونده امر وجودده اولان تجلياتك كثرتنه اشارت واردر نتكم

قرآنده کلور (کل یوم هو فی شأن) وضدیت اعیان اراسنده دکلدر بلکه
فصول واعراض اراسنده در مثلا انسانک حیوانیتده فرسدن فرقی یوقدر
بلکه فرق نطق وضحکله حاصل اولور کتب الهیه دخی بویله در پس
اضدادی جمع لازم کلسون ایچون نیچه احکام وشرایع منسوخ اولمشدر
فاعرف جدا وبونک نظیری حکمک اعراضه تعلقیدر (حرمت علیکم المیتة)
کبی زیرا مقصود تحریم اکل دن فعل آکل در که عرضدر یوخسه تحریم
نفس میته دکلدر نتکم محالنده مصرح ومشروحدر بوندن فهم اولنور که
لحم خنزیر حرمت تعلقندن مقدم لحم غنم کبیدر نتکم خمر دخی قبل تعلق
الحرمة سائر اشربه کبیدر پس تحریم ایکیسنک میاننی فرق ایدر وحرمت
احکام شریعتدندر احکام حقیقتدن دکلدر ولکن اهل حقیقت اولان
بحسب المصلحه حکم شریعته ناظر اولوب عامل اولمق کرکدر والا دائرهٔ
حکمتدن خروجله مغضوب علیه اولور نتکم اشق طائفه سنک حالیدر
(المحرره) * شول شریعتله حقیقت ای دل * مغز بادم کبی اولدی دوشق * بری
برندن انلری تفریق * ایلمز کمسه مکر اوله اشق *

بعد ازان چل روز دیگر در بست
خویش کشت واز وجود خود برست

* چل * کسر جیم عجمی ایله قرقدر اربعین معناسنه چهلدن تخفیف
اولنمشدر * کشت * ضمله ماضیدر قتل ایتدی معناسنه * برست * بانک
کسری ورانک فتحیله قورتلدی وخلاص اولدی دیمکدر (معنای بیت)
بودر که ذکر اولنسان اون ایکی امیردن هر برینه بری برینه مخالف طومار
ویروب کندی مقامنه خلیفه نصب ایتدکدن صکره غیری قرق کون دخی
قپویی بغلدی یعنی مقدما که قرق اللی کون خلوت نشین اولمش ایدی ایامی
تضعیف ایدوب ایکنجی اربعینه کیردی وخلوتخانه قپوسن قپایوب کمسه به
ایچرو دخوله وکندی ایله مکالمه ومجالسه یه رخصت ویرمدی واول مدت
ایچنده کندینی برطریقله قتل ایتدی ووجود ظاهری ومحسوسندن
قورتلدی یعنی بدنندن مفارقتله جانی جهنمه کیتدی نتکم نجاتی شعرنده
کلور * ترک ایتدی کوبکی بنه اغیار ایدوب سفر * هرکیم اشتدی دیدیکه
فی النار فی السقر * معلوم اوله که قتل نفس مطلقا بلا قصاص اسوء
السیئات در زیرا نشان کفردر نتکم قتل نفس اماره احسن الحسنات در زیرا

علامت ایتدر وبحی کنجینهٔ رازده کتورر * قتل نفسیله کلور عمره ضرر *
واجب القتل اوله شرعیله مکر * آدمک قتلی نعوذ بالله * کعبه یقمقجه اولور
اولو کناه * کندنی قتل ایتمک دخی بوکا قیاس اولنه زیرا انسان بنیان
الرب در پس آنی هدم ایتمک کعبه یی هدم کبی بلکه اندن اشددر زیرا
دیمشلردر که * کعبه بنیاد خلیل آزرست * دل نظرگاه جلیل اکبرست * وبعض
ممکور ومسحورلر که رنج دنیادن نجات بولمق زعمیله کندیلرین قتل
ویا صلب ایدرلر بلمزلر که بلای دنیادن نجات عافیت عقبایی مستلزم دکلدر
نتکم قرآنده کلور (ذلک لهم خزی فی الدنیا ولهم فی الاخرة عذاب عظیم) زیرا
بلای دنیا مؤمنه کفارت اولور کافره اولماز پس کافر ایکی عالمده معذبدر
وبو مقامده بوندن غیری کلام واردر لکن افشاسی حرام اولدیغی جهتدن قلمه
رخصت تحریر ویرلمدی وبونده وزیر حیله سازک قتل نفسده کیفیتی معلوم
دکلدر والا خلق اندن متنفر ومتفرق اولمق لازم کلوردی پس برطریقله
زهر اجل نوش ایلدیکه کمسه کیفیتندن آکاه اولمدی (المحرره) * یدساقی
اجلدن آخر * ایچدی غفلتله برعجب زهراب * ایل ایچون کندینی برباد ایتدی *
دین ودنیاسی انک اولدی خراب * (وله) * اولسه پادشاها دین وزیر *
نعجب ایلسه بوز بیک تزویر * صدر عالیده قومه ایده جلوس * ایله اویله وزیر
سفله بی زیر * بونده عقل جزئینک اختفاسی سبب اختلال قوای وجود
اولدیغن اشعار واردر زیرا اکثر خلقک تعیشی عقل معاشله در پس وزیر
معین پادشاه اولدیغی کبی عقل جزئی دخی معین نفس وهوی وسائر قوادر
شویله که غیبت شاه واختفای وزیر رفتهٔ سپاه ورعایا اولدیغی کبی عقل
جزئی وهوا ایله سائر قوی دخی بویله در وعقل جزئینک اختفاسی افکار
فاسده نک غلبه سیله در زیرا مغلوب الافکار اولان کمسه تدبیرندن وتهیهٔ
معاش واصلاح امور ایتمکدن عاجزدر عقل معاد اهلی ایسه بویله دکلدر
بلکه عقل معاد غلبهٔ تجلی ایله مستتر اولسه الله تعالی انک امورینه وکیل
وکفیل وکافیدر پس وکالت حقله وکالت خلق مساوی دکلدر وعقل
جزئینک بر دورلی هلاکی دخی واردر که عشقک استیلاسیله حاصل اولور فاما
بو هلاک وجوده ضرری یوقدر وبر هلاکی دخی جنون ایله در که بو ضرردر

چونکه خلق ازمرک اوآگاه شد
بر سر گورش قیامتگاه شد

* خلق * مخارق ضرب مضروب معناسنه اولدیغی کبی * قیامتکاه * عرصکاه حشر دیمکدر که اول عرصه ده زیاده ازدحام واقع اولسه کرکدر کاه کاف فارسی ایله ظرف مکاندر * قیامت * قیام ساعتدن عبارتدر نتکم قرآنده کلور (و یوم تقوم الساعة) پس قیام ساعت ساعتك بالفعل وجود وحصول وتحققیدر که زوال وفنا وعدم مقابله سنده استعمال اولنور نتکم قرآنده کلور (منها قائم وحصید) شبه ما بقی من تلك القری بالزرع القائم علی ساقه وما عفی و بطل بالحصید قال الراغب والقیامة اصلها ما یکون من الانسان من القیام دفعة واحدة ادخل فیها الهاء تنبیها علی وقوعها دفعة (معنای بیت) بودرکه چونکه خلق وزیرك وفاتی وهلاکندن آکاه وخبردار اولدیلر قبرنك باشی اوزرنده عرصه کاه حشرده اولدیغی کبی جمعیت کبری واقع اولدی وازدحام عظیم بولدی نتکم امام احمد حنبلی رحمة الله ك جنازه سنه سکز کره یوز بیك رجال والتمش بیك نساء حاضر اولدی ولکن بو جمعیت حق اوزرینه در * زیرا امام احمد صد یقدر جمعیت نصاری ایسه بطلان اوزینه در زیرا وزیر معهود زندیقدر (المحرره) هب بیلورلر بونی اهل تصدیق * هیچ زندیقله برمی صدیق * بونده خلقدن مراد قوای جسمانیه درکه عالم خلقدندر نتکم قوای روحانیه عالم امردندر وکور که قبردر دماغدر که محل عقلدر اکرچه بعضیلر محل عقل قلب اولمغه دخی ذاهب اولمشلردر وعقلك فناسی حکمتك خفاسیله در نتکم مرور ایلدی نتکم بدنك هلاکی روحك مفارقتیله در اکرچه که عناصره عدم طریان ایتز وآکا هلاق حس وشعورك انقطاعیله معلوم در اکرچه که خلوت خانهٔ دماغه عقلدن غیریچون دخوله مساغ یوقدر مکر تفکر وتخیل طریقیله اوله * وبوندن فهم اولنور که عقل دماغدن خارج دکلدر اکرچه که غلبهٔ افکارله حکمی مستوردر واکا برناسی وفات ایتدیکی موضعده دفن ایتمك اولی ومکان آخره نقل ایتمك انسبدر نتکم انبیا علیهم السلام حضراتنك مدافنی محل رحلتلریدر مکر نقله ضرورت اوله عوامه اولدیغی کبی (المحرره) باشم اوزره کوتورر دم جسد جانانی * عقل باشمده اولوب صاغ بولایدم جانی * خسته دل چونکه یاتور ساحل هجران ایچره * بحر چشمم نوله کردوکسه دروم جانی *

خلق چندان جمع شد بر کوراو
موکنان جامه دران در شوراو

* موکنان * وصف ترکیبیدر موقلدر شعر کبی اصلی مویدر آخرندن یا حذف اولنمشدر بوی ده بوخوی ده خودید کاری کبی * کنان * فتحله صفت مشبهه در کندندن قوپارمق وبولمق معناسنه * جامه دران * بو دخی وصف ترکیبیدر جامه ملبوسدر که ارقابه کیه جکدر دران صفت مشبهه در ولکن داله فتحه وکسره جائزدر زیرا اکرچه اکثر لغاتده دریدن کسرله یرتمقدر دیمشدر فاما حلیمی ده دیرکه درقبوو ادات ظرفیه ودریدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبیدر مثلا پرده در کبی انتهی وبیت بوستان دخی بو معنایی تأییدایدر نتکم کلور * تو بیناو ما خائف از یکدکر * که تو پرده پوشی وما پرده در * وشیجه صفدردیرلر فتحله مشهوردر * شور * غوغا وفتنه وآشوب وطاغه وقارغشه (معنای بیت) بودرکه اولقدر خلق جمع اولدی انك قبری اوزرنده انك موتی شورشنده عادت جاهلیه اوزرنه صاچلرن یولغان ولباسلرن یرتغان اولدقلری حالده بونده صاچلرن یولمق افکارن پریشانلغنه ولباسلرن یرتمق حواس ومشاعرینك اختلالنه اشارتدر انکیچون موی سری افکارله تعبیر ایدرلر بناء علی هذا تراش اولان کسه حین تراشده زوال افکاری نیت ایتمك کرکدر وحواس ومشاعر عقلك لباسی کبیدر زیرانه تابعدروتن واجب التطهیر لباسدر نتکم قرآنده کلور (وثیابك فطهر) بوندن ظاهر اولور که عقل مختفی وآثاری ظاهردر روح کبی اکرچه که عقل کل ماده دن مجرددر واجزاء جسمدن دکلدر زیرا اجزاء جسمدن اولانه جسمانی دیرلر عقل وروح ایسه جسمك غیریدر پس روح وروحانی وجسم وجسمانیدن خارجدر وبونده جمع مجتمع معناسنه در پس فهم اولنور که انجذاب وانسیاق نصاری جذب وشوقله اولمایوب کمال محبتلرندن اختیارلرینه راجع اولدیغی کبی قوای جسمانیه دخی بو بله ایدی زیرامیانده کثرت الفت واتحاد جنسیت اولمق معنای مذکوری مشعردر وبونده (حفت الجنة بالمکاره وحفت النار بالشهوات) سرینه اشارت واردر زیرا قلب که وجود انسانده جنت معنویه در اکا دخوله انجذاب یوقدر * زیرا اطرافی خارستاندر وطبیعت که نار معنویه در اکا انجذابه اسباب چوقدر زیرا جوانبی شهواتدر (المحرره)

جنس سجیه‌دن اولمغین خلقك * اکثری اول طرفه مائل در *نور ونار ه
چکر البته آنی * نیك وبدآدمه شمائل در*

کان عدد راهم خداداند شمرد

ازعرب وز ترك وزرومی وكرد

* شمرد *شمردن معناسنه صایعقدر زیرا محلنده ایکی فعل مجتمع او لسه بری مصدر معناسنه اخذاولنور * عرب* اولاد اسماعیل علیه السلامدر عبارتده حسن شانلری اولمغله عرب تسمیه اولندی ویاخود قریش طائفه سی مدینه قربنده عربه دیدکلری ناحیه ده اقامت ایتمك سببیله عربه انسبت قلندی وهی باحة العرب وباحة دارابی الفصاحة اسمعیل علیه السلام كما فی القاموس وبعضیلر دیدیلرکه یعرب بن قحطان که اوالیمن در ابتدا سریانیه یی عربیه یه نقل ایدن اول اولمغله فعلك اسیله تسمیه اولندی وکون اسمعیل اول من تکلم بالعربیة البینة لاینافی ماقیل اول من تکلم بالعربیة یعرب بن قحطان وکذا لاینافی ماقیل اول من تکلم بالعربیة آدم فی الجنة فلما اهبط الی الارض تکلم بالسریانیة وفی کلام بعضهم اول من تکلم بالعربیة المحضة وهی عربیة قریش الذی نزل بها القرآن اسماعیل علیه السلا * واما عربیة قحطان وحمیر فکانت قبل اسمعیل كذا فی انسان العیون بعد ذا عرب ایکی قسمدر بری قحطانیه و بری عدنانیه در وقحطانیه ایکی شعبه در بری سبا و بری حضرموت در وعدنانیه دخی ایکی قسمدر بری ربیعه و بری مضر در فاما قضاعه ده اختلاف ایدوب کیمی قحطانیه و کیمی عدنانیه نسبت ایتمشلردر * ترك* ضمله تاتار طائفه سیدر ولامعی کلامنده کلور که ترك خطا وختن ودشت وقبچاق مملکتنك اهلنه دیرلر قومی آق بوزلو وقره کوزلو وقاره قاشلو وجفا کار اولدقلری سببدن عجم شاعرلری محبوبلرنه برسبیل تشبیه ترك دیرلر انتهی پس خواجه حافظك *اکرآن ترك شیرازی بدست آرد دل مارا * نظمنده اولان ترك شیرازی ایله مرادی محبوب شیرازیدر که محبوب عجمدر وجائزدر که شیرازده توطن ایدن محابیب اتراکه اشارت اوله بلا تشبیه واتراك شرق که خلفاء عباسیه استخدام ایدرلردی انلره دخی ترك دیرلر ولسان ترکی دیرلر لسان تاتاردیمکدر فاما بوعصارده تاتارك غیری اولوب اناطول وروم ده لسان ترك ایله تکلم ایدنلرك لسانلری لسان تاتاره نسبت حالا شایع اولان فارسینك

فهلویه اولایه نسبتی کبیدر یعنی خط کوفی یی تعریب ایتدکلری کبی لسان ترکی دخی تغییر ایتمشلردر * وروم دن اهل حرب اوانلرك بولسانی تکلم ایدنلره ترك دیدکلری تاتار اعتباریله در والا هرلسان ترکی اهلی تاتار دکلدر هرلسان فارسی اهلی عجم معهوددن اولمدیغی کبی و بولسان اهلی دیارروم ده مستولی اولوب وارث ممالك نصارای اولمغله عاصیان عرب وجاهلان اعراب تشدید فی الذم ایدوب بونلره حاشا نصاری اطلاق ایدرلر ولکن بو کلام قائلی اوزرینه مردوددر زیرا نظر والتفات اسلام وتقوایه در بوخصه لسانه ودعوایه دکلدر نتکم قرآنده کلور (ان اکرمکم عندالله اتقاکم) وحدیثده کلور (ان ربکم واحدوابوکم واحد لافضل لعربی علی عجمی ولا لعجمی علی عربی ولا لاحمر علی اسود ولا لاسود علی احمر الا بالتقوی) وعلی هذا اجماع العلماء کما فی بحر العلوم للسمرقندی پس فاسق قریشی الحسب وقارونی النسب اولسه بیله مؤمن متقی یاننده انك مقداری بوقدر کرکسه اول مؤمن عبد حبشی اولسون (المحرره) طوتالم که سیادتی وارایمش * بردکل عالم وقاره جاهل * نیجه اوله برابر عالمده *ناطقیله حیوان صاهل* وله*رومی تقوا حسبیله یارن * اوله سادات خلقك اقرانی * عرب عصیانله امروز اما * قوپه فردا ده شخص نصرانی * قتاده‌دن مرویدرکه یأجوج ومأجوج یکرمی ایکی قبیله ایدی ذوالقرنین سدی بنا اتدکده انلردن برقبیله غزا طریقیله غائب اولمغله سدك خارجنده ترك اولنمغین ترك دنلدی وابن شام دیدیکه انلردن برامت اهل ایمان اولمغله ذوالقرنین انلری حاللری اوزرینه ترك ایتمکله ترك اطلاق اولندی ودیمشلردرکه ترکك اصلی بنوقنطورا در وقنطورا حضرت ابراهیم علیه السلامك برجاریه سنك اسمیدر ترك انك اولادندن منتشر اولمشدر *روم *روم بن عیصو بن اسحق بن ابراهیم علیهم السلام اولادندن برطائفه در ورومه ویاخود خصوص اوزرینه موسوم طائفه سنه بنو الاصفر دیرلر زیرا روم بن عیصونك لوننده صفرت وار یدی وقیل غیر ذلك * وبعض عارفیندن محکیدرکه منامده رسول الله صلی الله علیه وسلمی کوروب یارسول الله بن رومه توجه ایتمك مراد ایدرم دیدکده رسول الله بیورد یلرکه (الروم لایدخله المعصوم) بونده معصوم دن مراد انبیادر زیرا اولیا محفوظلردر وانلر رومه داخل اولمشلردر * بوندن فهم اولنورکه حلب

رومدن دكلدر * زيرا حضرت ابراهيم عليه السلام اكا داخل اولمشلردر و بوندن مراد خطهٔ روم ممالك و بلاد وديار اولدقدن صكره داخل اولماز ديمكدر والامشهوردركه حضرت آدم عليه السلامك وضع قدم ايتديكى مواضع شهرستان اولمشدر مكر هرموضعه وضع قدم ايتمش اوله بوصورتده خطهٔ روم خارج قالوب آدم دخى داخل اولمامق لازم كلور * كرد * ضمله اعراب عجمدر زيرا باديه ده ساكن اولورلر غايت جفاكارلردر جدلرينه كردبن عمرو بن مزنقياد برلرديكه سيل عرمدن شام طرفنه چقمش ايدى صكره اولادى منشعب ومتكثر اولدى و كردك جفاكار اولديغى زياده جهل وحماقتدن اولمغله عالم وعاقل مقابله سنده ذكر اولنور نتكم نظم حافظده كلور * مرزندم زحكمت كه دروقت مرك * ارسطو دهد جان چو بيچاره كرد * وجائزدركه بو بيتده كردن مراد اكرادن برمعهود بيمار اوله كه مرضنه تيماردن عاجز اوله نتكم بيچاره لفظى وارسطو لفظى حكيم وطبيب ايله مقابله آنى اشعار ايدر (معناى بيت) بودركه كوروز يراوزرينه اولقدر خلق مجتمع اولديكه آنك عددنى هم عدايتمككى الله بيلور وآنك حسابنى المغه انجق حقك علم شاملى محيط اولوردى واول عدد عربدن وتركدن ورومدن وكردن وغيريلردن ايدى پس بو كلام اكتفاقبيلندن اولور الحاصل بوطوائف كثيره واصناف وفيره اول وقتده اوراده عيسى عليه السلام ملتى اوزرينه بولنمشلردى وجائزدركه اجتماعدن ملت عيسى اوزرينه اولمق لازم كليه ومحتملدركه تعداد مذكوردن مرادى مطلقا كثرت ناسى بيان اوله هرنه لغت اوزرينه اولورسه زيرا كرچه جانب مغربده عربدن يهود وطرف شامده نصاراى عرب موجوددر فامالسان عربى تكلمدن نسب عربدن منتشى اولمق لازم كلمز واصناف مختلفه نك امت واحده اولديغى دين محمديه كوره در زيرا رسول الله صلى الله عليه وسلم جميع طوائفه مبعوثدر اعصار سالفه ده ايسه خصوص اوزرينه يهود قوم موسى وخصوص اوزرينه نصارى قوم عيسى ايدى وعلى هذا بونده عرب ايله صفت حدت وتيزى يه وترك ايله غارته وروم ايله شرك وكفره وكرد ايله جفا وغلظته اشارت واردركه جمله سى صفات ذميمهٔ نفسانيه ولواحق عقل جزئيه دندر زيرا عقل كلى اولان كسه ده بويله صفات اولماز بلكه بوصفاتيله متصف اولنلر حمقى القوم مقوله لريدر

پس حماقتله عقل جزئينك ميانده فرق قالمز كياست ايله عقل كلينك فرقى اولديغى كبيدر الحاصل هرنسنه نك حسن وقبحى واضافت وكثافتى آثاردن روشن وهرمقدمه نتيجه سيله مبرهندر (لمحرره) بيل سقيم اولديغنه بيخ درخت * برك باريدررعلامت سخت * بللودر هركشى اقبالندن * چونجهان ايچره مساعد اوله بخت *

خاك او كردند برسرهاء خويش

درداو ديدند درمان جاى خويش

* جاى * بوراده محل معناسنه در مقحم دكلدر تقدير كلام جاى درمان خويش ديمكدر (معناى بيت) بودركه خلق مذكوروز يرمرده نك قبرى طپراغنى باشلرى اوزرينه ايلديلر يعنى صاچديلر وآنك موتيله ماتم ونوحه ايدوب مذلتلر كوستردبلر و ياخود انك خاك قبرى ذليل و وضيع ايكن كمال اعتقادلرندن كندى كبي آنى عزيز ورفيع طوتديلر كويا كه سرتاج ايتديلر وانك دردنى كندى درمانلرى يرينه كورديلر و بلديلر يعنى اغلدقلرى حالته اغلمديلر زيرا اغلمق انلره درمان كلور وحرارتلرانكله فتور وسكون بولوردى واول قيامت كبراده صبرى مذموم بيلورلر و بكانى ممدوح عد ايلرلردى نتكم خنساء شاعره برادرى صخره مقتول حقنده دير * اعينى جودا ولاتجمدا * الاتبكيان بصخر الندا * وديمشلردركه الصبر احمد فى مواطن كلها الاعليك فانه لايحمد وفضولى شعرنده كلور * ديمك اكسك بنى ندر بجله ياقوت اولان طاشدن * بو باندجه جكرقانيله قدر وقيمتم آرتر * نه شر بتدرغمك كيم ايچديكمجه آكسلو رصبرم * نه سحرايلر رخك كيم باقدوغمجه رغبتم آرتر * وينه آنك شعرنده كلور * عشق دردندن اولور عاشق مزاجى مستقيم * عاشقك دردينه درمان ايلسلر بيماراولور * بونده خاكدن مراد مرتبهٔ ترابيه نك اثريدركه انقباض و يبوستدر يعنى عقل معاش تمادت واخفاء آثار ايتدكده دماغنده مرتبهٔ ترابيه نك اثرى اولان انقباض ويبوست قواى جسمانيه يه انتقال ايتدى وقوى آنى كندى دردلرينه درمان بولديلر زيرا جنس جنسه واوصافنه مبالدر وهرنسنه نك درمانى حالنه كوره در پس قواى روحانيه نك درمانى جود وسخاو بذل وعطاده اولديغى كبى بونلرك درمانى اوصاف مذكوره نك خلافنده در زيرا قواى مزبوره نك سجيتى بونلرك اضدادى اوزرينه در بناءعلى هذا بو اضدادك

آثاری ظهور ایتمه‌جکه تشنیع ایده‌مز نته‌کیم بلان آدمی وحیوانی صوقدقجه مستریح اولمازز یرا جبلیتنك حکم واثری بدر انکیچون سجایا متوله‌لرینی تزکیه واصلاح ایتمکده صعوبت واردر نته‌کیم کلستانده کلور * خوی بددر طبیعتی که نشست * نرهدجز اوقت مرك ازو رست *

آن خلایق بر سر کورش مهی
کرده خونرا ازدو چشم خود رهی

* خلایق * خلیقه‌نك جمیدر ناس معناسنه پس خلق کبی بمعنی المفعولدر که یرادلمش نسنه‌در بوراده خلائقی جمع ایراد ایلدی عرب وروم وترك وکرد اعتباریله نته‌کیم مرور ایتدی * مهی * ماهیدن تخفیف اولنمشدر ماه آی دیمکدر فقری آخرنده یاوحدت ایچوندر * رهی * اصلنده رها در رها کردن صالی ویرمكدر الف یایه قلب اولنمشدر اعجام بو تصرفی الفاظ عربیه وعجمیه‌ده ایدرلر امامده امیم وکویاده کویی دیرلر نظائری چوقدر (معنای بیت) بودرکه اول خلیقه‌لر یعنی عرب وروم وترك وکرد قبر وزیرك باشی اوزرنده برآی قدر زمان ایکی کوزلرندن صالی ویردیلر یعنی باش یرینه قان اغلدیلر زیرا کوز یاشی که معدنی معده‌در نفاذ بولدقدنصکره جکردن قان کلمکه باشلر ولکن بو کلام مبالغه مجموالدر مقصود زیاده کریان ونوحه کنان اولدقلرن بیاندر * ومفتی یحیی افندی اطائفندندرکه شعرنده کلور * خون دلله بسلدی نخل خیال قدکی * باغبان مردم چشمم دو کوب هرلحظه آب * بونده مدت نیاحت وتعزیه ایچون برآی تعیین اولندی زیرا اجل ومدتك حیاتی ادناسی برشهردر اکرچه که فقهادن بعضیلر اقله دخی ذاهب اولمشلردرکه اوچ کوندر پس بو اعتبار اوزرینه اکثر مدت برآی اولور نته‌کیم بعضیلر دیمشلردرکه اوچ کوندنصکره تهنیه تخفیف مودت وتعزیه ایتمك اغرا علی المصیبت در واکثره بناء ایام صوم برآیه منحصر اولدی وحضرت موسی علیه السلامك طورده مدت ریاضتی دخی اوتوز کون ایدی ولکن استعمال مسواك ایله منقض اولمغین جبر مدت ایچون اون کون دخی ضم اولندی نته‌کیم قرآنده کلور (واتممناها بعشر) وبرآی که اوتوز یله تفصیل اولنور روح پاك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك وجه ارضده قرارلری مدتیدر * زیرا اوتوز سنه که

رسول اللهدن صکره مدت خلافتدر تمام اولدقده حضرت حسین رضی الله عنه واقعه‌سی ظهورنده اهل ارضدن روکردان اولوب سمایه عروج واعلای علیینه صعود ایتدیلر اکرچه که انلره کوره اعلی وادنی بردر * و بومعنایه اشارت ایدوب حدیثده کلور (لانا اکرم علی الله من ان یدعنی فی الارض اکثر من ثلث) والثلث عشر مرات ثلثون * و بونده عقلك آی باشنده برجنونه اشارت واردر هرسر ماهده حیض زنان کبی وآی باشلرنده باران نزولی دخی عجوز دهرك عذر معهودنه اشارتدر پس عقل تمادت واختفا اتدکده جنونی حواس وشاعر وقوایه انتقال ایلدی و بونده چشمدن مراد عیندرکه ذات مراد اولنور وقان شهوات نفسانیه یه اشارتدر * نته‌کیم حدیثده کلور (ان الشیطان لیجری من ابن آدم مجری الدم) زیرا اکر دمده شهوات مستکنه اولمسایدی شیطان اورادن ابن آدمه یول بولمزدی بوسببدندرکه حدیثده کلور (سدوا مجاری الشیطان بالجوع) زیرا جوع ایله مادهٔ شهوات منقطع اولور انکیچون صوم وجاخصی کبی اولدی (لمحرره) نقدر جوعی ایدرسك پیشه * اوقدر زائل اولور اندیشه * چونکه ریاضت سبب تصفیه‌در * دل اولور تصفیه ایله شیشه * و بونده قبر اوزرنده برآی اقامتدن فهم اولنورکه ارواحك یریرینه ارتباط عظیمی واردر انکیچون زیارات مزارات مسنوندر زیرا نفوسه انکسار وقلوبه انجذاب وانفعال وقوعیله عالم غیبه سریعا عروج حاصل اولوب مقصود جاوید کرحیز حصول اولور اکرچه که عادات جاهلیه اوزرینه قبور اوزرنده اقامت وخیمه‌زن اولق منهیدر مکر شرائطنی مستجمع اوله وحضرت هدایی قدس سره ابیاتنده کلور * فنا بولوب حیاة آلام شود مکه عشق یارمدن * محبت استین کلسون خبر صورسون مزارمدن * بونده فنا وبقاهانك حیات ومماتی نافع ووجود ظاهریسی کبی قبری دخی خیری جامع اولدیغن اشعار واشارت واردر (لمحرره) مرقد اولیایه سوریوزیکی * ایله اول خاکله اکسیر اوزیکی * چشمکه کحل جلا ویراندن * هم او یارجانکی هم آج کوزیکی *

جمله ازدرد فراقش درفغان
هم شهان وهم مهان وهم کهان

* شهان * شاهاندن تخفیف اولنمشدر که شاهك جمعیدر بوراده امراء اثنی عشردر * مهان * کسرله مهك جمعیدر * کهان * کهك جمعی اولدیغی کبی مه اولودر مقابلی که درکه کیچی در نتکم کلستانده بو بیتدن ظاهردر * چواز قومی یکی بی دانشی کرد * نه که را منزلت ماند نه مه را * بوراده مهان ایله مراد امرادن ماعدا اولان اکابر ناس وکهان ایله مقصود اصاغر ناسدر (معنای بیت) بودر که امرا واکابر واصاغر وزیرك فراق وهجرانی دردندن فریاد وفغانه دوشدیلر شاهانی تقدیم ایلدی علو رتبه‌لرندن اوتوری وبردخی شاهان ناله کنان اولیجق سائر اکابر واصاغر بطریق الاولی فریادکنان اولورلر زیرا دیمشلردر (الناس علی دین ملوکهم) خصوصا که بعض افراد رعایاده مقتدای ناس اولنلره ارتباط وتعلق اکابر ومولوکده بوقدر زیرا دولت وجاهك فقدانی حسبیله ذهنلری خالی وعقیده‌لری سالمدر دولت وجاه ایسه انسانك حالنی تغییرایدر نتکم قرآنده کلور (کلا ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی) واکابری اصاغر اوزرینه تقدیم ایتدی متبوعیتلری سبیله فاما که بعض النسخه‌ده صغیر وکبیردر بو صغیری تقدیم ایدرلر بو تقدیم محض شفقت ایچوندر خصوصا که سلامده تفریح خاطر وتنشیط دل واردر بو سبیدندر که متناوله فواکهده ضعفاء اولاد مقدمدر بوراده شاهدن مراد وکلای عقل اولان قوای وهمیه وخیالیه ومتصرفه وامثالیدر مهان ایله حواس ظاهره ومشاعردر کهان ایله مراد سائر اسباب جزئیه وآلات بدنیه‌در زیرا بدن قوای نفسانیه‌یه خادمدر وقوانك عرش استیلا وتصرفیدر نتکم قوای مختلفه دخی روحه کوره بویله‌در زیرا روحك ظواهر و بواطنه غلبه‌سی واردر اول سببدنکه حرکات وتصرفات اکا منوطدر اکرچه که روح حیوانینك دخی توسطی وار ومبدأ افعال وآثاردر ولکن روح حیوانی روح سلطانیدن منعکس اولمش وروح سلطانینك بدنه تعلقی ایله وجود وتعین بولمشدر نتکم بالاده تحقیق اولنمشدر و بونده اشعار واردر که فراق وهجران موجب ناله وافغاندر اکرچه که کمل انسان رعایت ادب ایدوب هرحالده حدی تجاوز ایتمزلر وجاهلیت بوانه کتمزلر نتکم رسول الله علیه وسلم فرزند دلبندی ابراهیمك وفاتنده بیوردی (ان العین تدمع والقلب یحزن ولا نقول الا ما یرضی ربنا وانا بفراقك یا ابراهیم لمحزونون) وفضولی

شعرنده کلور * اهل تمکینم بنی بکزتمه ای کل بلبله * دردی یوق صبری آنك هر لحظه بیك فریاد وار *

* بعد ماهی خلق کفتندای مهی *

* ازامیران کیست برجایش نشان *

* نشان * نشانده معناسنه مفعولدر که دیکلمش دیمکدر منصوب کبی زیرا نشاندن اغاج وطاش و بونلره بکزر نسنه‌لری دکمکدر و برکسه‌یی برایش ایچون نصب ایلمك وهدف که اوق نشانیدر نشانه دیدکلری منصوب اولدیغنه بناءدر (معنای بیت) بودر که برآیدن یعنی ایام تعزیه تمام اولدقدن صکره خلق یعنی اصاغر ناس واداني اتباع دیدیلر که ای اکابر امت وعظماء ملت اون ایکی امیردن کیمدر وزیر مرحومك یرینه دیکلمش وانك سر خلافتیله محقق اولمش وسجاده سنده ظاهرا وباطنا ارشاد ایچون اوتورمش زیرا نصب امام فرض کفایه ومبایعه امر مهمدر بوراده تأدبا مهانی توسط ایدوب انلرك یوزندن امرایه توسل ایتدیلر زیرا اول امردن امرایه بومقوله خطابله مشافهه ایتمك ترك ادب قبیلندندر بوندن فهم اولنور که وکلاء دولت اولان وزراء وارایکن پادشاهلره عرضحال ایتمك ترك ادب قسمندندر مکر کیم انك مصلحتی وزرا یانده حصوله کلمیه ویاخود پادشاه بنفسه استماع دعاوی وقضاء حاجات ایچون دیوانده حاضر اوله نتکم اسکندردن مرویدر که فقرانك حاجاتنی قضا ایتمدیکی کونی ایام دولتدن عد ایتمز ایمش زیرا سلطنتدن مراد مریداولنلرك مرادینه ایصالدر یوخسه عیش وعشرت ایله اضاعت اوقات دکلدر زیرا عیش وعشرتك غایتی خسارت وندامتدر عاقل ایسه سود اهلی کرکدر پس مصالح ناسده بولنمق افضل اعمالدر حضرت موسی علیه السلامك مصرده زمان فرعونده قتل قبطی ایتدنصکره مدین شهرینه طوغری فراری مصلحت غیری ترجیح ایچون ایدی یعنی روح حیوانیسی روح سلطانیسی ایچون سعی ایلدی فاعرف جدا (لمحرره) امردین چونکه دکلدر آسان * نه ایچون غافل اولور بو انسان * بذل نقد ایله کرزد و کرزور * و یرد انسانه چوق شرف احسان * و بونده شریعته اشارت واردر زیرا شریعت سیاست ایله وسیاست دخی ریاست ایله قائمدر * دیمشلردر که اجلاف عرب وترك

درجهٔ بهائمه اقربدر انکیچون سیاسته محتاجلردر * واهل سیاسته که
اهل ریاستدر وفور عقل ومزید علم لازمدر تا که اتباع اونلری توقیر
ایدوب شیوخه اقتداده مسامحه ایتمیه لر وطریقهٔ عناد وتعصبه کیتمیه لر
وارده کلور (الشیخ فی قومه کالنبی فی امته) ای نظرا الی قوة عقله وعلمه
لاالی قوة شخصه وشوکته وثروته وبوانر کتب غزالیده ورسالهٔ مکیه ده
وشرح طریقتده حدیث اولمق اوزره مسطوردر پس حفاظ آنی
تخریجدن صکره جرح وطعنه التفات بوقدر ومثنویده دخی کلور * کفت
پیغمبر که شیخی رفته پیش * چون نبی باشد میان قوم خویش * وجنید
بغدادی قدس سره کلماتندندر که کلور (من لم یکن له استاذ فاستاذه
الشیطان) کما فی التاویلات النجمیة * وابو یزید بسطامی قدس سره
کلماتندندر که کلور (من لم یکن له شیخ فشیخه شیطان) کما فی راحة القلوب
وبوندن اخذ اولنور که امرانک هربری معتقد ناس ایدی شویله که ناس
انلردن هربرین سجادهٔ وزره لایق ومستحق کورورلردی ولکن کندی
یانلرندن تعیین ایده مزلردی زیرا بالاده مرور ایلدیکه خلافت بالکز
خلقک تعیینی ویا خلیفه نک دعواسیله اولمز بلکه مستخلفک عبارت
واشارتنه موقوفدر خلفاء اربعه کبی زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم
کرچه انلرک خلافتلرینی تصریح ایتمامش ایدی ولکن تصریح
مرتبه سنده اشارت قلمشدی واصحاب کرام رضوان الله علیهم دخی
اخذ من الله ایتمکه قادر اولمالریله تعیین خلافت بحسب الظاهر انلره احاله
اولندی ومشاوره واتفاقلریله بولندی پس تصریح حکمنده اولدی زیرا
رسول الله صلی الله علیه وسلم دخی حقدن اخذ ایدردی ولکن اکامل
اصحابک رتبه لرینی اظهار ایچون انلری اخذ وتعیینه تفویض ایتدی زیرا
رسول صلی الله علیه وسلمک حقده فنا بولدیغی کبی اصحاب کرام دخی
رسول الله ده فنا بولمشلردی پس جمیع کار حق بوزندن ظهور ایتدی ولکن
رسول الله صلی الله علیه وسلمک دفننی تعیین خلیفه دن تأخیر ایتدیلر
تا که اهم واحتیاطله عمل ایده لر وانفاسی بری برینه وصل وربط ایتمک
یولنه کیده لر زیرا قطبک روحی بدندن مفارقتی ساعتنده قطبیت آخره
انتقال ایدر ومستعد آخر اول نفسده اول مقامه وصولله مستعد اولور
پس ظاهری دخی باطنه تطبیق ایچون اول معناده استعجال ایتمک
لازم کلور تا که خلافتک صورت وسری بری بریله متوافق اوله طائفهٔ

نصاری ده ایسه جاهلیت غالب اولمغله تعزیه یی مد ایدوب امر
خلافتی سدی ومهمل قودیلر اکرچه که فی نفس الامر حق اوزرینه
دکللردی زیرا وزیرمرده دجال مقوله سندن ایدی مهدی قبیلندن
دکل پس اتباعی دخی اتباع دجال اولورلر خلافت قنده قالدی

تا بجای اوشناسیمش امام
دست ودامن رابدست اودهیم

شناسیمش شناسیم نفس متکلم مع الغیردر بیله لم معناسنه شناختن ویا
شناسیدن دن مشتقدر آخرنده اولان ضمیر که شیندر بیت سابقده کیت
لفظندن اخذ اولنان خلیفهٔ منصوبه راجعدر *امام* من یقتدی به معناسنه در
بوراده مراد امامت کبرادر که خلافتدر نتکم قرآنده کلور (انی جاعلک
للناس اماما) ای خلیفة یقتدی بک ویؤتم بونده امام لفظی امیم تلفظ
اولنور میمک کسری والفک یایه انقلابیله تاکه آخر مصراع اخیرایله
متوافق اوله واعجامک بومقوله تصرفاتنه بالاده اشارت اولنمشدر
(معنای بیت) بودرکه تاکه وزیر متوفی یرینه آنی امام وخلیفه ومقتدای
دین بیله لم ودست ودامنمزی آنک دستنه ویره لم یعنی مبایعت طریقیله الیمز
اکا اوزادلم ودامنمزی دخی انک النه ویره لم تاکه طریق دینه بزی جذب وجر
ایلیه زیرا دامنی انک دستنه تسلیم ایتمکجه بزدخی آنک دامننه استمساک
ایتمش اولمازز الحاصل بو استمساک اول انقیاد وتسلیم ایله وجوده کلور
(لمحرره) طوتمنجه دست همت برله ذیل مرشدی * راست بوکیم
چیدرر هب جملهٔ احوالمز * حرب نفسیچون علم قالدرمشوز جند حقز*
دونمز یولدن نه سمته عزم ایدرسه الیمز * بونده دستله مراد قوتدر زیرا
مبایعه دست راستله اولور قوت ایسه دست راستک لوازمندندر ودامن
ایله مراد لواحق وجود وبلکه عین وجوددر زیرا ذکر جزء وارادهٔ
کل قبیلندندر لباس ایله تمام وجوددن تعبیر اولنور زیرا وجود
روحک لباسی کبیدر که انکله پوشیده ومستوردر نتکم قرآنده کلور
(وثیابک فطهر) ای طهر ثیاب وجودک عن دنس التعلقات وبوندن
مقصود تسلیم کلی وانقیاد عظیم اوزره اولدقلرین عیان وامامت صغری
کفایت ایتمیوب ظاهرا وباطنا سیاست عامه وارشاد خاصه ایچون امامت
کبری وخلافت عظمی لازم اولدیغین بیاندر وبوندن فهم اولنور که

سلسلهٔ اجسام کبی سلسلهٔ ارواح دخی متصلدر واخذ اولنور که امام متعین اولمدقجه مؤمن اولان حیرتدن خلاص اولماز وطالب تعیین مطلب ایتمدکجه اضطرابدن قورتلماز وحدیثده کلور (من مات ولم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة) بوندن مراد هم سلطان زمان وهم قطب دوراندر پس ظاهرده پادشاه اسلامك تحت اللواسنده ملتوی ومنحرف اولمق جاهلیتی مستلزم اولدیغی کبی باطنده اقطابك دائره سندن بیرون اولمق دخی معنای مذکوری مقتضیدر ودائره سنده بولنمق ادنی مرتبه اعتقادله اولور والا سوء اعتقاد سوء خاتمه یه منجر اولور نتکم امام غزالی رحمه الله بعض تصانیفنده تصریح ایتمشدر سوء خاتمه نك فوقنده خود میتهٔ جاهلیه اولماز وسوء خاتمه دن مراد حقدن وحشتدر اگرچه که وحشت مراتب اوزره بنه درانس کبی (لمحرره) منکر عشق اولوب بو عالمده * حالت دلدن اولمغل خالی * قال اهلنه کرکدر اقرار * بوغیسه باری عشقدن حالی * وله * نظر ایت حال منکره ای دل * عاقبت قال مجرد له قاله * ویره انکاره بدل اقراری * واره ایمان یرینه کفر آله * و بونده مصراع اول معرفت واعتقاده ومصراع ثانی عمل وانقیاده ناظردر اول تقدیم اولندی زیرا اساسدر که عمل انك اوزرینه مبنیدر وحدیث قدسیده کلور (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف) یعنی ایجاد خلقدن مقصود تحصیل معرفتدر ولکن طریق معرفت عمل وعبادت اولمغله قرآنده کلور (وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) الحاصل مؤمنده ایمان صحیح کرکدر که صفت باطندر وعمل صالح لازمدر که صفت ظاهردر تا که ظاهر باطنه نشان اولوب ایمان واسلام متوافق اوله وشریعتله حقیقت مؤید اولوب قوت بوله (لمحرره) دیرایسك اوله حقیقت مرعی * ظاهرا باطنا کوزت شرعی *

چونکه شد خرشید مارا کرد داغ
چاره نبود برمقام او چراغ

* شد * رفت معناسنه در * داغ * نشانکه آدمك و یاغیری حیوانك اعضاسنده دمرله و یاغیری نسنه ایله یقرلر ولکن حیوانه تمغا و یادفع مرض ایچون ایدرلر که کی دیرلر نتکم خبرده کلور (اخر الدواء الکی) وکلمات خواجه حافظده کلور * ببانك بلبل وقمری اگر ننوشی می * علاج کی کنمت که آخر الدواء الکی * وانسانه یالکز دفع مرض ایچون ایدرلر

مکرکه تشهیر ایچون الننه تمغا اورورلر نتکم اهل حرب جنکدن فرار ایدنلر ایچون ایدرلر تا که غیریلره عبرت وکندیلرینه پند ونصیحت اوله * چاره نبود * لابد است دیمکدر زیرا چاره حیله معناسنه در بورادء افتراق معناسنه مأخوذدر * چراغ * جیم عجمینك کسریله اصلنده شمعك فتیله سنده ینان آتش پاره نك اسمیدر مجازا چراغ دیدکاری آلت مخصوصه یه دخی دیرلر چراغ پا اول آلتدر که چراغ انده ینار شمعدان کبی وچراغ پره اول نسنه در که چراغ آنك ایچنده ینار فنر کبی چراغدن معروف الکمن دیدکاری نسنه در (معنای بیت) بودر که چونکه کنش کندی وافق سمادن غائب اولوب غروب ایلدی وغروبیله بزه داغ اوردی وجانمزی یاقدی و بزی ظلمتده قودی پس آنك مقامنه چراغدن چاره اولماز یعنی نهار ادبار ولیل اقبال ایتدکده نهارده نور شمسه بدل لیلده چراغ وشمعه یاقق لابد وضروریدر تا که کیجه نك ظلمتی انکله زائل ووحشت دل مضمحل اوله بونده وزیری خرشیده وخلیفه سنی چراغه تشبیه واردر زیرا نور بنفسه ظاهر وغیرینی مظهر اولدیغی کبی وزیر وخلیفه سی دخی کرامات وخوارق عادتله ولایتده ظاهر واحکام وشرایع وعلوم ومعارف نقل ونشریله مظهردر بورادندر که شاکرد ایچون شوکیمك چراغیدر و بونی بو مقامه کیم دکدی دیرلر کویا استاذی شمس یرینه درکه دنیادن انتقالی شمسك غروبی کبیدر وقمر شمسك خلیفه سی اولمغله شاکرد دخی قمروار استادك خلیفه سی اولور پس کنش اولمدیغی یرده شمعه وقمر وسراجله استضاء اولندیغی کبی مستخلف بولنمدیغی محلده دخی خلیفه یه تعلق اولنور انکیچون مؤمن مکاشف علی کل حال نوردن خالی دکلدر بصیر اولان کیمسه نور ظاهردن خالی اولمدیغی کبی نابینانك ایسه شب وروزی برابردر وآی اول شخص بی بهره یه که شریعت وطریقتدن اعمی اوله و بوندن فهم اولنور که نور مطلقا ظلمت ظاهره یی ازاله ایچون اولدیغی کبی علم ومعرفت دخی ظلمت باطنه یی رفع ایچوندر پس شمس وقمر وشمعه یه احتیاجدن مستخلف وخلیفه یه احتیاج اشددر زیرا بونلر ظلمت باطنه رفعنه معالجه ایدرلر وعالم نور حقیقی یه یول کوسترلر ظلمتده ایسه سلوك کوچدر زیرا راه پرخطردر نتکم خواجه حافظ دیوانده کلور * نازکا راسفر عشق حرامست حرام * که بهر کام درانزده

خطری نیست که نیست * و بو تقریردن انوارك شمس فی ظاهر اولدی پس شمس وقمر وشمعه دلائل قدرتدن اولدیغی کبی انوار الهیه یه مظاهر اولان اکابل ناس دخی آثار حکمتندر وزمان احتیاجده فانوس محافظه اولندیغی کبی بونلر دخی محافظه اولنمق کرکدر زیرا بونلرك انطفاسی سبب ظلمات عالم و باعث تاریکئ بنی آدمدر انکیچون زمان اولده بر محله ده ساکن اولان صلحادن بری وفات ایتسه اهل دل اولنلر آنك وفاتیچون ماتم ایدرلر وانك نور صلاحی محله مزدن سوندی دیرلردی زیرا بیلورلردیکه اول نورك جایه سریانی واردر بو اعصارده ایسه ارباب حالدن غریب ومنفور یوقدر شویله که فقراء اهل سلوکك موتنی غنیمت بیلورلر وهیچ برینه صایرزلر بلمزلر که قوام عالم انلرك وجودلریله در (لمحرره) سعدا کوزکه دکن کور بنور * اشقیا صانکه برچن کور بنور * وار ایسه کر کوربنجك کوزیکه * صبرایت البته برزمن کور بنور * هرکسك دیده سی آچلدقده * عملی صورتی روشن کور بنور *

چونکه شد از پیش دیده وصل یار
نائبی باید ازو مان یادکار

* مان * برقاج معناسیه کلور بورادہ ضمیر نفس متکلم مع الغیردر حالت جرده ماقبلنده اولان اسمه مضاف الیه اولور داس مان کبی تتکم بالاده مرور ایتدی وحالت نصبده ماقبلنده اولان فعله مفعول اولور بو مقامده اولدیغی کبی که باید فعلنك مفعولیدر * یادکار * یاد اکمکدر وکار کاف عجمیله ادات فاعلدرجی معناسنه پس یادکار اکدریجی و یاخود صاحبی انکله اکلیجی متبرك دیمك اولور زیرا تبرك اولنان نسنه البته صاحبن اکدورر وصاحبی دخی انکله اکلور نتکم تاریخ لغت شاهدی ده کلور * قالدی سندن شاهدی نو یادکار * وخواجه حافظ شمرنده کلور * از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر * یادکاری که درین کنبد دوار بماند * ومولانا جامی در باعیاتنده کلور * قصد شهرت نبود جامی را * که این همه نظم آبدار نوشت * بهر احباب بر صحیفهٔ دهر * نکتهٔ چند یادکار نوشت * وابن کمال نکارستان نام کتابنده ایراد ایدرکه * یادکارست چون حدیث بشر * یادکارت بخیر به که بشر * ابن کمال بو بیتده یادکاری معنای لغویه یه حمل ایتمشدر ولکن عرفه مخالفدر حتی کتب لغویه ده بله یادکاری تبرك

اولنور نسنه معناسنه اخذ ایتمشلردر شرك یادکار اولدیغی تهکم طریقیله در یوخسه فی نفس الامر یادکار دکلدر (لمحرره) یوری خیر سویله بهی یادکار * نه سوزدر بو که شر اوله یادکار (معنای بیت) بودرکه چونکه کوز اوکندن وصل یار کتدی ووصلت فرقته متبدل اولوب صحبت پایانه یتدی آنده بزه کندینی اکدریجی و یا انکله اکلیجی تبرك اولنور برنائب وخلیفه کرکدر تا که انکله تبرك ایدهلم وکوستردیکی یوله طوغری کیدهلم زیرا امتداد عالم سلسلهٔ اجسامه منوط اولدیغی کبی سلسلهٔ ارواحه دخی مربوطدر انکیچون اهل الله مرکز ومدار عالم و باعث بقای بنی آدمدر زیرا نفس بنفس بری برلرینه مرتبطلردر شویله که اکر برینك فناسنده برینك بقاسی متصل اولمسه اختلال عالم حاصل اولور نتکم قرآنده کلور (ان الله یمسك السموات والارض ان تزولا) زیرا مقصود اسم جامعك مظهری یوزندن عالم ارواح واجسامك محافظه اولدیغن بیاندر وحدیثده کلور (لا تقوم الساعة حتی لا یقال فی الارض الله الله) زیرا بوندن مراد ذکر دائم اهلنك انتظام عالمه باعث اولدیغن تقریردر نتکم تکریر جلاله دوام مذکوره دالدر ذکر دائم ایسه رجال الله واقطاب عالمك شانیدر زیرا دوام ذکر شهودله حاصلدر احتجاب ایله دکل وقرآنده کلور (والذینهم علی صلوتهم دائمون) بوندن مراد دوام توجه احدیدر کرك بالفعل صورت صلوة بولنسون و کرك بولنمسون وکذلك بو مقامده یقظه ومنادم برر زیرا ذکر دائم اهلنك بصیرتی دائما کشاده در نتکم حدیثده کلور (ینام عیناى ولا ینام عینا قلبی) پس بو ذکردن مراد ذکر لسانی دکلدر بلکه استغراق شهود وتجلئ دائم واجب الوجوددر که کمل اولیا حائزدر و بونده وصل یاردیدی مع هذا کوزدن غائب اولان نفس یاردر وصلی دکل زیرا یاردن مراد وصلت وصحبتدر پس یار غائب اولنجه وصلت وصحبت دخی مفقود اولور و بوندن فهم اولنور که دیده دن مقصود دیدار یاره تعلقدر زیرا ما خلق لهیدر چونکه دیدار یاره نظر معدوم اوله اعمی و بصیر اولمق مساوی اولور * ع * چو کورمز یوسفك یوزینه حاصل چشم اعمادن و بونده (کنت کنزا) سرینه اشارت واردر زیرا حق تعالی (الآن علی ما کان علیه) اعتبار ایله کنز مخفیدر ولکن اسما وصفاتی خلافت ذاتی ایله قائم اولمش وذاتی انلرله بورنمش وانلرك یوزندن کورنمشدر نتکم سلطان

وراء سرادقات غیبتده محتجب اولوب وزرا یوزندن کورینور زیرا وزالنك مظاهر صفاتیدر پس بوندن فهم اولنور که ظهور عالم ظهور حقه نائب وخلیفه در شویله که آدم وآدمسز حق بیلینور وکورینور دیمك سوز دکلدر (لمحرره) وجه حق مرآت عالمده رکیمینه عکس اولور * سر ذاته طالب اولان صورت حقدن بولور *

چونکه کل بکذشت وکلشن شد خراب
بوی کلرا ازکه یابیم ازکلاب

* کلشن * کللك دیمکدر کلستان وکلزار کبی ولکن کلشنك اشتقاقنی بیانده بزده موجود اولان ادوات علومده که کلشن انواع فهومدر برمرغ سخن پروازنواسازلق انمشدر * خراب * عمارتك ضدیدر والفرق بین الاخراب والتخریب ان الاخراب التعطیل اوترك الشیء خرابا والتخریب الهدم ذکره القاضی فی قوله تعالی (یخربون بیوتهم بایدیهم) کلاب * کاف عجمینك ضمی ولامك تخفیفیله آب کل یعنی کل صویدر لامی مشددا وقومق اغلاط عوامدندر قضاة وادعیه دیدکلری کبی تشدید ضادو یائله * چون مشدد خواندی لفظ کلاب * می شمرد از عوعوت خلق از کلاب * (معنای بیت) بودرکه چونکه کل موسم ودوری کچدی وکلستان خراب ومعطل اولوب بلبل کاشانه کوچدی کلك قوقو خوسن کیمدن بولالم که کلابدن بولالم که کلاب کلك عصاره سی اولمغله انك خلاصه سنی حامل ورایحه سنی مشتملدر پس بو کلام سؤال وجوابی متضمندر الحاصل کلاب کلك خلیفه سیدر که کل زمانی منقضی اولدقده طالب بوی کل اولان کیمسه استعمال کلاب ایدر زیرا کلك عمر طویلی یوقدر تاکه خلیفه محتاج اولمیه نتکم بعض شعرا دیمشلردر * چوکل رحم ایلمز آشفته سینه * انکیچون عمری وارمز هفته سینه * بونده عمر اکابرك قصیر اولمسنه اشارت واردر نتکم مثلده کلور (ان الکرام قلیلة الاعمار) وابن جوزی مرآة الزمان نام کتابنده ایراد ایدر که اکابردن یدی نفر کیمسه اوتوز الیشر یاشنده وداع عالم فانی قلدی مع هذا بو قصر عمرله هربری برکماله بالغ ونهایته واصل ایدی اولکیسی اسکندر ذوالقرنین صاحب الریاستین در ایکنجیسی صاحب الدولة العباسیة اولان ابومسلم الخراسانی در اوچنجیسی صاحب الخطابة والفصاحة اولان ابن مقفع در

دردنجیسی عربیتده جمله دن مقدم اولان صاحب التصانیف سیبویه در بشنجیسی شعر وسائر علومده یدطولاسی اولان ابو تمام طائی در التنجیسی علم کلامده معمق اولان ابراهیم نظامدر یدنجیسی مجازده منتهی اولان ابن راوندیدر پس بو یدی نفر کیمسه اوتوز التی سنه یی تجاوز ایتممش بلکه عمردن بو مقدار اوزرینه اتفاق ایلمشدر انتهی بالترجمة ولکن صاحب الریاستین اولان اسکندرك عمرنی اوتوز التی یه قصر ایتمکده نظر واردر زیرا تواریخ وسیر وتفاسیرده طویل العمر اولمق اوزره مثبتدر پس اقالیمی یکرمی سنه ده دور ایتدی دیمك بعیددر زیرا میان مشرق ومغرب بشیوز یللق مسافه در بناء علی هذا مسافهٔ مدیده یی عمر قصیرده نیجه دور ایدر بو خود سلیمان کبی صاحب دکل ایدی پس بو بیانده اتفاق اسمادن ناشی غلط واردر جائزدر که غیری ذی القرنین اوله واسکندرین میاننده اولان فرق روح البیان نام تفسیرمزده سورهٔ کهفده مفصلا مبیندر (وبونده الولد سر ابیه) سرنه اشارت واردر زیرا کلاب کلدن تولد ایتمکله کلك رایحه سیله متصبغ وآثاریله ظاهر اولمشدر پس اولاد صوریه ومعنویه دخی بویله در وحدیثده کلور (العلماء ورثة الانبیاء) یعنی علماء محققین موروث عنه اولان انبیانك صور حقیقیه سیله تصور وتمثل ایتمشلردر پس انبیا علیهم السلامی کورمك واسرارینه ایرمك صور اولیایی قدس الله اسرارهم کورمك واسرارینه ایرمك اولور انکیچون حدیثده کلور (طوبی لمن رآنی ولمن رأی من رآنی ولمن رأی من رأی من رآنی) زیرا صور تجلیاتده اولان اختلاف اتفاق حقیقتی منافی دکلدر نتکم کلاب ایله کلك صورتلرنده اختلاف واردر مع هذا حقیقتلری بردر وبونده بوی ایله نفحهٔ الهیه یه رمز واردرکه حدیثده کلور (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) زیرا اول وقتده جانب یمنده اویس القرنینك عمی عصام الدین وار ایدیکه قطب الابدال ووکیل وخلیفهٔ حبیب جناب متعال ایدی ومثنویده اشغه ده ابو الحسن الخرقانی حکایه سی کلور وبوی خوش روایح جناندن اولمغله فخر عالم صلی الله علیه وسلمه تحبیب اولندی نتکم حدیثده کلور (حبب الی من دنیاکم ثلث الطیب والنساء وقرة عینی فی الصلوة) وقمیص یوسف علیه السلام دخی جنتدن استخراج

اولمغله حضرت يعقوب عليه السلام آنك رايحه‌سنى استنشاق ايتمكله
خوش دل اولدى وغايتده ديده‌لرى اول قميصله آچلدى نتكم
قرآنده كلور (فلما ان جاء البشير القاه على وجهه فارتد بصيرا)
وبونده تنبيه واردركه طيبك اثرى طيب وخبيثك اثرى خبيث‌در
اكرچه كه فى الجمله طيب‌دن خبيث حاصل اولور سوده ماء قراحدن
بول ناپاك حاصل اولديغى كبى ولكن بومعنى دور اطوار وانقلاب ادواردن
صكره‌در والا طيبك طبعى حالنده اثرى طيب محض‌در فاعرف نتكم
آب صافى منبعده پاك وطاهر ومطهردر فاما مرور ايتديكى خاكك
مزاجيله منصبغ اولوب متغير اولور پس اول تغير احوال عارضه‌يه نسبت
اولنور اصل آبه دكل وبونده تلويح واردركه روايح طيبه‌يى مطلقا
استنشاق لازمدر زيرا انف انسانده حاسهٔ شم آنك ايچون مخلوقدر
محكيدركه انوشروان ايوان نشين ايكن كوردىكه برمار بعض شرف
ابوابده اولان آشيانهٔ كبوتره طوغرى حركت ايتدى تاكه آنك
ياوريسن اكل ايده انوشروان دخى سهم وياخود بندقه آتوب اول
مارى قتل ايلدى برقاچ كوندن صكره اول كبوتر منقاريله حبوبدن
بردانه كتوروب انوشروان حضورينه القا ايتدى انوشروان
امر ايلدى تاكه اول دانه‌يى اكديلر پس اندن ريحان بتدى اول وقته
كلنجه ايسه اول دياره ريحان معهود دكلدى واول ريحانى آلوب
استشمام ايتدكده دماغنه نافع بولدى زيرا انوشروانك زكام اوجاع
دماغى كثير ايدى پس آنى استعمال واستنشاقده زياده نفع
ملاحظه ايتمكله (نعم ما اتانا به الحمامة) ديدى اشته استنشاق ظاهرك
نفعى بودر استنشاق باطنك لطفى دخى بوكا قياس اولنه وبونده
ايما واردركه دوام استنشاق لازمدر نتكم دريا‌ده ماهى استنشاق
آب وقراده غيرى حيوان استنشاق هوا ايتمسه‌لر هلاك اولورلر پس
انلرك بقالرى دوام استنشاقله‌در فيض الهى دخى بويله‌در يعنى دوام
فيض اهلى اولنلر ماهى كبى دوام استنشاق اهليدر وانلركه اهل
حجابدر دريادن بيرون اولان ماهى كبى حاللرى مضطربدر وبونده
طيبى خبيث اوزرينه ترجيحه دلالت واردر نتكم قرآنده كلور (قل لا يستوى
الخبيث والطيب ولو اعجبك كثرة الخبيث) وطيب اودركه طباع

سليمه آنى استخباث ايتميه تفسير كبيرده كلوركه استلذاذ واستطابه‌ده
عبرت اهل بلد واخلاق جميله‌يه درو الا اهل باديه جميع حيواناتك اكلنى
استطابه ايدرلر پس انلرك حيواناتده واكر غيريده استطابه واستخباثلرينه
اعتبار يوقدر زيرا طباع سليمه اهلى وارباب مروت دكلردر بومقامك
تماميى تفسيريمز روح البيانده‌در * وبونده تجدد امثالى دخى اشعار واردر
زيرا هر نسنه‌ده بقا تجدد امثال‌له وترك بدل ايله‌در فاعرف جدا (المحرره)
هر زمان تازه‌لنور اشبو وجود * بيلور آنى اولنلر اهل شهود * نه‌در
اى خواجه جوهر واعراض * قيل آنى بلكه بذل مجهول * وبوندن
فهم اولنور كه طول بقا ئله موصوف اولنلر ايچون استخلاف تام بوقدر
حضر عليه السلام كبى ولايتى تقديرى اوزرينه زيرا عمر جاودانى اهليدر
پس انك خليفه‌سى اولديغى صورتده دخى كندى كمالاتنه مرآت تامه
دكلدر والا فرع اصل ايله اصلك زماننده مساوى اولمق لازم كلور
بوخود ممنوع اولديغى بالاده اشارت اولندى الحاصل ايكى قطبيت
برزمانده وجود پذير اولماز وبرشاكرد استاذ كوننده استاذ درجه‌سن بولماز
(لمحرره) صبر ايت اى دل نيجه زمان صبر ايت * اوله خون چكرك تاكم
شير * تربيه بولمنجه برمدت * شيربچه بولورمى قوت شير * والله الناصر

چون خدا اندر نيايد در عيان ❊ نائب حقند اين پيغمبران

* اندر * بوراده تحسين ايچوندر دركبى (معناى بيت) بودركه چونكه
حق تعالى عيان وآشكاره كليه وخلقه ظاهر اولوب كورنميه زيرا بيوردركه
(لا تدركه الابصار وهو يدرك الابصار) بو پيغمبرلر وكذلك وارثلرى
اولان علماء محققين واولياء كاملين حقك نائبلرى وخليفه‌لريدر
زيرا كندى ذاتى حجاب هيبت وعظمت ايله محتجب اولمش وكنهى
ادراك اولنمق مرتبهٔ محالى بولمشدر پس خليفه مرئى اولسه محاط
ومحصور اولور محيط وحاصر دكل بناء على هذا هر كيمكه حقى
كورمك وسرينه ايرمك دلسه انبيا واولياسنى كوره وانلرك اسرارينه ايره
وكلشن معارف وعلوم وحقايق واذواق ومواجيدندن كل ديره نتكم
حديثده كلور (سر الانسان سرى وسرى سره) وبوخود معلومدركه
حق تعالى‌يى عارف بالله اولنلرك قلوبنده ارامق كركدر زيرا انلرك قلوبى

نظرگاه الهی ومظاهر تجلیات نامتناهیدر ودیمشلر درکه اگر الله تعالی تمثل وتصور ایدوب خلق اراسنده حکومت ایلسه انبیا وکمل اولیا حکومتی کبی حکومت ایدردی یعنی صور انبیا واولیا صورت حقیقیهٔ الهیه دن نشان ونمونه اولمغله انلرك حکومتلری عین حکومت حقدر وحق دخی ظاهر اولسه اول وجهله حکومت ایدردی انکیچون دیمشلردر که رسول الله صلی الله علیه وسلمك فعلی یافرض ویاواجب ویامستحبدر غیری دکلدر زیرا معصوم مطلقدر وطاعتی مشرب ملائکه کبی طبعی در وعتاب تعلق ایدن حالی وذاتنه اضافت اولنان ذنوبی فهوم عامه دن خارج نسنه در نتکم قرآنده کلور (عفا الله عنك لم اذنت لهم) وینه کلور (لیغفر لك الله ماتقدم من ذنبك وماتأخر) پس صورت ذنبدن حقیقت ذنب لازم کلمز نتکم حدیثده کلور (اذا احب الله عبدا لم یضره ذنب) وبو مقامك تمامی روح البیان نام تفسیرمزده سورهٔ فتحده وغیری مواضعده در ومن الله التوفیق للادراك والعصمة من الهلاك بونده تنبه واردر که الله تعالی (لاتدرکه الابصار) حسبنجه کنه ذاتنه ونسب واضافتدن تجردنه نظرا معاینهٔ مشاهده اولنماز وبلکه اول مقامه اصلا ادراك خلق کرمز زیرا مرتبهٔ عقلدن وطور کشفدن خارجدر ولکن صفاتی یوزندن تجلی ایلمش انبیا واولیا صورندن کورنمشدر انکیچون بیورر (وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی) نتکم تحقیقی کذر ایتدی فاما انسان کاملی معرفتده صعوبت واردر زیرا اکثر ناسك مشربی تنزیه اوزرینه درشویله که تشبیهه متعلق اولان امور دن اصنام دن فرار ایدر کبی فرار ایدرلر مع هذا دیمشلردر که عارفده بر وجه باطن واردر که اول وجهله خلقه تجلی ایلسه خلق آنی معبود اتخاذ ایدرلردی نصارانك عیسی علیه السلامی معبود اتخاذ ایتدکاری نتکم محمدیه ده کلور * عارفك بر یوزی واردر حق جمالندن بکا * کر کوزکسه اوله دی معبود خلق ای شهریار * وینه اول کتابده کلور * بولدی مریم بکر کن بر شمه حسنکدن اثر * اول سببدن طپدیلر عیسایه چندین ماه وسال * یعنی عیساده اولان ظهور وجه جزئی ایله ایکن بله نصارانك دیده لری خیره لندی وادراکاری بولندی پس وجه کلی ایله ظاهر اولسه حال نه یوزدن اولوردی قیاس اولنه واگر اولیانك نور باطنی ظاهرده اشراق ایلسه

شمس وقمر منکسف ومنخسف اولورلردی زیرا بونلرك انواری نور صفاتدن مأخوذ اولیانك انوار ایسه نوری ذاتدن مستفاددر انکیچون جهنم خطاب ایدوب دیرکه (جز یامؤمن فان نورك اطفاء لهبی) وبعض اخبارده کلور که اگر حور العین دن بری عرض جمال ایلسه نورشمسه زوال طاری اولور وماه محاق مرتبه سن بولوردی بو خود معلومدر که حورده کمال بوقدر زیرا کمالك وجودی دنیاده سلوك اوزرینه موقوفدر پس بحسب السلوك توحید حقانی ایله تجلیهٔ آینهٔ دل ایدن کاملك نوری نه اولمق کرکدر فهم اولنه زیرا انسانك استعدادی غیری موجوداتده یوقدر نتکم دیمشلردر که حضرت سلیمان علیه السلامه ملك ظاهر وتسخیر قاهر ویرلدی سلیمان اول امتنانه باقوب (رب هب لی ملکا لاینبغی لاحد من بعدی) دیدی فاما الله تعالی فخر عالم صلی الله علیه وسلمه بر سلطنت احسان ایتدیکه ملك دنیا باسرها اکا نسبت ایله بر ضیعه کبی دکلدر واول دولت عظمی ومنت کبری تجلی ذات باری تعالی در نتکم تفسیرمزده سوره نجمده وغیریده تحقیق اولنمشدر * پس انبیا واولیایی مشاهده یه قادر اولنلر مشاهدهٔ حق ایتمش اولورلر زیرا حقك نائبلری واسما وصفاتنه مظهریتلری حسبیله انك خلیفه لریدر نائبی مشاهده ایسه منوب عنه اولانی مشاهده در زیرا ظهورده منوب عنه در (لمحرره) سیرایلسك جهانی * ذلسك نظر نهانی * ای دل اویار جانی * کورمك محالدر آنی * خلق ایلدی مظاهر * مظهردن اولدی ظاهر * کوستردی کندینی آخر * وارمی بصیر قانی * نظر استرسك اکا * نظر ایله هر بکا * کوزوکی آچ باق سکا * ای صورت رحمانی * شش جهتدن کورینور * در لولباس بورینور * اوزکه نقاب اورینور * باقی کورینو رفانی * بتر کوزله کثرتی * بول حقیا وحدتی * حقدن کور حقیقتی * خیالدر قلانی *

نی غلط کفتم که نائب بامنوب
گر دوپنداری قبیح آید نه خوب

* نی * ماقبلنی نفیدر غلطی دکل * غلط * تحریکله سوزده یاکلمق * قبیح * چرکندرکه حسن مقابلیدر انکیچون خوب مقابله سنده ایراد ایلدی زیراخوب فارسیده زشت مقابلیدر پس خوب وحسن بردر زشت وقبیح براولدیغی کبی ترك کوزل وچرکن دیر (معنای بیت) بودرکه پیغمبران

نواب حقدر ديوابتديكم ادعا يرنده دكلدر بلكه بو خصوصده بن غلط ويكاش سو بلدم كه اكر سن منوب عنه اولان كيسه ايله نائبى ايكى ظن ايدرسك و ملاحظهٔ اثنينيت يولنه كيدرسك عند العقل والكشف زشت كاور خوب كلمز يعنى بويله ظن ايتمك قبيحدر زيرا واقعه مطابق دكلدر پس اتحاد ظن ايتمك حسندر زيرا حقيقته موافقدر الحاصل نائبك منوب عنه اولان كيسه ايله ظهورده تساويلرى اتحاد واتفاقلرينى مقتضى ومستلزمدر پس شخصا تعدد واثنينيت هويت وحدت واتفاقى منافى دكلدر مثلا آينه ده رائى ايله مرئى براولوب رؤيته آلت اولديغى كبى انبيا عليهم السلامك دخى آينه لرندن صورت آلهيه تجلى ايلمشدر بناء على هذا شاهد و مشهود فى الحقيقه حقدر بوسره بناء اطلاقات قرآنيه ده كاور (من يطع الرسول فقد اطاع الله) ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله) يد الله فوق ايديهم) انكيچون نائبك حكمى منوب عنه اولانك حكمى كبى نافذدر بوجهتدندركه سلاطين و ملوك وسائر اكابر ناسك خدامنه رعايت وتعظيم ايدرلر زيرا بيلورلر كه خدامك انلره ملابسهٔ تامى واردر وبوملابسه ايله ناصيه لرنده پرتو حشمت وهيبت هويدادر و بوتعظيم نفوس ناسده امر خلقى وطبيعى در پس خلافت مخلوقاتده كار بويله اولنجق خلافت حقده نيجه اولمق كركدر نتكم قرآنده كاور (يا داود انا جعلناك خليفة فى الارض) و بوتقريردن فهم اولندىكه مقصود امر باطنه در ظاهره دكل پس نائب وخليفه كبى حقك دخى صورت حسيه سى اولمق لازم كلمز بلكه نائب وخليفه ده كمالات حق ظهور ايتمك كافيدر وبوندركه وصف اوليا ده كاور (اذا رؤا ذكر الله) يعنى بركيمسه بصر وبصيرت ايله انسان كاملك يوزينه نظر ايلسه الله ديه دوشر زيرا مرتبهٔ ظهورك حكميدر خلاصهٔ كلام بودركه تعدد عالم صفاته كوره و وحدت عالم ذاته كوره در و صفاتك تعددندن ايسه ذاتك تعددى لازم كلمز و بومقامك اسرارندندركه مقام صفاته كوره تقسيم اولنوب نمازده سمع الله لمن حمده ديمك امامه وربنا لك الحمد ديمك جماعته تعيين اولنمشدر دعا وآمين كبى مقام ذاته كوره ايسه منفرد ايكسنى دخى جمع ايدر وبلكه امام دخى بعد الفاتحه آمين ديمكله دعا وآمينى برى برينه

ضم ايدر پس امام وجماعت ديمك اعتبارى وقاب قوسينه ناظر اولديغى كبى نائب ومنوب عنه دخى بويله در وامام اعظمك حقايقه اطلاعندندركه امامك قراءتنى جماعتك قراءتى قلدى انكيچون جمله سنك قلدقلرى برنماز اولدى فاعرف جدا (لمحرره) * قاب قوسيندن كذر ايله * عالم وحدته نظر ايله * كل رعنا كبى دورنك اوله * رنككى رنك خاص زر ايله

نى دو باشد تا نوبى صورت پرست
پيش اويك كشت كز صورت برست

* نى دو باشد * استفهام معناسنى متضمندر * صورت پرست * وصف تركيبيدر صورته طاپيجى معناسنه صورته طاپمق معنادن بى خبر اولمقدن عبارتدر عباد اصنام كبى * پيش او * ضمير كلامك مابعدى متضمن اولديغى كيمسه راجعدر * برست * ماضيدر مصدرى رستن در فعله قورتلمق معناسنه رها كبى (معناى بيت) بودركه نائب ومنوب عنه ايكى دكليدر مادامكه سن صورت پرست وظاهر بين سن يعنى بوصورتلو و صفتلو جاهلك حالى اثبات اثنينيتدر فاما اول كيمسه نك حضور وشهودى يانده وكشف وعيانى اوكنده بردركه اول كيمسه صورتدن خلاص اولدى و عالم معنايه اتصال بولدى الحاصل صورت پرست اولان كيمسه اهل حجابدر انكيچون بصرى بصيرت مرتبه سنه تجاوز ايتمز بصر ايسه اشياده اشخاص اعتباريله تعدد كورر زيرا نظرى محسوساته مقصوردر محسوسات ايسه امور جزئيه دركه هربرى آخره ذاتيات وعرضيات ايله مغاير ومخالفدر صورتدن خلاص اولان ايسه اهل كشفدر انكيچون بصرى بصيرت مرتبه سنه تجاوز ايتمشدر بصيرت ايسه اشياده هويات اعتباريله وحدت كورر زيرا التفاتى معقولاته محصوردر معقولات ايسه امور كليه در اوراده اشيا مشخصاتدن تجريد اولنور كليت ايسه وحدت ايله متصفدر انكيچون بعض عارفين علم ميزان علم تصوفه قريبدر ديرلر بلكه انلرك يانده حقيقتدن غيرى يوقدر زيرا علمده وصنا عتده حقه انتقال طريقنى بيلورلر فطوبى لهم بوندن ارباب انكارك كفاره التحاقى فهم اولنور زيرا كفار ميان رسلى تفريق وحق وخلق دخى برى برندن تميز ايتدكلرى كبى ارباب انكار دخى انبيا واوليا اراسن تفريق ايتمشلر وطريق فرقته دوشوب چقمز بوله كتمشلردر

(لمحرره) * آكسون زهد اهلی عشق اغزنه ترك ايلسون * قوت خرز راكه جودر اول جواهر بيلسون * بوندن فهم اولنوركه حقايق اشيانك حقيقت احديه ده اتفاقی اغصان وفروعك وحدت نواتده اختفاسی كبيدر نتكم بو مقام مرارا شرح اولنمشدر

چون بصورت بنكری چشم تو دوست
تو بنورش درنكر كز چشم رست

دوست قصر له اصلنده دواست دركه دو ايكی ديمكدر اثنين كبی واست ادات خبردر *رست* ضمله ماضيدر مصدری رستن دركه بتمكدر نورسته ديرلر فتحله اصلی نورسيده در ضمله نورسته ديمك دخی موجهدر اكرچه كه مستعمل دكلدر (معنای بيت) بودركه چونكه صورنده وياصورتله نظر ايده سن وديدلر يكه التفات صلا سن سنك كوزك ايكيدركه بری صاغ وبری صولدر ولكن سن كوزدن بتن وحاصل اولان ثمرۀ نوره نظر ايله كوركه نيجه بردر يعنی ايكی كوز بر كورر باشقه باشقه كوروب نوری متفرق اولماز پس ظاهرده تعدد فی الحقيقه نورنك وحدتنی منافی دكلدر نتكم پرتو روحك جملۀ اعضاده ظهوری تعددن اقتضا ايتمز زيرا تعدد اعضايه كوره در پس اعضاء متعدده يه تعلقندن قطعا نظر بر روحدر وكذلك شخص انسانی دخی بر شخصدر اكرچه كه جوارحی متعدددر بناء علی هذا نقدر اعداد ومعدودات واريسه جمله سنك كثرتی وحدتده داخلدر مثلا وجود انسانده بوقدر قوای مختلفه واردركه هر بری براسمله ذكر اولنور قلب وعقل ونفس كبی مع هذا جمله سی روحده داخلدر زيرا روحك تجليسندن ظاهر اولمش وبدنه تعلقندن وجود بولمشدر پس انلرك حقايق مختلفه اعتبار اولندقلری آثار واحكامله در والا جوهر واحددر وبالاده تحقيق اولنمشدر كه برنسنه يوقدر كه فی الحقيقه وحدت ايله متصف اولميه حتی عشرۀ واحده ومائۀ واحده والف واحد ديرلر خصوصا كه جزء لا يتجزی اعتباريله هر جسم جوهر فرددر پس صورت تركيب نيجه تعدده ناظر ايسه معنای تركيب دخی وحدته ناظردر وجميع اشيا حقه عبوديتده متحدلردر نتكم قرآنده (ان كل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا) پس چشم حقيقت بين ايله نظر اولنسه اشتباه قالماز (لمحرره) *ايكی چشم چشمه

ساری تا جكردن نم بولور *ايكی عينك باشی بر درباشدن جاری اولور *

نور هر دو چشم نتوان فرق كرد
چونكه در نورش نظر انداخت مرد

* فرق * آيرمقدر فصل كبی فلق دخی بويله در انشقاق وفرق انفصال اعتباريله اطلاق اولنور (معنای بيت) بودركه هر ايكی كوزك نورنی فرق وفصل ايلك اولماز چونكه مرد بصير آنك نورنه نظر ايتدی والتفات صالدی نتكم نفعی سلطان مرادك شهزاده لری حقنده دير * ايكی شهزاده كيم هر بری روح مصوردر * دو نور چشم يكتا پادشاه هفت كشوردر * ايكيدر صورتا معنيده اما نور واحددر * حقيقتده نهايت هر بری غير مكرردر * الحاصل نورك وحدتنه ناظر اولان كيمسه ايكی كوزك نوری وبلكه ايكی كوزی برعد ايدر نتكم مرور ايتدی مثلا نور قمر ونور شمس كبی زيرا نور قمر نور شمسدن مستفاد اولمغله قمر شمسك نائبيدركه شمس مختفی اولدقده قمر ظهور ايدر ونور قمر فی الحقيقه نور شمسدر قمر اورتاده نور شمسه مرآت واقع اولمشدر وايكسی بوتعين دنيا وعجوز دهرك ايكی كوزيدركه بری كوندز وبری دخی كيجه كورر ليل ونهارك اختلافی اعتباری اولديغی كبی نيرينك دخی بويله در نتكم قرآنده كلور (وآية لهم الليل نسلخ منه النهار فاذاهم مظلمون) نتكم سابقا تحرير اولنمشدر وديمشلردركه انسانك چشم راستی آخرته وچشم چپی دنيايه ناظردر پس بر سالك رؤياده كنديني يك چشم كورسه اكر مفقود اولان كوزی صاغ ايسه ملاحظۀ آخرتی ترك واكر صول ايسه دنيايه عدم التفاته اشارتدر واكر ايكسی بيله مفقود كورسه دو عالمدن اغماض عين ايدوب بصيرتنك جانب حقه كشاده اولماسنه دالدر زيرا بصرك متعلقاتی اولان محسوساته التفات بسته اولسه بصيرت قوت بولور نتكم بعض نظائری مرور ايتمشدر وبونده رمز واردركه دنيا وآخرت صورتا مختلفلر ومعنی متحدلردر ليل ونهار كبی پس مكاشف يانده دنياده آخرته نظر اولنور صول كوزيله صاغ كوزك متعلقنه التفات اولنديغی كبی وديمشلردركه (الدنيا مثال الآخرة والدنيا مزرعة الآخرة) پس اهل الله دنياده جنتده در ولكن عقل قاصر ايله ادراكی ممكن دكلدر بلكه مكاشفۀ صحيحه يه موقوف درانكيچون نظر

انداخت دیدی زیرا اهل التفات ونظر ایله ادراکی مشکلدر پس ظاهرده طرح لازم کلدیکی کبی باطنده دخی القاء فیض والهام کرکدر تاکه انکله بصیرت منفتح اولوب مقصودی مطالعه یه قادر اوله ومراده ظفر بوله

ده چراغ ار حاضر آید در مکان
هر یکی باشد بصورت غیر آن

ده فتح دال وهاء ملفوظه ایله اون عدد عشره کبی زنبقه ده زبان دیدکاری پیراقلری اعتبار یله در (معنای بیت) بودر که اون عدد چراغ وشمع اکر هر مکانده حاضر کله ومجتمع اوله هر بری صورت ایله ویاخود صورتده اول برینک غیری اولور یعنی ارالرنده وجود ظاهری ومشخصات اعتباریله مغایرت واردر شویله که برکیمسه انلرك اتحادینه ذاهب اولسه غلط حسه حمل اولنور بونده چراغ قلوبك تعددینه اشارت واردر زیرا انبیا واولیانك هر برنده بر قلب واردر که انده شمع تجلی مشتعل وشعله پرتو حقیقت منیردر ولکن جمله سنك شهودی متحد اولدیغی جهتدن قلب واحد حکمنده در اکرچه که شهودلری بحسب الاستعداد تفاوت اوزرینه دروبو سره دائردر اولکه حکایه ده کلور اولیادن بری بر کیجه ضیافت ایلیوب مجلسده فوق العاده مومار ایقاد ایتدیکنده ظاهر بین اولانلر اسرافه حمل ایدرلر اولدخی اکر اسراف ایسه اطفا ایدیکز دیرانلر بریسن سوینديرمکه قادر اولمازلر زیرا جمله سی نور واحدر که تشکل حسبیله متعدد کورنمشدر ارواح عالیه تطورایتدکاری کبی پس اول شمعه لرك برن سویندرمك لازم کلسه جمله سی بردن سوینوب مجلس صحبت مظلم قالمق اقتضا ایدردی الحاصل برینك وجودی نیجه ضروری وغیر مکرر ایسه سائرلرك وجودی دخی بویله در ولکن بومقوله اسراره مکاشفدن غیری کیمسه دسترس بولمماز زیرا قوت بازوی ادراکی ضعیف وبلکه نور چشم بصیرتی منطفی اولمشدر وبوسر عظیمدن غافل اولوب اهل انکار غالب اولان شهرلرك مساجد وجوامعنده تقلیل سراج وشمع ایدرلر وتکثیرنی اسرافه حمل ایدرلر مع هذا تکثیر انوار اتمك عالم صفاتك حکمی وتجلیات مختلفه نك اثریدر قبه دیهور قنادیل کواکب ایله تزیین اولندیغی کبی قرآنده کلور (ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح) الحاصل منکرك کوزی کوردرکه مصابیحی کورمز وانك سرینه عقلی

ایرمز نه ذاته یاور ونه خود صفات (لمحرره) چون قالدی قلبی آینه سی رنك رینده *کور اولدی منکرك ایکی کوزی دارینده* وله* کوش طوتمق نهیق انکاره *صاحبی اولدی انك زیرا خر *خر برینه قویالم بوکون آنی* بلکه باران اوله شکل اخر*

فرق نتوان کرد نور هر یکی
چون بنورش روی آری بی شکی

*بی شکی مصراع اوله قید در (معنای بیت) بودر که چونکه اول اون عدد چراغك نورینه یوز کتوره سن وتوجه ایده سن وصرف باصره وتقلیب حدقه ایلیه سن بی شك وشبهه هر برینك نورنی فرق ایتمك اولمازو باشقه باشقه آیروب ایشته بو چراغك نوریدر واوچراغك ضیاسیدر دیو بروجهله تعین وامتیاز بولماز بلکه جمله سنك انواری مرآی ونظرده نور واحد اولور بوندن اخذ اولنور که کرچه انبیاء علیهم السلام ارالرنده اشخاص واجسام وتعینات اعتباریله تعدد اختلاف واردر که کیمی آدم وکیمی نوح وکیمی ابراهیم واسمعیل وکیمی موسی وعیسی دینلور فاما حقایق وهویات اعتباریله وحدت واردر که جمله سی حقیقت محمدیه ده مندرج وهویت احمدیه ده مندمجدر وجمله سنك قلوبنده متجلی اولان انوار الهیه نور محمدیدن مستفاددر وکتورد کلری احکام وشرایع اوح قرآندن مستنبط ومأخوذدر زیرا قرآن جمع حقایقی جامع اولدیغی کبی جمله شرایعی دخی حاویدر ولوح محفوظ فی الحقیقه اندن عبارتدر انکیچون قرآنده کلور (ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین) محکیدر که بر فقاعی جمیع اشیاسنی دخترنه جهاز اولمق ارزده ویرمزسه طلاق ثلثه ایله شرط ایتمش ایدی فحول علما بومسئله نك جوابنده عاجز اولوب وقوع طلاقه ذاهب اولدیلر امام محمده مراجعت اولندقده امام محمد آیت مذکوره ایله استدلال ایدوب جهاز ایچنه وضع مصحف ایله امر ایلدی وبو مخلص ایله فقاعینك شرطنی تصحیح ووقوع طلاقدن تخلیص ایتدی بعد ذا جمله هویات دخی هویت الهیه ده داخل وعموم انوار نور الهیده مستتردر زیرا قرآنده کلور (الله نور السموات والارض) وانوار حقنده امام غزالی رحمة الله مشکوة الانوار نام کتابنده کلام طویل الذیل ایراد ایدر اکا نظر اولنه ومراتب حقیقت محمدیه دخی مجیء البشر لاجل التبشیر نام

کلکبرزه احاله اولنور بونده فرق مذکور بصیره احاله اولندی پس بی بصر اولان کیمسه حسیاتی تمیزدن عاجز اولدیغی کبی بی بصیرت اولان دخی امور عقلیه ومعنویه‌یی تشخیصدن قاصردر پس انسانه فی الحقیقه بر کوز کفایت ایتمز بلکه ایکی کوز لازمدر که بری بصر وری دخی بصیرتدر تاکه بصرله شواهدی احساس وبصیرتله حقایقی ادراک ایلیه * ع * چو کورمز یوسفک یوزن نه حاصل چشم اعمادن

کر نوصد سیب و صد آبی بشمری
صد نماندیک شود چون بفشری

سیب کسرله المادر که عرب تفاح دیر شهور نحوی یه سیبویه دیدیلر رائحة التفاح معناسنه زیرا غایت حسن وجمال ایدی شویله که ایکی یکاغی کویا ایکی رنکین الما ایدی* اینسه کسه شهود سیبویه* دیردی آنده تعجبندنویه* دیمشلردر که تفاحک انواعی واردر که حلو وحامض وعفص ومری اولور و بعضی نوع واردر که انده اصلا طعم اولماز اجودی شامی بعده اصفهانی اولاندر ولکن حامض اولان اسباب نسیاندندر شربت عسل اسباب ذکا وحفظدن اولدیغی کبی وحفاظدن ابن هشام دیرکه (ماأكلت تفاحا ولاجلده ماعالجت الحفظ) ودیمشلردر که تفاحک اکثرینه دود مسلط اولور اکر شجره‌سنک اصلنه عنصل غرس ایتسه‌لر تدود ایتمیه عنصل یبان صوغانیدر که بصل بریدر و تفاحی ورق جوز ایچنه لف ایدوب ارضه دفن ایتسلر و یاطین ایچنه قوسه‌لر مدت طویله قاله ومتغیر اولمیه *آبی* بالمه آیوه دیدکاریدر که عرب سفرجل دیر سفرجلک دخی انواعی واردر حلو و حامض و عفص ومری کبی سفرجلده حیات نفس وتنقیهٔ فؤاد وتصفیهٔ لون وتحسین دل واردر یعنی برزن باردارانک اکلنه مداومت ایتسه خصوصا حاملدن اوچنجی آیده فرزندی حسن الوجه وذکی الفهم اوله دیمشلردر که سفرجل نشاره ویاخود صمان ایچنه وضع اولنسه مدت طویله متغیر اولمیه نشاره ضمله منشار له نشر اولورکن دوکیلن ریزه‌لردر *شمردن* صایمق عدکبی فشردن صیقمقدر عصر کبی (معنای بیت) بودر که اکرسن یوز عدد المایی ویوز عدد آیوایی عد ایلیه‌سن یعنی بوعدده بالغ الما وایوایی جمع ایده‌سن چونکه آنی صیقه‌سن وصوین اله‌سن یوز قالماز بلکه یوز عدد المانک صوبی برصو اولور وکذلک

یوز عدد ایوانک صوبی دخی برصو اولور اشخاص وافرادده اولان عددیت فنابولور وکثرت اعتباریه زائل اولور وسائر عصر ایتمک شانندن اولان میوه‌لر دخی بویله‌در ولکن بونده سیب ایله آبی جمع ایلدی زیرا اخذ آب محلنده آبی ذکرینک مناسبت زائده‌سی واردر وسیب تقویهٔ قلبده ادخل و آبی احیاء نفسده یعنی سبب حیات و جود اولمقده اوغل در انکیچون حکماء ایکسنک دخی حقنده فضائل کثیره و خواص وفیره ایراد ایدرلر وسیده اولان رائحهٔ طیبه نفحات حقه اشارت ایدر نتکم سفرجلده سفر لفظی مندرج اولمغله مجاهداتدن حاصل اولان حیات نفسه دلالت واردر زیرا حدیثده کلور (سافروا تصحوا) یعنی سفر صوریده مقاسات شدائد ومعانات متاعب ایله بدن متحلل اولوب آب وهوای دیکر شرب واستنشاق ونفوذی تنقیهٔ مسهل واصلاح داروی حکیمه بدل اولدیغی کبی سفر معنویده دخی ریاضات طبیعیه ومجاهدات نفسیه ایله نسیم عالم جان وزان ونا ودان فیض الهی ریزان اولوب صحت وجود باطنی ظهوره کلور وبر دخی سیبده انوثت صفتی واردر انکیچون دیمشلردر که فاطمة الزهری رضی الله عنها تفاح جنتدن خلق اولنمشدر وآبی ده ذکورت صفتی واردر نتکم قرآنده کلور (وجعلنا من الماء كل شيء حي) یعنی آبده فعل واردر که صفت ذکورتدر نتکم غیریده انفعال واردر که صفت انوثتدر ووجود انسانی فاعل و قابلک اجتماعندن عبارتدرکه بری روح و بری دخی نفسدر پس سفرجلده آبدن ناشی احیاء نفس واردر که صفت روحدر زیرا نفس ناطقه نک بقاسی نفس حیوانیه نک بقاسنه سبدر (المحرره) ایتسه حق کرقلمه امداد *قوربسه قالسه دلنده مداد * لایح اولمزدی اوحده بوصور * دیمزیدی قلمه لوح صوور *

در معانی قسمت واعداد نیست
در معانی تجزیه و افراد نیست

معانی معنی‌نک جمعیدر لفظدن مقصود اولان نسنه معناسنه *قسمت* تقسیم معناسنه درمصراع ثانیده متقابلی اولان تجزیه قرینه‌سیله قسمت جسمک ولفظک لوازمندندر *اعداد* فتحله عددک جمعیدر عدد مجموع نصف الحاشیتین در اثنین کبی زیرا ایکی حاشیه‌نک بری واحد وبری ثلثه درکه مجموعی اربعه در اربعه نک نصفی ایسه اثنین در پس اثنین عدددر

سائر اعداد دخی بو کا قیاس اولنه وبعضیلر دیدیلر که عدد وحداتدن متألف اولان کمیتدر پس واحد عدددن خارجدر زیرا انده تألف مذکور یوقدر *تجزیه* برنسنه یی جزء جزء وپاره پاره قلمقدر وجزء ایله بعض الفاظ مترادفه دندر علی ماهو المشهور ودیدیلر که جزء تجزی قبول ایتمز فاما بعض متجزی اولور وشرح رمضانده متبعض ایله متجزینك میاننی فرق ایدوب دیرکه ان ذا الاجزاء باعتبار انحلاله الی اشیاء رکان ترکیبه منها یسمی متجزیا وباعتبار انحلاله الیها مطلقا یسمی متبعضا *افراد* فتحله فردك جمعیدر منفرد معناسنه که یالکز دیمکدر نتکم تفصیلی مرور ایتمشدر (معنای بیت) بودرکه معانی مقوله سنده برنسنه یی تجزیه وتقسیم واوراده اعداد وافراد تصور ایتمك یوقدر بلکه جزء لایتجزی کبی غیر منقسم وجوهر فرد کبی غیر متجزیدر زیرا تجزی وانقسام لوازم ترکیبدندر ترکیب ایسه اجسام و الفاظك خواصندندر معانی وارواحك دکل وسائر لوازم ترکیب وجسمیت دخی بویله در قرب وبعد کبی زیرا عالم معنی ووحدته کوره بومقوله اعتبارات یوقدر نتکم دیمشلردر *بعد منزل نبود در سفر روحانی* انکیچون لیلهٔ معراجده طی زمان ومکان حاصل اولدی وجبریل امین طرفة العین ده وحی ویاغیری امر آلهی ایله سدره دن ارضه نزول ایدردی الحاصل اهل وحدتك معنی وحقیقی صورتلرینه غالب اولمغله کثرته دائر اولان صورتلری دخی حقیقتلرندن وحدت استفاده ایتمشدر بوسببدندر که کمل روح اضافی مفارقتندن صکره منفسخ ومنحل اولماز ارواح کبی زیرا انحلال وانفساخ غلبهٔ ترکیبه ناظردر انلرده ایسه تفرید غالبدر وردخی حل وفسخده جسم لطیفی جسم کثیف ایله تسویه واردر جسم کثیف ایسه محل تغییر وتذلیل در جسم لطیف دکل پس بوتقریردن فهم اولندی که معنی عالم وحدته ناظر وصورت عالم کثرته دائردر یعنی صورتده کثرت اولمق معنی ده وحدتی منافی دکلدر انکیچون هر مخلوق حقیقت یکتادن وجوده کلمش ودرهٔ بیضادن صورت پذیر اولمشدر نتکم مرارا شرح اولنمشدر *

(لمحرره) صدف علم آلهی آنده کوهر درهٔ بیضا * او بیضادن اولوبدر بیض واسود قوپیدا * نه سر اولسون که یك نقطه دو حرف اولوب آینه * کوروندی ایکی صورت کیم قلوبدر عاقلی شیدا *

اتحاد یار بایاران خوش است
پای معنی کیر صورت سرکش است

اتحاد براولمق که لسان پارسی ده یکی شدن ایله تعبیر اولنور *یاران* اصحاب صفادر زیرا یار مصاحب دیمکدر نتکم شرحی مرور ایتدی *سرکش* وصف ترکیبیدر تقدیری کشندهٔ سر دیمکدر معناسی باش چکیجی در متکبر ومتعظم ده مستعملدر بوراده پای ایله سری جمعده لطافت واردر (معنای بیت) بودرکه یارك اصحاب صفا ایله اتحاد واتفاقی خوشدر یعنی صحبتك مقتضاسی اتحاد واتفاقدر شویله که کویا جملهٔ یاران بر کریباندن سر کوسترمشلردر سن عارف ایسك معنی ایاغن طوت زیرا صورت سرکش اولدیغی جهتدن ضبط وربطی ممکن دکلدر یعنی عالم صورت کثرته ناظر اولمغله وحدتدن ابا وامتناع ایدر اکرچه که وحدتی متضمندر پس سن عالم وحدته ناظر اولان معنایی اخذ ایله که انك ضبط وربطی آساندر زیرا عالم معناده مغایرت ومخالفت یوق وصورت کبی اقسامی اولمقدن خالیدر بلکه قسم واحد در وقسم واحدی ضبط ایتمك اقسامی ضبطدن اسهلدر اکرچه که اقسام متعدده مقسم واحدده داخل وهر کثرت وحدتی قابلدر نتکیم دیمشلردر *ففی کل شیء له آیة تدل علی انه واحد* یعنی جمیع اشیاء اقسام اسما وصفات ایکن مقسم واحد اولان حقیقت ذاتده مندرجدر وحصص واقسامه التفات ایتمك اهل کثرتك شانی وتجرد وفردانیته ناظر اولمق اهل وحدتك صفتیدر زیرا حصص واقسام بعض قیودله متحصلدر عالم معناده ایسه قیود یوقدر مثلا انسان صفت ناطقیتدن قطع نظر حیوانیتده جمیع ذی روح ایله مشترکدر مؤمن وکافر انسانیتده مشترك اولدقلری کبی وعلی هذا الحاصل معنایه ناظر اولان کمسه تغایر ملاحظه سی دردندن خلاص اولور زیرا تغایر ادنی مرتبه اثنین اراسنده اولور معناده ایسه اثنینیت یوقدر نواتده قبل النبات اثنینیت اولمدیغی کبی بخار دخی بویله در یعنی اصلی ماء واحد در سیاه وسپید اولمق اعتباریدر پس معنی سر ومنبع ومأخذدر که جمیع اصول وفروع آندن تشعب ایتمشدر بناء علی هذا بریرده معنی اولسه صورت اکا تابع اولور ظل الله ذو الظل اولان قطب الاقطابه تابع اولدیغی کبی ولکن اکرچه بی معنی صورت یوقدر فاما هر اهل صورت معنایه واقف دکلدر

زیرا غفلت ادراکه پرده‌در (لمحرره) ایلر اشیا جهر ذکر حضرت رب الفلق * آنی ادراك ایتمکه یوق لیك هر کسده قواق * بعد ذا معلوم اوله که متکلمین ذاهب اولمشلر درکه ایکی ماهیت وهویت اراسنده واقع اولان اختلاف وتغایر بالذات در بالذات اولان نسنه‌نك ایسه زوالی متعقل دکلدر پس ایکی وجودك بری بریله اتحادی محالدر زیرا اکر ایکیسیده معدوم اولورلرسه معدومین اراسنده اتحاد متصور اولماز واکر بری معدوم اولورسه معدوم ایله موجود متحد اولماز واکر ایکیسیده موجود اولورسه اثنین اولوب متغایر اولورلر انکیچون زید وعمرو میاننده مثلا نقدر مماثلت اولسه ینه متغایرلر در وحکماء متألهه‌دن صاحب ایساغوجی اولان فوریوس حکیم ذاهب اولمشدر که عقل عند العقل موجود اولان صور معقوله‌یی تعقل ایتدیکی وقتده اول صور معقوله ایله متحد اولور وبعض متصوفه ذاهب اولمشلردر که سالك اولان کمسه سلوکنده اول درجه‌یه دك مرتقی اولور که مطلوب حقیقی ایله متحد اولور سید شریف بو کلامی رمز اولمغله حل ایتمشدر بو فقیر حقیرك فهم ایتدیکی بودر که عوام متصوفه وحکماء ذاهب اولدقلری اتحاد باطلدر بلکه اتحاد دیدکلری تجلیء الهی ایله وجود مجازی زائل اولوب وجود حقیقی ظهور ایتمکدر پس وجود اولا وآخرا بردر زیرا شرکت متوهمه‌دن شرکت حقیقیه لازم کلمز شیء ایسه کندی نفسی ایله متحد اولماز پس اتحاد اطلاقی دخی لغودر واولکه متکلمین تغایر اثبات ایدرلر حقیقت امکانیه اعتباریله درکه صوفیهٔ محققین اکا وجود مجازی دیرا کرچه که فی الحقیقه حقیقتدن غیری نسنه یوقدر پس بو منازعات ومخالفات جهلدن ناشیدر زیرا امر ظاهر اعتباریله مغایرت واردر فاما امر باطن حسبیله مغایرت یوقدر زیرا موجود اولان وحدت صرفه‌در ولکن مراتب حسبیله اعتبارات رعایت اولنور انکیچون دیمشلردر که (لولا الاعتبارات لبطلت الحقایق) فاعرف جدا فانه لیس وراء عبادان قریة وقد حققنا هذا المقام فی مواضع متعددة من هذا الکتاب فتذکر (لمحرره) کندیکی ایله غرق عین شهود * نه کزرسن کار دریاده * آشنا بول بو بحر معناده * اولمه زنهار مصاحب باده *

صورت سرکش کدازان کن برنج

تا به بینی زیر او وحدت چو کنج

* کدازان * ضمه ودال مهمله ایله صفت مشبهه‌در مصدری کدازیدن‌درکه اریتمکدر * وحدت وکنج * بالاده شرح اولنمشدر بوراده وحدتی صورته مقابل ایراد ایلدی مع هذا وحدته بدل معنی دیسه دخی نظمه خلل کلمزدی نتکم بالاده صورة ومعنی دیو تصریح ایلدی زیرا صورت کثرتدن عبارتدر ومعنیدن دخی مقصود وحدتدر انکیچون وحدتی دخی تخصیص ایتدی (معنای بیت) بودر که رنج وزحمت ایله صورت سرکشی اریتکن اول یعنی کوشش واجتهاد ایدوب صورت وکثرت سرکشی محو وافنا وازاله ایله تاکه انك آتنده خزینه ودفینه کبی نفیس ومرغوب اولان وحدت کوره‌سن ومطلع اولاسن بونده صورتی اریمك شانندن اولان نسنه‌یه ووحدتی کنج ودفینه‌یه تشبیه واردر زیرا معنی صورت آلتنده نهان ووحدت کثرت ایچنده پنهاندر زیر زمینده کنج مستور اولدیغی کبی پس طلسمی ازاله وموانعی رفع ایتدکجه کنج آشکاره اولدیغی کبی وحدت معنانك حجابی اولان صورت وکثرتی دخی کشف ایتدکجه وحدت ومعنی صورت نما اولماز نتکم حضرت هدایی قدس سره الهیاتنده کاور * کثرت طلسمی مانع اولوب کنج وحدته * حیرت قالدی حسرت ایله نیجه شیخ وشاب * رفع ایت حجابی لطف ایدوب انیتی کیدر * غیب حقیقت آچه که تا اوله فتح باب * بونده وحدتی کنجه تشبیهده (کنت کنزا مخفیا) سرنه اشارت واردر وکنز وکنجك اموال نفیسه‌یه اختصاصندن وحدت دخی زیاده مرغوب واهلی قاتنده معتبر اولمق لازم کاور وطلسم اعتبار ایتدکاری کنجی محافظه‌یه آلت اولمغله اولدیغی کبی صورت وکثرته دخی نظر معنی ووحدته نشان اولمغله‌در انکیچون بر نسنه‌نك قشرنه دخی اعتبار واردر زیرا لبی محافظه ایدر پس عالم صورت وکثرت کرچه مقصود بالذات دکلدر زیرا آیات ودلائلدر نتکم قرآنده کاور (سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق) فاما مدلول اولان وحدت ومعنایه وسیله‌در وسیله ایسه متوسل الیه اراسنده برزخدر قبله ایله مصلی اراسنده قبله نما برزخ اولدیغی کبی

پس كعبه يه وصولده قبله نمايه حاجت قالمديغى كبى نتكم ديمشلردر * ساكنان حرم ازقبله نما آزادند * منزله وصولده دخى آلات واسبابه حاجت قالمز نتكم ديمشلردر * وعرى افراس الصبى ورواحله * وكذلك لبى تحصيلدن صكره قشر معطل اولور وحقيقتده وصولده صورته اعتبار اولنمايوب شويله قالور (سؤال اولنورسه كه بوتقريردن فهم اولنوركه حقيقتده وصولده شريعته اعتبار قالميه بوايسه طائفهٔ اشق مذهبيدر (جواب بودركه شريعتك تعطيلى آخرتده اولور زيرا آخرت دار تكليف اولمديغى كبى دارصورت دخى دكلدر زيرا اوراده معنى وروحانيت غالبدر نتكم بالاده دخى اشارت اولنمشدر فاما دنياده قائم در زيرا انسان دنياده اولدقجه حقيقت شريعتده لبك قشر ايچنده اندراجى كبى مندرجدر پس هربار كه لبه حاجت اولسه قشردن تحصيل اولنديغى كبى شهود حقيقتده دخى حاجت اولسه مرآت شريعتدن نظر اولنور انكيچون حديثده كلور (أرحنى يابلال) پس شريعت الى آخرالزمان متعطل اولمق يوقدر والاحقيقت دخى متعطل اولور قشر مفقود اولسه لب دخى مفقود اولديغى كبى فافهم جدا وبوندن اخذ اولنوركه صورت سركش اولديغى كبى اهل صورت دخى سركش واهل معنايه دخى غير منقاددر انكيچون شرك اهليدر ومطالعهٔ وحدتدن اعمادر زيرا خود بين اولانك نفسى ماوراسنى رؤيتدن محجوبدر وبونده رمز واردركه اهل صورت وكثرتك معرفت ديو خرج وصرف ايلديكى فلوس معموله سيدركه كنج اولمغه لايق دكلدر بلكه كنج حقيقى اهل معنى ووحدتك معارف وعلوميدركه كنت كنزا اسرينه ناظردر (لمحرره) نقدوقتك بوكنجه صرف ايله * سود قلمز سكا فلس احمر * هيچ بروجهله برابرمى * لعل رنكين ايله سنك مرمر * ولله العنايه

* ورتونكد ازى عنايتهاى تو *
* خودكدازداى دلم مولاى او *

* عنايت * هدايت عبده ارادت حق تعلق ايتمكه ديرلر بومعنانك اثرى بودركه عبده اسباب سعادت ميسر وطريق مطوى وجاده ومحجهٔ بيضاء اوزرينه محمول واكاسر تدبير نفس موهوب وهرنسنه محب اولور مكر حق تعالى نك مقت وبغض ايتديكى ممقوت ومبغوض اوله پس بومعانى مجتمع اولدقجه

عنايت دنلمز (لمحرره) عنايت اولسه مولادن قولينه * قوراطرافى كيدر طوغرى يولينه * او * اللهه راجعدر مقام قرينه سيله * مولى * برقاج معنايه كلور بوراده عبد معناسنه در ولكن عنايت ايله مولى لفظى جمعنده عنايت واردر * نتكم عنايت اسى مولى ديرلر يعنى متولئ عنايت حقدر غيرى دكل (معناى بيت) بودر واكرسن اى مجاهد كندى رنج وزحمتكله آتش انداز اولوب صورت سركشى اريده مزسك اللهتعالى عنايتلريله خود آنى اريدراى كه بنم جان ودلم آنك قول وقربانيدر * بوندن مقصود كسبدن قطع نظر ايدوب حقه اعتماده ارشاددر زيرا كسب منتج دكلدر بلكه طريق أدبى رعايتدركه كوياندنك اولوركه سن اجتهادده قصور ايتمه اكرچه كه عنايت الله تعالى دندر واجتهاد دخى عنايتدر * زيرا حق تعالى هركسى كندى طريقنده استخدام ايتمز واستخدام ايتمسى نائل مرام ايليوب مخدوم قلمقدن اوتوريدر * نتكم برنسنه سن دعايه توفيق ايتديكى اجابت مراد ايتديكندن اوتوريدر پس هركارده عمده عنايت كردكار وهدايت جناب غفاردر * بونده دلى تصريح ايلدى زيرا مراد اعضا وجوارحدر پس كوكل كمايبنغى حقه بنده اولمسه اعضا وجوارحدن دخى آثار عبوديت ظاهر اولماز * ودلك عبوديتى تجلئ آلهى ايله حاصل اولور چونكه باطنه تجلئ آلهى اوله ظاهر دخى خشوع وظاهر وباطن برى بربله ارتباط تام بولور * بوندن ظاهر اولوركه ظاهرى اوليانك باطنى دخى اولمز وباطنى اولانك ظاهرى اولمدقجه اولمزنواتك تحت الارضدن نبات وظهورى كبى مكر فاسد اوله (لمحرره) فاسدك مفسد ايلرانكارى * اولور اضلال ضالك كارى *

* او نمايدهم بدلها خويش را *
* او بدوزد خرقهٔ درويش را *

* خرقه * اصلنده بزپاره سيدركه درويش لرجامه سنده استعمال اولندى ذكر جزء وارادهٔ كل طريقيله زيرا انلرك جامه لرى خرق وقطعدن خالى دكلدر انكيچون مرقعات ديرلر وهضما للنفس مرقع جامه كيركه موت احضر ديرلر ويونس امره قدس سره نظمنده كلور * وارم قول اولم شيخ اشيكنده * خرقه ديكنم يوزبيك پاره دن * بوراده يوزبيك پاره دن مراد پاتكثيردر مقصود مرقع خرقه ديكنوب موت احضر اختيار ايدم ديمك

اوله وياخود بيك برعدد اسماء الهيه يه اشارتدر * وآنى خرقه ديمك
انكله تخلق واتصافنه ناظردر زيرا حقايق الهيه لباس وجود كيدر
(معناى بيت) بودركه الله تعالى هم كندى جمالنى دللره كوسترر بصيرتلرى
كشاده ايتمكله زيرا نور تجلى بى ادراك ايتمك بصائره موقوفدر واول
الله ديكردر ويشك خرقه سنى متفرق وپريشان اولان امور واحوالنى جمع
ونظم ايدر وستاريتى ايله عيوبنى اورتر وبلاغات زمخشريده كلور * مامنع
قول الناصح ان يروقك * وهوالذى ينصح خروقك * وبونده اول
سره اشارت واردركه ديمشلردر * آن پسر پينه دوز * شب همه شب تاروز
* بانك كند چون خروس * كفش كهن دركه هست * زيرا بونده پسر
پينه دوزدن مراد الله تعالى در اول جهتدنكه ليلهٔ معراجده مرتبهٔ
صفانده شاب امرد صورتنده تجلى ايلمشدر نتكم حديثده كلور (رأيت
ربى فى صورة شاب امرد) وبعض رواياتده كلور فى احسن صورة وپينه
دوز اولديغى تائبلرك توبه لرن قبول ومستغفرلرك طلبلرنى اسعاف وسائلرك
حاجتلرنى روا ايتديكيدر نتكم حديثده كلور (ينزل ربنا كل ليلة الى سماء الدنيا
حين يبقى ثلثى الليل الاخير يقول من يدعونى فاستجيب له من يسألنى فاعطيه
من يستغفرنى فاغفرله) بونزولدن مراد آثار حقيقتدن برائرك ظهوريدر
والا الله تعالى نزول وعروجدن منزهدر * واجسام واعراض خلق
جديد ايله دائما متجدد اولديغى كبى ارواح وقلوب دخى تجليات متنوعه
ايله متجدددر نتكم قرآنده كلور (كل يوم هو فى شأن) پس بونده رمز واردركه
سالكك تفرقيه متعلق اولان امورى خرق كثيره كبيدركه الله تعالى
انى تجلى جمعى ايله منتظم قيلور * وبردخى بودركه وجود دن لباس له
تعبير اولنور پس خرقه دن مراد وجود اولور نتكم قرآنده كلور (وثيابك
فطهر) زيرا ثيابك نجاستى مانع صلوة اولديغى كبى وجودك علاقات
ماسوا الله تلوثى دخى مانع قربتدر * پس ثيابى آب پاكله تطهير وجودى
فيض الهى ايله تنظيف لازمدر وثيابده عصره بدل وجودده قوت
اجتهاد ومكث مديد واردر انكيچون ارباب رياضات خلوات چقاررلر
تا كه اربعينات وامثالى ايله وجودده منعقد اولان امور فاسده واحوال
كاسده تدريجله منحل اوله ومنجمد اولان نسنه لر على مهل تاب توفيق ايله
اريه * وبردخى خرقه شريعت مرتبه سيدركه حقيقتك لباس وظرفيدر

* پس بيتك مصراع اولى حقيقته ناظر ومصراع ثانيسى شريعته دائردر
* وديمشلردركه العبرة للخرقة لا للخرقة پس كركدركه رعايت احكام
ظاهردن صكره احوال باطنه يه دخى دست رس حاصل اوله ومشرع ظاهر
وباطن فيض پاك حقله طوله

منبسط بوديم ويك جوهر همه
بى سر وبى پا بديم آن سر همه

* منبسط * بسيط معناسنه دركه مركبك مقابليدر الحاصل بسط اصلنده
برنسنه يى نشر وتوسيع معناسنه در نتكم الله تعالى يه باسط دينلور زيرا مراد
ايتديكى كمسه اوزرينه توسيع رزق ايدر صكره بطريق الاستعاره اندن تركيب
وتأليف ونظم تصور اولنميان نسنه اوزرينه اطلاق اولندى * جوهر * متحيز ذى
قيمته وبنفسه قائم اولان نسنه يه ديرلر كه انك تحيزى غيرك تحيزينه تابع اولميه
عرض كبى جوهر برقاچ قسمدر برى بسيط روحانيدر عقول ونفوس مجرده
كبى وبرى دخى بسيط جسمانيدر عناصر كبى وبرى دخى عند العقل دون الخارج
مركبدر جنس وفصلدن مركب اولان ماهيات جوهريه كبى وبرى دخى
بو ايكيسندن مركب اولاندر مولدات ثلثه كبى معدن ونبات وحيواندر
بوراده جوهر ايله مراد جوهر روحانيدر نتكم تقرير معناده كلور * آن سر *
ظرفيت افاده ايدر تقديرى در آن سر ديمكدركه بك جوهره اشارتدر زيرا بك جو
هر جمله يه سر وابتدادر (معناى بيت) بودركه جمله مز بسيط وغير مركب ويك
جوهر ايدك يعنى ابتداده جوهر فرد اولديغمز حالده بزده مشخصات عارضه
يوغيديكه سر وپا وبونلرك امثالى جوارح واعضادر صكره جواهر فرد اولان
حقيقت محمديه دن تشعب ايليوب (انا من الله والمؤمنون من فيض نورى) وفقنجه
اولا ماهيات امكانيه وثانيا حقايق كونيه ايله ظاهر اولوب سر وپا ظهور
ايلدى وهر برمز مقتضاى حقيقتى اوزره برلسان سويلدى پس بو ظهورله
انبساط تركبه مبدل اولدى وفردانيت اثنينيته تحول بولدى وحقيقت
محمديه حقنده كلور (اول ماخلق الله روحى) يعنى ابتدا ارش وجود
عينى ايله مرشوش اولان روح محمديه دركه اندن اول عالم امردن عالم خلق
واختراعه قدم وضع ايتمش بو قدر صكره سائر ارواح اندن اخذ اولندى
انكيچون ابتداى اولادنكاحه قريب اولمغله مرغوبدر زيرا انكاح معنوى
سر او زرينه جاريدر فافهم جدا بوندن ظاهر اولديكه تقدم جسمانى

اعتبار اولنمق نكاح صوريده در پس تأخر جسمانی نكاح معنويده تقدم
روحانی يی منافی دكلدر رسول الله صلی الله عليه وسلمك نشأهٔ بشريه حسبيله
تأخری كبی مع هذا آدم عليه السلامك تقدم جسمانی سنده اعتدال دور
بوغيدی فخر عالم صلی الله عليه وسلم ايسه جملهٔ ادوارده دور واحد كلی
اولديغی حالده تشريف عالم شهود ايلدی وجائزدر كه جوهر واحددن
مراد (كنت كنزا مخفيا) حديثنك مدلولی اولان هويت الهيه اوله نتكم
اشعه ده چون بصورت آمدالی آخره بيتی اكادالدر زيرا روح دخی مصور اسمنده
داخلدر صورت روحانيه سی اولديغی جهتدن اكرچه اول عالمده علوی
وسفلی وفوقانی وتحتانی اعتباری يوقدر نتكم بی سر وپا اكا اشارت ايدر
ولكن الله تعالی اوزرينه جوهر اطلاق ايتمك قول حكمادر قول متكلمين
دكل اكرچه حق تعالی بذاته قائمدر بعد ذا علماء اصل الاجسام اولان ذاتده
اختلاف ايتديلر بعضيلر ديديلر كه جسمدر وبعضيلر ديديلر كه جسم
وجسمانی دكلدر جسمانی ايله مراد جسم مطلقك جزئی اولان جوهر در ماده
وصورت كبی وجسمدر ديينلر دخی اختلاف ايتديلر بعضيلری ديديلر كه اول
ذات بر جوهر ايديكه نظر باری تعالينك تأثيری ايله اريوب صو اولدی
واشيا اول صودن خلق اولندی وبعضلر ديديلر كه اصل الاجسام
ديدكلری ارض ايديكه تلطيفندن ماء وماءنك تلطيفندن هوا وهوانك
تلطيفندن آتش حاصل اولدی وبعضلر ديديلر كه اصل مذكور هوا ايدی
زيرا هوا لطيف وكثيف ميانده توسط ايلمش وسهولتله اشكال قبول
ايتمشدر پس اول هوانك تلطيفندن آتش وتكثيفندن ماء وارض حاصل
اولدی وبعضيلر ديديلر كه اصل مذكور آتش ايدی زيرا افضل لطافتی
اولديغندن ماعدا اصل حيات وقوام مركبات انكله در فاما اول اصلك
صو اولماسنه كمسه ذاهب اولمامشدر وبونلردن غيری دخی كتب مفصله ده
اقوال واردر ولكن ارباب حقيقت قاتنده ذكر اولنان اصل مختلف فيه
آسماندر زيرا انلر جملهٔ اشياده حقيقت محمديه يی مقدم اخذ ايدرلر واصل
اول طوترلر حقيقت محمديه ايسه عالم ارواحه كوره روح محضدر اكرچه كه
صورت نورانيه سی واردر صكره بحسب المراتب صور مختلفه ده ظاهر
اولمشدر يعنی تنزلات رحمانيه حسبيله طورا بعد طور تقلب وتطور ايلمشدر
پس ارواح واجسامك مجموعنك اصلی اودر كرك سن جوهر مذاب دی

وكرك غيری دی واولكه شيخ سعدی نظمنده كاور ❊ بنی آدم اعضای
يكديكرند ❊ كه در آفرينش زيك جوهرند ❊ بو جوهردن دخی مراد جوهر
روح محمديدر اكرچه كه آدم عليه السلام اولمق دخی جائزدر نتكم
قرآنده كاور (خلقكم من نفس واحدة) فاما حقيقته نظر اولنسه نفس
واحده روح محمديه يه دخی شاملدر زيرا ارواحه فوقانی وتحتانی اعتباريله
عقول ونفوس ديرلر پس نفوس فی الحقيقه عقول ديدكلريدر ولكن
بعض تنزلات حسبيله نفوس اطلاق اولنور نتكم عقل اول ونفس كليه
ديرلر يعنی عقل اول قلم اعلی ونفس كليه آنك لوحيدر لوح ايسه قلمك
مرآتيدر حوا آدمك مرآتی اولديغی كبی عليهما السلام اكرچه ايكيسی
نفس واحده در زيرا حوا آدمك ضلع ايسريدر ضلع ايسه آدمدن جزءدر
ولكن تجلیٔ رحمانی واختراع ربانی ايله شكل آخرده كورنمش ونفس مؤنثه
نقابن اورنمش وقابليت لباسن بورونمشدر فسبحان القادر الحكيم الحاصل
آدم وحوا اراسنده اختلاف تشخص وتنوع صوردر يوقسه باطنده حوا
آدمدر حوا ظاهر اولمق صفتك زياده لكی حسبيله در نتكم نور ونار
حقيقت واحده در فاما اشتداد ظهور حسبيله نار دينلدی پس باطن نار
نوردر نار ظاهر اولمق زياده صفتله در ونار نور اوزرينه نيجه تفرع
ايتديسه حوا دخی آدم اوزرينه اول وجهله تفرع ايتمشدر بناء علی هذا
نار مؤنث ونور مذكر ايسه حوا دخی مؤنث وآدم مذكر اولدی حقيقت
محمديه نك سائر اشيا ايله سری دخی بوندن فهم اولنه وبو مقامده اهل نار
حقنده سر عظيمه اشارت اولندی اكر فهم ايده بيلدكسه وكذلك اهل
نور حقنده دخی رمز لطيف اولندی پس حقيقت محمديه دن هركسك
حصه سی اولمق نه سعادتدر انكچون اول حصه سنده واريكن اول نوری
ارتكاب معصيتله تحقير ايله بلكه شاننی هر حالده تعظيم ايله فهذا النور
ما افخمه وقل من عرفه واكرمه (لمحرره) بونه سر در كيم اوله احمد
محمد امتی ❊ هم محمد امتی بوله محمد همتی ❊

❊ يك كهر بوديم همچون آفتاب ❊

❊ بی كره بوديم وصافی همچو آب ❊

❊ كهر ❊ كوهردن تخفيف اولنمشدر صكره تعريب ايدوب جوهر ديديلر ❊ كره ❊
كسرتين وهاء ملفوظهٔ ساكنه ايله بندودوكم ❊ صافی ❊ اصلنده غير مشوب

اولادر خالص ایسه بعد الشوب تصفیه اولنانلر و بری برینك مقامنده دخی استعمال اولنور نتکم حدیثده کلور (ماأوذی نبی مثل ماأوذیت) ای ماصفی نبی مثل ماصفیت لان الاذی سبب التصفیة واهل اللهدن صاحب مقام قاب قوسین اولنلره صفاء الخلاصة وصاحب مقام اوادنی اولنلره عین الصفادیرلر زیرا انلرده بروجهله شوب ومزج قالمایوب صفات غیریه‌دن پاك اولمشلردر اکرچه که بونلر حقیقتده مفطورلردر فاما مفطور اولان دخی نهایه نهایاته وضع قدم ایدنجه غیر مفطورك اوائلنده چکدیکی شدائددن زیاده سیله مبتلی اولور انکیچون اشد بلاء انبیا وکمل اولیا اوزرینه‌در (لمحرره) بلا وولا اولدیلر توأمان * ولا یوق دینه بلادن امان * (معنای بیت) بودرکه برکهر ایدك آفتاب کبی صکره انتشار اضوائله جواهره متعدده اولدق و بی کره وصافی ایدك آب کبی صکره باد صبای تجلی هبوب ایدوب زنجیر شکلن بغلدق وکیران بسیاره وضع حسبیله قصرات متعدده صورتین بولدق پس کره کثرتدن عبارتدر وهر کره برتعین صورتیدر چون اول تعینات وماهیاتدن کره کثرت کشاده وعقد تعدد منحل اوله هویت واحده‌دن غیری قالاز بونده جوهر واحدی آفتابه تشبیه ایلدی زیرا آفتاب فرد وبی نظیردر انکیچون حق تعالینك بی نظیر اولدیغنه انکله استدلال اولنور نتکم شیخ شهاب الدین المقتول قدس سره رقیم اول نام رساله حکمت آمیزنده ایراد ایدرکه ان کان للقیوم ندفان شمسه و بردخی ظلمت عدمدن روزاتمك رش نور رله‌در وآبه تشبیه ایلدی زیرا اشیایه حیات حقیقت محمدیه‌دن حاصل اولمشدر بونده رمز واردرکه کدورات نفسانیه ارواحك اجسامه تعلقندن صکره حادثدر پس نیجه‌لر بوامر حادثی ازاله ایدوب صفوت اصلیه‌یه واصل اولمشلردر ونیجه‌لر تعینات پرده‌لریله محتجب اولوب هیئات مظلمه ظلماتیله ظلمتده قالمشلر وآفات عارضه حسبیله لطافت وصفوته بدل کثافت وکدورت بولمشلردر (لمحرره) کرشفاعت ایلر ایسه مصطفی * حاصل اوله قلبه انواع صفا * جوهر عهده وفادن ویرجلا * ای جفا اهلی بتر ایتدك جفا * والله الناصر

چون بصورت آمدان نور سره

شد عدد چون سایهای کنکره

* نور سره * نورینك دیمکدر نتکم مردنیکه سره مردوایو یور یشلو آته اسب سره رفتار وایو اقچه‌یه نقره سره وکم اقچه‌یه ناسره دیرلر * ولکن نوره کوره سره صفت مادحه‌در * کنکره * ضمله بدن کبار واوزرنده بنا ایدرلر وشرفه معناسنه نتکم نوشروانك تاج معهودی حقنده کلور * بران تاج بر بیست وسه کنکره * بزیور بیاراسته یکسره * (معنای بیت) بودرکه چون اول اصل الاشیاء اولان نورینك صورته کلدی وعالم علمدن تنزل ایدوب عالم عینده وجود خارجی بولدی حصار بدنلری وشرفه‌لرینك سایه‌لری کبی عدد حاصل اولدی یعنی نور آفتاب فی الحقیقه بسیط ایکن حادث اولان بدن وشرفه‌لره تعلق وانعکاس حسبیله سایه‌لر ظهور ایتدیکی کبی اول جوهر فرد دخی عالم معنادن عالم صورته حرکت ایتمك سببیله عدد ظاهر اولدی انکیچون عالم ارواح وعالم اجسام دیدیلر زیرا صورتك حکمی اشیانك علی حدة وجودی وحقائقك هر برینك باشقه باشقه شهودیدر پس بونده وجودات اشیایی کنکرهای حصار وشرفات قصره تشبیه واردر وحضرت هدایی قدس سره نظمنده کلور * فنا اندر فنا بولدی وجودم ملکی سرتاسر * کورینور بربدن قالدی همان انجق حصار مدن * معلوم اولکه هرسالك عالم وحدته برطریقله دخول ایتمش ومنزل شهوده باشقه بریولدن کتمشدر کیمی خیال ظل دیدکاری لعبه صورتندن وکیمی دخی قنادیل مشعله جوامع ومساجددن وکیمی دخی طرلاب آبدن وکیمی دخی سایهای کنکرهادن وکیمی دخی بحسب الاستعداد غیری صوردن فاعتبروا یا اولی الابصار فان کل صورة من صور الاکوان طریق الی وحدة الملك الجبار وان یشهدها الا العیون المنورة بالنور القدسی والبصائر المکحلة الانسی (لمحرره) بولق استرسك قواشیاده مطلوبه ظفر * دیده جانه شهود حقله ویر نور فر * ولله العنایه

کنکره ویران کنید از منجنیق

تارود فرق ازمیان این فریق

* منجنیق * فتحله وکسرله معروف آلتدرکه انکله طاش اترلر عوام غلط ایدوب منجلیق دیرلر من چه نیك لفظندن تعریب اولنمشدر انا ما اجودنی معناسنه تفاسیرده کلورکه نمرود علیه ما یستحق حضرت ابراهیم علیه

السلامی آتشه القا ایتمك تدبیرن ایتدكده كیفیت القایی كمسه بیلدی صكره
سرّ مهجوران اولان ابلیس تمثل ایدوب عمل منجنیقی تعلیم ایلدی انلر دخی
اضرام نار عظیمه‌دن صكره حضرت ابراهیمی سنك فلاخن كبی كفهٔ
منجنیقه وضع ایدوب آتشه القا ایتدیلر پس منجنیق ابتدا پیدا ایدن ابلیس
علیه ما یستحق در * فریق * وفرقه خلقدن منفرد اولان جماعتدر زیرا فرق
فصل وافراد معناسنه‌در بوراده فریقله مراد فریق كنكره‌در وجائزدر كه
ابن جماعت ناس ویاخود ابن جماعت اشیا دیمك اوله (معنای بیت)
بودر كه منجنیق دیدكلری آلت معهوده ایله كنكره‌یی ویران ایدیكز نتكم
قلعه وحصار محاصره لرنده ایدرلر تاكه فریق كنكره اراسنده فرق
وامتیاز كیده وتشخصاتدن حاصل اولان تعدد زائل اوله وانك زوالی سببیله
سایه‌لردن حاصل اولان عدد دخی مضمحل اولوب نور شمس كما هو
ظهور بوله ویا كنكره‌لرك ویرانلغندن اعتبار عدد زائل اولدیغی كبی
كنكره مثال اولان ابدان ناس واجسام انواع واجناسدن دخی زائل اوله
زیرا ظلیت ماهیت امكانیه‌نك خارجده تحققندن حاصل اولمشدر پس
خارجده تحققی موهوم اعتبار اولنجق ظلیتی دخی موهوم اولوب اورتاده
ماهیت حقیقیه‌دن غیری قالمز كه ذو الظل در انكیچون دیمشلردر كه
الاعیان لم تنقل یعنی نقل اولنان ظل اعیاندر آینه‌ده منعكس اولان پیكر كبی
پس آینه ایچنه رائینك صورتی منتقل اولور كندی دكل الآن علی ما كان
علیه دین عارف دخی ذات واجبدن غیری جمیع اشیا حد ذاتنده موجود
اولمدیغنه نظر ایتمشدر زیرا وجود ممكن غیردن مستفاددر پس اول غیردن
قطع نظرانده وجود یوقدر رائیدن قطع نظر صورت مرئیه‌ده وجود
اولمدیغی كبی وجود واجب تعالی ایسه ذاتندندر بلكه عین ذاتیدر
واولكه حدیثده كلور (كان الله ولم یكن معه شیء) بونده حق تعالیدن
غیری ایچون اثبات كون واردر فاما بالغیر اولان كوندر بالذات اولان دكل
بو تقدیردن فهم اولندیكه اشیانك عدم وجودی حقیقتدر یوخسه وجود
امكانی وجود واجبی یه كوره عدم منزله‌سنده دردیمك دكلدر كه
مجازدر بونده منجنیق ایله مراد ضرب ذكر وقوت مجاهده‌در زیرا مجاهده
مشاهده ایراث ایدر ومشاهده حاصل اولدقده اشیا كما ینبغی ادراك
اولنوب تفرقه زائل اولور وجمعیت دل وكلیت معنی ظهور بولور (لمحرره)

حصارمدن بدندن غیری جمله خراب اولدی * كورنمز اولدی
چشم سرمه عالم سراب اولدی *

شرح این را كفتمی من از مری

لیك ترسم تا نلغزد خاطری

* مری * اصلنده مراءدر مدله وزنیچون همزه‌نك ماقبلی اولان رانك
فتحه‌سی كسره‌یه تبدیل اولندقده همزه دخی یایه متبدل اولمشدر نتكم
بالاده امام لفظنده بعض نظائری بیان اولنمشدر مراء كلام غیر اوزرینه
اعتراض ایتمكدر یا لفظا ویا معنی ویا قصدا اظهار خلل ایتمكله لفظا ومعنی
اظهار خلل ایتمك ظاهردر قصدا اولانی بودر كه معترض اولان كمسه
دیه كه بو كلام كرچه حقدر ولكن سنك بوندن قصدك حق دكلدر بلكه
سن بو خصوصده صاحب غرضسن پس بونك مرجعی اظهار فضل
ومزیت كبا سنت ایله ترفعدر وبوكا دعوای كبریا دیرلر كه صفت شیطانیه‌در
نتكم جدل صفت سبعیه‌در زیرا اهل جدل اولان كمسه‌نك مقصودی غیری
افحام وتعجیز قصد ایتمكدر وكلامنی قدح ایتمكله تنقیص وآنی جهل
وقصوره نسبتدر پس بونك مرجعی تمیز بقدر كه مقتضای سبعیتدر بعده
ازمری لفظی مابعدینه وبلكه آخره مرهوندر زیرا تقدیر كلام شرح
این را كفتمی من لیك ترسم تا كه نلغزد خاطری از جهت مراء وجدل
وستیزه وعناد دیمكدر (معنای بیت) بودر كه فحوای مذكوركه كثرتی
اخفا ووحدتی اظهاردر بن بونك سرینی بوندن زیاده ایلردم وبما لامزید
علیه غایت ایضاحله تقریر ایدوب سویلردم ولكن خوف ایدرم تاكه
قلوب سامعیندن بر قلب ویا قلوب مخاطبین مراء وجدل وانكار یوزندن
سورچیه زیرا اهل صورت وظاهر بین اولانلرك قلبلری بو مقوله معانی
حقیقیه‌یی ادراكدن محجوب (المرء لا یزال عدو الما جهل) وفقنجه انكاره
دوشرلر وانكارله كفار حقیقتدن اولوب سوء خاتمه ایله كیدرلر نتكم شیخ
ابوسعید ابوالخیر قدس سره كلامنده كلور * ابدال زبیم چنك در مصحف زد *
یعنی تبدل وانقلاب دل شانلرندن اولان اهل تلوین وعموم مؤمنین كلام
حقیقت كوش ایتسه‌لر ظاهر مصحفه تمسك ایدرلر وبز بوندن غیری سن
بیلمزز وكفردن خوف ایدرز دیرلر زیرا اهل تمكین واصحاب ادراك متین
دكلاردر پس جزئی بهانه ایله تلوینه دوشرلر وایمان ضعیفلرن دخی

الرندن ودللرندن دوشورر الحاصل بومقوله لر اطفال شر یعتدركه
رجال حقیقتك غداری اولان علوم ومعارف بونلری اهلاك ایدرز یرا
حوصله لرنه صغمز وزهر كبی كاور نتكم شرح صلوة ابن مشیش
اثناسنده بوفقیره رؤیاده بو بیت تركی دینلدی * قلم براژدهادر ایكی شق
انده ایكی سردر * مركب زهرواراتك دهانی ایچره مضمردر * پس (كلموا
الناس علی قدر عقولهم) وفقنجه هر طائفه ادراكاری مرتبه سی
القاء سخن ایدوب حكیم الهی اولمق كركدر بوسببدندر كه
حضرت مولوی قدس سره تانك غرد خاطری دیدی اكرچه كه
بعض اهل حالدن استغراق حالنده طور عقلدن خارج كلمات
عجیبه صادر اولمشدر ولكن صحو اهلی جمیع مراتبی رعایت ایدرلر
انكیچون قرآنده كلور (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) یعنی انسان
كامل جمیع مراتبده خلقه رحمتدر بوخصه باعث مقت وسبب سخط دكل

نكتها چون تیغ پولادست تیز
كر نداری توسپر واپس كریز

نكته شرح اولنمشدر بومقوله مواضعده لطائف قلبیه وحقایق روحانیه
ودقائق سریه مراد اولنور كه قلوب وارواح واسرار اهل انوارده كاركر
ومؤثر ونافذدر * پولاد * دمرك خالصی وخاصی وابوسیدر تعریب
ایدوب فولاذ دیرلر وفولاذدن مطبوع اولان سیفه سیف مفلوذ دیرلر
* واپس * اردو * كریز * ظاهر اولان بودر كه پس اصلنده واپی تأكید ایدر
صكره ایكیسی بركلمه حكمنده اولمشدر (معنای بیت) بودر كه نكتهای
اهل دل پولاددن مطبوع اولان تیغ تیز كبیدر شویله كه حدتی ایله
ماضی ونافذدر اكرسن اول تیغه طیانور سپر مثال دل طوتمز وعدم
استعداددن ناشی فهم سخن حقیقی ایتمزسك كروو آردیكه قاچ وبوتیغك
مقابله سنده اوتورمه وبو نكته مجلسنده مخاطب اولوب طورمه زیرا
طاقت كتورمیوب هلاك اولورسن وكندیكی عداد موتاده بولورسن
بونده اشارت واردر كه قاصر اولنلره ارباب حقایق كتابلرینی تتبع
ویاخود قبل السلوك قرائت ایتمك یوقدر زیرا مضرتی حددن ارتوقدر
مكركه زیاده قلب سلیم وطبع مستقیم اهلی اوله یعنی قوت عقل قدسی ایله
ادراك واحاطه یه مجال بوله بوخود نادر دوشر بوسببدندر كه ارباب

دعاوی ایل سوزیله هلاك وخراب اولمشلر وغیریلری دخی تقلیدله
اهلاك وتخریب ایلمشلردر وحضرت شیخ صدرالدین قدس سره تفسیر
فاتحه ده بیورر كه بو كتابده جوامع حكم ولطائف كلمدن نسنه لر ایداع
اولنمشدر كه اندن مقصودی بركسه استخلاص ایده مز مكركم اكابر محققین
سلكندن منتظم اوله پس مقصودی استخلاص ایتمكه قدرتی اولمایجق
انك معدن ومنبعنه نیجه مطلع اولور هیهات واولكه استخلاص واطلاعدن
بی بهره دركركدر كه اومقوله ادوات علوم عالیه یی استصحاب ایتمیه وطریق
تفكره كتمیه زیرا منتج دكلدر انكیچون بعض ارباب حقائق افكار ایدن
صوفیه محققینك تضلیل واكفارلری قاصر عن الادراك اولنلری
تحذیر وتنفیره محمولدر اكرچه كه بوفقیر قاتنده مستحسن دكلدر بلكه
مستحسن اولان كلمات كباره محمل صحیح تتبع ایتمك كركدر زیرا كامل
یاننده هر حقیقت لباس شریعتده كرمك ممكندر نتكم حضرت شیخ اكبر
قدس سره نك * انا القرآن والسبع المثانی * نظمنه بعض ارباب قال تعرض
ایتدكده ارباب حالدن بری مقصود انا قاری القرآن دیمكدر رجل عدل
قبیلندندر دیو دفع ایتمشدر مع هذا انا المتخلق بخلق القرآن دیمك
موجهدر زیرا خلق رسول الله صلی الله علیه وسلم دن سؤال اولندقده
(كان خلقه القرآن) دیو جواب ویرلدی پس مصحف قولی ومصحف
فعلی ومصحف وجودندر بلین كسه یه قرآنك حقایقندن سویلمك بوقدر
بلكه اهل تأویلی تأویل ایله مقابله ایتمك كركدر نتكم دیمشلردر كه (باب
التأویل مفتوح) فاما هر تأویل مقبول دكلدر بلكه عقل ونقله مطابق
كركدر تا كه كلام جرح وطعندن سلامت بوله (لمحرره) كل ای زاهد
كلام عاشقی انكار وجرح ایتمه * سنك سمتك دكلدر وادی
عشق اكا سن كتمه * بوطعنله یاطاعون دردنه اوغریوغ
اولورسن * دم كرمندن عشاقك طوتر یاخود سنی ستمه *

پیش این الماس بی اسپر میا
كز بریدن تیغ را نبود حیا

* الماس * نوشادر صافی لونی اوزرینه بر نوع فانی طاشدر سرندیب
ولایتنده بردره ده بولورلر دیمشلر كه الماس برقاچ صنف اولور معتبری
نباتی اولاندر حجر الماس سندان حداد اوزرینه وضع اولنوب مطرقه ایله

ضرب اولنسه منکسر اولماز بلکه یاصدانه ویا طرقیه غوص ایدر
اسرب که اجساد سبعه نك آخری اولان قورشون وفلای در الماس انکله
ضرب اولنسه منکسر اولور نتکم دیمشلردر * دشمنك ضعفن کوروب طوتمه
قولای * کور که الماسه نلر ایشلر قلای * واکر الماس هزار قطعه منکسر
اولسه جمیع مقطعاتی مثلثه یعنی هر پاره سی اوچ کوشه او اولور حکاکار
حجر الماسدن برقطعه طرف مثقبه قویوب احجار صلبه وجواهری انکله
دلرلر الماسی نکه دیدکاری یکی که عرب تیس دیر انك قانی ایچنه قیوب
آتشه تقریب ایتسه لر بوقدر صلابتیله اول ساعت ذوبان قبول ایدر
الماس سم قاتلدر اکر برقیراطنی آدمه ایچورسه لر اهلاك ایدر بونده تیغی
جلا وحدت وصلابتده الماسه تشبیه واردر زیرا نفس الماسدن تیغ اولماز
نتکم بعض ظرفا بچاغن اضاعت ایتدکده وصفنده دیر * نه ایدی اندمغی
اوحسن وجلا * تیغ الماسیدی جان کو یا * اسپر * همزه مکسوره بجتلبه ایله
قلقاندر اصلی سپردر * میا * اصلنده مه آدر آمدن لفظندن امردر کل
دیمکدر میم علامت نهیدر تخفیف ایچون همزه یی یایه قلب ایدوب میا
دیمشلردر نظائری چوقدر * ربدن * ضم ایله قطع ایتمکدر * حیا * اوناتمقدر
تفصیلی مرور ایتمشدر (معنای بیت) بودر که جلا وصلابت ومتانت
وتأثیرده حجر الماسه مشابه اولان نکات حقیقیه اوکنه سپر مثال اولان قلب
متین وفهم قوی وادراك سزکله که قلبجك کسمکدن حیاسی اولماز بلکه
تعلق ایتدیکی محلی علی الفور قطع ایدر وماضی ونافذ اولور نتکم دیرلر
(الوقت سیف قاطع) یعنی یمضی وینفذ کالسیف القاطع بلا مهلة
وتراخ پس سیف صوری قطع صوریده مؤثر اولدیغی کبی سیف
معنوی دخی قطع معنو یده کارکر اولور الحاصل انکله جسد وبونکله
دل تلف بولور بونده اشارت واردر که سالك راه حقیقت اولان بله
قبل حصول الاستعداد کلمات حقیقه مشایخی فهم وادراکدن عاجز
وقاصردر انکیچون ارباب تربیه دن بری برمریده اذا تم الفقر دیوب
امساك ایلدی صکره برسنه مرورنده فهو الله دیدی زیرا اول وقتده
وافاده اکا طعمه دکل ایدی پس طریقتدن بالکلیه اجنبی اولان نیجه
ادراك ایلیه انکیچون اکثری کلمات عرفانیه یی انکارله ضلالته
دوشمشلردر زیرا اقرار سبب هدایت وحسن خاتمه اولدیغی کبی انکار

دخی باعث ضلالت وسوء خاتمه در نعوذ بالله من الانکار وصحبة الفجار
تواریخده مسطوردرکه ملوك عثمانیه دن صاحب قوانین سلطان
سلیمان زماننده فصوص الحکم وکتاب محمدیه قرائت اولنمقدن منع
اولندی تاکه نیجه لر انکارو نیجه لر دخی سوء فهمله ضلالته دوشمیه لر
اکرچه که سلطان مزبور معتقد اولیا ومقر کرامات ومقصد علوم
ومقالات ارباب مقامات ایدی انکیچون مفتی چوی زاده حضرت شیخ
اکبر قدس سره الاطهری اکفار ایدوب رسالهٔ کفریه یازدقده
سلطان مذکور بورباعی یی ارسال ایلمشدر * عاشقه طعن ایلمزدی
مفتیٔ بسیار فن * کرفنون عشقدن بلسیدی برمقدار فن * شیخ الاسلام
دین برطفل ابجدخوان اولور * مکتب عشقنده اول یار ایدیجك اظهار فن *

﴿ زین سبب من تیغ کردم درغلاف ﴾
﴿ تاکه کژ خوانی نخواند برخلاف ﴾

* غلاف * کتاب وزنی اوزره قاب در ظرف کبی پس قلیج قینی ومصحف
کیسه سی وامثالی غلافده داخلدر نتکم شرحی مرور ایتمشدر * کژ * کاف
عربینك فتحی وزای عجمیله اکری معناسنه که عرب معوج دیر * خلاف *
واختلاف سبق ایتمشدر (معنای بیت) بودرکه بوسببدن یعنی مخاطب
اولانلرك اکثری بی سپر اولدقلری اجلدن تیغ الماس سخنی قین مثال اولان
سینه قودم ولسان وقلمه کتور میوب تقریر وتحریردن امساك ایلدم
تاکه سقامت ذهن وعوج وفهمدن براکری اوقویجی وطوغرویی
یای کبی قلبیجی خلاف اوزرینه اوقومیه وبکلش معنی ویروب صدددن
چقمیه وبنای معرفتی دست انکارله یقمیه وکندی آتش طعنه دوشوب
یاندیغی کبی غیری یی دخی یقمیه اکرچه که دیمشلردر * علی نحت المعانی
من معادنها * وما علی اذا لم تفهم البقر * یعنی فهم معنایه اقتداری اولمیان
بقر حکمنده در بونده کتم اسرار واخفاء راز واجب اولدیغنه اشارت
واردر زیرا افشاسی سبب اختلال واظهاری موجب ضلال اولدیغندن
ماعدا قائلی دخی کشاکش ارباب انکاردن خلاص اولماز و نیجه اهل
عناددن قورتلماز نتکم اوائل کتابده حکایهٔ کثیرکده بعض ابیات مناسبه
مرور ایتمشدر بعده ذا کژ خوانلق یالفظی ویا معنایی تغییر وتحریفه
شاملدر معنایی تغییر یاسوء فهمدن ویا عناددن ناشیدر موافقی چوقدر

لفظی تبدیل دخی یا جهلدن ویا بر غرضه دائردر بونك دخی موارد
کثیره‌سی واردر نتکم حق تعالی حضرت عیسی علیه السلامه خطاب
ایدوب بیورمش ایدیکه (والدتك وانت نبی) یعنی بن سنی تولید ایلدم وسن
پیغمبرسن ترسالر تشدیدی تخفیف ولفظ نبینك بعض اعجامن تصحیف
ایدوب والدتك وانت بنی دیدیلر یعنی بن سنی طوغوردم وسن بنم اوغلمسن
سن تعالی الله عما یقول الظالمون و قصهٔ حضرت عثمان رضی الله عنه ده
فاقتلوا کلمه‌سیکه قبول ایدیکز دیمکدر فاقتلوا اوقودیلر که قتل ایدیکز دیمکدر
ونظم فضولیده کلور * قلم اولسون الی اول کافر بد تحریرك * که فساد رقی
سوز ومرزی شور ایلر * کاه بر حرف قصور یله ایدر ناصری نار * کاه بر نقطه
سقوطیله کوزی کور ایلر * و بو فقیرك نظمنده کلور * قرالرین اول کاتبك کیم
رسمی تغییر ایلدی * حظی حط وصفی صیق وقبری دخی قیر ایلدی * یزمرده یی
برمرده و برفردی برقرد ایلیوب * سیری سپرتیری تبر ری یازوب را ایلدی *

آمدی اندر تمامی داستان
وز وفاداران جمع راستان

* داستان * ودستان حکایه‌در تمامی لفظی داستانه مضافدر ولکن
وزنیچون همزهٔ اضافت اشباع اولنماز داستان صادقان دیمکدر بوراده
تهکمه محمولدر (معنای بیت) بودر که کلدك حکایهٔ وز بر نصارانك تمامنه
وزعملرنجهٔ جماعت صادقان یعنی ترسالرك وفادار لقلرندن کفتاره
بونده مرتبهٔ حقیقتده اولان مکالمه‌دن بحسب الاقتضاء مرتبهٔ شریعتده
اولان محادثه‌یه تنزله اشارت واردر اکرچه حکایه‌نك باطنی دخی حقیقت
صرفه‌در نتکم ابتداء حکایهٔ کنیزکده اشارت اولندی پس حقیقتدن
خارج نسنه یوقدر نتکم حضرت قرآنده بطریق الحکایه احوال کفار
مذکوردر مع هذا جمله‌سی قرآندر وهر حرفی لوح محفوظده جبل قاف
قدردر وهر حرفنك تحتنده مالا یحصی معانئ جلیله واشارات خفیه
واردر وکلمات ارباب حقایق دخی قرآنه ملحقدر زیرا تفسیر مبین معانئ
قرآن اولمغله قرآندن معدود اولیجق تأویل که مفسر حقایق قرآندر
بطریق الاولی دربوندن فهم اولنور که ادوات علومی ترتیده وضع
حقیقی ملاحظه اولنسه کتب شرایعك فوقنده وضع اولنه زیرا قرآندن
مقصود بالذات حقایقدر پس شرایع حقایقه تابعدر وتابعك مرتبه‌سی

متبوعك تحتنده‌در اکرچه که ایکیسی دخی قرآنه متعلق اولمغله معظم وموقردر
حتی غلاف بله ملابسه حسبیله تعظیم اولنور پس جامه و بدن عارف بالله دخی
بوکا قیاس اولنه یعنی جامهٔ عارف کیسهٔ مصحف وبدنی جلد مصحف وسینه‌سی
عین مصحف کبیدر الحاصل قرآن قولی نیجه توقیر اولنورسه مصحف فعلی دخی
توقیر اولنور ولکن عوام ناس بو معنادن غافل اولوب نظم قرآنه تعظیم وحقایقی
ایله متحقق اولان انسان کاملی تحقیر ایدرلر وبو وضعله کویا مصحفی قاذوراته
القا ویا خود تحقیرا اوزرینه قعود ایتمش اولورلر (لمحرره) قنده باقسم کوز یمه
سورهٔ رحمن کورینور * بلکه هر پرده بتون حضرت قرآن کورینور *
عارف حقه صاقن امی دیمه ابسم اول * که آنك چشمنه عالم قوبرهان
کورینور * کوزاودر کم اکا هر ذره اولوب چون خرشید * بر کوچك قطره‌ده
دریای فراوان کورینور * کیرسه بر عاشق اکر مسم خیاطه مثلا *
نقدر تنك ایسه‌ده اکا اومیدان کورینور * نظر قال قوالبده قالو پدراما *
اهل حاله بو جسد ایچره خفی جان کورینور * کیده کیم واربصیرت اکا
یوق بعد مکان * کعبه اول کیمسه‌یه دیرسم نوله هر آن کورینور * پرده یوقدر
کوزینه حاصلی اهل عشقك * هر نیه استر ایسك حق باق آسان کورینور *

کز پس این پیشوا برخاستند
بر مقامش نائبی می خواستند

* پیشوا * مقتدادر و یالکز و اکلمه‌سی دخی پیشوا معناسنه کلور فاما پیشواده
ظاهر اولان بودر که اصلنده پیش آ اوله پیش آینده معناسنه که اوك کلیجی ومقدم
اولیجیدر زیرا مقتدا اولنلر مقدم اوله کلمشلردر نتکم حدیثده کلور (انما الامام جنة
یقاتل من ورائه و یتقی به) یعنی امامه لایقدر که حربده قدام جیشده اوله تاکه
جیش انکله استظهار ایده وقوتی ایله متقوی اوله‌لر متترس اولان کیمسه یه ترس
کبی سایر خصوصلرده اولان تقدم دخی بوکا قیاس اولنه * خاستند و خواستند
واوله رسم اولندقده طلب والف ایله کتابت اولندقده قیام معناسنه‌درکه
ترك اوری طورمق ایله تعبیر ایدرلر ولکن کتب لغویه‌ده الف ایله اولان فتحه‌ده
وواو ایله اولان ضمه‌ده یازیلور الف وواو مقتضاسیله بوراده ضمه فتحه‌یه اماله ایله
اوقونور فتحه ایله متوازن اولمق ایچون عارفی بو مقوله تجنیس لفظی دیرلر
خطی دکل (معنای بیت) بودر که بو مقتدا که وزیر مرده‌در آنك هلا کندن
صکره طائفهٔ ترسا یعنی خدم واتباع واصاغر اولنلر قالقدیلر وطلبه شروع

ایدوب آنك مقامنه بر نائب وقائم مقام طالب اولدیلر تا كه امر دین ودنیاسیدی ومهمل قالمیه وامور ناس عموما وخصوصا اختلال پذیر اولمیه نتكیم ملوكه كوره عادت عسكری ومشایخه نسبت دأب درویشاندر كه سلطان متوفی برینه طالب ظل الله وپادشاه معنی بدلی راغب خلافت اهل الله اولوب آنی تخت زرینه وبو سجاده پشمینه اجلاس ایدرلر وهرمس الهرامسه حضرت ادریس علیه السلام بیورر كه بركسنه بر موضعده ساكن اولسه كه انده سلطان قاهر وقاضی عادل وطبیب عالم وسوق قائم ونهر جاری اولمسه اول كمسه نفسنی واهلنی ومالنی وولدنی تضییع ایتدی * بونده اشارت واردر كه امور مهمه ده اجتماع ومشاوره وجنبش وطلب وشروع لازمدر تا كه مطلوب حصوله كله ورمز واردر كه سر سلطان رعایاده در انكیچون اجلاس انلره مفوضدر اكرچه كه امور رعایا دخی سلطان الندهدر انكیچون بعد الجلوس امر ونهی ایدر فافهم جدا بوسیدندر كه فخر عالم صلی الله علیه وسلم مدار جمیع كمالات وشفیع جمله مقامات ایكن دعاء امت ایله مقام وسیله یه نائل اولدی وانلرك حركات جزئیه سی بوزندن بشقه بر كلیت دخی بولدی وبو معنی غیرت الهیه باینندر تا كه تفصیل واجمالده اولان كمالاتی علی حدة اظهار واسم اعظم ایله سائر اسماده اولان مراتبی ابراز ایلیه زیرا هر كس اسم مخصوص بوزندن حقه توجه ایدر وهر سالك طریق منفردن حقه طوغریلوب كیدر انكیچون هر مقامك حقنی اعطا وهر عهده عهده ایفا كمل اولیاء عقیدر * بو جهتندر كه سلطاندن احتشام ایتدكاری كبی ذره ناچیزدن دخی تهیب ایدرلر زیرا شهود اهلی یاننده ذره دخی جمیع موجوداتك حامل اولدیغی معنایی حاملدر (المحرره) برك بیده نظر ایت اچمازدن * باد جزئی ایله دیر دیردتر * بو قدر ضعفنه كوره مورك * عاجز اولور النده شیرنر

یك امیری زان امیران پیش رفت	پیش آن قوم وفا اندیش رفت

* پیش رفت * اوكه كندی یعنی تقدم ایتدی وایلرو كلدی وفا اندیش یا تهكمه ویا بحسب الزعم اولمغه محمولدر (معنای بیت) بودر كه طائفه ترسا وزیر مرده برینه نائب وخلیفه طلبنده اولدقلرن حس ومشاهده ایتدكده اون ایكی امیردن بری تقدم ایدوب ایلرو كلدی واو قوم وفا اندیشك

یاننه واردی زیرا طومارنده مندرج اولدیغی اوزره دعوای خلافت ایله مأمور ایدی والاطلب ریاست ایونسنه دكلدر نتكیم حدیثده كلور (انكم ستحرصون علی الامارة وانها ستكون ندامة یوم القیمة) وینه بر حدیثده كلور (من ابتغی القضاء وسئال وكل الی نفسه ومن اكره علیه انزل الله ملكا یسدده) ای یحمله علی السداد والصواب محكیدر كه امام اعظم رحمة الله علیهی ابن هبیره تقلید قضا ایچون دعوت ایلدی امام ابا وامتناع ایتدكده امامی حبس وبهر یوم ضرب ایتدی امامینه قضایی قبول ایتیوب آخر محبسده وداع عالم فانی قلدی نتكیم دیمشلردر * بو حنیفه قضا نكرد وبمرد * تو بمیری اگر قضا نكنی * بونده قوای جسمانیه یه اشارت ومقتضالری اوزره حركتنه دلالت واردر نتكیم بالاده تعیین وتخصیص وشرح اولنمشدر وبونده رمز واردر كه بعض سلاك كوراولوب شیطان القاسنی الهام ربانی صاورلر ونفسانی اولان معنایی روحانی قیاس ایدرلر وغلطه دوشوب ضال ومضل اولورلر امام اولمق دعواسنده مصر اولان امری تنبیه واردر كه قوای طبیعیه ونفسانیه نك حركاتندن غافل اولمامق كركدر زیرا عناصر اعتدالدن بیرون اولوب بری برینه غلبه ایله نظام ظاهر وجود مختل ومشوش اولدیغی كبی قوی دخی سمت وافقتدن روكردان اولوب هر بری بر مقتضی ایله حركت ایتدكده باطن وجود دخی خراب ومعطل اولور زیرا بر اقلیمده ایكی پادشاه اولماز وایكی پادشاه ایله امور رعایا وبرایا قوام بولماز (المحرره) نفس بدكاره مطیع اولمه صاقن * مرد معنی اولان دیرسن اگر * زنه تسلیم اولان نامرددر * ربشنه اعتبارمی وار مكر

كفت اینك نائب آن مرد من	نائب عیسی منم اندر زمن

* زمن * فتحتین ایله وزمان الف ایله سحاب وزنی اوزره وقت آزینه وچوغنه اطلاق اولنور اسملردر جمعلری ازمان وازمنه واز من كلور نتكیم بالاده شرح اولنمشدر (معنای بیت) بودر كه اول ایلرو كلن امیر جماعه حضورنده خطاب ایدوب دیدیكه اشته اول مرد مرده نك نائبی وبلكه حالی زمانه ده نائب وخلیفه عیسی بنم پس بو كلامده دعواده ترقی واردر زیرا مرد معهودك نائبی اولمقدن حضرت عیسی علیه السلامك نائبی اولمقده فضل وشرف زیاده در نتكیم بالاده بو كا متعلق تقریر مرور ایتمشدر وبو زمینده

ترساری قولهسی وتعریض واردر نتکیم عیسی بی اسم علمی ایله تخصیص اکا قرینهدر ووز برمرده دن مرد ایله تعبیرابادی زیرانزد ترساده مبلغ رجاله بالغ اولمش و پایهٔ کالده درجهٔ علیا بولمش ایدیکه شویله که مرد حقیقی ایدی مرد اعتباری دکل وایشک دیدیکی امر خلافت کندویه متقرر اولدیغی امر بدیهی اولمغله آنی مبصرات منزلهسنه تنزیله بناءدر وجائزدرکه بیت لاحق ناطق اولدیغی طومارده محسوس اعتباریله اوله پس بیت لاحق بیت مذکوری تفسیر وبیان واقع اولمش اولورو بو کلامده قطع وجزم کوستردی زیرا خلافی اولان تردد واضطراب منافی مطلوبدر وزمن لفظندن فهم اولنورکه هرزمانه مخصوص اهل ولایت وریاست واردرکه زمان واهل زمان انلرك وجودیله تجدد وتربیهسیله نامی ومتربی اولور و بوامت اراسنده اقطاب چوقدر زیرا هرعصرده اکامل امتدن برقطب ظهور ایدرکه اکا غوث اعظم دیرلر وحقله خلوت کامله وانفراد بو غوثه مخصوصدر پس نچن بوغوث هیکل منورنی مفارقت اتسه الله تعالی انك برینه خلیفه اولان شخص آخرله منفرد اولور و برزمانده ایکی شخصله منفرد اولمق یوقدر انکیچون هرعصرده ایکی صادق مصطحب اولماز بلکه برصادق و برصدیق مصطحب اولور بوسببدندرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم برخدمته ایکی کشی بعث ایلسه احدهمانی آخر اوزرینه امیرنصب ایدردی پس ایکی شخصك ایکیسی دخی ادعا کمال اتسه لر ارالرنده ابدی صفاء مودت اولماز وامم ماضیهده اقطاب مکملین قلیلدرکه یکرمی بش عدددر فاما انبیا کثیردرکه یوز یکرمی بیکدن متجاوزدر نتکیم بوامتده هرعصرده اولیا عدد انبیاء قدردر بوامتك کمالی ولایت ایله در نبوتله دکلدر بلکه ولایت نبوت مقامنه قائمدر والا ختم نبوت حاصل اولمزدی الحاصل شرف نبوی علیه السلام امتك ولایتیله در فاما بوسر عمیقی ادراك ایده میلر بطریق الجهل ناسزا سویلرلر حقیقت عرفاندن جام سرشار نورش ایتمشلردر بلکه سکرلری مجرد رایحهٔ میخانهدندر (لمحرره) ایچمیلر بو جرعهٔ پاکی * عین انکور صانورلر تاکی * عشق میخانهسنه دوش ایرکن * ایچه سن سنده اوزکه می تاکی * بعده بو عالمك بعضی بعض اوزرینه تسلیطك سببی اسماء الٓهیهده اولان تضاددر زیرا هربری ولایت وظهور وتنفیذ احکام استر پس اسمادن کندینه مشارك اولان ایله

استعانت ایدر بو جهتدن خلق دخی صور اسما اوزرینه خارج اولمشدرکه کیمی معان وکیمی معیندر انکیچون الله تعالی بر وتقوی اوزرینه تعاون ایله امر ایلدی حتی مفطور علیه اولدقلری معنی امر الٓهییه مقارنت سببیله عبادت اوله زیرا مجرد مجبول علیه اولدیغی تعاونی اجرا ایتمك عبادت دکلدر بلکه عبادت امر الٓهی ایله اولاندر وحقیقت اخری که تعاون علی الاثم والعدواندر اندن نهی ایلدی تاکه آنی تعطیل ایدهلر و برنسنهده استعمال ایتمیهلر (سؤال اولنورسهکه بوتقریردن فهم اولنورکه ایام فترتده کلان بعض متألهلرك عبادتلری صحتدن بیرون اوله زیرا اول ایامده شریعت منقرض ایدی وشریعت مفقود اولیجق امر الٓهی دخی مفقود اولور (جواب بودرکه اومقولهلرك عبادتلری اصول شرایعه کوره صحیحدر زیرا اصول شرایع برزمانده متغیر اولماز انکیچون مشرکلر شرکلریله مؤاخذه اولنورلر زیرا هیچ برشریعتده شرکه رخصت ویرلمشدر وعقل سلیم دخی قبول ایتمز زیرا شواهد محسوسه خلافنه برهاندر پس قبحی مبرهن اولان نسنهیی ارتکاب ایتمهنك معناسی اولماز وقرآنده کلور (لتحکم بین الناس بما اراك الله) یعنی وحیله حکم ایدهسن یوخسه رأیله دکل زیرا عائشه وحفصه رضی الله عنهما قضیهسنده یمین ایله کندی نفسی اوزرینه ماریهیی تحریم ایتدکده عتاب الٓهی وارد اولوب (یا ایها النبی لم تحرم ما احل الله لك) بیوردی پس اکرکاردین رأیله بتراولسه رأی ایله عمل ایتمکه رسول الله صلی الله علیه وسلم غیریدن اولی اولوردی وقرآنی هرکس کندی رأیی ایله تفسیر ایتمك کفر اولدی پس تفسیر نقله منوط ونقل دخی وحیه مربوطدر ووحیده اولان حکم ومصالحی شارع اعظم بیلور فقط مکر الهامله معلم من عند الله اولان اولیایه معلوم اوله نتکیم حکیم ترمذی قدس سرهنك علل الاحکام نام کتاب جلیلی دلیل وروشندر (لمحرره) رهجانی یوری پاك ایله کلسون خاروخس اندن * روان اولسون روانه فیض حکمت صکره پس اندن *

اینك این طومار برهان منست
کین نیابت بعد از وآن منست

* برهان * شرح اولنمشدر * آن منست * آن من بمعنی آن انکدر

(معنای بیت) بودر كه اشته بو صحیفه كه المده‌در صدق دعوامه حجت
ودلیلدر كه بو نیابت وخلافت اندن صكره بمدر بونده نیابت وخلافت
وزیر مرده‌دن اولمغه وحضرت عیسی‌دن اولمغه محتملدر نتكم سبق ایتدی
ولكن مقصود وزیر معهوددن صكره خلافت وامامت عیسی دیمكدر
بوندن فهم اولنور كه كلیت خلافت شخص واحده منحصردر نتكم بیت
سابق شرحنده تقریر اولندی اكرچه نواب جهتندن متكثردر نتكم
سلاطین وملوكده وانلرك جانبندن منشور ایله ایالات ضبط ایدنلره مشاهددر
سلطان مصر وامیر الامراء شام وروم ایلی وامثالی كبی كه جمله‌سی سلطان
واحد حكومتنده داخلدر حتی امامت شریف مكه دخی بویله‌در اكرچه كه
(الائمة من قریش) وفقنجه شریف مكه اصلدر ولكن قوت قاهره سلطان
رومه مخصوصدر زیرا شریف مكه ذات احدیه‌یه وسلطان روم ذات
واحدیه‌یه اشارتدر ذاتك قوتی ایسه صفاتله‌در نتكم قرآنده كلور (هو الذی
ایدك بنصره وبالمؤمنین) بوندن من وجه انصارك مهاجرین اوزره فضلی
ظاهر اولدی وخلفاء ارباب ارشاد دخی بوكا قیاس اولنه پس بر ایالتده
ایكی امیر الامراء اولمدیغی كبی بر موضعده دخی بر سلطان معنینك ایكی
خلیفه‌سی اولماز زیرا بر جسدده ایكی روح اولمق محالدر خلیفه ایسه
روح كبیدر زیرا انكله خلقه حیات حقیقیه حاصل اولور پس بو معنایه
روح الحیوة وروح القدس دیرلر كه بشریت وملكیتی مستجمعدر وبعض افراد
اولیایه معرفة زائده ویریلور حضرت علی كرم الله وجهه
وحضرت شیخ محی الدین قدس سره وحضرت صدر الدین قدس سره
وغیریلر كبی ولكن بویله ایكن ینه انبیادن دكللردر مكر نبوت تحقیقیه ایله
اوله نتكم شرحی كذر ایتدی وانبیادن افضل دخی اولمازلر زیرا درجهٔ نبوت
درجهٔ ولایتك فوقنده‌در وبر نسنه من وجه فاضل اولمق وجه آخرله
مفضول اولمغی منافی دكلدر جمیع كائنات بو سر اوزرینه دائردر ولكن
اعتبار كلیه‌در قال تعالی (تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض) بوراده
رسلده ورثهٔ رسل دخی داخلدر اكرچه بری عبارت وبری اشارت
طریقیله‌در وسائر مظانی دخی بویله‌در آمن الرسول وما ارسلناك
انا اعطیناك وامثالی كبی وبوندن فهم اولنور كه خلافت دعوی ایله اولماز
بلكه نصب وتعیین ایله اولور پس بر ولینك نفس نفیسی كندندن صكره
خلافتك اتصالنه كیده واصل اولدی ایسه خلافت عظمی اكا نصیب اولمشدر

سائر خلفا اكا تابعدر واولكه بعض ارباب نقصان وبلكه طریقتدن بالكلیه
بی بهره اولنلر تعیین وتنصیص ایدرلر معتبر دكلدر بزم كلاممز خلافت اهلی اولان
انسان كامله وخلیفه سنده‌در (لمحرره) باغده كرچه سبزه‌لر چوقدر * هر بری
ایك شكوفه اولماز * كل كبی ظاهر اولمسه بوبی * باشلر اوستنده كمسه یر بولماز *

آن امیر دیكر آمد از كمین
دعوئی اودر خلافت بدهمین

* كمین * پوصودر كه انده استخفا ایدرلر مكمن دخی دیرلر ولكن كمین
فی الحقیقه مكمون یعنی پنهان اولان قومدر پس مراد كمین كاهدر پوصو
یریدر * همین * برقاج معنایه كلور بوراده انجلاین دیمكدر یعنی امرادن مدعی
اول كبی (معنای بیت) بودر كه اول برغیری امیر دخی پوصو یرندن چقار
كبی كلوب انك دخی دعواسی او بری كبی خلافتده اولدی یعنی امیر اول
كبی اول دخی دعوای خلافت ایلدی بعده ذا بوراده كمین عبارتی زیاده
محلنده واقع اولمشدر زیرا كمین اكثر اهل حربه كوره مستعملدر امرانك
دخی احوالی معارضه بالكلام والحروبدن مقارعه بالرماح والسیوفه
منجر اولمغله كویا هر بری آخری منع ودفع ایچون كمینكاهده طورردی كه
وقتنده ظهور وخروج ایلدی بوندن فهم اولنور كه بونلردن هیچ برینك
دعواسی حق دكل ایدی اكرچه بحسب الظاهر براهنه منضم ایدی زیرا
براهین متناقضه اولیجق تساقط ایدر خصوصا كه منازعه ومحاربه
وجود نفسدن ناشی وبقیهٔ وجوددن فاشیدر فاما اصحابك خلافتی تعیین
خصوصنده اول امردن اختلافلری وبعضلرینك سكوتی بو بابدن
دكلدر زیرا مآل وغایتده اتفاق واردر پس اختلاف تحری واحتیاطه
محمولدر واولكه امام علی رضی الله عنه ایله معاویه وامام حسین رضی الله
عنه ایله یزید میاننده واقع اولمشدر اول دخی بو قبیلدن دكلدر زیرا
خلافت منصوصه‌نك مدتی اوتوز سنه‌در پس امام علی وحسین
رضی الله عنهم حضراتنك خلافتلری حقدر زیرا لسان نبوتدن اشارت
ترتیب واردر وبونلر نسبا وكمالا درجهٔ نبوته اقرب اولمالریله دعوای
خلافت ومعارضه ومقارعه‌لری احقاق حق ایچوندر پس معاویه
ویزیدك خلافتلری مدت مذكوره‌دن متأخردر انكیچون ملك
عضوضدر مقوله‌سیدر الحاصل هر اختلاف رد دكلدر انكیچون

حدیثده کلور (اختلاف الائمة رحمة) پس ائمهٔ حقدن ماعداسنك
حالی اختلاف دکلدر بلکه خلاف در خلاف واختلافك فرقی بالاده
کذر ایلمشدر (لمحرره) کرسوزمده وار ایسه ذره خلاف * ایدیکز
تبغله بنی ائتلاف * اولسه اصل صحیحی سخنك * اولدی بالاتفاق قوری لاف *

از بغل او نیز طوماری نمود
تار آمد هردورا خشم جهود

* بغل * فتحتین ایله فارسیدر قولتوق معناسنه که عرب ابط دیرفاماغین
معجمه نك سکونیله اولان بغل عربیدر قاتر معناسنه جمعی بغال کلور عجم
استردیر اکرچه بو بغل دخی اسان [illegible] * برآمد
یوقاری کلدی یعنی ظاهر اولدی * خشم * فتحله غضبدر جهوده اضافت
ایلدی زیرا غضب یهود اسرع واشد ومراء جداللری غیری
ملتلردن اقوی واکددر انکیچون مغضوب علیه اولدیلر نتکم قرآنده
مواقع کثیره ده واقع اولمشدر جزا ایسه عمل جنسندندر
و برنسنه نك آخره زیاده اختصاصی اولسه اکا اضافت ونسبت اولور
عمر نوح وصبر ایوب وآواز داود وحکمت لقمان وعصای موسی
وسیاحت عیسی وخلق محمد صلوات الله علیه وعلیهم وعقل ارسطو
وطب جالینوس ورصد بطلیوس ونار نمرود وبرق یمانی وعقیق یمن
ولعل بدخشان وعود قماری وعدل انوشروان ومال قارون وخط
یاقوت ونقش مانی وقلم بهزاد وشطرنج لجلاج وسخای حاتم واولیاء
بغداد وشوکت عثمانیان وامثالی کبی (معنای بیت) بودرکه اولدخی
قولتوغندن برصحیفه ودفتر کوستردی تا هر ایکیسنك دانده وکوزنده
خشم جهود واثر غضب شدید ظاهر اولدی ودم جکر غلیان ایلیوب
طشمق حدن بولدی بوندن ظاهر اولورکه هر انتظام وفاقدن وهر اختلال
شقاقدن ناشیدر وطوماری قولتوغندن اظهار اتدی دیدیکنده تهکم
وتحقیر واردر زیرا قویندن ویا برکیس نفیس ایچندن اخراج اتمك
کبی دکلدر وهجویات نفعی ده کلور که * برخری وار که کندیدن اعلم *
قولتوغنده مطولی کوریتور * مثبت در که زمان اولده کتب عقلیه یی
طومار وار طولانی کتابت ایدوب استینلری ایچنده اخفا ایدرلر ووقت
حاجتده قولتقلری طرفندن چقاررلرمش خصوصا بعض علومك

تعلمی بساغ اولاب اوقانده ولکن چه فائده بلکه خلق عالم (لومنع
الناس من فت البعرة لفتوها) مصداقنجه ممنوع ومنهی اولدقلری
نسنه یی اشلمکه حریصلردر بوسببدن اهانت قصد اولنوب اوراق منطق
ایله استنجابی تجویز ایتمشلردر زیرا توغلنده فائده یوق واومقوله
چرکاب فلاسفیه دخولده تلوث وجود ومضرت دلپك چوقدر پس
عاقله کرکدر که علوم نافعه دن قطعهٔ وزیری ومکی اتخاذ ایدوب
مطالعه یه مشغول اوله (لمحرره) * جویبار فیضدن کاسه اکر برنم سکا *
* فی الحقیقه موج اوروردی هرنمی جونیم سکا

آن امیران دکریك بك قطار
برکشیده تیغهای آبدار

* قطار * کسرله قطار ابل وبغل وفرس وامثالی یقال قطر الابل
قطرا وقطرها واقطرها قرب بعضها الی بعض علی نسق وجاءت الابل
قطارا بالکسر ای مقطورة کما فی القاموس ومفردانده کلور که قطر
ضمله جانب معناسنه در القتیه علی قطره دیمك جانبی اوزرینه انی
القا ایتدم دیمکدر وتقطر دیمك جانبی اوزرینه واقع اولدی دیمکدر بوندن
اخذ ایدوب قطر المطر دیرلر سقط معناسنه انکیچون قطرله تسمیه
اولندی وتقاطر القوم جاؤا ارسالا کالقطر ومنه قطار الابل بوندن فهم
اولنور که قطارك اصلنده ابله اختصاصی واردر صکره غیریده دخی
استعمال اولندی * آبدار * صولو وهر نسنه که تروتازه وصافی ورونقلی
اوله انك وصفنده استعمال اولنور بوسببدن صولی میوه یه واملیسی
اناره وبراق ورونقلی قلیجه آبدار دیرلر وشعر باقیده کلور * آبدار اولسه
نوله میوهٔ شعر باقی * اورمدی کمسه بوباغ ایچره دخی بویله قلم (معنای
بیت) بودرکه اول غیری امیرلر دخی بر برقطار کبی منتظم ومتسق
قینلرندن آبدار وقاطع قلیجلری چکمش ایدی یعنی هر بری بری
اردنجه محاربهٔ خصم ومقاتلهٔ مخالف ایچون تیغ تیز وسیف صمصام
چکدی زیرا آخرك دعواسن ساخته وتزویر قیاس اتدی واعتماد
کلدیکی صورتده دخی مصر اولدی وقطار وار کلمکدن مقصود
دفع لفظ وغلطدر انکیچون دیوان ملوکده هرکسك دعواسن علی
حده استماع ایدرلر وغیرك صیت وصداسنی کسرلر زیرا سبب

تشویشدر انكیچون امام اعظم رحمة الله بیورمشدر كه امامك قراءتی
كافیدر زیرا اكر شافعی مذهبنده كی كبی جماعتك هر بریسی قراءت
ایلسه نتكم مصرده جامع ازهرده وسائر بلاد عربده مشاهددر تشویش
حاصل اولور ومغلطه چوغالور بوندن فهم اولنور كه تسبیح نمازنده
دخی جماعت اولسه‌لر نرم وحزین اوقومق كركدر تا كه بری برلرنه
تشویش ویرمیه‌لر انكیچون حضرات اصحاب رضی الله عنهم حرم
نبویده احیای لیل ایتدكلرنده آری آوازینه مشابه وجهله اوقورلر
واعتدال كوزلرلر وكمسه مزاحمه كوسترمزلردی (لمحرره) قیچن
هم مجلس ارباب دل اولسك نرم سویله * كه زیرا حضرت قرآن دیرلا
ترفعوا اصواتا * نه حاجت شدت جهر یله كستاخانه وضع ایتمك *
كه اهل كوش اشیدر كردكاسه كرو یا موتی * وتیغی آبدار لقله
وصف ایلدی دعوانك برهانله قوتنه نظیر اولسون ایچون وطوماره
مقارن قلدی حجت وبرهانه سیف وسنانی ضم ایچون پس اولكیسی
جهاد اكبر وایكنجیسی جهاد اصغر قبیلندندر انكیچون حدیثده كلور
(افضل الجهاد كلمة عدل عند سلطان جائر) زیرا تلف نفس
محاربهٔ سیفده محتمل ومكالمهٔ سلطانده غالبدر پس افضل جهاد اولمش
اولور كه جهاد اكبردر وتیغ كشیده اولمقده تخویف ناس واردر كه
مطلوبه معیندر وقوای وجودك تیغ كش اولدیغی اظهار جلادت
وصلابتیدر خصوصا اعضاء ظاهره‌ده لسان قلیجدن حدیدر انكیچون
نظم مرتضاده كلور * جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ما جرح اللسان

هریكی راتیغ وطوماری بدست
درهم افتادند چون پیلان مست

* درهم افتادند * بری برینه دوشدیلر یعنی خصومت ایلدیلر نتكم
خواجه حافظ نظمنده كلور * بس تجربه كردیم درین دیر مكافات *
بادرد كشان هر كه درافتاد برافتاد * پیل * فیل دیدكاری حیواندر كه
هندستانده اولور تفصیلی مرور ایتمشدر * پیل مست دیرلر شیرژیان
وشیر شرزه دیدكاری كبی زیرا مستان كبی جنك وعربده‌سی غالبدر
اكرچه كه عجب صفتی دخی واردر زیرا عظم جثه عجبی مستلزم در
ومسموعدر كه ملوك عثمانیه فیله خمر دخی ایچورلرلر پس جائزدر كه

خمرك انده نوعا تأثیری اوله محكیدر كه بركون امام مالك رحمه الله
مجلسنده علم وحدیث اخذ اولنوركن برقائل كلوب قد حضر الفیل دیدی
جمیع حضار مجلس متفرق اولدیلر یحیای اندلسی قالدی فقط امام
مالك اكا متوجه اولوب نیچون سندخی سیر وتماشای فیل ایچون بیرون
اولمدك زیرا اندلس ولایتنده فیل یوقدر دیو خطاب ایتدكده اولدخی
بن دیارمدن سنك علمكه نظر وهدایكدن اخذ وتعلم ایچون كلدم یوخسه
فیله نظر ایچون كلمدم دیدی امام مالكه بو اداز یاده خوش كلوب
اكا عاقل اهل اندلس دیو تسمیه ایلدی (لمحرره) نكه یار افندی
سیرجهان * سكا تمزمی تماشای مهان * كیمكه یاری قویوب اغیاره
بقه * اوله عشاق ایچنده خوار ومهان (معنای بیت) بودر كه
هر برامیرك النده برطومار وبرقلیج اولدیغی حالده پیلان صولت صفت
وعربده جوی وغضوب كبی بری برلرینه دوشدیلر وخصومت
ومحاربه قلدیلر بونده مخاصمه دن نهیه رمز واردر * زیرا خصومتك
مآلی محاربه در انكیچون داعیٔ حق اولان كمسنه خصوص دعوتده
مدعوله مخاصمه ومجادله ایتیوب حكمت وموعظهٔ حسنه ایله دعوت
ایتمك كركدر * ودیمشلردر كه سن موسی وهرون علیهما السلامدن افضل
اولمدیغك كبی سنك خصمك دخی فرعون وهاماندن اشد دكلدر حق تعالی
اینه بو ایكیسنی دعوتده قول لین ایله امر ایلدی نتكم قرآنده كلور
(فقولا له قولا لینا) وطائفهٔ مذكوره‌یی فیله تشبیه ایلدی زیرا صفات فیل
انلرده غالب ایدی نتكم اشارت اولندی * وبونده جثه‌لرینك عظمته
دخی رمز واردر امم ماضیه‌ده نقل اولندیغی كبی وعظم جثه‌نك بعض
موادده فائده‌سی واردر نتكم قرآنده كلور (وزاده بسطة فی العلم
والجسم) یعنی الله تعالی طالوته عظم جثه وطول قامت ویردی وبعض
علماء جسمده زیاده لكدن مراجال وبعضیلر دخی قوتدر دیدیلر * زیرا
عظم جثه دن مقصود قوتدر پس نیچه صغیر الجثه واردر كه كبیر الجثه
ایله قوتده برابر ویاندن اقویدر شیرده مشاهده اولندیغی كبی انكیچون
سلطان السباع در وبعض انبیا علیهم السلام قصیر القامه ایدی داود
علیه السلام كبی نتكم مشایخ مولویه‌دن نشاطی وصفنده دیر * دخی
حكمتله ایدوب اكا نكاه * قدن ایتمشدی خدا هم كوتاه * نخل برمیوه

ایدی اول قامت * تاکه هر برال ایره بی زحمت * ایلین قدنی کوتاه نما * قدرن ایتمشدی بلند و والا * وکان عبدالله بن مسعود رضی الله عنه قصیرا جدا طوله نحو ذراع خفیف اللحم کما فی انسان العیون و بونده تضاد اسمایه اشارت واردر انکیچون خلق اراسنده تضاد وتخالف اکسك اولماز حتی صوفیهٔ حقیقیه میاننده بله حقیقت مصالحه یوقدر مکر تکمیلدن صکره اوله * نتکم مشایخ کباردن رویم قدس سره (لایزال الصوفیة بخیر ما تنافروا فاذا اصطلحوا هلکوا) ولکن بو تباغض ممدوحدر زیرا حقله انسه حاملدر * بو دخی موطن دنیایه کوره زیرا آخرتده مضافاتدن غیری یوقدر یهود ونصاری وسائر ملل مختلفه ایسه بری برلرندن تبری ایدرلر زیرا دنیاده بطلان اوزرینه متفق ایدیلر

صد هزاران مرد ترسا کشته شد
تاز سرهای بریده پشته شد

* ترسا * نصرانیدر * پشته * دپه جك یوکسك یر و یغین (معنای بیت) بودر که اول محاربه‌ده نیجه یوز بیك یعنی بسیار و بیشمار مرد نصرانی قتال اولندی شویله که قطع اولنان باشلردن دپه اولدی نتکم حالا عادات ملوکدندر که محاربه‌ده هر قنغیسی غالب اولورسه مغلوبك سرلرندن پشته‌لر ایدرلر (لمحرره) چند اعدایه صاولوب شمشیری * کیمکه مردانه بو کون کله کسر * جمع ایدوب بر مکانه کله‌لری * تعجب ایلریسه پشتهٔ سر * بوندن فهم اولنور که امراء مذکوره نك هر بری طرفنده بسیار خلق بولنوب تحت اللواسنده مجتمع واکا نصیر ومعین اولدی نتکم مقدما امارتلری و هر برینك بر طائفه ریاستلری اکاد اللدر وآفاقده غالب ومغلوب اولدیغی کبی انفسده دخی قوای وجود اراسنده جاریدر وحکم غالبکدر نتکم مشهوردر وانسانده جمیع صفات حیوانیه موجود ولکن هر فردده بری غالبدر که انکله اول صفت صاحبی اولان حیوان صورتنی بولور مثلا فاره ونمله‌ده حرص وعصفورده شهوت وفهد واسدده غضب ومرده کبر وکلبده بخل وخنزیرده شره وحیه‌ده حقد غالبدر صفات حمیده دخی بوکا قیاس اولنه اسدده شجاعت ودیکده سخاوت و بومده قناعت وجملده حلم وهره‌ده تواضع وکلبده وفا وغرابده بکور وبازده همت کبی و بونده اشارت واردر که حب ریاست

صفات ذمیمه‌دندر زیرا سودای ریاستله ترسالر بری برینك سوادن حك اتدی وکله سن نقطه وار صحیفهٔ میدان معرکه‌ده وضع ایلدی وصفت مذکوره نفس اماره‌ده غالب اولسه قوای وجود دخی اختلال پذیر اولور اکر سکین مجاهده ایله بقرهٔ نفس مذبوح اوله وسلطان روح حکمنده استقلال بوله و پشتهٔ سردن مراد افکار کثیره در که سرده مجتمع اولور پس چاره‌سی تفریقدر سردرختده اولان عصافیری سنك وچوب ایله اطاره وپریشان ایتمك کبی (لمحرره) بو نکته حقدر ایلرسك اذعان * قومه مجنون کبی باشکده مرغان *

خون روان شد همچو سیل از چپ وراست
کوه کوه اندر هوا زین کرد خواست

* سیل * فتحله اصلنده مصدردر صکره اسم قلندی شول ماء غالب ایچونکه سکاکه حال بو که مطری سکا اصابت ایتمش اوله * هوا * الف ایله رسم اولنان هوا عناصر اربعه‌دندر واخوان الصفاده هوایی تعریف ایدوب دیمشدر که جسم لطیف خفیف سیال شفاف سریع الحرکة الی الجهات الست فوق وتحت وشرق وغرب وجنوب وشمال (معنای بیت) بودر که قان جاری اولدی سیل کبی صولدن وصاغدن بو سببدن یعنی محاربهٔ عظیمه ومقاتلهٔ شدیده جهتیله اثارهٔ نقع اولنمغله هوایه طاغ کبی اقدام رجال وافراسندن چوق توز قالقدی بعدذا جریان دمه باعث اولان کرچه مقاتله ایدی ولکن حرب اوزارنی هنوز وضع ایتمك حسبیله جریان دمی سطوع غبار اوزرینه تقدیم ایلدی بوراده خوندن مراد شهوات وسیل ایله مقصود کدورات وغباردن مراد حجب کونیهٔ متکاثفه‌در که قوای جسمانیه‌نك صفتیدر چپ وراست دیدیکی شهواتك جوانب وجودی احاطه‌سیدر اکرچه که شهوت اصلنده انسانك صول طرفنده‌در زیرا آدم علیه السلامك ضلع ایسری اخراج اولنوب حوا علیها السلام خلق اولندقده ضلع مذکورك یرینه شهوت وضع اولندی اندن مقدم آدمده شهوت یوغیدی بوسیدن بیدار اولدقده حوایه میل ایلدی و لکن جنتده وقاع اولمامشدر نتکم بعض اخبار دلالت ایدر اکرچه قابیلدن (نحن من اولاد الجنة) دیو خبر ضعیف روایت ایدرلر وجه ضعف بودر که

جنتده نطفه اولماز زیرا قاذوراتدندر بلکه نطفه بدل مسکه بکزر رایحهٔ طیبه اولور پس اومقوله رایحهٔ طیبهٔ جنانیه دن قابیل خبیث کبی بدکار تولدایتمك بعیددر زیرا جنت موضع جلال دکلدر بلکه محل جمالدر و بعض عارفین بیورمشلردر که شیطانه یمین اوزرینه تسلطه سبیل یوقدرفاما اولکه قرآنده (وعن ایمانهم وعن شمائلهم) دیو جهت یمیندن دخی اتیانی اخبار اولندی اندن مقصود یمین جارحه دکلدر زیرا شیطانك محل القاسی قلبدر جوارح دکلدر قلب ایسه جانب شماله مائلدر ولکن قلبدن جمیع جوانبه متعلق افعال قبیحه ظهور ایدر فافهم جدا بعدذا غالبیت ومغلوبیت قوای جسمانیه یه کوره درفاما قوای روحانیه حجت یوزندن دائما غالبدر زیرا ضرب اللهدندر بوسببدندرکه انبیاء علیهم السلام انهزامله ویامصافده قتل ایله موصوف اولمازلر زیراسیف وسنان ایله مبعوث اولمدقلری صورتده دخی حجت و برهانله غالبلردر قرآنده (یقتلون الانبیاء) وارد اولدیغی مأمور بالقتال اولمینلره کوره در والا مأمور اولنلر (انالننصر رسلنا) فحواسنجه منصور ومظفر اولورلر آفاق وانفس ایسه اعدا واحبابه کوره بری برینك نظیریدر فاعرف جدا وبو جمله دن مفهوم اولورکه اهل کدورت وشهوت وجهله مصاحب اولنلر دخی بوصفتلرله اتصافدن خلاص اولمازلر (لمحرره) نفسکه یاق آتش حربیله داغ * شویله جنك ایت کرد قالقسون طاغ طاغ * نفسله بدزنده ایکدن مرکب * نفسی قتل ایت بعد ذا اول وار صاغ

تخمهاء فتنه که او کشته بود
آفت سرهاء ایشان کشته بود

* کشته * اولکی کاف عربینك کسریله اکمش وایکنجی کاف عجمینك فتحیله اولمش معناسنه درکه ایکیسی دخی ماضیدن قسملردر * آفت * عاهتدر یاخود اصابت ایتدیکی نسنه یی افساد ایدر برعرضدر (معنای بیت) بودر که فتنه لر وفسادلر تخملرنی که اول وزرا ضلال صفت کشت زارطوامیره اکمش ومزارع قلوبه صاچمش ایدی قوم نصارانك باشلرینك عاهت و بلا وقضاسی اولدی یعنی اول فتنه لردن بومقوله بلالر وجوده کلدی تخملردن اثرلر ظاهر اولدیغی کبی زیرا خیروشر تخم

کیدر انکیچون دنلمشدرکه (الدنیا مزرعة الآخرة) ولکن بعض اعمالك صورا جزیه سی دنیاده دخی ظاهر اولور اکرچه که عقباده انکله مؤاخذه دن خلاص اولماز یعنی کافره کوره والامؤمنه کوره بلا ومحنت کفارت ذنوبدر پس کافرك حالی قصاص کبیدرکه قاتل اولان کمسه عقباده مؤاخذهٔ قتلدن خلاص اولماز کرکسه دنیاده قصاص حاصل اولسون زیرا قصاص تشفیٔ اولیا ایچوندر پس قتلك مؤاخذه سی باقیدر بناء علی هذ کافرك ابتلاسی دخی تشدید بابندندرکه اکا کوره محض زجر وعذابدر بونده فتنه وآفتك قوتنه اشارت واردر زیرا سفك دماء وقتل نفوسه باعث اولمش وبونکاه مرادشاه جهود حصوله کلمشدر زیرا انك مقصودی نصاری اراسنده ظهور فترت وبلاوبوبهانه ایله هلاك وفنا ایدی * و بونده رمز واردرکه هرقوت جبلیه که عقل معاشك تصرفی اوزرینه حکمنی اجراونشائه سن محتمل اولدیغی شروشوری اظهار ایلیه آخر کندی بلاسنه باعث اولور زیرا عذاب جسمانی ایله معذب اولدیغی کبی عقاب فرقت وقطیعت ایله دخی معاقب اولور زیرا روحك دنیاده سلوکنه مانع اولمشلردی * پس روح نه طریقیله معذب اولورسه انلر دخی مرکب روح اولدقلری حسبیله اول وجهله معذب اولورلر الحاصل روحك مماتی انلرك مماتی وحیاتی دخی انلرك حیاتیدرنتکم الله تعالی عزیر پیغمبر علیه السلامی اماته ایتدکده حمارینی دخی اماته واحیا ایتدکده آنی دخی احیا ایلدی * بوندن ظاهر اولورکه معاد جسمانی معاد روحانی یه تابعدر پس ایکسی دخی حقدر یالکز برینی اثبات ایدن بومعنادن ذاهلدر و بوندن فهم اولنورکه عطاء حق علی الدوام وارد وجاریدر ولکن هرکس استعدادنه کوره قبول ایدر پس خفاش نورشمسی اصلا قبول ایتمدیکی کبی کفار وقوای شریره دخی ارشاد مرشدی قبول ایتمیوب هیئات ردیه وظلمات نفسانیه ایچنده مظلم قالدیلر پس قباحت شمسك دکلدر بلکه مطرح انواری اولان محلکدر که ناقابلدر فیض باران دخی بویله درنتکم کلستانده کلور * باران که درلطافت طبعش خلاف نیست * درباغ لاله روید ودرشوره بوم خس * و بونده اسباب ردیه یه تمسکدن منع واردرنتکم قرآنده کلور (جزاء بما کانوا یعملون) پس سبب ردیدن جزاء ردی وسبب جیددن جزاء جید حاصل اولور

جوزها بشکست وان کان مغز داشت

بعد کشتن روح پاك نغز داشت

جوز معروف قوز دیدکلری در بنفسه نابت اولور جوز بطئ الانهضامدر عسل و یانسون ایله اکل اولنسه مصلح اولور جوز غاجی مرشد کامله اشارتدر زیرا میوه سی مراتب اربعه سرنی مشتملدر *بشکست* ظاهر اولان لازم اولمقدر صندی وقرادی معناسنه افرادی افراد جوز اعتباریله در بونده جوزی ابدانه وروح اضافینك ابداندن مفارقتله ابدانك موت وتعطلنی جوزك انکسارنه تشبیه واردر پس جوزك کسرله لبی ظاهر اولدیغی کبی بونك دخی موتله روحی ظاهر اولورزیرا روح بدنك حالیله تمثل ایدر *نغز* کوکچك و پاك وخاص (معنای بیت) بودرکه بدنلرك هربری جوز کبی موتله قرلدی واول بدنکه ایچ طوتدی قتل وموتدن صکره روح پاك لطیف طوتدی یعنی ایچی صاغ اولان جوزك قرادقده صاغ ایچی ظهور ایدوب خلوصیله خلقك نورینه خندان اولدیغی کبی روح پاك اولان بدنك دخی موتله پاك روح ظهور ایدوب صفاسیله ارواحه قارشو شادان اولور وحجاب چکمز زیرا حجاب نقصاندن ناشیدر پس کمال اهلی هر پرده بی پروادر بونده اشارت واردر که ظواهر حاله اعتبار اولنماز بلکه نظر بواطنه درشوقدرواردرکه ظواهر حال بواطنك ظروفیدر جوزك قشری لبنك ظرفی اولدیغی کبی وبرنسنه ظرف ایچنده مستور اولدقجه حالی مجهولدر پس قچن ظرفندن اخراج اولنه حالی نمایان اولور ولکن بوندن روح سلطانی نك بدنه حلولی لازم کلمز بلکه بدنه تعلقی مظروفك ظرفه تعلقی کبیدر دیمکدر نتکم بالاده دخی تقریر اولنمشدر بعد ذا روحك کمالی معرفة الله ایله در ومعرفتك دخی طریقی عبادت شرعیه در پس روحك کمالی باطنده علم نافع وظاهرده عمل صالح ایله در نقصانی دخی علم غیر نافع وعمل غیر صالح ایله اولدیغی کبی زیرا میوه بعض آفات عارضه ایله چوریدیکی کبی روح دخی سوء اعتقاد وسوء عمل وسوء حال ایله فساد قبول ایدر خصوصا بدنك اعمال غیر شرعیه بی مزاوله سندن هیئات ردیه غلبه ایدوب سوء جوار وصحبتك تأثیری ایله معیب اولان بدن کبی اولور انکیچون صحت وجود اهلی یاننده جهالته دوشر وآب روی قالماز وبومعنانك حصولی عذابه سبب اولور نتکم کلستانده کلور

تو پاك باش ومدارای برادر از کس باك زنند جامهٔ ناپاك کازران برسنك*

کشتن ومردن که برنقش تن است

چون انار وسیب رابشکستن است

کشتن قتلدر یعنی روحی جسددن ازاله در پس بونده فعل غیر اعتبار اولنور *مردن* اولمکدر موت کبی پس بونده فوت حیات اعتبار اولنور که حتف الانف موتدر *انار* عرب رمان دیدیکیدر شرحی کذرایتمشدر سیب کبی (معنای بیت) بودرکه قتل ایتمك وبنفسه اولمك که نقش تن وصورت جسد اوزرینه وارد اولور نسنه دربوخسه روح اوزرینه دکل زیرا روحه قناطاری اولماز انار والما بی مثلا کسر ایتمك وانلرك دخی انکسارلری کبیدر که کسر وانکسارله درونلرنك جودت ورداءتی ظهور ایتدیکی کبی قتل وموت ایله دخی مقتول ومیتك حسن حالی وسوء حالی باهر اولور پس حسن حال اهلی شادان ومقبول اولدیغی وقتده سوء حال اهلی نالان ومردود اولور ویونس امره کلماتنده کلور *اولدوکم ایچون نه غصه یرم *آلور جانمی کرو یاره دن * اولدی دیه لر غصه م یه لر * بن برقوش اولام چقام آردن * زیرا اهل الله کشفله هر نسنه نك اصلنه رجوعن بلمشلردر پس جسدك عناصره انحلال وروحك نفس کلیه ارتباطندن متألم اولمازلرو بلکه آنی غربتدن وطنه وصول کبی بیلورلر مع هذا ابدان کمل عدم انفساخ وانحلال ایله مکرملردر نتکم مرارا بیانی کذرایتدی وبودخی شرح اولنه یکه روح عالم امردن وجسد عالم خلقدندر عالم امر وعالم خلقك بری برینه ارتباطی تعلق حسبیله در یوخسه حالیت ومحلیت ایله دکلدر * پس روح انسانی که فی الحقیقه غیر متحیزدر بدنه حال دکلدر بلکه اکا متعلق وانده متصرف ومدبردر * اصلی بودرکه روح نورانی وجسد ظلمانیدر نورله ظلمت ایسه بریرده مجتمع وممتزج اولماز انکیچون لیل ونهار متعاقبلردر یوخسه متداخل دکللردر وبوندن فهم اولنور که موت حقیقتده نفس اوزرینه واردر نتکم قرآنده کلور (کل نفس ذائقة الموت) فاما روحله جسدك بری برلرینه شدت تعلقلری حسبیله جسد دخی متألم اولور انکیچون عذاب جسمانی وعذاب روحانی درلر

انچه شیرینست اوشد ناردانك

وانكه پوسيده ست بود غر بانك

* نار دانك * انار صو يدر ولكن عرفا بعد الطبخ استعمال اولنور زيرا دانك
عامه قتنده بردرهمك ربعى واهل حساب يانده برمثقالك سدسيدر
تعريب ايدوب دانق ديرلر پس طنجله ربع وياسدس قالق ويا كتمك
اعتباريله نار دانك ديرلر * پوسيده * باء عجمى ايله چوريمش ديمكدر * بانك *
اون يعنى آواز قوى (معناى بيت) بودر كه اول ميوه كه شيرين ولذيذ
وصاغدر او نار دانك اولدى يعنى بعد الطبخ نار دانك شرابى اولوب
منتفع به اولدى واولكه آجى وچوريمشدر آنده اوندن غيرى
اولمدى يعنى طبل كبى ايچى بوش اولوب مجرد آوازه منحصر اولدى وانكله
انتفاع اولنمدى پس ارواح طيبه دخى ميوه هاى شيرينه بكزر كه لذت
معرفت ومذاق حكمتى حاويدر انكيچون ابدانى مفارقتدن صكره مفتضح
اولماز وارواح خبيثه ميوه هاى پوسيده يه بكزر كه مرارت جهل
وعفوصت غفلتى مشتملدر انكيچون بعد المفارقه رسواى اولور نتكم
بيت لاحق بو معنايى ايضاح ايدر وبوستانده كلور * چه قدر آورد بنده
حور ويش * كه زير قبا دارد اندام پيش * يعنى نه قدر اعتبار كتورر اول
حورى صورتلو بنده كه قباالتنده اندام ابرص طوتر يعنى بو مقوله بنده نك
ظاهرنه مغرور اولماملق كركدر * زيرا لباسدن تجريد اولنسه عيبى
ظهور ايدوب تنفر طبعه باعث اولور (لمحرره) چون حصير اوله
بساطخانه * باقمه زربفت پرده يه درده * دلفريب اولدى نقش ماراما *
نوش ايدن زهرنى اوغرر درده * بونده اشيانك استعدادى تفاوتنه اشارت
واردر اكر انسان واكر غيرى اكرچه كه عطاء آلهينك توجهى برابردر نتكم
كنش قصارك يوزنى تسويد وثوبنى تبييض ايدر چوريمك شاننده
اولان واولميان ميوه لره تعلق نور شمس دخى بويله در واجساد سبعه
دخى تفاوت بو كا قياس اولنه وسهيل يمنى دخى اونده مؤثر ايكن هر برده
سختيان لونى و يمن نتكم كلستانده كلور * كرچه سيم وزر زسنك آيد همى *
از همه سنك نبايد زر وسيم * بر همه عالم همى تابد سهيل * جايى انبان ميكند
جايى اديم * ومثنويده كلور * فرض مى آرى بجا كر طائفى * بر سهيلى چون
اديم طائفى * تا سهيلت واخرداز شر پوست * تاشوى چون موزهء همپاى
دوست * ونفخ آدمى كاه اولور كه سراجى اطفاء وكاه اولور كه نارى

اضرام ايدر پس برنفخدن متعدد اثر ظهور ايدر وقرآنده كلور
(وفى الارض قطع متجاورات) يعنى زمينده برى برينه متصل قطعه لر
واردر كه كيمى شايستهٔ زراعت وكيمى شوره زار وبعضى ريك آميز
وبعضى سنكستاندر وارض انسانيت دخى بويله درز يرا انده دخى قطعه لر
واردر * نفس وقلب وروح وسر وخفى كبى وبو قطعه لر قرب جوارله
متقارب ايكن حقايقده مختلفلردر كه كيمى حيوانى وكيمى ملكوتى وكيمى
جبروتى وكيمى عظموتيدر وفرث ودم ولبن دخى بويله در پس نظر ايله كه
لبن فرث ودم اراسنده خروج ايدر ايكن فرثك رايحه سى ودمك لونى اكا
سرايت ايتمز زيرا ارالرنده حاجز رقيق واردر پس اعتبار بو حاجزه در
يوخسه تقاربه دكلدر وقرآنده كلور (مرج البحرين يلتقيان بينهما
برزخ لايبغيان) پس بو اسراردن آكاه اولدكسه جميع اشياده مقتضيات
استعدادات وموجب اسماء متقابلات اوزره تفاوته نظر ايله ومبدء
واحددن تأثيرات متعدده يى مشاهده قيل تاكه بو عالمك نيك وبدينه باقوب
برنسنه دن منفعل اولميه سن وهر موجودى مقامنده خوش كوروب ذات
وصفات وافعاله اولان تأثيرى مبدأ اولدن كوزبه سن زيرا حضور
وراحت مكاشفه ومشاهده ومعاينه ايله حاصل اولور (لمحرره) اى
كوكل آيينهٔ عالم نماسنسن ولى * اولمدك زنكار غفلتدن عجبدر منجلى * آه كم
هر يوزسكا يوز طوتدى اما بلمدك * كورمدك وجه حقى ساكه خفى اولدى جلى *

آنچه با معنيست خود پيدا شود

وانچه پوسيده ست اورسوا شود

بو بيتك مفرداتى شرح اولنمشدر (معناى بيت) بودر كه اول انار وسيب
وامثالى ميوه كه بامغز ودرستدر خوب اولان البته كندن كوسترر *
وفقنجه او كندى بى پروا ظاهر اولور وفضاحت يوزنى كورمز واولكه
چوريمش وبى مغز ونادرستدر * سيردن بوى سير اولور ظاهر * مصداقنجه
قبحى * ظاهر اولوب رسواى ومفتضح اولور * بونده مغزى لفظدن
مقصود اولان معنايه تشبيه واردر پس بامغز اولان ميوه لفظ مستعمل
وبى مغز اولان لفظ مهمل كبيدر * وبوندن حال روح دخى روشن اولدى
زيرا بامعنا اولان روح كه معارف الهيه ايله متحلى وانواع تجليات ايله

تجلی در روز رستخیزده کون کبی پرتو آور وضیا کستردر شویله که سائرلرك حسن حال وشعاع کمالنه باقوب تاریکیٔ حسرتده قالورلر وسیارهٔ راه انوار اولمدقلرنه نادم اولورلر وبی معنی اولان روح که اسفل سافلین طبیعتده قالوب چوریمش ورطوبت فیض الهیدن بی بهره اولوب قوریمشدر هیزم دوزخ اولوب نظرلردن مطروح وضرب شمشیر عذابله مجروح اولور * بوندن فهم اولنور که انسان نورفطرتیسنی محافظه ایتمك کرکدر تاکه نور کمالی یه مدار اوله والا نقصان پذیر اولان نسنه‌نك کمالی وفساد قبول ایدن جوهرك صلاحی کوج اولور بیضهٔ فاسده کبی * وبونده اشارت واردر که معنی انسانك قلب وروحنده دریوخسه جسد واسانده دکلدر زیرا جسدنده اولان صورت واساننده اولان لفظدر * معنی وحقیقت یاننده لفظ وصورته اعتبار یوقدر * بلکه لفظك کمالی معنی وصورتك جمالی حقیقت ایله‌در انکیچون بی مغز اولان میوه‌نك قابی دخی خواردر

روبمعنی کوش ای صورت پرست
زانکه معنی برتن صورت پرست

* کوش * کاف عربینك ضمیله امردر مصدری کوشیدندر دورشمق وچالشمق معناسنه * پرست * اولکسی مفرددر پرستیدندن طاپمق معناسنه ایکنجیسی مرکبدر پر ایله استدن که پرقناست واست ادات خبردر (معنای بیت) بودرکه یوری ای صورت پرست وظاهر بین اولان کمسه معنایه چالش وتحصیل حقیقت ایچون کیجه وکوندز دورش اول سببدنکه معنی وحقیقت صورت ولفظ جسدی اوزرینه قناتدر پس بی پراولان مرغ پروازایده مدیکی کبی بی معنی اولان لفظ وبی حقیقت اولان صورت دخی بویله‌در نتکم مثنویده کلور * هست تسبیحت بخار آب وکل * مرغ جنت شدزنفخ صدق دل * یعنی انسانك تسبیحی نفسه مستند اولمغله فی الحقیقه جسده دائر بر بخارو برلفظدر وصدق دل انك روحیدر پس چونکه صدق دله مقارن اوله روح دمیده مرغ جنت اولور ولفظ ایکن معناله تحقق بولور وصورت ایکن حقیقت دائرسنه کلور وبومقامدندرکه حضرت هدایی قدس سره بیورر * جنت اهلینه کرك علم وعمل * لاجرم اوچماغه لازمدر جناح * یعنی علم که صفت باطنه‌در

عملك پریدر شویله که بی علم وبی نیت خالصه اولان عمل عالم ملکوته صعود ایده مز وکذلك علم وعملك مجموعی عالمك پری کبیدر پس بر روح جنت عالیه یه پروازه طالب اولسه علم وعمل بال وپریله پرواز ایدر یالکز علم ویالکز عمل ایله دکل نتکم بر پرایله مرغ پرواز ایده مز اکر یالکز علم ایله اولسه فلاسفه حقه یول بولورلردی اکرچه علملری دخی غیر نافع مقوله سیدر واکر یالکز عمل ایله اولسه رهابنه اللهه واصل اولورلردی اکرچه که عمللری دخی اعمال صالحهٔ شرعیه دکلدر پس بوتقریردن اخذ اولندیکه صورتك مذموم اولدیغی بی معنا اولمسیله‌در والا معنایه مقارن اولان صورت مقبولدر ابه مقارن اولان قشر کبی انکیچون الفاظ قرآن وکیسهٔ مصحف وخرقهٔ ارباب حال وکسوهٔ کعبه وامثالی معظمدر زیراسریان برکت ایله حرمت بولوب لفظ ایکن معنی وصورت ایکن حقیقت رتبه‌سن احراز ایلمشلردر (لمحرره) حال ساری اولیجق جان ودله * برکت بولدی تن وخرقه بله * بونده صورت پرست ایله اهل رسومه ومعنی پرست ایله اهل حقیقته اشارت واردر اکرچه که اهل حقیقت صرفه اولان صورت ومعنانك ایکیسندن دخی فانیدر زیرا معنی عالم آخرتدندر دنیا وآخرت ایسه اهل الله اوزرینه حرامدر یعنی تعلقی حرامدر نتکم سحاب آبی حاملدر ولکن اکا تعلقی یوقدر انکیچون مراد حق اولان موضعه صب ایدوب مرور ایدر پس مرتبهٔ معنادن بله فناء کلی لازم کلیجك لفظ قیدده قالدی بو سببدن عرفی تصحیح لفظه خرج وصرف ایدن مذموم اولدی حتی مولانا جامی سلسلة الذهب نام کتابنده قراء حقنده کتورر * نقد عمرش زفکرت معوج * خرج شددر رعایت مخرج * صرف کردش همه حیات سره * درقرآت سبعه وعشره * وخواجه حافظ دیواننده کلور * عشقت رسد بفریاد کرخود بسان حافظ * قرآن زبر بخوانی در چارده روایت * وابن الاشرف کلماتنده کلور * نیجه الفاظ ومعنی خرج ایدرسن ای فقیه * وارا وتانکم حق منزهدر بو آغ وقاره دن * اقدن مراد معنیدر زیرا لفظه کوره روحانیدر وقرادن مراد لفظدر زیرا معنایه کوره جسمانیدر وحضرت هدایی قدس سره کلماتنده کلور * الدائمه کی صاقن بو کائناته * کچ آغ وقرادن باق نورذاته یعنی کائنات که عالم ارواح واجسامی وملك وملکوتی ودنیا وآخرتی وعلوم ظاهره وباطنه‌یی مشتملدر بونلرك

جمله سندن تعلق قطع ایله زیرا کیمی حجابی ظلمانی و کیمی حجابی نورانیدر حقه وصول ایسه بو ایکی درلو حجابی خرقله حاصل اولور و بو ایکی حجابك جزئیاتی یتمش بیك قدر درکه جمله سندن عبور لازمدر پس لفظ معنایه ومعنی دخی حقیقته دال اولدیغی کبی شریعت دخی طریقته وطریقت دخی معرفته ومعرفت دخی حقیقته وسیله واباس مثالدر ولکن اهل قصور اولانلر نظرلرن دال ووسیله والباسه قصرایتمه لریله مداول ومتوسل الیه ولابسدن محروم اولمشلر و پرده مرتبه سنده قالمشلر و پرده یی ماوراسنی استشفافه مانع قیاس ایلمشلردر و حضرت هدایی قدس سره کلماتنده کلور

گوزکدن پرده زائل اولسه مطلق *فتی ظاهردرر مخفی دکل حق*

بو پرده دن مراد پرده یه نظردر فافهم واعرف جدا

همنشین اهل معنی باش تا

هم عطایابی وهم باشی فتی

فتی شاب وسخی و کریم معنالرینه کلور وشاب اولان کسه ده قوت غالب اولمغله فتوایه فتوی دیدیلر زیرا مفتی اولان کسه جواب حادثه ده سائلی تقویت ایدر وتعریفاتده کلورکه فتوت لغتده سخا وکرمدر واصطلاح اهلی حقیقتده اودرکه خلقی کندی نفسك اوزرینه دنیا وآخرت ایله ایثار ایده سن وحکایه ده کلورکه مشایخدن برینه ضیف نزول ایدوب شیخ دخی مریدنه علی التعجیل سفره کتور دیو اشارت ایلدی مرید دخی کیدوب کیج کلدکده شیخ اکا سر تأخیردن سؤال ایلدی مرید جواب ویروب سفره ایچنده قرنجه لر واریدی انلری آزرده قلمق ایچون کندیلری سفردن پریشان اولنجه مکث ایلدم دیدی شیخ پسندایدوب اصبت الفتوة دیدی فاما اندن اکمل برعزیز معنای مذکوره مطلع اولوب فتوت سفره یی تعجیلده ایدی دیدی زیرا شان انسان شان موراوزرینه راجحدر وقرآنده کلور (واذقال موسی لفتیه) بوفتادن مراد حضرت موسانك شاکرد وخادمی اولان یوشع بن نوندر علیهما السلام ومفرداتده کلور الفتی الطری من الشباب والانثی فتاة ویکنی بهما عن العبد والامة انتهی (معنای بیت) بودرکه اهل معنی وحقیقته مصاحب (وکونوامع الصادقین) فحواسنجه انلره یار

وانلرله هم مجلس اول تاکه الله تعالیدن هم عطا وهبه بوله سن بطریق التملیك وبطریق الاباحه وهم فتوت ورجوایت اهلی اوله سن وبوسببدن سکا دخی مر دخدا دیه لر پس عطا فی الحقیقه فتوت اوزرینه مترتبدر زیرا اهل فتوت اولمدقچه عطاء خاص الهی ظهوره کلمز ولکن قافیه ایچون نتیجه یی تقدیم ایلدی وجائزدرکه فتی ذکری ترقی بابندن اوله پس ترتیب کما هو اولور بونده صحبت خواصی وجدان عطا وحصول فتوته شرط طوتدی زیرا صدوراخیار صندوق الاسراردر پس اول صندوقه تعرض ایتمك صحبت وخدمت ایله حاصل واسرار صاحبی حقه واصلدر نتکم حضرتك افندی نظمنده کلور* خلوت وعزلتده بولدق چونکه شهرت آفتی *صحبت مرشدله ایردك حضرت مولایه بز* وبونده عطائله فتوتی جمع ایلدی زیرا عطا حقه وفتوت عبده کوره‌در یعنی اهل عطا اولان کسه ذوالعطا کرکدر تاکه سخا وکرمدن عبارت فتوت مرتبه سی وجوده کله وحدیثده کلور (تخلقوا باخلاق الله) الحاصل اکر اموال وارزاق واکر شرایع واحکام واکر حقایق ومعارفدر اربابندن کتم ایتمیوب بقدر القابلیة بذل وانفاق وایثار ایتمك کرکدر انکیچون قطب الاقطاب مقسم الارزاق ومأخذ الفیوض ومعدن الکمالاتدر زیرا سرربوبیت ایله قائمدر بروجهله که احکام اسمائله ظاهر ونیابت حقله متحققدر ولکن دعوادن مصوندر سائر ارباب تمکین کبی وبونده اشارت واردرکه خلافته مستحق اولان اهل فتوتدر انکیچون حضرت موسی علیه السلام فتاسی اولان یوشعی کندی مقامنه استخلاف ایتدی پس ظاهر وباطن فتوت اهلی اولمیان کسه طمع مقام خلافت ایتمك بعیددر (لمحرره) نه دیرکوش ایله اولکیم خانهٔ اسراری بانیدر * خلافت پایه در انك فتوت نردبانیدر *

جان بی معنی درین تن بی خلاف

هست همچون تیغ چوبین درغلاف

تیغ چوبین * چوبه منسوب تیغ دیمکدر پس یا نسبت ونون تأکید نسبت ایچوندر بوراده یاء نسبت منسوب الیهك مادهٔ وجودنی بیان ایچوندر یعنی تیغ چوبین دیمك اغاجدن دوزلمش قلیج دیمکدر توجدن

دوزلمشه روبین ودمردن دوزلمشه آهنین وطاشدن دوزلمشه سنکین دیدکلری کبی وکاه اولورکه منسوب الیهك بعض اوصافنی بیان ایچون اولور رنکنی بیان ایچون اولمق کبی مثلا مشك رنکنده اولانه مشکین وقرمزی کله کل آتشین دیرلر * چوب * مقطوع اولان اغاجدر یاش اولسون قوری اولسون یرده بتمش طوران اغاجه درخت دیرلر ودقایقده کلورکه چوب بونیلوب دوزادکدن صکره کسلمش اغاجه دیرلر دکنکه عجم چوب دیر انتهی واولکه صدر اعظم احمد پاشا نظمنده کلور * لاله خدکدن مکر کل رنك وبو اوغرلادی * کیم درخته صاروبن کزدردیلر بازارده * مجازه محمول رمع هذا انده ایهام واردرکه چوب حقیر عظیمه مقارنتله قوت مادیه ونامیه مرتبه سن بولوب درخت وارا اولمشدر * غلاف * شرح اولنمشدر بوراده مراد قلیج قینیدر (معنای بیت) بودرکه بی معنی اولان جان یعنی معنایه واصل اولمیان وسر معرفتی طویمیان وذوق حقیقی بولمیان جان جسد ایچنده بی خلاف وبالاتفاق اغاج قلیج کبیدرقین ایچنده پس اغاجدن مصنوع اولان قلیج بی قیمت و بی اعتبار اولدیغی کبی زیرا وقت حاجتده ایش بتورمز ومحارب اولان کمسه انکله شجعان وابطال اراسنده مفتضح اولور واحراقدن غیریه یرامز بی معنی اولان جان دخی بویله در (المحرره) آتشیدر جان بی معنانك ای دل جوهری * وای اکا کیم اوله شیطان کبی آتش مظهری * فاماجان پرمعنی تیغ پولاد کبیدرکه کارکردر کرك بدنه متعلق وکرك مفارق اولسون بلکه مفارقتده تیغ عریان کبی زیاده قاطعدر * زیرا جان بامعنی اهلی شهداء حقیقیه درکه دائما احیا عدادنده در پس انلردن اهل تصوف اولنلرك تدبیرانده حیات ومماتی برابردر نتکم قرآنده کلور (فالمدبرات امرا) تدبیرایسه صفت روحدر * یوخسه صفت جسد دکلدر بوندن ظاهر اولورکه اهل الله حقنده یاقولا ویافعلا ترك ادب واطاله دن دائما احتراز اولنمق کرك (الان مات محمد قرب محمد حی) وبوندن فهم اولنورکه روحك اسفل سافلین جسده تنزل واکا تعلقندن مقصود اصلی معنای حقیقی ایله اتصافدرکه اهل اللهك بطریق المشاهده واصل اولدقلری معنادر پس صورتدن افضلدر انکیچون الفاظ وانساب واحساب ایله تفاخر ایتمك منهیدر

وبونده ابدان وارواح علماء باللهی تعظیم واجساد وارواح جهلایی تحقیر واردر نتکم خبرده کلور (لحوم العلماء مسمومة من شمها فقد مرض ومن اکلها فقد هلك) (المحرره) نیك مشرب پاك دل حقنده بد سوزدن صاقن * زهر قهریله هلاك اولورسن اکسوزدن صاقن *

تا غلاف اندر بود با قیمت است
چون برون شد سوختن را آلت است

* قیمت * وثمن میانده فرق بودرکه قیمت برنسنه نك مقدارینه موافق ومعادل اولاندر ثمن ایسه مایقع به التراضی درکرك مقدارینه موافق وکرك ازید وانقص اولسون * آلت * فاعل ومنفعل اراسنده اولان واسطیه دیرلر زیرا بو واسطه اولمدقچه فاعلك منفعله اثری واصل اولماز نجارك منشاری کبی (معنای بیت) بودرکه تا که تیغ چوبین غلاف وقین ایچنده مستور الحال اوله با قیمت وحرمت واعتباردر زیرا غلافنده یاقوب اغاجدن اولدیغنی بلمزلر که انی سائر قلیجلر کبی سیف صمصام صانورلر * چونکه بیرون اولدی وغلافندن اخراج اولندی احراقه آلت وواسطه درکه وقود نار اولور وغیری برنسنه یه یرامز پس سوختن بوارده متعیندر * بوندن حال روح دخی مفهوم اولدی زیرا روح دخی آب وکلدن مرکب ومخلوق اولان جسده مضاف ومتصل وانك حکمیله منصبغ اولمغله اولدخی جسد کبی وقود نار اولمقدن غیره یرامز وروحك عذابی برزخه کوره نصف عذابدرکه روحانیدر وحشره کوره تمام عذابدرکه روحانی وجسمانیدر روحانیدن مرام تألم وتفجع وتحسردرکه فراق وقطیعت حق شهود ومطالعه منوطدر * وبو عذاب جسمانیدن اشددر زیرا روحده صفت لطافت اولمغله بدندن زیاده متأثر ومنفعلدر انکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلمده کرب موت مشاهده اولندی زیرا روح پاکلری الطف الارواح ومزاج لطیفلری اعدل الامزجه ایدی پس بو مقوله روح ومزاج اوزرینه وارد اولان الم نقدر جزئی ویسیر اولسه ینه کلی وعسیر کورینور (المحرره) کل صدرك کبی برتازه بدن * کل له مس ایتسك انجوراندن * سکا تیزمی درك ایچون بومثال * برمیدر هبرم ایله برك ابدا * ولذت روح دخی الم کبیدر یعنی برزخده اولان لذت نصف لذتدرکه روحانیدر وحشرده

اولان لذت تمام لذتدر که جسمانی وروحانیدر ولذت روحانیه یالکز لذت جسمانیه دن اعمدر انکیچون قرآنده کلور (قول معروف ومغفرة خیر من صدقة یتبعها اذی) زیرا قول معروفده تفریح روح واردر که بالفعل عطاء ممنوندن مرغوبدر زیرا عطاء ممنون مورث المدر قول معروف ایسه مفرح محضدر وذکر اولنان عذاب فراق وقطیعتك عقبایه اختصاصی یوقدر ❊ بلکه دنیاده دخی حاصلدر ولکن صاحبی نائم حکمنده اولمغله کمال غفلتدن احساس وادراك ایتمز بل که فی الجمله ورزخده وبالکلیه حشرده ذوق ایدر انکیچون خبرده کلور (الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) یونده بعد الموت متیقظ اولان ناس ناسیدر فاما انسان مونس ومتذکر دائما متیقظدر نتکم قرآنده کلور (والذینهم فی صلاتهم دائمون) اکرچه که انسان کامله کوره جمیع مواطنده کوره علما وشهودا ترقی واردر زیرا حق تعالینك رحمانیتی منقطع دکلدر بلکه آثار رحمتی پیوسته و نعیم فیض وعطاسی باقی ودائمدر (المحرره) سیر دائم ایله حقه طورمه‌ای اهل مقام ❊ دیدی حق قرآنده کیم یا اهل یثرب لا مقام *

❊ تیغ چوبین رامبر درکارزار ❊
❊ بنکر اول تا نکردد کار زار ❊

*ببر❊ نهیدر زیرا میم علامت نهی وبر فتحله بردن دن امر در ایلتمك دیمکدر *کارزار* اصلنده کارچوق اولان یردر زیرا زار کثرته دلالت ایدر صکره جنك وحرب یعنی صوش یرنده استعمال اولندی که عرب معرکه دیر موضع قتال معناسنه وامام غزالی قدس سره احیاء العلومده دیر که لفظ زار یدل فی العجمیة علی المشرف علی الهلاك (معنای بیت) بودرکه اغاجدن مصنوع اولان قلیجی معرکه ایلتمه و محل قتال وجای جنکه کتورمه اول نظر ایله کور که نه قوله قلیجدر پس اغاجدن اولوب استعماله صالح اولمدیغن یقینا بیلدکده آنی ترك ایله تا که اول محلده سنك کارك زاری اولمیه زیرا قلیجك اغاج اولدیغنه معرکه‌ده مطلع اولورسك ویاخود بعد الاطلاع مسامحه ایدوب اول محله اغاج قلیج ایله واررسك خصمکه غالب اولمایوب زبون دوشرسن وشمشیر زنلر اراسنده زن حکمنده قالوب رسوای اولورسن پس *علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد❊ وفقنجه عمل لازم وعاقبت اندیشلك امر مهمدر روح انسانی دخی بوکا قیاس اولنه

زیرا بعض روح واردر که جسدنه ناظر اولان کمسه آنی برفائده اوروح ظن ایدر بیلمزکه جسده تعلق حالی تیغ چوبینك غلافنه تعلق حالی کبیدر که عاقبت انك صاحبی مفتضح اولسه کرکدر ❊ بوندن اخذ اولنور که هر نسنه‌نك ظاهرینه مغرور اولمیوب غور وقعرنه واصل اولمامق لازمدر (المحرره) لفظ شیری اوقیوب صانمه این * کیم بلور بلکه اوله شیر ژیان * قلمین سودی اول اندیشه * چکر آخر تجارتنده زیان * وبونده اشارت واردر که انسانك نفسله محاربه محتاجدر وانك تیغ تیزی انواع مجاهداتدر خصوصا ضرب ذکرله کردن هواسی کسلور انکیچون اهل ذکرك قلیجی عرشه آصیلور * ورمز واردر که نفسی سدی و مهمل وآسان طوتن کشینك دامن دلن آخر خار ندامت طوتر ولذت طبیعیه‌یه اشتغال کوسترن اهل شهوتك باغ وجودنده عاقبت درخت زهر بتر * پس مرد میدان هنرا ستین اول نفسله کشتی کیرلك ایدر ومسلك مصارعه‌یه کیدر والا ارباب جهاد اراسنده زن کبی بی ناموس قالور وخوار اولور

❊ کر بود چوبین برو دیکر طلب ❊
❊ ور بود الماس پیش آ با طرب ❊

پیش آ اوکه و یری کل وایلرو طور دیمکدر نتکم شرح اولنمشدر وحضرت مولانا قدس سره یه معزی اولان ابیاتدندر که احتضاره قریب ملك الموته عند الباب مطلع اولدقده * پیش تر آ پیش تر آ جان من * پیك درحضرت سلطان من *طرب❊ تحریکله برخفتدر که اکثر سروردن حاصل اولور باقی مفردات بالاده شرح اولنمشدر* (معنای بیت) بودرکه ای مجاهد قلیجی اول یوقله اکر اغاجدن ایسه آنی براغوب یوری برغیری قلیج طلب ایله که دمردن مصنوع اوله واکر قلیجك یاغی دمردن اولمایوب بلکه طاش کبی متین وآبدار ایسه سرور تام ایله اوکه کل وایلرو طور زیرا انکله مرادك اوزرینه ایش بتوررسن ودشمنه غالب اولوب کندیکی خاك ذلتدن کوتوررسن بوندن اخذ اولنور که قلیجلر تفاوت اوزرینه‌در که مردودی ومقبولی دخی مراتب اوزرینه‌در جمله دن پسندیده وکارکر اولان تیغ الماسدر پس ارواح انسانیه دخی بوکا قیاس اولنه یعنی ارواحك بعضیسی بدندن مفارقت ایتدکدن صکره حریق بالنار اولمقدن غیره یرامز و بعضیسی دخی دنیاده کسب ایتدیکی جلا وصفوت مقداری معتبر اولور زیرا آخرت

عالم صفتدر که هر کسک صفت باطنه سی اورادہ تشکل ایدوب حالنه مناسب اولان صورت ایله ظاهر اولسه کرکدر انکیچون کیمی روشن دل و متهلل و کیمی دخی خیره دل و متحزن و صورشتی اوزرینه کاورلر پس ارواح انبیا و کمل اولیا جمله دن روشن تردر انکیچون صورت شمس و قمرده محشور اولورلر زیرا نیرین مذکورین کبی دللرن تصفیه و سینه لرن تجلیه ایتمشلردر پس بونده قوت مجاهده یه اشارت واردر یعنی مجاهد اولان نفس اماره ایله نقدر مصارعه ایدوب انی زبون و مغلوب قیاورسه اوقدر مردان آخرت اراسنده مرغوب اولور و درجات عالیه بولور و بونده رمز واردرکه سالکه اولا تعیین مطلب و ثانیا اسباب قویه یه تشبث و تمسك لازمدر (المحرره) * وارمی جنك ایلر زن نفسیله برشمشیرزن * مرد اولان میدانه کلسون یوخسه قالسون همچو زن *

تیغ در زراد خانه اولیاست

دیدن ایشان شمار اکیماست

* زراد * زردکردر زیرا زرد زره حلقه لرن بری برینه اولاشدرمق و متداخل قلمقدر یقال زرد الدرع ای سردها کما فی القاموس پس زراد خانه زره اشلینلرك کارخانه سیدر * کیمیا * بالاده مفصلا تحریر اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه تیغ الماس حقیقی اولیاء کبارك زراد خانه سنده اولور پس اومقوله تیغی زراد خانهٔ اولیادن طلب و تحصیل ایتمك کرکدر اولیایی کورمك سزه کیمیا کبیدر که انکله مس احوالکز اکسیروار اولور و اعلی الاجساد اولان ذهبیت مرتبه سن بولور معلوم اولکه زره عملی ابتدا حضرت داود علیه السلام دن قالمشدر زیرا حق تعالی اکا آهنی بطریق المعجزه تلیین ایتمش ایدی نتکم قرآنده کاور (والنا له الحدید) ودرع صوریه که دفع سلاح ایچون تلبس اولنور جهاد اصغرده اعداء ظاهره نك اسلحه سن دفع ایتدیکی کبی درع معنویه دخی جهاد اکبرده اعداء باطنه نك دست تعرضن منع ایدر و درع معنویه دن مراد لباس تقوای حقیقی در نتکم قرآنده کاور (ولباس التقوی ذلك خیر) پس کتان و قطندن منسوج اولان قمیصدن درع حدید افضل اولدیغی کبی اقوال و افعال اراسنده دخی لباس تقوای حقیقی خیردر زیرا تقوی اودرکه سالك اولان کمسه الله تعالینك ذات مطلقه و صفات حسنی و افعال جمیله سنی کندی ذات و صفات

و افعالنه جنه و ترس قله و جمیع اشیایی خلقا و ایجادا اکا اضافت ایلیه پس بوصورتده نفسك شرکی توحیده و نفاقی اخلاصه مبدل اولوب اورتادن اثر حرب مرتفع اولور فافهم جدا و تلیین حدید معجزات داودیه دن اولدی زیرا داودك خلافتی منصوص علیه در نتکم قرآنده کاور (یاداود انا جعلناك خلیفة فی الارض) ونفس دخی صلابتده حدید کبیدر پس چون قلب آگاه مقام خلافته وضع قدم ایتسه نفس آنك الندن موم کبی اولور زیرا اول وقتده اسباب قویه یه موفق و لباس استیلا و غلبه اکا اوفق اولور و مقام خلافت اون ایکی اسمی حالا و تحقیقا تکمیلدن صکره در فاعرف زراد خانه یی تیغ و زره اشلننه یه تعمیم ایلدی زیرا ایکیسی دخی تیموردن استصناع اولنور بونده مراد ارباب ارشاد صحبتنده جوهر جان و دلی تصفیه و تجلیه در و بونده اشارت واردرکه اهل اللهك همتلری تیغ کبی تیز و توجهلری هر مراده درع کبی سپردر و کذلك ظاهرا آسوده اولدقلری مقاملرینك شرفنه و باطنا خانهٔ دللرینك عزتنه دلالت واردر (المحرره) * آدم اولق استریسك بوجهانده ای ددم * تکیهٔ جنت مثال اولیایه بص قدم * و بونده اولیایی کورمکدن مراد حقیقت اوزرینه رؤیتدرکه انلرك طریقنه قولا و فعلا و حالا سلوکدر یوخسه (وتراهم ینظرون وهم لایبصرون) فحواسی اوزره کفار قریشك و خصوصا ابوجهل و ابولهبك رسول الله صلی الله علیه و سلمی رؤیتلری کبی دکلدر زیرا بورؤیت مجرد رؤیت بصردر مقصود ایسه رؤیت بصیرتدرکه انلره امور مذکوره ده اقتدادر پس بومقوله رؤیت کیمیا مرتبه سیدرکه سالکك نحاس حالنی ذهب خالص عیار ایلر اوصاف ردیهٔ طبیعیه یی تطهیر ایدوب طرح نور تجلی و القاء نفس الهی ایله نفس مطمئنه و راضیه و مرضیه و صافیه دائره لرنده سر ذهبه ملاقی ایدوب استحالاتدن اکا کونا کون خبرلر سویلر ولکن هرکسه رؤیته یول یوقدر زیرا اکسیر نادر و کیمیا عزیزدر والا مبتذل اولمق لازم کلور فافهم جدا (المحرره) * سنی احراق ایچون اخذ ایله شمع عشق نارندن * چو پروانه دکلسن چکمه نارك کنارندن * دوشرسن حبهٔ دل نار عشقه قیل تماشا کیم * دخی رنکین اوله بلکه جهانده باغ انارندن *

جمله دانایان همین کفته همین

هست دانا رحمة للعالمین

رحمة للعالمين قرآنده رسول الله صلى الله عليه وسلم حقنده وارد اولان (وما ارسلناك الا رحمة للعالمين) آیتندن اقتباس اولنمشدر انکیچون نظم قرآنه موافقة بطریق التبرك منصوب اوقنور وما ارسلناك نظمنده اولان کاف خطابك عبارتی رسول اللهه واشارتی وارث سر رسول اللهه در پس غیب وشهادت مشتمل اولدیغی اون سکز بیك عالمك هر برینه رسول الله صلى الله علیه وسلم نیجه رحمت اولدی ایسه وارث رسول الله دخی بحکم المیراث رحمت اولدی مع هذا وارث رسول الله دخی صف اولدندر نتکم یونس امره قدس سره کلماتنده کلور* کل محمد در یدر * بلبل انك یاریدر* اول کل ایله ازلی* جهانه بله کلدم *قدرت صورت یایدبن* فرشتهلر طپدبن * عالمی خلق طونهدین * ایلرو بوله کلدم* ورحمت اولمق افاضهٔ وجود وکمالاته ناظردر (معنای بیت) بودر که جمله عاقللر شویله سویلمشلر و بو وجهله دیمشلردر که دانا وعاقل اولان کسه عالم هزده هزاره رحمتدر زیرا انسان کامل غداء کائناتدر وغدا مقتدیه رحمت وانعامدر خصوصا که جملهنك وجودینه مفتاحدر یعنی نزولا فیض مقدسله تجلی ابتداء اکا واقع اولدی (اول ما خلق الله العقل) وعروجا دخی سر حضرته وصول انك حلقهٔ ارشادینه ارتباط بولدی نتکم حضرت هدایی قدس سره نظمنده کلور *مفتاح باب حضرت انسان کامل انجق* بوراده عقلادن مراد مقربیندر که عقل قدسی وعقل کل اربابیدر زیرا عقل اوچ قسم اوزرینهدر اولکیسی عقل اولدر که عقل کلدر وایکنجیسی عقل اوسطدر که عقول افلاکدر واوچنجیسی عقل آخردر که عقول جزئیهدر وحدیث صحیحده کلور (اکثر اهل الجنة البله والعقلاء فی علیین) زیرا معلومدر که اهل جنت اولمق مطلقا ابرار مرتبهسیدر اکرچه که ابرارك دخی درجات متفاوتهسی واردر پس علیین قرب ووصلت مقربین ایچون اعداد اولنمشدر * بوندن فهم اولنور که عقلاء حقیقیهنك رتبهسی جنتك فوقندهدر زیرا جنت تنعم وعلیین تجلی ایچوندر تجلی ایسه تنعمدن افضلدر * زیرا تنعم صفت روح حیوانی وتجلی غداء روح سلطانیدر * پس بوندن ظاهر اولدیکه عقلاء اعتباریه اعتبار بوقدر *یعنی ارباب ظاهر عقول جزئیه یوزندن مدار رحمت دکلدر مکر نادر اوله واولکه عقل ارسطودیرلر مشهوردر بو دخی عقول حکماء جزئیهدندر اکرچه که کندی فنلرینه

کوره عقلی کاملی عد اولنور زیرا انلرك علوملری علوم حقیقیهدن دکلدر پس عقللری دخی اکا کوره در وبو مقوله عاقلك مماتی عالمه رحمتدر که عاقل حقیقینك حیاتی رحمت اولدیغی کبی (للمحرره) دیمه مغضوبه جهانده رحمت * بلکه نقطه ایله قیل زحمت* بونی تصحیف ایدنه رحمت اوله* دیه پیغمبرا کا خاص امت*

کر اناری می خوری خندان بخر

تا دهد خنده زدانهٔ او خبر

بخر بوراده خاء معجمهنك فتحیلهدر تا که آخر مصراع اخیرایله متوازن اوله زیرا اخریدن فتحله وکسرله صاتون القدر پس ایکسی دخی لغته موافقدر (معنای بیت) بودر که اکر اناردیدکلری میوه یی صاتون الورسك خندان وشکافته ومشقوق اولانی اشترا ایله تا که انك خنده وخرق وشق دانهسنك جودتندن خبرویره بونده انارك درستنی لب بستهیه وشکستنی خنده ایله لب ودهان بازه تشبیه واردر الحاصل انسانك لسانی مفتاح دلی اولوب کفتاره کلدکجه جوهر فروش ویا پیلور اولدیغی معلوم اولدیغی کبی درست اولان انارك دانهسی دخی جودت ورداءتده معلوم دکلدر مکر علامتیله معلوم اوله که شکافته اولدیغیدر بونده جمیع امورده نظر واستدلاله حث وتحریض وقبل الامتحان برکاره شروعدن منع وزجر واردر پس اقتدایه صالح اولان که مرشد کامل واولمیان که مرد ناقصدر بو قیاس اوزرینهدر زیرا ظاهر ناره اعتماد اولنمدیغی کبی هر شخصك دخی ظاهر حالنه اعتماد اولنماز انکیچون زمان اولده یالکز صورت صلوة وصوم وامثالنه التفات ایتمزلر بلکه شهادت خصوصنده تدقیق وتعدیل ایدوب شاهد اولان کسه بیع وشرا ورفاقت سفر ایله مجرب وممتحنمیدر دیو سؤال ایدرلرمش وبعضیلر کلماتنده کلور* نیجه باشلر کسر صوفی بوکون خلوت بوجاغنده* ولکن صورتا باقسك صان ابراهیم ادهمدر*

ای مبارك خندهاش کواز دهان

می نماید دل چو در از درج جان

مبارك برکتمندر زیاده ونما وسعادت معنالرینه وبارك علی محمد ای ادم له ما اعطیته من التشریف والکرامة وتبارك بالشیء تفأل به کما فی القاموس * ومفرداتده کلور که البرکة ثبوت الخیر الالهی فی الشیء

والمبارك مافيه ذلك الخير *اش* ضمير را ناره راجعدر *در* ضمله عربيدر انجو معناسنه در خوشاب ديرلر مرواريد در لطيف ودانه دار انجو معناسنه *درج* ضمله حقه وصندوقچه كه ايچنده جوهر حفظ ايدرلر درجك جانه اضافتی تشبيه آخره انتقال طريقيله در نتكم دائما دأب موليدر (معنای بيت) بودر كه ای مبارك وخيرلو خنده سی انارك كه اغزندن دل ودرونی كورينور انجوی معرفت حقهٔ جاندن كورنديكی كبی ونمايد كوسترر معناسنه متعدی اولمق دخی وجهدر بونده جانی درجه وكلمات عرفانيه وحقيقيه يی انجويه تشبيه واردر نفاست ولطافتده وبو تشبيه لطافت زائده يی متضمندر زيرا انار دانه لری دخی انجو دانه لرينه مشابهدر اكرچه كه لونده بری برينه مخالفدر پس انارك اغزی آچق اولسه دانه لری ظاهر اولديغی كبی حقه نك دخی اغزی كشاده اولسه انجولری باهر اولور وانسان كامل دخی فتح دهان ايلسه درج جانده مخزون كهرلری فاش اولور واول كهرلره كرامات علميه ديرلر كه انسان كاملك ولايتده صدقنه برهان اقوی در تقليد ورسوم اهلنك علومنه كرامات علميه ديمزلر زيرا افواهدن اخذ وغيريدن تعلم ايله حاصل اولمشدر بوخسه فيض والقاء الهی ايله مكرم اولمامشلردر پس نيجه كرامت اولور وعلملری كرامت اولمق كندولری دخی اهل كرامت اولمازلر ولكن مرتبه لرينه كوره اهانت دخی اولنمازلر مكر مدعی اولالر وياخود علملری غير نافع مقوله سندن اوله علوم فلاسفه كبی پس انلره اهانت انلرك علومن ترك وعدم استعمال ايله اولور بونده اشارت واردر كه ظاهر حال باطنه دليل وبرهاندر وصدق وخلوص اهلنده در بركت واردر وانلرك معرفتلری انجو وساترلرك خذف كبيدر پس انجويی قويوب خذفه رغبت ايتمك كركدر زيرا خذفده نه بوقدر وما صدفده قوت ناميه واردر نتكم حقائق بالاده كذر ايلدی وانسانك درجات عاليه يه صعودی نمای حال وتزايد اعمال ايله در (لمحرره) حسن حاليله اولنلر نامی *ابر كور روزه عرشه نامی* تا كر زده نمابولمغله *قول صلار هر طرفه اندامی*

نامبارك خندهٔ آن لاله بود

كز دهان او سياهی دل نمود

لاله معروف چيچكدر انواعی واردر مشهور اولانی احمردر كه رخسار

خوبانی تشبيه ايدرلر نتكم ابن كمال نظمنده كلور *ايكيسندن بر كل رعنا كورينوردی كوزه* لاله رخسار كله جمع اولسه رخ زردم بنم* درون غنچه ده صاری حبه لری زره تشبيه ايتدكلری كبی نتكم خواجه حافظ كلماتنده كلور *احوال كنج قارون كايام داد برباد* با غنچه باز كوييد تاز رنهان ندارد* درون لاله ده اولان سياه نقطه يی دخی داغ دل عاشقه تشبيه ايدرلر نتكم يحيی المفتی شعرنده كلور *نه سر اولسون بو كيم بر نقطه دوشدی كلك قدرتدن* رخ جانانه زينت لاله يه داغ درون اولدی* زيرا كاه اولور كه محسوسی معقوله تشبيه ايدرلر عطری خلق كريمه تشبيه ايتدكلری كبی وكاه اولور كه تشبيه مقلوب ايدرلر وناقصی مشبه به قيلورلر اكمل اولماسنی ادعا طريقيله صباحی حين امتداده وجه خليفه يه تشبيه ايتدكلری كبی ولاله يی دخی ياقوت احمره تشبيه ايدرلر نتكم شعر عربده كلور* ولا زور ديبة زهو بزرقتها* بين الرياض علی حمر اليواقيت* زيرا بو رادده حمر يواقيتدن مراد ازهار وشقايق حمردر (معنای بيت) بودر كه نامبارك اولان خنده اول لاله نك خنده سی اولديكه انك اغزندن درونينك سياهلغی ظاهر اولدی ارباب ريا ودعوانك اغزلرندن خارج اولان كلماتدن سوء حاللری وسواد دللری ظاهر اولديغی كبی پس بو مقوله دهان بسته اولمق يكدر بوندن ظاهر اولور كه هر نسنه جمال وجلال بوزندن حسن وقبحی متضمندر حمرت وسوادلاله كبی زير حمرتی جهت حسندر كه رخسار محبوبانه اكا تشبيه اولنور سوادی ايسه جهت قبحدر كه سوء حال درونی مشعردر اكرچه كه خال سياه ونقطهٔ سياه ونور سياه مقبولدر وبوندن فهم اولور كه هر نسنه كه عين ثابته سنك حقيقتنه استدلال اولنور پس اول حقيقتی بر وجهله تغيير ايتمك ممكن دكلدر سواد لاله وزر غنچه يی تبديلی ايتمك ممكن اولمديغی كبی (لمحرره) هر كسك آيينه سندن ينه كندی كورينور* ذاتنك هر نه ايسه پست وبلندی كورينور* كوزلويه كزلی دكلدر بو جهان آيينه سی* آچ كوزك هر يوزه اندن باقی افندی كورينور*

نار خندان باغ را خندان كند

صحبت مردانت از مردان كند

نار اناردر زيرا الفك حذفی دخی لغتدر *مردانت* تا خطاب كنده قيددر كندت از مردان ديمكدر مردك تعريف وتفسيری مرور

ایتمشدر (معنای بیت) بودر که خندان و بازدهان اولان انار باغ
وبغچه یی خندان وروشن و پررونق ایدر زیرا سبب رغبتدر وهم باغك
حکمی اومقوله انار بتور مکدر نتکم بغچه نك تیره وخیره لکی
انار پوشیده ایله در زیرا باعث انقطاع رغبت اولدیغدن ماعدا
اومقوله یی انبات وانکله صحبت مقتضای بغچه دکلدر پس آفته
مقارنتله پوسیده اولان میوه ایله صحبت حدیقیه کدر ویرر وملال کتورر
صحبت رجال الله سنی مردان زمره سندن ایلر زیرا صحبتك تأثیری واردر
حتی لطائف ابن کمالده کلور * یواش آت ایله مونس اولسه کوره *
خوینی آلور انك کوره کوره * برمزله همدم اولمه صاقن * که قرار واوزم
اوزیمی کوره * بونده مصراع اخیرك اوله ارتباطی بو وجهله در که
مردراه انارخندان کبیدر زیرا درونلری صاف وصحیحدر
پس نار خندان ایله صحبت ایدن باغ خندان اولدیغی کبی مردان ایله
صحبت ایدن دخی مرداندر که ایکیسی دخی دارین ده خنداندر
وبونده باغله باغ قلبه اشارت واردر یعنی نچن قلبه وارداولان امور
رحمانی اولسه قلب روشنایی بولور نتکم هواجس وخواطر مقوله سندن
اولسه ظلمانی اولور وبونده تسلیکه تلویح واردر زیرا صحبت حقیقیه
سلوکه منوط وسلوکی دخی جانب مرشددن تسلیکه مربوطدر
پس تلقین عام اهلی ومجرد مقر ومعتقد اولانلر فی الحقیقه بو صحبتدن
محروم وبو دولت حریمندن جدا ومهجورلردر وصحبت حقیقیه اولمدقچه
کلیات دخی حصوله کلمز زیرا معرفت دخی طبقات اوزرینه در
وابویزید بسطامی قدس سره یه عین العارفین دیو لقب ویرمشلردر
زیرا معارف الهیه ده یدطولاسی وزیاده بصیرت وشدت ذکاسی واردر
وبونده صحبت ایله اناری جمع ایلدی زیرا انار مداوات ومعالجه ایچوندر
انکیچون سوره رحمانده نعیم ابرارده ذکر اولندی ابرارك ایسه
مقربینه کوره معالجیه احتیاجلری واردر صحبتده دخی معالجه باطنه
واردر انکیچون مرشد کامله حکیم الهی وطبیب روحانی دیرلر (لمحرره)
ایلین کسه مرد له صحبت * کیده رك مرد اولور اوده البت * کندم
آسیاوری کندك محوایت * دکمش ایکن بوکون سکا نوبت *
مجلس مرشده داخل اوله کور * ایچه کور کامل الندن شربت *

بولهب ناره دکشدی نوزی * کلدی حقنده سوره تبت *
نصف آدم بله دکل جاهل * حق اهل معارفه نسبت *

کر تو سنك صخره ومرمر شوی
چون بصاحب دل رسی کوهر شوی

* سنك * مطلقا طاشدر * صخره * عربیدر که حجر عظیم
صلبدر که عجم خارا دیر پس سنك صخره سنك خارا دیمکدر که
صخره سنکه صفتدر * مرمر * عربیدر معروف آق طاشدر که
رخام دخی دیرلر نتکم قاموسده مصرحدر انواعی اولور * صاحب
دل * اسرار حقدن آکاه اولاندر زیرا دلدن مراد اولان اسرار ومعارفه
وقوفدر پس اهل وقوفك ماعداسی بی دلدر که حیواناته ملحقدر
(معنای بیت) بودر که اکر سن فی المثل صلابت ایله معروف
اولان حجر وخصوصا سنك مرمر اولسك چونکه برصاحب دله
ایریشه سن کوهر اولورسن نحاس طرح اکسیر ایله ذهبه منقلب
اولدیغی کبی بوندن فهم اولنور که نحاسك اوصاف ردیه سنی تطهیر
وتزکیه دن صکره ذهبیته انقلابه استعدادی واردر سائر اجسادك
دکل حدید وامثالی کبی وسنکك دخی لعل اولمغه قابلی وغیر قابلی واردر
نتکم خواجه حافظ کلماتنده کلور * کویند سنك لعل شود در مقام صبر *
آری شود ولیك بخون جکر شود * ومثنویده کلور * سالها باید که اندر آفتاب
لعل یابد رنك ورخشانی وتاب * پس صخره ومرمر مبالغیه محمولدر
مقصود کوهر اولمغه استعدادی اولان طاش دیمکدر والا بی قابلیت اولان
طاشك انقلابی محالدر نتکم بوستانده کلور * توان پاك کردن ززنك
آینه * ولیکن نیاید زسنك آینه * ودیوان حافظ ده کلور * کرجان
بدهد سنك سیه لعل نکردد * باطینت اصلی چه کند بد کهر افتاد * وینه
اول دیوانده کلور * کوهر پاك بباید که شود قابل فیض * ورنه هر سنك
وکلی لؤلؤ ومرجان نه شود * یعنی انسانك مستعدی پاس طوتمش آینه
کبیدر که طاش حکمنده اولمشدر ولکن صیقل وجلا قبول ایتمك
شانندن اولمغله بحسب التربیه آینه صورتن بولور محروم البدایه اولان
فضیل عیاض ومالك دینار وابراهیم ادهم وغیریلر کبی (سؤال اولنور که
انسانك جمله سی فطرت اصلیه اوزرینه مفطوردر پس بعضیلری نه وجهله

سنك حكمنده اولور (جواب بودركه مفطور اولمق مطلق استعدادی بياندر بو ايسه شقاوت جبليه يی منافی دكلدر پس بوندن (مامن مولود الا وقد يولد علی فطرة الاسلام) حديثی ايله (ان الغلام الذی قتله الخضر طبع كافرا) حديثك ميانندە توفيق ظاهر اولدی و بويله ديمك دخی جائزدركه فطرتدن مراد عالم ميثاقده اولان قول بلی در بونده ايسه عدم شقاوت لازم كلمز نتكم كفار دخی بلی ديديلر ولكن تقليدا ديمكله شقاوتدن خلاص اولمديلر الحاصل نور فطرت اوزرينه هيئات رديه ظلمات نفسانيه طاری اولمغله استعداد انسان فعله خروج ايده ميوب قوه ده قالور كركسن اكابی استعداددی و كرك ديمه نتكم بعض عوارض توسطيله جواهر معدنيه مختلف اولور وصولر دخی عذب وصافی ايكن مرور ايتدكی مواضعك مزاجيله متركب اولوب بعضيلری بالكليه نوش اولنمقدن قالور وجريدهٔ حكاياتده مثبت ومسطور السنهٔ ناسده دائر ومذكوردركه صاحب الفصول اولان ابو الوفاء ابن عقيل الكرذری كه مثنويده مذكور اولان حسام الدين چلبی انك نسلندندر بعض ارباب انكار اندن امی حالنده تعجزا وتهكما وعظ جو اولديلر اول كيجه رسول الله صلی الله عليه وسلمدن نفس رحمانی واقع اولوب وعظ وتذكيره مأذون اولدقده ايرتهسی خلقك دلخواهلری اوزره تفسير قرآن وتحقيق فرقان واظهار برهان ايليوب (امسيت كرديا واصبحت عربيا) مقالهسيله زمزمه پرواز اولدی مزبور امی محض ايكن فضلاء دهردن واعظم علماء حنابلهدن اولمق اوزره شهرت بولدی اكرچه كه اكثر اهل رسوم بو مقوله معنايی انكار ايدر زيرا نفس نفيسك تأثيرن بلمز وهر نسنهنك وجودی اسباب عاديهيه منوط صانور وتقرر اولنان معنايه قريب در اولكه بنه مثنويده كلور *اوليارا هست قوت ازاله* تير جسته باز كرداندز راه * پس بو مقامی برخوش فهم ايله و بو حديثی دخی دركار قيل كه متكفل سعادت دارين رسول ثقلين صلی الله عليه وسلم بيورر (ان الله خلق للجنة اهلا خلقهم لها وهم فی اصلاب آبائهم وخلق للنار اهلا خلقهم لها وهم فی اصلاب آبائهم) (لمحرره) اهل عالم دبركه هر برده بر درمان وار *چاره جوی درد خنام اولمه امابوری وار*

مهر پاكان درميان جان نشان

دل مده الا بمهر دلخوشان

مهر كسرله محبتدر مهر كياه محبت اوتيدر *نشان* امر در نصب ايله معناسنه نتكم اوق نشانه نشانه ديرلر زيرا علامت ومنصوب در (معنای بيت) بودركه آلايش ماسوادن پاك اولوب (لا يمسه الا المطهرون) سرينه مظهر اولان اوليانك محبتی جانك اورتاسنه اوق نشانی كبی نصب ايله ويا اغاج فدانی ونواتی دیكر كبی ديك زيرا حب درويشان حقيقی مفتاح جنت قلبدر پس كوكل ويرمه وسويداء قلبی تعليق ايتمه الا محبت حق وحالات عشق وكيفيت جام تجلی ونشوهٔ ذوق كلی ايله دلخوش اولان اصفيانك محبتنه دل وير وكوكل بغله زيرا انلره محبت ايتمك حقه محبتدر زيرا فنا فی الله بولمشلر وبقا بالله ايله متحقق اولمشلردر خصوصا كه دللری عرش تجلیء الهيدر پس طالب حق اولان حقی انلرك دللرنده بولور وعاشق ديدار اولان انلرك آينهسنده صورت مراده واصل اولور (سؤال اولنورسه كه بو راده قصر نيجه درست اولور بلكه قصر حقه كوره اولمق كركدر نتكم واصل سر ذكورت معنويه حضرت رابعهٔ عدويهدن قدس الله سرها سؤال ايدوب اللهمی جل شانه و يا رسول الله اللهمی دام برهانه زيادهسورسن ديدكارنده بيور ديكه هيهات محبت حق بندن غيرك محبتنی رفع ايلدی پس ماسوايه محبتك معناسی قالمدی (جواب بودركه رابعهنك اول وقتده سری كمال فناده وتمام استغراقده ايدی انكيچون حقك محبتندن غيری يه وجود و يرمدی زيرا مشهودی حق ايدی فقط ولكن انبيا وكمل اولياء مشاهد حق اولمق حسبيله انلره اولان تعلق ماسوايه دكلدر بلكه عين حقه در زيرا فی الحقيقه ماسوی يوقدر بلكه صفات واسماء حق واردر انلرك غيريتی ايسه من وجهدر پس عالم بقايه كوره عبد سر دبو بيت ايله متحققدر اكرچه كه معصوم اولانده دعوی يوقدر و بو معنانك شواهدی چوقدر نتكم بعضيلری مرور ايتمشدر (وما رميت اذ رميت ولكن الله رمی) كبی وسائر اطلاقات دخی بوكا قياس اولنه (ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم ومن يطع الرسول فقد اطاع الله كبی (لمحرره) قابل انسان ايسك مه كبی مهرك نورن آل *صورتا مه معنيده مهر اول بودر سوزده مال*

كوی نوميدی مرو اميدهاست

سوی تاریکی مرو خورشید هاست

*کوی *کاف عربیله زقاق ومحله معناسنه‌در بالاده شرح اولنمشدر (معنای بیت) بودرکه نا امیدلك زقاقنه کتمه ومأیوسلق محله‌سنده وطن طوتمه وجانب قنوطه دوشوب وسوسه ایله کندیکی اهلاك ایتمه زیرا امیدلر وآرزولر ورجالر واردر یعنی منقطع رجا اولمامق کرکدر زیرا چوق حصولنه امکان واردر انکیچون حق تعالی بیورر (لا تقنطوا من رحمة الله انه لا ییأس من روح الله الا القوم الکافرون) ومولانا جامی یوسف وزلیخاسنده کلور * بلی نبود درین ره ناامیدی * سیاهی را بود رو درسفیدی * زصد درکر امیدت برنیاید * بنومیدی جکر خوردن نشاید * دردیکر بیایدزد که ناکاه * ازان درسوی مقصود آوری راه * ظلمت جانبنه یوریوب کتمه زیرا کنشلر ونورلر واردر یعنی نوردن نا امید اولوب ظلمتده قالمه وکندیکی دریای یأسه صالمه زیرا بوغر وبك انجامی طلوع وبولیلك آخری نهاردر نتکم دیمشلردر * ع * کنش دائم سحاب ایچره ولی پنهان اولوب قالماز * ودیمشلردر که *شب فرقت ایدر آخر کذر ان شاء الله * خسته دل روز وصاله ایرر ان شاء الله * مع هذا مشارق آفتاب ومطالع ماهتاب وار ایکن اسکندر کبی ظلماته دخولك معناسی ندر بونده اشارت واردر که الله تعالی قرآنی ورسول اللهی ووارثلرینی نور محض قلمشدر پس انلرك نور وجود وعلم وکمالی وار ایکن ظلمات امکان وجهل ونقصانده قالمامق کرکدر وانوار روح وظلمات نفس دخی بوکا قیاس اولنه زیرا جان مشرق انوار وتن مغرب ظلماتدن خلق اولنمشدر نفس ایسه تن خاکی‌یه تابعدر ولکن تجلی ایله وقت طلوع کلدکده (واشرقت الارض بنور ربها) فحواسنجه ظاهر وباطن وجسد وروح معمور وپرنور اولنور وبونده رمز واردر که سنك بدخشان لعله وحجر یمن عقیقه متبدل ومتحول اولدیغی کبی مستعده کوره دخی بصر بصیرته وجهل علمه ونقصان کماله منقلب اولور وبو معنادن غافل اولان سالك ظلمات نفسده قالدم بکا بردخی نور یوزی کورمك یوقدر دیدك کلمهٔ شنعادر زیرا نیجه ورطهٔ تنزلده قالنلر خلاص اولمشلر ونهایتده ترقیات بولمشلردر پس (من طلب وجد وجد ومن قرع الباب ولج ولج) مضمونی دائما خاطر نشان ومحروم البدایه ومرزوق النهایه اولنلرك حالی نصب العین

والجنان کرکدر وبونده اشعار واردر که نا امید اولان کیسه اعمی کبیدر ظلمات ایچنده قالمشدر (المحرره) چق بو ظلمتدن اکر وار ایسه نور بصرك * سالك راه حق اولدکسه کورنسون اثرك

دل ترا در کوی اهل دل کشد

تن ترا در حبس آب وکل کشد

کوی اهل دل مراد اهل دلك سمت وجانبیدر پس بونده محله‌لری ومسکنلری وتکیه‌لری دخی داخلدر وبونده مقصود تجرد در آب وکل شهواتدر وبوندن مراد تعلقدر (معنای بیت) بودرکه دل پاك وقلب تابناك سنی اهل دل سمتنه وانلرله صحبت وانلرك ارشادیله تجرد وانقطاعه جذب ایدر زیرا ارالرنده مجانست ومناسبت واردر اول جهتدنکه دل ملکوتندر پس اهل دل نیجه ماسوادن قطع تعلق ایتدیلر ایسه سن دخی انلر وساطتیله تجرد تام بولورسك وملائکه مرتبه‌سنه ترقی ایدوب ادریس وعیسی علیهما السلام کبی سپهر شرفده ارتفاع شان اهلی اولورسن تن ایسه سنی شهوات وتعلقات حبس وزندانه چکر زیرا انلرك دخی ارالرنده موافقت ومطابقت واردر زیرا تن ناسوتندر پس سن دخی تنك احکامیله منصبغ اولورسك زندان شهوات وتعلقاتده محبوس اولوب قالورسن وحقدن آیریلوب بند خلقه مقید اولورسن بناء علی هذا لایق شانك بودرکه داعی ماسوی اولوب جانب خلقه ترغیب ایدن نفس وطبیعت وبونلرك اهلنه التفات ایتمیوب داعی الهی اولوب طرف حقه ترغیب ایدن جان ودل وبونلرك اربابنه کوش طوته‌سن ودعوتلرینه اجابت ایده‌سن بوندن فهم اولنور که انسان جامع الاضداد اولدیغی جهتدن بین الجمال والجلال متقلب وبین اللطف والقهر متردددر پس عنایته محتاجدرکه هر حالده طریق توفیقه سالك اولوب منزل مقصوده قدم نهاده اوله وجذبهٔ الهیه ایله جاذب علوی‌یه ترقی بوله بعده کشنده‌لکی دل وتنه نسبت ایلدی مقصود احکامنی بیاندر مع هذا دله بلکه سادن وتنه دیو خادمدر اکرچه که بونلرك الهام وتسویلی دخی اسباب ظاهره‌دندر حقیقتده هادی ومضل الله تعالی در پس آنك جذبی سبب قبول وترك علامت رددر ومولانا جامی دیوانده کلور * سالکان بی کشش دوست بجایی نرسند * سالها کرچه درین راه تك وپوی کنند *

هين غداى دل بده از همدلى
رو بجو اقبال را از مقبلى

اقبال ادبارك ضديدر مراد حقه اقبال وتوجه در *مقبل* اقبال اهليدر (معناى بيت) بودركه آكاه اول وياخود شتاب ايليوب برهمدلدن دله غداى روحانى ور يعنى بر دل اهلنه باراولوب آنك حضانه سنده غداى دل اولان شير معارف وحكم وحقائقله طفل آسا متربى ومغتذى اولزيرا (وأتوا البيوت من ابوابها) وفقنجه هرصدره بابندن دخول وهركاله طريقندن وصول كركدر انكيچون شير پستاندن غيرى موضعدن مص اولنماز وعسل خانۀ زنبوره دن غيرى محلدن التماز بورى حقه اقبال طلب ايله براقبال اهلى بولنز يعنى ابتدا برمقبل الله كتور اندن صكره طالب اقبال اول پس بوندن اخذ اولنوركه انسان براهل دله مصاحب واناك ارشاديله سالك اولمدقجه ادبار اهليدركه وجه دلى قبلۀ حقيقيه اولان وجه الهيدن منحرفدر كه اعمى حكمنده در اعمى ايسه قبله دن منصرف اولسه بربصيرانى قبليه توجيه ايتمك لازم كلديكى كبى عماى قلبه مبتلى اولان مدبرى دخى بربصير مقبل قبلۀ حقيقيه يه تحويل ايتمك كركدركه حقه توجهى صحيح اوله ومولانا جامى نظمنده كلور *شدروى دوست قبله اماكو امام شهر * تادر نمازخويش بما اقتدى كند* بونظمدن اخذ اولنوركه وجه محبوب حقيقى يى قبله اتخاذايدن كاملك كنديى وجودلرى وصومعه لرى وتكيه لرى دخى محراب در انكيچون بونظم جاميده كلور *صاحب دل بگامت كه برغم زاهدان* ميخانه به نيت رندان بنى كند* زيرا بوراده ميخانه دن مراد خانقاه ورندلردن مرادرندان حقيقيدركه پيمانه نوشان بزم عشقدر وبيت مثنويدن فهم اولنوركه اقبال حقيقى مقبل حقيقى اولان ارباب قلوب وعقلاء حقيقه نك صفتيدر زيرا انلرك معراج معنويده سدرة المنتهاى كچرندن قاب قوسين صفاته عارج واندن اوادناى ذاته صاعد اولوب توجه واقبال عالم وحدت ذاتيه ومنزل هويت الهيه يه تورمشلر ومشقت طريقدن خلاص اولوب سرمنزل مراده وصولله ايشلرن بتورمشلردر (لمحرره) آشناى ذات اولوب دريای وحدت غرقى اول* نيجه بربوساحلك بيچاره اهل فرقى اول* وجه حقدر قبلۀ عشاق ازلدن تا ابد* واراكادوندر بوزكنه غربى اول نه شرقى*

اول* بونده روا ولفظندن معناى سعى اخذ اولنور نتكم قرآنده كلور (فاسعوا الى ذكر الله) ولكن سعى ايكى وجهله در بريامر حقه وفرمان مرشده اطاعت وقلبله تحرى واجتهاد ايتمكله اولور وبرى دخى حركات اقدام ايله حصوله كلور پس طالب مرشد كامل اولانه ايكى وجهله دخى سعى لازمدر زيرا اولا مرشد كامل تحصيلى ايچون اطراف عالم واقطار ارضه توجه وحركت وثانيا خدمتنده تكاپو واطاعته اقدامدر فاعرف جدا واعمل تنل

بود در انجيل نام مصطفى
آن سر پيغمبران بحر صفا

انجيل كتاب عيسى عليه السلامدر يقال نجل الشىء اظهره كما فى القاموس واخترعيده كلوركه انجيل اظهار ايديجى وعلوم وحكمتك اصلى كما قال سمى الانجيل انجيلا لانه اظهر الدين بعدمادرس *مصطفى* مراد فخر عالم صلى الله عليه وسلمدر ولكن اصطفائيتى ايكى وجهله دركه برى ظاهر وبرى باطندر ظاهر اولان بودركه حديثده كلور (ان الله اصطفى كنانة من ولد اسمعيل واصطفى قريشا من كنانة واصطفى من قريش بنى هاشم واصطفانى من بنى هاشم) زيرا بواصطفائيته داردر اكرچه كه خصال حميده يى دخى مشتملدر فاما بوقبائلك خصالى اخلاق حميده قلبيه دكلدر بلكه اوصاف بشريه قالبيه در اطعام طعام وقراء ضيف واحسان يتامى ومساكين وفك رقبه وتخليص وفداى اسارى وامثالى كبى نسب وخصال مذكوره ايسه اموظاهره ناظردر انكيچون حديثده كلور (يابنى هاشم لايأتينى الناس باعمالهم وتأتونى بانسابكم) واصطفاء ظاهرده داخلدر جسد شريفلرينك اعتدالى وحسن اوصافده كال نتكم سيرده مفصلا بيان اولنمشدر (لمحرره) نور مهدن تولد افزون اولورسه نوررخك *فيض نورادن اكا اولدى جمالك كنشى * پرتوانداز اوله لى عالمه مهر حسنك * روم دوندردى ملاحتله جمال حبشى* وباطن اولان اصطفائيت بودركه حديثده كلور (انا حبيب الله ولا فخر) زيرا مقام محبوبيت جميع مقاماتك فوقنده در نتكم بالاده شرح اولنمشدر وبومقامك نتائجندندركه بيورر (لى مع الله وقت لايسعنى فيه ملك مقرب ولا نبى مرسل) سر پيغمبران مقصود مقدمى ورئيسى ديمكدر پس ارواحه كوره سردرزيرا جميع ارواحك فيض نورندندر نتكم بيورر (اول ماخلق الله روحى) وبنه حديثده كلور (انا

من الله والمؤمنون من فيض روحی) واجسامه كوره دخی سردر زيرا جسم كلی انك صورت اولای جسمانيه سيدر وكمالاته كوره دخی سردر زيرا نور قمر نور شمسدن مستفاد اولديغی كبی كمالات انبيا واوليا دخی انك كمالندن مأخوذدر نتكم قرآنده كلور (ورفع بعضهم درجات) زيرا بو بعض ايله مراد رسول الله صلی الله عليه وسلمدر ورسول الله حقيقی جهتندن مظهر فلك رحمتدر كه اندن اوسع فلك يوقدر زيرا جميع عوالمی محيطدر پس جميع اسمانك استمدادی رحمن اسمندندر كه مقام خاتم نبوت وشفاعت عامه در وجميع اسمانك انتهاسی دخی اكادر وانك استمدادی اسم ذاتندندر وبوسره اشارت ايدوب قرآنده كلور (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن اياما تدعوا فله الاسماء الحسنی) وينه قرآنده كلور (الرحمن علی العرش استوی) زيرا بوندن رحمت مطلقه نك جميع عروش اوزرينه استيلاسی لازم كلور الحاصل الله تعالی فخر عالم صلی الله عليه وسلمك وجودی سببيله جميع اشيايه رحمتله تجلی ايليوب اسماء الهيه وحقايق كونيه انكله تنفس ايلدی پس شجرهٔ وجود مصطفی صلی الله عليه وسلم اصل وسائرلر اكا اغصان وفروع اولدی وآدم اصطفائيتی وابراهيم خلتی وموسی تكليمی وعيسی رفعتی وسليمان ظهوری ويوسف جمالی وسائرلر دخی هر نوع كمالی انك بوزندن بولدی صلی الله عليه وعليهم اجمعين * بحر صفا * مشبه بك مشبهه اضافتی بابندندر صفاء باطنی آبه ووسعتنی دريايه تشبيه ايلدی زيرا آب صفوتده و بحر توسعده علم اولمشدر ولكن وصف رسول الله صلی الله عليه وسلمده واقع اولمغله انسب اولان بحر محيطه حمل اتمكدر زيرا بحر محيط بحر سياه و بحر سفيده كوره غير محاطدر (معنای بيت) بودر كه حضرت عيسی عليه السلامك كتابی اولان انجيلده نام مصطفی صلی الله عليه وسلم وار ايديكه احمد يازلمش ايدی انكيچون قرآنده كلور (ومبشرا برسول يأتی من بعدی اسمه احمد) نتكم مجیء البشر نام كتابمزده بيانی استيفا اولنمشدر اول مصطفی كه سر پيغمبران و بحر صفادر نتكم شرح اولندی پس اخص موجودات اولنان انبيا عليهم السلامه رئيس ومقدم اولجق اعم كائناته دخی بويله در بو جهتندندر كه حامل لواء الحمد اولوب آدم ومن دونه اول لواء عالی تحتنده محشور اولسه لر كركدر (لمحرره) صورت رحمت اولمغين اول لوا * طوته آفاقی وسعتی انك * سايه سنده چكوب شاه

كدا * بنده سی اوله لر او سلطانك * بونده سر عبارتنده سر بودر كه سر انسان افاضل مشاعر وحواس مشتمل اولمغله سائر اعضايه سردر شويله كه دابند باريك رشته وقيمتداره احق و برقع ومعجز زرين نقش ونكاره اليقدر وسر ايله بحری جمع ايلدی زيرا سر انهار مختلفه مجری ومسيل وهر فيض ادراك وشعوره سبيلدر وسری تقديم ايلدی زيرا وجود بحار رياست فخر عالم صلی الله عليه وسلم اوزرينه مترتبدر يعنی رطوبتك وجود وتكوننده اول رياست ونبوت مصطفی صلی الله عليه وسلمه ثابت ايدی نتكم (كنت نبيا وآدم بين الماء والطين) اكا دالدر

بود ذكر حليها وشكل او

بود ذكر غزو وصوم واكل او

* حليه * كسر ايله خلقت وصورت وصفت معنالرينه كلور كما فی القاموس واختريده دير كه حليه بزك وآرايش جمعی ضم حاء وفتح لام ايله حلی * شكل * بالاده مفصلا تشكيل اولنمشدر * غزو * يقال غزاه غزوا اراده وطلبه وقصده كاغتزاه وغزا العدو سار الی قتالهم وانتهابهم غزوا وغزوانا وغزاوة وهو غاز والجمع غزی وغزی كفعول كما فی القاموس ومفرداتده كلور الغزو الخروج الی محاربة العدو * صوم * اصلنده مطلق امساكدر كه مطعم ومشرب ومشی و كلامدن اولمغه شاملدر صكره شرعده مكلفك نيت ايله ابتدای صبح صادقدن غروبه دك مفطرات معهوده دن امساك ايچون وضع اولندی * اكل * تناول مطعمدر علی طريق التشبيه اكلت النار الحطب ديرلر (معنای بيت) بودر كه انجيلده مسطور ايدی رسول الله صلی الله عليه وسلمك صفت وشكل وغزا وصوم واكلی وسائر احوال شريفه سی پس بو كلام اكتفا بابندندر و بونده حليه وشكل فطرت اصليه نك سلامتنه اشارتدر يعنی تناسب شكل وحسن منظر وكمال صباحت صفاء فطرتندندر فاما شول كيمسه زده كه بو معانی مجتمع ايكن كدورت فطرت واردر هيئات عارضهٔ نفسانيه دن حاصل اولمشدر نتكم بعض عوارض وعاهات جسمانيه ايله دمامت اعضاء حادث اولور (لمحرره) رونق حسندر چهره ده خال * دل انكله اولور مشوش حال * آن آينه سيدر لك آنك * آن سر حسنی بو قدر بونك * وغيدی يوسفك رخنده اوآن * قول ايدی حسننه اگرچه جهان * و يردی فخر جهانه

حق آنی * انا املح در آنك برهانی * وغز وكال تزكیه‌لرینه اشارتدر شویله كه انلرده بقیهٔ نفس بوقدر انكیچون یوم حشرده امتی امتی دیو خفض جناح شفاعت ایتسه‌لر كركدر وهر پیغمبرك امتی كندینك قوای باطنه‌سی صورتیدر پس قوای ظاهره‌نك اشراسی ایله محاربه ایتمك ساحه‌درونده‌ن استیلاء اشقیای قوای باطنه‌یی ازالیه اشارتدر انكیچون معین نفس اولان شیطانك اسلامندن خبرویردیلر و بورتبه‌نك كندیلرینه اختصاصی واردر والاسائر انبیا علیهم السلام نفسی نفسی دیرلردی و بوندن فهم اولندیكه رسول الله صلی الله علیه وسلم مشرب ملك اوزرینه‌درکه عقل محضدر انكیچون انلردن فرض وواجب ومستحبدن غیری نسنه صادر اولمدی اگرچه كه ابتلا یوزندن دائما ترقیده ایدیلر فاما ابتلاده اولان جلال عصیانه تعلق ایدن جلال كبی دكلدر والا حضرت یحیی علیه السلام شربت شهادت نوش ایتمزدی زیرا گناه ایتمك دكل بلكه كاهی هم وقصد ایتمك بله واقع اولمدی نتكم حدیثده منصوصدر وصوم ریاضت تامه وابیضاض باطنلرینه اشارتدر صوم وصال وانك نتیجه‌سی اولان بیتوتت عندالرب اكا دالدر وخبر قدسیده كلور كه (تجوع ترانی تجرد تصل) پس صوم وسیله رؤیتدر كه فخر عالم صلی الله علیه وسلمه علی الدوامدر و بوسره مبنیدر كه حضرت موسی علیه السلام جبل طورده قرق كون معتكف اولوب ریاضت ایلمش وحق تعالی ایله مناجات قلمش و بلكه عالم انسلاخده رؤیت دخی حاصل اولمشدر زیرا قرآنده اولان خطاب لن ترانی بصر ایله اولمغه محمولدر واكللری اطعام وسقی حقه ناظردر كه اذواق معنویه‌یه اشارتدر و بردخی صوم قرینه‌سیله اكل افطاره حمل اولنمق موجهدر خصوصا كه افطار حقیقی لقاء حقله‌در و بونده حلیه وشكلی تقدیم ایلدی زیرا خلق وغریزی دروغزوله تشبیه قلدی زیرا تزكیهٔ نفس وتربیهٔ وجود مقدمدر خصوصا كه دفع مضار جهتیله اوله وصوم ایله تثلیث ایلدی زیرا افناء طبیعته ناظردر واكلی تأخیر ایلدی زیرا ابقاء روحه دائردر نتكم ارباینه معلومدر *

طائفه نصرانیان بهر ثواب
چون رسیدندی بدان نام وخطاب

* ثواب * اجر عملدر انسانه رجوع ایتدیكیچون ثواب دنلدی زیرا ثواب لغتده

رجوع دیمكدر الحاصل اصل ثوب برنسنه یا حالت اولیسنه ویاخود مقصود بالفكره اولان حالت مقدره‌سنه رجوعدر نتكم دیرلركه (اول الفكرة آخر العمل) پس ثاب فلان الی داره دیدكلری حالت اولی‌یه رجوع قیلندر واولكه ثوب دیرلر مقصود بالفكره اولان حالت مقدره‌سنه رجوع بابندندر زیرا غزل حالت مقدره‌سنه رجوع ایتمشدر ثواب عمل دخی بوقبیلدندر (معنای بیت) بودركه نصاری طائفه‌سی تحصیل ثواب واجردن اوتوری انجیل اوقورلكن چونكه اول نام مصطفی وخطاب باصفایه ایریشه‌لردی پس كلام مابعدنه مرهوندركه بیت لاحقدر بونده طائفهٔ نصارانك رهبان وقسیسلری قراءت انجیله اشتغال كوستردكلرن تبیین واسماء مخصوصه ایله تبرك وتیمنلرن تعیین واردر نتكم بشرحافی قدس سره یردن بربسمله یازیلو ورق پاره رفع ایدوب تعظیم ایتمه‌سی سبب توبه وولایتی اولدی زیرا اسم مسمایه دال اولمغله مسمی كبی معظمدر نتكم سلطان محمود غزنوی بركون طهارت ایچون طشره چقدقده ابریق داری اولان خاص ایاس اوغلی محمد ایچون سو یلك ایاس اوغلنه ابریق كتورسون دیدی فاما ایاس بونی ایشیدوب اوغلی علم مخصوصی ایله مذكور اولمدیغندن منفعل اثر غضب سلطانی قیاس ایتدی سری سؤال اولندقده اسم محمدی بی طهارت اسانمه كتورمك ایچون ابازاوغلو دیدم دیدی وعلماء دیمشلردركه اسماء جلیله دكل بلكه مطلق حروف یازیلو اولان اوراقه بله تعظیم ایتملودر مكر اوراق كتب منطق اوله كه فلاسفیه اهانهٔ انكله استنجایی تجویز ایتمشلردر و بونده ثواب ذكرندن فهم اولنوركه ذكر اولنان قاریئلر عوام قسیسیندن ایدیلر زیرا خواص انسان لوحنده رسم طلب ثواب یوقدر مكر كه مرتبهٔ شریعتی رعایت ایچون طالب اولالر بلكه انلرك قراءتلری مناجات بابندن و بلكه كلام ومتكلمك سریله تحقیق قبیلندندر (لمحرره) ذاكر حق كرفنا اهلی ایسه مذكور اولور * كورمین قرآن ایچنده وجه حقی كور اولور * اللهم اصلح حالنا * ونور قلوبنا

بوسه دادندی بران نام شریف
رونهادندی بدان وصف لطیف

* بوسه * اوپمه‌نك اسمیدركه عرب قبله‌دیر ضمله ولكن بعض مواضعده

مطلـــب
الفرق بين الوصف والصفة والنعـت

تقبيل معناسـنه مصدر دخی استعمال اولنور نتكم محمديه اولنده نعت
مصطفی صلی الله عليه وسلمده كلور * اياغی توزنی عرش ايتدی قبله * يعنی
منتهای عالم تركيبه رسـيده وذروهٔ عرشه وضع قدم ايتدكده عرش
عظيم انك اياغی توزنی تقبيل ايتدی * وصف * دن مراد وصف حق ايسه
مصدر معناسـنه مأخوذ در فاما ظاهر اولان صفت معناسنه اولمقدر
وصف ايله صـفتك ميانـنده فرق بودر كه وصف واصف ايله وصفت
موصوفله قائمدر وفوائد قدوريده كلوركه فرق مذكـور متكلمين
اصطلاحنه كوره در والاوصف وصفت اصلنده مصدرلردر وعظ وعظه
ووعد وعده ووزن وزنه كبی وصفت ايله نعتك ميانـنده فرق بودر كه نعت
محمود اولور فقط صالح وكريم وامثالی كبی وياخود ذاتی اولوركه
موصوفدن مفارقت ايتمز رطوبت ماء وحرارت نار كبی صفت ايسه محمود
ومذموم وذاتی وعرضی اولمغه محتملدر وبردخی صفت وجود ومعدوم
اوزرينه اطلاق اولنور نعت ايسـه انجق موجود اوزرينه واقع اولور
وبردخی صفت فعلی ونعت طبعيدر وبردخی نعت متغير اولانده استعمال
اولنور فقط صفت ايسـه متغيرده وغير متغيرده استعمال اولنور انكيچون
صفات الله ديرلر نعت الله ديمزلر واولكه نعت باری ونعت رسـول ديرلر
نعتك ممدوحه اختصاصی سـببيله در پس صفت اعم ونعت اخص اولور
(معنای بيت) بودر كه اول نام شريف احمدی اوزرينه بوسه ويررلر
وتقبيل ايدرلردی واول وصف لطيف اوزرينه يوزقورلر وتبركا چهرلرن
سـوررلردی پس او يمك باطنده علم واعتقاده ناظر در زيرا علمك محل
روزی اغزدر وچهره قومق ظاهرده انقياد وتسليمه دالدر وحضرت
عمر رضی الله عنهدن مرويدر كه انلر صحف قرآنی تقبيل ايدوب هذا
كلام ربی ديو بيوررلردی پس تقبيل مصحف لابأسـدر اكرچه مقبول
كلی اولان عمل ايله تعظيمدر خصوصا كه مصحف قولی مصحف فعلی يه
دال اولمغله مصحف فعلی بی زياده تعظيم لازمدر عوام ناس ايسـه بالكز
الفاظده قالمشلردر (لمحرره) آچ كوزك باق وجود مصحفنه * اوتوزايكی
حروفی آنده اوقی * ياى كبی آنی وارسينه كه چك * دالكه تاطوقنيه غم اوقی *

اندرين قصـه كه كفتيم آن كروه
ايمن از فتنه بدند واز شكوه

* قصه * بالاده قص اولنمشدر بعض نسخه ده قصه دن بدل فتنه دوشمشدر
فتنه ايله بلا ميانـنده فرق بودر كه فتنه عوام وبلا خواص ايچوندر
وكذلك فتنه مأخوذ بهادر بلا ايسـه معفو عنه ومثاب عليهدر كذا
فی عرائس البقلی * كروه * كاف عجمينك ضميله بولكدر نفر معناسنه كه
اولوركه اشمارده واوی حذف ايدوب كره ديرلر آن كروه نام احمدی تعظيم
ايدن نفره اشارتدر * ايمن * كسرله بی باك وقيغوسز * شكوه * هيبت
وحشمت (معنای بيت) بودر كه بو قصـه وفتنهٔ وزيركه سويلدك بونك
اثناسنده اول كروه نصاری كه نام احمدی تقبيل ووصف محمدی يه چهره
فرسای اولورلردی انلر فتنهٔ مذكوره دن واول فتنه اهلنك هيبته متعلق
اولان احوالندن قيغوسز ايديلر يعنی تقبيل وتعظيملرينك اثرن مشاهده
ايتديلر كه عصمت حفظ در نتكم بوستانده كلور * ع * چه تخم افكنی برهمان
چشم دار * بونده دلالت واردر كه شر فتنه دن محفوظ اولان نصاری اقل
قليل ايدی زيرا جلال آلهی غالبدر نتكم نيچه مواضعده تحقيق اولنمشدر
وبونده فتنه دن مراد هم فتنهٔ دنيا وهم فتنهٔ ديندر فتنهٔ دنيادن مقصود محاربه
ومقاتله در كه ذكر اولندی فتنهٔ ديندن مراد احكام انجيلی تغيير وتحريف
ورهـددادن انحراف وانصرافدر وفتنهٔ دين فتنهٔ دنيادن اشددر زيرا فتنهٔ
ظاهره ايله كرچه وجود ظاهری بحسب الغالب تلف وهلاك اولور فاما
* تن اولورسه ده صاغ اولور جانك * خواسی اوزره حيات اخرويه باقيدر فتنهٔ
دين ايسه بويله دكلدر زيرا غايتی (لا يموت فيها ولا يحيی) مضمونه مؤدی
اولور پس خرابهٔ وجود ظاهری نك نهايتی عمارت ابديه وخرابهٔ وجود
باطنيـنك انجامی خراب ابدیدر زيرا عمـارت ظـاهره ده فائده يوق
ووقتی نقدر مديد اولسه بنه بنيانی منهدم واركانی منقلبدر اعمار امم ماضيه كبی
وبونده اشارت واردر كه واردات قلبيه ايله عامل ورسول هدايه تابع اولان
قوای روحانيه مكر نفسانيدن مصون وكيد طبيعتدن محفوظ وشر شيطاندن
اميندر زيرا هرچند كه قوای شريره ارالرنده تخالف وتمانع عرقی محرك
وقهر وانتهار سيفی مسلولدر ولكن قوای خيره حصار كلايت آلهيده غنودهٔ
مهد فراغ اولمشلر وعالم مشاهده ده دريای ذوقه طالمشلردر (لمحرره) خراب
اولسه بناسی كنبد چرخ معلانك * دلم مرآته توز قونميه اصلا فلكلردن *
قضايله دوشسه سم ناره اسمعيل حق بن * مددجو اولمزم مانند ابراهيم ملكلردن *

ایمن از شر امیران و وزیر
در پناه نام احمد مستجیر

* پناه * پناکاه معناسنه در که صغنجق یردر عرب ملجأ وملاذ دیر وتفصیلی مرور ایتمشدر * احمد * رسول اکرمك اسماء شریفه واعلام لطیفه سندندر که انجیلده وقرآنده مسطوردر دیمشلردر که انلرك اسماء مثلای خلقیه سی اسمای حسنای حقیه کبی بیك بر عدددر اکرچه که اسماء الهیه ایله دخی متحقق ومتخلقدر الحاصل جانب حقیقتلری فنایه ناظر اولمغله بیك بر عدد اسماء الهیه ایله متخلق وجانب صورتلری بقایه دائر اولمغله بیك بر عدد اسماء انسانیه ایله متسمی اولدیلر که جمله سی ظاهرا وباطنا تشریف وتعظیم باشندر واحد فعلدن منقول اولمق مرجوحدر بلکه ابتدای صیغهٔ تفضیل موضوعدر بو صورتده دخی بمعنی الفاعل اولمق راجحدر پس احمد اسمندن زیاده حامدیتلری ومحمد اسمندن زیاده محمودیتلری ظاهر اولدی ومحمودیت افعال واخلاق جهتندن اولمغله محمد ایله عالم دینده خارجی کوره تسمیه اولندیلر زیرا افعال حمیده واخلاق جلیله عالم عینه نشر بقلرندن صکره ظهور ایلدی وقرآنده کلور (انك لعلى خلق عظيم) فاما حقه تعلق ایدن حامدیتلری ابتدای خلقت روحانیه لرندن بری امر مستمردر زیرا انسان روحانینك سؤال وتکلمی خلقت جسمانیه یه موقوف دکلدر بلکه هر موطنده جاریدر وبوندن غیری دخی وجه واسمایه متعلق اولان کلام سورهٔ صفده تفسیر من روح البیان وکتابمز مجئ البشر لاجل التبشیردن طلب اولنه * مستجیر * اسم فاعلدر زنهار وامان دلیجی معناسنه مصدری استجاره در یقال استجار ای طلب ان یجار وینقذ ویخلص من الظلم والجور پس اجاره نك همزه سی سلب وازاله ایچون اولور (معنای بیت) بودر که اول نفر مذکور شر امیران ووزیردن بی باك اولوب نام احمدك پناکاهنده حقدن امان دلیجی اولدیلر وآخر شر وشور وفتنه دن اول نام برکتنه امان بولدیلر بونده اشارت واردر که روحه استناد والتجا ایدن قوای وجود عقل جزئی وهوی وسائر قوای شریره الندن خلاص اولور زیرا روح مؤید من عند الله در نتکم قرآنده کلور (هو الذی ایدك بنصره وبالمؤمنین) واحد مرتبهٔ روحده علمدر زیرا مرتبهٔ روح اعدل المراتبدر انکیچون رسول الله صلى الله علیه

وسلم وقت تبلیغ وارشادده مرتبهٔ روحدن اشغه تنزل ایتمشدر سائر ارباب ارشاد ایسه بویله دکلدر بلکه انلر اقصای مراتب طبیعته تنزل ایدرلر تا که ارشاد ناس تمام اوله وبونده رمز واردر که بلادن تخلص ایچون دعا وعرض احتیاج لازمدر تا که مکابرهٔ ربوبیت لازم کلمیه زیرا جمیع اجزاء وجود حقدن حالنه کوره نوعا جوداستر پس حقه ایفاء حق ایتمك شان کاملندر صحیفهٔ بیانه کشیده اولان ارقام درکه برکون شهرت انکیز خطهٔ بغداد وبلکه عامهٔ بلاد اولان شیخ معروف کرخی قدس سره تبرید قصدیله کوزه آب وضع ایتمش ایدی حور جناندن بر جاریه چهره نما اولدیکه مذاق لعابی آب مبرددن شیرین وشربت زلال وصالی کوثردن نمکین ایدی شیخ اول جاریه یه آغاز کلام ایدوب لمن انت دیو خطاب ایتدکده اولدخی لمن لا یبرد الماء فی الکیزان دیدی وشیخ کوزه‌یی آلوب زمینه القا وپاره پاره قلدی واول پاره لری شیخ شبلی قدس سره زیارته واردقجه صومعهٔ معروفده کوردی شویله که دفین ارض وبی نشان اولنجه کیمسه اول پاره های کوزه یه وضع ید ایتمدی پس روح حکایه بودر که شیخ معروف اول جاریه نك نصیبهٔ نفس زاکیه سی اولدیغن بلدی وکسر کوزه ده جاریه یه تسلیم اولدی وبکا جاریه کرکمز حق کافیدر دیمدی زیرا بیلوردیکه هر جزء انسان بر مطلوب حقیقی یه طالبدر که آنی آندن امساك ایتمك فی الحقیقه ظلمدر پس دعا واستجاره دفع مضار ایچوندر وکاه اولور که جلب منافع دخی اولور انکیچون فخر عالم صلى الله علیه وسلم صورت اولایه کوره (واسألوا الله العفو والعافیة من کل بلیة) بیوررلردی وصورت ثانیه یه کوره هر صباح وقت بیداریده (اللهم ارزقنی) دیو زمزمه پرواز اولورلردی اشته کاملرك بویله حالات عجیبه سی واردر که ادراکدن خفیدر انکیچون قیاس نفس جائز دکلدر (لمحرره) رخ زیبا یراشور کاملر اولانلر کوزینه * نوله کر باقسه لر عبرتله کوزلر یوزینه * کوزلك کوزلرینه سرمه چکر حور العین * لذت افظی ایچون قند قارلر سوزینه *

نسل ایشان نیز هم بسیار شد
نور احمد ناصر آمد یار شد

* نسل * ولددر زیرا پدرندن ناسل یعنی منفصلدر * ناصر * نصرت ایله ولایت میاننده فرق بودر که ولی اولان کاه اولور که نصرتدن ضعیف اولور ونصیر اولان کاه اولور که منصوردن اجنبی اولور

پس ایکیسنك میاننده عموم و خصوص من وجه واردر (معنای بیت) بودر که کروه مذکورك تعظیم نام احمدی برکت وحرمتنه نسل وولدی دخی بسیار ووافر اولدی وتسلسل وتشعب بولدی سائر بحار بعده بولنوب دین ودنیا فتنه‌سنه دوشنلرك ایسه اکثرنك نسلی منقطع وسلسله‌سی منقرض اولدی سببی بواولدیکه نوراحمد مستجیر اولنلره یاردمجی کلدی ویار ومصاحب اولدی پس بو یوزدن منصور اولوب حیات بولدیلر واهل نسل وذریت اولدیلر مستهین اولنلره ایسه نور احمد ناصردن حرف سقو طیله نار کلدی انلری یاقوب کل ایلدی بوندن فهم اولنورکه ظالمك عمری قصیر ونسلی منقرضدر نتکم دیمشلردرکه * طوغان طورمز زیانکار اولدیغیچون * باشر کرکس کم آزار اولدیغیچون * وبونده رمز واردر اول سره که امام علی رضی الله عنه بیورمشلردر (بقیة السیف انمی عددا واکثر عددا) نتکم بومقاله‌نك مضمونی ولد علی رضی الله عنهده ادراك اولندی زیرا حضرت حسین رضی الله عنه واقعهٔ کربلاده عامهٔ اهل بیتی ایله شربت شهادت نوش ایدوب فرزند دلبندی زین العابدین علی رضی الله عنه هنوز رضیع اولمغله کمند ابتلادن اونجات بولمشدی فقط صکره الله تعالی کثیرطیبی انك صلبندن اخراج ایتدیکه سادات کرامدر وبونده اشارت واردر که نفس ابتر ومقطوع وروح وقلب نامی ومثمردر زیرا اعمال صالحه‌نك ثوابی افزون اولمقده‌در وبردخی اعمال صالحه واحوال صادقه واخلاق روحانیه واوصاف ربانیه اولاد واتباع روح وقلبدر نفسده ایسه معانیٔ مذکوره یوقدر بلکه نفس خیرات وحسناتدن عقیمدر وبونده تلویح واردر که معتبر اولان نسل اکر صوری واکر معنوی کتابله عامل واحکام وشرایعده کامل اولاندر پس بوندن ماعداسنده میمنت یوق وبلکه ضلال واضلال یوزندن ضرری چوقدر انکیچون بعض طرق اهلنده قلیل اولان اتباع دخی والباقی همج مقوله سیدر زیرا متبوعلری جام صهبای عشقدن ایچمامشلر وکیفیت رحیق ذوقله ماسوادن کچمامشلردر پس اتباعك دخی باده نوش مجالس حاضر اولمدقلری ممنوع وانلرك دلنده حالت وجه صحیحدن برنشوه واردر دینلرك سوزلری غیری مسموعدر (سؤال اولنورسه که ناقصدن کامل تولد ایتزمی نتکم قرآنده کلور (یخرج الحی من المیت)

(جواب بودرکه کافردن مسلمان تولد ایدر ولکن مسلمان کافره خدمتکار اولماز فاعرف جدا واولکه بعض شاکردلر استاذلرن کچمشلردر بومعنی استاذده فی الجمله کمال اولمغله منوطدر والا فسبت مرتفعدر فافهم جدا (لمحرره) بنابه مقدم کرکدر تمل * بودی بی تمل ایتمه صرف عمل * سرابه قدم رنجه قلمه صاقن * سرآبه وار حاصل اولسون امل

وان کروه دیکر از نصرانیان
نام احمد داشتندی مستهان

* مستهان * هین وذلیل وخوار وحقیر طوتمش دیمکدر وقال فی تاج المصادر الاستهانة استخفاف کردن (معنای بیت) بودرکه ونصاریدن اول بر کروه که نام احمدی خوار طوتمشلر وحق تعظیمی یرینه کتورمشلر ایدی پس بو کلام بیت لاحقه مرهوندر بوندن فهم اولنورکه هرطائفه ارا سنده اهل جلال واهل جمال واردرکه هربری مقتضای فطرتلری اوزرینه جاری اولورلر پس جلال اهلی خلقی تعظیم وحق تحقیریله موصوف وجمال اهلی انك خلاف وعکسی ایله معروفدر اکرچه که جمال اهلی اولانلر دخی فی الحقیقه خلقه مرتبه‌لرینه کوره تعظیم ایدرلر زیرا جمیع اشیا مظاهر اسمادر ومظاهرده ظاهری شهود ایدنلر ظاهری جهتیله مظهری دخی خوش کوروب ایکیسنه دخی تعظیم ایدرلر مکر شریعتك مقتله امر ایتدیکی نسنه اوله بوصورتده امرسیددن طشره چقمزلر وفتوحات مکیه‌ده کلورکه اعزهٔ خلق اولنلر مظاهر عزت الهیه‌در پس قچن سن مدعیٔ عرفان برکسه‌ده کورسك که حکام وامراء ووزراء وسلاطین اوزرلرینه تعزز ایدر بلکه اول کسه عارف بالله دکلدر زیرا علماء بالله اولانلر عزت الهیه تحتنده اذله‌در محکیدرکه بعض عرفاء بعض امراء مجلسنه داخل اولدقده برك درخت کبی مرتعد اولمغه باشلادی صاحب مجلس اولان امیر هرچندکه موانسه ومباسطه کوستردی انك اولقدر مهابت واجلالی زیاده اولدی زیرا مرآت کاشانده شهود وعزت الهیه اهلی ایدی بزم اعصارمزده بعض ارباب جاه اهل اللهه طعن ایدوب بونلر بزدن نیچون متغیر اولورلر بزده خود بونلرك حاللری بوقدر دیرلر بلمزلرکه بویله متغیر ومنفعل اولنلرك تغیر وانفعالی شهود کاملدن ناشی ویاخود مقتضای بشریتدن ناشیدر طعن ایدنلر ایسه بو معنادن

مخنثلردر انکیچون جهلرندن کستاخلقلر ایدرلر وطریقهٔ تعرضه کیدرلر (المحرره) کور مسون رخلرم اغیار دیو * بورینور یار پرده هر روده * کورمیلر وراء پرده یوز * ظن ایدرلر یوزی قوری پرده *

مستهان وخوار کشتند از فتن

از وزیر شوم رأی وشوم فن

فتن فانك کسریله فتنه نك جمعیدر کدمرارا شرح اولنمشدر * شوم رأی* برامز وخیرسز رأی وفکرلی وبعضیلر دیدیلر که الرأی ما ادی الیه الفکر *فن* تشدیدیله عربیدر برقاج معنایه کلور بوراده مناسب اولان حال وتزیین معنالرینه اولمقدر زیرا وزیر مز بور فی نفس الامر شوم حال اولدیغندن غیری شوم تزیین ایدیکه تسویلات وتزیینات ایله خلقی راه راستدن اخراج وازعاج ایلدی (معنای بیت) بودر که نام احمدی استخفاف ایدن کروه ایسه واقع اولان فتنه لر وفسادلر ومکر اوجندن خوار وذلیل اولدیلر یعنی اول فتنه لر که وزیر مشؤم وشوم رأی وشوم حال طرفندن حاصل اولمش ایدی پس عاقبت *ع* پیچیده شود به پای هرکس عملش * وفقنجه جزاء عملارن بولدیلر ودخی *ع* رطب ناورد چوب خر زهر بار * مصداقنجه غرس ایتدکاری زهر اغاجندن اکل ایدوب هلاك اولدیلر بعد ذا بونلرك مستهان وخوار اولدقلری بعضیلرینك قتلی ایله فضاحتلری وبقیة السیوف اولنلرینك دخی تغییر دین ایله قباحتلریدر پس بوندن فهم اولندیکه سعدایه یار اولنلر سعید وناجی واشقیایه مصاحب اولنلر شقی وهالك اولورلر وکذلك دینی وآثار دینی واسماء اهل دینی ذلیل وحقیر طوتنلر ذات وحقارت بولورلر بوجهتندر که مصحفی بی طهارت مس ایتمزلر وجنابت حالنده قبل الغسل والوضوء لسانلرینه اذکار دن برنسنه المازلر بلکه حدث اصغر حالنده بله تعظیمدن خالی اولمازلر نتکم حکایهٔ غزنویه مرور ایتدی وتثأب وتمطی حالنده دخی امساك ایدرلر نتکم قرآنده کلور (سبح اسم ربك الاعلی) حضرت عثمان رضی الله عنه بیورمشلردر اسلامله مشرف اولالدن بری کذب ایتمدم رسول الله ه مبایعه قلالدن بری یمینم ایله فرجمی مس ایتمدم وقرآن قراءت ایدلدن بری کرات بعدم کرات زمان وزنی اوزره بقدن برنوعدر که عجم کندنادیر رایحهٔ کریهه سی واردر وحضرت علی کرم الله وجهه بیورمشلردر که

جمال رسول الله صلی الله علیه وسلمه نظر ایده لی فرجمه توجیه بصر ایتمدم بوندن مراد وجه رسول اللهی واکا تعلق ایدن نظری وباصره یی تعظیمدر (المحرره) کورن اول سروری کورر طوبایی *اوقور اول قامته قطوبایی * دیر کورن وجهنی الله الله * کورمدم بویله رخ زیبایی

هم مخبط دینشان وحکمشان

از پی طومار های کژ بیان

* مخبط * یقال خبط البعیر الارض بیده ضربها ومنه قیل خبط خبط عشواء وهی الناقة التی فی بصرها ضعف وتخبطت اذا مشت لا تتوقی شیئا وخبط الشجر ضربها بالعصاء لیسقط ورقها وتخبطه الشیطان افسده قال فی تاج المصادر التخبط تباه وناقص عقل کرفتن وبی بصیرت نارفتن (معنای بیت) بودر که هم اول کروهك دینی ساقط وفاسد واحکام وشرایعی سقیم وکاسد اولدی اکری بیانلی ومحرف ومغیر یازیلو اولان طومارلردن اوتوری یعنی اول طومارلرده احکام وشرایع دین عیسی تحریف اولنمغله دینلری فاسد اولدی پس فی الحقیقه بی دین اولدیلر وجائزدر که حکمیله مراد حکومت اوله زیرا حکومتك صحتی احکامك صحتنه منوطدر پس احکامده صحت اولمیجق حکمده دخی اولماز وکاه اولور که احکامده صحت وار ایکن حکومتده صحت اولماز دین محمدیده اهل ارتشا واصحاب جهل یوزندن اولدیغی کبی وبوندن فهم اولنور که مجهول الاصل اولان مجموعه لره ودفترلره باقوب امور قطعیه ده انلرله عمل ایتمامك کرکدر زیرا صحت نقولده شبهه واردر وکذلك غزل مجموعه لری دخی مجازات ایله مشحون اولمغله انلری استصحاب ایتمك بوقدر مکر بعض قصائد حسنیه که قراءتی نشاط دله باعث ومطالعه سی فرح وسرور قلبه بادی اوله بو دخی ضعفا حالیدر زیرا قرآن وکلمات کبار جمله دن اغنا ایدر واولکه ابن خیام قطعه سنده کلور * زمانی بحث درس وقیل وقالی * که انسانرا بود کسب کمالی * زمانی شعر وشطرنج وحکایات * که خاطر را شود دفع ملالی * بودخی نظر ظاهرله در خصوصا لعب شطرنج ممنوعدر وبعض ارباب حقیقت ستر حال ایچون لباس مجازده تکلم ایتمشلردر کیمی عربی وکیمی فارسی وکیمی ترکی والکل وجهة مقصود حقیقتدر نه بوزدن اولورسه اخذ ایتمك کرکدر نتکم الحکمة

ضالة المؤمن اینما وجدها اخذها ولکن بلا تأویل مجاز صرف سویلمك اسراف عمر وتضییع وقتدر پس عاقله لایقدر که مقاصد ایله اکتفا ایلیه زیاده اعتبار ایتمیه (لمحرره) زلف یاری بیان ایدر هر کس * کر مجاز ایسه واراندن الی کس * وار کندینه طولاشمه انك * وار تشویشه دوشورمه جانك * خرداهلی ایدمز بحث جلال * بلکه عشق اهلی یله اول لال *

نامی احمد چون چنین یاری کند
تا که نورش چون نهکداری کند

* یاری * و یاوری معاونت معناسنده استعمال اولنور اکرچه که ابن کمال ذاهب اولدیغی اوزره معاونتده اصل و حقیقت اولان یاوری لفظیدر یارینك اول معنایه اطلاقی بطریق المجازدر یعنی یارینك معنای حقیقیسی مصاحبتدر ولکن مصاحبه اعانت لازم اولمغله مصاحب معناسنه اولان یاری معین اوزرینه اطلاق ایلدیلر * نکاهدار * صقنجی و حفظ ایدیجی (معنای بیت) بودر که چونکه نام احمد بویله معاونت ایلیه که نصارانك اهل تعظیمه ایشدیکی نصرت و معاونتدر آکاه اولکه انك نور و حقیقتی نه وجهله نکهدارلق و حافظلق ایلر و اکا نوع تعلق اولان دخی بوکا قیاس اولنه نتکم سیف الله المسلول اولان خالد بن الولید رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلمك بعض شعراتن برای نصرت دائما استصحاب ایدر وغزالری انکله بله ایلردی و بو سره دائردر که ماء زمزم ایله مبلول استار کعبه بطانه سندن مصنوع و مخیط اولان کفنه رغبت ایدرلر و بو جهتندر که قبورموتی اوزرینه مصاحف وضع اولنور و قرآن اوقنور و قراطیس اوزرینه قرآن کتابت اولنوب موتانك اللرینه قونیلور و میتك آلننه بسمله و کفننه عهدنامه یازیلور (سؤال اولنورسه که غزوهٔ احد معنای مذکوری منافیدر زیرا کندیلرینك نور جمالی اول معرکه ده پرتو انداز ایدی (جواب بودر که محاربه ایله مأمور اولان انبیاء علیهم السلام انهزام و قتل ایله اصلا متصف دکللردر پس رسول الله صلی الله علیه وسلم مأمور بالقتال اولمغله واقعهٔ احدده اولا و آخرا منصور و مرکزنده ثابت و پایدار ایدی بناء علی هذا برکیمسه اکا منهزم اولدی دیسه کافر اولور واولکه بعض اصحاب ارا سنده او لواقعه ده نوعا پریشانلق ظهور ایلدی پند رسولدن ذهولدن ناشی اولدی پس میانده اولان بو مقوله احوال

عارضیه التفات اولنمز زیرا انهزامده اصل متبوعدر پس متبوعده انهزام اولمیجق اتباعده اولان حرکاتك وجودی عدم حکمنده در علی الخصوص افاضل اصحاب و بلکه جمله سی محفوظلردر یعنی انلرده نور فطرت مضیٔ و منیر اولمغله چراغ شجاعت دخی خانهٔ دللرینه روشنایی بخش ایدی پس پریشانلق خوف و جبنه دائر دکلدر بلکه غیری احوال عارضیه محمولدر * هذا هو الحق من المقال وعلیه اصحاب الحال والقال (لمحرره) هر مژه بر نیزه سطوت کلور اصحابدن * غمزه سینه کیم طورر اول زمرهنك احزابدن * غمزه سی خونریز اولیجق وار قیاس ایت نیزه سن * نعره سی خودجان آور زوریله شیخ و شابدن * والله المعین

نام احمد چون حصاری شد حصین
تا چه باشد ذات آن روح الامین

* حصار و حصن و حصین * حصار حصن متین دیمکدر نتکم بالاده شرح اولنمش و حصار و قلعه میانده اولان فرق دخی اوراده بلنمشدر * تا * بویله یرلرده مقام تحذیر و تنبیه ده استعمال اولنور صاقن و آکاه اول معناسنه بیت سابقده اولان تا دخی بویله در * ذات * دیمشلردر که ذات اکرچه اصلده ذونك مؤنثیدر لکن بو تا معنای تأنیثه دلالتدن منسلخ اولوبلکه تاء اصلیه مجراسنه اجرا اولنمشدر صکره معنای نفس و حقیقت اوزرینه اطلاق اولندی انکیچون نسبتده تایی اثبات ایدوب ذاتی دیدیلر و الله تعالینك اوزرینه اطلاقنی تجویز ایلدیلر مع هذا علامه دیدیلر تادن اوتوری زیرا تأنیث ایهام ایدر اکرچه مبالغه محمولدر * روح الامین * روح القدس کبی موصوفك صفتنه اضافتی قبیلندندر زیاده اختصاص اوزرینه تنبیه ایچون زیرا صفتك شانی موصوفه منسوب اولمقدر پس چون موصوف صفته مضاف اولسه صفته منسوب اولوب معنای اختصاص زیاده اولور بوراده روح الامیندن مراد رسول الله صلی الله علیه وسلمدر روح اولدیغی بودر که حیات قلوب و ارواح اولان قرآن ایله مبعوثدر و روردخی روح مجسم کبیدر یعنی قلبا و قالبا الطف اشیادر انکیچون اکا جمیع اعضا و قواسنه کوره حجاب بوغیدی نتکم محلنده تقریر اولنمشدر امین اولدیغی بودر که وحی رحمانی و سر ربانینك امانت داریدر شویلکه اولبار امانتی اندن غیری کیمسه او اوجهله حامل اولمامش و آنك نکهدار اولدیغی خزانهٔ اسراره

مولانانك بوفقیره کندی خاتملرین ارسال ایتدکلری وامر تحریره امثال
اتسون دیدکلری کشیدهٔ سلك بیان قلنمش ایدی قصدن مراد ایسه
نکین خاتم دلدرکه اوزرینه نقوش معارف آلهیه وصور حقائق
زبانیه نقش ونکار یده اولمشدر که کتاب مثنوی اول نقوش وصور حقیقیه نك
براثریدر پس بو محلده ارسال فصله امرك ورودی بو شرح نکین
آسانك بو محلده ختمنی اشعار وکال قبولنی اظهاردر* حقیا اولدی
خدمتك مشکور* وارشکر ایله ابدی اوله کفور* ارثیکی ایتدی بوشرحك
تصدیق* کورنه لرو یردی سکا رب غفور* بحمد الله الملك المنان بوفص
شریف حقایق نکار وفصوص الحکم ثانی و نصوص الحقائق اهل
معانی اولدی وحضرت مولانانك قلم قبولی ایله امضا ومهر اعتباری ایله
ختم مرتبه سن بولدی* حقیا چونکه صدق دعوامه* اولدی برهان
وشاهدم وافر* جان ودلدن بو کتاب حقه* اولدی ایمان کتورمین کافر*
و بو محلك لطائفندندر نونله ختم ایلدی تاکه بدایتك نهایته رجوعی سری
ظاهر و باهر اوله زیرا نون مرتبهٔ احدیت اولان نقطیه اشارتدرکه ام
الکتاب دخی دیرلر زیرا اصل کتاب وجوددرکه مرتبهٔ کنز مخفیدر ومحبره
مجتمع مداد مواد نقوش حروف اولدیغی کبی عالم نون دخی مجتمع
مداد مواد نفوس عالم و صول کائنات در پس بو معنایه کوره
نونله ختم ملیح ولطیف دوشمشدر نتکم با ایله افتتاحك سری
بودرکه با اول تعیناته اشارتدر پس حروفده ظهور جهتندن جمله دن
اول حرف بادر انکیچون نقطهٔ واحده تحتنه وضع اولندی یعنی نقطهٔ
واحده ده هم تعین اوله وهم جمیع تعیناتك سری نقطه ایله دائره اولمسنه
اشارت واردر وحضرت علی رضی الله عنه دن مرویدرکه بیورمشلردر
(انا تلك النقطة تحت الباء) ودیمشلردرکه (العلم نقطة کثرها الجاهلون)
یعنی نقطه بسط اولنوب حرف وحرفدن کلمه وکلمه دن کلام و کلامدن
قرآن ظاهر اولمشدر پس بونلر بری برلرینه آینه در نتکم متن شرحه وشرح
دخی حاشیه یه محتاج اولور تاکه تکثیرله تیسیر بوله زیرا فهم وادراکده
مبتدی ومتوسط ومنتهی برابر دکللردر انکیچون عقل اوج مرتبه ده
ظهور ایتدی نتکم بالاده تفصیل اولندی و کشف دخی مراتب اوزرینه در
الحاصل اهل رسوم ارasında کشف وایضاح ایچون تفصیله حاجت

کیسه یول بولمامشدر وجبرائیله دخی روح الامین دینلدی زیرا امین الوحی در
و بعض لطائفده کلور* امین مجوی ومکو باکسی امانت عشق* در بن زمانه
مکر جبرئیل امین باشد* بوندن فهم اولنورکه وحی خفی وجلی حق علی ایدی
ولکن جبرائیل محمد علیه السلامه تنزیلده خطا ایتدی دین کافر اولدی
زیرا حضرت علی رضی الله عنهه نزول ایدن مرتبهٔ ولایتدر فقط نتکم
حدیثده کلور (یا علی انت منی بمنزلة هرون من موسی الا انه لا نبی بعدی)
مرتبهٔ ولایت ایسه الهامله اولورا کرچه بعضیلر اکا وحی دخی اطلاق ایتدیلر
نتکم بالاده بلندی والهام دخی وحی کبی کاه بالواسطه وکاه بلاواسطه
اولور بالواسطه اولدیغی صورتده جبرائیل وساطتیله دکلدر بلکه
سادن قلب اولان ملك وساطتیله در پس جبرئیل عالم تعین خارجیده انبیادن
غیریه کندی تعینی مرتبه سندن ظاهر اولدیغی یوقدر و بو مقامك
زیاده تفصیله مجالی واردر ولکن محلی دکلدر (معنای بیت) بودرکه نام احمد
چونکه اصابت بلا یاره‌تن و هجوم نوائب زمندن حصار متیندر
آکاه اولکه اول روح الامینك ذات شریفی نه اولق کرکدر بوندن فهم
اولنورکه بیت سابقده نوردن مراد ذات کریم نبویدر پس نورش
وجودش دیمکدر و بونده وارث رسول اولان انسان کامل دخی داخلدر
زیرا انك دخی نامی مبارك ونفس نفیسی مؤثر ووجود شریفی عین رحمتدر
بو جهتدندرکه نسخه لریله تبرك ونفخ ایتدکلری آبله استشفا وحضورلریله تیمن
ایدرلر انکیچون ارواح طیبه تدبیر وحضوریله اولیانه اورده میت یوقدر
و بعض جنودك انهزامی دخی انلرك عدم حضورنه دائردرو بونده نام احمد
ومحمد ومحمود ومصطفانك شرفنه دلالت واردر نتکم بعض تفاصیلی تفسیر
یمزده ومجیء البشیر نام کتابزده مندرجدر (المحرره) شفاعت استین احمددن
احمد نام اولان کلسون* دو عالمده نکاهی مصطفادن کام الان کلسون* اولور
لبت محمد همتدن عاقبت محمود* پیمبردن حصول کام ایچون پیغام الان کلسون.
*بعده ذا بو شرح معانی مشحون ومعارف مقروندن بو مجلد کبیر بو محلده انجامه
رسیده اولدی زیرا عالم معناده (ارسل الفص الیه) دیو اشارت اولندی یعنی
بو فص شریف وقیمتدارو بو نکین لطیف و پر اعتباری حضرت مولانا
قدس سره یه ارسال ایله زیرا مقصود جلوه کر حیز حصول اولدی وفرمان
منیف جنابلرینه اطاعت یرن بولدی زیرا اوائل شرحده حضرت

اولدیغی کبی اهل حقایق اراسنده دخی واردر انکیچون نیجه کتب جلیله
تصنیف ایتمشلردر تا که طالب حق اولنلره امداد اوله وهر بری سلوکلرنده
ترفع بوله وبونك سری ذات وصفات وافعاله دائردر یعنی الله تعالی
اسما وصفاتیله تجلی ایتمسیدی حقایق ذاتی ظاهر اولمزدی پس کتاب
وجودی شرح ایلیوب نقطه دن حروف شؤن وکلمات اعیان وآیات
ارواح وصور اجسام کوستروب تعیناتی ترتیب ایلدی تا که صاحب
بصیرت اولان کمسه (سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم) فحواسی
اوزره شواهدی مطالعه ایدوب تجلی حقه مظهر اوله وحلیهٔ اسما وصفاتله
متحلی اولوب کمال الهی ایله ظهور بوله که هبوط ارضدن مرادبو معنایی
تحصیل در نتکم مرارا اشارت اولندی (لمحرره) باطنك اولسه فچن
بحر شهود * صدف دلده جواهر بولنور * الکه آلمه اوخر مهرهٔ یی کیم *
صکره یابانلره طرح اولنور * ولفظ امین ایله ختم واقع اولدی تا که کتاب
مثنوی وبو شرح شریفکه روح المثنوی دیو تسمیه اولنمشدر اهل دل
الندهٔ امانت اولندیغی ظاهر اوله وامانتك حکمی بودر که بونلرك اسراری
اربابنه تأدیه اولنه وسوء فهمدن ناشی بعض مواضعده اختلاف واقع
اولورسه تأویل صحیح ایله اول موضعك حد حقیقی سی بلنه زیرا زمانه ده
ذوق اهلی کم یاب در واولنلرك احوالی دخی خیالاته مشوب در بوسببدندر که
بو کتاب میزان زرله وزن اولنمشدر یعنی دو کفهٔ میزان تسویه اولندیغی
کبی بو کتابك دخی حقیقتی شریعت ایله تطبیق اولنوب مو بمو تدقیقه
صرف مقدور اولنمشدر اکرچه بو معنی فی الحقیقة ترتیب عقل ایله نتیجه
پذیر اولماز بلکه الهام ایله وجود بولور زیرا الهام صحیحده نظر اولماز * بلکه
نظر دیدکلری نظرده اولور رفافهم جدا (لمحرره) کامل العقل اولان آدم
کشفی پیشه ایلسون * ایرمین کشف صحیحه عقلی تنها ایلسون * شویله طورسون
سوء فهم اهلی اولان اهل خرد * وارابسه نقصان کاعده مکاشف سویلسون
وروح الامین ایله ختم ده بو کتابك اسمنه رمز واردر نتکم عنوان کتابده
اشارت اولنمشدر که * یافت جسم مثنوی روح نوی * جا اسم الشرح روح
المثنوی * پس روحدن مراد سبب حیاتدر که بو شرح جلیل ایله کتاب مثنوی
تازه لنوب حیات نو بولمشدر وبونی بو وجهله اکمال فرض وتقدیر اولنسه
فرق مجلد کبیر اولور ولکن بك مجلده چهل مجلد درج اولنوب (العارف

یکفیه الاشارة) فحواسی والقلیل یدل علی الکثیر مقتضاسی اوزره
سرقلم جیب اکتفایه چکلدی ولکن تکمیل باینده اولمغله بو نظمله دخی
تاریخ کتابه اشارت اولندی تا که ارباب نهایت والعصر سرنی اندن
استفاده ایدرلر اول نظم بودر * بو کتاب اسرار حقه جرعه دانمدر بنم *
ذوق بخشای دماغ آشفته کانمدر بنم * تشنکان معرفتدن قطع ایدر
تاب دلی * اولهٔ سرچشمهٔ فیض دهانمدر بنم * برچراغ پرتو انداز معانیدر
بو کیم * روشنایی بخش بزم عارفانمدر بنم * بن بو کا خون جکر نور بصر
صرف ایلدم * مردمدر نقطه خط سرخی قانمدر بنم * صف سطری
اهل دعوی ایله جنك ایتمك ایچون * سیفدر رالر الف لرهم سنانمدر بنم *
سی ود وحرف معانیدن دریکادیزوب * بو بیانی رشته بند ایدن
بنانمدر بنم * بکر علم خاندان ونثر ونظمم اکه بیت * حور مقصورات
ایچون برخیمه سانمدر بنم * زینت افزا اولمغیچون سینهٔ اهل دله * فی الحقیقه
برعجب عقد الجانمدر بنم * قطرهٔ فیضم یدی دریای ایلر شرمسار * دل سحابم
عالم غیب آسمانمدر بنم * هرکس اولماز مهتدی بو سره زیرا بو کتاب *
کنج دلده اوزکه کنج شایکانمدر بنم * دانهٔ خردل قدر نقطمده صد صد
جزءوار * ده خردیك جزم ایچره هب نهانمدر بنم * جدول سرخیله بو بحر
اوله می هرکز محاط * ابیض واسود محیط اولمش اسانمدر بنم * پیرهن وش
جلد ستر ایلر کتابم یوسفن * اهل کشفه کرچه کیم وجه عیانمدر بنم * بن بو
علمی کشفله بلدم بو کا صغمز فکر * مدعامه لفظ ومعنی شاهدانمدر بنم * مولویلر
جمعنه بندن سلام اولسون هزار * انلره بوبرك سبز کلستانمدر بنم * بس
دکلمی عارفه بودکلو شرح مثنوی * همت دل کرچه کم چابك عیانمدر بنم
* چل دکل بلکه هزاران جلد اولور یازسم اکر * فیض حق بخشندهٔ
کام جنانمدر بنم * ایتدیمی کیسه بو باغه بویله هیچ وضع قلم * بو خسه
بو مخصوص شان بوستانمدر بنم * بو قلم درلوح محفوظه ویرن آرایشی
* عالم غیب هویت خامه دانمدر بنم * نه فلك برنقطهٔ جزئیدر اور اقده کیم *
شرح ایدزسم صد طبق واسع جهانمدر بنم * بن که شاه معنییم
خطمده هر نون والف * خطمه شانو یرمکه پیروجوانمدر بنم * بورقم
دست عطاردن ابد کلمز که بو * نقش کلك صنع رب مستعانمدر بنم

* مهرومه ایکی صحیفهم درفلك اوحنده کیم * نعت (روح المثنوی) یه
زرفشانمدر بنم * مثنوی کم نکتهٔ سبع المثانی اندهدر * اکه ناظردر دلم اول
میزبانمدر بنم * مثنوی کم اندهدر مغزدرون معرفت * روزوشب اوزینهٔ روح
روانمدر بنم * مثنوی کیم نسخهٔ کبری در ارباب دله * کردنمده دائما
حرز یمانمدر بنم * خاتمن ارسال ایدوب امر ایتدی مولانا بکا * یازدیم آنی
کیم بو برخوش داستانمدر بنم * هم درا ینجا (ارسل الفص الیه) آمد ندا *
اول ندایه امتثالم همچنانمدر بنم * حرف جوهر دارله حق دیدم
تاریخنی * هر بری مصراعك اول یابی بیانمدر بنم *
اشبو نسخه طالبانه حرزجانمدر بنم * زمرهٔ
ارباب جمعه ارمغانمدر بنم *
سنه ١١١٦

م

* شد تمام این شرح ابیاتی که بوده فاخره * در دهم روزی زایام جمادی
الآخره * یعنی ضحوة الجمعه وهو العشر العاشرة من الثلث الاول
من الربیع الثانی من الثلث الثانی من العشر السادس
من العشر الثانی من العقد الثانی من المأمة الثانیة
من الالف الثانی من الهجرة الاحمدیة علیه
الف الف صلوة صمدیة

قد طبع هذا الکتاب المستطاب وهو غنی من وصف
اولوا الالباب فی مطبعة العامرة
سنة ١٢٨٧
فی شهر ذی القعدة

هذا علی تقدیر
ان یکون الشهور
الاثنی عشر مثلثة
لامصنفة کما فعله
ابن الکمال وهو
من اختراعات هذا
الفقیر اخذا من قوله
تعالی (منها اربعة
حرم) فافهم
جدا وفیه زیادة
الغاز وتعمیة